VII.

ODGOJNO – OBRAZOVNA PODRUČJA

Rev.2022

1. JEZIČKO - KOMUNIKACIJSKO PODRUČJE

1.1. BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
za I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX razred osnovne škole

OPERATIVNI NASTAVNI PLAN I PROGRAM

BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost realizira se u okviru pet oblasti:

- ČITANJE I PISANJE
- JEZIK
- KNJIŽEVNOST
- KULTURA IZRAŽAVANJA
- MEDIJSKA KULTURA.

Znanja iz ovoga predmeta provjeravaju se na kraju sve tri trijade.

Tabela 1: Broj časova namijenjen nastavi predmeta Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u Tuzlanskom kantonu.

RAZRED	BROJ ČASOVA SEDMIČNO	BROJ SEDMICA	GODIŠNJI FOND ČASOVA
I	3	34	102
II	4	35	140
III	4	35	140
IV	5	35	175
V	5	35	175
VI	**4**	35	140
VII	4	35	140
VIII	4	35	140
IX	4	32	128
UKUPNO			**1280**

Tabela 2: Broj časova namijenjen nastavi predmeta Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost naveden u Okvirnom NPP-u Federacije BiH.

RAZRED	BROJ ČASOVA SEDMIČNO	BROJ SEDMICA	GODIŠNJI FOND ČASOVA
I	3	35	105
II	4	35	140
III	4	35	140
IV	5	35	175
V	5	35	175
VI	5	35	175
VII	4	35	140
VIII	4	35	140
IX	4	35	140
UKUPNO			**1330**

Ishodi učenja po trijadama

Ishodi učenja u prvoj trijadi

- čita tečno, pravilno i razgovijetno;
- uočava likove i događaje i poruke u tekstovima;
- reproducira tekst odgovarajući na pitanja;
- slikovno predstavlja tekst;
- usvaja i pravilno piše štampana slova ćirilice;
- čita tekstove štampane ćirilicom i razumije pročitano;
- nabraja abecedu i azbuku;
- prepoznaje i uočava razlike između govornog i pisanog jezika;
- slaže rečenice od zadatih riječi;
- dijeli riječ na slogove;
- rastavlja pravilno riječi na kraju reda;
- prepoznaje do sada naučene vrste riječi;
- razlikuje vlastite i opće imenice;
- klasificira imenice prema rodu i broju;
- uspoređuje umanjenice i uvećanice;
- prepoznaje pridjeve i glagole;
- uspoređuje glagolska vremena;
- piše pravilno negaciju uz glagole u često upotrebljavanim riječima;

- prilagođava rečenicu odričnom ili potvrdnom obliku;
- koristi znanje jezika i njegovih pravila pri pisanju;
- razlikuje međusobno u govoru i pisanju afrikate *č, ć, dž, đ*, te skupove *ije/je*;
- primjenjuje pravopisna pravila u pisanju višečlanih naziva naselja, geografskih pojmova;
- služi se osnovnim znacima interpunkcije;
- koristi pravopisna pravila u pisanju riječce *ne* uz glagole;
- nabraja izuzetke u pisanju riječce *ne* uz glagole;
- koristi pravopisno pravilo u pisanju riječce *li;*
- iskazuje svoja zapažanja i dojmove o pročitanome tekstu pravilno i jasno;
- uočava razliku između stiha i strofe;
- prepoznaje raspoloženje koje prevladava u pjesmi;
- pronalazi u tekstu riječi koje se rimuju;
- određuje glavni lik u tekstu;
- identificira sporedne likove;
- uočava osobine likova;
- određuje vrijeme i mjesto radnje;
- zauzima stav o likovima i njihovim postupcima;
- zapaža elemente opisa;
- uočava razlike u pjesničkim slikama;
- povezuje i objedinjuje informacije iz različitih dijelova teksta;
- određuje temu jednostavnoga teksta;
- razlikuje vrste književnih djela (pjesma/priča, bajka/basna, igrokaz);
- pronalazi informacije u različitim dijelovima teksta u vezi sa likovima, radnjom, mjestom i vremenom vršenja radnje;
- raspoređuje cjeline prema redoslijedu događaja;
- samostalno prepričava kratak sadržaj teksta;
- ilustrira pročitane sadržaje;
- koristi neverbalnu komunikaciju u funkciji poruke;
- učestvuje u igranju po ulogama;
- pamti i recitira stihove;
- piše koristeći pravopisna pravila;
- primjenjuje pitanja da bi ispričao/ la priču;
- sastavlja plan , radeći timski, na osnovu kojeg gradi svoju priču;
- dizajnira novu priču promjenom toka radnje, kraja priče i proširivanjem teksta;
- koristi sliku kao ideju za priču;
- kreira priču sa stanovišta ličnog učešća u događaju/ doživljaju;
- identificira filmske rodove;
- opisuje filmske vrste;
- prepričava i ilustrira sadržaje iz filma;
- debatira o postupcima likova pokazujući samopouzdanje pri iznošenju argumenata;
- opisuje razliku između glume u pozorištu i na filmu;
- koristi biblioteku/knjižnicu kao izvor znanja;
- uočava područja ljudskog znanja i samostalno pronalazi knjigu na polici.

Ishodi učenja u drugoj trijadi

- prepoznaje slijed glasova/ slova abecede i azbuke;
- otkriva glavne rečenične članove (predikat, vrste predikata i subjekat);
- prepoznaje i primijenjuje zavisne i nezavisne rečenične članove (atribut, apoziciju, objekt, priloške/ adverbijalne odredbe);
- razlikuje pojam promjenljivih i nepromjenljivih vrsta riječi;
- prepoznaje i primjenjuje sve vrste imenica;
- razumije pojam padeža i njihovo značenje, funkciju padeža i značaj prijedloga uz padeže;
- prepoznaje u izvedenim riječima osnovu i nastavak;
- prepoznaje i primjenjuje i opisne i gradivne pridjeve, slaganje pridjeva s imenicom u rodu, broju i padežu;
- uočava, razumije i primjenjuje komparaciju pridjeva;
- prepoznaje, razumije pojam i primjenjuje zamjenice u tekstu (lične i nelične imeničke, lična povratna *sebe/se*, i naglašene oblike ličnih zamjenica);
- prepoznaje i uočava funkciju glagola u rečenici, te razlikuje duže i kraće oblike pomoćnih glagola biti i htjeti;
- prepoznaje glavne i redne brojeve, zna ih mijenjati po padežima i uočava ograničenost promjene glavnih brojeva;
- pravilno upotrebljava veliko slovo u pisanju jednočlanih i višečlanih naziva zemalja, gradova, sela, naseljenih mjesta, etnika, planeta, okeana;
- pravilno pisati prisvojne pridjeve na -ski, - ški, -čki, ćki;
- primjeniti superlativ pridjeva i pridjeva nastalih od imenica u čijoj osnovi se nalazi glas/ slovo j;
- pravilno koristi riječce ne i li u pisanju;
- pravilno piše grupe glasova je/ ije u komparativu pridjeva, umanjenicama i pisanje afrikata;
- koristi interpunkcijske znake (zarez u nabrajanju, apoziciji, vokativu, tačka iza rednih brojeva, upitnik, uzvičnik i znaci navoda);
- koristi brojeve od 11 do 19 u pisanju, kao i višecifrene brojeve;
- primjenjuje navodne znake u rečenici po pravilima standardnog jezika;
- primjenjuje pravilan izgovor i pisanje afrikata č, ć, dž, đ
- analizira upotrebu velikog slova i identifikuje pravilnu upotrebu među datim višečlanim nazivima;
- daje samostalne primjere u pisanju prisvojnih pridjeva izvedenih od vlastitih imenica;
- primjenjuje po pravilima standardnog jezika pisanje upravnog i neupravnog govora;
- pokazati vladanje pravopisnim pravilima standardnog jezika;
- prihvata bogatstvo i različitost našeg jezika iz prošlosti;
- zaključuje da b/h/s jezik ima svoje porijeklo;
- identifikuje glagoljicu, bosančicu, ćirilicu, arebicu u pisanom obliku;
- prepoznaje osobenosti našeg jezika u prošlosti i historijski trenutak njegove upotrebe;
- razumije pročitani tekst i iskazuje dojam o pročitanom djelu;
- određuje jednostavna i česta stilska sredstva (poređenje, epitet);
- prepoznaje obilježja rodoljubive, opisne i šaljive pjesme;
- razumije preneseno značenje;
- otkriva osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi; uočava stih, strofu, rimu i glavna obilježja ritma pjesme; određuje lirske slike, motive i poentu pjesme;
- upoznaje usmenu književnu baštinu;
- prepoznaje i navodi razlike između lirskih i epskih vrsta u usmenoj narodnoj književnosti, razlikuje epsku od lirske narodne pjesme na temelju opreke događaja i doživljaja;
- uočava stalne epitete i deseterac kao obilježja usmenoga stvaralaštva;
- locira tekst u vremenu i prostoru;
- imenuje vrstu književnoga djela i određuje temu;
- ilustrira sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela;
- obilježava logičke cjeline u kompoziciji teksta;
- otkriva i formulira ideju/ pouke književnoga djela,
- samostalno čita, razumije i reproducira sadržaj djela; reproducira sadržaj prilagođavajući ga posebnim zahtjevima (mijenja kraj ili redoslijed događaja, sažima tekst i sl.);
- samostalno interpretira književni tekst iznoseći svoje lično viđenje; brani svoj stav o djelu potkrepljujući ga argumentima iz teksta;
- objašnjava razliku između priče, romana i igrokaza na osnovu glavnih značajki književne vrste;

- razvija svijest o opstojnosti naroda i nacionalnih i kulturnih vrednota (domoljublje, junaštvo, hrabrost, vjernost, običaji, tradicija) koje utjelovljuju junaci opjevani u epskim narodnim pjesmama;
- navodi osnovne osobine likova te to potkrepljuje dokazima iz teksta; vrši moralnu karakterizaciju likova (hrabar, plemenit, kukavica...) i selekciju pojava, događaja i likova klasificirajući ih, uočava uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu;
- uspoređuje tekst sa situacijama iz svakodnevnog života, usvaja pouke književnoga djela, i u skladu s tim, mijenja svoje stavove i ponašanje;
- interpretira tekst zastupajući stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti; razvija empatiju i pokazuje brigu za druge,
- na temelju stečenih znanja i utisaka o djelu, utiče na promjene u okruženju;
- koristi sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela; koristi znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada;
- usvaja novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšava komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;
- koristi se vlastitim riječima i sažeto prepričava pročitani ili odslušani tekst, izražava mišljenje i ima stav o temi pripovijedanja kako bi mogao učestvovati u razgovoru na istu temu;
- izdvaja važne dijelove iz tekstova i govorno obilježava pojedine sadržaje;
- pojednostavljuje informaciju i prenosi je u formi pisma (službenog ili privatnog);
- definira postojanje različitih vrsta medija;
- prepoznaje najvažnija obilježja pojedinih vrsta medija na razlikovnom nivou;
- definira šta je film i razlikuje rodove i vrste;
- definira zvučni i nijemi film kao i film u boji i crno-bijeli;
- uočava pozorišna izražajna sredstva;
- uočava radijska izražajna sredstva;
- samostalno se služi referentnom zbirkom, rječnikom, enciklopedijom i pravopisom;
- opisuje vlastiti doživljaj i sadržaj filmskih ostvarenja.

Ishodi učenja u trećoj trijadi

- Razlikuje samoglasnike, glasnike i suglasnike, dijeli riječi na slogove u jednostavnijim primjerima;
- prepoznaje vrste riječi, zna osnovne kategorije promjenjivih vrsta riječi, primjenjuje jezička pravila vezana za oblike riječi, poznaje vrste imenica: gradivne i zbirne;
- razlikuje jednostavne riječi od izvedenica i složenica, prepoznaje korijen riječi, određuje padeže, njihove funkcije i značenja;
- pravilno upotrebljava glagolske oblike;
- određuje rečenične dijelove u jednostavnim primjerima; određuje rečenične članove: subjekat, atribut, apoziciju; položaj i funkciju riječi u rečenicama;
- prepoznaje sintaksičke jedinice- riječ, sintagmu, rečenicu;
- poznaje komunikativne vrste rečenica: obavještajne/izjavne, upitne, usklične/uzvične rečenice;
- razlikuje osnovne vrste nezavisnih rečenica;
- razlikuje osnovno i dopunsko značenje riječi;
- definiše pojmove sinonim, antonim, homonim, arhaizam;
- tačno određuju glasovne promjene;
- poznaje vrste brojeva;
- poznaje pridjeve i njihovu gramatičku kategoriju-komparaciju;
- prepoznaje kvantitet/ dužinu akcenta; prepoznaje i primjenjuje pravila naglašavanja;
- prepoznaje i razlikuje sve vrste riječi;
- prepoznaje i pravilno piše zamjenice;
- određuje gramatičke kategorije glagola: glagolski vid, glagolsku osnovu, glagolsko stanje;
- zna odrediti značenje padeža u rečenici;
- prepoznaje i razlikuje sve vrste jednostavnih i nezavisnosloženih rečenica;
- uočava granice - broj prostih rečenica u složenoj i višestrukosloženoj rečenici;
- prikladno slaže subjekt i predikat; određuje rečenične članove: logički subjekt, glagolski predikat;
- zna odrediti značenje nepoznatih riječi i izraza na osnovu njihovog sastava, konteksta u kojem su upotrijebljeni ili na temelju njihova porijekla;
- prepoznaje sva glagolska vremena i načine;
- posjeduje osnovno znanje o historijskom razvoju standardnog jezika;
- tačno vrši podjelu suglasnika po mjestu tvorbe/izgovora i po zvučnosti (jednostavni primjeri);
- načini od navedenog glagolskog oblika zadati glagolski oblik, u bilo kojem licu i broju; tačno odredi, na osnovu ponuđenih odgovora, zadati glagolski oblik u navedenoj rečenici;
- uočava, na osnovu ponuđenih odgovora, posebne tipove rečenica- bezlične/bez subjekta;
- uočava dijelove imenskog predikata;
- klasifikuje zavisnosložene rečenice, uočava u navedenoj složenoj rečenici zadatu vrstu rečenice;
- prepoznaje rečenicu u inverziji i način pisanja zareza u složenoj rečenici a s obzirom na položaj zavisne rečenice;
- razvrstava riječi prema tvorbenom modelu: izvođenje i pretvaranje/preobrazovanje; tvori riječi prema zadanom značenju na temelju postojećih tvorbenih modela;
- glasovne promjene prepoznaje, imenuje i objasni; prepoznaje odstupanja od pravila standardnoga jezika;
- uočava vrste i funkcije sintagme;
- prepoznaje veznička sredstva: veznike, vezničke skupove, zamjenice kao vezničke riječi;
- klasifikuje zavisnosložene i nezavisnosložene rečenice;
- razumije značenje riječi i frazeologizama u naučno - popularnim tekstovima koji su namijenjeni mladima i pravilno ih upotrebljava;
- primjenjuje pravopisna pravila (iz svih područja) u jednostavnim primjerima;
- uoči pogrešno napisane afrikate ć, č, đ, dž i ispravlja ih;
- pravilno upotrebljava glas/slovo h u riječima gdje mu je po etimologiji mjesto i u glagolskim oblicima-aoristu;
- prepozna pravilno napisanu rečenicu u upravnom govoru;
- pravilno piše skraćenice mjernih jedinica;
- pravilno piše riječcu naj u superlativu pridjeva;
- uočava pravilno napisane redne brojeve;
- primjenjuje pravila o upotrebi velikog slova u pisanju imena stanovnika/etnika; toponima, jednostavnijim i češće upotrijebljenim primjerima;
- pravilno koristi znake za interpunkciju (tačka, upitnik, uzvičnik);

- zarezom odvaja riječi i rečenice u nizu;
- pravilno piše riječcu ne uz glagole (jednostavan primjer), uz imenice i pridjeve;
- primjenjuje pravila o upotrebi velikog slova u pisanju: imena nebeskih/vasionskih tijela, naziva građevina, naslova novina i časopisa;
- primjenjuje pravila o upotrebi pravopisnih i interpunkcijskih znakova: zareza, crte, crtice;
- pravilno piše upravni govor: drugi i treći način;
- pravilno piše prijedloge uz zamjenice i priloge, rastavljeno ili sastavljeno;
- pravilno piše skraćenice tipa - svim velikim slovima;
- pravilno piše prisvojne pridjeve na - ski, -ćki, -čki;
- koristi sva pravila o upotrebi interpunkcijskih znakova i pravilno obilježava citirani tekst;
- primjenjuje pravila o upotrebi velikog slova u pisanju višečlanih naziva ustanova, preduzeća;
- pravilno piše riječcu ne uz glagole, sastavljeno ili rastavljeno, u skladu s pravopisnom normom;
- pravilno piše složenice i polusloženice;
- zarezom odvaja vokativ, apoziciju i apozicijski skup iza imenice, naknadno dodane ili istaknute riječi i skupove riječi;
- preoblikuje upravni govor u neupravni i obratno;
- razvija sposobnost primjene stečenih znanja u novonastalim situacijama (slušanje, govorenje, razgovaranje, čitanje i pisanje);
- prepričava pročitano uključujući ključne detalje;
- razlikuje umjetničku od narodne epike;
- razlikuje epske književne vrste;
- poznaje kompoziciju epskog djela: uvod, početak radnje, zaplet, vrhunac, rasplet, red kazivanja- hronološki, retrospektivni;
- objašnjava oblike kazivanja u epskom djelu: pripovijedanje, opisivanje, dijalog, monolog;
- određuje temu i ključnu ideju;
- opisuje likove u tekstu, razvrstava likove prema mjestu i važnosti u djelu (glavni i sporedni), utvrđuje kako njihovi postupci doprinose razvoju radnje;
- razlikuje gledišta u tekstu (vlastito i piščevo);
- razlikuje vrstu pjesama (ljubavna, opisna, domoljubna...);
- čita i razumije dramsko djelo;
- uočava dijelove dramskog teksta (činove i scene);
- prepoznaje i razlikuje lirske književne vrste;
- analizira likove, događaje i ideje, te njihove međusobne odnose u tekstu;
- potkrepljuje citatima donesene zaključke o tekstu;
- razlikuje i uočava specifičnosti likova u epskom djelu: glavni i sporedni likovi, etička, psihološka i sociološka karakterizacija likova, ali na ovom nivou samo opis ličnosti i njena osjećanja;
- uočava vizuelne i zvukovne elemente u lirskoj pjesmi;
- prepoznaje i objašnjava organizaciju stiha: vrste stiha, strofe, ritma i rime;
- prepoznaje i objašnjava strukturu epskog djela: fabula, siže, tema, poruka;
- razlikuje i uočava specifičnosti likova u epskom djelu: glavni i sporedni likovi; prati unutrašnji razvoj lika;
- uoči karakterizaciju ličnosti u dramskom djelu: piščev govor i govor ličnosti; etička, psihološka i sociološka karakterizacija likova;
- prepoznaje socijalne i rodoljubne motive;
- prepoznaje i objašnjava strukturu lirske pjesme: motivi, osjećanja, pjesničke slike, poentu;
- uočava specifičnosti stilskih sredstava: epitet, poređenje; leksička značenja riječi- metafora; prepoznaje uloge opisa u pokretanju radnje;
- prepoznaje oblike kazivanja u dramskom djelu: dijalog, monolog, didaskalije/remarke;
- određuje osnovni sukob dramskog djela;
- prepoznaje osnovne karakteristike pjesničkog jezika: slikovitost, emocionalnost, ekspresivnost, ritmičnost, harmoničnost;
- uočava specifičnosti stilskih sredstava: onomatopeja, hiperbola, personifikacija, kontrast, metafora, ponavljanje, alegorija, gradacija, simbol;
- razlikuju epske književne vrste: proza, stih i roman;
- prepoznaje i objašnjava funkciju epizoda i motiva u epskom djelu: statički i dinamički motivi, epska atmosfera i situacija;
- ocjenjuje postupke likova s etičkog, društvenog ili idejnog stajališta;

- obrazlaže i dokumentira tvrdnju citatima iz teksta;
- razumije sadržaj misaonog motiva ;
- analizira određeno gledište ili kulturološko iskustvo koje se odražava u književnom djelu iz neke druge države razumijući kulturni identitet;
- određuje prenesena i doslovna značenja riječi i fraza kako su upotrijebljene u tekstu i analizira utjecaj određenog izbora riječi na značenje teksta;
- određuje temu i ključnu ideju ponuđenog teksta kroz iscrpnu analizu razvoja teksta;
- prepoznaje tok i glavne faze u razvoju dramske radnje: uvod, zaplet, vrhunac, peripetija, rasplet, epilog;
- uočava motivske relacije u lirskoj pjesmi: odnos osnovnih i sporednih motiva i njihova uloga u formiranju pjesničkih slika.

Struktura nastavnog predmeta po područjima (nastavne oblasti)

Nastavna područja	Fond sati - Procentualno																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Početno čitanje i pisanje	63	61,74	60	42,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Čitanje i pisanje	-	-	-	-	38	26,98	40	22,8	15	8,55	-	-	-	-	-	-	-	-
Jezik	5	4,9	28	19,88	30	21,3	40	22,8	30	17,1	43	30,53	48	34,08	60	42,6	42	32,76
Književnost	15	14,7	28	19,88	40	28,4	60	34,2	88	50,16	60	42,6	60	42,6	60	42,6	60	46,8
Kultura izražavanja	16	15,68	19	13,49	22	15,62	27	15,39	30	17,1	27	19,17	24	17,04	24	17,04	21	16,38
Medijska kultura	3	2,94	5	3,55	10	7,1	8	4,56	12	6,84	10	7,1	8	5,68	6	4,26	5	3,9

PRVA TRIJADA

PRVI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u prvom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Početno čitanje i pisanje
2. Jezik
3. Književnost
4. Kultura izražavanja
5. Medijska kultura

Ishodi učenja

POČETNO ČITANJE I PISANJE

- Uočava osobine i uspoređuje bića, predmete, pojave i događaje;
- zauzima pravilan položaj tijela, ruke i šake pri pisanju i čitanju;
- razlikuje glas, riječ, slovo i slog;
- prihvata činjenicu da svaki glas ima svoj znak – slovo;
- vrši analitičko-sintetičke vježbe na riječima;
- razlikuje riječi od rečenica;
- prepoznaje i pravilno piše sva štampana slova latinice;
- čita ili šćitava riječi i jednostavne rečenice;
- razumije pročitano i odgovara na pitanja;
- širi vidno polje na slogove i slijeva ih, prstom prateći tekst;
- imenuje riječ na zadani glas.

JEZIK

- Razlikuje pojmove glas-slovo -riječ ;
- zapisuje sve glasove u riječima;
- razumije pojam rečenica u komunikacijskim situacijama;
- upotrebljava pravilo o pisanju velikog početnog slova na početku rečenice i u imenima ljudi;
- samostalno izgovara i piše rečenicu;
- prepoznaje rečenice po značenju prema intonaciji i interpunkciji.

KNJIŽEVNOST

- Razumije pročitano u skladu s individualnim razvojem i mogućnostima učenja;
- iznosi svoje mišljenje o tekstu pravilno i jasno;
- učestvuje u vježbama stvaralačkog slušanja;
- zapaža likove i njihove osobine;
- klasificira događaje i likove (dobro/ loše, lijepo /ružno, veselo/ tužno, skoro/ davno...);
- uočava slijed događaja (prvo, drugo, ...)
- ilustrira pročitane sadržaje;
- koristi neverbalnu komunikaciju u funkciji poruke;
- sluša, pamti i reproducira sadržaj jednostavnih tekstova;
- pamti i recitira stihove.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- Predstavlja se i daje osnovne podatke o sebi;
- pravilno izgovara sve glasove i vezuje ih za slova;
- čita riječi kao cjelinu;
- vezuje glasove za slova:
- pravilno piše slova i povezuje ih u riječi;
- odvaja riječi prilikom pisanja;
- uočava riječi/rečenice kao posebne cjeline;
- razumije jednostavna uputstva i reagira na odgovarajući način.

MEDIJSKA KULTURA

- Prepoznaje animirani film;
- izrađuje jednostavne lutke (lutke rukavice, štapne lutke, lutke na prstima, zijevalice);
- koordinira pokret i govor;
- kreativno se samoizražava i spontano dramatizira;
- argumentirano navodi sadržaje primjerene djeci;
- uočava sličnosti i razlike između slikovnice i animiranog filma.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
1.POČETNO ČITANJE I PISANJE 1.1. PRIPREMA ZA POČETNO ČITANJE I PISANJE - Vizualne vježbe (zapažanje i uočavanje pojedinosti bića , predmeta, događaja) - Motoričke vježbe (pokret ruke, šake i prstiju) - Grafomotoričke vježbe (šaranje, spajanje tačaka, praćenje linija, pisanje linija kao osnovnih elemenata slova) - Riječ - slika - Riječ – glas - Glasovna analiza riječi	- Uočavati pojedinosti bića, predmeta i događaja; - Upoređivati bića i predmete; - Interpretirati događaje; - Uočavati odnos predmet - slika -riječ; - Kombinujuću pokrete ruke i prstiju; - Dizajnirati forme i oblike; - Ilustrirati kombinujući različite vrste linija; - Interpretirati novonastali rad; - Uočavati i prepoznavati sliku i napisane riječi s njihovim značenjem; - Prepoznavati riječ bez slike te razumjeti da je pojam predstavljen slikom i riječju jednako dobar; - Uočavati odnos predmet-slika-riječ; - Znati šta je glas; - Razumjeti i usvojiti pojam glasa; - Razumjeti da riječ predstavlja smislenu kombinaciju glasova; - Uočavati glas u različitim pozicijama u riječi; - Prepoznavati izgovorene riječi i glasove; - Koristiti jasan i pravilan izgovor glasova; - Zaključiti da svaki glas ima svoj znak.	- Usavršiti sposobnost uočavanja pojedinosti; - Djelovati po selektiranim bitnim informacijama i pravilno uobličavati rečenicu; - Grupisati bića, predmete i pojave prema njihovim osobinama; -Poboljšavati svoj rječnik; - Dovoditi tijelo u poziciju pravilnog sjedenja; - Imitirati pokrete rukom; - Dovoditi šaku i ruku u poziciju za crtanje, rezanje makazama, nizanje, prostorno oblikovanje valjanje različitih dužina i debljina od plastelina; - Dovoditi šaku u poziciju za pisanje; - Pravilno rukovati priborom za pisanje; - Selektirati i slagati kartice riječ-slika na nivou vizuelnog prepoznavanja; - Organizirati slike i riječi prema grupama predmeta (školski pribor i slično); - Kopirati na nivou preslikavanja slike i riječi; - Kombinirajući glasove formirati poznate riječ; - Kombinirajući glasove formirati nove, izmišljene riječi; - Navoditi pravilnu glasovnu analizu i sintezu riječi.	- Pokazivati smisao, želju i interes za istraživanje novog i nepoznatog - Pokazivati želju za stalnim napredovanjem i učenjem - Pokazivati samopouzdanje u radu - Pokazivati brigu za urednost vlastitih radova - Procjenjivati estetsku vrijednost radova - Mariti za urednost radova - Ustanoviti koja riječ odgovara slici - Kreirati nove parove iz baze riječi i slika - Objašnjavati razliku između slike i riječi; - Podsticati i razvijati stvaralačku maštu i stvaralačko mišljenje; - Njegovati lijep i pravilan govor; - Ukazivati na potrebu slušanja govora drugog.
1.2. UČENJE POČETNOG ČITANJA I PISANJA ŠTAMPANIH SLOVA LATINICE - Odnos glasa i slova - Slovo- slog –riječ - Riječ-rečenica - Usvajanje štampanih slova (veliko i malo) latinice	- Razlikovati glas i slovo; - Razumjeti da svaki glas ima svoj simbol; - Brojati slova u riječi; - Znati nazive dijelova riječi –slog kada je riječ napisana u formi (ku-ća); - Razlikovati riječ od rečenice;	- Vježbom usvajati analizu i sintezu riječi; - Koristiti jasan i pravilan izgovor glasova; - Povezivati više datih slogova u smislene riječi; -Dijeliti riječi na slogove (brojalica); - Uspostavljati logički i gramatički ispravan slijed u nonsensnim iskazima;	- Davati primjer pažljivog slušanja govora drugog; - Razvijati sposobnosti zapažanja, mišljenja i logičkog zaključivanja; - Prihvatiti pravilan govor kao važan element međusobne komunikacije; - Davati primjer pravilnog govora;

	- Znati da su rečenice sastavljene od riječi; - Imenovati slikovne pojmove; - Prepoznavati slovo kao znak za glas; - Zapisivati pravilno grafem; - Uočavati ista slova u napisanoj riječi; - Pretvarati znak u glas; - Upoređivati značenje riječi u kojima se razlikuje jedno slovo; - Kombinovati glasove i konstruisati riječi.	-Izražavati se kratkim jasnim i smislenim rečenicama; - Globalno čitati riječi i rečenice; - Taktilno uočavati smjer pisanja; slova (pješčanik, plastelin,...) - Usavršavati analizu i sintezu riječi ; - Čitati kraće riječi i rečenice; - Razvijati finu motoriku šake; - Pisati slovo u predviđenom prostoru.	- Organizirati prostor u kojem piše; - Klasificirati slova na velika i mala, poznata i nepoznata.
1.3. PISANJE I USAVRŠAVANJE ČITANJA I PISANJA - Pravilno čitanje - Razumijevanje pročitanog - Grafički pravilno pisanje	- Primjenjivati poznavanje slova za pisanje riječi i kraćih rečenica; - Dekodirati i sintetizirati slova; - Prepoznavati svoje pogreške u čitanju kao nelogičnost u sadržaju; - Uvježbavati analizu i sintezu rečenica; - Prepoznavati značenje cjeline; - Koristiti znanje u novoj i konkretnoj situaciji; - Upotrebljavati slova kao pisani znak za jezički glas; - Pravilno grafički oblikovati slova i povezivati ih u riječi.	- Poboljšavati brzinu i vještinu čitanja; - Sa pouzdanjem prenositi znakove pisanog jezika u slušne znakove; - Čitati sa povećanom efikasnošću, pouzdanjem i znanjem; - Ukratko prepričati pročitano uz pomoć pitanja ; - Napredovati sa sigurnošću u razumijevanju pročitanog; -Usavršavati tehniku čitanja; - Pisati sa povećanom efikasnošću, pouzdanjem i znanjem; - Pisati po diktatu.	- Pratiti linearni slijed teksta slijeva nadesno i odozgo prema dolje; - Pokušavati čitati normalnom govornom melodijom (tonalitetom); - Dobrovoljno čitati tekstove; -Odgovarati na postavljena pitanja; - Usavršiti tehniku pisanja štampanih slova latinice; - Razvijati urednost pisanja; - Dati primjer pravilnog pisanja i korištenja osnovnih pojmova o rečenici pišući po diktatu.
2. JEZIK - Rečenica - Pisanje vlastitih imena - Upitne, uzvične i izjavne rečenice (informativno)	- Identificirati rečenicu kao cjelinu; - Upotrebljavati veliko slovo na početku rečenice; - Upotrebljavati tačku na kraju rečenice; - Predlagati novu rečenicu; - Zaključivati da rečenica ima svoj; početak i kraj - Upotrebljavati veliko slovo u pisanju vlastitih imena; - Vršiti kategorizacije rečenice prema interpunkcijskom znaku na kraju rečenice na nivou prepoznavanja; - Analizirati način izgovaranja upitne, uzvične i izjavne rečenice.	- Poboljšavati efikasnost pisanja; - Pokazivati spremnost za samostalno zapisivanje rečenice; - Reorganizirati red riječi u smisaonu rečeničnu cjelinu; - Ovladavati pisanjem i upotrebom velikog slova u pisanju vlastitih imena; - Prepoznavati tačku, uzvičnik i upitnik kao znak; - Pokušavati čitati upitnu, uzvičnu i izjavnu rečenicu po uzoru.	- Prihvatati jezičke zakonitosti o rečenici; - Prakticirati pravila o pisanju rečenice na nivou preslikavanja (u pripremnom periodu); - Usvajati jezičke norme o načinu pisanja rečenice; - Primjenjivati pravilo o pisanju vlastitih imena; - Klasificirati rečenice prema načinu izgovora; - Dobrovoljno čitati.

KNJIŽEVNOST
IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA

- Grigor Vitez, Gitara jesenjeg vjetra
- Nasiha Kapidžić-Hadžić, Lutke u školi
- Vesna Parun, Uspavanka za ježa
- Bosiljka Letić -Fabri, Jesen
- Gvido Tartalja, Kratkotrajna škola
- Luko Paljetak, Suncokret
- Dušan Radović, Strašan lav
- Kasim Deraković, Cipelice nepadice
- Zehra Hubijar, Zeko i djeca
- Ezop, Poljski miš i gradski miš
- Braća Grim, Crvenkapica
- Narodna priča, Djed i repa
- Narodna priča, Zekina kuća

- Razumjeti pročitano u skladu s individualnim razvojem i mogućnostima učenja;
- Zaključiti o čemu tekst govori;
- Iskazati dojam o pročitanom djelu,
- Uočavati i izdvajati ključne riječi i ideje i jednostavnih književnoumjetničkih tekstova;
- Prepoznavati i imenovati predmete i bića;
- Uočavati značenje riječi;
- Uočavati elemente humora u tekstovima;
- Pratiti tok događaja i sastavljati plan priče uz pomoć;
- Samostalno prepričavati kratak sadržaj teksta uz poticaj;
- Slušati, pamtiti i reproducirati sadržaj jednostavnih tekstova;
- Ilustrirati sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela,
- Zapažati likove i njihove glavne osobine;
- Usvajati novonaučene riječi.

- Slušati uzorni književni govor, čitanje i pripovijedanje;
- Iskazivati govorom misli i osjećanja;
- Iznositi svoje mišljenje o tekstu pravilno i jasno;
- Razlikovati i izdvajati potrebne bitne i zanimljive podatke u jednostavnim tekstovima;
- Uočavati slijed događaja (prvo, drugo, ...);
- Uživati u ljepoti kazivanja u usmenoj i pisanoj formi;
- Voditi računa o ispravnom položaju tijela pri čitanju, pisanju, slušanju;
- Koristiti neverbalnu komunikaciju u funkciji poruke;
- Oponašati zvukove iz prirode;
- Učestvovati u igranju po ulogama;
- Pamtiti i recitirati stihove;
- Poboljšavati način komunikacije govorom;
- Zamišljati situacije i ponašanja;
- Otkrivati osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi.

- Uspješno reproducirati sve važne elemente književnoga djela;
- Odobravati ili se suprotstavljati;
- Razmišljati o značenju riječi i obogaćivati svoj rječnik usvajajući nove riječi i izraze;
- Učestvovati u vježbama stvaralačkog slušanja (izbacio/la bih iz priče, promijenio bih kraj priče, pozvao bih u priču i sl.);
- Kritički slušati i davati komentare (nije tako u priči; nije to rekao; ja bih uradio/la drugačije...);
- Povezivati pročitane sadržaje sa stvarnim životom i ličnim iskustvom;
- Pokazivati radoznalost;
- Razvijati svijest o važnosti čitanja i interes usmjeren prema čitanju i sadržajima koje nudi knjiga;
- Uočavati lijepo u svim pročitanim sadržajima;
- Pokazivati interes za vlastito napredovanje;

- Razvijati svijest o potrebi učenja i postojanja različitih načina da se to postigne;
- Usvajati vrline ispravnog ponašanja prikazane u književnoumjetničkim tekstovima;
- Vršiti selekciju pojava, događaja i likova klasificirajući ih (dobro/loše, lijepo/ružno, veselo/tužno, skoro/davno...);
- Zastupati stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti;
- Razvijati empatiju i pokazivati brigu za druge;
- Prepoznavati i poštovati obilježja kulturnih vrijednosti

			naroda i narodnosti bih i drugih kultura u bližem okruženju; - Razvijati odgovornost, marljivost, poštenje, istinoljublje, pravdoljublje.
3. KULTURA IZRAŽAVANJA - Davanje podataka o sebi - Pravila lijepog ophođenja i upotreba odgovarajućih izraza - (Pozdravi; Izrazi lijepog ophođenja, Oslovljavanje vršnjaka i starijih) - Osjećanja - Razlikovanje zvukova, šumova i tonova u okruženju - Ortoepske vježbe (uočavanje i pravilan izgovor glasova, riječi, zagonetki, brzalica, pitalica, jednostavnih rečenica, pjesama sa rimama) - Pričanje događaja predstavljenog nizom slika	- Predstaviti se po imenu i prezimenu i drugim osobinama; - Razvijati navike kulturnog ophođenja; - Selektirati pozdrave i suditi o vrijednosti lijepog ophođenja; - Uspoređivati, analizirati i razdvajati osnovna osjećanja; - Selektirati zvukove, šumove i tonove u okruženju; - Uspoređivati bića, predmete i pojave; - Razvijati vještine pravilnog govora; - Razvijati stvaralačku maštu i mišljenje; - Predlagati svoju interpretaciju događaja; - Interpretirati događaje prikazane slikama; - Konstruisati jednostavnu priču prikazom u nizu slika; - Razvijati stvaralačku maštu i mišljenje.	- Verbalno i crtežom kompletirati podatke o sebi; - Oponašati i vježbati vještine lijepog ophođenja prema vršnjacima i starijim osobama; - Adaptirati vještine kako bi unaprijedio/ la svoje ponašanje - Poboljšavati svoj rječnik; - Dovoditi izraz lica u određenu poziciju za neko osjećanje i demonstrirati ga; - Poboljšavati efikasnost stvaralačke mašte i mišljenja; - Revidirati i mijenjati svoj izgovor usavršavati ga.	- Koristiti ranije stečena znanja da bi dao/ dala podatke o sebi; - Davati primjer lijepog ophođenja prema drugim ljudima; - Podržavati primjere nenasilne komunikacije; - Izražavati se neverbalnom komunikacijom; - Davati primjer zvuka, šuma i tona; - Grupirati bića, predmete i pojave prema njihovim osobinama na osnovi datih primjera; - Djelovati po selektiranim bitnim informacijama radi usavršavanja vještine pravilnog govora.
4. MEDIJSKA KULTURA - Crtani film - Pozorište/ kazalište/ teatar i lutkarske predstave - Dječija emisija	- Razlikovati crtani film od ostalog televizijskih programskih sadržaja; - Zaključiti koja je razlika između glumaca na filmu i u teatru; - Razlikovati pozornicu koja je namijenjena glumcima od gledališta - Razlikovati pozorišnu predstavu od filma; - Predlagati sadržaje koji su primjereni dječijem uzrastu.	- Opisati razlike i sličnosti s literarnom bajkom; - Osposobljavati učenike za kreativne igre u nastavi; - Razvijati motoričke sposobnosti za izradu jednostavnih lutaka; - Koordinirati pokret i govor te izražajno izgovarati tekst igrokaza; - Razvijati sposobnost zadržavanja pažnje i razgovora o bliskim temama.	- Razvijati estetsku osjetljivost; - Na adekvatan se način ponašati tokom pozorišne predstave; - Razvijati estetski, kognitivni, socijalni, emocionalni osjećaj; - Doživjeti lutkarsku predstavu kao poticaj; - Razvijati znatiželju i zanimanje za edukativne dječije emisije.

NAPOMENA:

Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/ časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

DRUGI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u drugom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Početno čitanje i pisanje
2. Jezik
3. Književnost
4. Kultura izražavanja
5. Medijska kultura

Ishodi učenja

POČETNO ČITANJE I PISANJE

- Čita pravilno i izražajno latinično pismo;
- razlikuje piščev govor i govor lica;
- uočava likove u tekstu;
- na pitanja odgovara književnim jezikom pravilno izgovarajući glasove;
- pravilno piše i povezuje pisana slova latinice.

JEZIK

- Otkriva značenje nepoznatih, manje poznatih ili višeznačnih riječi i izraza;
- razumije značenje novih riječi i izraza;
- izražava se cjelovitim smislenim rečenicama;
- razumije značenje izraza rečenica, riječ, slog;
- koristi izraze rečenica, riječ, slog;
- uspostavlja odnos između riječi u svakodnevnom životu i njihovu upotrebu u rečenici;
- pokazuje vladanje gramatičkim pravilima i koristi ih u pisanju i govoru;
- demonstrira pravilnu artikulaciju i pisanje slova č, ć, dž, đ, h, j i skupa ije/je;
- pravilno piše često upotrebljavane riječi;
- stvara rečenice po značenju;
- primjenjuje pravopisna pravila u pisanju vlastitih imena bića, jednočlanih imena naselja, praznika i blagdana, svoje škole;
- pravilno koristi znakove interpunkcije: tačku, upitnik, uzvičnik, dvotačku i zarez.

KNJIŽEVNOST

- Razumije pročitano u skladu s individualnim razvojem i mogućnostima učenja;
- iskazuje svoja zapažanja i dojmove o pročitanome tekstu pravilno i jasno;
- uočava i izdvaja ključne događaje u priči;
- razlikuje i izdvaja bitne i zanimljive podatke u jednostavnim tekstovima;
- uočava značenje riječi i razmišlja o tome;
- razlikuje vrste književnih djela (pjesma/priča, bajka/basna, igrokaz);
- zapaža likove i njihove glavne osobine te zauzima stav o njima;
- klasificira pojave, događaje i likove (dobro/loše, lijepo/ružno, veselo/tužno, skoro/davno...);
- uočava slijed događaja.
- samostalno prepričava kratak sadržaj teksta;
- uočava osnovno raspoloženje u pjesmi;
- učestvuje u igranju po ulogama;
- pamti i recitira stihove;
- uočavati i prihvatati različitosti i vrijednosti svoje i drugih kultura u skladu sa općeprihvaćenim kulturnim vrijednostima.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- Izražava se smislenim rečenicama koristeći književni jezik;
- obavlja telefonski i druge situacione razgovore i poštuje opće prihvaćene norme ponašanja;
- priča priču po nizu slika koristeći književni jezik;
- priča hronološki svoju priču pa ona ima početak, glavni dio i kraj sa zaključkom;
- smislenim rečenicama odgovara na pitanja i tako gradi priču;
- opisuje poznate predmete i određuje im glavne karakteristike;
- piše čestitku, tekst razglednice i kraćeg pisma, adresira.

MEDIJSKA KULTURA

- Uspoređuje crtani,lutkarski i kompjuterski animirani film;
- adekvatno se ponaša prilikom odlaska u kino/bioskop;
- zaključuje koji su televizijski sadržaji primjereni dječijem uzrastu;
- uspoređuje televizijske emisije i film;
- razvija naviku čitanja i koristi bibliotečke usluge.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
1.POČETNO ČITANJE I PISANJE 1.1. POČETNO ČITANJE - - Usavršavanje tehnike čitanja - - Razumijevanje pročitanog sadržaja	- Slušati izražajno čitanje učitelja/ ice; - Čitati pravilno, riječi, rečenice i kraće tekstove (glasno, po ulogama, naizmjenično,...); - Objašnjavati elemente izražajnog čitanja; - Unositi elemente izražajnosti u čitanje (naglašavati neke riječi, poštovati znake interpunkcije); - Razlikovati govor lika i piščev govor; - Objasniti ili napisati značenje određene cjeline; - Uočavati likove u tekstu.	- Slijediti upute učitelja; - Usavršiti vještinu čitanja; - Sjediti uspravno dok čita; - Demonstrirati izražajno čitanje; - Prepričati pročitano.	- Integrirati sveukupna iskustva potrebna za čitanje; - Demonstrirati vještinu čitanja; - Odgovorno pristupati učenju čitanja; - Primjećivati o čemu ili kome se govori u tekstu; - Koristiti resurse za unapređivanje svoga čitanja; - Pokazivati stalnu brigu za svoje napredovanje u čitanju; - Podržavati ideju o značaju pravilnog čitanja i razumijevanju pročitanog; - Djelovati prema uputama
1.2. POČETNO PISANJE - Usvajanje pisanih slova latiničnog pisma - Usavršavanje tehnike pisanja	- Uočiti sličnosti i razlike između štampanih i pisanih slova; - Zapisivati glasove malim i velikim pisanim slovima latinice odgovarajućeg oblika i veličine; - Razvijati vještinu pisanja pisanih slova latinice; - Ocjenjivati svoje pisanje i selektirati bolje radove.	- Razlikovati štampana i pisana slova; - Povezivati pravilno pisana slova ; - Selektirati radove prema kvalitetu; - Poboljšavati efikasnost svoga pisanja; - Pisati po diktatu.	- Uživati pomažući drugima; - Davati primjer pravilnog i urednog pisanja; - Pokazivati samopouzdanje u individualnom radu.
2. JEZIK 2.1. RJEČNIK - -Abeceda - -Sintaksičke vježbe - (Riječi i značenje riječi; Rečenice sa dopunjavanjem)	- Selektirati glas i odgovarajući znak; - Integrirati naučeno i prezentirati abecedu po redoslijedu; - Upotrebljavati slova kao pisani znak za jezički glas; - Predviđati, a zatim otkrivati značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi u sadržaju; - Obrazlagati značenje manje poznatih riječi na uzrasnom nivou;	- Razlikovati pojmove glas i slovo; - Objašnjavati razliku glasa i slova; - Pisati slova abecede po redoslijedu; - Selektirati i slagati riječi abecednim redom; - Ukazivati na nepoznate riječi; - Koristiti nove riječi u svom govoru; - Prilagođavati svoj govor književnom jeziku;	- Razlikovati jezik koji se koristi kod kuće i u školi; - Primijeniti književni jezik u svakodnevnom govoru; - Modificirati svoj govor; - Utjecati na poboljšanje svog izražavanja.

	- Upoređivati višeznačne riječi; - Uređivati nedovršenu rečenicu; - Birati odgovarajuće riječi za dopunjavanje rečenice.	- Prilagođavati svoj govor sagovorniku i situacionom kontekstu; - Izdvajati riječi potrebne za dopunjavanje rečenice; - Pisati rečenice od zadatih riječi; - Nastavljati rečenicu kao jedinstvenu misaonu cjelinu u pisanoj formi; - Čitati svoj rad pred odjeljenjem.	
2.2.GRAMATIKA - Rečenica-riječ-slog - Rečenice po značenju	- Osmišljavati i pisati jednostavne rečenice; - Izražavati rečenicama misli i osjećanja; - Izgovarati pravilno glasove i riječi; - Rastavljati riječi na slogove; - Razlikovati rečenice po značenju; - Koristiti tačku, upitnik i uzvičnik na kraju rečenice i odrediti rečenicu po značenju; - Koristiti pri pisanju rečenice pravopisno pravilo o pisanju početka rečenice.	- Pisati ispravnu rečenicu (u formalno gramatičkom smislu); - Usklađivati logički i gramatički ispravan slijed riječi u iskazima; - Usavršavati pravilnu artikulaciju svih glasova; - Pokazivati spremnost za izražavanje kratkim, jasnim, smislenim rečenicama; - Razlikovati rečenicu kao jedinstvenu misaonu cjelinu u pisanoj formi; - Vladati upotrebom velikog slova na početku rečenice, tačke, upitnika uzvičnika na kraju rečenice.	- Dati primjer za rečenicu, riječ i slog; - Primjenjivati znanja o rastavljanju riječi na slogove pri izgovaranju brojalica i razbrajalica; - Razlikovati tačku, upitnik i uzvičnik i njihovu namjenu u značenju rečenice; - Prilagođavati , pri čitanju, intonaciju svog glasa interpunkcijskom znaku; - Primjenjivati interpunkcijske znakove za pisanje rečenica po značenju; - Predlagati primjere rečenica po značenju.
2.3.PRAVOGOVOR - Skupovi *ije/je* u učestalim riječima - Glasovi-slova *č, ć, dž, đ, h, j* u izgovorenim i napisanim riječima	-Izgovarati pravilno glasove i skupove *ije/je* u riječi; -Koristiti pravilno glasove *j* i *h* i skupove *ije/je* u pisanju; -Razlikovati glasove i slova *č, ć, dž, đ* i skupove *ije/je* .	-Demonstrirati pravilnu artikulaciju i pisanje slova *č, ć, dž, đ , h , j* i skupova *ije/je.*	- Davati primjer riječi u kojoj se nalaze glasovi (slova) *č, ć, dž, đ , h , j* i skupovi *ije/je*; -Primjenjivati stečena iskustva u svakodnevnom životu; - Djelovati u skladu sa usvojenim znanjima o glasovima *č, ć, dž, đ, h, j* i skupovima *ije/je.*
2.4.PRAVOPIS Veliko početno slovo na početku i tačka na kraju rečenice - Veliko početno slovo u pisanju vlastitih imena bića - Veliko početno slovo u pisanju jednočlanih imena naselja - Pisanje naziva praznika i blagdana - Pisanje naziva svoje škole - Upotreba dvotačke i zareza u nabrajanju	- Definirati način upotrebe velikog slova u pisanju početka rečenice, vlastitih imena bića, jednočlanih imena naselja, naziva praznika, blagdana i svoje škole; - Koristiti pravilo o pisanju velikim slovom početka rečenice, vlastitih imena bića, jednočlanih imena naselja, naziva praznika, blagdana i naziv svoje škole; - Upotrebljavati znake interpunkcije dvotačku, zarez pri zapisivanju u nabrajanju i po diktatu.	- Demonstrirati upotrebu velikog slova u pisanju početka rečenice, vlastitih imena bića, jednočlanih imena naselja, naziva praznika, blagdana i svoje škole; - Ovladavati pisanjem i upotrebom velikog slova u pisanju početka rečenice, vlastitih imena bića, jednočlanih imena naselja, naziva praznika, blagdana i svoje škole te pravilno upotrebljavati dvotačku i zarez u nabrajanju	- Primjenjivati pravila o upotrebi velikog slova u pisanju početka rečenice, vlastitih imena bića, jednočlanih imena naselja, naziva praznika, blagdana i svoje škole te pravilne upotrebe dvotačke i zareza u nabrajanju.

3. KNJIŽEVNOST

3.1.IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA

- Enisa Osmančević-Ćurić, *Za sretan put po dukat žut*
- Velimir Milošević, *Djeca su vojska najjača*
- Ivica Vanja Rorić, *Bubamara*
- Bisera Alikadić, *Rat stvari*
- Šimo Ešić, *April*
- Grigor Vitez , *Kada bi drveće hodalo*
- Pajo Kanižaj, *Pavao i njegov glavao*
- Branko Ćopić, *Lijin oglas*
- Mirsad Bećirbašić, *Naušnice od trešanja*
- Narodna priča, *Vrana i vrč s vodom*
- Narodna basna, *Lisica i roda*
- Ezop, *Dječak lažljivac*
- Duško Radović, *Razbojnik Kađa i princeza Nađa*
- H. K. Andersen, *Ružno pače*
- Muhidin Šarić, *Učiteljica*
- Ela Peroci, *Maca Papučarica*
- Ahmet Hromadžić, *Medeni*

3.2. TEKSTOVI ZA ZAJEDNIČKO ČITANJE, ANALIZU I KAO POTICAJ LITERARNOM I DRUGIM VIDOVIMA STVARALAŠTVA, A U FUNKCIJI PRIPREME ZA SAMOSTALNO ČITANJE

Branko Ćopić, *Ježeva kućica*
Sunčana Škrinjarić, *Dućan kod svrake*
Zvonimir Balog, *Male priče o velikim slovima*
Braća Grim : *Vuk i sedam jarića*

- Razumjeti pročitano u skladu s individualnim razvojem i mogućnostima učenja;
- Iskazati dojam o pročitanom djelu;
- Zaključiti o čemu tekst govori;
- ilustrirati sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela;
- Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;
- Uočavati elemente humora u tekstovima;
- Pratiti tok događaja i sastavljati plan priče;
- Slušati, pamtiti i reproducirati sadržaj jednostavnih tekstova;
- Razlikovati vrste književnih djela (pjesma/priča, bajka/basna, igrokaz);
- Zapažati likove i njihove glavne osobine te zauzimati stav o njima;
- Klasificirati pojave, događaje i likove;
- Uočavati osnovno raspoloženje u pjesmi.
- Otkrivati osnovno raspoloženje iskazano u lirskoj pjesmi;
- Prepoznati razlike između lirske pjesme, priče, basne, bajke i igrokaza;
- Otkrivati i svojim riječima kazati pouke književnoga djela;
- Uočiti uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu;
- Uočavati i izdvajati ključne događaje u priči;
- Slušati uzorni književni govor, čitanje i pripovijedanje;
- Iskazivati govorom misli i osjećanja;
- Iznositi svoje mišljenje o tekstu pravilno i jasno;
- Razlikovati i izdvajati potrebne bitne i zanimljive podatke u jednostavnim tekstovima;
- Uočavati tok događaja;
- Uživati u ljepoti kazivanja u usmenoj i pisanoj formi;
- Koristiti neverbalnu komunikaciju u funkciji poruke;
- Učestvovati u igranju po ulogama;
- Pamtiti i recitirati stihove;
- Poboljšavati način komunikacije govorom;
- Zamišljati situacije i ponašanja.
- Iskazati svoj dojam i zapažanja o pročitanome tekstu;
- Uspješno reproducirati sve važne elemente književnoga djela;
- Vršiti selekciju pojava, događaja i likova klasificirajući ih;
- Mijenjati svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela;
- Zastupati stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti;
- Razvijati empatiju i pokazuje brigu za druge;
- Razmišljati o značenju riječi i obogaćivati svoj rječnik usvajajući nove riječi i izraze;
- Učestvovati u vježbama stvaralačkog slušanja;
- Kritički slušati i dati komentare;
- Povezivati pročitane sadržaje sa stvarnim životom i ličnim iskustvom;
- Pokazivati radoznalost;
- Razvijati svijest o važnosti čitanja i interes usmjeren prema čitanju i sadržajima koje nudi knjiga;
- Uočavati lijepo u svim pročitanim sadržajima;
- Pokazivati interes za vlastito napredovanje;
- Razvijati svijest o potrebi učenja i postojanju različitih načina da se to postigne;
- Prepoznati i poštovati obilježja kulturnih vrijednosti naroda i narodnosti BiH i drugih kultura u bližem okruženju;
- Uočava i prihvata različitosti i vrijednosti bosanskohervegovačke, svoje i drugih kultura u skladu sa općeprihvaćenim kulturnim vrijednostima;
- Razvija odgovornost, marljivost, poštenje, istinoljublje, pravdoljublje.

4.KULTURA IZRAŽAVANJA 4.1. NARACIJA - Situacioni i telefonski razgovor - Pričanje Pričanje događaja predstavljenog nizom slika; - Prepričavanje Prepričavanje teksta na osnovu detaljnih pitanja	- Planirati, dizajnirati i predlagati sadržaj telefonskog razgovora; - Primjenjivati pravila lijepog ophođenja; - Primjenjivati ranije stečene govorne vještine; - Razdvajati bitno od nebitnog; - Razvijati sposobnost govora pred odjeljenjem; - Razvijati sposobnos pričanja, prepričavanja i opisivanja; - Generisati događaje prikazane slikama i zaključiti šta je bitno za pričanje; - Primjenjivati osnovna pravopisna pravila.	- Mijenjati eventualne greške u verbalnoj komunikaciji; - Razumjeti različite poruke u različitim situacijama i svrhama; - Uključiti komunikacijske sposobnosti slušanja i razumijevanja u različitim govornim porukama i komunikacijskim situacijama; - Koncizno i jasno govoriti; - Započinjati, održavati i okončati razgovor u raznim komunikacijskim situacijama; - Poboljšavati efikasnost pričanja i prepričavanja; - Adaptirati svoje govorne vještine kako bi riješio/ la problemsku situaciju.	- Utjecati na vlastiti vrijednosni sistem i kontrolirati ponašanje pri situacionim razgovorima; - Zastupati svoje stavove u pričanju i prepričavanju; - Iskorištavati resurse vlastitih riječi za naraciju; - Davati primjere pričanja i prepričavanja.
4.2. DESKRIPCIJA - Opisivanje poznatih sadržaja - Opis predmeta (boja, veličina, materijal, namjena)	- Analizirati predmet svog opisivanja; - Razdvajati osobine predmeta prema izgledu, veličini, materijalu i namjeni; - Konstruirati opis predmeta; - Primjenjivati osnovna pravopisna pravila;	- Oblikovati priču o predmetu svog opisivanja; - Izražavati se biranim riječima da bi svom predmetu opisivanja dao/la važnost.	- Opravdavati izbor svog predmeta opisivanja.
4.3.MJEŠOVITI OBLICI - Pisanje čestitke - Pisanje razglednice i pisma	- Koristiti nova znanja u pisanju čestitke, razglednice i pisma; - Selektirati informacije o načinima pisanja čestitke, razglednice, pisma i adresiranje; - Primijeniti naučeno pišući (samostalno ili po ugledu na određeni tekst) jednostavan sadržaj pisma, čestitke ili razglednice ; - Primijeniti osnovna pravopisna pravila.	- Kreirati sadržaj čestitke, razglednice i pisma; - Opravdavati svoj izbor sadržaja čestitke, razglednice i pisma; - Adresirati pravilno čestitku, razglednicu ili pismo.	- Osnažiti i unaprijediti komunikacijske vještinu pisanja; - Formulirati tekst čestitke, razglednice i pisma; - Primijeniti pravila o upotrebi velikog slova na početku rečenice i pri pisanju vlastitih imena; - Primijeniti znake interpunkcije; - Primijeniti pravilo o načinu pisanja adrese.

5.MEDIJSKA KULTURA - Animirani film (lutkarski, crtani, kompjuterski), animator - TV emisije - Biblioteka/ knjižnica	- Opisati razliku između lutkarskog, crtanog i kompjuterskog filma; - Definirati animatora kao osobu koja od lutke ili crteža, posebnom tehnikom stvara animirani film; - Zaključiti da se putem televizije mogu pratiti i emitirati zbivanja u momentu dešavanja (emisije uživo); - Razlikovati biblioteku/ knjižnicu od knjižare; - Diskutovati o pozivu bibliotekara/ bibliotekarke, knjižničara/ knjižničarke.	- Zadržavati pažnju prilikom projekcije filma; - Aktivno slušati i komunicirati na adekvatan način; - Prepričavati i zapisivati osnovne segmente televizijske emisije; - Slušati i razumjeti govornu poruku; - Pronaći i čitati u dnevnim novinama raspored programa televizijskih emisija; -Izvršiti odabir najdražih emisija; - Imitativnim igrama simulirati televizijsku emisiju; - Pokazati spremnost za korištenje knjige kao izvora informacija; - Čitati i prepričavati pisane tekstove.	- Poticati učenike na odlazak u bioskop; - Uskladiti svoje ponašanje sa normama ponašanja u bioskopu; - Razvijati afinitet za filmsku umjetnost; - Poticati kreativnost; - Odabirati televizijske sadržaje primjerene dječijem uzrastu; - Argumentirano vrednovati lične i stavove drugih; - Motivirano i s radošću posuđivati i čitati slikovnice i knjige iz biblioteke; - Zastupati pravilan odnos prema knjizi i uposlenicima biblioteke/ knjižnice.

NAPOMENA:
Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

TREĆI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u trećem razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Čitanje i pisanje
2. Jezik
3. Književnost
4. Kultura izražavanja
5. Medijska kultura

Ishodi učenja

ČITANJE I PISANJE

- Čita tečno, pravilno i razgovjetno;
- uočava likove i događaje i poruke u tekstovima;
- reproducira tekst odgovarajući na pitanja;
- slikovno predstavlja tekst;
- usvaja i pravilno piše štampana slova ćirilice;
- čita tekstove štampane ćirilicom i razumije pročitano.

JEZIK

- Nabraja abecedu i azbuku;
- prepoznaje i uočava razlike između govornog i pisanog jezika;
- slaže rečenice od zadatih riječi;
- dijeli riječ na slogove;
- rastavlja pravilno riječi na kraju reda;
- prepoznaje vrste riječi (imenice, glagole i pridjeve);
- razlikuje vlastite i opće imenice;
- klasificira imenice prema rodu i broju;
- uspoređuje umanjenice i uvećanice;
- prepoznaje pridjeve i glagole;
- razlikuje prošlo, sadašnje i buduće vrijeme;
- piše pravilno negaciju uz glagole u često upotrebljavanim riječima;
- prilagođava rečenicu odričnom ili potvrdnom obliku;
- koristi znanje jezika i njegovih pravila pri pisanju;
- razlikuje međusobno u govoru i pisanju afrikate č, ć, dž, đ te skupove ije/je;
- primjenjuje pravopisna pravila u pisanju višečlanih naziva naselja, geografskih pojmova;
- služi se osnovnim znacima interpunkcije;
- nabraja izuzetke u pisanju riječce ne uz glagole;
- koristi pravopisno pravilo u pisanju riječce li.

KNJIŽEVNOST

- Iskazuje svoja zapažanja i dojmove o pročitanome tekstu pravilno i jasno;
- uočava razliku između stiha i strofe;
- prepoznaje raspoloženje koje prevladava u pjesmi;
- pronalazi u tekstu riječi koje se rimuju;
- određuje glavni lik u tekstu;
- identificira sporedne likove;
- uočava osobine likova;
- određuje vrijeme i mjesto radnje;
- zauzima stav o likovima i njihovim postupcima;
- zapaža elemente opisa;
- uočava razlike u pjesničkim slikama;
- povezuje i objedinjuje informacije iz različitih dijelova teksta;
- određuje temu jednostavnoga teksta;
- razlikuje vrste književnih djela (pjesma/priča, bajka/basna, igrokaz);

- pronalazi informacije u različitim dijelovima teksta u vezi sa likovima, radnjom, mjestom i vremenom vršenja radnje;
- raspoređuje cjeline prema redoslijedu događaja;
- samostalno prepričava kratak sadržaj teksta;
- ilustrira pročitane sadržaje;
- učestvuje u igranju po ulogama;
- pamti i recitira stihove.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- Piše koristeći pravopisna pravila;
- primjenjuje pitanja da bi ispričao/la priču;
- sastavlja plan , radeći timski, na osnovu kojeg gradi svoju priču;
- dizajnira novu priču promjenom toka radnje, kraja priče i proširivanjem teksta;
- koristi sliku kao ideju za priču;
- kreira priču sa stanovišta ličnog učešća u događaju/doživljaju.

MEDIJSKA KULTURA

- Identificira filmske rodove;
- opisuje filmske vrste;
- prepričava i ilustrira sadržaje iz filma;
- debatira o postupcima likova pokazujući samopouzdanje pri iznošenju argumenata;
- sažima glavne događaje priče i ilustrira ih;
- koristi biblioteku/knjižnicu kao resurs i izvor znanja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

	Odgojno – obrazovni ciljevi		
Sadržaj	**Znanje**	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
1. ČITANJE I PISANJE - Usavršavanje tehnike čitanja (pravilno i izražajno) - Rad na razumijevanju pročitanog - Usvajanje štampanih slova ćiriličnog pisma - Sricanje, čitanje riječi i rečenica štampanih ćiriličnim pismom - Čitanje kraćeg teksta štampanog ćiriličnim pismom	- Čitati tekst naglas pravilno, izražajno, odgovarajućom brzinom; - Čitati usebi sa zadatkom; - Postavljati pitanja i odgovarati na pitanja kako bi pokazao/ la razumijevanje pozivajući se na tekst; - Reproducirati određeni tekst; - Prepričavati pročitano te odgovarati na pitanja o likovima, radnji, poruci ili značenju pojedinih riječi; - Imenovati slikovne pojmove; - Prepoznavati slovo kao znak za glas; - Uočavati ista slova u ćiričnom i latiničnom pismu; - Razvijati sposobnost glasnog čitanja i razumijevanja jednostavnih štampanih tekstova ćirilicom; - Dopunjavati nepotpune rečenice; - Slikovno predočavati pročitani tekst	- Adaptirati svoje navike s ciljem unapeđivanja tehnike čitanja; - Usavršavati tehniku čitanja tekstova pisanih štampanim, ali i pisanim slovima; - Prepoznavati o čemu se govori u tekstu; - Poboljšavati efikasnost slušanja; - Napredovati sa sigurnošću u aktivnostima na razumijevanju pročitanog; - Prepoznavati slova ćirilice i usvajati pravilno pisanje istih; - Usavršavati tehniku pisanja ćiriličnih slova; - Evaluirati svoj rad; - Usvajati slova ćirilice i čitati riječi napisane ćirilicom; - Poboljšavati efikasnost čitanja ćiriličnog pisma; - Čitati uz snimljeni audio materijal i analizirati svoje čitanje.	- Surađivati dok radi na poboljšanju tehnike čitanja; - Organizirati svoje vrijeme i aktivnosti s ciljem poboljšanja tehnike čitanja; - Rangirati po važnosti likove i događaje u tekstu; - Odrediti tekst po književnoj vrsti (priča, pjesma...); - Razvijati vlastite navika za čitanje; - Obraćati pažnju na razlike između latiničnog i ćiriličnog pisma; - Iskazivati lojalnost prema oba pisma; - Djelovati po uputama i usavršavati svoje pisanje; - Davati primjer pravilnog pisanja i povezivanja slova kao i čitanja latinice i ćirilice; - Pokazivati brigu za svoje usavršavanje čitanja ćiriličnog pisma; - Utjecati na druge svojim primjerom; - Davati primjer dobro uvježbanog čitanja tekstova štampanih ćiriličnim pismom.

2.JEZIK 2.1.RJEČNIK - Abeceda - Azbuka - Sintaksičke vježbe - (Rečenice od zadatih riječi)	- Selektirati glas i odgovarajući znak; - Integrirati naučeno i prezentirati po redoslijedu abecedu/ azbuku ; - Upotrebljavati slova kao pisani znak za jezički glas; - Kombinirati date riječi i integrirati ih u rečenicu; - Praviti različite rečenice od datih riječi; - Objašnjavati značenje datih riječi; - Navoditi logički slijed riječi u rečenici.	- Pisati slova abecede i azbuke po redoslijedu; - Selektirati i slagati riječi abecednim ili azbučnim redom; - Ukazivati na nepoznate riječi; - Koristiti nove riječi u svom govoru; - Prilagođavati svoj govor književnom jeziku; - Prilagođavati svoj govor sagovorniku i situacionom kontekstu; - Pisati rečenice od zadatih riječi; - Čitati svoj rad pred učenicima iz odjeljenja .	- Razlikovati jezik koji se koristi kod kuće i u školi; - Primjenjivati književni jezik u svakodnevnom govoru; - Modificirati svoj govor; - Utjecati ne poboljšanje svog izražavanja; - Organizirati i stavljati u pravilan odnos riječi u rečenici; - Vrednovati svoj rad.
2.2. GRAMATIKA - Samoglasnici i suglasnici - Slog - Pravilno rastavljanje riječi na kraju reda - Vrste riječi - Imenice (vlastite i opće) - Rod i broj imenica - Umanjenice i uvećanice - Pridjevi (prepoznavanje) - Glagoli (prepoznavanje) - Glagolska vremena (prošlo, sadašnje, buduće) - Potvrdna i odrična rečenica - Pravilan redoslijed riječi u rečenici	- Prepoznavati samoglasnike i suglasnike i izdvajati ih; - Uočavati po čemu se samoglasnici i suglasnici razlikuju; - Rastavljati riječi na slogove; - Osmišljavati različite aktivnosti sa slogovima; - Raščlanjivati riječ na slogove da bi odredio/ la na kojem slogu riječ prelazi u novi red; - Razlikovati imenice, pridjeve i glagole u opsegu koji je naznačen programskim sadržajima; - Konstruisati umanjenice i uvećanice; - Identificirati imenice, pridjeve i glagole u opsegu koji je naznačen programskim sadržajima; - Uočavati i klasificirati imenice prema rodu i broju; - Prepoznavati i razlikovati glagolska vremena u tekstu; - Navoditi razliku između potvrdne i odrične rečenice; - Zaključiti da rečenica može biti izjavna, upitna, uzvična, potvrdna i odrična; - Organizirati riječi u rečenici dajući joj smisao.	- Prepoznati i nabrojati samoglasnike i suglasnike; - Rastavljati riječi na slogove; - Vršiti samostalno rastavljanje riječi na kraju reda; - Prepoznati i izdvojiti iz teksta imenice, pridjeve i glagole; - Razdvojiti vlastite i opće imenice prema rodu i broju; - Konstruirati umanjenice i uvećanice od zadatih imenica; - Konstruirati i mijenjati rečenice iz potvrdnog u odrični oblik i suprotno; - Uskladiti logički i gramatički ispravan slijed riječi u rečenici.	- Razlikovati samoglasnike i suglasnike; - Dati primjer rastavljanja riječi na kraju reda primjenom naučenog gradiva; - Identificirati i grupisati riječi iz teksta prema učenim vrstama; - Prakticirati mijenjanje glagola kroz glagolska vremena: sadašnje, prošlo i buduće vrijeme; - Rješavati zadatke pretvorbe potvrdnih rečenica u odrične primjenjujući pravopisna pravila; - Revidirati red riječi u rečenici; - Izvještavati o svom radu.
2.3. PRAVOGOVOR - Pravilan izgovor i pisanje glasova *č, ć, dž, đ* u umanjenicama	- Demonstrirati primjere pravilnog izgovora i pisanja glasova č, ć, dž, đ u umanjenicama;	- Demonstrirati pravilnu artikulaciju i pisanje slova č, ć, dž, đ , h , j i skupova ije/je.	- Prepoznati potrebu za pravilnom upotrebom riječi u kojima su zastupljeni

- Glasovi *č,ć,dž,đ,h, j* i skup *ije/je* u izgovorenim i napisanim riječima	- Izgovarati pravilno glasove i skupove ije/je u riječi; - Koristiti pravilno glasove i skupove ije/je u pisanju; - Razlikovati glasove i slova č, ć, dž, đ i skupove ije/je.		glasovi (slova) č, ć, dž, đ , h , j i skupovi ije/je; - Objašnjavati glasovnu razliku skupova ije/je; - Primjenjivati stečena iskustva u svakodnevnom životu; - Djelovati u skladu sa usvojenim znanjima o glasovima č, ć, dž, đ, h, j i skupovima ije/je.
2.4. **PRAVOPIS** - Veliko slovo u pisanju višečlanih naziva naselja - Veliko slovo u pisanju geografskih pojmova - (brda, planina, rijeka, jezera, mora,...) - Interpunkcijski znaci (dvotačka, tačka, upitnik, uzvičnik) - Pisanje odrične riječce *ne* uz glagole - Pisanje riječce *li*	- Definirati način upotrebe velikog slova u pisanju višečlanih naziva naselja i geografskih pojmova (brda, planina, rijeka, jezera, mora,...); - Koristiti pravilo o pisanju početnim velikim slovom višečlanih naziva naselja, geografskih pojmova (brda, planina, rijeka, jezera, mora,...); - Upotrebljavati znake interpunkcije dvotačku, zarez, tačku, upitnik i uzvičnik; - Zapamtiti pravilo o pisanju odrične riječce ne uzglagole; - Navoditi izuzetke u pisanju riječce ne uz glagole; - Dati primjer načina pisanja riječce ne uz glagol; - Zapamtiti pravilo o pisanju riječce li u upitnim rečenicama; - Modificirati izjavnu rečenicu u upitnu i obrnuto.	- Demonstrirati upotrebu velikog slova u pisanju višečlanih naziva naselja i geografskih pojmova (brda, planina, rijeka, jezera, mora,...); - Povezati ranije stečena znanja o upotrebi velikog slova u pisanju vlastitih imena bića, jednočlanih imena naselja, naziva praznika, blagdana i svoje škole vježbajući na konkretnim primjerima; - Ovladavati upotrebom velikog slova u pisanju višečlanih naziva naselja i naziva geografskih pojmova (brda, planina, rijeka, jezera, mora,...) te pravilnom upotrebom dvotačke, zareza, tačke, upitnika i uzvičnika; - Uskladiti svoje pisanje riječce ne uz glagol i riječce li u upitnim rečenicama sa naučenim pravilima.	- Primjenjivati pravila o upotrebi velikog slova u pisanju višečlanih naziva naselja, geografskih pojmova (brda, planina, rijeka, jezera, mora,...) te pravilnu upotrebu interpunkcijskih znakova; - Usvajati pravila o pisanju riječce ne uz glagole, uz poštivanje izuzetaka i pisanju riječce li u upitnim rečenicama; - Djelovati na svakodnevnom usavršavanju svog govora i pisanja.
3. KNJIŽEVNOST 3.1. IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA - Grigor Vitez, *Zima se razboljela* - Nasiha Kapidžić- Hadžić, *Tržimo za suncem* - Luko Paljetak, *Rijeka* - Ahmet Hromadžić, *Plamena* - Zoran M. Jovanović, *Drug* - Bisera Alikadić, *Na pijaci* - Branko Ćopić, *Bosna* - Alija H. Dubočanin, *Želja* - Ešref Berbić, *Ćuvar* - Oton Župančić, *Zlatna kantica* - Dragan Lukić, *Jabuka* - Ferida Duraković, *Važnost* - Azra Mulalić, *Lastavice* - Jermenska narodna priča, *Ćup sa zlatom* - Đani Rodari, *Ribar iz Cefalua*	- Razumjeti pročitano u skladu s individualnim razvojem i mogućnostima učenja; - Uočavati razliku između stiha i strofe; -Prepoznati raspoloženje koje prevladava u datoj pjesmi; - Pronaći u tekstu riječi koje se rimuju; - Uočiti strofu u kojoj se pojavljuje određeno osjećanje; - Odrediti glavni lik u tekstu; - Identificirati sporedne likove; - Uočiti osobine likova; - Razlikovati vrstu književnoga djela ;	- Otkriti osnovno raspoloženje iskazano u lirskoj pjesmi; - Razlikovati vrste književnih djela (pjesma/priča, bajka/basna, igrokaz); - Otkrivati i svojim riječima kazati pouku književnoga djela; - Uočiti uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu; - Zapaziti elemente opisa; - Uočiti strofu sa traženim opisom; - Prepoznati preneseno značenje teksta; - Slušati uzorni književni govor, čitanje i	- Iskazivati svoj dojam i zapažanja o pročitanome tekstu pravilno i jasno; - Uspješno reproducirati sve važne elemente književnoga djela; - Vršiti selekciju pojava, događaja i likova klasificirajući ih; - Mijenjati svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela; - Zastupati stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti; - Razvijati empatiju i pokazivati brigu za druge;

- Šukrija Pandžo, *List na putu* - Stanko Rakita, *Cvjetovi* - Narodna basna, *Vrba i trn* - H.C. Andersen, *Devetoro*	- Rasporediti cjeline prema redoslijedu događaja; - Ilustrirati sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela; - Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku; - Usvajati novonaučene riječi i razumjeti njihovo značenje; - Uočavati elemente humora u tekstovima.	pripovijedanje i uživati u ljepoti kazivanja u usmenoj i pisanoj formi; - Iskazivati govorom misli i osjećanja; - Razlikovati i izdvajati bitne i zanimljive podatke u tekstovima; - Uočavati slijed događaja ; - Voditi računa o ispravnom položaju tijela pri čitanju, pisanju, slušanju; - Koristiti i neverbalnu komunikaciju u funkciji poruke; - Oponašati zvukove iz prirode; - Učestvovati u igranju po ulogama; - Pamtiti i recitirati stihove; - Poboljšavati način komunikacije govorom; - Zamišljati situacije i ponašanja.	- Zauzimati stav o likovima i njihovim postupcima; - Uočavati razlike u pjesničkim slikama; - Pronalaziti informacije u različitim dijelovima teksta u vezi sa likovima, radnjom, mjestom i vremenom vršenja radnje; - Donositi zaključak na temelju informacije iz teksta, odobravati ili se suprotstavljati; - Razmišljati o značenju riječi i obogaćivati svoj rječnik usvajajući nove riječi i izraze; - Učestvovati u vježbama stvaralačkog slušanja; - Povezivati pročitane sadržaje sa stvarnim životom i ličnim iskustvom; - Pokazati radoznalost; - Razvijati svijest o važnosti čitanja i interes usmjeren prema čitanju i sadržajima koje nudi knjiga;
3.2.LEKTIRA - Šimo Ešić, *Bijeli svijet, šareni svijet* - Nasiha Kapidžić Hadžić,*Sjenice* - Luko Paljetak, *Miševi i mačke naglavačke* - Ahmet Hromadžić, *Zelena šuma (Ledena gora, Miš vitez, Prijatelji)*			- Uočavati lijepo u svim pročitanim sadržajima; - Pokazivati interes za vlastito napredovanje; - Razvijati svijest o potrebi učenja i postojanja različitih načina da se to postigne; - Prepoznavati i poštovati obilježja kulturnih vrijednosti naroda i narodnosti BiH i drugih kultura u bližem okruženju; - Uočavati i prihvatati različitosti i vrijednosti bosanskohercegovačke, svoje i drugih kultura u skladu sa općeprihvaćenim kulturnim vrijednostima; - Razvijati odgovornost, marljivost, poštenje, istinoljublje, pravdoljublje.
4.KULTURA IZRAŽAVANJA NARATIVNI I DESKRIPTIVNI OBLICI Prepričavanje - Prepričavanje na osnovu uopćenih pitanja - Prepričavanje na osnovu zajednički sastavljenog plana	- Primjenjivati ranije stečene govorne vještine; - Analizirati tekst i konstruirati plan pričanja; - Usmeno pričati svoju priču nastupajući pred odjejenjem; - Izražavati se jasno i prirodno književnim jezikom;	- Mijenjati eventualne greške u verbalnoj komunikaciji; - Uključivati komunikacijske sposobnosti slušanja i razumijevanja; - Osposobiti za koncizno i jasno pričanje; - Poboljšavati efikasnost pričanja i prepričavanja;	- Zastupati svoje stavove u pričanju i prepričavanju; - Iskorištavati resurse vlastitih riječi za naraciju; - Dati primjere pričanja i prepričavanja.

- Prepričavanje s promjenom toka događaja - Prepričavanje s promjenom kraja priče - Prepričavanje s unošenjem elemenata deskripcije (proširivanje teksta) Pričanje; - Pričanje događaja predstavljenog slikom; - Pričanje sa stanovišta ličnog učešća (Ja sam u priči)	- Posebno oblikovanim govorom dizajnirati i dočarati atmosferu svoje priče; - Stvarati smislenu, povezanu i cjelovitu priču; - Pisati čitko, lijepo i pravopisno pravilno.	- Adaptirati svoje govorne vještine kako bi riješio/ la problemsku situaciju; - Kreirati odgovore na pitanja koja se odnose na osnovne podatke iz teksta; - Organizirati dopunjavanje teksta odgovarajućim podacima; - Selektirati razlike između prvobitnog i izmijenjenog teksta; - Primjenjivati pravila o upotrebi velikog slova na početku rečenice i u vlastitih imena; - Primjenjivati znake interpunkcije.	
5.MEDIJSKA KULTURA - Filmski rod - Filmske vrste - Igrani film za djecu (po izboru nastavnika) - Izražajna sredstva filma - Strip: stripovno pismo, podjela na scene i sekvence - Gradska biblioteka/ knjižnica	- Identificirati igrane, dokumentarne, animirane, naučno-obrazovne filmove kao filmski rod; - Opisati filmske vrste, s obzirom na temu i sadržaj: dječiji film, kriminalistički, naučno-fantastični, avanturistički, komedije...; - Uočavati sadržaj, tok radnje, glavne i sporedne likove; - Objasniti da igrani film obilježava postojanje priče i likova (glumaca); - Nabrojati izražajna sredstva igranog filma; - Objašnjavati šta je slika, zvuk, tišina, muzika u filmu; - Objasniti svojim riječima šta je strip; - Objasniti način na koji se pomoću niza crteža i vrlo malo teksta prikazati određeni događaj, radnja; - Locirati i opisati mjesnu biblioteku i prostor namijenjen djeci; - Imenovati osobe koje su važne za nastanak knjige (pisac, ilustrator, prevodilac) i prepoznati dijelove knjige (naslovna stranica, sadržaj, bilješka o piscu, izdavač); - Dati primjere opisa poslova bibliotekara/ bibliotekarke.	- Prilikom emitiranja inserata razlikovati filmske rodove; - Napraviti jednostavnu animaciju; - Prilikom emitiranja inserata razlikovati filmske vrste; - Prepričavati i ilustrirati sadržaje iz filma; - Uobličavati vlastite argumente u pisanoj i govornoj komunikaciji; - Izrađivati mape uma; - Prikupljati i procesuirati podatke; - Predstavljati kraće priče u četiri ili šest sekvenci; - Pronaći traženu knjigu, posuditi je i voditi računa o urednom vraćanju.	- Razvijati zanimanje za edukativne i uzrasno prilagođene televizijske sadržaje; - Uključivati se u dijalog, pozorno pratiti upute; - Pokazivati brigu za osjećaje i potrebe drugih; - Podržavati pozitivne postupke i cijeniti pravdu; - Dati primjere empatije; - Pokazivati samopouzdanje pri argumentiranju; - Razvijati interesovanje za film kao vrstu umjetnosti; - Pokazati zainteresiranost za stjecanje novih znanja.

NAPOMENA:

Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/ časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

Didaktičko –metodička uputstva za prvu trijadu

Postupno i planski, učenici savladavaju i upotrebljavaju, nestandardni i standardni jezik i postaju svjesni upotrebe jezika u različitim životnim situacijama. Učenici/ učenice se postepeno osposobljavaju za četiri aktivnosti sporazumijevanja: slušanje, čitanje, govor i pisanje i time stiču sposobnost da komuniciraju s okruženjem i utječu na događaje u njemu.

Kroz ciljane didaktičke igre i planske aktivnosti, učenici/ učenice ovladavaju samostalnim čitanjem i pisanjem. Vlastitom aktivnošću otkrivaju i vježbaju da koriste pisani jezik u sporazumijevanju, razmišljanju, stvaranju, učenju i zabavi. Na kraju prve trijade, učenici/ učenice se služe latiničnim pismom (štampana i pisana) te ćirilicom (štampana slova). Razvijaju tehniku čitanja i pisanja, kao i druge vještine vezane za čitanje i pisanje.

Učenici/ učenice upoznaju različite neumjetničke i umjetničke tekstove, koji su im predstavljeni direktno ili indirektno (putem medija). Kroz zadatke se usmjeravaju na uživljavanje u svijet umjetničkog teksta i razmišljanje o idejama koji on izaziva. U tekstu uočavaju osnovne vrijednosti i na taj način uče zauzimati stavove.

Učenici tragaju za kontaktima između literarnih i drugih formi umjetnosti.
Kroz različite oblike rada u nastavi maternjeg jezika učenici se podstiču na kreativnost, timski rad, kooperativnost, preuzimanje odgovornosti i međusobno uvažavanje.

Metode podučavanja

Odabir metode podučavanja, sporazumijevanja, razvoja spoznajnih vještina učenika zavisi od različitih faktora, a naročito od individualnih sposobnosti učenika/učenice. Za shvatanje funkcije i značaja sporazumijevanja riječima pogodne su različite didaktičke igre, a za sistematsko početno opismenjavanje, kombinovanje frontalnog s različitim oblicima grupnog i individualnog rada. Treba nastojati da organizacija učionice, rasporednastavnog gradiva, metode i cjelokupna atmosfera u odjeljenju budu osmišljeni na način koji će učenike/ učenice, različite u pogledu predznanja i sposobnosti, hrabriti i podsticati da napreduju.

*__Početno čitanje i pisanje__ u prvom razredu se odvija u toku cijele školske godine. Vizualne, motoričke i grafomotoričke vježbe koje se intenzivno izvode razvijaju kod učenika/učenica neophodne vještine koje se odnose na sposobnost rukovanja priborom i pravilno sjedenje. U fazi opismenjavanja učenici sistematski uče štampana slova latiničnog pisma. U okviru aktivnosti učenici će: smišljati jednostavne rečenice, rastavljati rečenice na riječi, sastavljati slikovne rečenice, čitati slikovne rečenice, igrati igru "Slovo, na slovo", uočavati poziciju glasa/ slova u riječi, rastavljati riječi na slogove i glasove, sastavljati različite riječi od zadanih slogova ili glasova, čitati i pisati rečenice i kraće tekstove, otkrivati smisao pročitanoga teksta, modelirati slova, pisati slova po zraku, na klupi, u pješčaniku, pisati slova u svesku.

Uvažavajući nivo postignuća svakog pojedinog učenika, u drugom razredu treba dalje raditi na ostvarivanju odgojno-obrazovnih ciljeva posredstvom novih programskih sadržaja. Nastavno područje početnog čitanja i pisanja podrazumijeva aspekte čitanja (tehniku čitanja i razumijevanje pročitanog sadržaja) i pisanja (predvježbe za pisanje pisanih slova latinice, usvajanje pisanih slova latiničnog pisma). U okviru aktivnosti učenici će: izvoditi grafomotoričke vježbe s ključnim potezima potrebnim za pisanje pojedinih pisanih slova, tražiti slikovne asocijacije sa slovima, oblikovati slova potezom iz ramena (po zraku), iz lakta (na tabli i plakatu) te iz šake i prstiju (u svesci), povezivati pisana slova u riječ, pisati kraće rečenice.

Manje zanimljive sadržaje, pomalo i apstraktnije, približićemo učenicima pomoću elemenata igre, igre sa svrhom, povezivanjem tih sadržaja sa sadržajima drugih nastavnih predmeta i sa iskustvenim elementima. U igri, kao ugodnom situacionom kontekstu, moguće je ostvariti uspješnu komunikaciju, a i istovremeno motivirati učenike da prezentiraju ideje, stavove i ispolje kreativne crte. Nastavnik je samo posrednik koji dobro razumije sve aspekte organizacije i realizacije sadržaja nastavnih programa.

*__Čitanje i pisanje__ u trećem razredu potrebno je dovesti do automatizacije tehnike čitanja/ pisanja latiničnog pisma i savladavanja ćiriličnog pisma. Treba nastaviti rad na usavršavanju kvaliteta čitanja (pravilno čitanje, čitanje brzinom koja odgovara karakteristikama teksta, unošenje elemenata izražajnosti), čitanje s razumijevanjem, kritičko čitanje i uočavanje uporišnih mjesta. Vježbati čitanje naglas i čitanje usebi. U pisanju latiničnim pismom raditi na estetskoj strani rukopisa. U drugom polugodištu usvajaju štampana slova ćirilice, šćitavaju i čitaju.

*__Jezik__ kao oblast u okviru nastavnog predmeta postupno uvodi učenike u norme govora i pisanja. U okviru aktivnosti učenici će: sastavljati rečenice prema slici ili poticajnoj riječi, prepoznavati rečenice po intonaciji, odgovarati na postavljena pitanja, naučiti da se velikim početnim slovom uvijek piše prva riječ u rečenici i sva imena, istaknuti bojom prvo slovo riječi koja se piše velikim slovom, izdvojiti imena napisana velikim početnim slovom, igrati igru "Slovo, na slovo". Važno je da učenici u prvom razredu, ne usvajaju pravila i definicije. Na

bazi slušanja formira se osjećaj za pravilnost, normu, standard. U drugom razredu učenici još uvijek nisu spremni za usvajanje apstraktnih sadržaja, pa i elementarne pojmove treba zasnivati na komunikaciji, situacionom govornom kontekstu, komunikacijskim tekstovima. U okviru aktivnosti učenici će: dopunjavati rečenice na različitim sintakstičkim mjestima, započeti zadatkom da svaki učenik kaže jednu rečenicu, dosljedno poštivati naučene pravopisne norme o označavanju početka i kraja, rečenice te pisanju velikoga slova u imenima. U trećem razredu učenici upoznaju nove jezičke pojmove na nivou prepoznavanja i uočavanja u rečenici. Aktivnosti koje se mogu provoditi su: kartične igre, slikovne, nastavni plakat (kombinacija slika-tekst), Venov dijagram, grozdovi, spajanje parova, pisanje po diktatu, razvrstavanje u tabele i dr.

*__Književnost__ je oblast koja omogućava doživljaj književnog djela, uočavanje i izražavanje elemenata u skladu sa uzrastom. U prvoj trijadi učenici će slušati i čitati priče, biti uvedeni u literarnu percepciju i komunikaciju s književnim tekstom, slušati i čitati primjerene pjesme, priče, basne i bajke, komunicirati s pročitanim ili slušanim pjesmama, iskazivati dojmove o pojedinostima i pjesmi u cijelosti, biti poticani na učeničko stvaralaštvo, izdvojiti najdraži lik u doživljenom djelu, obrazložiti svoj izbor, razlikovati likove u priči i navesti njihove osnovne etičke osobine, komentarisati postupke likova. U prvom planu je doživljaj književnog djela, uočavanje i izražavanje elemenata koji su učeniku, a u trećem razredu s obzirom na ukupne značajke, najbliži: događaj, tok radnje, upečatljiva mjesta, likovi i njihove osobine. Postepeno ih počinjemo navikavati na uopćavanja prema planu priče - i određivanju podnaslova dijelova teksta. To je istodobno priprema za časove kulture izražavanja i prepričavanje teksta na osnovu plana. Učenike ne treba opteretiti složenijim pojmovima. U drugom razredu još uvijek ne uvodimo lektiru u klasičnom smislu. Ukupne napore treba usmjeriti na čitanje u razredu, na korekcije i uvođenje učenika u pravilno čitanje.

*__Kultura izražavanja__ u prvom razredu osnovne škole je usmjerena na razvoj govora i usmenog izražavanja. Govorom u usmenoj formi, učenik/učenica izražava misli, osjećaje i raspoloženja. U oblikovanju komunikacijskog sadržaja važni su: pravilnost, jasnoća, fluentnost, ali i efektnost izražavanja. U osnovi je ovakvog izražavanja adekvatan izbor riječi, strukturiranje rečenice, gramatička pravilnost, ukupna artikulacija i organizacija. Uspješna komunikacija je princip cjelokupnog rada u školi i snalaženja u životu. U prvoj trijadi se sa usmenih oblika postupno prelazi na pismene. Aktivnosti pomoću kojih se učenici mogu poticati su: osmišljavanje i pripovijedanje priče na osnovu zadanoga poticaja (datih riječi), upućivanje učenika na kompoziciju, pripovijedanje o ličnim doživljajima ili događajima i slično. Sadržaji kulture usmenog i pismenog izražavanja su u funkciji razvoja jezičkih sposobnosti, kulture komunikacije na usmenom i pisanom nivou. Vježbama pismenog izražavanja uvijek prethodi vježba usmenog izražavanja. Samo kod uvođenja u situacioni razgovor i upoznavanju pravila telefonskog razgovora ostajemo na nivou usmene komunikacije.

*__Medijsku kulturu__ i njene sadržaje treba posmatrati u kontekstu sadržaja drugih područja nastave maternjeg jezika i sadržaja drugih nastavnih predmeta i u kontekstu života. Imaju funkciju pravovremenog preveniranja negativnog djelovanja sadržaja malih i velikih ekrana i postepenog osposobljavanja učenika za selektivan pristup sadržajima knjižnog fonda u biblioteci, pozorišnih predstava, filma i televizije. Posebno je važno učenicima objasniti da ono što je moguće u animiranom filmu nije moguće i u životu. Nije naglasak na pojmovima i njihovom definiranju, nego na razumijevanju komunikacije i poruke, odnosno snalaženju u toj komunikaciji.

Izvori podučavanja

Proces obrazovanja mora od početka do kraja imati svoju materijalnu opremu.

Materijal na kojem učenici temelje svoje obrazovanje možemo svrstati u nekoliko skupina: izvorna stvarnost i izvorni didaktički materijal, nastavna sredstva, nastavna pomagala, tehnički uređaji i informativno-komunikacijska tehnologija u obrazovanju .

Izvorna stvarnost je najširi i najegzaktniji izvor znanja i ujedno najpogodnije mjesto za razvijanje radnih sposobnosti učenika. Izvorna stvarnost se iskorištava tako da učenici izlaze iz učionica u prirodu ili zajednicu kako bi je proučavali ili da se djelići te izvorne stvarnosti unose u učionicu.

Osim udžbenika za učenike tu su i druga nastavna sredstava i izvori koji potiču sudjelovanje, posmatranje, samostalno istraživanje:
- Novine i časopisi,
- Slikovnice,
- Enciklopedije,
- Baze podataka,
- Zvučna čitanka,
- Vizualna sredstva: plakate, fotografije, aplikacije,
- Auditivna sredstva: radioemisije, snimci ljudskog izražavanja reprodukovani putem tehničkih pomagala,

- Audio-vizualna nastavna sredstva: nastavni film i obrazovne emisije, a reprodukujemo ih pomoću računara, video playera ili DVD-playera,
- Videoprilog: Zanimanje – animator, dostupno na http://www.youtube.com/watch?v=v1wjcBhSZR0,
- Preporučeni dječiji film: Fedor Škubonja: Izgubljena olovka, dostupno na http://www.tunesbaby.com/dm/?x=xvlx00,
- Online alati za izradu animiranih filmova: http://domo.goanimate.com/?utm_source=embed, http://www.abcya.com/animate.htm,
- Dječija radioemisija ili radiodrama
- Filmske vrste: Ante Peterlić: Što je film, dostupno na http://www.youtube.com/watch?v=mp86SZThxLc&list=PLHc_y1gG43210nkYlWVRJ4hLCeHLfc9nm
- Nastanak animiranog filma, dostupno na http://www.youtube.com/watch?v=FsyhRI4_keo&list=PLHc_y1gG43210nkYlWVRJ4hLCeHLfc9nm
- Online alati za izradu stripova: http://www.toondoo.com/, http://www.makebeliefscomix.com/Comix/, http://bitstrips.com/
- Online alat za izradu plakata: http://en.linoit.com/
- Online izrada zvučnih zapisa: http://vocaroo.com/, http://www.voki.com/, http://www.podsnack.com/, http://www.podomatic.com/login
- Online alat za izradu filma od fotografija: http://www.clipgenerator.com/

Načini praćenja i provjere u prvoj trijadi

Praćenje i napredovanje učenika/učenice u prvoj trijadi se vrši svakodnevno pri čemu se prave bilješke (anegdotske bilješke, liste praćenja i provjere). Ono treba da predstavlja pozitivno iskustvo za učenika/učenicu te da mu/joj istovremeno da uvid u nivo ličnih postignuća. Provjeru znanja je moguće izvršiti: usmenim odgovorima, različitim vrstama ciljanih igara, testova koje pravi učitelj/učiteljica, vježbi bogaćenja rječnika, praktičnih zadataka, diktata, prezentacija, različitih upitnika, slikovnica, radnog i reprezentativnog portfolija, ...

Provjeravanje znanja učenika u prvoj trijadi je opisno i brojčano odnosi se na sve oblasti koje su zastupljene u okviru nastavnog predmeta. Pri tome treba imati u vidu cjelovitu nastavu Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti, u okvirima obrazovnih standarda.

Provjeravanje na kraju prve trijade može biti interno i eksterno.

- Interno provjeravanje znači da se kontinuirano prate i zapisuju postignuća svakog pojedinca.

- Eksterno provjeravanje predviđeno je za kraj trećeg razreda i realizira se kroz standardiziranu provjeru znanja iz oblasti Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti, a realizira ga Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine i Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona -Tuzla.

STANDARDI UČENIČKIH POSTIGNUĆA[1]

GRAMATIKA

Niski nivo

Većina učenika na niskom nivou sposobnosti može da:

- zna šta je azbuka/ abeceda;
- rasporedi slogove u smislene riječi u jednostavnim primjerima;
- prepozna riječi koje imenuju stvari/ predmete;
- izvede djelimično prema datom predmetu imenicu koja označava zanimanje;
- prepozna u nizu riječi onu koja ne označava radnju;
- poveže imenice sa glagolom u jednostavnom primjeru da se dobije smisleno značenje;
- prepozna upitnu rečenicu među ponuđenim;
- preoblikuje odričnu rečenicu u potvrdnu.

Srednji nivo

Učenik je dostigao srednji nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za niki nivo i ako može da:

- pozna štampana slova ćirilice/ latinice;
- dijeli jednostavne riječi na slogove;
- zna naziv dijela riječ-slog, kad je riječ napisana u formi ku-ća;
- sastavi smislenu riječ od tri ispreturana sloga;
- razlikuje riječi koje određuju radnju u složenoj rečenici;
- zna koje riječi označavaju predmete i može navesti zanimanje osobe koja pravi određeni predmet;
- sastavi i napiše upitnu rečenicu od datih riječi;
- preoblikuje potvrdnu rečenicu u odgovarajuću odričnu, odnosno izjavnu rečenicu u upitnu.

Visoki nivo

Učenik je dostigao visoki nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za srednji nivo i ako može da:

- razlikuje glas i slovo;
- razlikuje samoglasnike i suglasnike, pozna definiciju sloga kao i glasa r u datim riječima;
- poveže više datih slogova u smislene riječi;
- rastavi na slogove višesložnu riječi prenosi je u sljedeći red na različite načine;
- izabere tačan odgovor koji se odnosi na broj slogova u višesložnoj riječi;
- zaključi koje riječi ne pripadaju datom nizu riječi koje imenuju bića i predmete.

[1]Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, *Standardi učeničkih postignuća*, Sarajevo, 2012.

PRAVOPIS

Niski nivo

Većina učenika na niskom nivou sposobnosti može da:

- uoptrijebi u datim primjerima pravilno afrikate *đ, dž, č, ć*;
- koristi odgovarajuću ijekavsku zamjenu glasa jat u uobičajenim riječima;
- zna upotrebu rječce *ne* uz glagol;
- upotrebljava pravilno tačku, uzvičnik i upitnik;
- zna koja je vrsta rečenice ako ima upitnik na kraju.

Srednji nivo

Učenik je dostigao srenji nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za niski nivo i ako može da:

- primijeni pravilno u setu primjera afrikate *č, ć, dž, đ*;
- primijeni djelimično pravilno u setu primjera ijekavsku zamjenu glasa jat;
- identifikuje u rečenici nepravilno napianu vlastitu imenicu izražavajući poznavanje pravila o pisanju velikog slova za ime grada i rijeke (sa jednom riječi u imenu);
- primijeni pravilo za pisanje velikog slova kod imena jezera;
- identifikuje rečenicu sa pravilno napisanim nazivom mora;
- identifikuje rečenicu u kojoj je pravilno upotrijebljena riječca li;
- upotrijebi pravilan interpunkcijski znak kod preoblikovanja izjavne rečenice u upitnu;
- upotrijebi pravilno zarez i dvotačku.

Visoki nivo

Učenik je dostigao visoki nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za srednji nivo i ako može da:

- primijeni pravilno ijekavsku zamjenu glasa jat u setu primjera;
- upotrijebi pravilno zarez i dvotačku.

KNJIŽEVNOST

Niski nivo

Većina učenika na niskom nivou sposobnosti može da:

- zna šta je strofa;
- prepozna raspoloženje koje prevladava u datoj pjesmi;
- prepozna likove i jednostavne informacije o njima;
- prepozna basnu uočavajući da su životinje likovi u datom tekstu;
- pronalazi jednostavnu informaciju eksplicitno iskazanu u dijelu (stihu) teksta;

Srednji nivo

Učenik je dostigao srednji nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za niski nivo i ako može da:

- pozna razliku između stiha i strofe;
- uoči strofu u kojoj se pojavljuje određeno osjećanje;
- zapaža elemente opisa;
- uoči strofu sa traženim opisom;
- pronađe djelimično riječi koje se rimuju u pjesmi;
- prepozna preneseno značenje teksta;
- odredi glavni lik u tekstu;
- identifikuje sporedne likove;

- uoči osobine likova;

- prepozna basnu, pjesmu;

- pronađe informacije u različitim dijelovima teksta vezane za likove, radnju, mjesto, i vrijeme vršenja radnje i uoči osnovni smisao teksta.

Visoki nivo

Učenik je dostigao visoki nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za srednji nivo i ako može da:

- da u potpunosti odgovor na riječi koje se rimuju;

- uoči razlike u pjesničkim slikama;

- razumije peneseno značenje teksta

- poveže i objedini informacije iz različitih dijelova teksta;

- donosi zaključak na osnovu informacija iz različitih dijelova teksta;

- rasporedi cjeline prema redosljedu događaja.

Međupredmetna povezanost

RAZRED	PREDMET PODUČAVANJA	SADRŽAJ PODUČAVANJA	OBLAST B/H/S JEZIKA I KNJIŽEVONSTI	KOMEPETENCIJE
I	**Matematika** **Moja okolina** **Muzička kultura** **Likovna kultura** **Religijska kultura** **TiZO**	- Uoređivanje predmeta po boji, širini, visini, dužini, debljini - Geometrijski oblici i tijela; -Ravne i zakrivljene linije - Skupovi, brojevi, relacije i operacije - Ja na putu od kuće do škole - Biljke i životinje - Ja u školi - Dijelovi dana - Naše tijelo: Higijena, ishrana - PiS: Čisto dijete - Brojalica: Jedna vrana gakala, Pusti pužu rogove... - Sadžaji iz života učenika, škole, porodice - Lutkarske predstave - Doživljaji s mora, s izleta - Moja osjećanja - Higijena i zdravlje	- Priprema za početno čitanje i pisanje - Jezik: Rečenice -Priprema za početno čitanje i pisanje -Usvajanje štampanih slova latinice -Kultura izražavanja -Medijska kultura: Dječija emisija - Slovo – slog – riječ - Priprema za početno čitanje i pisanje - Medijska kultura: Dječija emisija, Kazalište/ teatar/ pozorište - KI: Razlikovanje zvukova, šumova i tonova u okruženju - KI: Osjećanja - MK: Dječija emisija	- Usavršava sposobnosti uočavanja pojedinosti; - Djeluje po selektiranim bitnim informacijama i pravilno uobličava rečenicu; - Grupiše predmete prema njihovim osobinama; - Imitira pokrete rukom; - Pravilno rukuje priborom za pisanje; - Uočava odnos predmet-slika – riječ; - Kategoriše rečenice prema interpunkcijskom znaku na kraju; - Klasifikuje rečenice prema načinu na koji su izgovorene; - Prepoznaje riječ bez slike, te razumije da je pojam predstavljen slikom i riječju jednako dobar; - Imenuje slikovne pojmove; - Imenovati prostorije i uposlenike u školi; - Komuniciraju sa drugovima, nastavnikom/ icom i ostalim uposlenicima u školi; - Identifikuje se po imenu i prezimenu i drugim osobinama; - Interpretira događaje predstavljene nizom slika; - Djeluje po selektiranim bitnim osobinama da bi ispričao/la priču; - Pomaganje drugaricama i drugovima, starijim i slabijim

- Izabire zdravu hranu;

- Pokazuje znatiželju i zanimanje za edukativne dječije emisije;

- Pravi poster sa slikama instrumenata vlastitog tijela (glas, jezik, dlanovi, prsti, noge);

- Prati i izvodi pokrete u mjeri i ritmu (dugi i kratki slogovi);

- Dijeli riječi na slogove;

- Zna nazive dijelova riječi – slog kada su napisane u formi (je-dna vra-na);

- Imenovanje pravih, krivih, horizontalnih, vertikalnih, kosih, cik-cak linija;

- Dizajnira forme i oblike;

- Predstavlja bojom dominantnih osobina lika iz književnog teksta;

- Razvija estetski, kognitivni, socijalni i emocionalni osjećaj;

- Sposobnost zadržavanja pažnje i razgovora o bliskim temama;

- Razvija motoričke sposobnosti za izradu jednostavnih lutaka;

- Selektuje zvukove, tonove i šumove u okruženju;

- Vizuelno-estetsko procjenjuje radove;

- Sposobnost oblikovanja svijesti o samom sebi;

- Imenuje i analizira osnovna osjećanja;

- Predlaže sadržaje bliske i primjerene dječijem uzrastu;

- Pravilno komunicira i sarađuje u razrednom kolektivu.

II	**Matematika** **Moja okolina** **Muzička kultura** **Likovna kultura** **Religijska kutlura**	- Sabiranje i oduzimanje: Tekstualni zadaci - Slovo kao broj - Sredina u kojoj živim - Zdrava okolina - Priroda: Bića - Pjesme o praznicima/ blagdanima (Bosno moja, Rođendan u šumi, Čestitka majčici...) - Prostorno-plastično oblikovanje: reljef, zgrade - Crtanje, slikanje - Crtež po neposrednom posmatranju - Ilustracija crtanog filma - Praznici/ blagdani	- ČIP: Razumijevanje pročitanog sadržaja - Abeceda - Rečenice sa dopunjavanjem - Pisanje naziva škole, naselja - Praznici/ blagdani - MK: TV emisije - MK: Biblioteka - Praznici/ blagdani - KI: Pisanje čestitke - Pisanje jednočlanih imena naselja - KI: Pričanje događaja predstavljenog nizom slika - KI: Deskripcija - MK: Crtani film - KI: Pisanje čestitke - Pravopis: Pisanje naziva praznika/ blagdana	*- Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta;* *- Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način;* *- Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima;* *- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje;* *- Pozitivno prihvatanje učenja;* *- Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja informacija, podataka i pojmova;* *- Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta;* *- Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji;* - Sudjelovanje u aktivnostima zajednice; *- Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe;* - Prilagodljivost i fleksibilnost; *- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje;* *- Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti;* *- Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija;* *- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje;* *- Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagiranja na protivdruštveno ponašanje.*

III	**Matematika** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	- Sabiranje i oduzimanje, množenje i dijeljenje: Tekstualni zadaci - Društvo: Prošlost, sadašnjost, budućnost - Društvo: Naselja u zavičaju - Geografska karta: Izgled užeg i šireg zavičaja - Zdravlje - Umjetnost mog zavičaja - Sadržaj inspirisan tekstom - Ilustracije iz književnih umjetnosti - SM: Bumbarov let, Korsakov	- ČiP: Razumijevanje pročitanog - Glagolska vremena - Pravopis: Veliko slovo u pisanju višečlanih naziva naselja - Veliko slovo u pisanju geograf. pojmova - Gradska bibioteka - Pravopis: Veliko slovo - MK: Strip - MK: Biblioteka - Književnost: - Književnost: Bajka o caru Saltanu	*- Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života;* *- Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti;* *- Solidno znanje osnovnog rječnika, funkcionalne gramatike i stila;* *- Vještine potrebne za korištenje pomoćnih sredstava (poput bilješki, šema, karata) s ciljem proizvodnje, predstavljanja ili razumijevanja tekstova u pisanom ili usmenom obliku;* - Spremnost sticanja znanja i interes za nauku; *- Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji;* *- Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima;* *- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje;* - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza; - Razvijanje ljubavi prema književnosti; *-Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.*

Na osnovu detaljne analize ishoda učenja i NPP za prvu trijadu Komisija smatra da su ishodi primjereni učeničkim kompetencijama.

DRUGA TRIJADA

ČETVRTI RAZRED[2]

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u četvrtom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Čitanje i pisanje
2. Jezik
3. Književnost
4. Kultura izražavanja
5. Medijska kultura

Ishodi učenja

ČITANJE I PISANJE

- Čita tekst poštujući i izvršavajući različite zadatke;
- nakon čitanja razumije pročitano;
- piše uredno, pravilno povezuje slova pisanih slova latinice i ćirilice;
- pri pisanju poštuje pravopisna pravila;
- koristi ravnopravno oba pisma.

JEZIK

- Koristi tiskani ili elektronski rječnik kako bi utvrdio/ la ili pojasnio/ la značenje riječi;
- primjenjuje riječi opisivače informacija i poruke u svakodnevnom životu;
- imenuje gramatičke kategorije promjenjivih riječi;
- razlikuje zbirne i gradivne imenice;
- klasificira zamjenice , pridjeve, brojeve i glagole prema programskim sadržajima;
- vrši komparaciju pridjeva;
- objašnjava razliku između glagolskih vremena;
- uspoređuje glagolska vremena i osnovni glagolski oblik INFINITIV
- koristi termine: komparacija, prezent, perfekt, futur, pomoćni glagol;
- piše pravilno negaciju uz glagole u često upotrebljavanim riječima;
- prilagođava rečenicu odričnom ili potvrdnom obliku;
- koristi znanje jezika i njegovih pravila pri pisanju;
- razlikuje rečenice po sastavu;
- prepoznaje ulogu riječi u rečenici;
- primjenjuje pravopisna pravila u pisanju višečlanih naziva ulica, trgova, bulevara, škola, knjiga, časopisa, novina, jednočlanih i višečlanih naziva država, pripadnika naroda, pridjeva izvedenih od vlastitih imenica koji završavaju na -**ov, -ev, -in**, pridjeva izvedenih od vlastitih imenica koji završavaju na -**ski, -ški, -čki, -ćki**.

KNJIŽEVNOST

- Čita i analizira samostalno te raspravlja o pročitanome;
- iskazuje vlastiti odnos prema književnome tekstu;
- razlikuje vrste književnih tekstova na osnovi osnovnih obilježja;
- uočava rimu i elemente ritma pjesme;
- uočava u pjesmi, izvore nadahnuća i elemente mašte;
- otkriva osnovno raspoloženje iskazano u lirskoj pjesmi;
- uočava slikovitost i jezgrovitost u pjesničkom izrazu;
- uočava razlike u pjesničkim slikama;
- prepoznaje i doživljava snagu i ljepotu pjesničke riječi;
- samostalno recitira pjesme;
- razumije pročitani sadržaj;

[2] Na osnovu primjedbe izvođača nastave stranoga jezika (njemački jezik) i usaglašavanja sadržaja u području jezika, prijedlog Komisije se svodi na proširenje ishoda u dijelu jezika za IV razred kod teme glagola i oznake vremena uvođenjem termina infinitiva kao bezličnog glagolskog oblika. Izvođačima nastave se sugerira da se sa učenicima u IV razredu pojašnjenje infinitiva svodi na pojam osnovnog oblika glagola.

- određuje tok događaja u vremenskom slijedu - na obimnijem tekstu;
- uočava mjesto i vrijeme radnje;
- opisuje likove, njihov izgled, postupke, osobine;
- uočava glavne događaje, glavne i sporedne likove;
- dočarava likove i atmosferu izražajnim čitanjem;
- poredi likove čiji su postupci izrazito suprotstavljeni;
- spoznaje ono što nije neposredno dato, skrivena značenja i smisao;
- poistovjećuje se likovima, misaono i emotivno;
- određuje temu i pouke teksta;
- formulira podnaslove logičkim cjelinama;
- otkriva i svojim riječima kazuje pouke književnoga djela;
- uočava uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu;
- poredi kazivanje u proznome tekstu, raspoloženje u pjesmi, muzičkom djelu, likovnom izrazu;
- zapaža elemente opisa;
- iskazuje misli i osjećanja;
- razlikuje i izdvaja potrebne bitne i zanimljive podatke u tekstovima;
- ilustrira sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela;
- usvoja novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšava komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;
- uočava elemente humora u tekstovima;
- usavršava govorne vještine učestvujući u igrokazu;
- reprodukuje pročitano;
- formulira podnaslove logičkim cjelinama;
- koristi i neverbalnu komunikaciju u funkciji poruke;
- oponaša zvukove iz prirode;
- učestvuje u igranju po ulogama;
- poboljšava način komunikacije govorom;
- zamišlja situacije i ponašanja;
- doživljava ljepotu svim čulima, mislima i osjećajima;
- preuzima uloge i unosi promjene u tekst;
- mijenja svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela;
- zastupa stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti;
- razvija empatiju i pokazuje brigu za druge;
- pronalazi informacije u različitim dijelovima teksta u vezi sa likovima, radnjom, mjestom i vremenom vršenja radnje;
- razmišlja o značenju riječi i obogaćuje svoj rječnik usvajajući nove riječi i izraze;
- povezuje pročitane sadržaje sa stvarnim životom i ličnim iskustvom;

KULTURA IZRAŽAVANJA

- Samostalno sastavlja plan i po njemu priča priču;
- kreira svoju priču pomoću početka zadanog tekstom;
- primjenjuje tematske riječi za svoje pričanje;
- identificira pojave u prirodi i opisuje ih;
- opisuje lik iz najbliže okoline koristeći epitete;
- koristi podatke za pisanje izvještaja prema utvrđenoj formi;
- definiše pismo da bi dobio/la formu obavijesti i pismo zahvale integrirajući u tekst pravila lijepog ophođenja.

MEDIJSKA KULTURA

- Kreira sekvence stripa;
- podržava ideju o korištenju dokumentarnog filma kao jednog od relevantnih izvora informacija;
- primjenjuje pravilne rečenične okvire prilikom izražavanja vlastitih stavova, opažanja, mišljenja;
- identifikuje elemente govora i zvučna izražajna sredstva neophodna za potpun i pravilan doživljaj radioprograma;
- zauzima pozitivan, ali kritički stav prema sadržajima dječijih časopisa i listova.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
1. ČITANJE I PISANJE - Usavršavanje tehnike čitanja (normalnim govorom, po ulogama, u sebi)	- Čitati tekst naglas pravilno, izražajno, odgovarajućom brzinom; - Čitati u sebi sa zadatkom (zadaci vezani za traženje nepoznatih riječi, likova i događaja u tekstu, pronaći rime, pravopisna pravila, glasove č,ć, dž, đ, h...);	- Demonstrirati pravilno čitanje koje je jasno, razgovijetno i pravilno; - Prepoznati svoje greške u čitanju kao nelogičnost u sadržaju;	- Organizirati svoje vrijeme zbog usavršavanja tehnike čitanja ; - Pokazivati stalnu brigu za svoje napredovanje; -Odgovarati slobodno na postavljena pitanja; - Formulisati jasne odgovore; -Izražavati se književnim jezikom;
Rad na poboljšanju razumijevanja pročitanog	- Postavljati pitanja i odgovarati na pitanja kako bi pokazao/la razumijevanje pozivajući se na tekst; - Razumjeti sadržaj čitanja sa određenim zadatkom (traženje nepoznatih riječi, momenat u tekstu koji treba ilustrirati, dati podnaslove dijelovima teksta, kao pripremu za usmeno prepričavanje, po ulogoma, ...)	- Slušati pažljivo radi boljeg razumijevanja pročitanog; - Ponavljati čitanje radi boljeg razumijevanja pročitanog; - Selektirati podatke iz teksta;	- Klasifikovati podatke iz pročitanog;
Vježbe usmjerene na usavršavanje pisanja latiničnim pismom	- Razvijati i poboljšavati tehniku pisanja i urednost rukopisa; -Koristiti prvopisna pravila;	- Dovoditi tijelo u pravilan položaj za pisanje; - Poboljšavati efikasnost svoga pisanja; - Evaluirati svoj rad	-Slušati upute kako bi poboljšao/la tehniku pisanja latiničnim pismom;
Usvajanje pisanih slova ćirilice	- Zapisivati riječi i rečenice pisanim slovima ćirilice; - Razvijati vještinu pisanja pisanih slova ćirilice; - Ocjenjivati svoje pisanje i selektirati bolje radove.	- Razlikovati štampana i pisana slova ćirilice; - Povezivati pravilno pisana slova; - Selektovati radove prema kvalitetu; - Poboljšavati efikasnost svoga pisanja.	- Davati primjer pravilnog pisanja i povezivanja pisanih slova; - Djelovati po uputama zbog poboljšanja tehnike i urednosti pisanja ćiriličnim pismom; - Davati primjer pravilnog i urednog pisanja
2. JEZIK 2.1. RJEČNIK - Upotreba rječnika	- Pronalaziti riječi u rječniku u abecednom/ azbučnom slijedu; - Otkrivati značenje nađenih riječi iz rječnika;	- Razvijati vještinu korištenja rječnika - Selektovati i slagati riječi abecednim ili azbučnim redom; - Ukazivati na nepoznate riječi; - Koristiti nove riječi u svom govoru;	- Primjenjivati književni jezik u svakodnevnom govoru; - Modifikovati svoj govor;

Riječi opisivači osjećanja	- Birati riječi kojima opisuje svoja osjećanja	- Prilagođavati svoj govor književnom jeziku;	- Utjecati na poboljšanje svog izražavanja;
Riječi informacije	- Formulisati riječi za upotrebu u komunikaciji (predstavljanje, traženje informacije, traženju pomoći, pri putovanju, u kupovini i slučaju nesnalaženja);	-Manipulirati novim riječima iz svog obogaćenog rječnika;	Identifikovati riječi koje pomažu u orijentaciji i drugim područjima;
Riječi poruke	- Kreirati banku riječi i fraza i slagati je abecednim ili azbučnim redom.	- Čitati svoj rad pred učenicima u odjeljenju.	
2.2. GRAMATIKA Imenice (zbirne i gradivne)	Razlikovati promjenjive vrste riječi u opsegu koji je naznačen u programskim sadržajima;		
- Zamjenice (lične i prisvojne) - Pridjevi (opisni, prisvojni, gradivni)	Identifikovati imenice, zamjenice, pridjeve, brojeve i glagole u opsegu koji je naznačen u programskim sadržajima; - Uočavati i klasifikovati zbirne i gradivne imenice;	Prepoznavati i izdvajati iz teksta imenice, zamjenice,pridjeve, brojeve i glagole; - Razdvajati zbirne i gradivne imenice;	
- Brojevi (glavni, redni) - Pisanje brojeva slovima			Identifikovati i grupisati riječi iz teksta prema učenim vrstama;
- Glagoli po značenju (radnja, stanje, zbivanje)	- Prepoznavati i razlikovati glagole po značenju; - Dati primjere glagola po značenju i glagolskih vremena;-		-Praktikovati mijenjanje glagola kroz glagolska vremena;
Glagolska vremena (prošlo, sadašnje i buduće vrijeme)	Uočava oblik glagola bez oznake vremena (infinitiv)	Konstruisati i mijenjati primjere glagola iz jednog glagolskog vremena u drugo i dodavati oblike infinitiva	Polaziti od osnovnog glagolskog oblika
Pomoćni glagoli ***biti*** i ***htjeti*** (duži i kraći oblici	- Pamtiti ulogu pomoćnih glagola biti i htjeti; - Pisati primjere dužeg i kraćeg oblika pomoćnih glagola;		Rješavati zadatke u kojima je potrebno odrediti dijelove rečenice i vrste riječi;
Rečenica (prosta neproširena i prosta proširena)	- Razlikovati prostu neproširenu i prostu proširenu rečenicu kao primjer jednostavne rečenice po sastavu; - Dati primjere proste neproširene i proste proširene rečenice; - Modifikovati rečenice iz proste neproširene i prostu proširenu rečenicu;	Konstruisati i mijenjati rečenice tvoreći ih iz prostih neproširenih u proste proširene;	- Izvještavati o svom radu.

	- Navoditi razliku između proste neproširene i proste proširene rečenice;.		
Subjekat i predikat u rečenici Subjekat (više subjekata u rečenici)	- Identifikovati i definisati subjekat i predikat u rečenici; - Izdvajati subjekat i predikat u rečenici; - Kreirati samostalno rečenice u kojima se nalazi subjekat i predikat; - Analizirati rečenicu sa više subjekata i izdvajati ih; - Konstruisati samostalno rečenicu sa više subjekata	Uočavati i izdvajati jedan ili više subjekata i predikat u rečenici; -Razlikovati vrstu riječi od službe riječi u rečenici.	
2.3. PRAVOPIS I PRAVOGOVOR Veliko slovo u pisanju višečlanih naziva ulica, trgova, bulevara) Veliko slovo u pisanju naziva škola Veliko slovo u pisanju naslova knjiga, časopisa, novina Veliko slovo u pisanju jednočlanih i višečlanih naziva država Veliko slovo u pisanju pripadnika naroda	Definisati način upotrebe velikog slova u pisanju višečlanih naziva ulica, trgova, bulevara, naziva škola, naslova knjiga, jednočlanih i višečlanih naziva država i pripadnika naroda; - Koristiti pravilo o pisanju velikim slovom u opsegu koji je naznačen u programskim sadržajima;	Demonstrirati upotrebu velikog slova u pisanju višečlanih naziva ulica, trgova, bulevara, naziva škola, naslova knjiga, jednočlanih i višečlanih naziva država i pripadnika naroda; - Povezivati ranije stečena i novostečena znanja o pisanju velikim slovim vježbajući na konkretnim primjerima; - Ovladavati pisanjem velikim slovom u opsegu koji je naznačen u programskim sadržajima;	Primjenjivati pravila o upotrebi velikog slova u pisanju višečlanih naziva ulica, trgova, bulevara, naziva škola, naslova knjiga, jednočlanih i višečlanih naziva država i pripadnika naroda;
Pisanje prisvojnih pridjeva izvedenih od vlastitih imenica koji završavaju na **-ov, -ev, -in**	Prepoznavati razliku u pisanju prisvojnih pridjeva izvedenih od vlastitih imenica;		
Pisanje prisvojnih pridjeva izvedenih od vlastitih imenica koji završavaju na **-ski, -ški, -čki,-ćki**	Dati primjer pisanja prisvojnih pridjeva izvedenih od vlastitih imenica; Klasifikovati primjere prisvojnih pridjeva prema nastavcima.	Pisati po diktatu; Vježbati na konkretnim primjerima	Primjenjivati pravila o pisanju prisvojnih pridjeva.
3. KNJIŽEVNOST IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA: - Alija H. Dubočanin, *Jesenja pisma* - Gustav Krklec, *Prvi snijeg* - Ismet Bekrić, *Domovina nije riječ iz spomenara* - Enisa Osmančević-Ćurić, *Želja* - Ratko Zvrko, *Moja baka* - Šukrija Pandžo, *Osluškivanje* - Grigor Vitez, *Svirala od vrbe* - Jakov Jurišić, *Srne na santi leda*	Samostalno čitati; Uočavati temu u poeziji; Objašnjavati vezu između dužine stiha, tempa i raspoloženja; Razlikovati vrste književnih tekstova na osnovi osnovnih obilježja; Uočiti rimu i elemente ritma pjesme; Prepoznati raspoloženje koje prevladava u datoj pjesmi;	Otkrivati osnovno raspoloženje iskazano u lirskoj pjesmi; Samostalno recitovati pjesme; Dočaravati likove i atmosferu izražajnim čitanjem; Usavršavati govorne vještine učestvujući u igrokazu; Reprodukovati pročitano;	Iskazivati vlastiti odnos prema književnome tekstu; Samostalno analizirati pročitani sadržaj i raspravljati o njemu; Razvijati smisao za isticanje značajnih elemenata teksta; Prepoznavati i doživljavati snagu i ljepotu pjesničke riječi; Porediti kazivanje u proznome tekstu, raspoloženje u pjesmi, muzičkom djelu, likovnom izrazu;

- Zehra Hubijar, *Kestenjar*
- Armenska bajka, *Tumačenje snova*
- Ivan Cankar, *Zastidio se majke*
- Japanska bajka, *Zlatna sjekira*
- Aleksa Mikić, *Neočekivani susret*
- Enes Kahvić, *Čamac*
- Branko Ćopić, *Nećeš mi vjerovati*
- Nedžati Zekerija, *Zar vam nisam rekao*
- Jure Kaštelan, *Proljeće je slikar*
- Maja Gjerek –Lovreković, *Zimska priča*
- Željka Horvat – Vukelja, *Reumatični kišobran*

Uočavati svakodnevno u pjesmi, izvore nadahnuća i elemente mašte;

Uočavati slikovitost i jezgrovitost u pjesničkom izrazu;

Razlikovati pjesme u prozi od pjesama u stihovima

Razumjeti pročitani sadržaj;

Pronalaziti slušne i vidne elemente stiha;

Izražajno recitovati;

Dovoditi u vezu dužinu stihova i osnovno raspoloženje u pjesmi;

Oponašati zvukove iz prirode;

Povezivati događaje i likove proznog teksta s mjestom i vremenom radnje;

Određivati tok događaja u vremenskom slijedu – na obimnijem tekstu;

Uočavati mjesto i vrijeme radnje;

Ilustrovati sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela;

Opisivati likove, njihov izgled, postupke, osobine;

Uočavati glavne događaje, glavne i sporedne likove;

Odrediti temu i pouke teksta;

Davati primjere razlika između bajke, sa nestvarnim događajima, i pripovijetke, sa stvarnim događajima;

Procjenjivati osnovna obilježja lika prema izgledu, ponašanju i govoru;

Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;

Pronalaziti i upoređivati dijelove teksta: dijalog, monolog, opis, pripovijedanje;

Davati primjere izmišljenih i stvarnih događaja i likova u priči;

Kritički razmatrati posljedice djelovanja likova;

Prepoznavati i ilustrovati pjesničke slike;

Prepoznavati pjesme po tematici: pejzažna, rodoljubiva, ljubavna...;

Formulisati podnaslove logičkim cjelinama;

Otkrivati i svojim riječima kazati pouke književnoga djela;

Zapaziti elemente opisa;

Prepoznati preneseno značenje teksta;

Opravdavati dužinu stiha u odnosu na broj slogova, rimu, raspoloženje...

Iskazivati misli i osjećanja;

Razlikovati i izdvajati potrebne bitne i zanimljive podatke u tekstovima;

Opravdavati ponavljanja riječi u pjesmi;

Nastavljati niz rimovanih riječi;

Voditi računa o ispravnom položaju tijela pri čitanju, pisanju, slušanju;

Koristiti neverbalnu komunikaciju u funkciji poruke;

Etički analizirati likove i zaključke predstavljati u usmenom i pisanom obliku;

Otkrivati poruke teksta i osobine likova;

Uočavati uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu;

Selektovati i imenovati dijelove fabule: uvod, zaplet, vrhunac, rasplet;

Selektovati i otkrivati prenesena značenja u tekstu;

Prepričavati tekst na osnovu samostalno sastavljenog plana;

Pokazivati spremnost za stvaranje vlastitih priča iz mašte;

Poboljšavati način komunikacije govorom;

Zamišljati situacije i ponašanja;

Doživljavati ljepotu svim čulima, mislima i osjećajima;

Preuzimati uloge i unositi promjene u tekst;

Samostalno stvarati pjesme i sastave kao stvaralački odgovor na pročitano djelo;

Porediti likove čiji su postupci izrazito suprotstavljeni;

Spoznavati ono što nije neposredno dato, skrivena značenja i smisao;

Misaono i emotivno se poistovjećivati sa likovima;

Mijenjati svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela;

Zastupati stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti;

Razvijati empatiju i pokazivati brigu za druge;

Pronalaziti informacije u različitim dijelovima teksta u vezi sa likovima, radnjom, mjestom i vremenom vršenja radnje;

Razmišljati o značenju riječi i obogaćivati svoj rječnik usvajajući nove riječi i izraze;

Povezivati pročitane sadržaje sa stvarnim životom i ličnim iskustvom;

Pokazivati radoznalost;

Razvijati svijest o važnosti čitanja i interes usmjeren prema čitanju i sadržajima koje nudi knjiga;

Pokazivati interes za vlastito napredovanje;

Razvijati potrebu učenja i postojanja različitih načina da se to postigne;

Prepoznavati i poštovati obilježja kulturnih vrijednosti naroda i narodnosti BiH i drugih kultura u bližem okruženju;

Uočavati i prihvatati različitosti i vrijednosti bosanskohercegovačke, svoje i drugih kultura u skladu sa općeprihvaćenim kulturnim vrijednostima;

	Koristiti stihove kao poticaj za pisanje vlastitih proznih i poetskih djela; Pronalaziti primjere i upoređivati dva pojma po sličnosti; Imenovati i razlikovati književne vrste: bajku, basnu, igrokaz, pripovijetku...; Uočavati elemente humora u tekstovima.	Učestvovati u igranju po ulogama.	Uočavati razlike u pjesničkim slikama; Razvijati odgovornost, marljivost, poštenje,istinoljublje, pravdoljublje.
PREPORUKE ZA LEKTIRU: *1.* Bisera Alikadic, *Kraljica iz dvorišta* *2.* Nedžati Zekerija, *Djeca triju ulica* 3. Ivica Vanja Rorić, *Plavi vjetar* 4. Karlo Kolodi, *Pinokio* 5. Johana Spiri, *Hajdi* 6. Desanka Maksimović, *Bajka o labudu*			
4. KULTURA IZRAŽAVANJA 4.1. NARATIVNI - Prepričavanje na osnovu samostalno sastavljenog plana - Pričanje na osnovu datog početka (slike, teksta) - Pričanje na osnovu datih tematskih riječi 4.2. DESKRIPTIVNI - Opis pojave, zbivanja u prirodi - Opis lika iz najbliže okoline 4.3. INFORMATIVNI - Pisanje izvještaja 4.4. MJEŠOVITI - Pisanje pisma obavijesti - Pisanje pisma zahvale	Analizirati tekst i samostalno konstruisati plan pričanja; Usmeno pričati svoju priču nastupajući pred učenicima u odjeljenju; Izražavati se jasno i prirodno književnim jezikom; Posebno oblikovanim govorom dizajnirati i dočarati atmosferu svoje priče; Konstruisati rečenice koristeći nove izraze, Stvarati smislenu, povezanu i cjelovitu priču; Razvijati sposobnost logičkog mišljenja, vještinu pričanja i pravilnog izgovora, Razvijati sposobnost samostalnog pisanja; Pisati čitko, lijepo i pravopisno pravilno; Selektovati informacije potrebne za pisanje izvještaja; Koristiti nova znanja u pisanju pisma; Selektovati informacije o načinima pisanja neumjetničkih tekstova.	Mijenjati eventualne greške u verbalnoj komunikaciji; Koristiti komunikacijske sposobnosti slušanja i razumijevanja; Koncizno i jasno govoriti; Poboljšavati efikasnost pričanja i prepričavanja u usmenoj i pismenoj formi; Adaptirati svoje govorne vještine kako bi riješio/ la problemsku situaciju; Kreirati svoje pričanje na osnovu datih tematskih riječi; Primjenjivati pravila o upotrebi velikog slova na početku rečenice i vlastitih imena; Primjenjivati znake interpunkcije; Selektovati informacije potrebne za pisanje izvještaja (Ko? Šta? Gdje? Kada? Zašto?); Kreirati pismo obavijesti i pismo zahvale.	Utjecati na vlastiti vrijednosni sistem kojim kontroliše svoje ideje pri pričanju i pisanju; Zastupati svoje stavove u pričanju i prepričavanju; Iskorištavati resurse vlastitih riječi za naraciju; Dati primjere pričanja prepričavanja, opisivanja i informacije.

5.MEDIJSKA KULTURA - Strip	Nabrojati koja su izražajna sredstva stripa; Kombinovati ilustraciju i tekst pri izradi stripa; Dati primjere za upotrebu likova, postavku stripa i dijaloge;	Kreirati sekvence stripa; Sažeti i adaptirati tekst za prikazivanje u formi stripa; Prepoznati poruku stripa i uočiti osobine likova;	Efektivno komunicirati; Pokazati otvorenosti uma i spremnosti prihvatanja novih informacija; Procijeniti, zauzeti i odbraniti stav; Djelovati samopouzdano pri rješavanju pitanja iz stvarnog života, u kombinaciji sa osvrtom na vlastite radnje;
- Dokumentarni film Dokumentarnii film po izboru	Prepoznati da se dokumentarni film oslanja na život, na događaje u zbilji; Opisati na koji način životinje međusobno komuniciraju; Zaključiti u kakvoj su međusobnoj vezi bića; Analizirati pouku i poruku	Kreirati nove ideje koje mogu biti tema dokumentarnog filma; Učestvovati u debati o pitanjima u vezi različitih stavova o životinjama; Na različite načine prezentovati ideje: Venov dijagram, mapa uma;	
Usporedba knjige i pozorišne predstave (filma): Pinokio	Porediti izražajna sredstva pozorišta i pisanog djela;	Iznositi mišljenje o gledanoj predstavi; Saslušati mišljenje drugih;	Demonstrirati poželjno ponašanje u kulturnim ustanovama;
Radioemisije, posjeta školskoj/ lokalnoj radiostanici	Identifikovati zvučna izražajna sredstva; Identifikovati elemente govora: jasnoća, akcenat, emocije, uvjerljivost...; Diksutovati o osnovnom principu na kojem počiva radio - prenos;	Slušati i razumjeti govornu poruku u mnoštvu komunikacijskih situacija; Formulisati jasna i smislena pitanja prilikom posjete radiostanici; Učestvovati u razrednom projektu – snimanju mini radijske emisije;	Temeljito i odgovorno prikupljati, organizirati i analizirati podatke; Pokazivati interes za rješavanje problema i zadataka timskim radom;
Dječiji listovi	Nabrojati neke dječije časopise; Prepoznati dječiji list kao izraz stvaralaštva odraslih za djecu i djece za djecu.	Kritički čitati Pokazivati spremnost za pisano i likovno komuniciranje sa dječjim listovima, u vidu saradnje s njima.	Razvijati pozitivan, ali kritički stav prema sadržajima dječijih časopisa i listova; Razvijati osjećaj za preciznost, urednost i preglednost.

NAPOMENA: Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/ časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

PETI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u petom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Čitanje i pisanje
2. Jezik
3. Književnost
4. Kultura izražavanja
5. Medijska kultura

Ishodi učenja

ČITANJE I PISANJE

- Čita tečno oba pisma i razumije pročitano;
- rješava zadatke čitanja;
- čita različitu literaturu prilagođenu uzrastu;
- piše ravnopravno oba pisma poštujući norme za pisanje;
- piše koristeći pravopisna pravila.

JEZIK

- Razlikuje zavičajni i književni govor;
- razlikuje gramatičke kategorije promjenjivih riječi;
- klasifikuje promjenjive vrste riječi prema programskim sadržajima;
- vrši komparaciju pridjeva;
- upoznaje i primjenjuje pravopisna pravila;
- razlikuje rečenične dijelove;
- klasifikuje osnovne i zavisne rečenične dijelove;
- razlikuje vrstu riječi od službe riječi u rečenici;
- piše upravni govor u svim oblicima;
- pravilno koristi interpunkcijske oznake u većini rečenica.

KNJIŽEVNOST

- Razumije pročitani tekst;
- iskazuje dojam o pročitanom djelu;
- otkriva osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi;
- uočava stih, strofu, rimu;
- određuje jednostavna i česta stilska sredstva (poređenje, epitet);
- locira tekst u vremenu i prostoru;
- imenuje vrstu književnoga djela;
- zaključuje o čemu tekst govori;
- ilustruje sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela;
- otkriva i formuliše ideju/pouke književnoga djela;
- čita, razumije i reprodukuje sadržaj djela samostalno;
- uočava uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu;
- poredi likove navodeći njihove osnovne osobine na osnovu dijaloga i postupaka;
- podrži tvrdnje o djelu odgovarajućim citatima (dijelovima teksta);
- zapaža i označi logičke cjeline u kompoziciji teksta;
- poredi književne tekstove s obzirom na tematiku, ljepotu kazivanja i jezički aspekt;
- prepoznaje i navodi razlike između lirske pjesme, priče i igrokaza;
- usvaja novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšava komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;
- reprodukuje sve važne elemente književnoga djela;
- reprodukuje sadržaj prilagođavajući ga posebnim zahtjevima (mijenja kraj ili redoslijed događaja, sažima tekst i sl.),
- interpretira književni tekst iznoseći svoje lično viđenje;
- poredi tekst sa situacijama iz svakodnevnog života;
- vrši selekciju pojava, događaja i likova klasifikujući ih (dobro/loše, lijepo/ružno, veselo/tužno, skoro/davno...);

- mijenja svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela;
- podstiče pozitivne primjere u okruženju;
- koristi sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela;
- koristi znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- Za pričanje koristi nove riječi koje obogaćuju pričanje;
- piše latiničnim i ćiriličnim pismom;
- koristi pravopisna pravila;
- kreira priču bez sastavljanja plana;
- sažima svoju priču tako da priča ne izgubi smisao i poruku/pouku;
- prepričava događaj i doživljaj;
- inetgriše u svoje pričanje elemente nestvarnog;
- kreira opis pejzaža koristeći jezičko-stilska sredstva.

MEDIJSKA KULTURA

- Nabraja izražajne mogućnosti filma, pozorišta/kazališta i literarnih djela;
- pokazuje stalnu želju za praćenjem kulturnih zbivanja u mjestu;
- na različite načine prezentuje ideje u vezi razvoja radnje i literarne – filmske osnove djela;
- dostupne resurse na adekvatan način koristi za stjecanje i promociju znanja, vještina, sposobnosti i aktivizma u zajednici;
- vrši pozitivnu diskriminaciju medijskih sadržaja;
- odgovorno pristupa mreži: promišlja prije objave sadržaja, poštuje druge u online svijetu, obraća pažnju na moguće opasnosti prilikom osobnih susreta s on-line prijateljima.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	**Odgojno – obrazovni ciljevi**		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
1. ČITANJE I PISANJE 1.1. ČITANJE	- Čitati oba pisma tečno i s razumijevanjem; - Razumjeti sadržaj čitanja sa određenim zadatkom (traženje nepoznatih riječi, momenat u tekstu koji treba ilustrirati, dati podnaslove dijelovima teksta, kao pripremu za usmeno prepričavanje, po ulogoma, ...).	- Pravilno naglašavati (gramatički, logički i psihološki) pojedine riječi ; - Napredovati sa sigurnošću u svojim čitalačkim sposobnostima; - Analizirati svoje čitanje;	- Mariti za kvalitet svoga čitanja; - Čitati literaturu prilagođenu uzrastu; - Inicirati čitanje tekstova na omiljenu temu iz umjetnosti, prirodnih i tehničkih nauka; - Organizovati svoje vrijeme s ciljem bogaćenja kulture čitanja;
1.2. PISANJE	Pisati oba pisma poštujući norme za pisanje istih; Primjenjivati ravnopravno oba pisma u pisanju pismenih vježbi i školskih i domaćih zadataka; Razvijati naviku čitanja i pisanja oba pisma.	Manipulisati ravnopravno latiničnim i ćiriličnim pismom u svom radu; Usavršavati čitanje i pisanje oba pisma; Demonstrirati pravilno pisanje oba pisma.	Pokazivati brigu za svoj napredak u savladavanju oba pisma; Davati primjer pravilnog i urednog pisanja oba pisma kao i pravilnog povezivanja slova; Održavati nivo kvaliteta svog rada.
2. JEZIK 2.1. RJEČNIK - Zavičajni govor i književni jezik - Riječi iz mog zavičaja	Identifikovati riječi zavičajnog govora; Analizirati značenje riječi zavičajnog govora; Upoređivati zavičajni i književni jezik; Prikupljati riječi zavičajnog govora; Klasifikovati riječi po abecednom redoslijedu.	Uočavati i izdvajati riječi zavičajnog govora; Povezivati značenje riječi zavičajnog govora sa riječima književnog govora; Prilagođavati svoj govor književnom jeziku; Dizajnirati i bilježiti riječi zavičajnog govora.	Prihvatati standardni književni jezik i svakodnevno prilagođavati svoj govor; Identifikovati i razlikovati riječi zavičajnog i književnog govora.

2.2. GRAMATIKA - Imenice (stvarne i nestvarne) - Zamjenice (lične, prisvojne, pokazne)	- Razlikovati promjenjive vrste riječi u opsegu koji je naznačen u programskim sadržajima (i glagole); - Uočavati i klasifikovati stvarne i nestvarne imenice kao kategoriju općih imenica;	- Prepoznati i izdvojiti iz teksta imenice, zamjenice, pridjeve, brojeve i glagole; - Razdvajati stvarne od nestvarnih imenica;	- Identifikovati i grupisati riječi iz teksta prema učenim vrstama;
- Pridjevi – komparacija	- Izvoditi i dati primjer komparacije pridjeva;	- Vršiti komparaciju pridjeva;	- Rješavati zadatke u kojima je potrebno odrediti službu riječi u rečenici i vrste riječi;
- Brojevi (glavni, redni, zbirni) Rečenica: - Atribut i apozicija - Objekt - Priloške (adverbijalne) odredbe za mjesto, vrijeme i način	-Identifikovati imenice, zamjenice, pridjeve, brojeve i glagole u opsegu koji je naznačen u programskim sadržajima; - Pisati brojeve slovima i ciframa; - Demonstrirati ranije stečena znanja o rečenici; - Definisati zavisne rečenične dijelove; - Razlikovati međusobno zavisne rečenične dijelove (atribut , apoziciju, objekat, priloške odredbe za mjesto, vrijeme i način); - Identifikovati zavisne rečenične dijelove (atribut , apoziciju, objekt, priloške odredbe za mjesto, vrijeme i način) u rečenici; - Klasifikovati službu riječi u rečenici kao glavne i zavisne rečenične članove; - Kreirati samostalno rečenice u kojima su zastupljeni dijelovi rečenice naznačeni programskim sadržajima; -Analizirati rečenicu uočavajući i imenujući njene dijelove glavne rečenične članove i zavisne rečenične članove; -Konstruisati samostalno rečenice.	- Uočavati razliku između glavnih, rednih i zbirnih brojeva zapisanih cifrom i slovima; - Uočavati i izdvajati dijelove rečenice; - Sastavljati rečenice koje sadrže više rečeničnih dijelova; - Razlikovati vrstu riječi od službe riječi u rečenici.	- Izvještavati o svom radu.
2.3.PRAVOPIS I PRAVOGOVOR - Naglašene i nenaglašene riječi u rečenici	- Prepoznati naglašene i nenaglašene riječi u rečenici; - Usporediti promjene koje se događaju naglašavanjem riječi u rečenici;	- Vršiti uz nadzor naglašavanje pojedinih riječi u rečenici; - Primjećivati razliku u značenju rečenice naglašavanjem određene riječi;	- Razlikovati po sluhu naglašene i nenaglašene riječi u rečenici

Upravni i neupravni govor (tri načina	- Prepoznati razlike između neupravnog i upravnog govora; - Analizirati primjere upravnog i neupravnog govora; - Ukazati na razlike upravnog i neupravnog govora; - Formulisati rečenice u sva tri oblika upravnog govora;	- Usavršiti načine pisanja upravnog i neupravnog govora; - Vršiti pretvorbu rečenica napisanih u neupravnom govoru u upravni i obrnuto; - Kombinovati pisanje upravnog i neupravnog govora u sva tri oblika.	- Razlikovati oblike upravnog i neupravnog govora;
Interpunkcijski znaci (crta, zarez, tačka, dvotačka, upitnik, uzvičnik, navodnici)	- Koristiti pravilno interpunkcijske znake pri pisanju upravnoga i neupravnog govora;		- Prihvatiti i primijeniti pravopisnu normu.
Upotreba velikog slova	- Koristiti pravila o pisanju velikog slova.		
3. KNJIŽEVNOST 3.1. IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA - M.Ć. Ćatić, *Bosna žubori* - D. Cesarić, *Jesen* - R.M. Rilke, *Na uglu* - E. Kišević, *Kiša* - D. Kulidžan, *Potočić* - G. Krklec, *Bijeli grad* - Š. Pandžo, *Posljednje laste* - G. Vitez, *Ševina jutarnja pjesma* - N. Kapidžić- Hadžić, *Najdraža pisma ili Bršljan* - A.S. Puškin, *Bajka o ribaru i ribici* - I. Andrić, *Aska i vuk* - H. Dubočanin, *Šarko* - S. Kulenović, *Cesta* - S. Bulajić, *Sarka* - E. Peroci, *Majčin dar* - Mikić, *Lipov cvat* - E. Berbić, *Kako je otišlo ljeto* - B. Ćopić, *Izokrenuta priča* - V. Krmpotić, *Koliko je teška pahuljica,* igrokaz - G. Vitez, *Plava boja snijega*, igrokaz - Narodna priča, *Ko je na svijetu najjači* - Narodne poslovice, zagonetke, pitalice, brzalice 3.2. LEKTIRA A. Hromadžić, *Patuljak vam priča* A.H. Dubočanin, *Tiha rijeka djetinjstva* P. Bak, *Veliki talas* K. Mahmutefendić, *Roman o novčiću* Z. Balog, *Nevidljiva Iva* Z. M. Jovanović, *Bulke pored pruge*	- Razumjeti pročitani tekst; - Iskazati dojam o pročitanom djelu; locirati tekst u vremenu i prostoru; - Imenovati vrstu književnoga djela; zaključiti o čemu tekst govori; - Ilustrovati sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela; - Usporediti likove navodeći njihove osnovne osobine na osnovu dijaloga i postupaka te to potkrijepiti dokazima iz teksta; - Zapaziti i označiti logičke cjeline u kompoziciji teksta; - Odrediti jednostavna i česta stilska sredstva (poređenje, epitet); usporediti književne tekstove s obzirom na tematiku, ljepotu kazivanja i jezički aspekt; - Objasniti teme i motive književnog djela; - Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku.	- Otkriti osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi; - Uočiti stih, strofu, rimu; - Prepoznati i navesti razlike između lirske pjesme, priče i igrokaza; - Otkriti i formulisati ideju/ pouke književnoga djela; - Pročitati, razumjeti i reprodukovati sadržaj djela; - Uočiti uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu; - Podržati odgovarajućim dijelovima teksta svoje tvrdnje o djelu.	- Reprodukovati sve važne elemente književnoga djela; - Reprodukovati sadržaj prilagođavajući ga posebnim zahtjevima (mijenjati kraj ili redoslijed događaja, sažimati tekst i sl.); - Interpretirati književni tekst iznoseći svoje lično viđenje; - Braniti svoj stav o djelu potkrepljujući ga argumentima iz teksta; - Upoređivati tekst sa situacijama iz svakodnevnog života; - Vršiti selekciju pojava, događaja i likova klasifikujući ih (dobro/ loše, lijepo/ ružno, veselo/ tužno, skoro/ davno...); - Mijenjati svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela; - Zastupati stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti; - Razvijati empatiju i pokazivati brigu za druge; - Podsticati pozitivne promjene u okruženju; -Koristiti sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela; - Koristiti znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.

Đ. Rodari, *Putovanje Plave Strijele* I. Bekrić, *Jesen u gradu* M. Lovrak, *Vlak u snijegu* I.Brlić-Mažuranić, *Priče iz davnine* V. Milošević, *Djeca su vojska najjača* Dž. Latić, *Srebrna česma*			
4. KULTURA IZRAŽAVANJA 4.1. NARACIJA - Prepričavanje bez obaveznog sastavljanja plana - Prepričavanje s usmjerenjem na sažimanje teksta - Pričanje na osnovu datih tematskih riječi - Pričanje događaja i doživljaja - Pričanje događaja sa elementima nestvarnog 4.2. DESKRIPCIJA - Opis pojave, zbivanja u prirodi - Opis pejzaž	- Razvijati umijeće slušanja, čitanja, anliziranja i stvaranja literarnih tekstova odgovarajućih svom uzrastu; - Usmeno pričati svoju priču nastupajući pred odjejenjem; - Izražavati se jasno i prirodno književnim jezikom; - Posebno oblikovanim govorom dizajnirati i dočaravati atmosferu svoje priče; - Stvarati smislenu, povezanu i cjelovitu priču prema zadatom obliku; - Razvijati sposobnost logičkog mišljenja, vještinu pričanja i pravilnog izgovora; - Razvijati sposobnost samostalnog pisanja; - Pisati čitko, lijepo i pravopisno pravilno; - Selektovati informacije potrebne za pisanje događaja i doživljaja; - Analizirati i opisati zbivanje u prirodi; - Analizirati i opisati pejzaž.	- Mijenjati eventualne greške u pričanju i pisanju; - Koncizno i jasno govoriti; - Poboljšavati efikasnost pričanja i prepričavanja u usmenoj i pismenoj formi; - Adaptirati svoje govorne vještine kako bi riješio/ la problemsku situaciju; - Kreirati svoje pričanje na osnovu datih tematskih riječi; - Primjenjivati pravila o upotrebi velikog slova; - Primjenjivati znake interpunkcije; - Sa sigurnošću napredovati u svojim sposobnostima pričanja i pisanja zadanih odlika.	- Utjecati na vlastiti vrijednosni sistem kojim kontroliše svoje ideje pri pričanju i pisanju; - Zastupati svoje stavove u pričanju i prepričavanju; - Iskorištavati resurse vlastitih riječi za naraciju; - Dati primjere pričanja, prepričavanja i opisivanja; - Balansirati između elemenata stvarnog i nestvarnog u priči; - Izražavati se književnim jezikom.
5.MEDIJSKA KULTURA - Poređenje izražajnih mogućnosti filma, kazališta/ pozorišta/ teatra i književnih djela - Usporedba knjige i filma: *Vlak u snijegu* - Sadržaji štampe/ tiska - Ovladavanje terminologijom važnom za snalaženje u svijetu filma, TV-a, radija, štampe	- Nabrojati koje su izražajne mogućnosti filma, pozorišta i literarnog stvaralaštva; - Primjenjivati ranije stečena znanja u novim i konkretnim situacijama; - Interpretacijom tumačiti film/ knjigu utvrđujući smisao djela u cjelini i njegovih dijelova; - Usporediti načine na koji su korištena izražajna sredstva;	- Pokazati spremnost za uspješnu komunikaciju, timski rad i suradnju; - Opravdati odnos između filmske radnje i muzičke podloge; - Učestvovati u debati o etičkim pitanjima koji se javljaju u filmu/ knjizi; - Prezentovati ideje na različite načine; - Evaluirati korisnost informacija;	- Pokazati spremnost da teži estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza; - Davati primjer u vezi razvoja radnje i pripovijedne osnove filma; - Pristupati otvoreno tuđem mišljenju i argumentima i uključivati se u konstruktivan i kritički dijalog; - Promišljati i kritički sagledavati sadržaj;

		- Pokrenuti, dizajnirati razredne, školske ili zidne novine;	- Koristiti dostupne resurse za promociju znanja i aktivizma; - Teoretizirati o pitanjima kako živjeti s medijima; - Razvijati motivaciju i kapacitet za cjeloživotno učenje i učenje iz svih dostupnih izvora znanja; - Selekcija medijskih sadržaja: poučno, manje poučno, TV kič, kritički osvrt na reklamne sadržaje; - Sudjelovati u projektinim zadacima koji zahtijevaju korištenje različitih vrsta izvora;
- Medijski sadržaji	- Pregledanjem različitih časopisa i listova kategorisati časopise, strip i ostale vrste tiska; - Zaključiti da postoji potreba za informacijama koje štampa nudi; - Izjaviti šta se podrazumijeva pod pojmovima: ciljna grupa, kontakt, skraćenica RP, kontakt-emisija, tjednik, mjesečnik i tiraž; - Opisati razloge zbog kojeg su djeca i tinejdžeri najveće žrtve reklama; - Selektovati sadržaje putem kojih mediji pokušavaju privući publiku na različite načine i za različite svrhe; - Ocijeniti koja je funkcija medija i informacija u društvu;	- Uočiti načine prilagođavanja pisanih sadržaja (stil, rječnik) za uspješno komuniciranje s publikom; - Sposobnost komunikacije s medijima i odabira prikladnih sadržaja; - Sposobnost identifikovanja tehničkih, simboličkih i narativnih kodova medija (publiku, svrhu, autora, tehničke ili tekstualne značajke, kontekst); - Interpretirati vizualne detalje: čitanje plakata bez teksta, uočavanje značenja; - Analizirati i ocijeniti problematiku savremenog medijskog prostora; - Sposobnost formulisanja vlasititih argumenata u vezi negativnog utjecaja medija na učenike; - Evaluirati utjecaj i istinitost reklama; - Razvijati sposobnost kritičke analize medijskih ponuda; - Voditi dnevnik upotrebe i interakcije sa medijima;	- Kritička refleksija; - Osposobljenost za kompetentniju komunikaciju s pisanim i elektronskim medijima; - Utjecati na odgovornu upotrebu informacija zadanih iz različitih medija; -Konceptualizirati (dolazak do objašnjenja, razjašnjavanje i konkretizovanje) medijskih sadržaja; - Poimati nauku i tehnologiju uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja; - Svjesno preuzimati odgovornost za vlastite postupke; - Djelotvorno i etički koristiti informacije.
Internet (pojam, historijat, razvoj, pravila za sigurnije korištenje)	- Opravdati razloge nastanka interneta; - Zaključiti u koje svrhe mladi koriste i mogu koristiti internet; - Navesti i objasniti izazove i rizike korištenja interneta;	- Odgovornije koristiti društvene mreže i internet općenito; - Kritički analizirati sadržaje koji se nude putem interneta; - Igrati edukativne igrice;	

- Analizirati pravila za sigurnije korištenje interneta: blokiranje, zaštita fotografija i privatnih podataka, sigurnosne postavke, anti-virus programi;	- Uz pomoć odraslih podesiti opcije sigurnosti i opcije privatnosti na svojim računarima;
- Ocijeniti štetnost internetskog nasilja na mlade.	- Usporediti online sigurnost sa sigurnošću kuće;
	- Na ispravan način reagirati u slučaju internetskog nasilja.

NAPOMENA:
Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/ časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

ŠESTI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost u šestom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Jezik
2. Književnost
3. Kultura izražavanja
4. Medijska kultura

Ishodi učenja

JEZIK

- Prepoznaje slijed *glasova/slova* abecede i azbuke;
- otkriva glavne rečenične članove (predikat i subjekat);
- prepoznaje i primjenjuje zavisne i nezavisne rečenične članove (subjekt, predikat, atribut, apoziciju, objekt, priloške/adverbijalne odredbe);
- razlikuje pojam promjenljivih i nepromjenljivih vrsta riječi;
- prepoznaje i primjenjuje sve vrste imenica;
- razumije pojam padeža i njihovo značenje, funkciju padeža i značaj prijedloga uz padeže;
- prepoznaje u izvedenim riječima osnovu i nastavak;
- prepoznaje i primjenjuje opisne i gradivne pridjeve, slaganje pridjeva s imenicom u rodu, broju i padežu;
- uočava, razumijeti i primjenjuje komparaciju pridjeva;
- prepoznaje, razumije pojam i primjenjuje zamjenice u tekstu (lične i nelične imeničke, lična povratna *sebe/se*, i naglašene oblike ličnih zamjenica)
- prepoznaje i uočava funkciju glagola u rečenici, te razlikovati duže i kraće oblike pomoćnih glagola *biti* i *htjeti*
- prepoznaje glavne i redne brojeve, zna ih mijenjati po padežima i uočava ograničenost promjene glavnih brojeva;
- pravilno upotrebljava veliko slovo u pisanju jednočlanih i višečlanih naziva zemalja, gradova, sela, naseljenih mjesta, etnika, planeta, okeana;
- pravilno piše prisvojne pridjeve na -**ski, -ški, -čki, -ćki**;
- primjenjuje superlativ pridjeva i pridjeva nastalih od imenica u čijoj osnovi se nalazi glas/slovo **j**;
- pravilno koristi rječce *ne* i li u pisanju;
- pravilno piše grupe glasova **je/ije** u komparativu pridjeva, umanjenicama i pisanje afrikata;
- koristi interpunkcijske znake (zarez u nabrajanju, apoziciji, vokativu, tačka iza rednih brojeva, upitnik, uzvičnik i znaci navoda);
- koristi brojeve od 11 do 19 u pisanju, kao i višecifrene brojeve;
- primjenjuje navodne znake u rečenici po pravilima standardnog jezika;
- primjenjuje pravilan izgovor i pisanje afrikata **č,ć,dž,đ**;
- analizira upotrebu velikog slova i identifikuje pravilnu upotrebu među datim višečlanim nazivima;
- daje samostalne primjere u pisanju prisvojnih pridjeva izvedenih od vlastitih imenica;
- primjenjuje po pravilima standardnog jezika pisanje upravnog i neupravnog govora;
- pokazuje vladanje pravopisnim pravilima standardnog jezika;
- prihvata bogatstvo i različitost našeg jezika iz prošlosti;

- zaključuje da b/h/s ima svoje porijeklo;
- identifikuje *glagoljicu*, *bosančicu*, *ćirilicu* i *arebicu* u pisanom obliku;
- prepoznje osobenosti našeg jezika u prošlosti i historijski trenutak njegove upotrebe.

KNJIŽEVNOST

- Razumije pročitani tekst i iskazuje dojam o pročitanom djelu;
- određuje jednostavna i česta stilska sredstva (poređenje, epitet);
- prepoznaje obilježja rodoljubive, opisne i šaljive pjesme;
- razumije preneseno značenje;
- otkriva osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi; uočava stih, strofu, rimu i glavna obilježja ritma pjesme; određuje lirske slike, motive i poentu pjesme;
- upoznaje usmenu književnu baštinu;
- prepoznaje i navodi razlike između lirskih i epskih vrsta u usmenoj narodnoj književnosti, razlikuje epsku od lirske narodne pjesme na temelju opreke događaja i doživljaja;
- uočava stalne epitete i deseterac kao obilježja usmenoga stvaralaštva;
- locira tekst u vremenu i prostoru;
- imenuje vrstu književnoga djela i određuje temu;
- ilustruje sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela;
- obilježava logičke cjeline u kompoziciji teksta;
- otkriva i formuliše ideju/pouke književnoga djela,
- samostalno čita, razumije i reprodukuje sadržaj djela; reprodukuje sadržaj prilagođavajući ga posebnim zahtjevima (mijenja kraj ili redoslijed događaja, sažima tekst i sl.);
- samostalno interpretira književni tekst iznoseći svoje lično viđenje; brani svoj stav o djelu potkrepljujući ga argumentima iz teksta;
- objašnjava razliku između priče, romana i igrokaza na osnovu glavnih značajki književne vrste;
- razvija svijest o opstojnosti naroda i nacionalnih i kulturnih vrednota (domoljublje, junaštvo, hrabrost, vjernost, običaji, tradicija) koje utjelovljuju junaci opjevani i epskim narodnim pjesmama;
- navodi osnovne osobine likova te to potkrepljuje dokazima iz teksta; vrši moralnu karakterizaciju likova (hrabar, plemenit, kukavica...) i selekciju pojava, događaja i likova klasifikujući ih (dobro/ loše, lijepo/ ružno, veselo/ tužno, skoro/ davno...), uočava uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu;
- upoređuje tekst sa situacijama iz svakodnevnog života, usvaja pouke književnoga djela, i u skladu s tim, mijenja svoje stavove i ponašanje;
- interpretira tekst zastupajući stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti; razvija empatiju i pokazuje brigu za druge,
- na temelju stečenih znanja i utisaka o djelu, utiče na promjene u okruženju,
- koristi sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela; koristi znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.
- usvaja novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšava komunikaciju u usmenom i pisanom obliku.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- Koristi se vlastitim riječima i sažeto prepriča pročitani ili odslušani tekst, izražava mišljenje i ima stav o temi pripovijedanja kako bi mogao učestvovati u razgovoru na istu temu;
- bira samostalno prave riječi i rečenice kako bi postigao/la hronologiju pri pričanju;
- drži pažnju slušatelja prilikom vlastitog čitanja ili recitiranja različitih tekstova;
- izdvaja važne dijelove iz tekstova i govorno obilježava pojedine sadržaje;
- opisuje subjektivno i objektivno ono što vidi te razvija i širi estetske vrednote o unutarnjem i vanjskom prostoru;
- pojednostavljuje informaciju i prenosi je u formi pisma (službenog ili privatnog);
- slijedi upute na različitim službenim formularima (uputnice, priznanice).

MEDIJSKA KULTURA

- Definiše postojanje različitih vrsta medija;
- prepoznaje najvažnija obilježja pojedinih vrsta medija na razlikovnom nivou;
- definiše šta je film i razlikuje rodove i vrste;
- definiše zvučni i nijemi film kao i film u boji i crno-bijeli;
- uočava pozorišna izražajna sredstva;
- uočava radijska izražajna sredstva;
- samostalno se služi referentnom zbirkom, rječnikom, enciklopedijom i pravopisom;
- opisuje vlastiti doživljaj i sadržaj filmskih ostvarenja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
1. JEZIK 1.1. GRAMATIKA - Riječ (značenje, oblik, funkcija) - Pisana i usmena riječ - Punoznačne i nepunoznačne riječi - Jednoznačnost i višeznačnost riječi (polisemija) Promjenjive vrste riječi : Imenice Zamjenice Pridjevi Glagoli (proširivanje znanja o promjenjivim vrstama riječi) Zamjenice : - Upitne i odnosne zamjenice - Neodređene , odrične i opće zamjenice - Povratna zamjenica, povratna/ prisvojna zamjenica Padeži (nazivi, značenje i padežna pitanja): Nominativ Genitiv Dativ Akuzativ Vokativ Instrumental Lokativ - Uočavanje padeža u tekstu - Deklinacija imenica,pridjeva i brojeva - Deklinacija ličnih zamjenica (kraći i duži oblici) - Prilozi (mjesni, vremenski, načinski)	-Definisati riječ i njeno značenje; - Razlikovati pisanu od usmene riječi; - Objasniti ulogu i značenje punoznačnih i nepunoznačnih riječi u jeziku; - Prepoznati riječi koje imaju svoje osnovno (leksičko) i preneseno značenje, - Definisati promjenjive riječi; - Uočavati promjenjive riječi u tekstu; - Prepoznati zamjenice i razlikovati službu (pridjevsku i imeničku); - Uočiti povratnu zamjenicu *sebe/se*; -Imenovati padeže, uočiti padežno pitanje; - Razumjeti osnovnu ulogu padeža u rečenici, - Prepoznati padeže u rečenici pomoću padežnih pitanja; - Uočiti zavisne i nezavisne padeže; - Otkriti službu u rečenici; - Otkriti padežne oblike u tekstu; - Prepoznati padežne oblike u promjenljivim riječima; - Uočiti padežne oblike ličnih zamjenica (kraći i duži oblici); - Opisati priloge, njihovo značenje; - Uočiti službu priloga u rečenici; - Uočiti nepromjenjivost prijedloga; - Definirati značenje prijedloga; - Imenovati značenje veznika, uzvika i riječca u jeziku;	- Objasniti pojam leksika; - Prepoznati oblike roda i broja; - Prepoznati punoznačne i nepunoznačne riječi i primijeniti ih u govoru i pisanju; - Primijeniti jednoznačne i višeznačne riječi u govoru i pisanju; - Prepoznati osnovu i nastavak u promjenjivoj riječi; - Pravilno primijeniti deklinaciju zamjenica; - Prepoznati padežni oblik u promjenjivoj riječi; - Prepoznati padeže u njihovim osnovnim značenjskim ulogama; - Primijeniti deklinaciju u imenskim riječima; - Uočiti nastavke za padežni oblik (oblici jednine i množine); - Prepoznati službu u rečenici svakog padežnog oblika; - Primijeniti deklinaciju imenica i pridjeva u govornom i pisanom obliku, uočiti slaganje u rodu broju i padežu; - Primijeniti deklinaciju ličnih zamjenica; - Identifikovati nepromjenjivost priloga (mjesni, vremenski) kao njihovu promjenjivost (načinski prilozi); - Primijeniti prijedloge u pisanju i govoru; - Uočiti pravilnu upotrebu prijedloga ***s/sa;*** - Primijeniti veznike, uzvike i riječce u govoru i pisanju;	Ukazati na bogatsvo riječi u našem jeziku (sinonimi, tuđice); - Razvijati interes za otkrivanje snage, dubine i ljepote riječi; - Razlikovati punoznačne od nepunoznačnih riječi u odnosu na mogućnosti službe u rečenici; - Koristiti jezičke sposobnosti i komunikacijske vještine; -Razlikovati promjenjive riječi od nepromjenjivih riječi; - Usvojiti znanja o upotrebi zamjenica u standardnom jeziku, - Dati samostalan primjer deklinacije u imenici; - Primijeniti pravilnu upotrebu padeža u govoru i pisanju (oblici s provedenim glasovnim promjenama); - Ovladati upotrebom padeža uz pojedine prijedloge u skladu sa normom; - Koristiti pravilnu upotrebu padeža u svakodnevnom govoru; - Usvojiti deklinaciju promjenljivih riječi; - Uočiti nastavke za padežne oblike; - Razlikovati kraće i duže oblike ličnih zamjenica; - Uočiti priloške odredbe u rečenici; - Prepoznati priloge u govoru i pisanju; - Razlikovati prijedloge od priloga; - Primijeniti prijedloge u svakodnevnom govoru; - Koristiti uzvike i riječce u izricanju različitih osjećanja

- Prijedlozi - Veznici - Uzvici - Partikule (riječce) - Predikat (glagolski i imenski) - Subjekat (više subjekata u rečenici, neizrečeni subjekat) - Subjekatski i predikatski skup riječi (subjekt, predikat, atribut, apozicija, objekat, priloške odredbe)	- Uočiti nepromjenjivost veznika, uzvika i riječca; - Prepoznati glagolski predikat kao glagolski dio rečenice; - Otkriti rečenice sa više subjekata; - Prepoznati rečenice sa neizrečenim subjektom; - Opisati rečenične članove; - Prepoznati ih u proširenoj rečenici; - Otkriti pripadnost rečeničnih članova subjekatskom skupu i predikatskom skupu riječi.	- Ukazati na složenost imenskog predikata i ulogu pomoćnog glagola u tvorbi; - Primijeniti upotrebu subjekta u govoru i pisanju, - Povezivati rečenične članove u rečeničnu cjelinu po pravilima standardnog jezika;	i raspoloženja, potvrđivanja, negiranja nečega; - Razlikovati imenski od glagolskog predikata; - Razlikovati besubjektne i neoglagoljene rečenice; - Samostalno dati primjere; - Dati samostalne primjere; - Razvijati jezičke sposobnosti i komunikacijske vještine.
1.2. HISTORIJA JEZIKA - B/h/s jezik u porodici srodnih jezika - Historija Južnih Slavena, jezici južnoslavenskih naroda - Počeci slavenske pismenosti i staroslavenski jezik - Pisma b/h/s jezika - historijski pregled - Spomenici pismenosti u b/h/s jeziku	- Opisati i imenovati b/h/s jezik; - Definisati naziv staroslavenski jezik; - Otkriti ulogu i djelovanje Ćirila i Metodija na stvaranju pisma i širenju pismenosti Južnih Slavena; - Otkriti upotrebu različitih pisama kroz historiju BiH; -Imenovati najstarije pisane spomenike iz prošlosti.	- Prepoznati jezičke osobenosti b/h/s jezika, uočiti njegovo ulogu i primjenu u drugoj polovini IX stoljeća; - Prepoznati njegovu ulogu u prošlosti; - Objasniti nastanak staroslavenskog jezika; - Imenovati i opisati pisma iz prošlosti; - Otkriti njihovu lokaciju.	- Prihvatiti prošlost historije našega jezika; - Uočiti bogatstvo našega jezika kroz historiju; - Izvesti zaključak o porijeklu i starosti b/h/s jezik ima svoje porijeklo; - Prepoznati glagoljicu, bosančicu, arebicu, ćirilicu u pisanim spomenicima; - Prihvatiti bogatsvo i različitosti našega jezika.
1.3. PRAVOGOVOR I PRAVOPIS - Veliko slovo u jednočlanim i višečlanim nazivima planeta, kontinenata, okeana, država, naroda i naseljenih mjesta - Pisanje i izgovor superlativa pridjeva -Veliko slovo u pridjevima izvedenim od vlastitih imena sa nastavcima na **-ski, -ški, -čki, -ćki; -ov, -ev, -in** - Izgovor i pisanje riječi u kojima su provedene glasovne promjene - Izgovor i pisanje riječi s skupinama ***ije/je*** (deminutiv i komparativ pridjeva) - Izgovor i pisanje glasova **č, ć , dž, đ** u deklinaciji imenica i komparaciji pridjeva - Rečenični i pravopisni znaci (trotačka, crtica, zagrada) - Diktati	- Primijeniti veliko slovo kod imena naroda, gradova i država (standardni primjeri); - Razumjeti komparaciju pridjeva i primijeniti superlativ za dati pozitiv; - Opisati pravilnu upotrebu prisvojnih pridjeva (veliko,malo slovo) - Razlikovati po izgovoru riječi u kojima su provedene glasovne promjene; - Prepoznati skupine ***ije/je*** u standardnim primjerima; - Ovladati pravilima čitanja i pisanja, prepoznati ih u pisanju.	- Koristi veliko slova u višečlanim nazivima imena gradova, država, naseljenih mjesta; - Primijeniti pravilnu upotrebu superlativa u pisanju i govoru; - Koristiti pravilnu upotrebu u pisanom obliku; - Primijeniti pravila pisanja i izgovora riječi sa nastalim glasovnim promjenama; - Primijeniti upotrebu riječi sa skupinama ***ije/je*** u govoru i pisanju; - Upotrijebiti pravilno afrikate u govoru i pisanju; - Koristiti pravopisne znake pravilno u rečeničnoj konstrukciji.	- Analizirati upotrebu velikog slova, identifikovati pravilnu upotrebu; - Razlikovati pisanje superlativa od komparativa, te pisanja sa udvojenim glasovima npr. najjači; - Razlikovati pravila pisanja prisvojnih pridjeva izvedenih od vlastitih imena u odnosu na nastavke (dati samostalne primjere); - Razumjeti i dati samostalne primjere riječi u kojima su provedene glasovne promjener; - Analizirati upotrebu riječi i identifikovati pravilnu primjenu riječi sa glasovnim skupovima ***je/ije***; - Prepoznati pogrešnu upotrebu glasova **č,ć, dž, đ** i ispraviti je; - Analizirati pravilnu upotrebu pravopisnih znaka

2. KNJIŽEVNOST

2.1. IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA

M. Dizdar, *Radimlja, Ruka*
J. Dučić, *Selo*
V. Vidrić, *Pejzaž*
Z. Hasić, *Prvi poljubac zlatnih fuza*
A.B. Šimić, *Ah, evo opet*
Kajan, *Sretni put*
D. Trifunović, *Čisti zrak*
S. S. Kranjčević, *Lijep si, bijeli svijete*
M. Bećirbašić, *Harfa*
I.V. Rorić, *Pjesma*
Sekulić, *Bure*
P. Kočić, *Jablan*
I. Samokovlija, *Dječak Aron*
I.B.Singer, *Ole i Trufa*
S. Ćorović, *U noći*
N. Ibrišimović, *Sijelo mudraca*
H.K. Andersen, *Slavuj*
B. Prosenjak, *Otac*
Š. Ešić, *Cvjetko*
H. Sjenkijevič, *Kroz pustinju i prašumu,* odl.
R. Pavlović, *Jarac u pozorištu*
Narodna epska pjesma iz BiH po izboru
Narodna lirska pjesma iz BiH po izboru
Usmena narodna proza- bajka, basna, kratka priča

2.2. LEKTIRA

M. Antić, *Plavi čuperak*
Ž. Vern, *20000 milja pod morem*
O. Vajld, *Sretni princ i druge bajke*
S. Kulenović, *Gromovo đule*
A. Isaković, *Lijeve priče*
D. Defo, *Robinzon Kruso*
J. Swift, *Guliverova putovanja*
Ž. Ivanković, Zvjezdangrad
S. Pilić, *Mrvice iz dnevnog boravka*
M. Tven, *Doživljaji Haklberi Fina*
B. Ćopić, *Orlovi rano lete*
K. Neslinger, *Konrad, dijete iz limenke*

- Razumjeti pročitani tekst;

- Iskazati dojam o pročitanom djelu;

- Locirati tekst u vremenu i prostoru;

- Imenovati vrstu književnoga djela;

- Odrediti temu djela na osnovu razumijevanja teksta;

- Ilustrovati sadržaj ili dio sadržaja pročitanoga djela;

- Usporediti likove navodeći njihove osnovne osobine na osnovu dijaloga i postupaka te to potkrijepiti dokazima iz teksta;

- Zapaziti i označiti logičke cjeline u kompoziciji teksta;

- Odrediti jednostavna i česta stilska sredstva (poređenje, epitet),

prepoznati obilježja rodoljubive, opisne i šaljive pjesme;

- Razumjeti preneseno značenje;

usporediti književne tekstove s obzirom na tematiku, ljepotu kazivanja i jezički aspekt,

- Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;

- Upoznati usmenu književnu baštinu.

- Otkriti osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi;

- Uočiti stih, strofu, rimu i glavna obilježja ritma pjesme;

- Prepoznati i navesti razlike između lirskih i epskih vrsta u usmenoj narodnoj književnosti;

- Otkriti i formulisati ideju/pouke književnoga djela;

- Samostalno čitati, razumjeti i reprodukovati sadržaj djela;

- Uočiti uzroke i posljedice u ponašanju likova u djelu;

- Podržati odgovarajućim citatima tvrdnje o djelu;

- Uočiti obilježja lirske i epske narodne pjesme;

- Uočiti stalne epitete i deseterac kao obilježja usmenoga stvaralaštva.

i identifikovati nepravilnu upotrebu, ispraviti je;

- Prepoznati odstupanja od pravila standardnog jezika u pisanju.

- Reprodukovati sve važne elemente teksta djela te reprodukovati sadržaj prilagođavajući ga posebnim zahtjevima (mijenja kraj ili redoslijed događaja, sažima tekst i sl.);

- Interpretirati književni tekst iznoseći svoje lično viđenje i braniti svoj stav o djelu potkrepljujući ga argumentima iz teksta;

- Odrediti lirske slike, motive i poentu pjesme;

- Objasniti razliku između priče, romana i igrokaza na osnovu glavnih značajki književne vrste;

- Razlikovati epsku od lirske narodne pjesme na temelju opreke događaja i doživljaja;

- Razvijati svijest o opstojnosti naroda i nacionalnih i kulturnih vrednota (domoljublje, junaštvo, hrabrost, vjernost, običaji, tradicija) koje utjelovljuju junaci opjevani i epskim narodnim pjesmama;

- Vršiti moralnu karakterizaciju likova (hrabar, plemenit, kukavica...) i selekciju pojava, događaja i likova klasificirajući ih (dobro/loše, lijepo/ružno, veselo/tužno, skoro/davno...);

- Porediti tekst sa situacijama iz svakodnevnog života te, usvajajući pouke književnoga djela, mijenjati svoje stavove i ponašanje;

- Zastupati stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti;

			- Razvijati empatiju i pokazivati brigu za druge; - Utjecati na pozitivne promjene u okruženju, - Iskoristi sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela; - Koristiti znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.
3. KULTURA IZRAŽAVANJA - Prepričavanje - Razgovor - Čitanje i slušanje	- Prepoznati i prepričati najvažniji dio teksta; - Razlikovati privatni od službenog razgovora; - Čitati izražajno kako poznati tako i nepoznati tekst; - Slušati pažljivo, uočiti pravila pri govoru i slušanju;	- Prepričati tekst poštujući hronološki slijed, jasno i logično povezivanje rečenica izdvajajući važnije dijelove, dati vlastiti komentar; - Slušati druge kako govori i pokrenuti raspravu nakon slušanja,pročitanog teksta;	- Koristiti se vlastitim riječima i sažeto prepričati pročitani ili odslušani tekst; - Izraziti mišljenje i imati stav o temi pripovijedanja; - Izabrati prave riječi i rečenice kako bi postigao/ la hronologiju pri pričanju; - Držati pažnju slušatelja prilikom vlastitog čitanja ili recitiranja različitih tekstova;
- Pričanje kao pripovjedačka (narativna) vrsta izražavanja u nastavi ili doživljaju - Pričanje stvarnog događaja (hronološki)	- Razlikovati događaj od doživljaja; - Razlikovati stvarni od nestvarnog događaja;	- Izdvojiti bitne dijelove u pričanju događaja i doživljaja te sastaviti priču; - Objasniti razliku između stvarnog i nestvarnog događaja; - Povezati elemente stvarnog sa nestvarnim;	- Izdvajati važne dijelove i govorno obilježavati pojedine sadržaje;
- Pričanje izmišljenog događaja ili doživljaja - Pričanje prema zadanoj slici ili muzici		- Uočiti bitne detalje na slici i opisati ih što realnije; - Povezati ono što vidi ili čuje, pa opisati riječima;	
- Opisivanje prema predmetu, biću i pojavi kao osnovici opisa: opis osobe (portret); opis kraja (pejzaž); opis zatvorenog prostora (interijer); opis otvorenog prostora (eksterijer)	- Identifikovati i definisati pojmove portret, pejzaž, interijer, eksterijer;	- Uočiti i izdvojiti bitne detalje onoga što vidi te sve to opisati;	- Opisivati subjektivno i objektivno ono što vidi te razvijati i širiti estetske vrijednosti;
- Pisanje diktata (pravopisna pravila obrađena u 5. i 6. razredu)	- Poznavati pravopisna pravila; - Razlikovati privatno od poslovnog pisma;		- Pojednostaviti informaciju i prenijeti je u formi pisma (službenog ili privatnog);
- Pisanje pisama telegrama - Pisanje školskih pismenih zadaća (dvije u toku školske godine)	- Prepoznati elemente telegrama.	- Pisati pravilno sve vrste informativnih tekstova.	- Slijediti upute na različitim službenim formularima (uputnice, priznanice).

4. MEDIJSKA KULTURA - Osnovne vrste medija: štampani, elektronski. Novine, časopisi, strip, radio, televizija, internet (postanak i razvoj) - Film: postanak, istorijat, film. rodovi i vrste *Šta je film?* Ante Peterlić - Zvučni i nijemi film - Film u boji i crno – bijeli film - Pozorište/ kazalište /teatar (kulise, scena, pozorišni prosor) - Osnovne vrste radijskih i televizijskih emisija -Uloga školske biblioteke/ knjižnice (katalogizacija)	- Definisati postojanje različitih vrsta medija; - Prepoznati vrste televizijskih i radijskih emisija; - Razlikovati najzančajnije dnevne i periodične novine, časopise; - Prepoznati karakterisike stripa; - Definisati šta je film; - Razlikovati rodove i vrste; - Definisati igrani, dokumentarni film; - Razlikovati filmske vrste s obzirom na temu i sadržaj: dječiji, kriminalistički, naučno – fantastični, avanturisitčki... ; - Definisati zvučni i nijemi film; - Imenovati pozorište kao medij (kulisu, scenu, pozornicu); - Imenovati vrste radio i TV emisija; - Definisati školsku biblioteku.	- Prepoznati najvažnija obilježja pojedinih vrsta medija na razlikovnom nivou; - Uočiti različite vrste časopisa, filmova, pozorišnih/ kazališnih izvedbi, radijskih i televizijskih emisija; - Prepoznati zvučni i nijemi film na osnovu inserta; - Prepoznati film u boji i crno-bijeli film na osnovu inserta; - Uočiti pozorišna izražajna sredstva u predstavi - scenografiju, kostimografiju , rasvjetu; -Prepoznati radijska izražajna sredstva; - Razlikovati vrste radijskih i televizijskih emisija; - Izabrati knjigu za lektiru, rječnik, enciklopediju.	- Identifikovati osnovne karakterisitke filmskih vrsta na primjerima; - Dati primjer za proces prenošenja informacija (pošiljatelj – poruka – medij - primatelj) u jednom od medija; - Dati osnovne historijske podatke o počecima filmske umjetnosti, nijemom i zvučnom filmu; - Dati historijske podatke o crno- bijelom i filmu boji; - Opisati scenu iz neke pozorišne predstave; - Urediti jednu radijsku emisiju (kviz) - Pripremiti vijesti iz školskog života; - Izabrati podatke o određenom književnom naslovu kataloškim pretraživanjem.

NAPOMENA: Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/ časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

Didaktičko - metodička uputstva za drugu trijadu

Metode podučavanja

Nastavni program se zasniva na:

a) izboru umjetničkih i sadržaja na principima primjerenosti, reprezentativnosti, egzemplarnosti, odgojnosti i tekstualne adekvatnosti;

b) rasporedu, odnosno organizaciji nastavnih sadržaja po principima kontinuiteta i vertikalnospiralnog slijeda, kao i principima integracije i korelacije.

Osnovni ciljevi, zadaci, složenost i svrha nastave po pojedinim nastavnim područjima trebaju biti zasnovani na usvajanju osnovnih pojmova iz gramatike, teorije i interpretacije književnosti, vježbi usmenog i pismenog izražavanja, stvaranja vlastitih tekstova (pismenih sastava), te ovladavanje osnovnim elementima i tehnikama iz filmske i scenskih umjetnosti, te medijske kulture.

Čitanje i pisanje ostaju u prvom planu. Interpretacija teksta kao područje u osnovi je gramatike i nastave usmenog i pisanog izražavanja.

U samoj interpretaciji važno je da učenici umjetnička štiva dožive kao nešto što je snažno i lijepo i što djeluje na osjećanja, misli, maštu. Neka u razgovoru, raspravi, suprotstavljanjem mišljenja dolaze do zaključaka.

U interpretaciji lirske pjesme novi su, u pojmovnom smislu, ritam i rima. Poeziju treba čitati i u njoj uživati.

Medijsku kulturu valja posmatrati u kontekstu ukupnih programskih zahtjeva i podcrtavati potrebu selektivnog pristupa ovim sadržajima.

Posebno mjesto u Programu ima domaća lektira. Važno je da dijete čita, razumije, izrazi pročitano na njemu svojstven način, da može objasniti zašto mu se nešto dopada ili ne dopada, da ilustrira. Ne unositi podatke o pročitanim knjigama u bilo kakve obrasce. Dozvolite djeci da čitaju i izdvajaju priče i pjesme koje im se posebno sviđaju. Neka obrazlože svoj izbor, naprave razrednu zbirku priča, pjesama, prikažu je na panou.

Sadržaji nastave gramatike, kulture usmenog i pisanog izražavanja direktno su usmjereni na poboljšavanje nivoa opće pismenosti. Bilo bi poželjno da nastavnici ocjenjuju i kvalitet usmenog izražavanja. Ističite značaj osmišljenog, pravilnog, jasnog govora. Na pojmovima raditi uvijek u kontekstu rečenice, teksta.

Važno je da i djecu vježbate u samoocjenjivanju. Kažite im unaprijed šta ćete ocjenjivati, kada, šta smatrate posebno važnim.

Nemojte zaboraviti da ocjena ima onoliko smisla koliko vodi ukupnom napredovanju svakog djeteta i koliko u njemu budi želju da se potrudi i poboljša postignuće.

U četvrtom i petom razredu povećan je fond nastavnih sati. Učenici su misaono jači, iskustvom bogatiji. To znači da treba povećati očekivanja i jasno postaviti zahtjeve. Na početku godine važno je izvršiti evaluaciju postignuća u prethodnim razredima i upoznati učenike čemu težimo u pojedinim područjima: kakvom čitanju, pisanju, razumijevanju sadržaja, kakvom usmenom i pismenom izražavanju. Dogovorite se s učenicima o nivoima postignuća, napišite na razredni pano šta očekujete u pojedinim područjima. To je naznačeno u standardima postignuća. Postepeno ih uvodite u jasnu pojmovnu diferencijaciju.

U stvaranju ukupne programske strukture uvažavani su važni elementi: broj nastavnih sati, kriteriji važni za izbor nastavnih sadržaja, međusobna povezanost i prožimanje sadržaja pojedinih područja nastave maternjegjezika, programska struktura ovog nastavnog predmeta u prethodnim razredima i definisani ishodi učenja u pojedinim područjima, zahtjevi ostalih nastavnih predmeta i karakteristike receptivnih mogućnosti učenika četvrtog razreda.

Čitanje i pisanje ostaju u prvom planu. Interpretacija teksta kao područje u osnovi je gramatike i nastave usmenog i pismenog izražavanja. Toje nepresušan izvor riječi, pojmova i doživljaja. Čitanačka štiva su istovremeno vrijedna književna djela i osnov su za realizaciju svih programskih zahtjeva. Ti se tekstovi razlikuju s obzirom na tematiku, obim, prisustvo naracije i deskripcije, dominantan vrijednosni sistem, ali koliko mogu biti od pomoći u ostvarivanju ciljeva ostalih područja nastave maternjeg jezika.

U samoj interpretaciji teksta treba stalno imati na umu da prava umjetnost ostaje u sferi estetskih osjećanja i nije joj zadatak da direktno, nametljivo poučava, posebno ne da nameće stavove i poruke. Važno je da učenici umjetnička štiva dožive ka onešto što je snažno i lijepo i što djeluje na osjećanja, misli, maštu, da taj susret predstavlja doživljaj ugodnog literarnog iskustva. Neka u razgovoru, raspravi, suprotstavljanju mišljenja dolaze do zaključaka.

U interpretaciji lirske pjesme novi su, u pojmovnom smislu, ritam i rima. Manje insistirajte na reprodukciji u pojmovnom smislu, stvorite atmosferu u kojoj će učenici osjetiti zvučnost, slikovitost i ritam, neka više uživaju u ritmu, a manje pamte pojmove. Poeziju treba čitati i u njoj uživati. Ne robovati bilo kakvim šablonima i ne smještati sve u racionalne okvire.

Medijsku kulturu valja posmatrati u kontekstu ukupnih programskih zahtjeva i potcrtavati potrebu selektivnog pristupa ovim sadržajima.

Posebno mjesto u Programu ima domaća lektira. Za pet naslova ostavljeno je 20 nastavnih sati. Kreativnijim, fleksibilnijim pristupima radu na ovim tekstovima uvodite učenike u svijet literature i razvijajte samostalnost u druženju s knjigom. Važno je da učenik čita, razumije, izrazi pročitano na njemu svojstven način, da može objasniti zašto mu se nešto dopada ili nedopada, da ilustrira. Ne unositi podatke o pročitanim knjigama u bilo kakve obrasce. Svako je djelo posebno i traži specifičan pristup. Važno je da knjiga ostane u sjećanju, da ostavi traga u doživljajnom smislu, a ne da bude na popisu "pročitanih". Izbor iz poezije bosanskohercegovačkih autora je poticaj za kreativnije pristupe. Dozvolite učenicima da čitaju i da izdvajaju pjesme koje se njima posebno dopadaju. Neka se pripreme za čitanje i recitovanje odabrane pjesme, obrazlože izbor. Neka lijepo prepišu tekst pjesme (sigurno će se truditi da to bude lijepo, a to je onda i vježba usmjerena na estetsku stranu rukopisa), ilustruju, a onda te listove uvežite i dogovorite se s njima o naslovu (Najljepše pjesme, izbor IV a

razreda; Pjesma do pjesme, odabrali učenici IVb itd.). Isto možete uraditi i sa pričama. Neka biraju pjesmu, priču koja se odjeljenju kao takva dopada. Stavite na pano tekst pjesme, priče.

Sadržaji nastave gramatike, kulture usmenog i pismenog izražavanja direktnije su usmjereni na poboljšavanje nivoa opće pismenosti. Bilo bi poželjno da nastavnici ocjenjujui kvalitet usmenog izražavanja. U razrednoj nastavi vježba usmenog izražavanja uvijek prethodi pismenoj vježbi. Tako treba i dalje raditi, ali uvesti ocjenjivanje kvaliteta govora. To bi svakako povećalo odgovornost prema izgovorenoj riječi i ulaganju napora u oblikovanje rečenice, pojačalo bi potrebu da se izbjegavaju ponavljanja, a jačala bi ukupna motivacija za rad na usmenom izražavanju. Ističite značaj osmišljenog, pravilnog, jasnog govora.

U realizaciji sadržaja nastave gramatike i pravopisa oslanjati se na dječije doživljavanje jezika. Na pojmovima raditi uvijek u kontekstu rečenice, teksta. Tako će lakše diferencirati primjere od (ne)primjera. Pojmovi se međusobno razlikuju po stupnju apstrakcije. Uvijek su u odnosu međuzavisnosti, kako u okviru ovog nastavnog predmeta, tako i u ukupnom ljudkom saznanju.

I na kraju, ukupna postignuća valja iskazati numeričkom ocjenom. Uz programske sadržaje su tri nivoa postignuća: zadovoljavajuća (minimalna) postignuća, dobra, prosječna i ona iznad prosjeka–visoka postignuća. Iako ti nivoi nisu podudarni sa skalom ocjenjivanja od 1 do5 ipak su važan orijentir upostavljanju zahtjeva. Uostalom, nastavnik kao ocjenjivač mora uvažavati mnoštvo elemenata: nema univerzalne preporuke ni za navedene stupnjeve i za sve aspekte znanja i vještina.

Važno je da i učenike vježbate u samoocjenjivanju. Kažite im unaprijed šta ćete ocjenjivati, kada, šta smatrate posebno važnim. Napravite i na panou prikaz očekivanih rezultata opisanih po stupnjevima. Primjera radi: Moje čitanje ima sve karakteristike dobrog čitanja: pravilno je, tečno, izražajno. Mogu pročitati tekst bez greške. Neka svaki učenik postavi sam sebi pitanje: Gdje sam ja? Neko će primijetiti da njegovo čitanje nije dovoljno brzo, drugi da čita monotono, treći da griješi mnogo u izgovoru riječi. Analiza je zajednička. Svi su ocjenjivači. Zajednički dolazimo i do mjera koje će djelovati na poboljšanje postignuća pojedinca i odjeljenja. Plan daljih aktivnosti podrazumijeva utvrđivanje bližih i daljih koraka i ciljeva, individualne i individualizirane linije razvoja.

Sličan pristup odredite i u ostalim područjima. Kažite na koji način ćete bodovati odgovore i neka oni sami upišu ocjenu nakon uvida u tačnost (na bazi poređenja). Veoma je važno da i roditelji budu upućen i u smisao ocjenjivanja. Nezaboraviti da ocjena ima onoliko smisla koliko vodi ukupnom napredovanju svakog učenika i koliko u njemu budi želju da se potrudi i poboljša postignuće.

Nastavni program za predmet Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost u šestom razredu devetogodišnje osnovne škole strukturiran je od slijedećih nastavnih područja:

Jezik;

Pravopis i pravogovor;

Književnost;

Kultura izražavanja (oblici izražavanja u nastavi i vježbe usmenog i pismenog izražavanja, te dvije školske pismene zadaće);

Medijska kultura .

Prijedlog Nastavnog programa uključuje jezičke, umjetničke, stvaralačke i medijske sadržaje zasnovane na međusobnom prožimanju (korelativnost i integrativnost) nastavnih područja i nastavnih disciplina i predmeta (interdisciplinarnost i povezanost sa drugim nastavnim predmetima: historijom, likovnom kulturom, muzičkom kulturom idr.)

Također, prijedlog Nastavnog programa temelji se na:

Izboru umjetničkih i znanstvenih sadržaja na principima primjerenosti, reprezentativnosti, egzemplarnosti, odgojnosti, tekstualne adekvatnosti itd.;

Rasporedu, odnosno organizaciji nastavnih sadržaja po principima kontinuiteta i vertikalno-spiralnog slijeda, kao i principima integracije i korelacije.

Osnovni ciljevi, zadaci, složenost i svrha nastave po pojedinim nastavnim područjima trebaju biti zasnovani na usvajanju osnovnih pojmova iz gramatike, teorije i interpretacije književnosti, vježbi usmenog i pismenog izražavanja, stvaranja vlastitih tekstova (pismenih sastavaka), te ovladavanje osnovnim elementima i tehnikama iz filmske i scenskih umjetnosti, te medijske kulture.

Prilikom izrade Nastavnoga programa iz književnosti vodilo se računa o estetskim, etičkim i nacionalnim kriterijima u izboru književnih djela i pisaca, što je uzrokovalo relativno veći broj obaveznih tekstova za čitanku. Zato je važno naglasiti da sami nastavnici prilikom izrade globalnih i operativnih nastavnih planova i programa mogu vršiti određenu selekciju obaveznih književniht ekstova, ali svi tekstovi moraju biti zastupljeni u čitankama.

Vrlo je važno naglasiti da ovaj Nastavni program treba biti popraćen adekvatnom udžbeničkom i priručničkom literaturom (Čitanka, Naš jezik, Kultura izražavanja, priručnici za nastavnike, priručnici za učenike (radne sveske),Vodič kroz lektiru,Video čitanka, Medijska čitanka.

Knjige lektire moraju biti opremljene standardizovanom kritičko-metodičkom aparaturom (predgovor, biografija i bibliografija, metodička studija) koju trebaju uraditi stručno kvalifikovana lica (kritičari, pisci, metodičari).

Izvori podučavanja

Proces obrazovanja mora od početka do kraja imati svoju materijalnu opremu.

Materijal na kojem učenici temelje svoje obrazovanje možemo svrstati u nekoliko skupina: izvorna stvarnost, nastavna sredstva, nastavna pomagala, tehnički uređaji i obrazovna tehnologija.

Izvorna stvarnost je najširi i najegzaktniji izvor znanja i ujedno najpogodnije mjesto za razvijanje radnih sposobnosti učenika. Izvorna stvarnost se iskorištava tako da učenici izlaze iz učionica u prirodu ili zajednicu kako bi je proučavali ili da se djelići te izvorne stvarnosti unose u učionicu.

Udžbenici za učenike koji podrazumijevaju novija saznanja o djetetu i učenju, prateći radni materijali, priručnike za nastavnike, didaktičke materijale.

Nastavna sredstava i drugi izvori koji potiču sudjelovanje, promatranje, samostalno istraživanje:

- Novine i časopisi,
- Baze podataka,
- Vizuelna sredstva: plakate, fotografije, aplikacije,
- Auditivna sredstva: radioemeisije, snimci ljudskog izražavanja, reprodukovani putem tehničkih pomagala,
- Audio-vizualna nastavna sredstva: nastavni film i obrazovne emisije.mogu biti snimljene na videokazeti ili CD-u, a reprodukujemo ih pomoću računara, video playera ili DVD-playera,
- Videoprilog: Zanimanje – animator, dostupno na http://www.youtube.com/watch?v=v1wjcBhSZR0,
- Preporučeni dječiji fim: Fedor Škubonja: *Izgubljena olovka.* http://www.tunesbaby.com/dm/?x=xvlx00,
- Online alati za izradu animiranih filmova: http://domo.goanimate.com/?utm_source=embed, http://www.abcya.com/animate.htm,
- Dječija radioemisija ili radiodrama (npr. Baš čelik)
- Dokumentarni film: Svi smo mi dio istog svijeta, http://www.youtube.com/watch?v=fFU0AJ5z1rk,
- Filmske vrste: Ante Peterlić: *Što je film*,
- http://www.youtube.com/watch?v=mp86SZThxLc&list=PLHc_y1gG43210nkYlWVRJ4hLCeHLfc9nm,
- Nastanak animiranog filma,
- http://www.youtube.com/watch?v=FsyhRI4_keo&list=PLHc_y1gG43210nkYlWVRJ4hLCeHLfc9nm,
- Online alati za izradu stripova: http://www.toondoo.com/, http://www.makebeliefscomix.com/Comix/, http://bitstrips.com/,
- Online alat za izradu plakata: http://en.linoit.com/,
- Online izrada zvučnih zapisa: http://vocaroo.com/, http://www.voki.com/, http://www.podsnack.com/, http://www.podomatic.com/login**,**
- Online alat za izradu filma od fotografija: http://www.clipgenerator.com/ .

STANDARDI UČENIČKIH POSTIGNUĆA[3]

GRAMATIKA

Niski nivo

Većina učenika na niskom nivou sposobnosti može da:

- zna riječima zapisati broj u odgovarajućem padežu;
- izabere tačan odgovor koji se odnosi na vrstu riječi podvučene u datim riječima - glagol;
- izabere odgovor koji sae odnosi na slaganje pridjeva uz imenicu;
- zna šta je komparacija i na koju se vrstu riječi odnosi;
- identifikuje nepromjenjivu vrstu riječi;
- zna koje su lične zamjenice.

Srednji nivo

Učenik je postigao srednji nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za niski nivo i ako može da:

- među ponuđenim primjerima riječi oči onu koja predstavlja izvedenicu;
- identifikuje pravilnu upotrebu prijedloga "sa" u instrumentalu;
- odredi subjekt u rečenici u složenijem primjeru;
- razvrsta pridjeve na opisne i gradivne;
- uoči sve imenice u datim stihovima;
- izabere odgovor koji se odnosi na prepoznavanje izvedenih riječi;
- odredi padež podvučenog broja-instrumental;
- izabere odgovor koji se odnosi na prepoznavanje proste riječi;
- izabere odgovor koji se na prepoznavanje imenskog predikata.

Visoki nivo

Učenik je postigao visoki nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za srednji nivo i ako može da:

- razumije komparaciju pridjevai navede pozitiv za dati superlativ te u potpunosti određuje komparativ datih pridjeva koji imaju dodatak **"ši"** kao i **"iji"**;
- razlikuje duže i kraće oblike pomoćnih glagola, te ih u datoj rečenici uoči;
- odredi lokativ date zamjenice;
- razlikuje abecedu i azbuku, te navodi tražena slova jednog i drugog pisma.

PRAVOPIS

Niski nivo

Većina učenika na niskom nivou sposobnosti može da:

- upotrijebi interpunkcijski znak na kraju rečenice-uzvičnik, tačka;
- upotrijebi navodnike u jednostavnoj rečenici;
- identifikuje odgovor u kojem je pogrešno napisana rječca **ne**;
- preoblikuje prostu izjavnu rečenicu u upitnu demonstrirajući poznavanje pravilnog pisanja rječce **li**;
- upotrebljava veliko slovo kod imena naroda, gradova i država- standardni primjeri;
- upiše ***"ije"*** ili ***"je"*** u standardnim primjerima;
- zapiše ciframa redni broj dat slovima i obrnuto.

Srednji nivo

Učenik je postigao srednji nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za niski nivo i ako može da:

[3]Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, *Standardi učeničkih postignuća*, Sarajevo, 2012.

- upotrijebi veliko slovo kod složenih imena gradova i država;

- pravilno piše prisvojni pridjevod vlastite imenice - ime osobe;

- upotrijebi zarez i navodnike u rečenici;

- razumije i navodi riječi od kojih su nastale date umanjenice.

Visoki nivo

Učenik je postigao visoki nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za srednji nivo i ako može da:

- pravilno piše prisvojni pridjev od vlastite imenice - geografski pojam;

- razmatra upotrebu velikog slovai identifikuje pravilnu upotrebu među datim nazivima države, jezera, sela i pripadnika kontinenta.

KNJIŽEVNOST

Niski nivo

Većina učenika na niskom nivou sposobnosti može da:

- pozna šta je strofa, stih;

- odgovori na jednostavno pitanje u vezi sa tekstom izvodeći jednostavan zaključak;

- pronalazi informaciju eksplicitno iskazanu u navedenoj pjesmi ili priči;

- izabere odgovor koji se odnosi na interpretaciju rečenice iz teksta;

- uoči naznačene pojedinosti, prati tok radnje;

- identifikuje odgovor koji se odnosi na temu priče;

- identifikuje odgovor koji se odnosi na oblik kazivanja – pričanje i opisivanje;

- identifikuje odgovor koji se odnosi na prepoznavanje narodnog književnog stvaralašta.

Srednji nivo

Učenik je postigao srednji nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za niski nivo i ako može da:

- identifikuje odgovor o vrsti pjesme - lirska pjesma;

- identifikuje akustičke elemente lirske pjesme;

- identifikuje i zapiše epitete iz naznačene strofe;

- izabere odgovor koji se odnosi na prepoznatljive stilske figire u datoj rečenici teksta - poređenje;

- uoči i navodi riječi koje se rimuju na kraju stihova osabrane strofe;

- razlikuje povezanost motiva u lirskom djelu;

- osmisli i izrazi osnovni motiv pjesme;

- identifikuje odgovor kojim se demonstrira poznavanje književnog roda - epski;

- identifikuje odgovor o o pripovjedačkoj vrsti teksta-basna, umjetnička bajka;

- određuje mjesto radnje u narodnoj priči;

- uoči ulogu lika u epskom djelu;

- uoči govornu karakterizaciju lika;

- osmisli i izrazi pouku priče.

Visoki nivo

Učenik je postigao visoki nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za srednji nivo i ako može da:

- određuje tematske cjeline i tok radnje;

- identifikuje odgovor koji se odnosi na oblik kazivanja - opisivanje i monolog; pripovijedanje;

- pronalazi i objedinjuje informacije iz teksta vezane za karakterizaciju lika;

- razumije, osmisli i izrazi temu priče;

- izvodi složeniji zaključak na osnovu pročitanog teksta;

- povezuje i objedinjuje informacije iz teksta, te ih interpretira;

- razumije pjesnički oblik kazivanja-preneseno značenje;

- razumije povezanost motiva u pjesmi sa izraženim osjećanjima;

- u potpunsti definiše opisnu pjesmu.

KULTURA PISMENOG IZRAŽAVANJA

Niski nivo

Većina učenika na niskom nivou sposobnosti može da:

- dopiše podatak koji nedostaje na koverti-ime i prezime pošiljaoca na datom uzorku;

Srednji nivo

Učenik je postigao srednji nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za niski nivo i ako može da;

- dopiše podatak koji nedostaje na koverti – naziv grada pošiljaoca na datom uzorku;

- napiše plan kratke priče ako je naznačena uvodna cjelina i poruka priče; uočava bitne i nebitne elemente radnje; bitne elemente izražava kratkim, jasnim rečenicama;

- ispiše slijed događaja u kome su izdvojeni glavni dijelovi kompozicije (uvod, razvoj - zaplet, vrhunac - kulminacija i rasplet radnje); uvodni i zaključni dio su veći od glavnog dijela; rečenice uglavnom sadržajno jasne i logično povezane; ima gramatičkih i pravopisnih grešaka, nedostaju interpunkcijski znaci što bitno utiče na razumljivost sastava;

- pozna formu pisma; zna da napiše pismo slijedeći napomene date u zadatku; iz pisma se vide najmanje četiri navedena elementa: kome je upućeno, ko ga piše, gdje i kad je napisano, pismo se završava pozdravom i potpisom; tekst pisma nije uvijek nije jasno strukturisan (uvodni, središnji, završni dio nisu jasno uočljivi); napisano je uglavnom jasnim i smislenim rečenicama,postoje gramatičke i pravopisne pogreške koje bitno utiču na razumljivost, a rukopis je uglavnom uredan i čitak.

Visoki nivo

Učenik je postigao visoki nivo sposobnosti ako je zadovoljio mjerila za srednji nivo i ako može da:

- ispiše slijed događaja u kome su izdvojeni i povezani glavni dijelovi kompozicije (uvod, razvoj - zaplet, vrhunac - kulminacija i rasplet radnje); glavni dio je veći od uvodnog i zaključnog dijela; rečenice sadržajno jasne i logično povezane, gramatički i pravopisno ispravne, te interpunkcijski znaci pravilno upotrijebljeni;

- poznaje formu pisma; zna da napiše pismo slijedeći napomene date u zadatku; iz pisma se vidi kome je upućeno, ko ga piše, gdje i kad je napisano, pismo se završava pozdravom i potpisom; tekst pisma je jasno struktuiran (uvodni, središnji i završni dio), napisano je jasnim i smislenim rečenicama, urednim i čitkim rukopisom uz poštovanje gramatičkih i pravopisnih pravila.

Međupredmetna povezanost

RAZRED	PREDMET	NASTAVNA OBLAST	NASTAVNE JEDINKE	KOMPETENCIJE
IV	**Moja okolina**	Širi zavičaj – kanton Atmosferske padavine	Pravogovor i pravopis: Veliko slovo	*Solidno znanje osnovnog rječnika, funkcionalne gramatike i stila*
	Matematika	Higijena: ekologija, kultura življenja	KI: Opis pojave, zbivanja u prirodi	Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji
	Muzička kultura	Priroda i prirodni procesi Uzročnici bolesti – neprijatelji zdravlja	MK. Dječiji listoviPravogovor i pravopis: Veliko slova u nazivu časopisa, novina	Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture)

Likovna kultura **Religijska kultura**	Zapisivanje i čitanje brojeva prve hiljade Mjerenje i mjere PiS: Štamparska greška Uspavanka: Durmi, durmi – jevrejska PiS: Bratec Martin – francuska Scena, scenografija i scenska maska Površina: Simetrija Vjerski praznici: Učešće djece Nacionalne manjine	MK: Dokumentarni film MK: Strip Gramatika: Pisanje brojeva slovima Rad na poboljšanju razumijevanja pročitanog MK. Dječiji listovi Pravogovor i pravopis: Veliko slova u nazivu časopisa, novina Pravopis: Veliko slovo u pisanju pripadnika naroda Pisanje pridjeva nastalih od vl. imenica MK: Pozorišna predstava KI: Opis lika KI: Pričanje na osnovu tematskih riječi MK: Dokumentarni film	Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. *Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja* *Saznanje o raspoloživim mogućnostima obrazovanja i izobrazbe te načinu kako različite odluke tokom obrazovanja* Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. Temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija *Sklonost kritičkom razmišljanju; sposobnost razlikovanja raznih vrsta matematičkih izjava (razlikovanje tvrdnje od pretpostavke, itd.); razumijevanje matematičkih dokaza i doseg ograničenja određenog koncepta.* Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. *Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja* *Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje* *Sposobnost kooperativnog rada i fleksibilnosti u sklopu tima.* *Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanjapotpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka itd.)* *Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca* *Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagovanja na protivdruštveno ponašanje.*

				Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sistemaraznih vjerskih ili etničkih skupina. *Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život*
V	**Matematika** **Priroda** **Društvo** **Tehnički odogoj i informatika** **Kultura življenja** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Problemski zadaci Skup brojeva do milion i računske operacije u njemu Raznovrsnost, rasprostranjenost plodova i sjemenki: Nazivi biljaka u mome kraju Životinje Ekologija: Očuvanje životne sredine Iz prošlosti domovine Nastanak suverene i nezavisne BiH Kulturno – istorijske znamenitosti: Pisani spomenici kulture Religija: pojam, vjerska slika zavičaja i naroda u BiH Saobraćaj Historijski razvoj informatike, računara i informatičke tehnologije Kreativne informatičke radionice Porodični / obiteljski život Opća kultura ponašanja: ljubav, pravilan odnos prema životnim dobrima... Prehrana i zdravlje Tadicionalno kulinarstvo Tačka i linija: Motivi iz neposrednog okruženja – ljudi, životinje, biljke, pojave u prirodi Boja: Predstavljanje sadržaja priče, pjesme, pojave u prirodi Ploha: Vizuelni znak Vizuelna komunikacija Masa i prostor: Elementi urbanizma, ravnoteža i pokret u prostoru – mobili Pjesme, brojalice o životinjama	Čitanje s razumijevanjem MK: Analiza istraživanja o korištenju medijskih sadržaja Rječnik: Prikupljanje riječi zavičajnog govora Klasificiranje po abecednom redu Čitanje sa zadatkom: Ilustracija, prepričavanje... Književnost: Lipov cvat Rečenica: Priloške odredbe za mjesto, vrijeme i način Književnost: Ševina jutarnja pjesma, Šarko, Posljednje laste KI: Opis pejsaža MK: Sadržaji štampe/tiska KI: Pričanje događaja Lektira: Priče iz davnine Književnost: Priča, pjesma o Bosni Književnost: Narodne priče, poslovice MK. Sadržaji štampe/tiska; Selekcija medijskih sadržaja, kritički osvrt Književnost: Cesta MK: Internet (pojam, istorijat, razvoj, pravila za sigurnije korištenje) MK: Ovladavanje terminologijom važnom za snalaženje u svijetu filma, radija, štampe Jezik: Zavičajni govor i književni jezik Književnost: Majčin dar KI: Pričanje doživljaja Književnost: Na uglu MK: Selekcija medijskih sadržaja Riječi iz mog zavičaja Književnost: Ševina jutarnja pjesma, Šarko, Posljednje laste	*- Sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija* *- Sposobnost konciznog i jasnog govorenja.* *- Sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama.* *- Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova.* *- Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi u svakodnevnom životu.* *- Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije, uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja.* *- Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka.* *- Pokazati sposobnost upoređivanja i razlikovanja između više mogućih objašnjenja razmatrajući raspoložive dokaze* *- Interpretirati skup podataka prikazan u nekoliko različitih oblika poput tabelarnog, grafičkog i dijagramskog* *- Spremnost prepoznavanja područja na kojima se može pokazati čitava lepeza poduzetničkih vještina* *- Formulisati argumente sintetizirajući dokaze iz više izvora* *- Prepoznavati, objašnjavati i primjenjivati znanje iz prirodnih nauka i znanje o nauci u nizu različitih kompleksnih životnih situacija povezivati različite izvore informacija i objašnjenja te koristiti dokaze iz tih izvora kako bi opravdali odluke i zaključke* *- Znanje o tome kako sačuvati svoje i zdravlje vlastite porodice.* *- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život* *- Snažan smisao za identitet*

	Pjesme iz bosanskohercegovačke tradicije Narodna kola i igre Narodne pjesme, igre iz Slovenije Pjesme, igre iz Hrvatske Slušanje muzike: The sound of music, Richard Rogers Slušanje muzike: Korsakov Slušanje muzike: Mozart	KI: Opis pojave/ zbivanja u prirodi Književnost: Bajka o ribaru i ribici KI: Opis pejsaža MK: Selekcija medijskih sadržaja: Plakat, TV poruka-reklama Književnost: Bijeli grad, Koliko je teška pahuljica Književnost: Ševina jutarnja pjesma, Šarko, Posljednje laste, Aska i vuk Književnost: Priča, pjesma o Bosni Književnost: Narodne priče, poslovice Rječnik: Zavičajni govor Književnost: Ela Peroci Lektira: Zvonimir Balog Lektira: Perl Bak Književnost: Puškin Književnost: E. M. Rilke	*- Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju;* *- Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji.* *- Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku* *- Saznanje o raspoloživim mogućnostima obrazovanja* *- Razumijevanje potencijala ITC-a kao potpore za kreativnost i inovacije za ličnu realizaciju i uključivanje u društvo* *- Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture)* - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. *- Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i uređajima, te podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak.* *- Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.* - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvatanje kao potencijalnog sredstva ličnog i kulturnog obogaćivanja. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. *- Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe.* *- Znanje o tome kako sačuvati svoje i zdravlje vlastite porodice.* *- Snažan smisao za identitet* *- Prepoznavati, objašnjavati i primjenjivati znanje iz prirodnih nauka i znanje o nauci u nizu različitih kompleksnih životnih situacija povezivat i različite izvore informacija i objašnjenja te koristiti dokaze iz tih izvora kako bi opravdali odluke i zaključke* *- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život*

				- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Demonstriranje lične efikasnosti u društvenim interakcijama koje uključuju emotivnu razmjenu *- Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i uređajima, te podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak.* *- Sposobnost komuniciranja u pisanom, usmenom i vizuelno-umjetničkom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe.* *- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje* - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza. *- Prepoznavati, objašnjavati i primjenjivati znanje iz prirodnih nauka i znanje o nauci u nizu različitih kompleksnih životnih situacija povezivati različite izvore informacija i objašnjenja te koristiti dokaze iz tih izvora kako bi opravdali odluke i zaključke* *- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život* *- Snažan smisao za identitet* *- Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju* *- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje.* *- Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima.* *-Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture i povijesnog razvitka tih koncepata*
VI	**Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost** **Geografija** **Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost**	Pravopis: Veliko slovo u pisanju planeta, okeana, mora Brojevi (glavni, redni i zbirni) – polupromjenjiva vrsta riječi Gramatika: Imenice – vrsta riječi	Sunčev sistem (Zemlja i Mjesec) Okeani i morske vode Brojevi (množenje i dijeljenje Opće i vlastite imenice	Kreativno - produktivne kompetencije koje se zasnivaju na povezivanju znanja o planetama i Sunčevom sistemu, te pravopisnim pravilima pisanja planeta, okeana itd. Matematička pismenost i kompetencije unauci itehnologiji koje se zasnivaju na primjeni brojeva u pisanju i govoru sa ciljem pravilne upotrebe Komuniciranje na stranom jeziku kao obliku izražavanja koji u velikoj

Matematika	mjeri ima istu dimenziju vještine komuniciranja uz povezanost znanja iz maternjeg jezika
Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost	
Njemački jezik	

TREĆA TRIJADA

SEDMI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u sedmom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Jezik
2. Književnost
3. Kultura izražavanja
4. Medijska kultura

Ishodi učenja

JEZIK

- opisuje glagole i podjelu glagola po značenju (radnja, stanje, zbivanje);
- razlikuje glagole po prijelaznosti radnje te ih selektuje na (prijelazne, neprijelazne i povratne);
- koristi imperativ u izricanju zapovijedi, upozorenja, molbe ili želje u govornom i pisanom obliku;
- uočava glasovne promjene uptrebom određenih glagolskih oblika;
- prepoznje glagole po glagolskom vidu (trajanju radnje) razlikuje ih po ograničenom i neograničenom trajanju;
- prepoznaje glagole u rečenici i razlikuje gramatičke osobine (vrijeme, način, lice, broj, rod);
- opisuje značenje glagolskih oblika;
- prepoznaje konjugaciju u glagolskim oblicima;
- uočava tvorbu glagolskih oblika te ih selektuje na proste i složene glagolske oblike;
- imenuje pomoćne glagolske oblike u našem jeziku te prepoznaje njihovu ulogu u tvorbi složenih glagolskih oblika;
- razlikuje duže (naglašene) i kraće (neneglašene) oblike pomoćnig glagola biti i htjeti;
- prepoznaje glagolske oblike u izricanju sadašnjih , budućih i prošlih radnji;
- prepoznaje glagolske oblike kao glagolske načine;
- prepoznaje glagolske oblike kao glagolska vremena;
- klasificira glagolske oblike na lične i bezlične te objašnjava njihovu razliku;
- primjenjuje glagolske oblike u govornom i pisanom obliku , u svakodnevnom govoru po pravilima standardnoga jezika;
- prepoznaje sinonimske oblike glagola, primjenjuje ih u govoru i pisanju obogaćujući leksiku maternjeg jezika;
- primijenjuje pravila pisanja velikog početnog slova u imenima pokrajina i krajeva dijelova naselja (gradskih četvrti, dijelova sela, trgova i ulica);
- koristi pravilno povratne glagole u pisanju i govorenju;
- koristi ispravno aorist glagola biti u govoru i pisanju uz naglašavanje glasa h u prvom licu aorista;
- pravilno piše riječcu ne uz glagolske oblike;
- pravilno primjenjuje glagolski pridjev radni u oblicima m.r. i oblicima ž.r. jednine i množine;
- razlikuje po izgovoru i pravilno piše glagolske oblike u kojima su provedene glasovne promjene
- prepoznaje interpunkcijske znakove i primjenjuje pravopisna pravila u njihovoj upotrebi;
- koristi zarez u jednostavnoj rečenici kod odvajanja apozicije, vokativa, nabrajanja rečeničnih dijelova;
- prepoznaje pogrešno napisane afrikate č, ć, dž,đ i ispravlja ih;
- primjenjuje pravilno sve interpunkcijske znake , pravilno obilježavai citirani tekst;
- usvaja pravila pravopisa standardnoga jezika u vlastitom govoru i pisanju;
- prepoznaje odstupanja od pravila standardnog jezika u vlastitom pisanju i govoru, kao i kod drugih, te primjenjuje pravilnu upotrebu.

KNJIŽEVNOST

- razumije sadržaj djela;
- iskazuje svoje dojmove o djelu;
- prepoznaje osnovno osjećanje u pjesmi;
- identificira osnovna obilježja rodoljubive i opisne lirske pjesme;
- određuje metaforu, inverziju, kontrast i druga stilska sredstva;
- upotrebljava stilska sredstva u vlastitome tekstu;
- razumije preneseno značenje;

- obraća pažnju na vezu ritma i osjećanja u pjesmi;
- interpretira djelo vodeći računa o fabulativnoj i tematsko-idejnoj okosnici djela;
- otkriva pokretače radnje i sredstva zaustavljanja u tekstu;
- uočava različite pozicije pripovjedača;
- prepoznaje različite forme pripovijedanja;
- uočava književne i ekstraknjiževne elemente u djelu;
- razumije, zapaža i povezuje sa savremenom stvarnošću psihološke karakteristike lika;
- procjenjuje postupke likova s etičkog, društvenog ili idejnog stajališta;
- obrazlaže svoje tvrdnje o djelu potkrepljujući ih citatima iz teksta;
- razlikuje usmene književne vrste i glavne karakteristike lirske i epsko-lirske poezije;
- usvoji glavne osobine drame: dijalog, likovi, sukob;
- poredi dramu i druge književne vrste;
- uočava glavne značajke historijskog i pustolovnog romana;
- poredi glavne karakteristike ljetopisa, putopisa i dnevnika;
- formulira glavne karakteristike fantastične književnosti;
- usvoji novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšava komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;
- mijenja svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela.
- nterpretira tekst zastupajući stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti,
- koristi sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela;
- koristi znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- koristi različite načine kazivanja doživljenog i viđenog u svojoj okolini;
- prepoznaje hronološki i retrospektivni slijed kazivanja te na osnovu toga širi svoje sposobnosti učenja i čitanja uopće;
- izdvoji bitno od nebitnog pri kazivanju i pisanju kako bi bilo jasno onome ko čita i sluša;
- koristi što više opise u svakodnevnom kazivanju i pisanju ;
- kombinira opise ljudi i prirode s različitim oblicima kazivanja;
- upotpuni pričanje ličnim doživljajem;
- izgradi sopstveni stil i jezik;
- bira kratke, ali izražajne rečenice kako bi dočarao svoja osjećanja i uzbudljive trenutke;
- označi govornom intonacijom rečenicu te bojom i glasom dočara sadržaje;
- koristi vladanje različitim stilovima kazivanja i pisanja u svakodnevnoj komunikaciji;
- uoči značajne trenutke i uvodi retrospekciju u priču, usklađuje opis pejzaža s tokom događaja i povezuje s doživljajima sudionika.

MEDIJSKA KULTURA

- prepoznaje izražajna sredstva u filmu, pokrete kamere;
- uočava razliku između glume u pozorištu i glume pred kamerom;
- uspoređuje sličnosti i razlike između filmskog kadra i kvadrata iz stripa (plan, ugao gledanja);
- prepoznaje i opisuje izražajna sredstva filma i književnog djela;
- povezuje kvadrate stripa u priču;
- prepoznaje osnovne estetske i etičke vrijednosti u filmskim ostvarenjima i medijskim aktivnostima.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi Znanje	Sposobnosti	Vrijednosti, stavovi, ponašanje
1. JEZIK 1.1. GRAMATIKA - Naglašene i nenaglašene riječi (naglasne cjeline); - Čestice/ rječce (proširivanje znanja o ovoj vrsti riječi) ;	- Imenovati naglašene i nenaglašene riječi, povezati ih u izgovoru; - Poimati značenje ove vrste riječi te ih primijeniti u govornom i pisanom obliku proširujući znanje o ovoj vrsti riječi.	- Prepoznati enklitike i proklitike; - Pravilno pisati i izgovarati nenaglasnice; - Uočiti čestice ili rječce u jeziku i otkriti da česticama možemo preoblikovati jezičko ustrojstvo.	- Primijeniti pravilnu i jasnu komunikaciju; - Prihvatiti upotrebu čestica u govoru i pisanju iskazujući sopstvene dojmove/ utiske.
Glagoli - Glagoli (leksičko značenje); - Glagoli (gramatičke osobine); - Glagoli po predmetu radnje (prijelazni, neprijelazni, povratni); - Glagoli po trajanju radnje (glagolski vid); - Infinitiv (infinitivna osnova i nastavci); - Glagolski pridjev radni; (aktiv); - Glagolski pridjev trpni (pasiv);	Identifikovati glagole i njihovo leksičko značenje (radnja ,stanje, zbivanje); - Imenovati i utvrditi gramatičke osobine glagola (lice, vrijeme, način, rod, broj); - Definisati glagole po predmetu radnje, selektirajući ih po značenju; - Imenovati i opisati glagole po trajanju radnje; - Opisati infinitiv , otkriti njegovo značenje, uočiti njegovu tvorbu; - Imenovati glagolski pridjev radni, opisati značenje i tvorbu; - Otkriti da se tvore od glagola; - Opisati značenje glagolskog pridjeva trpnog, uočiti njegovu tvorbu i službu u rečenici;	-Prepoznati glagole selektirajući ih po značenju te ih pravilno primijeniti; - Prepoznati i primijeniti konjugaciju glagola u govornom i pisanom obliku; - Uočiti glagole po predmetu radnje u usmenom i pisanom obliku, razlikovati ih po značenju; - Uočiti glagolski pridjev radni u govoru i pisanju; - Prepoznati službu/ funkciju u rečenici; - Prepoznati glagolski pridjev trpni, pravilno ga upotrijebiti ugovoru i pisanju; -Prepoznati glagole po trajanju radnje u pisanju i govoru; - Prepoznati infinitiv i uočiti njegove nastavke; - Utvrditi infinitivnu osnovu;	- Upotrebljavati glagole u svakodnevnom govoru, usvajati sinonimske oblike, uvažavajući bogatstvo leksike maternjeg jezika; - Prihvatiti vrijednosti jezičkog standarda; - Sortirati povratne glagole na prave/ neprave/ uzajamno povratne; - Otkriti ulogu povratne zamjenice ***sebe/se***; - Kombinirati upotrebu svršenih i nesvršenih glagola prema rečeničnom sadržaju; - Razlikovati i uočavati trajne glagole; - Koristiti infinitiv u imenovanju radnje; - Otkriti ulogu infinitiva u dopuni glagola; - Koristiti glagolski pridjev radni u tvorbi složenog glagolskog oblika; - Razlikovati glagolski pridjev trpni od glagolskog pridjeva radnog po značenju;
Prezent (značenje i tvorba), prezent pomoćnih glagola;	- Definisati značenje i tvorbu prezenta; - Razlikovati pravu sadašnjost od prenesene (historijski, futurski i svevremenski prezent);	- Prepoznati i pravilno primijeniti prezent u govornoj i pisanoj komunikaciji; - Uočiti prezent pomoćnih glagola ***biti*** i ***htjeti***-duži i kraći oblici;	- Uočiti glasovne promjene; - Usvojiti pravilnu upotrebu prezenta u govoru i pisanju; - Ukazati na nastale glasovne promjene pri upotrebi prezenta;
- Aorist (značenje i tvorba); - Aorist glagola *biti*	- Opisati značenje aorista; - Otkriti njegovu tvorbu;	- Prepoznati prošlo svršeno glagolsko vrijeme; - Otkriti tvorbene nastavke aorista;	- Prikazati aorist glagola ***biti;*** - Objasniti moguće glasovne promjene pri upotrebi aorista; - Ukazati na njegovu upotrebu u pripovijedanju te njegovo funkcionalno - stilsko obilježje;

- Imperfekt (značenje i tvorba); - Perfekt (značenje i tvorba); - Pluskvamperfekt (značenje i tvorba);	- Definisati značenje imperfekta; - Utvrditi tvorbu imperfekta; - Prepoznati osnovno značenje perfekta; - Razlikovati ga po tvorbi od prostih glagolskih oblika perfekta; - Imenovati značenje pluskvamperfekta, prepoznati dvojaku tvorbu;	- Primijetiti neograničenost trajanja radnje; - Uočiti ulogu pomoćnog glagola ***biti*** u tvorbi perfekta; - Pravilno upotrijebiti pluskvamperfekt u pisanju i govoru; - Prepoznati ulogu enklitičkog oblika glagola ***biti*** u njegovoj tvorbi;	- Prihvatiti moguću zamjenu aorista i imperfekta perfektom; - Prihvatiti upotrebu pluskvamperfekta u složenoj rečenici;
- Futur I (značenje i tvorba); - Futur II (značenje i tvorba);	- Opisati značenje futura I; - Uočiti ulogu enklitičkog oblika pomoćnog glagola ***htjeti*** u tvorbi futura I; - Imenovati futur II, prepoznati složenu tvorbu;	- Razlikovati futur I po tvorbi od prostih glagolskih oblika, prepoznati ga u govoru i pisanju; - Prepoznati složenost glagolskog oblika u izricanju buduće radnje; - Primijeniti futur II u samostalnim primjerima;	- Prilagoditi upotrebu futura I i futura II prema rečeničnom sadržaju; - Koristiti futur I uz pravilno pisanje i izgovor; - Koristiti futur II u složenoj rečenici;
- Imperativ (zapovijedni način);	- Prepoznati značenje imperativa u izricanju zapovijedi, molbe, upozorenja i želje;	- Uočiti tri prosta oblika imperativa; - Prepoznati ga u govoru i pisanju;	- Ukazati na upotrebu imperativa u upravnom govoru-direktnom obraćanju govornika; - Pravilno koristiti i potvrditi pripadnost glagolskom načinu;
- Kondicional I (značenje i tvorba); - Kondicional II (značenje i tvorba); - Glagolski prilog sadašnji (značenje, tvorba i služba); - Glagolski prilog prošli ; (značenje, tvorba i služba);	- Opisati značenje kondicionala I; - Uočiti složenu tvorbu kondicionala I; - Opisati značenje kondicionala II; - Uočiti složenu tvorbu kondicionala II; - Opisati značenje gl. priloga sadašnjeg i gl. priloga prošlog; - Objasniti tvorbu glagolskih priloga; - Prepoznati po broju predikata složenu rečenicu.	- Uočiti kondicional II u pisanom i govornom obliku;	- Dati samostalne primjere imperativa i kondicionala; - Ukazati na službu u rečenici; - Prepoznati priloške odredbe u rečenici; - Dati samostalan primjer glagolskih priloga u rečenici (sadašnji, prošli).
Složena rečenica (pojam);		- Prepoznati ulogu nesvršenih i svršenih glagola pri tvorbi; - Uočiti i primijeniti glagolske priloge (prošli i sadašnji).	

1.2. PRAVOGOVOR I PRAVOPIS - Veliko slovo u jednočlanim i višečlanim imenima pokrajina i krajeva, dijelova naselja;	- Prepoznati riječi koje se pišu velikim početnim slovom;	- Koristiti stečena znanja o pravilima pisanja velikog slova prema programskim zahtjevima;	- Prepoznati nepravilnosti u pisanju i pravilno napisati upotrebu velikog slova u pisanju jednočlanih i višečlanih imena pokrajina i krajeva, dijelova naselja;
Pisanje i izgovor zamjenice ***sebe/se*** uz povratne glagole;	- Prepoznati povratne glagole, duže i kraće oblike povratne zamjenice ***sebe/se***; - Uočiti oblike aorista pomoćnog glagola ***biti***; - Usvojiti pravila pisanja rječce ***ne*** uz glagole.	- Pravilno primijeniti u izgovoru i pisanju povratne glagole;	- Usvojiti pravila pravopisa standardnog jezika;
Pisanje i izgovor aorista glagola **biti;**	- Prepoznati infinitiv uz nenaglašenu riječ;	- Primijeniti aorist glagola **biti** u govoru i pisanju, uz isticanje glasa ***h*** za 1. lice jednine;	- Prepoznati pogrešnu upotrebu aorista;
Pisanje i izgovor rječce ***ne*** uz glagolske oblike;		- Primijeniti stečena znanja u pisanju rječce ***ne*** uz glagole.	- Uočiti izuzetke u pisanju rječce ***ne*** uz glagolske oblike;
Pisanje infinitiva i glagolskog pridjeva radnog (m.r. jd.);	- Prepoznati glagolski pridjev radni;	- Primijeniti u pisanom i usmenom obliku infinitiv uz pomoćni glagol; - Pravilno koristiti pravila u pisanju glagolskog pridjeva radnog;	- Dati primjere pisanja glagolskog pridjeva radnog uz primjenu pravila;
Izgovor i pisanje glagolskih oblika u kojima su provedene glasovne promjene (**č, ć, ije, je** u glagolskim oblicima);	- Prepoznati glagolske oblike u kojima su izvršene glagolske promjene;	- Pravilno pisati i izgovarati riječi u kojima su provedene glasovne promjene	- Usvojiti pravila glagolskih oblika u kojima su provedene glasovne promjene (**č, ć, je** i **ije** u glagolskim oblicima) svakodnevno ih koristiti u pisanju i govoru;
Izgovor i pisanje proklitika i enklitika	- Prepoznati proklitike i enklitike;	- Pravilno koristiti u izgovoru i pisanju proklitike i enklitike;	- Otkriti važnost pravilne upotrebe zareza u jednostavnoj rečenici u cilju kvalitetnije komunikacije; - Razlikovati apostrof i tačku sa zarezom u pisanju i čitanju;
Pisanje i upotreba zareza u jednostavnoj rečenici (apozicija, vokativ, riječi u nabrajanju);	- Ovladati pravilima upotrebe u jednostavnoj proširenoj rečenici;	- Primijeniti stečena znanja u pisanju i izgovoru zareza u jednostavnoj rečenici;	- Usvojiti pravila pisanja pravopisnih znakova, otkriti tačnost i preciznost u primjeni;
Pisanje apostrofa i tačke sa zarezom.	- Prepoznati i pravilno pisati apostrof i tačku sa zarezom.	- Primijeniti u pisanom obliku pisanje apostrofa i tačke sa zarezom.	- Primijeniti pravopisnu normu upotrebe zareza u jednostavnoj rečenici, te upotrebi pravopisnih znakova u tekstovima.
2. **KNJIŽEVNOST** 1.2. IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA M. Dizdar*, bbbb*, pjesma 1. (o riječima) M. Antić, *Posle detinjstva* V. Ilić, *U poznu jesen* H. Humo, *Zvuci u srcu* D. Cesarić, *Voćka poslije kiše* S. Jesenjin, *Pjesma o keruši* A. Sidran, *San o Bašeskiji* N. Šop, *Bakine naočari*	- Razumjeti sadržaj djela; - Iznijeti svoje dojmove o djelu; - Odrediti metaforu, inverziju, kontrast i druga stilska sredstva; - Upotrebljavati stilska sredstva u vlastitome tekstu; - Razumjeti preneseno značenje;	- Otkriti pokretače radnje i sredstva zaustavljanja u tekstu; - Uočiti glavne značajke historijskoga i pustolovnog romana; - Otkriti različite pozicije pripovjedača; - Prepoznati različite forme pripovijedanja; - Usporediti glavne karakteristike ljetopisa, putopisa i dnevnika;	- Obratiti pažnju na vezu ritma i osjećanja u pjesmi; - Razumjeti, zapaziti i povezati sa savremenom stvarnošću psihološke karakteristike lika; - Formulisati glavne karakteristike fantastične književnosti; - Uočiti glavne karakteristike usmene književnosti i potkrijepiti ih primjerima iz teksta;

Nerkesi, *Pjesma peru* M. Krleža, *U predvečerje* N. Ibrišimović*, Bosna* T. Ujević, *Dažd* E. Kišević, *Lampa na prozoru* D. Trifunović, *Nešto važno da ti kažem* Ć. Sijarić, *Koza* Zija Dizdarević, *Majka* A. P. Čehov, *Vanjka* Z. Grej, *Komanči* odl. romana *Grmljavina stada* K. Brukner, *Sadako hoće živjeti* R. Pavlović*, Čistač obuće* S. Ćorović, *Ibrahimbegov ćošak* N. Čukovski, *James Cook*, odl. F. Šehović, *Putovanje kapetanaPorporelosa*, odl. Bašeskija, *Ljetopis o Sarajevu* I. Sekulić, *Oslo pod snijegom* Narodna romansa iz BiH po izboru Narodna balada *Smrt braće Morića* Narodna lirska pjesma iz BiH	- Identifikovati osnovna obilježja rodoljubive i opisne lirske pjesme; - Prepoznati osnovno osjećanje u pjesmi; - Razlikovati usmene književne vrste i glavne karakteristike lirske i epsko-lirske poezije; - Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku.	- Interpretirati djelo vodeći računa o fabulativnoj i tematsko-idejnoj okosnici djela; - Uočiti književne i ekstraknjiževne elemente u djelu; - Usvojiti glavne osobine drame: dijalog, likovi, sukob;	- Usporediti dramu i druge književne vrste; - Obrazložiti svoje tvrdnje o djelu potkrepljujući ih citatima iz teksta; - Procijeniti postupke likova s etičkog, društvenog ili idejnog stajališta; - Mijenjati svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela; - Interpretirati tekst zastupajući stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti, - Koristiti sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela; - Koristiti znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.
2.2 **LEKTIRA** 1. A.H. Dubočanin, *Lađarski put/ Brod na vidiku* 2. D. Tadijanović, *Srebrne svirale,* izbor poezije 3. Egziperi, *Mali princ* 4. N. Radanović, *Mali Jan/ Almin vrt* 5. Š. Pandžo, *Ruka na kosi/ Samo još kosovi zvižduću* 6. D. Jelačić Bužimski, *Sportski život letećeg Martina* 7. B. Primorac*, Maturalac* 8. S. Raičković, *Na kraju grada*, izbor iz poezije i proze 9. N. Bazdulj-Hubijar, *Ruža* 10. A. Šenoa, *Povjestice* 11. A. Frank, *Dnevnik Ane Frank* 12. D. Maksimović, *Strepnja*			
3. **KULTURA IZRAŽAVANJA** - Pričanje događaja ili doživljaja retrospektivnim redoslijedom kazivanja,	- Povezati događaje po njihovim uzajamnim vezama i odnosima;	- Uočiti značajne trenutke i uvesti retrospekciju u priču;	- Koristiti različite načine kazivanja doživljenog i viđenog u svojoj okolini;
- Pričanje događaja ili doživljaja uz upotrebu opisa (lika, pejzaža),	- Stvoriti složenije kompozicije sastava; - Izdvojiti likove i krajolike unutar priče;	- Uskladiti opis pejzaža s tokom događaja i povezati s doživljajima sudionika;	- Prepoznati hronološki i retrospektivni slijed kazivanja te na osnovu toga širiti svoje sposobnosti učenja i čitanja uopće; - Izdvojiti bitno od nebitnog pri kazivanju i pisanju kako bi bilo jasno onome ko čita i/ili sluša;
- Opis portreta,	- Prepoznati portret unutar priče;	- Razlikovati vanjski od unutarnjeg opisa osobe; - Sastaviti samostalno plan opisivanja;	- Koristiti što više opise u svakodnevnom kazivanju i pisanju ;

		- Uočiti i izdvojiti, a onda povezati podatke o izgledu, karakternim osobinama i postupcima osobe koju opisuje;	
- Opis dinamičnog zbivanja u prirodi,	- Uočiti povezanost opisa s doživljajem i njegov značaj za tok radnje; - Uočiti stilsku funkciju glagola, imenica i pridjeva; - Uočiti redoslijed prikazivanja pojedinosti u dinamičnom opisu ; - Opisivati vizuelne i akustične pojedinosti;	- Opisati zbivanje uz pomoć plana; - Uočiti događanja po redoslijedu i smjestiti ih u vremenski tok;	- Kombinirati opise ljudi i prirode s različitim oblicima kazivanja; - Upotpuniti pričanje ličnim doživljajem; - Izgraditi sopstveni stil i jezik; - Izabrati kratke, ali izražajne rečenice kako bi dočarao svoja osjećanja i uzbudljive trenutke;
- Čitanje (interpretativno čitanje različitih umjetničkih tekstova), - Čitanje (usmjereno i u sebi),	- Prepoznati funkciju glagola u opisu; - Koristiti se govornim vrednotama: rečenični naglasak, intonacija, boja, visina i jačina glasa;	- Povezati čitanje sa slušanjem i uočiti greške, kako svoje, tako i tuđe;	- Označiti govornom intonacijom rečenicu te bojom i glasom dočarati sadržaje.
- Slušanje (kultura razgovora, mentalna disciplina), - Kontrolni diktat, - Pisanje dnevnika,	- Razlikovati dnevnik od autobigrafije;	- Pisati događaje misli i osjećanja;	
- Pisanje autobiografije,	- Uočiti osnovne elemente dnevnika i biografije.	- Izdvojiti važne podatke o svome životu sa dodavanjem zanimljivih detalja (kako je dobio ime, gdje je išao u vrtić, ko ga je čuvao...)	
- Pisanje školskih pismenih zadaća (dvije u toku školske godine)			
4.MEDIJSKA KULTURA - Kadar, plan, ugao snimanja - Knjiga – film - Mark Twain: *Kraljević iprosjak* (igrani film) - Pozorišna izražajna sredstva: govor, gluma, scenografija, kostimografija - Izražajna sredstva stripa: crtež, kvadrat, fabula prikazana na kvadratima	- Definisati filmska izražajna sredstva; - Prepoznati izražajna sredstva u filmu, pokreti kamere kao izražajno sredstvo filma (statična kamera, dinamična kamera, vožnja, panorama); - Nabrojati filmska izražajna sredstva; -Prepoznati obilježja igranog filma i filmske priče; - Prepoznati pozorišna izražajna sredstva u predstavi, scenografiju, kostimografiju, rasvjetu; - Usporediti sličnosti i razlike između filmskog kadra i kvadrata iz stripa (plan i ugao gledanja).	- Objasniti način stvaranja filma; - Dati primjer nastanka jednog kadra; - Uočiti ideju te odnose među likovima i izražajna sredstva; - Uočiti razliku između glume u pozorištu i glume pred kamerom; - Povezati kvadrate stripa u priču.	- Objasniti tehniku stvaranja filma; - Prepoznati vrstu igranog filma; - Prepoznati i opisati izražajna sredstva filma i književnog djela; - Opisati sličnosti i razlike pozorišne i filmske glume, scenografije, maske i kostimografije; - Ukazati na estetske i etičke procjene vrijednosti pojma stripa; - Dati poruku stripa (reklamnu, domoljubnu, ekološku); - Identifikovati vrstu stripa po temi – historijski, kriminalistički, pustolovni, naučno – fantastični.

NAPOMENA: Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/ časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja

OSMI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u osmom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Jezik
2. Književnost
3. Kultura izražavanja
4. Medijska kultura

Ishodi učenja

JEZIK

- objašnjava pojmove: sinonim, homonim, antonim, arhaizam i dati vlastite primjere za iste;
- usvaja i koristi nove izraze (prepoznaje bića, predmete, pojmove);
- imenuje sinonime, antonime, homonime;
- prepoznaje, potom imenuje odnosne zamjenice i nepromjenljive vrste riječi, identifikuje ih u rečenici i određuje njihovu službu;
- prepoznaje i razlikuje glagolski prilog prošli, pravilno upotrebljava glagolske priloge;
- razlikuje proširenu od neproširene rečenice, označava različite rečenične članove;
- prepoznaje besubjektnu i neoglagoljenu rečenicu, navodi primjere i upotrebljava ih u govoru i pisanju;
- uočava subjekt u rečenici i povezuje ga sa riječima koje ga dopunjuju;
- uočava predikat u rečenici i povezuje ga sa riječima koje ga dopunjuju;
- navodi gramatička svojstva subjekta i predikata;
- slaže pravilno subjekt i predikat;
- uočava dijelove imenskog predikata (pomoćni glagol biti) i njihovu vezu sa ostalim članovima;
- razlikuje vrste objekta i priložnih oznaka;
- uočava vrste riječi kojima izričemo objekt i priloške oznake;
- otkriva priložne oznake upitnim prilozima;
- razlikuje imenički i pridjevski atribut;
- prepoznaje apoziciju i prikladno upotrebljava atribut i apoziciju u govorenju i pisanju;
- zaključuje u kojem su skupu atribut i apozicija u rečenici (objektnom, subjektnom, ili priložnom);
- nabraja vrste nezavisnosloženih rečenica i prepoznaje tipične veznike;
- prepoznaje veznička sredstva: veznike, vezničke skupove, priloge i zamjenice kao vezničke riječi;
- raščlanjuje složenu rečenicu na više prostih;
- razlikuje načine sklapanja jednostavnih rečenica u složenu;
- povezuje jednostavne rečenice u složenu nizanjem i povezivanjem;
- izvodi uvrštavanje jednostavne rečenice u složenu;
- razlikuje vrste veznika u nezavisnosloženim rečenicama i pravilno ih piše;
- uočava veznička sredstva;
- razlikuje glavnu od zavisne surečenice u zavisnosloženoj rečenici;
- prepoznaje značenje predikatne, subjektne, objektne i atributne rečenice;
- primjećuje da se subjekt, objekt, predikat i atribut mogu izreći rečenicom;
- prepoznaje i razumije pogodbu, mogućnost i želju izrečene kondicionalom;
- iskazuje pogodbu i uvjet pogodbenom zavisnom rečenicom;
- uočava zavisne umetnute rečenice;
- upotrebljava složene rečenice u govornoj i pisanoj komunikaciji;
- mijenja imenski predikat predikatnom rečenicom, subjekt subjekatskom, objekt objektnom i atribut atributnom rečenicom;
- mijenja priložne oznake zavisnim surečenicama;
- piše zareze u zavisnosloženim rečenicama s obzirom na različita mjesta zavisne ečenice;
- uočava razliku između rečenica s veznicima da i kako;
- piše pravilno veliko slovo u najčešćim primjerima;
- primjenjuje pravopisne norme u svakodnevnom pisanju i čitanju;
- razvija sposobnost primjene stečenih znanja u novonastalim situacijama (slušanje, govorenje, razgovaranje, čitanje i pisanje);
- zarezom odvaja zavisnu surečenicu umetnutu među dijelove glavne surečenice;
- pravilno upotrebljava zarez kada je zavisna rečenica u inverziji;
- preoblikuje upravni u neupravni govor i obratno.

KNJIŽEVNOST

- razumije pročitani tekst i samostalno iskazuje doživljaj i dojmove o djelu;
- uočava temu, motive i osjećanja u lirskoj pjesmi; određuje stilska sredstva; lirske slike i muzičke/glazbene elemente stiha; objašnjava sintaksičko ustrojstvo stiha i ulogu ponavljanja u lirskoj pjesmi;
- razlikuje podjelu lirskih pjesama na vrste - prema temi i obliku; poznaje oblik soneta i gazela;
- zainteresiran/a je za upoznavanje sa književnoumjetničkim stvaralaštvom u BiH u različitim periodima (usmena narodna književnost, književnost na orijentalnim jezicima, savremena književnost i sl.);
- objašnjava odlike epskog i lirskog te nabraja lirske i epske vrste;
- primjenjuje znanja o strofi, stihu, lirskoj pjesmi i stilskim sredstvima u interpretaciji soneta;uočava sažetu i razvijenu fabulu i faze u razvoju radnje; zapaža logičke cjeline u kompoziciji teksta i daje im naslov; posmatra i analizira uzročno-posljedičnu povezanost događaja u djelu;
- prepoznaje ulogu opisa u pripovijedanju (statičan/dinamičan opis, zaustavljanje/pokretanje radnje); obilježi u tekstu unutrašnji monolog i otkriva njegovu ulogu);
- reproducira sažeto sve važne elemente književnoga djela; daje primjer lirske epizode u proznome djelu;
- klasifikuje likove prema mjestu i važnosti u djelu i prema socijalnim kriterijima; obrazlaže svoje tvrdnje o djelu potkrepljujući ih citatima iz teksta, procjenjuje postupke likova s etičkog, društvenog ili idejnog stajališta;
- mijenja svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela;
- interpretira tekst zastupajući stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti;
- navodi motive u putopisnom djelu; daje primjere subjektivnog i objektivnog stava pisca u putopisu i uočava načine stvaranja ugođaja; ističe asocijativnost kao važan postupak u nastajanju putopisa; opisuje svoje putovanje koristeći putopisno djelo kao uzorak;
- uočava elemente dramske radnje; određuje faze u razvoju radnje i epizode koje ulaze u pojedine faze; mijenja preokret pa reproducira sadržaj teksta sa drugačijim razvojem radnje; analizira elemente sukoba u dramskoj radnji; prati unutrašnji razvoj lika; izdvaja protagoniste i antagoniste;
- čita i sluša narodne pjesme s razumijevanjem i uživanjem; uočava njihova obilježja; pronalazi gradaciju i hiperbolu i objašnjava njihovu ulogu u pjesmi;
- usvaja novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšava komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;
- razvija plemenita osjećanja i potrebu da se prevladavaju nepravedni ljudski odnosi koji guše slobodu ličnosti, pravo na samostalno odlučivanje i
- opredjeljenje;
- koristi sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela kao i znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- prepoznaje neobične situacije iz stvarnoga života i povezati ih u priču;
- napiše priču u prvom i trećem licu;
- izabere i uvesti u priču stvarne personificirane likove;
- upotrijebi u oblikovanju priče pripovijedanja, opisivanje, dijalog i monolog;
- koristi se humorom pri portretiranju i karakterizaciji likova;
- opiše subjektivno i pristrasno na osnovu vlastitih dojmova doživljaj zatvorenog prostora;
- koristi stečeno znanje iz pravopisa prilikom čitanja;
- povezuje sve elemente pisanja i napisati na slikovit način putopis;
- sastavlja priču koja ima naslov, temu, kompoziciju;
- piše putopise o udaljenim krajevima;
- izabire samostalno temu i napisati problemski članak kako bi ukazao na probleme u društvu;
- raspravlja o različitim temama;
- brani vlastiti stav i mišljenje argumentima u svakodnevnom životu;
- dramatizira opširniji tekst.

MEDIJSKA KULTURA

- prepoznaje i objašnjava obilježja igranog filma i filmske priče;
- nabraja faze nastanka filma – od priče do snimanja;
- ukazuje na ideju filma i odnose među likovima;
- napiše vlastiti scenarij;
- izabere iz tv programa emisije primjerenog sadržaja;
- ukazuje na ulogu tv programa u životu savremenog čovjeka;
- pronalazi samostalno ili uz pomoć bibliotekara podatke o određenom književnom naslovu kataloškim i računalnim pretraživanjem.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi Znanje	Sposobnosti	Vrijednosti, stavovi, ponašanje
1.JEZIK 1.1.GRAMATIKA Značenje riječi - Sinonimi – istoznačnice i bliskoznačnice; - Homonimi (istozvučnice) i antonimi (riječi suprotnog značenja); - Arhaizmi i historizmi;	- Definisati sinonime (istoznačnice i bliskoznačnice), homonime, antonime, arhaizme i historizme;	- Prepoznati sinonime, antonime, homonime i pravilno ih koristiti u govorenju i pisanju;	- Prihvatiti upotrebu sinonima i njegovati različitosti u svakodnevnom govoru; - Izraditi razredni rječnik sinonima, homonima, antonima i arhaizama;
- Odnosne zamjenice i nepromjenljive riječi u vezničkoj službi u rečenici	Imenovati odnosne zamjenice i nepromjenljive riječi u vezničkoj službi u rečenici;	- Prepoznati odnosne zamjenice i nepromjenljive riječi u rečenici i primjenjivati ih;	- Razlikovati kad se čestica ***god*** piše sastavljeno kad rastavljeno uz zamjenicu;
- Glagolski prilozi.	- Prepoznati i razlikovati glagolske priloge;	- Upotrebljavati pravilno glagolske priloge u pisanju i razgovoru; - Uočiti službu glagolskih priloga u rečenici;	- Razlikovati priloge od prijedloga te priloge i pridjeve u primjerima istoobličnih riječi; - Uočavati popridjevljene glagolske priloge;
Rečenica - Jednostavna neproširena, jednostavana proširena, neoglagoljena rečenica i rečenica bez subjekta; - Članovi rečenice: samostalni (glavni) i nesamostalni (sporedni);	- Uočiti strukturu proširene i neproširene rečenice; - Prepoznati i imenovati neoglagoljenu rečenicu i rečenicu bez subjekta; - Potvrditi znanje o imenskom i glagolskom predikatu;		
- Samostalni članovi (subjekt i predikat, gramatička svojstva); - Slaganje predikata i subjekta; - Samostalni rečenični član (Objekt – bliži i dalji);	- Uočiti imenicu, zamjenicu, broj i prilog kao dio imenskog predikata; - Izricati subjekt svim vrstama riječi; - Slagati predikat i subjekt u rečenici;	- Imenovati subjekt i riječi koje ga dopunjuju; - Imenovati predikat i riječi koje ga dopunjuju; - Uočavati gramatička svojstva predikata i subjekta;	- Prepoznati neoglagoljenu i rečenicu bez subjekta te iste koristiti u svakodnevnom govoru i pisanju; - Učavati dijelove imenskog predikata (pomoćni glagoli u svim oblicima) i njihovu vezu s ostalim članovima;
- Samostalni rečenični članovi – priloške oznake (namjera, pogodba, dopuštenje, posljedica);	- Sjetiti se i produbiti znanje o objektu i priložnim oznakama;	- Prepoznati vrste objekta i priloških oznaka;	- Izricati prijedložni objekt; - Otkriti priložne oznake upitnim prilozima;
- Nesamostalni rečenični članovi (atribut i apozicija);	- Imenovati atribut i apoziciju i utvrditi njihova gramatička svojstva;	- Razlikovati imenski i pridjevski atribut; - Prepoznati apoziciju; - Upotrebljavati atribut i apoziciju u govorenju i pisanju; - Uočavati kako udruživanjem jednostavnih rečenica nastaje složena;	- Uočiti prijedložni atribut, atributni i apozicijski skup; - Zaključiti u kojem su skupu atribut i apozicija u rečenici (objektnom, subjektnom ili priložnom);
- Složena rečenica – nezavisna i zavisna;	- Prepoznati sklapanje jednostavnih rečenica u složenu;	- Prepoznati vrste nezavisnosloženih rečenica i njihove tipične veznke;	- Prepoznati veznička sredstva: vezničke skupove,

Stvaranje složene rečenice nizanjem, vezivanjem i uvrštavanjem;		- Primijetiti da je nezavisnosložena rečenica složena od rečenica koje ovise jedna o drugoj;	priloge i zamjenice, vezničke riječi;
- Nezavisnosložena rečenica (pojam i vrste); - Sastavna i rastavna nezavisna rečenica; - Suprotna i isključna nezavisna rečenica; - Zaključna nezavisna rečenica;		- Uvrštavati jednostavne rečenice u složene; - Prepoznavati veznička sredstva;	- Razlikovati vrste veznika u nezavisnosloženim rečenicama;
Uočavanje nezavisnosloženih rečenica u književnom tekstu	- Uočiti značenje različitih vrsta nezavisnosloženih rečenica ;		- Pisati pravilno zarez u nezavisnosloženim rečenicama;
Zavisnosložena rečenica (pojam i vrste);	- Prepoznati zavisnosloženu rečenicu; - Razlikovati glavnu i zavisnu rečenicu u zavisnosloženoj rečenici;	- Razlikovati glavnu i zavisnu surečenicu u zavisnosloženoj rečenici;	- Uočiti zavisne umetnute rečenice; - Upotrebljavati složene rečenice u govornoj i pisanoj komunikaciji;
Subjekatska i predikatska rečenica;bjekatska rečenica; Atributska i apozicijska rečenica;	Objašnjavati značenje predikatne, subjekatske, objekatske i atributske rečenice;	- Razumjeti da se subjekt predikat, objekt i atribut mogu izreći rečenicom;	- Zamijeniti imenski predikat predikatnom rečenicom, subjekt subjektnom, atribut atributnom ;
Mjesna zavisna rečenica ; Vremenska zavisna rečenica; Načinska zavisna rečenica; Namjerna zavisna rečenica; Uzročna zavisna rečenica;	- Prepoznati priložne rečenice i razumjeti njihovo značenje;	- Prepoznti priložne rečenice i razumjeti njihovo značenje;	- Zamijeniti priložne oznake zavisnim surečenicama; - Pisati zarez u zavisnosloženim rečenicama s obzirom na različita mjesta zavisnih surečenica;
Dopusna zavisna rečenica;			- Uočiti razlike između rečenica s vezicima ***da*** i ***kako***.
Uslovna (pogodbena) rečenica – izricanje pogodbe, mogućnosti, želje složenim rečenicama;	- Prepoznati pogodbu, mogućnost i želju izrečene kondicionalima; - Izricati pogodbu i uvjet pogodbenom zavisnom rečenicom;		
Uočavanje u književnom tekstu -zavisnosložena rečenica;		- Preoblikovati zavisnu rečenicu glagolskim prilozima;	
Višestrukosložena rečenica;	- Prepoznati obilježja višestrukosložene rečenice.	- Raščlaniti višestruko složene rečenice na ishodišne rečenice i odrediti njihov međusoban odnos ; - Sastaviti pravilno višestrukosložene rečenice u govoru i pisanju.	
1.2. PRAVOGOVOR I PRAVOPIS - Veliko početno slovo u imenima društava, udruga, organizacija, ustanova,	- Pisati pravilno veliko slovo u najčešćim primjerima imena društava, udruga, organizacija, ustanova, društvenih i stilskih	- Pisati pravilno veliko slovo u jednostavnim i češće upotrebljavanim primjerima imena društava, udruga, organizacija,	- Primjenjivati pravopisnu normu u svakodnevnom pisanju i čitanju; - Koristiti sposobnost primjene stečenih znanja u

društvenih i stilskih pokreta, povijesnih događaja i javnih skupova; - Pisanje neodređenih zamjenica i prijedloga, zamjenica i čestice god; - Pisanje zareza u nezavisnosloženim rečenicama; - Pisanje zareza u zavisnosloženim rečenicama; - Upravni i neupravni govor u pisanju.	pokreta, povijesnih događaja i javnih skupova; - Pisati pravilno neodređene zamjenice s prijedlogom i česticom ***god***; - Dati primjer o upotrebi zareza u jednostavnoj i složenoj rečenici; - Pisati upravni govor u rečenicama s različitim odnosima.	ustanova, društvenih i stilskih pokreta, povijesnih događaja i javnih skupova; - Pravilno pisati u skladu s pravopisnom, pravogovornom i gramatičkom normom; - Pravilno pisati zarez u jednostavnoj rečenici; - Primijeniti pravilo koje govori o odvajanju vokativa, apozicije i apozicijskog skupa iza imenice, naknadno dodane i istaknute riječi ; - Odvajati zarezom rečenice u nizu; - Pisati upravni govor u skladu s pravopisom.	novonastalim situacijama (slušanje, govorenje, razgovaranje, čitanje i pisanje); - Koristiti zarez za odvajanje zavisne surečenice umetnute među dijelove glavne rečenice; - Prepoznati kada je zavisna surečenica u inverziji i pravilno upotrijebiti zarez u tom slučaju; - Preoblikovati upravni u neupravni govor i obratno.
2.KNJIŽEVNOST 2.1. IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA - M. Dizdar, *Zapis o zemlji* - Šantić, *Veče na školju* - S. Jesenjin, *Pismo majci* - V. Parun, *Kad sunce umiva oči* - S. Kulenović, *Stećak* - Derviš-paša Bajezidagić, *Gazel o Mostaru* - G. Matoš, *Noturno* - Ž. Prever, *Za tebe ljubavi moja* - Velimir Milošević, *Stopa zemlje* - Andrić, *Knjiga* - B. Ćopić, *Bašta sljezove boje* - S. Ćorović, *Špijun* - D. Sekulić, *Majka* - J. Kozarac, *Moj djed* - Z. Kolarić, *Suze kojih se stidim* - M. Kovač, *Sjećanje na šarenu pticu* - E. Koš, *Ujka Filip* - M. Selimović, *Zlatna ptica* odlomak romana *Derviš i smrt* - Nametak, *Tuturuza i šehMeco*, odlomak romana - E. Hemingvej, *Starac i more*, odl. romana - S. O'Dell, *Otok plavih dupina,* odlomak - C. Clarke, *Odiseja u svemiru 2001.* odlomak	- Razumjeti pročitani tekst; - Navesti motive, slike i muzičke/ glazbene elemente stiha; - Objasniti odlike epskog i lirskog te nabrojati lirske i epske vrste; - Primijeniti znanja o strofi, stihu, lirskoj pjesmi i stilskim sredstvima u interpretaciji soneta; - Objasniti sintaksičko ustrojstvo stiha i ulogu ponavljanja u lirskoj pjesmi; - Uočavati saženu i razvijenu fabulu; - Prepoznati ulogu opisa u pripovijedanju (statičan/ dinamičan opis, zaustavljanje/ pokretanje radnje); - Označiti u tekstu unutrašnji monolog i otkriti njegovu ulogu; - Uočiti faze u razvoju radnje; - Navesti motive u putopisnom djelu; - Zapaziti logičke cjeline u kompoziciji teksta i dati im naslov; - Dati primjere humora, satire i ironije u proznome djelu te rasvijetliti njihovu ulogu; - Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku.	- Uočiti osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi i stilska sredstva; - Razlikovati podjelu lirskih pjesama na vrste - prema temi i obliku; - Upoznati oblik soneta i gazela; - Uočiti temu i motive u refleksivnim pjesmama te povezanost misli i osjećanja; - Uočiti kompoziciju, pripovijedne tehnike i njihovu ulogu u proznome djelu; - Posmatrati i analizirati uzročno-posljedičnu povezanost u djelu; - Dati primjere subjektivnog i objektivnog stava pisca u putopisu i uočiti načine stvaranja ugođaja; - Uočiti elemente dramske radnje; - Odrediti faze u razvoju radnje i uočiti epizode koje ulaze u pojedine faze; - Izmijeniti preokret radnje pa reproducirati sadržaj teksta sa drugačijim razvojem događaja;	-Izraziti doživljaj i dojmove o tekstu; -Zainteresovati se za upoznavanje sa pjesništvom na orijentalnim jezicima te istražiti i druge izvore; - Probuditi plemenita osjećanja i potrebu da se prevladavaju nepravedni ljudski odnosi koji guše slobodu ličnosti, pravo na samostalno odlučivanje i opredjeljenje; - Poticati osjećaje i um čitanjem i slušanjem narodnih pjesama; - Analizirati elemente sukoba u dramskoj radnji; - Opravdati ponašanje lika praćenjem unutrašnjeg razvoja; - Obratiti pažnju na scensko oblikovanje dramskoga djela; - Reprodukovati sažeto sve važne elemente književnoga djela; -Klasifikovati likove prema mjestu i važnosti u djelu i prema socijalnim kriterijima; - Razviti zanimanja za putopisne teme; - Istaknuti asocijativnost kao važan postupak u nastajanju putopisa;

- P. Kočić, *Jazavac pred sudom,* odlomak - Z. Džumhur, *Nekrolog jednoj čaršiji*, odlomak - Narodna balada *Hasanaginica* - Narodna lirska pjesma iz BiH, sevdalinka - (*Majka Fatu kroz tri gore viče, Nesretna djevojka* ili *Ljubavni rastanak*)		- Uočiti obilježja lirske narodne pjesme; - Uočiti i izdvojiti gradaciju i hiperbolu;	- Opisati svoje putovanje uzimajući putopisno djelo kao uzorak; - Izdvojiti protagoniste i antagoniste i odrediti osnovni sukob u drami; - Obrazložiti svoje tvrdnje o djelu potkrepljujući ih citatima iz teksta, - Dati primjer lirske epizode u proznome djelu; - Procijeniti postupke likova s etičkog, društvenog ili idejnog stajališta; - Mijenjati svoje stavove i ponašanje usvajajući pouke književnoga djela, - Interpretirati tekst zastupajući stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti, -Koristiti sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela kao i znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.
2.2. LEKTIRA 1. P. Kočić, *Pripovijetke* 2. B. Nušić, *Odabrane komedije* *3.* D. Šimunović, *Duga, Alkar, Kukavica* 4. D. Cesarić, *Lirika*, izbor 5. I. Samokovlija, *Nosač Samuel* 6. M. Ogrizović, *Hasanaginica,*drama 7. V. Krmpotić, *Pisma iz Indije* 8. Ć. Sijarić, *Zapisi o gradovima* *9.* E. Čolaković, *Legenda o Ali- paši* 10. E. Kestner, *Leteći razred* 11. H. Bašić, *Pripovijetke* 12. S. Čuić, *Pripovijetke*			
3**. KULTURA IZRAŽAVANJA** - Pričanje zamišljene priče (neobična i orginalna tema iz fantastičnog računarskog, životinjskog, biljnog svijeta ili dječije svakodnevnice) - Opis/ deskripcija zatvorenog prostora (interijera) - Pisanje putopisa - Raspravljanje - Čitanje - Dramatizacija - Kontrolni diktat - Pisanje dviju školskih pismenih zadaća tokom školske godine	- Prepoznati neobične situacije iz života i povezati ih u priču ispričanu u 1. ili 3. licu; - Uočiti pojedinosti u zatvorenom prostoru i ostvariti vezu među njima; - Upotrijebiti slikovitost u izražavanju; - Prepoznati obilježja putopisa; - Uočiti da je problemski članak vrsta raspravljanja i da se zasniva na mišljenju i prosuđivanju; - Razlikovati literarno djelo od scenarija; - Koristiti stečeno znanje iz pravopisa i pravogovora prilikom čitanja; - Preurediti pripovjedni tekst u dramski.	- Sastaviti priču koja ima naslov, temu, kompoziciju; - Izabrati adekvatna imena ,osobine i jezik likovima u priči; - Primjetiti pojedinosti u interijeru i opisti stvarno, nepristrasno i objektivno ; - Prepoznati zanimljiva mjesta u zavičaju i šire te ih opisati; - Povezati sve elemente pričanja i napisati na slikovit način putopis; - Izraditi kompoziciju problemskog članka; - Prepoznati problem u društvu; - Prilagoditi kraći tekst izvođenju na sceni.	- Izabrati i uvesti u priču stvarne personificirane likove; - Upotrijebiti u oblikovanju priče pripovijedanje, opisivanje, dijalog i monolog; - Koristiti se humorom pri portretiranju i karakterizaciji likova; - Opisati subjektivno i pristrasno na osnovu vlastitih dojmova doživljaj zatvorenog prostora; - Pisati putopise o udaljenim krajevima; - Izabrati samostalno temu i napisati problemski članak kako bi ukazao na probleme u društvu; - Braniti vlastiti stav i mišljenje argumentima u svakodnevnom životu; - Dramatizirati opširniji tekst.

4. MEDIJSKA KULTURA - Igrani film, vrste igranog filma, literarni elementi filma (scenarij); - Radio, zvuk – radijsko izražajno sredstvo. Vrste radijskih emisija: obavijesne, obrazovne, zabavne; - Televizijske emisije (informativne, obrazovne, dokumentarne, zabavne); - Knjižnica/biblioteka – knjižna građa.	- Prepoznati i objasniti obilježja igranoga filma i filmske priče; - Nabrojati faze nastanka filma – od priče do snimanja; - Prepoznati radijska izražajna sredstva; - Razlikovati vrste radijskih emisija ; - Razlikovati vrste televizijskih emisija s obzirom na njihovu namjenu; - Objasniti služenje rječnikom, enciklopedijom i pravopisom.	- Prepoznati i imenovati obilježja igranoga filma: postojanje glumaca i izmišljene filmske priče; - Nastaviti stvaranje scenarija prema književnom djelu (priča iz čitanke); - Objasniti obavijesnu, obrazovnu i zabavnu ulogu radija; - Uočiti razliku između jedne obavijesne i jedne zabavne televizijske emisije; - Izabrati i upotrijebiti podatke pri oblikovanju informacija; - Pravilno citirati, pronaći citat; - Izdvojiti i objasniti pojam u rječniku i enciklopediji.	- Dati ideju te reći odnose među likovima i izražajna sredstva; - Imenovati vrste igranog filma. - Usporediti film i književno djelo; - Napisati vlastiti scenarij; - Ukazati na ulogu televizijskog programa u životu savremenog čovjeka; - Izabrati iz TV programa emisije primjerenoga sadržaja; - Dati primjer podataka pronađenih iz dostupnih izvora ; - Pri izradi referata i zadataka istraživačkog tipa; poštovati *autorstvo* (intelektualno vlasništvo) pri upotrebi i kreiranju informacija.

NAPOMENA: Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

DEVETI RAZRED

Nastavni predmet Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književost u devetom razredu osnovne škole sadrži sljedeća područja:

1. Jezik
2. Književnost
3. Kultura izražavanja
4. Medijska kultura

Ishodi učenja

JEZIK

- razlikuje domaće i strane riječi, zamijeniti strane riječi domaćim ako postoji adekvatna zamjena ;
- prepoznaje porijeklo stranih riječi koje se često upotrebljavaju u našem jeziku;
- prepoznaje frazem i njegova glavna obilježja, razviti osjetljivost za ljepotu riječi;
- upotrebljava prikladno frazeme u pisanju i govoru;
- objašnjava kako nastaje glas;
- uočava i prepoznaje glasovne promjene ;
- objašnjava glasovne promjene na najjednostavnijim primjerima;
- nabraja glasove našega jezika i dijeli ih na suglasnike i samoglasnike;
- uočava nastajanje novih riječi;
- prepoznaje načine nastajanja novih riječi;
- svrstava riječi u pripadajuću porodicu riječ;
- stvara nove riječi dodavanjem sufiksa i prefiksa i ostalim tvorbenim načinima;
- prepoznaje zadanu riječ prema tvorbenom modelu;
- identifikuje različite vrste imenica i uočiti njihovu tvorbu (etnici, zbirne, mislene, uvećanice , umanjenice);
- prepoznaje u tekstu različite vrste riječi i objasniti njihovo nastajanje;

- prepoznaje vrste akcenta;
- razlikuje stilsko obilježeni od stilsko neobilježenog reda riječi u rečenici;
- slaže pravilno riječi po rodu broju i padežu u rečenici.

KNJIŽEVNOST

- iskazuje dojam o pročitanome djelu svojim riječima; samostalno interpretira književni djelo i pravda svoje stavove o djelu argumentima iz teksta;
- vrši kategorizaciju književnih djela po vrstama radi sagledavanja sličnosti i razlika među njima;
- analizira lirsku pjesmu (osjećanja, lirske slike, motivi, poenta; vrsta pjesme; preneseno značenje; veza ritma i osjećanja iskazanih u lirskoj pjesmi); pronalazi stilska sredstva; objašnjava njihovu ulogu u književnome tekstu; upotrebljava ih i u vlastitim tekstovima;
- locira tekst u vremenu i prostoru radi boljeg razumijevanja djela;
- vrši karakterizaciju likova; uspoređuje ih; navodi njihove osnovne osobine na osnovu dijaloga i postupaka; potkrepljuje svoj stav dokazima iz teksta;
- uspoređuje tekst sa situacijama iz svakodnevnoga života, usvaja pouke književnoga djela te, u skladu s tim, mijenja svoje stavove i ponašanje;
- određuje glavne kompozicijske dijelove književnoga teksta; određuje pokretače radnje i sredstva zaustavljanja; formulira ideju/pouke književnoga teksta;
- uočava stilske karakteristike basne (fabula, dijalog, pouka);
- poznaje usmenoknjiževne vrste i njihove karakteristike; postaje svjestan značaja i potrebe poznavanja i očuvanja književno-jezičke baštine;
- usvaja novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšava komunikaciju u usmenom i pisanom obliku;
- uspoređuje književne tekstove s obzirom na tematiku, ljepotu kazivanja i jezički aspekt;
- uočava stilske karakteristike basne (fabula, dijalog, pouka);
- otkriva karakteristike historijskoga i pustolovnog romana;
- uspoređuje dramu i druge književne vrste;
- uočava sličnosti i razlike između romana i drugih proznih tekstova;
- formuliše glavne karakteristike ljetopisa, putopisa, dnevnika, eseja te objašnjava razlike među njima;
- jača svijest o raznolikosti i bogatstvu književnoumjetničkoga stvaranja; obogaćuje vlastita znanja i iskustva;
- razvija svijest o značaju upoznavanja i očuvanja nacionalnih i kulturnih vrednota (domoljublja, junaštva, hrabrosti, vjernosti, običaja, tradicija);
- pravi usporedbe književnoumjetničkih tekstova sa historijskom podlogom i naučnih/dokumentarnih tekstova o istoj temi;
- istražuje sve dostupne izvore na istu temu (druga naučna i umjetnička djela) te uočava razlike i sličnosti u pristupu i viziji;
- vrši karakterizaciju likova i klasifikaciju pojava, događaja i likova;
- zastupa stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti;
- razvija empatiju i pokazuje brigu za druge;
- radi na očuvanja mira i razvijanju harmoničnih odnosa među ljudima;
- podržava pozitivne promjene u okruženjui;
- koristi znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada radi ličnog razvoja i napretka.

KULTURA IZRAŽAVANJA

- prepoznaje i koristi različite stilove u pisanju;
- raspravlja o različitim novinarskim člancima;
- uoči tekstove u literaturi skojom se susreće svakodnevno;
- napiše zapisnik sa sastanka (Vijeće učenika, sekcija...);
- napiše prijavu za upis u srednju školu;
- napiše molbu za stipendiju;
- raspravlja o različitim pojavama u privatnom životu pri tome zauzima stav i brani svoje tvrdnje argumentovano;
- prosuđuje kakvog je kvaliteta pročitana knjiga, odgledani film;
- napiše vlastiti esej;
- interpretirati pročitano djelo koristeći esej kao formu;
- samostalno čita sve vrste štiva.

MEDIJSKA KULTURA

- razlikuje dokumentarni film od ostalih filmskih rodova, razlikuje vrste dokumentarnih filmova;
- uočava filmska izražajna sredstva u dokumentarnom filmu;
- prepoznaje scenarij, knjigu snimanja i ulogu reditelja;
- prikazuje podatke pronađene na internetu ;
- daje podatke o najreprezentativnijim filmskim festivalima u svijetu i kod nas (SFF);
- daje podatke o nagrađenim filmovima i glumcima;
- ukazuje na ulogu montaže u stvaranju filmskog djela.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	**Odgojno – obrazovni ciljevi**		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
1.JEZIK 1.1.GRAMATIKA - Riječi iz drugih jezika (tuđice i posuđenice);	- Razlikovati domaće (književne i dijalektne) i strane riječi;	- Razlikovati riječi stranoga porijekla i zamijeniti ih domaćim ako postoji adekvatna riječ;	- Upotrebljavati riječi stranoga porijekla i prepoznati njihovo porijeklo;
- Žargonizmi, vulgarizmi, neologizmi, arhaizmi i dijalektalizmi;	- Prepoznati frazem i njegova glavna obilježja;	- Zamijeniti riječi zavičajnog govora književnim riječima;	- Upotrebljavati prikladno najčešće frazeme u pisanju i govoru; - Razlikovati vulgarizme od drugih riječi i izbjegavati ih u komunikaciji;
- Perifraze i frazeologizmi;	- Razvijati osjetljivost za ljepotu riječi;	- Objasniti poznate frazeme;	
- Glas, glasovni organi (suglasnici i samoglasnici) - Podjela suglasnika po zvučnosti, mjestu i načinu tvorbe;	- Objasniti kako nastaje glas;		
- Glasovi – ponavljanje;	- Navoditi glasove po zvučnosti i mjestu tvorbe;		
- Glasovne promjene:	- Uočiti i prepoznati glasovne promjene; - Nabrojati glasove našega jezika, podijeliti ih na suglasnike, samoglasnike i glasnike;	- Objasniti glasovne promjene na najjednostavnijim primjerima;	- Uočiti glasovne promjene i provoditi ih u govorenju i pisanju prema predviđenim programskim sadržajima;
- Prva i druga palatalizacija i jotovanje;	- Prepoznati riječi u kojima su se izvršile prva i druga palatalizacija i jotovanje;		
- Nepostojano A, prelazak L u O, gubljenje suglasnika;			
- Refleksi glasa **jat** (kraćenje sloga s dvoglasnikom, duljenje kratkog ***je,*** *smjenjivanje ije, je, e, i);*			
- Jednačenje suglasnika po zvučnosti;			
- Jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe;			
- Uočavanje u književnim tekstovima riječi u kojima je došlo do glasovne promjene;	- Davati primjere riječi u kojima su se izvršile glasovne promjene ; - Definirati glasovne promjene;		

- Tvorba riječi (osnova, korijen riječi i nastavak); - Tvorbeni načini: izvođenje slaganje; - Tvorba riječi preobrazbom i tvorba riječi kraćenjem; - Tvorba imenica (etnici, mjesne, mislene, uvećanice, umanjenice, zbirne imenice); - Tvorba pridjeva; - Tvorba glagola;	- Uočiti nastajanje novih riječi; - Prepoznati riječi koje pripadaju istoj porodici riječi; - Nabrojati načine nastajanja novih riječi; - Prisjetiti se znanja o imenicama (prepoznati etnike, mjesne, mislene, uvećanice, umanjenice, zbirne imenice) i identifikovati ih; - Uočiti pridjeve koji znače sličnost, opskrbljenost i obilje; - - Prisjetiti se znanja o glagolima; - Izdvajati riječi iz književnog teksta i objašnjavati njihovu tvorbu;	- Prepoznati zadanu riječ prema tvorbenom modelu; - Stvarati nove riječi dodavanjem, prefiksa, sufiksa; - Klasifikovati riječi prema pripadnosti određenoj porodici riječi;	- Stvarati nove riječi svim tvorbenim načinima;
- Naglasak (vrste naglaska);	Nabrojati vrste naglaska;	- Prepoznati mjesto naglaska u naglašenoj riječi;	
- Rečenica - slaganje riječi po rodu, broju, padežu i licu; - Red riječi u rečenici	Razlikovati stilsko obilježeni red riječi od stilsko neobilježenog reda riječi u rečenici.	- Razlikovati obični (gramatički) red riječi od stilski obilježenog.	- Razumjeti ulogu različitog poretka riječi u rečenici.
1.2.PRAVOPIS I PRAVOGOVOR - Ponoviti znanja iz prethodnih razreda o pisanju velikog slova u višečlanim nazivima; - Rečenični i pravopisni znakovi; - Pisanje kratica ; - Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi (složenice, polusloženice); - Pisanje i izgovor posuđenica; - Internet- jezik na društvenim mrežama.	- Prepoznati pravopisna pravila u pisanju velikog slova u višečlanim nazivima; - Zapamtiti i nabrojati sve interpunkcijske znakove; - Uočavati pravilno napisane kratice; - Pokazati na primjeru da zna pravilno napisati složenicu ili polusloženicu; - Razlikovati pisanje posuđenica od domaćih riječi; - Analizirati jezik kojim se koristi oni, vršnjaci, komunicirajući na društvenim mrežama.	- Upotrebljavati i primjenjivati pravila o pisanju velikog slova u višečlanim nazivima; - Prepoznati pravilno napisane rečenice u tekstu i razlikovati od nepravilno napisanih; - Objasniti svaku kraticu sa kojom se susretne u učenju i životu uopće; - Pisati pravilno i izgovarati negaciju uz glagole; - Pisati pravilno imenice i složenice i imenice kojima je prvi dio riječi strana riječ ; - Pisati pravilno složene pridjeve i pridjeve tvorene prefiksom; - Objasniti kako se pišu riječi stranoga porijekla kada se nađu u našem jeziku; - Napisati esej o upotrebi pravopisnih pravila na internetu.	-Prihvatiti pravopisna pravila i uočiti njihovu važnost; - Uočiti važnost pravopisnih pravila u drugim predmetima (pravilno napisan podatak je jedino tačan podatak); - Služiti se pravopisom svakodnevno (snalaziti se u pravopisnom rječniku); - Analizirati pravila o pisanju; - Uočavati nepravilnosti koje mogu nastati prilikom nepoznavanja pravila pravopisa; - Proučiti jezik ljudi na društvenim mrežama; - Zastupati upotrebu pravopisnih pravila prilikom predstavljanja pismenim putem (molbe, mail, društvene mreže, ...)

2.KNJIŽEVNOST	- Iskazati dojam o pročitanome djelu; - Prepoznati osnovno osjećanje u pjesmi; - Navesti osnovna obilježja opisne, ljubavne, refleksivne i rodoljubive pjesme; - Izdvojiti metaforu, inverziju, kontrast i objasniti njihovu ulogu u književnome tekstu; - Razumjeti i objasniti preneseno značenje; - Locirati tekst u vremenu i prostoru; okarakterizirati lik; - Usporediti likove navodeći njihove osnovne osobine na osnovu dijaloga i postupaka te to potkrijepiti dokazima iz teksta; - Prepoznati fabulativnu i tematsko-idejnu okosnicu djela; - Nabrojati glavne karakteristike basne; - Imenovati usmenoknjiževne vrste; - Uspoređivati književne tekstove s obzirom na tematiku, ljepotu kazivanja i jezički aspekt; - Usvojiti novonaučene riječi i pojmove te tako poboljšati komunikaciju u usmenom i pisanom obliku.	- Uočiti glavne karakteristike opisne, refleksivne i rodoljubive pjesme; otkriti osjećanja iskazana u lirskoj pjesmi; - Otkriti glavne kompozicijske dijelove književnoga teksta; - Formulisati ideju/pouke književnoga teksta; - Podržati odgovarajućim citatima (dijelovima teksta) tvrdnje o tekstu; - Odrediti pokretače radnje i sredstva zaustavljanja; - Uočiti glavne karakteristike historijskoga i pustolovnog romana; - Uočiti različite stilske karakteristike basne (fabula, dijalog, pouka); - Usporediti dramu i druge književne vrste; - Odrediti glavne karakteristike lirske i epsko-lirske poezije; - Uočiti sličnosti i razlike između romana i drugih proznih tekstova.	- Upotrebljavati stilsko-izražajna sredstva u vlastitom tekstu; - Klasifikovati književna djela po vrstama; - Primijetiti vezu ritma i osjećanja iskazanih u lirskoj pjesmi; - Odrediti lirske slike, motive i poentu pjesme, formulirati glavne karakteristike ljetopisa, putopisa, dnevnika, eseja te objasniti razlike među njima; - Navesti primjere veze etičkih karakteristika lika i savremene stvarnosti; - Samostalno interpretirati književni tekst iznoseći svoje lično viđenje i braniti svoj stav o djelu potkrepljujući ga argumentima iz teksta; - Razvijati svijest o opstojnosti naroda i nacionalnih i kulturnih vrednota (domoljublje, junaštvo, hrabrost, vjernost, običaji, tradicija); - Usporediti književnoumjetničke tekstove sa historijskom podlogom i naučne/dokumentarne tekstove o istoj temi; - Istražiti literaturu na istu temu kao i druga naučna i umjetnička djela te uočiti razlike i sličnosti u pristupu i viziji; - Vršiti moralnu karakterizaciju likova i selekciju pojava, događaja i likova klasificirajući ih; - Usporediti tekst sa situacijama iz svakodnevnoga života te, usvajajući pouke književnoga djela, mijenjati svoje stavove i ponašanje; - Zastupati stavove skladnih međuljudskih odnosa, pravičnosti i jednakosti; - Razvijati empatiju i pokazivati brigu za druge; - Podržavati pozitivne promjene u okruženju; - Iskoristiti sve dostupne resurse za bolje razumijevanje djela; - Koristiti znanja stečena u drugim predmetima i drugim oblastima života i rada.

2.1. IZBOR KNJIŽEVNIH TEKSTOVA

- M. Dizdar*, Kosara/ Gorčin*
- V. Ilić, *Grm ili Sivo sumorno nebo*
- T. Ujević, *Kolajna*
- Sidran, *Jutarnji zapis ili Hrast i knjiga*
- E. Kišević, *Ništa te kao ne boli*
- M. Crnjanski, *Život*
- V. Popa, *Očiju tvojih da nije*
- O. Davičo, *Skoro*
- A.B. Šimić, *Opomena*
- S. Puškin, *Elegija*
- S.S. Kranjčević, *Moj dom*
- Jozefina Dautbegović, *Domovina u koferu*
- V. Nazor, *Značenje riječi*
- Ć. Sijarić, *Konak*, odl
- I.G. Kovačić, *Mrak na svijetlim stazama.*
- D. Sušić, *Uhode*, odl. o Husein-kapetanu Gradaščeviću
- R. Petrović, *Ljudi govore*
- M. Jergović, pripovijetka po izboru
- B. Singer, *Gimpel luda*
- E. Mulabdić, *Zeleno busenje*, odlomak
- M. Selimović, *Tvrđava,* odlomak
- W. Scot, *Ajvanho*, odlomak
- N. Ibrišimović, *Zmaj od Bosne,* odlomak
- Molijer, *Mizantrop,* odlomak iz komedije
- I.A. Krilov, *Magarac i slavuj*
- Andrić, *A.G. Matoš*, esej
- O. Pamuk*, Istanbul, grad, uspomene*, odl.
- Narodna romansa iz BiH po izboru
- Narodna balada *Smrt Omera i Merime*
- Narodna lirska pjesma iz BiH

2.2. LEKTIRA

1. Andrić, *Most na Žepi*
2. H. Kikić, *Provincija u pozadini*
3. V. Šekspir, *Romeo i Julija*
4. D. Sušić, *Veliki vezir ili Nevakat*
5. R. Bah, *Galeb Džonatan Livingston*
6. M. Jergović, *Mama Leone*
7. S. Kolar, *Breza*
8. R. Pavlović, *Pripovijetke*
9. N. Ibrišimović, *Nepoznatiljudi, pripovijetke*
10. Dž. Selindžer, *Lovac u žitu*
11. A.P. Čehov, *Šala, pripovijetke, izbor*
12. Danilo Kiš, *Rani jadi*

3. KULTURA ZRAŽAVANJA - Stilovi pisanja (književno umjetnički, naučni, novinarski, administrativno-poslovni i razgovorni stil),	- Prepoznati književno umjetnički stil pisanja; - Prepoznati novinarski, administrativno poslovni i razgovorni stil;	- Izdvojiti iz literature primjere različitih stilova pisanja; - Uočiti elemente koji se odnose na različite stilove pisanja;	- Prepoznati i koristiti različite stilove u pisanju; - Raspravljati o različitim novinarskim člancima; - Uočiti tekstove u literaturi s kojom se susreće svakodnevno;
- Zapisnik , zahtjev,prijava,	- Prepoznati zapisnik, zahtjev i prijavu;	- Napisati zahtjev i prijavu na osnovu uzorka;	- Napisati zapisnik sa sastanka (Vijeće učenika, sekcija...); - Napisati prijavu za upis u srednju školu;
- Biografija, molba,dopis,	- Navoditi osobine biografije,molbe i dopisa;	- Napisati biografiju, molbu i dopis na osnovu uzorka;	- Napisati molbu za stipendiju;
- Raspravljanje,	- Definisati raspravljanje;	- Prepoznati raspravljanje u pisanoj formi; - Prepoznati raspravljanje;	- Raspraviti o različitim pojavama u privatnom životu pri tome zauzeti stav i braniti svoje tvrdnje argumentovano;
Kritika,	- Dati primjer kritike;		- Prosuditi kakvog je kvaliteta pročitana knjiga, odgledani film;
- Esej,	- Prepoznati esej i definisati ga;	- Povezati esej sa ostalim graničnim književnim vrstama;	- Napisati vlastiti esej; - Interpretirati pročitano djelo koristeći esej kao formu; - Samostalno čitati sve vrste štiva.
- Pričanje smiješnih događaja/ doživljaja, - Čitanje tekstova pisanih različitim stilovima,	- Prepoznati humoristične elemente u tekstu;	- Izabrati smiješan događaj/ doživljaj koji bi većini bio uistinu smiješan.	
- Pisanje diktata, - Pisanje dviju školskih pismenih zadaća,	- Pisati diktat.		

4.MEDIJSKA KULTURA - Dokumentarni film	- Razlikovati dokumentarni film od ostalih filmskih radova; - Prepoznati filmska izražajna sredstva u dokumentarnom filmu ;	- Usporediti animirani, dokumentarni i igrani film;	- Ukazati na različite vrste dokumentarnih filmova; - Prepoznati scenarij i knjigu snimanja;
- Reditelj	- Razlikovati scenarij i knjigu snimanja;	- Objasniti ulogu reditelja;	- Snimiti kratki film;
- Filmska montaža	- Definisati vrste montaže (linearna, paralelna i retrospektivna montaža;	- Uočiti kadar i objasniti postupak montaže filma;	- Ukazati na ulogu montaže u stvaranju filmskog djela;
- Mreža (Internet)	- Dati prednosti nalaženja podataka preko Interneta;	- Izabrati podatke putem Interneta (npr, prikaz lektire na Internetu);	- Prikazati podatke pronađene preko Interneta;
Prezentacija bosanskohercegovačke kinematografije – filmovi sa osvojenim nagradama	- Analizirati razvoj bosanskohercegovačke kinematografije; - Imenovati filmove sa osvojenim nagradama.	- Prepoznati filmove i protagoniste sa osvojenim nagradama.	-Inicirati gledanje i praćenje domaće kinematografije ; -Pratiti događanja na SFF.

NAPOMENA: Nastavnik ima slobodu da u procesu planiranja, na osnovu procjene svoga razreda, dostupnih resursa i drugih okolnosti, bira i raspoređuje tekstove i posveti im onoliko vremena/ časova koliko je potrebno za postizanje ishoda učenja.

Didaktičko - metodička uputstva za treću trijadu

Oblici, metode, sredstva, pomagala, mediji i tehnologija nastavnog rada u 3. trijadi

Nastavni predmeti u 3. trijadi kao predmeti finalne faze devetogodišnje osnovne škole zasnovani su na onim oblicima, metodama, sredstvima, pomagalima, medijima i tehnologiji koji su specifični za tzv. završne razrede, što znači da se oblici i metode nastavnog rada prilagođavaju starijem uzrastu učenika, odnosno načelima tzv. predmetne nastave.

Priroda predmeta uvjetovala je i dominaciju određenih nastavnih metoda i sredstava, tako da se kod jezičkih, društvenih i humanističkih oblasti u pojedinim predmetima (maternji jezik, strani jezici, historija, geografija) više preferiraju metode kao što su: metode razgovora, pisanja, tekstualna metoda i dr.

Također, poželjna su i specifična sredstva, pomagala, mediji i tehnologija nastavnog rada, kao što su udžbenici, priručnici, radni kabineti, didaktičke učionice, školska biblioteka, fonolaboratorij i dr.

Nastava predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost, osim obrazovno-naučne uloge, ima i osobitu društvenu funkciju – formiranje humane, duhovno i radno osposobljene ličnosti učenika, odnosno čovjeka visoke etičke i kreativne kulture, kvalitetnog znanja i pravilnog mišljenja, spremnog da u skladu sa ovim principima bude aktivan faktor progresa u savremenoj društvenoj zajednici

Nastavni plan i program za predmet Bosanski jezik i književnost uspostavljen je po funkcionalnim principima (kontinuitet, korelacija, integracija, vertikalno-spiralni tok). U programskim sadržajima središnje mjesto zauzimaju jezik i književnost naroda i narodnosti BiH, u kontekstu izučavanja književno-jezičke tradicije evropskih naroda (njihovih vrhunskih dostignuća, književnih pojava, refleksa i procesa). U kontekstu historijskog razvoja književnosti prezentirani su najznačajniji predstavnici bosanskohercegovačke i evropske, odnosno svjetske, književnosti. Nastavni sadržaji iz oblasti teorije književnosti i stilistike obrađuju se sukcesivno, u toku interpretacije i analize književnih djela – njihovih estetskih, književnohistorijskih, društvenih i jezičko-stilskih specifičnosti. U pristupu književnoumjetničkom tekstu, u skladu sa pedagoško-psihološkim zahtjevima, posvećuje se posebna pažnja kreativnom uvođenju učenika u tehnike interpretacije i njihovom osposobljavanju da razumiju književnoumjetničke pojave.

Nastavnikove informacije su od osobitog značaja. One moraju biti potpune, sadržajne, konkretne i prilagođene toku i tipu časa. Obavezan je rad na odgovarajućim odabranim primjerima iz književnih djela (rad na tekstu).

Djela koja su predviđena za domaću lektiru interpretiraju se po istoj metodologiji kao djela iz obaveznih nastavnih sadržaja, na osnovu prethodnog čitanja i priprema učenika za samoradnju. Izbor djela za interpretaciju, iz korpusa predviđenog za lektiru, mogu da vrše sami učenici, uz konsultacije i planiranje sa nastavnikom. Interpretacija djela, kao i diskusija u vezi sa njom, može biti individualna i u grupama – razvrstana po temama ili drugim književnoumjetničkim kriterijima.

U proučavanju jezika i jezičkih sadržaja (jezika u upotrebi – komunikacija i jezika u književnom djelu – umjetnička funkcija jezika) posebna se pažnja posvećuje osposobljavanju učenika da razumiju fonološke, morfološke, leksičke, sintaksičke i stilske karakteristike, međukategorijske različitosti, tvorbene modele i mogućnosti, leksičku i sintaksičku metaforiku, slikovitost pjesničkoga jezika, višeznačnost riječi i jezičku kreaciju, kao i distinktivne i umjetnički funkcionalne odnose između narodnog i standardnog jezika odnosno njihove norme.

Za uspješnu obradu nastavnih sadržaja iz predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost najproduktivniji je postupak rad na tekstu književnog djela, prilaženje djelu sa estetsko - umjetničkog i stilsko - jezičkog aspekta, ali i osposobljavanje učenika za samoradnju i stvaralačke navike. Ostvarivanjem ovih principa, čitanjem djela i pripremom za časove, uz asistenciju nastavnika, učenik stiče pravilnu i kompletnu sliku o piscu i vremenu nastanka književnog djela, o književnim i društvenim obilježjima i stilovima, o sociolingvističkim spoznajama i humanističkim vrijednostima b,h,s jezika i književnosti u kontekstu svjetske književne i jezičke zajednice.

Nastava predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost može se uspješno realizirati upotrebom (primjenom) više nastavnih metoda u procesu obrazovanja. Radna praksa je pokazala da su dobri rezultati i dostignuća postizani primjenom različitih nastavnih metoda, gdje svaka ima svoju specifičnu funkciju i kreativnu vrijednost.

Tokom nastavnog procesa učenicima treba prezentirati one sadržajne jezičko-literarne vrijednosti koje će im biti potrebne za dalje nivoe školovanja, za sticanje opće kulture i znanja u životu.

Kao posebna metodološka aktivnost nastavnika je da učenike motivira da sami rasuđuju i donose zaključke pri obradi nastavnih jedinica u kontekstu širih programskih sadržaja. Nastavnik treba da upozna i uvažava pedagoško - psihološke sposobnosti učenika i da u radnom procesu upotrebljava odgovarajuće didaktičko-metodičke principe. Osobito je značajna didaktička formula da je učenik uvijek u centru obrazovno - radne kreacije, koju nastavnici i ostali pedagoški radnici uspostavljaju primjenjujući afirmirane metodološke standarde. Tok jezičko-literarne didaktičke komunikacije treba da ima metodički smjer: *nastavnik – tekst – učenik* ili *učenik – tekst – nastavnik*. U metodičko-kreativnom kontekstu je i individualna komunikacija. *učenik – tekst*. Također je produktivna i posredna i neposredna komunikacija: *izvor, prenosilac, kanal, primalac – cilj*.

Osim općih metoda, savremena nastava jezika i književnosti ima i svoje posebne metode. Od mnogih metoda koje se mogu primjenjivati u nastavi b,h,s jezika i književnosti, primjenljive su sljedeće:

- metoda čitanja i rada na tekstu (tekst-metoda);
- metoda razgovora (dijaloška);
- metoda izlaganja i objašnjavanja (monološka);
- metoda praktičnog rada (metoda naučnog istraživanja: oblast jezika (prikupljanje riječi karakterističnih za zavičajni govor, sakupljanje raznih oblika usmene književnosti, rad na sredstvima medijske tehnologije – spiker, reporter, urednik, lektor, koreograf, glumac, recitator, organizator kulturnih svečanosti);
- metoda interaktivnog učenja (simultani kompjuterski CD programi, internet, auditivna i vizuelna tehnologija, film, pozorište);
- metoda individualnog rada učenika (učenje, istraživanje, prezentiranje individualne poetsko-jezičke kreacije);
- metoda rada u grupama (učenje, timsko istraživanje, timsko prezentiranje istraživačkih rezultata, kultura diskusije i dijaloga);
- kombinovana metoda (čitanje teksta, razgovor o tekstu, objašnjenje i pokazivanje).

Resurs nastavnih metoda u savremenim pedagoško-obrazovnim standardima pruža mogućnosti za širi izbor i primjenu novijih i savremenijih metodoloških varijanti. U realizaciji operativnih sadržaja nastavnik će primjenjivati najproduktivnije metode kojima se stvaraju uslovi za postizanje dostignuća najvišeg stepena.

Oblici (forme) rada

Osim ovdje izloženih metoda, u nastavi se mogu primjenjivati i razni oblici rada, kao što su:

- individualni rad učenika (formiranje navika za samostalni rad);
- rad u grupama (timski rad) i saradnja među grupama (rad na široj temi ili književno jezičkom projektu);
- rad u parovima i saradnja među parovima (tandem rad);
- rad sa svim učenicima (čitanje, slušanje, govor, pisanje);
- diferencirani rad (dopunski i dodatni);

- specijalni rad sa učenicima posebnih potreba (manja oštećenja vida, sluha, manje govorne smetnje);
- debatne forme rada (tribine, okrugli stolovi, rasprave, diskusije, takmičenja u vještini govora, afirmacija demokratije sa konkretnim primjerima;
- naučno-istraživačke forme rada (tematika, kompozicija, sadržaj, citati i fusnote...)
- medijske forme rada (TV i radio spiker, konferansije, fotoreporter, izvještač, dopisnik, sportski izvještač, telefonski razgovor, čitanje internet tekstova, učenje putem raznih igara (kviz, recitali kao kolektivne igre, vještine glume kroz igru, imitacije i komične scenske sekvence, učenje na izletima – sakupljanje riječi koje imenuju biljni i životinjski svijet, sportske igre).

Svaka didaktička inovacija i inicijativa u nastavnom procesu je korisna, osvježavajuća i privlačna za učenike, koje nastavnik treba da upućuje na kontinuitet i aktivnosti u učionici, školi i van škole – da čitaju, zapisuju, prikupljaju i sistematiziraju leksiku, da opažaju i upoznaju sredinu u kojoj žive, da misle na nezavisan način i da argumentovano afirmiraju svoja mišljenja.

Poznati didaktički principi moraju biti cilj svakog oblika nastavne prakse i postizanja dostignuća predviđenih ovim planom i programom.

Radna i nastavna sredstva

Osim tradicionalnih nastavnih izvora (udžbenici iz oblasti jezika i književnosti, djela pisaca koja se obrađuju ili njihovi fragmenti), za uspješnu realizaciju programskih sadržaja, kao nastavno sredstvo primjenjuje se i druga odgovarajuća literatura (eseji, recenzije, bibliografski podaci, studije naučnog karaktera, lingvističko-dijalektološki zbornici, razni tipovi rječnika, almanasi, antologije, razni književno-jezički časopisi, i dr.).

Učenike treba navikavati da se služe odgovarajućim knjigama i literaturom u školskim bibliotekama i čitaonicama, kao i u onim vanškolskim, gdje su im na raspolaganju razna literarno-jezička sredstva.

Kompjuteri, komunikatori (direktna veza učenik – uređaj), specijalni elektronski komunikativni uređaji, elektronske učionice, kombinacija grafoskopa i respondera, kao i sva druga (savremena) sredstva, kojima škola raspolaže, mogu se koristiti u nastavi bosanskog jezika i književnosti.

U okviru nastave bosanskog jezika i književnosti potrebno je formirati odgovarajuće naučno-literarne sekcije, kao što su: naučnoistraživačka (oblast jezika, oblast usmene književnosti i drugih oblika književno-jezičkog folklora), literarna, dramska, recitatorska, novinarska, i sl.). Rad u ovim sekcijama učenicima pruža mogućnost da se koriste odgovarajućim sredstvima i da produbljuju i proširuju svoja znanja i vještine koje žele da ostvaruju u daljnjem životu (bavljenje glumom, režijom, žurnalistikom, medijskom komunikacijom, naučno-istraživačkim radom, pjesništvom, prevodilaštvom, menadžmentom u oblasti kulture, filmskom kulturom i tehnologijom). Lektira, kao nastavno sredstvo, može se realizirati i proširivati na vannastavnom nivou, u okviru literarno-jezičkih i naučno-istraživačkih sekcija relevantnih za kvalitetno i kompletno izučavanje jezika i književnosti. Knjiga, kao lektira i pomoćna literatura, primarno je nastavno sredstvo.

Preporučuje se da nastavnik upotrebljava više dinamičkih sredstava koja omogućavaju razumijevanje i usvajanje nastavnih sadržaja.

Orijentacija za samostalan rad

Kroz sve oblike nastave učenike treba usmjeravati i osposobljavati za samostalan rad, koji se može odvijati u svim formama izvođenja nastave jezika i književnosti, primjenom različitih nastavnih metoda i upotrebom relevantnih nastavnih sredstava.

Samostalan rad učenika može se izvoditi u grupama, u parovima i individualno. Nastavnik će upotrijebiti onaj oblik koji je najproduktivniji u realizaciji određene nastavne jedinice. Razvijanje stalnih navika za temeljit samostalan rad jedan je od glavnih ciljeva obrazovno-vaspitnog procesa nastave predmeta Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost – za profesionalnu orijentaciju učenika, za razvijanje njihove imaginacije i radne kreativnosti, za razvijanje sposobnosti za planiranje i organizaciju rada, za uspješno rješavanje radnih zadataka, za razvijanje etičkih vrijednosti, za samovrednovanje, kao i za sticanje kreativne radne sociokulture i postizanje dostignuća najvišeg stepena usvojenosti.

Nastavnik predmeta Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost, u okvirima realizacije nastavnih sadržaja, spontano i sukcesivno ostvaruje dinamičke standarde za samostalan rad učenika. Usmjeravanje učenika za samostalan rad doprinosi razvoju svestrane učenikove ličnosti.

Vrednovanje
Ciljevi vrednovanja

Vrednovanje napredovanja učenika u sticanju znanja važan je dio nastave predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost. Vrednovanje stepena uspjeha učenika podstiče njihovu kreativnost u procesu obrazovanja i afirmira njihove etičke inicijative.

Pravilno vrednovanje uspjeha učenika u funkciji je dobre nastave i afirmacije demokratskih principa. Ono ima za cilj da kod učenika razvija smisao i volju za samoradnju i napredovanje, za proširivanje znanja i sticanje trajnih radnih navika u daljnjem procesu obrazovanja.

Takođe, cilj vrednovanja je u funkciji nastavnikovih saznanja o stepenu uspjeha učenika (koliko su učenici razumjeli i usvojili nastavne sadržaje, koliko su osposobljeni da u praksi primjenjuju stečena znanja, do kojeg stepena su formirali kritičko-kreativno mišljenje i misaone sposobnosti).

Cilj vrednovanja je i dijagnosticiranje stepena napredovanja učenika, preporuka nastavnicima da pravilno planiraju programske sadržaje, motiviranost učenika za kreativnu strategiju učenja i postizanje standarda dostignuća.

Vrste vrednovanja:

- Test učenikovih sposobnosti – na početku školske godine;
- Klasifikaciono vrednovanje (putem upitnika, kontrolnih listića, dosijea, pisanih izvještaja i drugih instrumenata vrednovanja);
- Dijagnostičko vrednovanje – identifikovanje poteškoća sa kojima se suočavaju učenici i nastavnikovo posredovanje u njihovom prevazilaženju;
- Vrednovanje (test) na bazi kriterijuma i ciljeva;
- Spoljašnje vrednovanje – identifikacija pozitivnih i/ili negativnih strana učenika, vrednovanje stečenog znanja i napredovanja učenika;
- Formalno vrednovanje – omogućava učenicima da sami identificiraju svoje pozitivne i negativne strane, kao i da se angažuju u popravljanju eventualnih negativnih strana;
- Vrednovanje pismenosti učenika – na bazi pisanih školskih i domaćih zadataka;
- Vrednovanje usmeno-književne recepcije – slušanje, čitanje, kultura govorenja;
- Praktično vrednovanje – na primjeru praktičnog rada, realizacije projekta, istraživanja na terenu (naučno-istraživački rad);
- Vrednovanje medijske informisanosti i stručnosti recepcije informacija i sadržaja medijske kulture.

Kriteriji vrednovanja

U toku vrednovanja nastavnik treba da ima u vidu sadržaje programa i dostignuća predviđena programom.

Za pravilno i uspješno vrednovanje učeničkih dostignuća potrebna je stručnost nastavnika, radna inicijativa, etičnost, instrumenti vrednovanja. Osnovni elementi vrednovanja su:

- stepen shvatanja nastavnih sadržaja od strane učenika;
- stepen posjedovanja radnih vještina učenika tokom edukativnog procesa;
- stepen socijalne i etičke kulture učenika;
- stepen razvijenosti učenikovih sposobnosti;
- interesovanje učenika za sticanje znánjā i za njihovo proširivanje;
- interesovanje učenika za samostalan rad;
- fleksibilno praćenje relevantne literature;
- ispoljavanje naučnosti i literarno-jezičke kreacije;
- individualna radna kultura učenika;
- stepen usvojenosti nastavnih sadržaja.

Učenikova ličnost i njegovo znanje uvijek su centru ciljeva obrazovnih (edukativnih) dostignuća.

Ono što učenik ne može da savlada ili ne razumije, nastavnik treba da mu pomogne i da mu omogući da probleme, koji eventualno mogu da nastanu, samoinicijativno rješava.

Instrumenti vrednovanja

Pri svakom vrednovanju, nastavnici i škola koriste se različitim sredstvima i instrumentima vrednovanja. Za pravilno i uspješno vrednovanje nastavnici treba da izaberu i primjenjuju odgovarajuće instrumente i sredstva mjerenja, kao što su:

- kontinuirano posmatranje (praćenje) rada učenika;
- forme pismenog i usmenog izražavanja učenika;
- samovrednovanje učenika na primjerima (ili projektima) samostalnog rada;
- upitnici i kontrolni listići;
- radni dosije o stepenima usvojenosti nastavnih sadržaja;
- testovi dostignuća na bazi alternativnih pitanja i odgovora (odgovori sa više alternacija);
- finalni instrument na kraju nastavnog procesa kojim se utvrđuju standardi i kriteriji stepena dostignuća.

Oblici (vrste) testiranja

Za svoja dostignuća u nastavnom procesu (za svoj uspjeh – znanje) učenik treba da dobije realnu ocjenu – da bude svestrano ocijenjen.

Nastavnik treba da objektivno verificira učenikovo znanje, primjenjujući sve oblike evaluativnih tehničkih postupaka vrednovanja (ocjenjivanja), a u ovom kontekstu i odgovarajuće oblike testova, kao što su:

- testovi sa alternativnim odgovorima;
- testovi sa kombinacijama (alternativna pitanja i odgovori);
- testovi sa više alternativa;
- testovi sa kratkim odgovorima i dopunama;
- testovi esejističke formulacije i strukture;
- testovi tipa kay words (određivanje ključnih riječi teksta);
- testovi tipa summary (pisanje sažetaka nekog teksta ili djela);
- pismeni i usmeni ispiti (testovi);
- posmatranje rada učenika (test rada);
- kumulativni test- portfolij;
- sociometrijski test.

Međupredmetna povezanost

Međupredmetne i međuprogramske veze mogu biti uspostavljene između nastavnih sadržaja predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost i nastavnih sadržaja sljedećih predmeta:

- Historija (slike i tematika društvenih odnosa u umjetničkom djelu, historičnost likova, književnost kao umjetnička historija društva);
- Geografija (društvena sredina u umjetničkom djelu i geografski prostor, geografska regija kao objekat u književnom djelu);
- Umjetnost (slikarstvo, vajarstvo, muzika – odnosi između umjetničkog stvaranja sredstvima jezika, boje, zvuka, građevinskog materijala, alternativna umjetnička sredstva izražavanja, analoške komponente u društvenohistorijskim slikama umjetničkih djela, umjetnička terminologija u pristupu i analizi svakog umjetničkog djela, funkcije umjetničkih djela);
- Ostali predmeti (korelativni odnosi mogući su i sa ostalim predmetima i njihovim nastavnim sadržajima – u realizaciji i primjeni jezičkih normi i pravopisa, u kulturi čitanja, govorenja, pisanja i slušanja);
- Korelativni odnosi se uspostavljaju između jezika i književnosti i sredstava medijske kulture (televizija, radio, internet, pozorište, film, medijska periodika);
- Nastavnici jezika i književnosti i nastavnici drugih predmeta treba da uspostavljaju korelaciju među nastavnim sadržajima koji su predviđeni operativnim ciljevima, kao i sve druge oblike međuprogramske saradnje tokom cijele školske godine.

RAZRED	PREDMET	NASTAVNA OBLAST	NASTAVNE JEDINKE	KOMPETENCIJE
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Tjelesni odgoj** **Muzička kultura**	Književnost Pubertet Pjevanje i sviranje	Miroslav Antić, *Posle detinjstva* Odlike puberteta *Simpatija*, tekst i muzika: Ajka Kolaković	Tjelesno-zdravstvena kompetencija
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura**	Književnost Pjevanje i sviranje	A. P. Čehov, *Vanjka* *Podmoskovske večeri,* Rusija,	Kulturna svijest i kulturno izražavanje Socijalna i građanska kompetencija
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura** **Historija**	Književnost Muzičke igre i brojalice Osmansko carstvo	A. Sidran, *San o Bašeskiji* Bašeskija, *Ljetopis o Sarajevu* Narodna balada *Smrt braće Morića* Anterija kolo, gradsko kolo bošnjačke tradicije iz Sarajeva Bosna u osmanskom periodu do kraja XVIII vijeka	Odgovornost Kombiniranje znanja i vještina Građanska i socijalna kompetencija
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura** **eografija**	Književnost Pjevanje i sviranje Bosna i Hercegovina	Narodna lirska pjesma iz BiH *Bulbul mi poje, zora mi rudi* *Čija je ono djevojka* *Tamburalo momče uz tamburu* *Hajde, dušo, da ašikujemo* *Hej, ja zagrizoh šareniku jabuku* *Moj beharu, ko li mi te bere* Prirodna i kulturna baština BiH	Kulturna svijest i kulturno izražavanje
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura** **Engleski jezik**	Književnost Dječije stvaralaštvo Vrijeme i godišnja doba	Lirske deskriptivne pjesme-Cesarić, Ilić, Humo Izmišljanje teksta na zadanu melodiju/ Izmišljanje novih pjesmica na zadani tekst	Komuniciranje na maternjem jeziku Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Geografija**	Književnost Sjeverna Evropa	Isidora Sekulić, *Oslo pod snijegom*, putopi, odlomak Norveška	Učiti kako se uči Društveno uključivanje i upravljanje učenjem
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Biologija** **Engleski jezik** **Njemački jezik**	Književnost Sistematika životinja i ponašanje životinja Svijet životinja Životinjski svijet	Ćamil Sijarić, *Koza* S. Jesenjin, *Pjesma o keruši* Domaće životinje, značaj životinja za čovjeka Domaće životinje Domaće životinje	Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija Građanska odgovornost
VII	**B,h,s jezik i književnost** **Engleski jezik** **Muzička kultura**	Književnost Slobodno vrijeme Pjevanje i sviranje	Ranko Pavlović, *Čistač obuće* Prijatelj, tekst: Mahir Vehabović, muzika: Belkisa Vehabović	Komunikacija na maternjem i stranom jeziku Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija

VII	**B,h,s jezik i književnost** **Engleski jezik** **Njemački jezik** **Muzička kultura**	Književnost Porodica Život u porodici Pjevanje i sviranje	Zija Dizdarević, *Majka* N. Šop, *Bakine naočari* E. Kišević, *Lampa na prozoru* *Moja mala djevojčica*, pjevaju Zdenka Vučković i Ivo Robić	Komunikacija na maternjem i stranom jeziku Kombiniranje znanja i vještina Građanska i socijalna kompetencija
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Tjelesni odgoj**	Književnost Samouvažavanje	S. Ćorović, *Špijun* Z. Kolarić, *Suze kojih se stidim*	Kulturna svijest i kulturno izražavanje Tjelesna-zdravstvena kompetencija
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura**	Književnost Slušanje muzike	M. Ogrizović, *Hasanaginica*, drama Narodna balada *Hasanaginica* *Ah što ćemo ljubav kriti*, III čin, opera: Hasanaginica, Asim Horozić, sevdalinka u operi	Društveno-međuljudski odnosi-usporedba Timski rad
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Njemački jezik**	Književnost Život u porodici	S. Jesenjin, *Pismo majci* D. Sekulić, *Majka* J. Kozarac, *Moj djed* B. Ćopić, *Bašta sljezove boje*	Komunikacija na maternjem i stranom jeziku Kombiniranje znanja i vještina Građanska i socijalna kompetencija
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura**	Književnost Slušanje muzike	I. Samokovlija, *Nosač Samuel* *Hor Jevreja* iz opere Nabuko, Đuzepe Verdi	Socijalna i građanska kompetencija
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Geografija**	Književnost Monsunska Azija	V. Krmpotić, *Pisma iz Indije* Južna Azija	Kulturna svijest i kultura izražavanja
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Historija**	Književnost Bosna u XiX vijeku	P. Kočić, *Jazavac pred sudom*, odl. P. Kočić, *Pripovijetke*	Društveno-međuljudski odnosi Kritički stav
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Biologija**	Književnost Vode	S. O'Dell, Otok plavih dupina, odl. E. Hemingvej, Starac i more, odl. romana More, ekosistemi	Kombiniranje znanja i vještina
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Njemački jezik**	Književnost Moja domovina	M. Dizdar, *Zapis o zemlji* Derviš-paša Bajezidagić, *Gazel o Mostaru*	Kulturna svijest i kultura izražavanja
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Engleski jezik** **Tjelesni odgoj**	Književnost Škola Kultura ponašanja	E. Kestner, *Leteći razred* I. Andrić, *Knjiga*	Učiti kako se uči Odgovornost
VIII	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura**	Književnost	Narodna lirska pjesma iz BiH, sevdalinka (*Majka Fatu kroz tri gore više, Nesretna djevojka* ili *Ljubavni rastanak*) *Kraj potoka bistre vode*, sevdalinka u interpretaciji poznatih izvođača narodne muzike i *Voljelo se dvoje mladih - Žute dunje*, sevdalinka u interpretaciji poznatih izvođača zabavne muzike.	Kulturna svijest i kultura izražavanja

IX	**B,h,s jezik i književnost** **Engleski jezik**	Književnost Ljudi i događaji u prošlosti	D. Sušić, *Uhode*, odl. o Husein-kapetanu Gradaščeviću N. Ibrišimović, *Zmaj od Bosne*, odl. I. Andrić, *A.G. Matoš*, esej E. Kišević, Ništa te kao ne boli V. Šekspir, *Romeo i Julija*	Društveno uključivanje i pristup učenju Kombiniranje znanja i vještina Komunikacija na maternjem i stranom jeziku
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Njemački jezik**	Književnost Prava ljubav	V. Popa, *Očiju tvojih da nije* T. Ujević, *Kolajna* Narodna balada *Smrt Omera i Merime* M. Dizdar, *Kosara/Gorčin*	Pravo izbora Samoinicijativa i poduzetnička kompetencija
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Engleski jezik** **Njemački jezik**	Književnost Putovanja Putovanje	O. Pamuk, *Istanbul, grad, uspomene*, odl.	Komunikacija na maternjem i stranom jeziku Društveno-međuljudski odnosi i društveno uključivanje
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Engleski jezik**	Književnost Zanimanja/karijere	I.A. Krilov, *Magarac i slavuj*	Kombiniranje znanja i vještina
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Biologija**	Književnost Čovjek kao biološko i društveno biće	M. Crnjanski, Život A.B. Šimić, *Opomena* I.G. Kovačić, *Mrak na svijetlim stazama* I. B. Singer, *Gimpel luda* Molijer, *Mizantrop*, odl.iz komedije R. Bah, *Galeb Džonatan Livingston*	Socijalna i građanska kompetencija
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Geografija**	Književnost Bosna i Hercegovina	Usmena narodna književnost Prirodna i kulturna tradicija (baština) BiH	Kulturna svijest i kultura izražavanja Socijalna i građanska kompetencija
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Historija**	Književnost Evropske i vanevropske zemlje do Prvog svjetskog rata	E. Mulabdić, *Zeleno busenje*, odl. Bosna i Hercegovina do Prvog svjetskog rata	Kritički osvrt Usporedba i procjena znanja
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Historija**	Književnost Prvi svjetski rat (1914-1918.)	Hasan Kikić, *Provincija u pozadini* Prvi svjetski rat (1914-1918.) u BiH	Društveno-međuljudski odnosi i društveno uključivanje Socijalna i građanska kompetencija
IX	**B,h,s jezik i književnost** **Muzička kultura** **Likovna kultura**	Književnost Dječije stvaralaštvo	V. Ilić, *Grm* ili *Sivo sumorno nebo* A. S. Puškin, *Elegija* Izmišljanje novih pjesmica na zadani tekst. Literarno i /ili likovno izražavanje doživljaja muzike. Prezentacija rezultata samostalnog i grupnog rada	Kreativno-produktivna kompetencija

Profil i stručna sprema nastavnika

Nastavu predmeta Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost **od I do V razreda** mogu izvoditi lica koja su završila:
- Nastavnički fakultet/ pedagošku akademiju, odsjek za razrednu nastavu, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor razredne nastave ili ekvivalent u jednopredmetnoj i dvopredmetnoj grupi predmeta;
- Nastavnički fakultet/ pedagošku akademiju, odsjek za razrednu nastavu, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor razredne nastave ili ekvivalent u jednopredmetnoj i dvopredmetnoj grupi predmeta;
- Nastavnički fakultet, odsjek za razrednu nastavu, sa završenim studijem u četverogodišnjem trajanju (VII stepen stručne spreme);
- Nastavnički fakultet/ pedagošku akademiju, odsjek za razrednu nastavu, sa završenim studijem u dvogodišnjem trajanju (VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik razredne nastave;

Nastavu predmeta (Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost **od VI do IX razreda** mogu izvoditi lica koja su završila:
- Nastavnički fakultet/ pedagošku akademiju, odsjek za bosanski/ hrvatski/ srpski jezik i književnost ili odsjek za južnoslavenske jezike i književnost, sa završenom četverogodišnjim dodiplomskim studijem (VII stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem profesor bosanskog/ hrvatskog/ srpskog jezika i književnosti ili drugim stručnim zvanjem gdje je bosanski/ hrvatski/ srpski jezik ili književnost/ južnoslavenski jezik ili književnost, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
- Nastavnički fakultet/ pedagošku akademiju, odsjek za bosanski/ hrvatski/ srpski jezik i književnost ili odsjek za južnoslavenske jezike i književnost, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor bosanskog/ hrvatskog/ srpskog jezika i književnosti ili drugim stručnim zvanjem gdje je bosanski/ hrvatski/ srpski jezik ili književnost/ južnoslavenski jezik ili književnost, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
- Nastavnički fakultet/ pedagošku akademiju, odsjek za bosanski/ hrvatski/ srpski jezik i književnost, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor bosanskog/ hrvatskog/ srpskog jezika i književnosti ili drugim stručnim zvanjem gdje je bosanski/hrvatski/srpski jezik ili književnost/južnoslavenski jezik ili književnost glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent
- Nastavnički fakultet/ pedagošku akademiju, odsjek za bosanki/ hrvatski/ srpski jezik i književnost, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik bosanskog/ hrvatskog/ srpskog jezika i književnosti ili drugim stručnim zvanjem gdje je bosanski/ hrvatski/ srpski jezik ili književnost/ južnoslavenski jezik ili književnost, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj nastavi.

1.2. STRANI JEZICI

KURIKULUM

2. ENGLESKI JEZIK ZA
I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX
razred osnovne škole
PRVI STRANI JEZIK

ENGLESKI JEZIK – PRVI STRANI JEZIK

Uloga i značaj: Učenje stranog jezika pruža učenicima šansu da prihvataju različitosti i da imaju više poštovanja prema drugima. Iskustvo učenja stranog jezika će povećati svijest učenika prema jeziku, te može imati pozitivan uticaj na opći razvoj. Nastava i učenje stranog jezika pomaže i doprinosi učeničkom intelektualnom razvoju. Učenje stranog jezika kod učenika razvija svijest da je jezik jedan od najvažnijih elemenata druge kulture koja je jednako vrijedna kao i njegova vlastita.

Znanje engleskog jezika danas predstavlja vid osnovne pismenosti, prijeko potrebne za međunarodne kontakte, naučna istraživanja, obavijesti i komunikacije putem elektroničkih tehnologija te da služi kao instrument za sticanje znanja.

Uloga nastave engleskog jezika je veoma značajna u svijetu interkulturalnih, indisciplinarnih i globalnih zbivanja. Zbog toga je važno da rani početak učenja engleskog jezika zauzima posebno mjesto u nastavnom planu i programu za osnovnu školu. Engleski jezik je vodeći strani jezik koji se izučava u svim zemljama, a istovremeno je zvanični i radni jezik svih relevantnih međunarodnih institucija i organizacija.

	Fond sati/ časova																			
Razredi	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX			
	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S
	34	**1**	**35**	**1**	**70**	**3**	**105**	**3**	**105**	**3**	**70**	**2**	**70**	**2**	**70**	**2**	**64**	**2**		
Trijade			**139**						**280**						**204**					
Ukupno									**623**											

Opšti cilj

Cilj učenja engleskoga jezika je osposobljavanje učenika za aktivno i pozitivno življenje u savremenom svijetu i adekvatno reagiranje na zahtijeve i izazove koji se neprestano mijenjaju. Učenjem se istovremeno pruža pomoć roditeljima i društvu u cjelini u obrazovanju i odgoju djece. Uvođenje nastave engleskog jezika kao obaveznog predmeta u prvom i drugom razredu devetogodišnje osnovne škole pospješuje elementarno upoznavanje različitih kultura u zemljama engleskog govornog područja, priprema učenike za cjelovito kvalitetnije obrazovanje i rano uspješno uključivanje u svjetsku školsku odnosno akademsku zajednicu.

- Razvijati jezične kompetencije kod učenika;
- Upoznati kulturu naroda čiji se jezik izučava i pozitivan stav prema različitostima;
- Razviti motivaciju za učenje jezika i zadovoljstvo u učenju;
- Razviti samopouzdanje i samopoštovanje;
- Razviti i poduprijeti radoznalosti, samostalnosti i kreativnosti;
- Razviti sposobnost slušanja, pažnje i praćenja logičkog smisla;
- Razviti i poduprijeti kontinuitet u učenju jezika kao temeljno načelo.

ISHODI UČENJA PO TRIJADAMA:

PRVA TRIJADA

Nastavna područja/ oblasti	Očekivani rezultati/ ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	Učenik će moći: - pozitivno se postaviti prema aktivnom slušanju na stranom jeziku i nastojati prevladati strah od nerazumijevanja. - uočiti najosnovnije posebnosti izgovora i intonacije stranog jezika. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje slušanjem te najosnovnije - strategije saradničkog i individualnog učenja. - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima, uključujući i elektronske medije. - globalno i selektivno odrediti značenje vrlo jednostavnih izraza i tekstova vezanih uz svakodnevni život i neposredno okruženje ako su izneseni vrlo polako i jasno te prepoznati najosnovnije namjere sagovornika. - primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje vrlo jednostavnih slušnih poticaja. - aktivnim sudjelovanjem i primjerenim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo slušanjem. - reagovati na osnovni sadržaj raznih vrlo jednostavnih tekstova i poticaje sadržane u njima. - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati pozitivan odnos prema slušanju raznovrsnih vrlo jednostavnih tekstova. - slušanjem uočiti vrlo jednostavne činjenice o zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - prepoznati najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja na stranom jeziku. - uočiti važnost poštivanja vlastite i drugih kultura na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima.
Čitanje i razumijevanje	Učenik će moći: - pozitivno se postaviti prema čitanju na stranomu jeziku i prevladati strah od nerazumijevanja. - čitati s pozornošću i održati pozornost na određeno vrijeme. - uočiti najosnovnije posebnosti pravopisa stranog jezika te primijeniti najosnovnija pravila pravopisa. - pri glasnom čitanju identificirati razliku između pisanja i izgovora učestalih riječi. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje čitanjem te najosnovnije strategije saradničkog i individualnog učenja. - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se,samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima pisanih tekstova, uključujući i elektronske medije. - globalno i selektivno čitati i prevoditi kratke, vrlo jednostavne tekstove vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje. - pronaći bitne informacije iz kratkih izvornih i didaktičkih tekstova. - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati radoznalost i želju za čitanjem. - čitati, samostalno i/ili uz pomoć, različite vrste vrlo jednostavnih tekstova. - čitanjem vrlo kratkih tekstova na stranom jeziku uočiti i usvojiti jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i stranih kultura. - prepoznati humanističke vrijednosti kao što su prijateljstvo, saradnja, altruizam i tolerancija.

Govorenje	Učenik će moći: - pozitivno se postaviti prema govorenju na stranom jeziku i nastojati prevladati strah od grešaka. - uočiti najosnovnije posebnosti izgovora i intonacije stranog jezika te pravilno artikulirati glasove. - izgovarati i naglašavati riječi i fraze te poštivati ritam i intonaciju vrlo jednostavnih izraza. - uočiti najosnovnije razlike između pisanja i izgovora vrlo jednostavnih izraza. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje govorenim izrazima te najosnovnije strategije saradničkoga i individualnoga učenja. - samostalno ili uz pomoć, upotrebljavati udžbeničke rječnike te različite druge izvore, uključujući elektronske medije. - vrlo jednostavno verbalno reagirati na slušne, pisane i slikovne poticaje. - vrlo jednostavnim jezikom, samostalno ili uz pomoć, sudjelovati u različitim oblicima govorne produkcije i interakcije. - pokazati interes za govorenje na stranom jeziku te primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo govorenjem. - govorenjem i/ili pjevanjem vrlo kratkih tekstova različitih vrsta osjetiti zadovoljstvo u učenju stranog jezika te verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičkom izražavanju. - u govorenim izrazima koristiti se činjenicama o životu u zemljama jezika koji se uči. - koristiti najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja na stranom jeziku. - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura. - prepoznati humanističke vrijednosti, kao što su prijateljstvo, saradnja, altruizam i tolerancija.
Pisanje	Učenik će moći: - pozitvno se postaviti prema pisanju na stranom jeziku. - uočiti neke najosnovnije razlike između govorenoga i pisanoga teksta te razlike u pisanju na stranom i maternjem jeziku. - primijenjivati najosnovnija pravopisna pravila na stranom jeziku. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i ostvarivanje pisanih tekstova te najosnovnije strategije saradničkoga i individualnoga učenja. - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima, uključujući i elektronske medije. - vrlo jednostavnim jezikom samostalno ili uz pomoć napisati vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst uključujući i tekstove u svakodnevnoj komunikaciji. - pisati vrlo jednostavne tekstove, i to na različitim nivoima samostalnosti: prepisati, dopuniti tekst, pisati prema slušnom, pisanom ili slikovnom primjeru. - aktivno sudjelovati u pisanju raznovrsnih vrlo jednostavnih tekstova i pokazati zadovoljstvo pisanjem. - identificirati potrebu navike pisanja u svakodnevnoj komunikaciji. - pisati i/ili ilustrirati kratke tekstove i time osjetiti zadovoljstvo u učenju stranoga jezika te verbalnim i - neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičnom izražavanju. - u pisanju upotrebljavati jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - koristiti i imitirati najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja pisanjem na stranom jeziku te napisati vrlo kratak tekst u svakodnevnoj komunikaciji u skladu sa pravilima kulture jezika koji se uči. - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i stranih kultura. - prepoznati humanističke vrijednosti kao što su prijateljstvo, saradnja, altruizam i tolerancija.

DRUGA TRIJADA:

Nastavna područja/ oblasti	Očekivani rezultati/ ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	Učenik će moći: - pozitivno se postaviti prema aktivnom slušanju na stranom jeziku i nastojati prevladati strah od nerazumijevanja. - uočiti najosnovnije posebnosti izgovora i intonacije stranog jezika. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje slušanjem te najosnovnije strategije saradničkog i individualnog učenja. - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima, uključujući i elektronske medije. - globalno i selektivno odrediti značenje vrlo jednostavnih izraza i tekstova vezanih uz svakodnevni život i neposredno okruženje ako su izneseni vrlo polako i jasno te prepoznati najosnovnije namjere sagovornika. - primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje vrlo jednostavnih slušnih poticaja. - aktivnim sudjelovanjem i primjerenim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo slušanjem. - reagovati na osnovni sadržaj raznih vrlo jednostavnih tekstova i poticaje sadržane u njima. - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati pozitivan odnos prema slušanju raznovrsnih vrlo jednostavnih tekstova. - slušanjem uočiti vrlo jednostavne činjenice o zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim - životom i okruženjem. - prepoznati najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja na stranom jeziku. - uočiti važnost poštivanja vlastite i drugih kultura na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima.
Čitanje i razumijevanje	Učenik će moći: - pozitivno se postaviti prema čitanju na stranom jeziku i prevladati strah od nerazumijevanja. - čitati s pozornošću i održati pozornost na određeno vrijeme. - uočiti najosnovnije posebnosti pravopisa stranog jezika te primijeniti najosnovnija pravila pravopisa - pri glasnu čitanju identificirati razliku između pisanja i izgovora učestalih riječi. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje čitanjem te najosnovnije strategije saradničkoga i individualnoga učenja upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima pisanih tekstova, uključujući i elektronske medije. - globalno i selektivno čitati i prevoditi kratke, vrlo jednostavne tekstove vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje. - pronaći bitne informacije iz kratkih izvornih i didaktičkih tekstova. - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati radoznalost i želju za čitanjem. - čitati, samostalno i/ili uz pomoć, različite vrste vrlo jednostavnih tekstova. - čitanjem vrlo kratkih tekstova na stranom jeziku uočiti i usvojiti jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i stranih kultura. - prepoznati humanističke vrijednosti kao što su prijateljstvo, saradnja, altruizam i tolerancija.

Govorenje	Učenik će moći: - pozitivno se postaviti prema govorenju na stranom jeziku i nastojati prevladati strah od grešaka. - uočiti najosnovnije posebnosti izgovora i intonacije stranog jezika te pravilno artikulirati glasove, izgovarati i naglašavati riječi i fraze te poštivati ritam i intonaciju vrlo jednostavnih izraza. - uočiti najosnovnije razlike između pisanja i izgovora vrlo jednostavnih izraza te primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje govorenim izrazima te najosnovnije strategije saradničkoga i individualnoga učenja. - samostalno ili uz pomoć, upotrebljavati udžbeničke rječnike te različite druge izvore, uključujući elektronske medije. - vrlo jednostavno verbalno reagirati na slušne, pisane i slikovne poticaje. - vrlo jednostavnim jezikom, samostalno ili uz pomoć, sudjelovati u različitim oblicima govorne produkcije i interakcije. - pokazati interes za govorenje na stranom jeziku te primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo govorenjem. - govorenjem i/ili pjevanjem vrlo kratkih tekstova različitih vrsta osjetiti zadovoljstvo u učenju stranoga jezika te verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičkom izražavanju. - u govorenim iskazima koristiti se činjenicama o životu u zemljama jezika koji se uči. - koristiti najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja na stranom jeziku. - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura. - prepoznati humanističke vrijednosti, kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija.
Pisanje	**Učenik će moći:** - pozitvno se postaviti prema pisanju na stranom jeziku. - uočiti neke najosnovnije razlike između govornog i pisanog teksta te razlike u pisanju na stranom i maternjem jeziku. - primijenjivati najosnovnija pravopisna pravila na stranom jeziku. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i ostvarivanje pisanih tekstova te najosnovnije strategije saradničkog i individualnoga učenja. - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima, uključujući i elektronske medije. - vrlo jednostavnim jezikom samostalno ili uz pomoć napisati vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst uključujući i tekstove u svakodnevnoj komunikaciji. - pisati vrlo jednostavne tekstove, i to na različitim nivoima samostalnosti: prepisati, dopuniti tekst, pisati prema slušnom, pisanom ili slikovnom primjeru. - aktivno sudjelovati u pisanju raznovrsnih vrlo jednostavnih tekstova i pokazati zadovoljstvo pisanjem - identificirati potrebu navike pisanja u svakodnevnoj komunikaciji. - pisati i/ili ilustrirati kratke tekstove i time osjetiti zadovoljstvo u učenju stranog jezika te verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičnom izražavanju. - u pisanju upotrebljavati jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - koristiti i imitirati najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja pisanjem na stranom jeziku te napisati vrlo kratak tekst u svakodnevnoj komunikaciji u skladu sa pravilima kulture jezika koji se uči. - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i stranih kultura. - prepoznati humanističke vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija.

TREĆA TRIJADA:

Nastavna područja/ oblasti	Očekivani rezultati/ ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	**Učenik će moći:** - izgraditi pozitivan odnos prema aktivnomu slušanju na stranom jeziku i samopouzdanje pri slušanju. - uočiti i pokazati razumijevanje posebnosti izgovora i intonacije stranog jezika te savladati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina stranog jezika u odnosu na maternji jezik. - primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne, socijalne i afektivne strategije za planiranje i upravljanje slušanjem. - samostalno se koristiti različitim izvorima na stranom jeziku, uključujući elektronske medije i obrazovne programe. - primijeniti strategije kooperativnog i individualnog učenja te oblike samoprocjene i međusobne procjene - pokazati razumijevanje i tumačiti dobivene informacije. - globalno i selektivno pokazati razumijevanje različite jednostavne i nešto složenije tekstove vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje ako su izneseni polako i jasno te prepoznati namjere sagovornika. - primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje jednostavnih i složenijih slušnih poticaja. - aktivnim sudjelovanjem i primjerenim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo slušanjem. - pratiti sadržaj raznih jednostavnih i nešto složenijih slušnih i slušno-vidnih književnih i neknjiževnih tekstova te reagovati na poticaje sadržane u njima. - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati radoznalost i pozitivan odnos prema slušanju raznovrsnih jednostavnih i nešto složenijih tekstova. - slušanjem uočiti jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - usvojiti osnovne obrasce uljudnoga ophođenja na stranom jeziku. - na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite i drugih kultura. - izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnost aktivnog i odgovornog sudjelovanja u pitanjima bitnim za zajednicu.
Čitanje i razumijevanje	**Učenik će moći:** - izgraditi pozitivan odnos prema čitanju na stranom jeziku i samopouzdanje pri čitanju. - čitati s pažnjom i održati pažnju tokom čitanja. - ovladati pravopisnim pravilima na stranom jeziku te rečeničnom intonacijom pri glasnom čitanju. - primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne, socijalne i afektivne strategije za planiranje i upravljanje čitanjem. - služiti se udžbeničkim i dvojezičnim rječnicima te različitim izvorima pisanih tekstova, uključujući i elektronske medije i obrazovne programe - primijeniti strategije suradničkoga učenja te oblike samoprocjene i međusobne procjene. - globalno, selektivno i detaljno pokazati razumijevanje kraćih jednostavnih i nešto složenijh izvornih i didaktičkih tekstova o poznatim temama u kojima se koristi uobičajeni svakodnevni vokabular. - tumačiti dobivene informacije te kritički procijeniti njihov sadržaj i namjere autora. - uočiti osnovne značajke različitih vrsta tekstova. - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati radoznalost i želju za čitanjem. - odabrati i sa zanimanjem samostalno čitati različite vrste jednostavnih i nešto složenijih književnih i neknjiževnih, izvornih i didaktičkih tekstova u prozi ili stihovima te osjetiti zadovoljstvo u čitanju na stranome jeziku. - povezati tekst s vlastitim iskustvom i znanjem o svijetu. - čitanjem kraćih tekstova na stranomu jeziku usvojiti jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura. - izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnost aktivnog i odgovornog sudjelovanja u pitanjima bitnima za zajednicu.

Govorenje

Učenik će moći:

- izgraditi pozitivan odnos prema govorenju na stranom jeziku i samopouzdanje u govorenju.
- uočiti posebnosti izgovora i intonacije stranog jezika te pravilno artikulirati glasove, izgovarati i naglašavati riječi i fraze te poštivati ritam i intonaciju jednostavnih i nešto složenijih izraza i izjava.
- uočiti razlike između pisanja i izgovaranja jednostavnih i nešto složenijih izjava i izraza.
- primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne, socijalne i afektivne strategije pri ostvarivanju govorenih izjava kao i strategije suradničkoga i individualnoga učenja.
- koristiti udžbeničke i dvojezične rječnike te služiti se različitim izvorima, uključujući i elektronske medije i obrazovne programe.
- verbalno reagirati na različite jednostavne i nešto složenije slušne, pisane i slikovne poticaje vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje služeći se pritom prikladnim jednostavnim jezičkim strukturama.
- tumačiti dobivene informacije i na temelju njih samostalno zaključivati te jednostavno obrazložiti vlastiti stav.
- samostalno, ili uz pomoć, sudjelovati u različitim oblicima govorne produkcije i interakcije služeći se pritom jednostavnim i nešto složenijim jezikom.
- pokazati interes za govorenje na stranom jeziku te primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo govorenjem.
- govorenjem i/ili pjevanjem i/ili dramatizacijom kraćih tekstova različitih vrsta osjetiti zadovoljstvo u učenju stranog jezika te verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičkom izražavanju.
- sudjelovati u nizu suradničkih govornih aktivnosti smještenih u stvarni kontekst jezika koji se uči te pritom izraziti svoja iskustva, osjećaje i vlastito mišljenje.
- u govorenim iskazima koristiti se usvojenim činjenicama o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem.
- primjenjivati osnovne obrasce uljudnoga ophođenja na stranom jeziku.
- na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura.
- izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnost aktivnog i odgovornog sudjelovanja u pitanjima bitnim za zajednicu.

Pisanje

Učenik će moći:

- izgraditi pozitivan odnos prema pisanju na stranom jeziku i samopouzdanje pri pisanju.
- uočiti razlike između govorenih, jednostavnih i nešto složenijih pisanih tekstova te razlike u pisanju na stranom i maternjem jeziku.
- primjenjivati pravopisna pravila pri pisanju na stranom jeziku.
- primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne, socijalne i afektivne strategije pri planiranju i ostvarivanju pisanih tekstova kao i strategije saradničkoga i individualnog učenja.
- koristiti dvojezične rječnike te se koristiti različitim izvorima, uključujući i elektronske medije i obrazovne programe.
- napisati kraći tekst, uključujući i tekstove u svakodnevnoj komunikaciji, služeći se pritom jednostavnim i nešto složenijim jezičkim strukturama.
- pisati tekstove opisane u prethodnoj tački, i to na različitim nivoima samostalnosti: dopuniti, pisati prema slušnom, pisanom ili slikovnom primjeru, pisati slobodno.
- tumačiti dobivene informacije i na temelju njih samostalno zaključivati.
- izraziti svoja iskustva, osjećaje i vlastito mišljenje te ga obrazložiti.
- pokazati interes za pisanje raznovrsnih tekstova i pokazati zadovoljstvo pisanjem.
- verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičkom izražavanju te steći naviku pisanja u svakodnevnoj komunikaciji.
- u pisanju koristiti usvojene činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem.
- primjenjivati obrasce uljudnoga ophođenja pisanjem na stranomu jeziku te napisati kraći tekst u svakodnevnoj komunikaciji u skladu s uvriježenim pravilima kulture jezika koji se uči.
- na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura.
- izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnost aktivnog i odgovornog sudjelovanja u pitanjima bitnim za zajednicu.

U nastavi engleskog jezika ne postoji stroga podjela po nastavnim područjima kao u nastavi maternjeg jezika, nego se nastavna područja prožimaju tokom jednog nastavnog sata. Treba također naglasiti da se u prvom razredu ne javljaju nastavna područja čitanja i pisanja zbog prilagođavanja nastavnog plana i programa uzrastu učenika.

DIDAKTIČKO - METODIČKA UPUTSTVA

Metode podučavanja - Nastavnici su obavezni primjenjivati elementarne opće preporuke i savjete koji su objavljeni u Nastavnom planu i programu za engleski jezik u prvom razredu devetogodišnje osnovne škole. Nastavnici trebaju koristiti raspoloživa audiovizuelna pomagala i priručnike sa preporučenim didaktičko-metodološkim pristupom koji čine sastavni dio planirane udžbeničke literature.

Izvori podučavanja - Koristiti savremenu udžbeničku literaturu u skladu sa stavovima i odlukama Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona odnosno Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Sarajevo. Nastavnici također trebaju konsultirati i eventualno koristiti po vlastitom izboru raspoloživu literaturu objavljenu u publikaciji Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine pod nazivom *Katalog odobrenih udžbenika i nastavnih sredstava u Bosni i Hercegovini, za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole, za tekuću školsku godinu.*

Nastavnicima se povjerava profesionalno-izazovna, odgovorna i plemenita dužnost izvođenja nastave engleskog jezika za učenike najmlađeg uzrasta koji se uključuju u redovno školovanje. U školama koje imaju širi izbor nastavnog kadra, poželjno je da se nastava povjeri mlađim nastavnicima koji posjeduju univerzitetsku diplomu i žele raditi sa najmlađom učeničkom populacijom.

Nastavna područja:

- Slušanje
- Govorenje
- Čitanje
- Pisanje
- Vokabular
- Gramatika

UPUTSVO ZA REALIZACIJU PROGRAMSKIH SADRŽAJA ENGLESKOG JEZIKA U PRVOM I DRUGOM RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE

Nastavnici su dužni voditi računa o životnoj dobi učenika, društvenom ambijentu i načinu organiziranja školovanja djece. Nastavnici su dužni uskladiti programske sadržaje sa ostalim silabusima razredne nastave prilikom izrade godišnjih planova i programa. Izvoditi nastavu na način da u nastavnom procesu učenici usvajaju nova znanja kroz spontano međusobno povezane vještina govora i slušanja na prikladnim nivoima složenosti.

Preporuke nastavnicima

U nastavnom procesu obratiti pažnju na sljedeće aktivnosti:

- Učiti jezičke vještine, a ne o jeziku;
- Njegovati razvoj pozitivnog, razigranog stava prema učenju jezika;
- Poticati motiviranje odgovornog i aktivnog stava;
- Poticati radoznalosti i kreativnost; njegovati razumijevanje i logičko pamćenje;
- Poticati temeljitost, predanost i preciznost u učenju jezika;
- Njegovati samostalnost u govoru i vlastitom reproduciranju naučenog, primjereno dobi; Kroz igru, pjesmu i ples učiniti da učenje engleskoga jezika bude zabava i zadovoljstvo;

PRVA TRIJADA

PRVI RAZRED

Ishodi učenja

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.
Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti se u komunikaciji s drugima da bi stekli sampouzdanje prilikom javnog obraćanja.
- biti u mogućnosti da broje do 10 da bi izrazili količinu.
- imenovati i razlikovati osnovne boje, pojedine igračke, životinje, dijelove tijela, odjeću, obuću, hranu, predmete vezane za školu, porodicu i dom da bi iste mogli prepoznati i klasifikovati po gore navedenim kategorijama.
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama.
- biti u mogućnosti da predstave članove svoje porodice koristeći frazu „This is my...“ da bi istu mogli koristiti u svakodnevnoj komunikaciji
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „I have got...“ i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom iz već navedene tematike
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu „I like/don't like...“ da bi mogli razviti svijest o međusobnim sličnostima i razlikama i zaključiti po čemu su slični ili različiti.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	- identifikovati pozdrave - predstaviti sebe i druge	- prepoznati i odgovoriti na pozdrave - slušati i ponoviti pjesmicu - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj Učenik: - slobodno odgovara na pozdrave - slobodno odgovara na pitanja - prihvata različitosti
Brojevi 1-10	- razumjeti i pravilno izgovoriti brojeve od 1 do 10, te samostalno brojati - reći koliko imaju godina	- bojenjem, crtanjem, izrezivanjem povezivati brojeve sa datim ilustracijama - brojati na engleskom jeziku od 1 do 10	- dobrovoljno se javlja - doprinosi radu u grupi - komunicira sa samopouzdanjem
Boje	- imenovati osnovne boje - prepoznati jednu ili više boja i reagovati.	- bojiti ilustracije po uputama - bojenjem, crtanjem, izrezivanjem povezivati boje sa datim ilustracijama - vidjeti razliku između osnovnih boja.	- obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike
Igračke	- imenovati pojedine igračke - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati:	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a, - pjevati, - recitovati kraće pjesmice - ilustrovati ili bojiti pojedine igračke po uputama	- sluša zahtjeve - dobrovoljno čita
Pojedine domaće i divlje životinje	- imenovati pojedine domaće i divlje životinje	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a. - ilustrovati ili bojiti pojedine životinje prema uputama - oponašati kretanje i glasanje životinja	- surađuje s drugim učenicima

Dijelovi tijela, odjeća, obuća	- imenovati osnovne odjevne predmete, glavne dijelove tijela	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD -a - ilustrovati ili bojiti pojedine dijelove tijela i odjevne predmeta prema uputama - dovoditi tijelo u određenu poziciju
Predmeti vezani za školu	- imenovati predmete u školskoj torbi	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - ilustrovati ili bojiti pojedine dijelove tijela i odjevne predmeta prema uputama
Hrana	- nabrojati hranu koju voli i koju ne voli i daje primjere određenih vrsta hrane - imenuje pojedine vrste hrane	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - okusom razlikovati određenu vrstu hrane - ilustrovati ili bojiti različitu vrstu hrane prema uputama
Porodica i dom	- imenovati članove svoje uže porodice i predstaviti ih	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - ilustrovati ili bojiti članove porodice prema uputama
Praznično okruženje	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - ilustrovati ili bojiti okruženje ili karakteristične predmete vezane za određen praznik prema uputama

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Vokabular**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura**	Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	Komuniciranje na maternjem jeziku -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **Likovna kultura**	Brojevi 1-10	Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije -temeljno znanje i razumijevanje brojeva i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija -spremnost da se nadvlada strah od brojki -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i porodičnog života Kulturno izražavanje -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **Likovna kultura**	Boje	Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i porodičnog života Kulturno izražavanje -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Igračke	Međuljudska i građanska kompetencija -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama Kulturno izražavanje:

Likovna kultura **Muzička kultura**		-sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Likovna kultura **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Moja okolina**	Pojedine domaće i divlje životinje	Kulturno izražavanje -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca Komuniciranje na maternjem jeziku -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) -sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe.
Moja okolina **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj**	Dijelovi tijela, odjeća, obuća	Kulturno izražavanje -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca Komuniciranje na maternjem jeziku -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima)
Matematika **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	Predmeti vezani za školu	Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i porodičnog života Kulturno izražavanje -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca Komuniciranje na maternjem jeziku -sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog
Moja okolina **Likovna kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	Hrana	Međuljudska i građanska kompetencija -znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite porodice Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Religijska kultura/ Vjeronauka **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Porodica i dom	Međuljudska i građanska kompetencija - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina Kulturno izražavanje -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Religijska kultura/Vjeronauka **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Praznično okruženje	Međuljudska i građanska kompetencija: - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina Kulturno izražavanje -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca

DRUGI RAZRED

Ishodi učenja

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne spriječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti se u komunikaciji s drugima da bi stekli sampouzdanje prilikom javnog obraćanja, uz postepeno uvođenje početnog čitanja i pisanja.
- biti u mogućnosti da broje do 20 da bi izrazili količinu i slušno razlikovali jedninu od množine (girl-girls, boy-boys) , uz postepeno uvođenje početnog čitanja i pisanja.
- imenovati i razlikovati osnovne boje, igračke, životinje, dijelove tijela, odjeću, obuću, hranu, predmete vezane za školu, porodicu i dom da bi iste mogli prepoznati i klasifikovati po gore navedenim kategorijama, uz postepeno uvođenje početnog čitanja i pisanja.
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama, uz postepeno uvođenje početnog čitanja i pisanja.
- biti u mogućnosti da predstave članove svoje porodice koristeći frazu „This is my...“ da bi istu mogli koristiti u svakodnevnoj komunikaciji, uz postepeno uvođenje početnog čitanja i pisanja.
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „I have got...“ i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom iz već navedene tematike, uz postepeno uvođenje početnog čitanja i pisanja.
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu „I like/don't like...“ da bi mogli razviti svijest o međusobnim sličnostima i razlikama i zaključiti po čemu su slični ili različiti, uz postepeno uvođenje početnog čitanja i pisanja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	- identifikovati pozdrave - predstaviti sebe i druge	- prepoznati i odgovoriti na pozdrave - slušati i ponoviti pjesmicu - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj. Učenik: - slobodno odgovara na pozdrave
Brojevi 1-20	- razumjeti i pravilno izgovoriti brojeve od 1 do 20, te samostalno brojati - reći koliko imaju godina - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati	- bojenjem, crtanjem, izrezivanjem povezivati brojeve sa datim ilustracijama - brojati na engleskom jeziku od 1 do 20	- dobrovoljno se javlja - doprinosi radu u grupi - komunicira sa samopouzdanjem - slobodno odgovara na pitanja - prihvata različitosti
Boje	- imenovati osnovne boje - prepoznati jednu ili više boja i reagovati	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici	- obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike
Abeceda	- prepoznavati slova engleske abecede na slušnom nivou	- ponavljati slova engleske abecede izgovorena sa CD-a ili od strane nastavnika	- sluša zahtjeve - dobrovoljno čita
Igračke	- imenovati pojedine igračke - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati.	- dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - pjevati - recitovati kraće pjesmice	- surađuje s drugim učenicima
Pojedine domaće i divlje životinje	- imenovati pojedine domaće i divlje životinje - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati:	- dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - pjevati - recitovati kraće pjesmice	

Dijelovi tijela, odjeća, obuća	- imenovati osnovne odjevne predmete, glavne dijelove tijela. - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - ilustrovati ili bojiti pojedine dijelove tijela i odjevne predmeta prema uputama - dovoditi tijelo u određenu poziciju
Predmeti vezani za školu	- imenovati predmete u školskoj torbi - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici - pjevati - recitovati kraće pjesmice
Hrana	- nabrojati hranu koju voli i koju ne voli i daje primjere određenih vrsta hrane - imenuje pojedine vrste hrane - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - okusom razlikovati određenu vrstu hrane - ilustrovati ili bojiti različitu vrstu hrane prema uputama
Porodica i dom	- imenovati članove svoje uže porodice i predstaviti ih - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - ilustrovati ili bojiti članove porodice prema uputama
Praznično okruženje	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - ilustrovati ili bojiti okruženje ili karakteristične predmete vezane za određen praznik prema uputama

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Vokabular** **Pisanje** **Čitanje**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura**	Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	Komuniciranje na maternjem jeziku - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **Likovna kultura**	Brojevi 1-20	Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije - temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija - spremnost da se nadvlada strah od brojki - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **Likovna kultura**	Boje	Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života Kulturno izražavanje:

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Muzička kultura**	Abeceda	- sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca Učiti kako se uči - sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. Komuniciranje na maternjem jeziku - spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza. Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Igračke	Međuljudska i građanska kompetencija: - sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama Kulturno izražavanje: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Likovna kultura **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Moja okolina**	Pojedine domaće i divlje životinje	Kulturno izražavanje: - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca Komuniciranje na maternjem jeziku - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe.
Moja okolina **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj**	Dijelovi tijela, odjeća, obuća	Kulturno izražavanje: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca Komuniciranje na maternjem jeziku: - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima)
Matematika **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Predmeti vezani za školu	Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije: - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života Kulturno izražavanje: - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Moja okolina** **Likovna kultura**	Hrana	Komuniciranje na maternjem jeziku - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog Međuljudska i građanska kompetencija - znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite porodice Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Moja okolina** **Likovna kultura**	Porodica i dom	Međuljudska i građanska kompetencija: - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sistema raznih vjerskih ili etničkih skupina Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca

Muzička kultura		
Religijska kultura/ Vjeronauka	Praznično okruženje	Međuljudska i građanska kompetencija: - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sistema raznih vjerskih ili etničkih skupina
Moja okolina		
Likovna kultura		Kulturno izražavanje - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Muzička kultura		

TREĆI RAZRED

Ishodi učenja

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne spriječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti sebe i druge u komunikaciji da bi stekli sampouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da broje i pišu do 20 da bi izrazili količinu i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi (girl - girls, boy - boys)
- imenovati i razlikovati osnovne i izvedene boje, igračke, životinje, dijelove tijela, odjeću, obuću, hranu, predmete vezane za školu, porodicu i dom, kao i zanimanja ljudi da bi iste mogli prepoznati i klasifikovati po gore navedenim kategorijama u usmenoj i pismenoj formi.
- moći slovkati i pisati riječi po diktatu
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama kako bi razvili pozitivan stav prema kulturnim i vjerskim različitostima
- biti u mogućnosti da predstave članove svoje šire porodice i vode kraće dijaloge vezane za porodicu i dom
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „*have/has got...*" i prisvojni oblik ('s) i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom vezanim za određenu tematiku
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu „*I like/don't like...*" da bi mogli razviti svijest o međusobnim sličnostima i razlikama i zaključiti po čemu su slični ili različiti u usmenoj i pismenoj formi
- upotrebom jednostavnih pridjeva opisati izgled ili raspoloženje prijatelja ili članova porodice
- upotrebljavati jednostavne jezičke fraze za izražavanje svakodnevnih aktivnosti i iste upotrijebiti prilikom opisa dnevnih rutina u usmenoj i pismenoj formi
- moći prepoznati i izraziti vrijeme (puni sat) u usmenoj i pismenoj formi
- moći iskazati gdje se nalazi određeni predmet u prostoru u usmenoj i pismenoj formi
- moći čitati i pisati riječi, fraze i kraće rečenice

Napomena: S obzirom da je u drugom razredu već uvedeno početno čitanje i pisanje, u trećem razredu učenici bi trebali prepisivati ne samo pojedinačne riječi nego i kraće fraze i rečenice.

Programski sadržaji

1. Tematika

- Lično predstavljanje i predstavljanje drugih osoba uz izražavanje osnovnih osjećanja

(Izrazi i strukture: *Hello! Hi! Good morning/afternoon! Bye!. What's your name? I'm... How are you today? Fine, thanks. Please....Sorry....Thank you...., My name is...., I live in...., I am from Bosnia and Herzegovina., I am happy/sad. ,This is my friend.... His/Her name is...*) – nastavak učenja iz II razreda sa proširenim vokabularom

- Brojevi 1-20 , određivanje broja predmeta od 1 do 20, izražavanje vremena (samo pun sat, npr. *It is ten o'clock.)*

- Boje - imenovanje osnovnih i izvedenih boja, opisivanje predmeta

(Izrazi i strukture:*What colour is it? -It's red/blue/yellow/green.*)

- Igračke – *imenovanje igračaka, opisati svoje igračke, razumijevanje pojma jedan i više uz upotrebu pravilne množine imenica, brojanje. (Izrazi strukture:I have/ have got two balls. .How many...? My kite is green/pink. My ball is big/small., His ball is green. Her balloons are red.) – nastavak učenja iz II razreda sa proširenim vokabularom*

- Domaće i divlje životinje, kućni ljubimci - usvajanje naziva za pojedine životinje i njihovo opisivanje (Izrazi i strukture:*I have got a pet/a dog/a cat/a horse.. What is it? It's a dog. My dog is small/big/black/ brown.*) – nastavak učenja iz II razreda sa proširenim vokabularom

- Dijelovi tijela, odjeća, obuća - uočavanje, imenovanje i brojanje dijelova tijela, sa posebnim naglaskom na lice (osnovne riječi *head, eyes, mouth, teeth, hair*); Imenovanje odjeće koju djeca te dobi najčešće nose.
(Izrazi i strukture: *I have got brown hair/big hands/a small nose/blue eyes/two eyes, ears; a dress/shoes..)* – nastavak učenja iz II razreda sa proširenim vokabularom.

- Škola - imenovanje školskog pribora, predmeta iz učionice i prostorija u školi kao i određivanje mjesta i položaja predmeta. Izrazi i strukture: *This is my bag/pen/rubber/ruler. It is blue/big/small. This is my classroom. , There is/are... Where is/are... Here/There*)

- Hrana i piće - usvajanje naziva za pojedina jela/pića, izražavanje učeničkih preferencija prema jelu i piću. (Izrazi i strukture: *I like rice/meat.. I don't like yogurt.)* – nastavak učenja iz II razreda sa proširenim vokabularom

- Porodica i dom, praznično okruženje – ponavljanje uže i predstavljanje šire porodice uz uvođenje prisvojnog oblika – genitive case (*'s*) i prisvojnih pridjeva (*his/her /my/your*) kao i predstavljanje izraza vezanih za prostorije i namještaj u kući/stanu. Proširivanje vokabulara vezanog za praznično okruženje (Izrazi i strukture: *This is my mum's book. This is his family. Who is this? -This is my mum/aunt/uncle. There is a bed/ wardrobe in my room.*) Čestitanje i pjevanje i/ili recitiranje prigodne pjesmice. – nastavak učenja iz II razreda sa proširenim vokabularom

- Zanimanja ljudi i svakodnevne aktivnosti – predstavljanje pojedinih zanimanja kao i izražavanje rutinskih aktivnosti (izrazi i strukture: *He is a teacher/ pupil /fireman/ nurse. I sleep/ go/ get up /walk /wash.)*

- Moja okolina – predstavljanje mjesta i objekata iz bliže i dalje okoline uz upotrebu prijedloga u, na, ispod kao i izražavanje sposobnosti da nešto urade. (Izrazi i strukture: *This is a park /playground/ street/ zoo. It is on the slide/ swing/ beach., I can/ can't....*)

2. Funkcije i vještine

- usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika

Napomena: Gramatičke se strukture nikada ne smiju tumačiti eksplicitno već raditi tako da ih učenici usvajaju globalno u predloženim jezičkim strukturama.

- Glagoli:
  - be, have got,: (I am..., I have got...)
  - modalni glagoI - can/can't....,
  - Imperativ za II lice jednine i množine
  - Present Simple (vidi napomenu!)

- Zamjenice:
  - lične
  - pokazne: this, that, these
  - upitne: what, how, how many, who,

- Imenice:
  - prepoznavanje jednine i množine
  - Possessive case ('s)

- Članovi: a/ an, the

- Pridjevi:
  - prisvojni pridjevi: my, your, his, her
  - opisni pridjevi: big, small, blue, happy, sad

- Brojevi
  - glavni brojevi od 1 do 20
  - izražavanje vremena (puni sat)

- Prilozi: here, there,

- Prijedlozi: on, in, at, under

Učenicima postepeno uvoditi u upotrebu (a ne učiti o tome!)**:**

- Afikse, u vezi s datim temama i gramatikom, npr. (boy – boys)

- Antonime, u vezi s datim temama, npr. good-bad, big-small

- Složenice, u vezi s datim temama, npr. kitchen door, bathroom, schoolbag

- Kolokacije, u vezi s datim temama, npr. have breakfast, watch TV, listen to me

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika u ranoj fazi učenja jezika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u drugom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, muzička kultura, b/h/s jezik, matematika, moja okolina, vjeronauka odnosno kultura religije. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove - handouts sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Lično predstavljanje i predstavljanje drugih osoba uz izražavanje osnovnih osjećanja	- identifikovati pozdrave - predstaviti sebe i druge - opisivati osnovna osjećanja	- prepoznati i odgovoriti na pozdrave - slušati i ponoviti pjesmicu - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti , itd. - čitati i pisati riječi, fraze i kraće rečenice	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj. Učenik: - slobodno odgovara na pozdrave
Brojevi 1-20	- razumjeti i pravilno izgovoriti brojeve od 1 do 20, te samostalno brojati - reći koliko imaju godina - reći koliko je sati - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica i reagovati	- povezivati pisane riječi, fraze i kraće rečenice i odgovarajuće ilustracije uz bojenje, crtanje, izrezivanje, - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - samostalno pisati i čitati kraće rečenice	- dobrovoljno se javlja - doprinosi radu u grupi
Boje	- imenovati osnovne i izvedene boje - prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati - opisati izgled određenog predmeta ili bića	- povezivati ponuđene riječi u rečenici, itd - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama.	- obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike
Abeceda	- prepoznati i slovkati riječi - pisati riječi po diktatu	- dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primjeniti vještinu pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama.	- sluša zahtjeve - dobrovoljno čita
Igračke	- imenovati pojedine igračke - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica - opisati izgled određenog predmeta - uporediti izgled različitih igračaka	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - pjevati - recitovati pjesmice	- surađuje s drugim učenicima - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem
Domaće, divlje životinje i kućni ljubimci	- imenovati pojedine domaće i divlje životinje - prepoznati jednu ili više napisanih riječi i reagovati - opisivati izgled pojedinih životinja - prevoditi fraze i kraće rečenice	- dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama.	- prihvata različitosti

		- imitirati životinje prema datom opisu - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd.
Dijelovi tijela, odjeća, obuća	- imenovati osnovne odjevne predmete, glavne dijelove tijela i dijelove lica - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica i reagovati - nabrojati dijelove tijela i lica - opisati svoj izgled i izgled drugih osoba - prevoditi fraze i kraće rečenice	- dopunjavanjem izostavljenih slova ili riječi u rečenici - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - prepoznati o kojoj je osobi riječ na osnovu opisa - primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama - usavršavati crtanje ljudskog tijela
Škola	- imenovati predmete u školskoj torbi i učionici - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica i reagovati - označiti položaj u kojem se nalaze određeni predmeti ili bića - opisati i ilustrirati predmete vezane za školu - prevoditi fraze i kraće rečenice	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici - otkriti položaj u kojem se nalaze određeni predmeti ili bića u učionici - prepoznati školski pribor i predmete iz učionice - dovoditi tijelo u određenu poziciju (stoji ispod…, sjedi na…)
Hrana i piće	- nabrojati hranu i piće koju voli i koju ne voli - imenuje pojedine vrste hrane i pića - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica i reagovati. - prevoditi fraze i kraće rečenice	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - usavršavati crtanje određenih vrsta hrane ili pića - kušati i mirisati različite vrste hrane ili pića - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici
Porodica i dom, praznično okruženje	- imenovati članove svoje šire porodice i predstaviti ih - nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica i reagovati - nabrajati i identifikovati izraze vezane za prostorije ili namještaj u kući - prevoditi fraze i kraće rečenice	- ponavljati članove svoje uže i šire porodice - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti, itd.
Zanimanja ljudi i svakodnevne aktivnosti	- nabrojati, imenovati i opisati pojedina zanimanja i svakodnevne aktivnosti - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica i reagovati - prevoditi fraze i kraće rečenice - dati primjer svojih dnevnih aktivnosti - primjenjivati svakodnevne aktivnosti u životu - ilustrirati izgled osoba različitih zanimanja	- voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici

Moja okolina	- nabrojati, imenovati i opisati mjesta i objekte iz bliže i dalje okoline - prepoznati jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica i reagovati - ilustrirati izgled bliže okoline (ulice, parka, škole) - ilustrirati položaj predmeta u odnosu na sebe.	- primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama. - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - imitirati i oponašati zvukove (auto, voz, avion, životinje…)

Didaktičko - metodičke napomene

U prvim godinama učenja usmjeriti pažnju na razumijevanje, ponavljanje i na usmenu komuniciranje sa zabavnim aktivnostima, kojima je cilj pobuditi, razviti i poduprijeti zainteresiranost za učenje jezika. Nastavnik bi trebao:

- pažljivo planirati svaki sat, cilj i način rada; da priprema materijal i opremu, zadatke za učenike pojedinačno, za skupine i cijeli razred; pisati pismene pripreme za svaki sat;
- proizvesti pozitivno i zabavno ozračje za učenje;
- od početka razvijati radne navike;
- razvijati komunikacijske sposobnosti;
- razviti vlastiti sustav praćenja i provjere napretka kod svakog učenika;
- osposobiti učenike da samostalno rade tokom sata i kod kuće;
- njegovati poštivanje drugoga tokom zajedničkog rada i takmičenja;
- slobodno oblikovati svoje sate, proširiti materijal prema datoj situaciji, sarađivati s kolegama i stručnim savjetnikom;
- držati se načela jednostavnosti, primjerenosti i postupnosti, idući od jednostavnih ka složenijim jezičnim ciljevima.
- procijeniti kojim vokabularom učenici treba da ovladaju u datoj skupini i datim uvjetima
- primjenjivati raznovrsne oblike i metode rada
- prakticirati najprije usvajanje pravilnog izgovora auditivnim putem, a potom usmenu upotrebu izolovano ili u govornoj interakciji;
- ne prihvaćati kruto upute date u programu, udžbenicima i priručnicima, nego da kreativno i fleksibilno kreira svoj rad u okvirima zacrtanog, ali primjereno uvjetima u kojima radi.

Nastavnici su obavezni primjenjivati elementarne opće preporuke i savjete koji su objavljeni u Nastavnom planu i programu za engleski jezik u prvom razredu devetogodišnje osnovne škole. Nastavnici trebaju koristiti raspoloživa audiovizuelna pomagala i priručnike sa preporučenim didaktičko-metodološkim pristupom koji čine sastavni dio planirane udžbeničke literature.

Nastavnici su dužni voditi računa o životnoj dobi učenika, društvenom ambijentu i načinu organiziranja školovanja djece. Nastavnici su dužni uskladiti programske sadržaje sa ostalim silabusima razredne nastave prilikom izrade godišnjih planova i programa. Izvoditi nastavu na način da u nastavnom procesu učenici usvajaju nova znanja kroz spontano međusobno povezane vještina govora i slušanja na prikladnim nivoima složenosti.

U nastavnom procesu obratiti pažnju na slijedeće aktivnosti:

- Učiti jezičke vještine, a ne o jeziku;
- Njegovati razvoj pozitivnog, razigranog stava prema učenju jezika;
- Poticati motiviranje odgovornog i aktivnog stava;
- Poticati radoznalosti i kreativnost; njegovati razumijevanje i logičko pamćenje;
- Poticati temeljitost, predanost i preciznost u učenju jezika;
- Njegovati samostalnost u govoru i vlastitom reproduciranju naučenog, primjereno dobi;
- Kroz igru, pjesmu i ples učiniti da učenje engleskoga jezika bude zabava i zadovoljstvo.

Praćenje i vrednovanje na ovoj razini u službi motiviranja učenika i služi nastavniku za procjenu realizacije zadanih ciljeva.

Interdisciplinarni sadržaj U svim je područjima sadržaj vezan uz druge školske predmete (posebice uz likovnu i glazbenu kulturu, tjelesni i zdravstveni odgoj).

Interkulturalne vještine Upoznati kulturu naroda engleskog govornog područja, uspoređivati je s vlastitom kulturom i razvijati pozitivan stav prema toleranciji i različitosti.

* Rad sa djecom sa posebnim potrebama: ukoliko se ukaže takva potreba rad sa ovom djecom treba da se odvija prema uputama grupe autora datim u *„Inkluzivnom pristupu odgojno-obrazovnom radu u I, II i III razredu devetogodišnje osnovne škole»*, odjeljak - Djeca sa oštećenim sluhom i teškoćama u učenju govora".

Izvori podučavanja - Koristiti savremenu udžbeničku literaturu u skladu sa stavovima i odlukama Ministarstva obrazovanja/ naobrazbe i nauke/ znanosti Tuzlanskog kantona odnosno Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Sarajevo. Nastavnici također trebaju konsultirati i eventualno koristiti po vlastitom izboru raspoloživu literaturu objavljenu u publikaciji Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine pod nazivom *Katalog odobrenih udžbenika i nastavnih sredstava u Bosni i Hercegovini, za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole, za tekuću školsku godinu.*

Nastavnicima se povjerava profesionalno - izazovna, odgovorna i plemenita dužnost izvođenja nastave engleskog jezika za učenike najmlađeg uzrasta koji se uključuju u redovno školovanje. U školama koje imaju širi izbor nastavnog kadra, poželjno je da se nastava povjeri mlađim nastavnicima koji posjeduju univerzitetsku diplomu i žele raditi sa najmlađom učeničkom populacijom.

Međupredmetna povezanost

Engleski	**Predmet**	**Nastavno područje**	**Kompetencije**
Slušanje **Govorenje** **Vokabular** **Pisanje** **Čitanje**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura**	Lično predstavljanje i predstavljanje drugih osoba uz izražavanje osnovnih osjećanja	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **Likovna kultura**	Brojevi 1-20	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija - spremnost da se nadvlada strah od brojki - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i porodičnog života **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **Likovna kultura**	Boje	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i porodičnog života **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Muzička kultura**	Abeceda	**Učiti kako se uči** - sposobnost koncentrisanja kroz duže i kraće razdoblje **Komuniciranje na maternjem jeziku** - spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi /izraza **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Igračke	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja **Međuljudska i građanska kompetencija** - sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Likovna kultura	Domaće, divlje životinje i kućni ljubimci	**Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku**

Muzička kultura **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Moja okolina** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj**	Dijelovi tijela, odjeća, obuća	- razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku** - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima)
Matematika **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Moja okolina** **Likovna kultura**	Škola	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i porodičnog života **Kulturno izražavanje** -sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku** - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog **Međuljudska i građanska kompetencija** - znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite porodice **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Tjelesni i zdravstveni odgoj**	Porodica i dom, praznično okruženje Zanimanja ljudi i svakodnevne aktivnosti	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Međuljudska i građanska kompetencija** - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sistema raznih vjerskih ili etničkih skupina **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku** - samopouzdanje kod javnog obraćanja **Međuljudska i građanska kompetencija** *- Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite porodice*

Likovna kultura **Muzička kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Moja okolina**	Moja okolina	**Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija** *- znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite porodice* **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** *- poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa*

DRUGA TRIJADA

ČETVRTI RAZRED

Ishodi učenja

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti sebe i druge u komunikaciji da bi stekli samopouzdanje i navike lijepog ponašanja prilikom javnog obraćanja.
- biti u mogućnosti da broje i pišu do 100 da bi izrazili količinu i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi.
- biti u mogućnosti da upotrijebe brojeve i izraze u odgovarajućim dijalozima.
- imenovati i razlikovati osnovne i izvedene boje, kao i opisati izgled određenog predmeta u pisanoj i usmenoj formi.
- prepoznati, uporediti i opisati igračke u pisanoj i usmenoj formi.
- imenovati divlje i domaće životinje, kao i kućne ljubimce. Također će moći opisati životinje u pisanoj i usmenoj formi.
- moći prepoznati i navesti dijelove tijela, odjeće i obuće kao i opisati sebe i druge.
- identifikovati izraze za hranu i piće, te biti u mogućnosti pismeno i usmeno se izraziti o stvarima koje vole ili ne, koristeći jednostavne rečenice.
- moći pismeno i usmeno koristiti izraze vezane za nastavne predmete te predmete u učionici, te će moći odrediti položaj određenog predmeta u prostoru u usmenoj i pismenoj formi.
- moći kombinovati riječi i izraze vezane za porodicu i dom te upotrebom jednostavnih pridjeva opisati izgled ili raspoloženje prijatelja ili članova porodice.
- moći predstaviti članove svoje šire porodice i voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom. Potom će biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama kako bi razvili pozitivan stav prema kulturnim i vjerskim različitostima.
- moći identifikovati zanimanja ljudi i svakodnevnih aktivnosti, te iste upotrijebiti prilikom opisa dnevnih i trenutnih aktivnosti i davati razne primjere istih koristeći jednostavne rečenice u pismenoj i usmenoj formi.
- moći demonstrirati vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu.
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „*have/has got...*" i prisvojni oblik ('s) i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom vezanim za određenu tematiku.
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu „*I like/don't like...*" da bi mogli razviti svijest o međusobnim sličnostima i razlikama i zaključiti po čemu su slični ili različiti u usmenoj i pismenoj formi.
- moći prepoznati i izraziti vrijeme (puni sat i pola sata) u usmenoj i pismenoj formi.
- moći čitati i pisati riječi, fraze i jednostavne rečenice.
- biti u mogućnosti identifikovati pomoćne glagole to be i have i njihovu upotrebu u rečenicama.
- razlikovati svakodnevne i trenutne aktivnosti u rečenicama (Present Simple Tense i Present Continuous Tense) bez eksplicitnog objašnjavanja tvorbe gore navedenih glagolskih vremena.
- biti u mogućnosti koristiti modalne glagole *can* i *may* za izražavanje molbe i sposobnosti.

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne spriječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Napomena: S obzirom da je u trećem razredu već uvježbano čitanje i pisanje, u četvrtom razredu učenici trebaju pisati fraze i jednostavnije rečenice.

Programski sadržaji

1. Tematika

- **Lično predstavljanje i predstavljanje drugih osoba uz izražavanje osnovnih osjećanja** (Izrazi i strukture: *Hello! Hi! Good morning/afternoon! Bye! What's your name? I'm... How are you today? Fine, thanks. Please....Sorry....Thank you...., My name is...., I live in...., I am from Bosnia and Herzegovina., I am happy/sad. ,This is my friend.... His/Her name is...*) – nastavak učenja iz III razreda sa proširenim vokabularom.
- **Brojevi do 100 , određivanje broja predmeta od 1 do 100, izražavanje vremena (puni sat i pola sata)**
- **Boje** - imenovanje osnovnih i izvedenih boja, opisivanje predmeta i bića (Izrazi i strukture: *What colour is it? It's red/blue/yellow/green. The cat is brown/black.*)
- **Abeceda –** slovkanje riječi i pisanje po diktatu.
- **Igračke** – imenovanje igračaka, opisivanje svoje igračke, razumijevanje pojma jedan i više uz upotrebu pravilne množine imenica, brojanje. (Izrazi strukture: *I have/ have got two frisbies. How many...? My notebook is green/pink. My bag is big/small. His pens are green. Her dress is red.*) – nastavak učenja iz III razreda sa proširenim vokabularom.

- **Domaće i divlje životinje, kućni ljubimci** - usvajanje naziva za pojedine životinje i njihovo opisivanje (Izrazi i strukture: *I have got a pet/a dog/a cat/a horse. What is it? It's a dog. My dog is small/big/black/brown. It eats grass/meat. It lives in forest/the jungle/the sea.*) – nastavak učenja iz III razreda sa proširenim vokabularom.
- **Dijelovi tijela, odjeća, obuća** - uočavanje, imenovanje i brojanje dijelova tijela; imenovanje odjeće koju djeca te dobi najčešće nose.
  (Izrazi i strukture: *I have got brown hair/big hands/a small nose/blue eyes/two eyes, ears; a dress/shoes..*) – nastavak učenja iz III razreda sa proširenim vokabularom.
- **Škola** – imenovanje i opisivanje školskog pribora, predmeta iz učionice i prostorija u školi kao i određivanje mjesta i položaja predmeta, imenovanje nastavnih predmeta i opisivanje dana provedenog u školi. (Izrazi i strukture: *This is my pencil case/. It is blue/big/small/old/new. This is my classroom/desk/chair.. , There is/are... Where is/are... Here/There, I go to school in the morning/at 9 o ' clock.*)
- **Hrana i piće** - usvajanje naziva za pojedina jela/pića, izražavanje učeničkih preferencija prema jelu i piću. (Izrazi i strukture: *I like rice/meat.. I don't like yogurt. What do you have for breakfast/dinner/lunch. I eat..., My favourite food/drink is...*) – nastavak učenja iz III razreda sa proširenim vokabularom.
- **Porodica i dom**, praznično okruženje – ponavljanje naziva za članove uže i predstavljanje šire porodice uz uvođenje prisvojnog oblika – genitive case ('s) i prisvojnih pridjeva (his/her /my/your) kao i predstavljanje izraza vezanih za prostorije i namještaj u kući/stanu. Proširivanje vokabulara vezanog za praznično okruženje (Izrazi i strukture: *This is my mum's book. This is his family. Who is this? -This is my mum/aunt/uncle. There is a bed/wardrobe in my room.*) Čestitanje i pjevanje i/ili recitiranje prigodne pjesmice. – nastavak učenja iz III razreda sa proširenim vokabularom.
- **Zanimanja ljudi i svakodnevne aktivnosti** – predstavljanje pojedinih zanimanja kao i opisivanje rutinskih aktivnosti (izrazi i strukture: *He is a teacher/pupil/fireman/nurse. I sleep/go/get up/walk/wash.*)
- **Moja okolina** – predstavljanje mjesta i objekata iz bliže i dalje okoline i izražavanje sposobnosti da nešto urade. (Izrazi i strukture: *This is a park/playground/street/zoo. It is on the slide/swing/beach. I can/can't... It is opposite/next to/between/in front of...* **)**

2. Funkcije i vještine
- usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika
Napomena: Gramatičke se strukture nikada ne smiju tumačiti eksplicitno već raditi tako da ih učenici usvajaju globalno u predloženim jezičnim strukturama.
- Glagoli:
- be, have got, (I am..., I have got... She/He has got...)
- modalni glagoI - can/can't, may
- Imperativ za II lice jednine i množine
- Present Simple (vidi napomenu!)

- Zamjenice:
- lične
- pokazne: this, that, these
- upitne: what, how, how many, who,

- Imenice:
- prepoznavanje jednine i množine
- Possessive case ('s)

- Članovi: a/an, the (u određenim frazama)
- Pridjevi:
- prisvojni pridjevi: my, your, his, her
- opisni pridjevi: big, small, blue, happy, sad, old, new...

- Brojevi
- glavni brojevi od 1 do 100
- izražavanje vremena (puni i pola sata)

- Prilozi: here, there,
- Prijedlozi: on, in, at, under...
Učenicima postepeno uvoditi u upotrebu (a ne učiti o tome!):

- Afikse, u vezi s datim temama i gramatikom, npr. (boy – boys)
- Antonime, u vezi s datim temama, npr. good-bad, big-small
- Složenice, u vezi s datim temama, npr. kitchen door, bathroom, schoolbag
- Kolokacije, u vezi s datim temama, npr. have breakfast, watch TV, listen to me

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika u ranoj fazi učenja jezika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u četvrtom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, muzička kultura, b/h/s jezik, matematika, društvo, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove - handouts sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

Didaktičko-metodičke napomene

Poslije prve trijade učenja usmjeriti pažnju na razumijevanje, ponavljanje, usmeno i pismeno komuniciranje sa zabavnim aktivnostima, kojima je cilj pobuditi, razviti i poduprijeti zainteresiranost za učenje jezika.

Nastavnik bi trebao:

- pažljivo planirati svaki čas, cilj i način rada; da priprema materijal i opremu, zadatke za učenike pojedinačno, za skupine i cijeli razred; pisati pismene pripreme za svaki čas;
- proizvesti pozitivno i zabavno ozračje za učenje;
- od početka razvijati radne navike;
- razvijati komunikacijske sposobnosti;
- razviti vlastiti sistem praćenja i provjere napretka kod svakog učenika;
- osposobiti učenike da samostalno rade tokom časa i kod kuće;
- njegovati poštivanje drugoga tokom zajedničkog rada i takmičenja;
- slobodno oblikovati svoje časove, proširiti materijal prema datoj situaciji, sarađivati s kolegama i stručnim savjetnikom;
- držati se načela jednostavnosti, primjerenosti i postupnosti, idući od jednostavnih ka složenijim jezičkim ciljevima;
- procijeniti kojim vokabularom učenici treba da ovladaju u datoj skupini i datim uslovima;
- primjenjivati najprije usvajanje pravilnog izgovora auditivnim putem, a potom usmenu upotrebu izolovano ili u govornoj interakciji;
- ne prihvaćati kruto uputstva data u programu, udžbenicima i priručnicima, nego da kreativno i fleksibilno kreira svoj rad u okvirima zacrtanog, ali primjereno uslovima u kojima radi;
- raznovrsne oblike i metode rada;

Praćenje i vrednovanje na ovom nivou u službi motiviranja učenika i služi nastavniku za procjenu realizacije zadanih ciljeva.

Interdisciplinarni sadržaj

U svim je područjima sadržaj vezan uz druge školske predmete (posebice uz likovnu i muzičku kulturu, tjelesni i zdravstveni odgoj).

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

	Odgojno – obrazovni ciljevi		
Sadržaj	**Znanje**	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Lično predstavljanje i pozdravljanje te predstavljanje drugih osoba	- identifikovati pozdrave - predstaviti sebe i druge - prepoznati i navesti izraze za pozdravljanje i predstavljanje sebe i drugih - identificirati raspoloženje - konstruisati rečenice sa pomoćnim glagolom *to be*	- prepoznati i odgovoriti na pozdrave - upotrijebiti pozdrave u određenim situacijama - pokrenuti razgovor u kojem će predstaviti sebe i druge - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti , itd. - čitati i pisati riječi, fraze i rečenice	**Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj.** Učenik: - slobodno odgovara na pozdrave

Brojevi 1-100	- pravilno reproducirati i pisati brojeve - reći koliko imaju godina -reći koliko je sati - napisati jednu ili više riječi, fraza i rečenica i reagovati	- povezivati pisane riječi, fraze i rečenice i odgovarajuće ilustracije uz bojenje, crtanje, izrezivanje... - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici - samostalno pisati i čitati rečenice - upotrebljavati brojeve u odgovarajućim situacijama, uz upotrebu dijaloga te odgovarajućih tekstova	- dobrovoljno se javlja - doprinosi radu u grupi
Boje	- imenovati osnovne i izvedene boje - reprodukovati i pisati riječi, fraze i jednostavne rečenice i reagovati - opisati izgled određenog predmeta ili bića	- povezivati ponuđene riječi u rečenici…itd - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - demonstrirati vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i rečenicama.	- obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike
Abeceda	- slovkati riječi - pisati riječi po diktatu	- oponašati obrasce dijaloga - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - demostrirati vještinu pisanja riječima, frazama i rečenicama. - usavršiti vještinu slovkanja	- sluša zahtjeve - dobrovoljno čita
Igračke	- imenovati pojedine igračke - pisati riječi igračaka i upotrebljavati ih u rečenici - koristiti jednu ili više napisanih riječi, fraza i kraćih rečenica vezanim za datu tematiku - opisati izgled određenog predmeta - uporediti izgled različitih igračaka	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primjeniti vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i kraćim rečenicama., - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - pjevati, - recitovati pjesmice	- surađuje s drugim učenicima - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem
Domaće, divlje životinje i kućni ljubimci	- imenovati pojedine domaće i divlje životinje kao i kućne ljubimce - pisati nazive za domaće i divlje životinje kao i kućne ljubimce - prepoznati napisane riječi i reagovati -opisivati izgled pojedinih životinja - prevoditi fraze i jednostavne rečenice - konstruisati rečenice sa pomoćnim glagolom *have*	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - demonstrirati vještinu čitanja i pisanja riječima, frazama i rečenicama. - imitirati životinje prema datom opisu - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd.	- prihvata različitosti

Dijelovi tijela, odjeća, obuća	- imenovati i pisati nazive za osnovne odjevne predmete, glavne dijelove tijela i dijelove lica - prepoznati značenje napisanih riječi, fraza i rečenica i reagovati - opisati sebe i izgled drugih osoba - prevoditi fraze i kraće rečenice - konstruisati rečenice sa glagolskim oblikom *have got*	- dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - identifikovati osobu na osnovu opisa - demonstrirati vještinu čitanja i pisanja -usavršavati crtanje ljudskog tijela po diktatu
Škola	- imenovati i pisati nazive nastavnih predmeta i predmeta u školskoj torbi, učionici, školi i okolini - odrediti značenja riječi, fraza i rečenica i reagovati - označiti položaj u kojem se nalaze određeni predmeti ili bića - opisati i ilustrirati predmete vezane za školu - prevoditi fraze i jednostavne rečenice - konstruirati rečenice sa There is/ are - prepoznati i reagovati na zapovijedi i upute - konstruirati rečenice za izražavanje molbe sa modalnim glagolima *may* i *can*	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - otkriti položaj u kojem se nalaze određeni predmeti ili bića u učionici, školi i li školskoj torbi - prepoznati školski pribor i predmete iz učionice, prostorije u školi - dovoditi tijelo i predmete u određenu poziciju (stoji ispod…, sjedi na…,nalazi se tamo, ovdje)
Hrana i piće	- imenovati hranu i piće koju voli i koju ne voli uz upotrebu Present Simple (bez eksplicitnog objašnjenja o glagolskom vremenu) - nabrojati vrste hrane i pića - prepoznati značenje napisanih riječi, fraza i rečenica i reagovati - prevoditi fraze i jednostavne rečenice	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - usavršavati crtanje određenih vrsta hrane ili pića - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici

Porodica i dom, praznično okruženje	- imenovati članove svoje šire porodice i predstaviti ih - opisati glavne karakteristike određenog praznika - preponati značenje napisanih riječi, fraza i rečenica te reagovati na iste ovisno o situaciji - nabrajati i identifikovati izraze vezane za prostorije i namještaj u kući - prevoditi fraze i jednostavne rečenice - konstruirati rečenice uz upotrebu prisvojnih pridjeva	- razlikovati članove uže i šire porodice - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - demonstrirati vještinu čitanja i pisanja - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti, itd.
Zanimanja ljudi i svakodnevne aktivnosti	- nabrojati, imenovati i opisati pojedina zanimanja i svakodnevne aktivnosti - prepoznati značenje napisanih riječi, fraza i rečenica i reagovati na iste ovisno o situaciji - prevoditi fraze i rečenice - dati primjer svojih dnevnih aktivnosti - ilustrirati izgled osoba različitih zanimanja - dati primjer trenutnih i svakodnevnih aktivnosti uz upotrebu Present Simple i Present Continuous (bez eksplicitnog objašnjenja gramatičkh pravila) - imenovati sate, dane i mjesece u godini uz upotrebu odgovarajućih priloga - izražavati sposobnosti uz upotrebu modalnog glagola *can*	- voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - demonstrirati čitanje i pisanje jednostavnih rečenica - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici
Moja okolina	- nabrojati i opisati mjesta i objekte iz bliže i dalje okoline - prepoznati značenje riječi, fraza i rečenica i reagovati na iste ovisno o situaciji - ilustrirati izgled bliže okoline (ulice, parka, škole) - ilustrirati položaj predmeta u odnosu na sebe i druge	- demonstrirati vještinu čitanja i pisanja. - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici - imitirati i oponašati zvukove (auto, voz, avion, životinje…) - identifikovati odnos predmeta i objekata u prostoru

Didaktičko-metodičke napomene
Poslije prve trijade učenja usmjeriti pažnju na razumijevanje, ponavljanje, usmeno i pismeno komuniciranje sa zabavnim aktivnostima, kojima je cilj pobuditi, razviti i poduprijeti zainteresiranost za učenje jezika.

Nastavnik bi trebao:
- pažljivo planirati svaki čas, cilj i način rada; da priprema materijal i opremu, zadatke za učenike pojedinačno, za skupine i cijeli razred; pisati pismene pripreme za svaki čas;
- proizvesti pozitivno i zabavno ozračje za učenje;
- od početka razvijati radne navike;
- razvijati komunikacijske sposobnosti;
- razviti vlastiti sistem praćenja i provjere napretka kod svakog učenika;
- osposobiti učenike da samostalno rade tokom časa i kod kuće;
- njegovati poštivanje drugoga tokom zajedničkog rada i takmičenja;
- slobodno oblikovati svoje časove, proširiti materijal prema datoj situaciji, sarađivati s kolegama i stručnim savjetnikom;
- držati se načela jednostavnosti, primjerenosti i postupnosti, idući od jednostavnih ka složenijim jezičkim ciljevima;
- procijeniti kojim vokabularom učenici treba da ovladaju u datoj skupini i datim uslovima;
- primjenjivati najprije usvajanje pravilnog izgovora auditivnim putem, a potom usmenu upotrebu izolovano ili u govornoj interakciji;
- ne prihvaćati kruto uputstva data u programu, udžbenicima i priručnicima, nego da kreativno i fleksibilno kreira svoj rad u okvirima zacrtanog, ali primjereno uslovima u kojima radi;
- raznovrsne oblike i metode rada;

Praćenje i vrednovanje na ovom nivou u službi motiviranja učenika i služi nastavniku za procjenu realizacije zadanih ciljeva.
Interdisciplinarni sadržaj U svim je područjima sadržaj vezan uz druge školske predmete (posebice uz likovnu i muzičku kulturu, tjelesni i zdravstveni odgoj).

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Vokabular** **Pisanje** **Čitanje**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura**	Lično predstavljanje i pozdravljanje te predstavljanje drugih osoba	**Komuniciranje na maternjem jeziku**: - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **ikovna kultura**	Brojevi 1-100	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija - spremnost da se nadvlada strah od brojki - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Matematika **Likovna kultura**	Boje	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Muzička kultura**	Abeceda	**Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentrisanja kroz duže i kraće razdoblje. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza.

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Igračke	**Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja **Međuljudska i građanska kompetencija:** - sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Likovna kultura **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Priroda**	Domaće, divlje životinje i kućni ljubimci	**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku** - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - *P*oznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa.
Likovna kultura **Muzička kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj**	Dijelovi tijela, odjeća, obuća	**Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Međuljudska i građanska kompetencija** Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji.
Matematika **Društvo** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	Škola	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije**: spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija** Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. **Komuniciranje na maternjem jeziku** sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Društvo** **Likovna kultura**	Hrana i piće	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog **Međuljudska i građanska kompetencija** - znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite obitelji **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Religijska kultura/Vjeronauka** **Društvo** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Porodica i dom, praznično okruženje	**Komuniciranje na maternjem jeziku**: - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Međuljudska i građanska kompetencija** - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sistema raznih vjerskih ili etničkih skupina **Kulturno izražavanje** - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Društvo** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Zanimanja ljudi i svakodnevne aktivnosti	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Stvaranje pozitivnog stava prema materinskom jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji. - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. **Kulturno izražavanje** - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj).
Priroda **Društvo** **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	Moja okolina	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Kritičko prihvatanje informacija koje objavljuju masovni mediji. - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. **Kulturno izražavanje** - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca. **Komuniciranje na maternjem jeziku** Stvaranje pozitivnog stava prema materinskom jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. Samopouzdanje kod javnog obraćanja. Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza.

Razvijanje ljubavi prema književnosti.
Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji.
Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama.

PETI RAZRED

U nastavi engleskog jezika u petom razredu osnovne škole treba **težiti dostizanju nivoa A1.2 Evropskog okvira za strane jezike**.

Ishodi učenja

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti sebe i druge u komunikaciji da bi stekli samopouzdanje i navike lijepog ponašanja prilikom javnog obraćanja.
- imenovati neke članove porodice da bi iste mogli predstavljati i opisivati
- upotrebljavati pokazne, prisvojne i opisne pridjeve da bi predstavili i opisali sebe, članove svoje porodice i svoje prijatelje
- imenovati određena zanimanja da bi ista upotrijebili za upotpunjavanje opisa ili predstavljanje osoba iz bližeg okruženja
- imenovati i razlikovati glavne brojeve da bi mogli izražavati količinu i razlikovati jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- identifikovati razliku između imenica uz pravilnu upotrebu članova (*articles*)
- upotrebljavati upitne zamjenice da bi mogli konstruisati pitanja
- upotrebljavati modalne glagole *can i may* da bi tražili i nudili pomoć, izrazili svoje sposobnosti i tražili i davali dozvolu
- upotrebljavati glagolski oblik *have got* da bi izrazili pripadnost
- prepoznati značenja riječi i osnovne fraze koje se tiču njih samih, njihove porodice i neposredne okoline, svakodnevnih aktivnosti i slobodnog vremena, konkretne okoline, kada sagovornici govore sporo i razgovijetno;
- prepoznavati riječi, izraze i jednostavne rečenice, primjerice na natpisima, plakatima ili u katalozima
- čitati i prevoditi vrlo kratke i jednostavne tekstove poznate tematike da bi mogli doći do traženih informacija i davati odgovore na postavljena pitanja
- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja koja se tiču neposrednih potreba ili vrlo poznatih tema kao npr.porodica, škola, prijatelji, hobiji i sl. da bi razvijali vještinu i kulturu govora
- koristiti jednostavne fraze i rečenice da bi opisali/pokazali mjesta gdje učenik živi i ljudi koje poznaje
- koristiti jezičke izraze i fraze da bi mogli davati upute i naredbe
- izražavati svoje svakodnevne aktivnosti i radnje i za iste pitati druge osobe
- izražavati radnje koje se dešavaju u trenutku govora te za iste postavljati pitanja
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju i opišu različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama, te da napišu čestitke
- moći popuniti obrasce s ličnim podacima (ime, adresa, broj telefona...)

Programski sadržaji

1. Tematika

- **Porodica i prijatelji -** predstavljanje članova uže i šire porodice, opisivanje tjelesnih i karakternih osobina članova porodice i prijatelja, pojedina zanimanja- (Izrazi i strukture: *My name is…/I am 11/12. I am from… I've got a small/big family. I live with my mother, my father…, My mum /dad is a teacher/ a reporter/ a dentist/ a secretary/ a doctor/ a nurse/ a police officer. I've got many friends. I've got.../ He's got.../ She's got a pet. I'm crazy about…/good at…, He/ She is/ isn't tall/slim/ plump/ naughty / He is clever/ lazy/ strict. I've got/He's got blond hair and blue eyes*.)
- **Moj dom** - proširivanje vokabulara i opisivanje kuće/stana/ soba/namještaja ; izražavanje odnosa u prostoru - (Izrazi: *My/Her/His house/flat is small/big. There is a hall, a living room… There is a bed/a desk in his/my room. There are some posters on the wall. Prepositions: in, on, under, in front of, behind...*

- **U školi** - aktivnosti u školi, razredu, školski predmeti, raspored sati, izražavanje odnosa u prostoru, razumijevanje i izražavanje molbe, dopuštenja, zapovijedi, izražavanje preferencija, glavni brojevi. Izrazi i strukture: *There are 25 students in my class. What is your favourite/least favourite subject? When do you have English/Maths…? I like/ don't like.... I'm good/ bad at....On .... What is your telephone number? How much is twenty plus sixty-six?, upoznavanje sa upotrebom rječnika.*
- **Vrijeme i klima - Izražavanje vremena i klimatskih prilika** - proširivanje znanja iz prethodnog razreda; Ponavljanje i uvježbavanje naziva: dana u sedmici, godišnjih doba i mjeseci, - Izrazi i strukture: *What's the time? It's half past/to ten. It's quarter past/to five. My favourite season is summer. It's raining. It's hot and sunny.*
- **Svakodnevni život** - svakodnevne navike: ustajanje,održavanje higijene tijela , usvajanje naziva dnevnih obroka i proširivanje rječnika za nazive jela, voća i povrća, nabavljanje hrane: trgovine, supermarket, cijene, izrada popisa namirnica za kupovinu, odlazak u školu, učenje/zadaća, i sl.- Izrazi i strukture: *I get up at.... She has breakfast at.... He has bath/ I wash my teeth... What do you usually do in the afternoon /evening/at five? Can I have a kilo of bananas, please? Here you are. Thank you. We don't have any eggs.*
- **Slobodno vrijeme** -ponavljanje i proširivanje rječnika vezanog za temu- (izrazi: *I play computer games every day. Who do you play/walk/go...with? I like swimming. When do you watch TV? How often…? How many hours a week…?*
- **Moje okruženje – grad i selo** - (mjesta u gradu/ selu, opisivanje svoga mjesta, prevozna sredstva, usvajanje izraza za načine putovanja, davanje svoje adrese/ adrese škole)
- **Životinje** - ponavljanje i proširivanje naziva za domaće i divlje životinje, imenovanje i opisivanje pojedinih dijelova tijela
- **Zemlje i narodi** - upoznavanje sa osobenostima, kulturama i narodima Velike Britanije i Bosne i Hercegovine kao i njihova usporedba
- **Praznici i blagdani** - imenovanje i opisivanje aktivnosti vezanih za praznike i blagdane, uspoređivanje običaja i čestitanje praznika
- **Izborna tema:** obrada bajke, priče ili pjesme

Učenici će ponavljati ili učiti:

3. Gramatika

Glagoli:
- Present Simple Tense (potvrdna,negativna, upitna forma)
- Present Continuous Tense (potvrdna, negativna, upitna forma)
- Glagoli: be, have/have got (potvrdna, negativna, upitna forma)
- Modalni glagoli: can, may (potvrdna, negativna, upitna forma)
- Imperativ, sva lica jednine i množine

Imenice:
- brojive, nebrojive
- pravilnu/ nepravilnu množinu

Zamjenice:
- Lične: subjekatski i objekatski padež
- Pokazne: this, that, these, those
- Upitne: who, which, what, whose
- Prisvojne: my, your, his, her...
- Neodređene: somebody, anybody, nobody

Pridjevi:
- Determinatori,
- Članovi: a/an, the, nulti.
- Prisvojni pridjevi,
- Pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)
- Pridjevi za neodređenu količinu i broj, e.g. some, any, much, many, all
- Opisni pridjevi. najčešći, u okviru datih tema

Brojevi: glavni brojevi

Prilozi (najčešći)**:**
- Mjesto
- Smjer, npr. left, right, east, west
- Vrijeme,
- Način, npr. slowly, quickly

Prijedlozi:
- Mjesto, npr. in, on,under, behind, in front of
- Vrijeme, npr. in, on, at

Rečenica:

- Osnovni red riječi u potvrdnoj, negativnoj, upitnoj i zapovjednoj rečenici (There is a/ There are some…Is there a…? Are there any…?)

Napomena: Pojedine gramatičke strukture se u ovoj godini učenja ne smiju tumačiti eksplicitno već ih se treba raditi tako da ih učenici usvajaju globalno u predloženim jezičnim strukturama (glagolska vremena i slično).

4. Vokabular:

Učenici će ponavljati i učiti samo osnovni vokabular koji se odnosi na date teme, kao npr.

- **Članovi uže i neki članovi šire porodice**, npr. *mother, grandfather, uncle, aunt, grandson*, opisivanje tjelesnih i karakternih osobina ljudi
- **Škola**, npr. *school premises, school subjects, furniture, pupils' things, extracurriculum activities, some musical instruments*, itd.
- **Okruženje**, seasons of the year, weather (npr. *rainy, sunny*) in the garden, (npr.*vegetable/flo wer garden*), some gardening tools (npr. *spade, rake, watering can*), in the country (npr. *camping, tent, lunch box, fire*)
- **Svakodnevni život**, rutinske aktivnosti, shopping , npr. *at the supermarket, buying some vegetables and fruits, going out (npr. library, swimming pool), my clothes, visiting relatives, friends*, itd.
- **Slobodno vrijeme**, at the park (npr. *slide, jungle gym, swing, jump rope*), snow, snowball, snowman, outings
- **Životinje**, domestic, wild, animals, pets (osnovni vokabular)
- **Zemlje i oblasti**, culture (osnovni vokabular)
- **Izražavanje vremena** sati, dijelovi dana, godišnja doba, mjeseci u godini, izricanje vremena, brojevi do 1000000 te osnovne računske operacije

Osim što će stalno proširivati vokabular, učenici će ponavljati ili učiti da koriste:

- **Skraćenice**, najčešće, npr. a.m., p.m., UK, USA, skraćenice za dane u sedmici i mjesece
- **Afikse**, u vezi sa datim temama i gramatikom, npr. *- s, -ing*
- **Antonime**, u vezi sa datim temama, npr. fast – slow, up – down, hot – cold
- **Složenice**, u vezi sa datim temama, npr. football, basketball, swimming-pool, penfriend
- **Kolokacije**, u vezi sa datim temama, npr. outdoor sports, to do homework, make a phone call

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Porodica i prijatelji	**Učenici će:** - identifikovati i odgovarati na pozdrave - predstaviti sebe, članove svoje porodice i prijatelje - opisati članove svoje porodice i prijatelje - koristiti opisne pridjeve prilikom opisivanja - koristiti nazive pojedinih zanimanja prilikom opisa starijih članova porodice - uočavati razliku u upotrebi članova (articles)	**Učenici će:** - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - prepoznati i odgovoriti na pozdrave - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - čitati i pisati riječi, fraze i rečenice - demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu)	**Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj** - slobodno odgovarati na pozdrave - slobodno odgovarati na pitanja vezana za obrađene teme - komunicirati sa samopouzdanjem - prihvatati različitosti - dobrovoljno se javljati - surađivati s drugim učenicima - prihvatati pravila lijepog ponašanja - dobrovoljno čitati - doprinositi radu u grupi ili paru

		- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -samostalno dovršavati započete rečenice - odgovoriti na postavljena pitanja - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima - izabrati tačne odgovore	- ponašati se prikladno u situacijama iz svakodnevnog života - usvojiti pozitivan stav u odnosu prema životinjama - obraćati pažnju ili prepoznavati kulturne razlike -izgraditi pozitivan stav prema traženju informacija u svim oblicima medija
Moj dom	- nabrojati prostorije u kući ili stanu kao i dijelove namještaja - opisati prostor u kojem žive koristeći usvojene izraze i prijedloge za mjesto - kombinirati usvojeni vokabular i gramatiku za sastavljanje rečenica	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd pjevati pjesmice itd. - samostalno dovršavati započete rečenice - odgovoriti na postavljena pitanja - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima - izabrati tačne odgovore - izvršiti naredbe i zapovijedi	
U školi	- imenovati nastavne predmete i predmete u učionici - imenovati aktivnosti vezane za školu i nastavu - locirati predmete u prostoru - uočavati razliku između članova (articles) - razumjeti i pravilno izgovarati brojeve preko 1000 - razlikovati upotrebu modalnih glagola can i may - identifikovati i interpretirati molbe i zapovijedi - identificirati i razlikovati trenutne i svakodnevne radnje - prepoznavati upotrebu trenutnih radnji (Present Continuous) - povezivati rečenice u smislenu kratku cjelinu - locirati riječi koje traže u rječniku,	- usvojiti brojeve i usavršiti brojanje - pokazati spremnost za upotrebu rječnika, - demonstrirati upotrebu rječnika davanjem traženih informacija - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -samostalno dovršavati započete rečenice - odgovoriti i postavljati pitanja vezana za vrijeme i klimatske prilike - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima - izabrati tačne odgovore	

Vrijeme i klima	- identifikovati pojedine odrednice i simbole u rječniku - označiti traženu riječ ili značenje - koristiti jezičke fraze za iskazivanje vremena - imenovati pojedine klimatske prilike -imenovati dane u sedmici, mjesece i godišnja doba - kombinirati izraze vezane za datu tematiku da bi formirali rečenice	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd. -samostalno dovršavati započete rečenice - odgovoriti na postavljena pitanja - postavljati pitanja vezana za svakodnevne aktivnosti - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima - izabrati tačne odgovore - demonstrirati dijaloge iz svakodnevnog života u određenim situacijama
Svakodnevni život	- imenovati pojedine vrste hrane i pića - imenovati obroke - identifikovati rutinske aktivnosti (ustajanje, umivanje,…) - identifikovati pridjeve za neodređenu količinu - identifikovati svakodnevne radnje - prepoznati upotrebu svakodnevnih radnji u rečenici (Present Simple) - povezati rečenice u smislenu kratku cjelinu	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - samostalno -dovršavati započete rečenice - odgovoriti na postavljena pitanja -postavljati pitanja vezana za slobodno vrijeme i aktivnosti - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima - izabrati tačne odgovore
Slobodno vrijeme	- identifikovati aktivnosti vezane za slobodno vrijeme (watch TV, play sports; fishing; camping, at the funfair/ cinema/ theatre, - identifikovati svakodnevne i trenutne aktivnosti u rečenicama rečenica - povezivati rečenice u smislenu kratku cjelinu	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - samostalno dovršavati započete rečenice - postavljati i odgovarati na pitanja vezana za mjesto u kojem se živi, pravac, prevozna sredstva, itd. - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima - izabrati tačne odgovore
Moje okruženje (grad i selo)	- imenovati pojedina mjesta i objekte u gradu i na selu - identifikovati pojedina prevozna sredstva - identikovati priloge za smjer i način	- demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih

	- povezati rečenice u smislenu kratku cjelinu prilikom opisa mjesta u kojem žive	ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -samostalno dovršavati započete rečenice - odgovoriti na postavljena pitanja - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima - izabrati tačne odgovore
Životinje	-imenovati pojedine domaće i divlje životinje - identifikovati pojedine dijelove tijela životinja -povezati rečenice u smislenu kratku cjelinu prilikom kratkog opisa životinja	-oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -samostalno dovršavati započete rečenice -postavljati i odgovarati na pitanja vezana za životinje (vrsta, veličina, boja, ishrana) - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore
Zemlje i narodi	- identifikovati pojedine zemlje i narode engleskog govornog područja - identifikovati pojedine osobenosti kulture i običaja - uporediti kulturu i običaje sa našima - povezati rečenice u smislenu kratku cjelinu prilikom kratkog opisa životinja	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - postavljati i odgovarati na pitanja vezana za kulturu i običaje naroda
Praznici i blagdani	- identifikovati pojedine praznike - identifikovati običaje vezane za pojedine praznike - uporediti kulturu i običaje sa našima	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - samostalno pisati i čitati čestitke
Izborne teme (obrada bajke, priče ili pjesme)	- identificirati i opisati glavne likove **- prevesti pojedine dijelove bajke, priče ili pjesme**	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti, itd

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Vokabular** **Pisanje** **Čitanje**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	Porodica i prijatelji	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - posobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog
	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Kultura življenja**	Moj dom	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja
	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	U školi	**Kulturno izražavanje** - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; Komuniciranje na maternjem jeziku: - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog

		- sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija - spremnost da se nadvlada strah od brojki - poznavanje i razumijevanje vrsta pitanja na koja matematika može ponuditi odgovor - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života - poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja - spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje **Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Priroda**	Vrijeme i klima	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života - poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja - spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje **Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja (kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj).

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika** **Društvo** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Kultura življenja**	Svakodnevni život	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života - poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja - spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje - sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: kupovanje, putovanje i slobodno vrijeme **Međuljudska i građanska kompetencija** - znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje , higijenu i prehranu vlastite obitelji - razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika**	Slobodno vrijeme	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života

		- poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja - spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje - sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: kupovanje, putovanje i slobodno vrijeme - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Kultura življenja** **Priroda** **Društvo** **Matematika**	Moje okruženje	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života - spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika** **Priroda** **Likovna kultura**	Životinje	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika** **Društvo**	Zemlje i narodi	- Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - sposobnost pisanja kraćeg teksta - uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje **Međuljudska i građanska kompetencija:** - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji, itd.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Kultura življenja** **Vjeronauka/ Religijska kultura** **Muzička/ Glazbena kultura** **Likovna kultura**	Praznici i blagdani	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku - razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim pojedincima - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina **Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Muzička/ Glazbena kultura** **Likovna kultura**	Izborna tema	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju - razvijanje ljubavi prema književnosti - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji - sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima)

- sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih različitim vrstama čitanja i raznim vrstama teksta
- sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.

Kulturno izražavanje
- otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju
- sposobnost umjetničkog izražavanja kroz čitav niz različitih medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija

ŠESTI RAZRED

U nastavi engleskog kao prvog stranog jezika u šestom razredu osnovne škole treba težiti slijedećim nivoima Zajedničkog evropskog okvira za jezike - CEFR.

6. razred - 6. godina učenja	Slušanje i razumijevanje	Govor	Čitanje i razumijevanje	Pisanje
Nivoi	A2.1	A1.3	A2.1	A1.3

Ishodi učenja:
Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti sebe i druge u komunikaciji da bi stekli samopouzdanje i navike lijepog ponašanja prilikom javnog obraćanja.
- biti u mogućnosti da predstave i opišu sebe, članove svoje porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine, osjećanja i zanimanja, te voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom, kako bi mogli voditi razgovorena istu temu u stvarnom životu
- biti u mogućnosti da koriste glavne i redne brojeve da bi izrazili količinu, poredak i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi, da bi mogli pročitati i napisati osnovne računske operacije, datume i brojeve telefona
- biti u mogućnosti da opišu izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/ grada/ domovine i prave usporedbu klimatskih prilika, običaja, kultura različitih zemalja, naročito zemalja engleskog govornog područja, u usmenoj i pisanoj formi, kako bi se što bolje upoznali sa osobinama svoje bliže i dalje okoline
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti (Present Simple), navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno - posljedične veze između različitih pojava i stvari
- moći imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- moći prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i upoređivati ih kako bi ih doveli u vezu sa svojim i aktivnostima drugih ljudi
- moći imenovati i opisati različite vrste hrane, nabrojati i opisati hranu i piće koju vole i koju ne vole, nabrojati dnevne obroke, dati primjer i prodiskutovati zdravu ishranu i zdrav način života, značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje, te porediti hranu i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja kako bi formirali pravilan i pozitivan stav prema ishrani i zdravom načinu života
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogli koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama, da nabrajaju, imenuju i opisuju glavne karakteristike određenog praznika, upoređuju običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, kako bi razvili pozitivan stav prema kulturnim i vjerskim različitostima.
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti

povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim odgojno - obrazovnim područjima te njihovo integriranje u šire društvene i kulturne vrijednosne sisteme
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik
- moći oblikovati pisanu poruku, kraće dijaloge, samostalno napisati kraći sastav ili kratku priču prema zadanom poticaju, samostalno i/ili uz pomoć nastavnika
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika,
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Present Simple, Past Simple, Present Continuous, Future forms) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprečavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Programski sadržaji

1. Tematika

- Porodica i prijatelji - predstavljanje i opis sebe, članova uže i šire porodice i prijatelja, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja, ponavljanje starih i usvajanje novih naziva za zanimanja (Izrazi i strukture: *My name is…/I am 11/12. I am from… I've got a small/big family. I live with my mother, my father…, My mum /dad is / a cook/ a police officer/ a dentist/ a secretary/a teacher /a doctor/ a nurse/. What would you like to be? I've got a lot of friends. I've got/ He's got/ She's got a pet. I'm good at…, He/ She is/ isn't tall/ thin/ naughty. I've got/He's got brown hair and blue eyes. to be/ have/ have got*)

- Brojevi - izražavanje vremena - sati, dijelovi dana, ponavljanje svih glavnih brojeva, redni brojevi 1-100, čitanje osnovnih računskih operacija, datuma i telefonskih brojeva. (Izrazi i strukture: *What´s the time? It´s 12 o´clock / half past 6/ a quarter to/ past 9. In the afternoon/ morning/ evening, on Friday, in August/ spring, at midnight/ noon/ 6 o´clock. It is sunny/cloudy/windy. What is your /your best friend's telephone number*?)

- Svijet u kojem živimo - opisivanje svoga mjesta/grada/domovine i usporedba sa zemljama engleskoga govornog područja - klimatske prilike, običaji, kultura, ponavljanje i proširivanje rječnika vezanog uz biljke i životinje - opisivanje mjesta, pojava, životinja iz bliže i dalje okoline)

- Svakodnevni život – opisivanje svakodnevnih radnji i dnevnih rutina - nešto proširenij vokabular, (Izrazi i strukture: *daily routine, I go to school/have breakfast, do my homework…. means of transport*)

- Slobodno vrijeme i zabava - imenovanje slobodnih aktivnosti, sportova, hobija, dijelova dana, godišnjih doba, opisivanje vremenskih prilika, putovanja i godišnjih odmora, nešto proširenij vokabular (Izrazi i strukture: *How do you spend your free time? What do you usually do in the afternoon /evening/at three? I like/don't like playing football. I play football on Mondays and Wednesdays. I go skiing in winter. pupils' hobbies, favourite sports and games, unusual hobbies, going out to the cinema, theatre, going to the party, pyjama party, surprise party, going to an amusement park*)

- Zdravlje i ishrana - ponavljanje i proširivanje vokabulara: hrana, dnevni obroci, razgovor o zdravoj ishrani i zdravom načinu života, poređenje hrane i strukture: *What is your favourite/least favourite subject? When do you have English/Maths…? On Mondays. Can you spell your name? be good/bad at/be best in. I like/don't like* prehrambenih navika u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, bavljenje sportom i tjelesnim aktivnostima, higijena

- Škola - nastavni predmeti, raspored časova, ponavljanje dana u sedmici, izražavanje naredbi, ponavljanje engleske abecede i slovkanja riječi, slaganje i neslaganje, znanje i neznanje, obaveze i potrebe, sposobnosti, dopuštenja. (Izrazi *geography/science… My sister is writing her homework now. Have you finished the exercise?)*

-Porodični praznici i blagdani - običaji vezani uz proslavu rođendana, Božića, Uskrsa, Bajrama ,Hanuke i Đurđevdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, proslava Valentinova, pisanje prigodnih poruka za Valentinovo, Halloween (Izrazi i strukture: *carol singers, a pantomime, Jingle Bells, Apple Bobbing, Jack O'Lantern, Be my Valentine!)*

2. Funkcije i vještine

- usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika

Imenice:

- razlikovanje i upotreba jednine i množine imenica i nekih primjera nepravilne množine vezanih uz tematska područja i pojedine osobitosti kod pisanja (story - stories, box -boxes)
- brojive i nebrojive
- izražavanje svojine - Possessive case ('s)

Zamjenice:

- lične (padež subjekta i objekta)
- pokazne: this, that, these, those
- upitne: what, which, who, whose
- prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs)
- neodređene (somebody, anybody, nobody,something, anything, nothing)

Glagoli:

- TO BE (Present Simple, Past Simple, potvrdni, odrični, upitni oblik)
- glagolski oblik have/ have got
- Present Simple (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Past Simple pravilnih i nepravilnih glagola (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Izražavanje budućnosti: shall/ will, Present Continuous, Going to (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Modalni glagoli: can, may, have to, must
- Zapovjedni način

Pridjevi:

Determinatori:

članovi: a/an, the, zero
prisvojni pridjevi
pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)
pridjevi neodređene količine i broja, npr. some, any, much, many, all, (a) few, (a) little
opisni pridjevi vezani za tematska područja
komparacija pridjeva: pravilna i nepravilna

Brojevi:

glavni brojevi
redni brojevi od 1 do 100

Prilozi: prošireniji obim priloga vezanih za tematska područja u odnosu na prethodni nivo

- mjesto (here, there, outside, upstairs…)
- pravac/smjer (left, right, east, west…)
- vrijeme (yesterday, now, tomorrow, last year…)
- način (easily, beautifully, fast, happily…)
- učestalost (often, sometimes, usually…)
- količina, broj, stepen (much, little, once, twice, only, very, nearly, about)
- upitni (how, when, where, why)

Prijedlozi: proširenija upotreba prijedloga za mjesto i vrijeme vezanih za tematska područja u odnosu na prethodni nivo

- mjesto, npr. in, on, under, behind, in front of, at, to, between, in the middle of, next to
- vrijeme, npr. in, on, at

Rečenica

Osnovni red riječi u potvrdnoj, odričnoj, upitnoj i zapovjednoj rečenici i složeniji red riječi nego iz prethodnog nivoa uz upotrebu priloga (always, never, sometimes)

Konstrukcije: There is a/There are some…Is there a…? Are there any…?

U rečenicima postepeno uvoditi u upotrebu:

- **Afikse**, u vezi s datim temama i gramatikom (rewrite, friendship, unusual)
- **Antonime**, u vezi s datim temama (dirty-clean, ask-answer, cry-laugh)
- **Složenice**, u vezi s datim temama (school choir, guitar lessons, orange juice)
- **Kolokacije**, u vezi s datim temama (discuss a subject, walk a dog, care about us)
- **Ekvivalente prijevoda**, selektivno poređenje sa maternjim jezikom učenika i nekim drugim stranim jezicima

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u šestom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, strani jezik, muzička kultura, maternji jezik, matematika, historija, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Porodica i prijatelji	- razlikovati pozdrave i odabrati odgovarajuće pozdrave za konkretne situacije - predstaviti i opisati sebe, članove porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja - izraziti sposobnosti - identificirati različita zanimanja i opisati ih - prevesti riječi, fraze i rečenice i selektivno porediti sa maternjim jezikom i nekim drugim stranim jezicima	- prepoznati i odgovoriti na pozdrave - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD-a - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu)	**Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj:** - slobodno odgovara na pozdrave - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem - prihvata različitosti - pokazati pozitivan odnos prema vlastitoj kulturi i kulturama drugi zemalja - dobrovoljno se javlja - surađuje s drugim učenicima - sluša zahtjeve - dobrovoljno čita - doprinosi radu u grupi - obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike - brani svoje mišljenje - adaptira se novonastaloj situaciji - prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima
Brojevi	- reći koliko je sati -nabrojati dijelove dana - prepoznati i pravilno izgovoriti brojeve preko 1000 te samostalno brojati - prepoznati redne brojeve od 1 do 100 - razumjeti i prepoznati osnovne računske operacije i telefonske brojeve	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica, davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd)	
Svijet u kojem živimo	- prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati na odgovarajući način - opisati izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/ grada/ domovine i praviti poređenja - usporediti vremenske prilike, običaje, kulturu različitih zemalja	- pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija	

	- imenovati i opisati životinje iz bliže i dalje okoline - locirati predmete i bića	- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija
Svakodnevni život **Slobodno vrijeme i zabava**	- imenovati, nabrojati i opisati svakodnevne aktivnosti - navesti primjere svojih dnevnih aktivnosti - navesti primjere dnevnih aktivnosti iz teksta i analizirati ih - prepričati slijed događaja - imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogao izraziti svoja interesovanja - prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i uspoređivati ih - opisati putovanje i godišnji odmor	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)
Zdravlje i ishrana	- imenovati i opisati različite vrste hrane - nabrojati i opisati hranu i piće koju voli i koju ne voli - nabrojati dnevne obroke - dati primjer i analizirati značaj zdrave ishrane i zdravog načina života - porediti vrste hrane i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja - objasniti značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje	- prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija
Škola	- imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole - napraviti raspored časova - pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja u dijalozima s nastavnikom i drugim učenicima	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge,

		tekst na poznatu temu, uz pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte - pjevati pjesmice, recitirati, igrati igrice
Porodični praznici i blagdani	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika I blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama / dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte - pjevati pjesmice, recitirati, igrati igrice

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Gramatika** **Vokabular** **Pisanje** **Čitanje**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Religijska kultura/Vjeronauka** **Njemački jezik** **Muzička kultura**	Porodica i prijatelji	**Komuniciranje na maternjem jeziku** **-**Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. - Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja.

		- Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti). - Sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim p Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa ojedincima. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd - Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život). - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život. - Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija. - Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika. - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju **Učiti kako se uči** - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.)
Matematika **Informatika**	Brojevi	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija je temeljna vještina koja uključuje osnovne metode računanja i razumijevanje osnovnih oblika matematičkog prikazivanja poput grafikona, formula i statistike - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti poput • zbrajanja i oduzimanja; množenja i dijeljenja; izračunavanja postotaka i omjera; • mjernih jedinica i mjera da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: vođenje kućnog

proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja);
- kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca);
- putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena).

- Sposobnost korištenja pomoćnih sredstava i oruđa (uključujući IT).
- Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i strojevima te znanstvenim podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak.
- Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života.
- Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja.
- Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje.
- Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza.
- Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja.
- Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka.
- Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru.

Digitalna kompetencija

- Razumijevanje glavnih računarskih aplikacija, uključujući obradu teksta, tablični kalkulator, baze podataka, pohranu i upravljanje podacima;
- Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta;
- Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. i virtualnog svijeta;
- Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja (stvaranje, organiziranje,razlikovanje važnog od nevažnog, subjektivno od objektivnog, stvarno od virtualnog) elektronskih informacija, podataka i koncepata i njihovo sustavno korištenje;
- Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta;

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost

Komuniciranje na maternjem jeziku

- Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika.
- Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama.
- Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja

Matematika

Svijet u kojem živim

Biologija

Geografija

Historija

Likovna kultura

(čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta.
- Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture).
- Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja.
Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.
- Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja.
- Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog.
- Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
- Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza.
- Razvijanje ljubavi prema književnosti.
- Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji.

Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije

- Poznavanje i razumijevanje vrsta pitanja na koja matematika može ponuditi odgovor.
- Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa.
- Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj).
- Sposobnost korištenja pomoćnih sredstava i oruđa (uključujući IT).
- Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i strojevima te znanstvenim podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak.
- Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života.
- Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja.
- Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje.
- Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza.
- Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja.
- Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka.
- Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru.
- Sposobnost da se slijedi i procjenjuje lanac tuđih argumenata i da se otkriju osnovne ideje u danom nizu argumenata (posebice dokazi),
- Sposobnost matematičkog razmišljanja i rezoniranja (ovladavanje matematičkim načinima razmišljanja; apstrahiranje i generaliziranje gdje je to relevantno za pitanje i matematičko modeliranje (tj. analiziranje i stvaranje modela) upotrebom i primjenom postojećih m Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja.
- Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka.

		Međuljudska i građanska kompetencija - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima. - Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture i povijesnog razvitka tih koncepata. - Razumijevanje međukulturne dimenzije europskog i ostalih društava - Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti). **Kulturno izražavanje** - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti, - Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** **-** Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. - Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji.
Matematika		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti poput • zbrajanja i oduzimanja; • množenja i dijeljenja; • izračunavanja postotaka i omjera; • mjernih jedinica i mjera
Njemački jezik		
Muzička kultura		
Likovna kultura	Svakodnevni život	
Informatika		
Tjelesni i zdravstveni odgoj		

- da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.:
- vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja);
- kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca);
- putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena).

Komuniciranje na stranom jeziku

- Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
- Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.).
- Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd
- Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život).
- Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život.
- Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija.
- Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika.
- Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima.
- Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju

Učiti kako se uči

- Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija.
- Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito: sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja.
- Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje.
- Sposobnost kritičkog razmišljanja o objektu i svrsi učenja.
- Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.)
- Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha.
- Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.
- Prilagodljivost i fleksibilnost.

Kulturno izražavanje

- Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca;

		- Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. **Digitalna kompetencija** - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Pozitivan stav i osjetljivost za sigurnu i odgovornu upotrebu interneta, uključujući pitanja privatnostii kulturnih razlika. - Interes za korištenje TID-a da bi se proširili horizonti sudjelovanjem u zajednici i mrežama u kulturne, društvene i profesionalne svrhe. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta; - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. **Učiti kako se uči** - Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. - Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti. - Prilagodljivost i fleksibilnost. **Poduzetništvo** - Saznanje o raspoloživim mogućnostima kako bi se prepoznale one koje odgovaraju vlastitim osobnim, profesionalnim i/ili poslovnim aktivnostima. - Sposobnost kooperativnog rada i fleksibilnosti u sklopu tima. - Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti. - Sposobnost proaktivnog djelovanja i pozitivno reagiranje na promjene. - Sposobnost procjenjivanja i preuzimanja rizika kada je to opravdano. - Sklonost inicijativi. - Pozitivan stav prema promjenama i inovacijama
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika** **Biologija**	Slobodno vrijeme i zabava	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja.

Tjelesni i zdravstveni odgoj

Tehnički odgoj

Historija

Religijska kultura/Vjeronauka

Likovna kultura

Muzička kultura

- Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.
- Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku.

Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije

- putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena).
- Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj).
- Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa.

Međuljudska i građanska kompetencija

- Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji.
- Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji.

Poduzetništvo

- Saznanje o raspoloživim mogućnostima kako bi se prepoznale one koje odgovaraju vlastitim osobnim, profesionalnim i/ili poslovnim aktivnostima.
- Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja.
- Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe.
- Sposobnost kooperativnog rada i fleksibilnosti u sklopu tima.
- Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti.
- Sposobnost proaktivnog djelovanja i pozitivno reagiranje na promjene.
- Sposobnost procjenjivanja i preuzimanja rizika kada je to opravdano.
- Pozitivan stav prema promjenama i inovacijama.
- Spremnost prepoznavanja područja na kojima se može pokazati čitava lepeza poduzetničkih vještina – npr. kod kuće, na poslu i u zajednici

Međuljudska i građanska kompetencija

- Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture i povijesnog razvitka tih koncepata.
- Razumijevanje koncepata kao što je demokracija, status građanina i međunarodnih deklaracija koje ih izražavaju (uključujući Povelju o temeljnim pravima EU i Ugovore).
- Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti).
- Sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim pojedincima.
- Sposobnost otkrivanja frustracija na konstruktivan način (kontroliranje agresivnosti i nasilja ili obrazaca samouništavanja).
- Sposobnost uspostavljanja stupnja odvajanja profesionalne i osobne sfere života i sprečavanje prenošenja profesionalnog sukoba u osobnu domenu.
- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje.
- Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude.
- Sklonost postizanju kompromisa.
- Integritet.
- Probojnost.
- Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji, EU i Europi općenito i (svom dijelu) svijeta.

		- Spremnost sudjelovanja u demokratskom odlučivanju na svim razinama. - Sklonost volontiranju i sudjelovanju u građanskim aktivnostima, pružanju potpore različitosti u društvu i društvenoj koheziji. - Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagiranja na protivdruštveno ponašanje. - Prihvaćanje koncepta ljudskih prava i jednakosti kao osnove za solidarnost i odgovornost u modernim demokratskim društvima Europe, prihvaćanje jednakosti muškaraca i žena. - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. ***Kulturno izražavanje*** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku .
Biologija		
Tjelesni i zdravstveni odgoj		
Tehnički odgoj		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). **-** Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa.
	Zdravlje i ishrana	
Historija		
		Međuljudska i građanska kompetencija - Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. - Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji.
Religijska kultura/Vjeronauka		
		Poduzetništvo - Saznanje o raspoloživim mogućnostima kako bi se prepoznale one koje odgovaraju vlastitim osobnim, profesionalnim i/ili poslovnim aktivnostima. - Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja. - Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe. - Sposobnost kooperativnog rada i fleksibilnosti u sklopu tima. - Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti. - Sposobnost proaktivnog djelovanja i pozitivno reagiranje na promjene.
Likovna kultura		
Muzička kultura		

- Sposobnost procjenjivanja i preuzimanja rizika kada je to opravdano.
- Pozitivan stav prema promjenama i inovacijama.
- Spremnost prepoznavanja područja na kojima se može pokazati čitava lepeza poduzetničkih vještina – npr. kod kuće, na poslu i u zajednici

Međuljudska i građanska kompetencija

- Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture i povijesti
- Razumijevanje koncepata kao što je demokracija, status građanina i međunarodnih deklaracija koje ih izražavaju (uključujući Povelju o temeljnim pravima EU i ijesnog razvitka tih koncepata.
- Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti).
- Sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim pojedincima.
- Sposobnost otkrivanja frustracija na konstruktivan način (kontroliranje agresivnosti i nasilja ili obrazaca samouništavanja).
- Sposobnost uspostavljanja stupnja odvajanja profesionalne i osobne sfere života i sprečavanje prenošenja profesionalnog sukoba u osobnu domenu.
- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje.
- Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude.
- Sklonost postizanju kompromisa.
- Integritet.
- Probojnost.
- Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji, EU i Europi općenito i (svom dijelu) svijeta.
- Spremnost sudjelovanja u demokratskom odlučivanju na svim razinama.
- Sklonost volontiranju i sudjelovanju u građanskim aktivnostima, pružanju potpore različitosti u društvu i društvenoj koheziji.
- Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagiranja na protivdruštveno ponašanje.
- Prihvaćanje koncepta ljudskih prava i jednakosti kao osnove za solidarnost i odgovornost u modernim demokratskim društvima Europe, prihvaćanje jednakosti muškaraca i žena.
- Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina.

Kulturno izražavanje

- Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca;
- Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija;
- Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju;
- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život;
- Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost

Škola

Komuniciranje na maternjem jeziku

- Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe.

Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja,

Njemački jezik		održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude.
Religijska kultura/Vjeronauka		
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku -razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji
Historija		**Međuljudska i građanska kompetencija:** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim pojedincima - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina
Vjeronauka/ Religijska kultura	Porodični praznici i blagdani	**Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Muzička/Glazbena kultura		
Likovna kultura		

TREĆA TRIJADA

SEDMI RAZRED

U nastavi engleskog kao prvog stranog jezika u sedmom razredu osnovne škole treba **težiti potpunom dostizanju nivoa A1.3 za sve četiri jezičke vještine i djelimično nivoa A2.1 za slušanje, čitanje i razumijevanje Zajedničkog evropskog okvira za jezike – CEFR** (funkcionalno početno znanje).

Ishodi učenja:
Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti sebe i druge u komunikaciji da bi stekli samopouzdanje i navike lijepog ponašanja prilikom javnog obraćanja.
- biti u mogućnosti da predstave i opišu sebe, članove svoje porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine, osjećanja i zanimanja, te voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom, kako bi mogli voditi razgovore na istu temu u stvarnom životu
- biti u mogućnosti da koriste glavne i redne brojeve da bi izrazili količinu, poredak i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi, da bi mogli pročitati i napisati osnovne računske operacije, datume i brojeve telefona
- biti u mogućnosti da opišu izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/grada/domovine i prave usporedbu klimatskih prilika, običaja, kultura različitih zemalja, naročito zemalja engleskog govornog područja, u usmenoj i pisanoj formi, kako bi se što bolje upoznali sa osobinama svoje bliže i dalje okoline
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti (Present Simple), navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari
- moći imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- moći prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i upoređivati ih kako bi ih doveli u vezu sa svojim i aktivnostima drugih ljudi
- moći imenovati i opisati različite vrste hrane, nabrojati i opisati hranu i piće koju vole i koju ne vole, nabrojati dnevne obroke, dati primjer i prodiskutovati zdravu ishranu i zdrav način života, značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje, te porediti hranu i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja kako bi formirali pravilan i pozitivan stav prema ishrani i zdravom načinu života
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogli koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama, da nabrajaju, imenuju i opisuju glavne karakteristike određenog praznika, upoređuju običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, kako bi razvili pozitivan stav prema kulturnim i vjerskim različitostima.
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim odgojno-obrazovnim područjima te njihovo integriranje u šire društvene i kulturne vrijednosne sisteme
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik
- moći oblikovati pisanu poruku, dijaloge, samostalno napisati sastav ili kratku priču prema zadanom poticaju, samostalno i/ili uz pomoć nastavnika
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika,
- moći slušati tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije

- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte
- moći prepoznavati i pravilno koristiti oblike glagolskih vremena (Present Simple, Past Simple, Present Continuous, Past Continuous, Future forms) te pogodbeni način – First Conditional, kao i Zero Conditional u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprečavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti:

1. Tematika

- **Porodica i prijatelji** - predstavljanje i opis sebe, članova porodice i prijatelja, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja, ponavljanje starih i usvajanje novih naziva za zanimanja
  (Izrazi i strukture: *My name is…/I am 11/12. I am from… I've got a small/big family. I live with my mother, my father…, My mum /dad is / a cook/ a police officer/ a dentist/ a secretary/a teacher /a doctor/ a nurse/. What would you like to be? I've got a lot of friends. I've got/ He's got/ She's got a pet. I'm good at…, He/ She is/ isn't tall/ thin/ naughty. I've got/He's got brown hair and blue eyes. to be/ have/ have got*)
- **Škola** - nastavni predmeti, raspored časova, ponavljanje dana u sedmici, izražavanje naredbi, ponavljanje engleske abecede i slovkanja riječi, slaganje i neslaganje, znanje i neznanje, obaveze i potrebe, sposobnosti, dopuštenja.
  (Izrazi i strukture: *What is your favourite/least favourite subject? When do you have English/Maths…? On Mondays. Can you spell your name? be good/bad at/be best in. I like/don't like geography/science… My sister is writing her homework now. Have you finished the exercise?)*
- **Moja zemlja** - opisivanje svoje domovine i usporedba sa zemljama engleskoga govornog područja - klimatske prilike, običaji, kultura, ponavljanje i proširivanje rječnika vezanog uz biljke i životinje - opisivanje mjesta, pojava, životinja iz bliže i dalje okoline.
- **Zemlje engleskog govornog područja** – predstavljanje zemalja engleskog govornog područja (npr. Australija, Novi Zeland, SAD...) i osnovne karakteristike istih vezane za kulturu, običaje, klimu, biljni i životinjski svijet.
- **Zdravlje i ishrana** - ponavljanje i proširivanje vokabulara: hrana, dnevni obroci, razgovor o zdravoj ishrani i zdravom načinu života, poređenje hrane i prehrambenih navika u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, bavljenje sportom i tjelesnim aktivnostima, higijena.
- **Brojevi** -izražavanje vremena - sati, dijelovi dana, ponavljanje svih glavnih brojeva, redni brojevi 1-100, čitanje osnovnih računskih operacija, datuma i telefonskih brojeva. (Izrazi i strukture: *What´s the time? It´s 12 o´clock / half past 6/ a quarter to/ past 9. In the afternoon/ morning/ evening, on Friday, in August/ spring, at midnight/ noon/ 6 o´clock. It is sunny/cloudy/windy. What is your /your best friend's telephone number?*
- **Svijet životinja** – predstavljanje i opisivanje manje poznatih i vrsta životinja koje nisu karakteristične za naše podneblje (životinje Australije, SAD-a i slično.)
- **Svakodnevni život i životni uslovi** – opisivanje svakodnevnih radnji i dnevnih rutina - uz upotrebu proširenijeg vokabulara u odnosu na prethodni nivo (Izrazi i strukture: *daily routine, I go to school/have breakfast, do my homework…. means of transport*)
- **Slobodno vrijeme i zabava** - imenovanje slobodnih aktivnosti, sportova, hobija, dijelova dana, putovanja i godišnjih odmora, nešto proširenij vokabular u odnosu na prethodni nivo (Izrazi i strukture: *How do you spend your free time? What do you usually do in the afternoon /evening/at three? I like/don't like rollerblading/skiing. I play football on Mondays and Wednesdays. I go skiing in winter. pupils' hobbies, favourite sports and games, unusual hobbies, going out to the cinema, theatre, going to the party, pyjama party, surprise party, going to an amusement park*)
- **Vrijeme i godišnja doba** – opisivanje vremenskih prilika i godišnjih doba – uz upotrebu proširenog vokabulara (Izrazi i strukture: *It's raining. It is freezing/snowy. The temperature reaches zero in the north/east.*)
- **Porodični praznici i blagdani** - običaji vezani uz proslavu rođendana, Božića, Uskrsa, Bajrama ,Hanuke i Đurđevdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, proslava Valentinova, pisanje prigodnih poruka za Valentinovo, Halloween (Izrazi i strukture: *carol singers, a pantomime, Jingle Bells, Apple Bobbing, Jack O'Lantern, Be my Valentine!)*

2. Funkcije i vještine

- usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika

Glagoli:

- *TO BE* (Present Simple, Past Simple, potvrdni, odrični, upitni oblik)
- glagolski oblik *have / have got*
- Present Simple (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Past Simple pravilnih i nepravilnih glagola (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Izražavanje budućnosti: *shall/will*, Present Continuous, *going to* (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Past Continuous (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Modalni glagoli: can, could, may, have to, must, would, will
- Zapovjedni način - sva lica jednine i množine
- Frazalni glagoli – *get, give, turn, switch, sit, look, take* u kombinacijama sa prijedlozima ili prilozima

Zamjenice:

- lične (padež subjekta i objekta)
- pokazne: this, that, these, those
- upitne: what, which, who, whose
- prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs)
- neodređene (somebody, anybody, nobody something, anything, nothing)

Imenice:

- razlikovanje i upotreba jednine i množine imenica i imenica sa nepravilnom množinom vezanih uz tematska područja i pojedine osobitosti kod pisanja (story - stories, box –boxes, wolf-wolves, ox-oxen...)
- brojive i nebrojive
- izražavanje svojine - Possessive case ('s)

Pridjevi:

Opisni pridjevi vezani za tematska područja
Komparacija pridjeva: pravilna i nepravilna
Determinatori:

- članovi: a/an, the, zero
- prisvojni pridjevi
- pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)
- pridjevi neodređene količine i broja, npr. some, any, much, many, all, (a) few, (a) little

Brojevi

- glavni brojevi
- redni brojevi od 1 do 100

Prilozi: proširenji obim priloga vezanih za tematska područja u odnosu na prethodni nivo

- mjesto (here, there, outside, upstairs…)
- pravac/smjer (left, right, east, west…)
- vrijeme (yesterday, now, tomorrow, last year, just, ever, never…)
- način (easily, beautifully, fast, happily…)
- učestalost (occasionally, always, sometimes, usually…)
- količina, broj, stepen (much, little, once, twice, only, very, nearly, about)
- upitni (how, when, where, why)

Prijedlozi: proširenija upotreba prijedloga za mjesto i vrijeme vezanih za tematska područja u odnosu na prethodni nivo

- mjesto, npr. in, on, under, behind, in front of, at, to, between, in the middle of, next to
- vrijeme, npr. in, on, at

Veznici – upotreba veznika pri spajanju rečenica (so, because, but, however...)

Rečenica

Osnovni red riječi u potvrdnoj, odričnoj, upitnoj i zapovjednoj rečenici i složeniji red riječi u odnosu na prethodni nivo

Konstrukcije: *There is a/ There are some…Is there a…? Are there any…?*

- Vremenske rečenice
- If- rečenice (Zero i First Conditional)
- Red riječi (red riječi tipične rečenice)

U rečenicama takođe uvoditi u upotrebu:

- **Afikse**, u vezi s datim temama i gramatikom (rewrite, friendship, unusual)
- **Antonime**, u vezi s datim temama (dirty-clean, ask-answer, cry-laugh)
- **Složenice**, u vezi s datim temama (school choir, guitar lessons, orange juice)
- **Kolokacije**, u vezi s datim temama (discuss a subject, walk a dog, care about us)
- **Ekvivalente prijevoda**, selektivno poređenje sa maternjim jezikom učenika i nekim drugim stranim jezicima

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u sedmom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, građansko obrazovanje, strani jezik, muzička kultura, maternji jezik, matematika, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici , shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Porodica i prijatelji	- razlikovati pozdrave i odabrati odgovarajuće pozdrave za konkretne situacije - predstaviti i opisati sebe, članove porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja - izraziti sposobnosti - identificirati različita zanimanja i opisati ih - prevesti riječi, fraze i rečenice i selektivno porediti sa maternjim jezikom i nekim drugim stranim jezicima	- prepoznati i odgovoriti na pozdrave - ponavljati riječi i rečenice nastavnika ili iste izgovorene sa CD-a - voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu)	**Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj:** - slobodno odgovara na pozdrave - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem - prihvata različitosti - pokazati pozitivan odnos prema vlastitoj kulturi i kulturama drugi zemalja - dobrovoljno se javlja - surađuje s drugim učenicima - sluša zahtjeve - dobrovoljno čita - doprinosi radu u grupi - obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike - brani svoje mišljenje
Škola	- imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole - napraviti raspored časova - pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja u dijalozima s nastavnikom i drugim učenicima - opisati svoj dan u školi koristeći postojeći vokabular	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.) - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama / dijalozima	- adaptira se novonastaloj situaciji - prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima

		- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice
Brojevi	- reći koliko je sati - nabrojati dijelove dana - prepoznati i pravilno izgovoriti glavne brojeve te samostalno brojati - prepoznati redne brojeve od 1 do 100 - razumjeti i prepoznati osnovne računske operacije i telefonske brojeve - opisati i uporediti svoju domovinu s drugim zemljama koristeći jednostavan vokabular - opisati klimatske prilike, floru i faunu svoje zemlje	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika
Moja zemlja	- opisati i uporediti svoju domovinu s drugim zemljama koristeći jednostavan vokabular - opisati klimatske prilike, floru i faunu svoje zemlje	-prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik -pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling) - povezivati ponuđene riječi u rečenici -primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije -pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika
Zemlje engleskog govornog područja	- prepoznati i identifikovati zemlju na osnovu kraćeg opisa - opisati neku od zemalja engleskog govornog područja koristeći jednostavan vokabular - uporediti način života u našoj zemlji sa zemljama engleskog govornog područja	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.)

Svijet životinja	- prepoznati i identifikovati životinju na osnovu opisa - imenovati i opisati divlje i domaće životinje	- pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz malu pomoć nastavnika. - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)
Svakodnevni život i životni uslovi	- imenovati, nabrojati, i opisati svakodnevne aktivnosti - navesti primjere svojih dnevnih aktivnosti - navesti primjere dnevnih aktivnosti iz teksta i analizirati ih - prepričati slijed događaja - prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati na odgovarajući način - opisati izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/grada - imenovati i opisati životinje iz bliže i dalje okoline -locirati predmete i bića	- prepoznati, razlikovatii i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija
Slobodno vrijeme i zabava	- imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogao izraziti svoja interesovanja - prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i upoređivati ih - opisati putovanje i godišnji odmor	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama / dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice

Zdravlje i ishrana	- imenovati i opisati različite vrste hrane, - nabrojati I opisati hranu i piće koju voli i koju ne voli --nabrojati dnevne obroke - dati primjer i analizirati značaj zdrave ishrane i zdravog načina života - porediti vrste hrane i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja - objasniti značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama / dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice
Vrijeme i godišnja doba	- imenovati i opisati godišnja doba - porediti vrijeme i godišnja doba u različitim dijelovima naše zemlje ili svijeta - dati primjer i analizirati trenutne vremenske uslove - opisati vremenske uslove za sutrašnji dan	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike
Porodični praznici i blagdani	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Gramatika** **Vokabular** **Pisanje** **Čitanje**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura** **Njemački jezik**	Porodica i prijatelji	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji **Učiti kako se uči** - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste,

		mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.) **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori). - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
Matematika	Brojevi	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Međuljudska i građanska kompetencija** - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima.
Religijska kultura/Vjeronauka		
	Moja zemlja	**Kulturno izražavanje** - Svijest o kulturnoj i jezičkoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih faktora u svakodnevnom životu. - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti. - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Likovna kultura		
Muzička kultura		

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Religijska kultura/Vjeronauka** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Građansko obrazovanje**	Zemlje engleskog govornog područja	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa. - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori). - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa. - Integritet. - Probojnost **Kulturno izražavanje** - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. - Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Biologija**	Svijet životinja	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji. **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanja strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. **Komuniciranje na stranom jeziku**: - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život. - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. **Učiti kako se uči:** - Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti. **Poduzetništvo**: - Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja. - Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe.

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
Biologija		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa.
Informatika	Svakodnevni život i životni uslovi	**Digitalna kompetencija** - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja (stvaranje, organiziranje,razlikovanje važnog od nevažnog, subjektivno od objektivnog, stvarno od virtualnog) elektronskih informacija, podataka i koncepata i njihovo sustavno korištenje; - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta;
Građansko obrazovanje		**Međuljudska i građanska kompetencija** - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima.
Informatika	Slobodno vrijeme i zabava	**Digitalna kompetencija** - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja (stvaranje, organiziranje,razlikovanje važnog od nevažnog, subjektivno od objektivnog, stvarno od virtualnog) elektronskih informacija, podataka i koncepata i njihovo sustavno korištenje; - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta
Građansko obrazovanje		**Međuljudska i građanska kompetencija** - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje kodova ponašanja i opšteprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog

		uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Zdravlje i ishrana	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Informatika** **Geografija** **Građansko obrazovanje**	Vrijeme i godišnja doba	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. -Samopouzdanje kod javnog obraćanja. **Digitalna kompetencija** - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta **Međuljudska i građanska kompetencija**- Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji.
Religijska kultura/Vjeronauka **Građansko obrazovanje**	Porodični praznici i blagdani	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku .
Likovna kultura		**Kulturno izražavanje** - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih faktora u svakodnevnom životu. - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti. - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju;

Muzička kultura	- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Građansko obrazovanje	

OSMI RAZRED

U nastavi engleskog kao prvog stranog jezika u osmom razredu osnovne škole treba težiti **potpunom dostizanju nivoa A2.1 i djelimičnom dostizanju nivoa A2.2 Zajedničkog evropskog okvira za jezike – CEFR.**

Ishodi učenja:
Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti sebe i druge u komunikaciji da bi stekli samopouzdanje i navike lijepog ponašanja prilikom javnog obraćanja.
- biti u mogućnosti da predstave i opišu sebe, članove svoje porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine, osjećanja i zanimanja, interesovanja i različite vrste raspoloženja, te voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom, kako bi mogli voditi razgovore na istu temu u stvarnom životu
- biti u mogućnosti da opišu izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/grada/domovine i prave usporedbu klimatskih obilježja, običaja, kultura različitih zemalja, naročito zemalja engleskog govornog područja, u usmenoj i pisanoj formi, kako bi se što bolje upoznali sa osobinama svoje bliže i dalje okoline
- biti u mogućnosti da se upoznaju s različitim vrstama umjetnosti i načinima umjetničkog izražavanja
- biti u mogućnosti da prepoznaju značaj planiranja sopstvene budućnosti i profesije te značaj razvijanja eko kulture u svrhu očuvanja prirodnog okruženja i svijeta u kojem živimo i budućnosti čovječanstva i planete Zemlje
- biti u mogućnosti da se upoznaju s naučnim dostignućima i izumima iz prošlosti te prepoznaju ulogu razvoja nauke i tehnologije u svijetu u kojem živimo i uticaj nauke i tehnologije na suvremeni način života
- biti u mogućnosti da se upoznaju s nekim događajima iz prošlosti Bosne i Hercegovine i drugih zemalja, a posebno zemalja engleskog govornog područja
- biti u mogućnosti da se upoznaju sa svijetom filma i televizije kao medija te da prepoznaju uticaj filmskog i televizijskog medija na naše mišljenje i način života
- moći diskutovati o problematici tinejdžerskog doba, problemima na koje nailaze mladi u današnjem svijetu i iznalaženju mogućih rješenja
- moći imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove, različite vrste zabave, putovanja i godišnje odmore i hobije kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- moći imenovati i opisati različite vrste hrane, nabrojati i opisati hranu i piće koju vole i koju ne vole, nabrojati dnevne obroke, dati primjer i prodiskutovati zdravu ishranu i zdrav način života, značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje, te porediti hranu i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, kako bi formirali pravilan i pozitivan stav prema ishrani i zdravom načinu života
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja i neslaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogao koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama, da nabrajaju, imenuju i opisuju glavne karakteristike određenog praznika, uspoređuju običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, kako bi razvili pozitivan stav prema kulturnim i vjerskim različitostima.
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti (Present Simple), navode primjere svojih dnevnih aktivnosti ili aktivnosti drugih ljudi, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari

- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim odgojno-obrazovnim područ jima te njihovo integriranje u šire društvene i kulturne vrijednosne sisteme
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik
- moći oblikovati pisanu poruku, kraće dijaloge, samostalno napisati kraći sastav ili kratku priču prema zadanom poticaju, samostalno i uz pomoć nastavnika
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika,
- moći slušati tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći čitati uputstva, kratke poruke i natpise, kraće tekstove, pjesme i priče koje ne prelaze ili neznatno prelaze njihov leksički fond
- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Present Simple, Past Simple, Present Continuous, Past Continuous, Present Perfect, Future forms) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe
- moći prepoznati i razlikovati oblike aktiva i pasiva u rečenicama te pravilno koristiti oblik pasiva (Present Simple i Past Simple)
- moći prepoznati i koristiti IF rečenice (Zero, 1. i 2. Kondicional), vremenske i odnosne rečenice
- moći prepoznati i koristiti direktni i indirektni govor u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne spriječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti:

1. Tematika

- **Porodica i prijatelji** - predstavljanje i opis sebe, članova uže i šire porodice i prijatelja, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja, izražavanje interesovanja i različitih vrsta raspoloženja, ponavljanje starih i usvajanje novih naziva za zanimanja, opis različitih zanimanja
- **Kultura i umjetnost** – upoznavanje sa običajima i kulturama različitih zemalja s posebnim akcentom na zemljama engleskog govornog područja; upoznavanje s različitim vrstama umjetnosti i načinima umjetničkog izražavanja, osnovni rječnik, npr. *music, drama, literature, musician, guitarist, orchestra, painter, actor,* itd.
- **Svijet sutrašnjice** – planiranje sopstvene budućnosti i profesije; značaj razvijanja eko kulture u svrhu očuvanja prirodnog okruženja; svijet u kojem živimo i budućnost čovječanstva i planete Zemlje
- **Nauka i tehnologija** – upoznavanje s naučnim dostignućima i izumima iz prošlosti; uloga razvoja nauke i tehnologije u svijetu u kojem živimo; uticaj nauke i tehnologije na suvremeni način života, uglavnom osnovni rječnik, npr. *home appliances, camera, telephone, computers,* itd.
- **Prošli događaji** – događaji iz prošlosti Bosne i Hercegovine i drugih zemalja, a posebno zemalja engleskog govornog područja
- **Film i TV** – upoznavanje sa svijetom filma i televizije kao medija; uticaj filmskog i televizijskog medija na naše mišljenje i način života
- **Problemi** – problematika tinejdžerskog doba, problemi na koje nailaze mladi u današnjem svijetu i iznalaženje mogućih rješenja
- **Slobodno vrijeme i zabava** – značaj slobodnih aktivnosti, zabave, sporta i hobija u životu ljudi, opisivanje putovanja i godišnjih odmora, različitih vrsta sportova, zabave i hobija, nešto proširenij vokabular u odnosu na prethodni nivo
- **Zdravlje, ishrana i dobra kondicija** - ponavljanje i proširivanje vokabulara: hrana, hranjivi sastojci dnevni obroci, razgovor o zdravoj ishrani i zdravom načinu života, poređenje hrane i prehrambenih navika u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, higijena i značaj lične higijene za zdravlje čovjeka, osnovni rječnik, npr. *smoking, drinking, fast food*, itd.
- **Škola** - nastavni predmeti , prostorije u školi, nešto proširen rječnik, npr. *crafts room, assembly hall, computer room, gymnasium, laboratory, library...*

- **Porodični praznici i blagdani i tradicija** - običaji vezani uz proslavu rođendana, Božića, Uskrsa, Bajrama i Hanuke u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, proslava Valentinova, pisanje prigodnih poruka za Valentinovo, Halloween , nešto proširenији vokabular u odnosu na prethodni nivo, npr. npr. *weddings, birthday parties, marriages, births, funerals, carnivals*, itd.

2. Funkcije i vještine

- usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika

Učenici će obnavljati i učiti:

Imenice:

- brojive i nebrojive, u vezi sa riječima kojeizražavaju neodređenu količinu ili broj: some,any, i konstrukcijom There is T¸ here are
- složenice u množini (npr. grandmothers, grandfathers)

Zamjenice:

- Lične
- Pokazne
- Upitne
- Prisvojne
- Neodređene
- Odnosne zamjenice: who, which, that

Pridjeve:

Determinatore:
Članove: a/an, the, zero
Prisvojne pridjeve
Pokazne pridjeve
Pridjeve za neodređenu količinu i broj, npr. *some, any, much, many, all, (a) few, (a) little*, itd.
Opisne pridjeve, koji se odnose na date teme
Nepravilnu komparaciju

Glagole:

- Present Simple
- Present Continuous
- Past Simple
- Past Continuous
- Past Continuous vs. Past Simple
- Present Perfect (sa for, since, just, yet, already)
- Present Perfect vs. Past Simple
- Modalni glagoli: must, have to, may, might, can, could, should
- Pasiv (Present i Past)

Priloge:

- raznih oblika i značenja, u vezi sa datim temama, nešto proširenији obim u odnosu na prethodni nivo
- komparaciju priloga

Prijedloge:

- proširenija upotreba prijedloga vezanih za tematska područja u odnosu na prethodni nivo
- prijedloge u konstrukcijama:- pridjev + prijedlog (npr. afraid of, ready for, itd.)

Rečenica:

- If - rečenice (Zero, First, Second)
- Vremenske (koje započinju sa when)
- Direktni i indirektni govor (izjave, zapovijesti, molbe)
- Odnosne rečenice

Učenici će učiti da koriste:

Afikse, koji se odnose na date teme i gramatiku, npr. *friendship, discussion*, itd.

Antonime, koji se odnose na date teme , npr. *popular, unpopular, obedient, disobedient, sensitiv, insensitive, considerate, inconsiderate,* itd.

Složenice, koje se odnose na date teme, npr. *school day, power station, petrol pump, portrait painter, landscape painter*, itd.

Homofone, koji se odnose na date teme, npr. *sun, son. here, hear. new, knew. no, know*, itd..

Kolokacije, koje se odnose na date teme, npr. *take up an activity, do a sport, go for a walk, go on a diet, itd.*

Prijevodne ekvivalente ključnih riječi i izraza, pri čemu se vrši odabrano poređenje sa maternjim jezikom učenika, kao i nekim drugim stranim jezicima.

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u osmom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, muzička kultura, maternji i strani jezik, fizika, matematika, biologija, geografija, historija, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici , shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Porodica i prijatelji	- predstaviti i opisati sebe, članove uže i šire porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine, osjećanja, raspoloženja, interesovanja - izraziti svoje i sposobnosti drugih ljudi - identificirati različita zanimanja i opisati ih - vršiti poređenja - prevesti riječi, fraze i rečenice i selektivno porediti sa maternjim jezikom i nekim drugim stranim jezicima	- voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, - glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd)	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj. **Učenik**: - slobodno odgovara na pozdrave - brani svoje mišljenje - adaptira se novonastaloj situaciji - prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima
Kultura i umjetnost	- usporediti običaje i kulturu različitih zemalja s posebnim akcentom na zemljama engleskog govornog područja - razlikovati načine umjetničkog izražavanja i vrednovati ljudsku potrebu za umjetnošću	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike	- dobrovoljno se javlja - doprinosi radu u grupi

		- pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)	
Svijet sutrašnjice	- opisati svoje planove za budućnost i profesiju kojom se želi baviti - uočiti značaj razvijanja eko kulture u svrhu očuvanja prirodnog okruženja - analizirati svijet u kojem živi i donositi zaključke o budućnosti čovječanstva i planete Zemlje na osnovu podataka kojima raspolaže	- prepoznati, razlikovati, razumjeti i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, I pjesama vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičnih funkcija - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja	- obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike
Nauka i tehnologija	- opisati i analizirati neki izum ili naučni proces - prepoznati uticaj nauke i tehnologijae na naš svakodnevni život	- reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama / dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz pomoć nastavnika, dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte - pjevati pjesmice, recitirati, igrati igrice - učestvovati u jednostavnim: razgovorima i diskusijama iz svakodnevnog života (npr. izražavajući slaganje i neslaganje uz obrazloženje)	- sluša zahtjeve - dobrovoljno čita
Prošli događaji	-opisati događaje iz prošlosti različitih zemalja i pronaći uzročno-posljedične veze između događaja iz prošlosti i sadašnjost -prepričati slijed događaja	- aktivnosti u kojima se igra po ulogama - raditi zajednički na projektu, rješavajući problem kako bi podnijeli izvještaj o rezultatima - izraziti mišljenje u vezi sa datom temom, pri čemu će navesti prednosti i loše strane onoga što obrazlažu	- surađuje s drugim učenicima - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem
Film i TV	- prepoznati vrijednost filma kao načina umjetničkog izražavanja - identifikovati različite žanrove filma	- prepričavati film, priču, ili događaj te davati uzroke/posljedice - održati usmenu prezentaciju koja se zasniva na prethodnom čitanju, slušanju, sprovedenom istraživanju ili	- prihvata različitosti

	- uspoređivati i iznositi svoja mišljenja o različitim filmovima - analizirati uticaj medija na razmišljanja i predodžbu o svijetu u kojem živimo	intervjuisanju nekolicine ljudi (*integrated skills*) - pisati kratke poruke, kraću priču, radove u kojima se iznosi mišljenje, različite opise, lična pisma, razglednice, (aktivnosti koje vodi nastavnik, ili koje se zasnivaju na prethodnom čitanju, slušanju ili korištenju bilježaka), diktate, ispravljati greške, popunjavati i pisati upitnike, praviti postere, raspored časova itd.
Problemi	- imenovati, nabrojati, i opisati probleme sa kojima se tinejdžeri suočavaju u svom svakodnevnom životu - navesti primjere iz svog ličnog iskustva i prodiskutovati moguća rješenja konkretnih problema (škola, porodica, prijateljske i ljubavne veze, internet, vršnjačko nasilje...)	- voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, - glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu)
Slobodno vrijeme i zabava	- imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije, te različite vrste zabave kako bi mogli izraziti svoja interesovanja - opisati putovanje i godišnji odmor	- voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, - glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu)
Zdravlje, ishrana i dobra kondicija	- imenovati i opisati različite vrste hrane i načina ishrane - dati primjer i prodiskutovati zdravu ishranu i zdrav način života - porediti hranu i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja - objasniti značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje	-s lušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) I verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije

Škola	- imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, učionici, školi i dvorištu škole - napraviti raspored časova - pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja/neslaganja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja u dijalozima s nastavnikom i drugim učenicima - uočiti značaj pravilnog odabira zanimanja i ulogu profesionalne orijentacije u životu mladih ljudi	- voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, - glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd)
Porodični praznici i blagdani i tradicija	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja - nacionalni praznici i proslave u različitim zemljama	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Gramatika** **Govorenje** **Čitanje** **Pisanje** **Vokabular**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Građansko obrazovanje** **Njemački jezik** **Muzička kultura**	Porodica i prijatelji	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti). - Sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa sa pojedincima. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd - Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život). - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život. - Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija. - Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika. - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima.

		- Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju **Učiti kako se uči** - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.)
Matematika		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija je temeljna vještina koja uključuje osnovne metode računanja i razumijevanje osnovnih oblika matematičkog prikazivanja poput grafikona, formula i statistike - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti poput: • sabiranja i oduzimanja; • množenja i dijeljenja; • izračunavanja postotaka i omjera; • mjernih jedinica i mjera da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: • vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja); • kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca); • putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena).
Tehnički odgoj		- Sposobnost korištenja pomoćnih sredstava i oruđa (uključujući IT). - Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i strojevima te znanstvenim podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak.
Njemački jezik	Nauka i tehnologija	- Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života. - Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje. - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza.
Informatika		- Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja. - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka. - Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru. **Digitalna kompetencija** - Razumijevanje glavnih računarskih aplikacija, uključujući obradu teksta, tablični kalkulator, baze podataka, pohranu i upravljanje podacima; - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/ prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. i virtualnog svijeta; - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja (stvaranje, organiziranje,razlikovanje važnog od nevažnog, subjektivno od objektivnog, stvarno od virtualnog) elektronskih informacija, podataka i koncepata i njihovo sustavno korištenje; - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta;
Matematika	Svijet sutrašnjice	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje i razumijevanje vrsta pitanja na koja matematika može ponuditi odgovor.

Biologija **Geografija** **Biologija** **Informatika** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	Problemi	- Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Sposobnost korištenja pomoćnih sredstava i oruđa (uključujući IT). - Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i strojevima te znanstvenim podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak. - Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života. - Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje. - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja. - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka. - Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru. **-** Sposobnost da se slijedi i procjenjuje lanac tuđih argumenata i da se otkriju osnovne ideje u danom nizu argumenata (posebice dokazi), - Sposobnost matematičkog razmišljanja i rezoniranja (ovladavanje matematičkim načinima razmišljanja; apstrahiranje i generaliziranje gdje je to relevantno za pitanje i matematičko modeliranje (tj. analiziranje i stvaranje modela) upotrebom i primjenom postojećih metoda Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja. - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka. **Komuniciranje na maternjem jeziku** **-** Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji.

Matematika

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost

Slobodno vrijeme i zabava

Njemački jezik

Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije
- Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti poput
  - sabiranja i oduzimanja;
  - množenja i dijeljenja;
  - izračunavanja postotaka i omjera;
  - mjernih jedinica i mjera

  da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.:
  - vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja);
  - kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca);
  - putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena).

Komuniciranje na maternjem jeziku
- Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika.
- Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama.
- Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta.
- Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture).
- Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.
- Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja.
- Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog.
- Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
-Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza.
- Razvijanje ljubavi prema književnosti.
- Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji

Komuniciranje na stranom jeziku
- Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
-Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.).
- Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd
- Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život).
- Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život.
- Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija.

Muzička kultura **Likovna kultura** **Informatika** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Tehnički odgoj** **Matematika**	Zdravlje, ishrana i dobra kondicija Škola	- Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika. - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju **Učiti kako se uči** - Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija. - Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito: sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja. - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. - Sposobnost kritičkog razmišljanja o objektu i svrsi učenja. - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.) - Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. -Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti. -Prilagodljivost i fleksibilnost. **Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; - Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. **Digitalna kompetencija** - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Pozitivan stav i osjetljivost za sigurnu i odgovornu upotrebu interneta, uključujući pitanja privatnostii kulturnih razlika. - Interes za korištenje TID-a da bi se proširili horizonti sudjelovanjem u zajednici i mrežama u kulturne, društvene i profesionalne svrhe. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta; - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. **Učiti kako se uči** - Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. - Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti. - Prilagodljivost i fleksibilnost. **Poduzetništvo** - Saznanje o raspoloživim mogućnostima kako bi se prepoznale one koje odgovaraju vlastitim osobnim, profesionalnim i/ili poslovnim aktivnostima.

		- Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja. - Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe. - Sposobnost kooperativnog rada i fleksibilnosti u sklopu tima. - Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti. - Sposobnost proaktivnog djelovanja i pozitivno reagiranje na promjene. - Sposobnost procjenjivanja i preuzimanja rizika kada je to opravdano. - Pozitivan stav prema promjenama i inovacijama. - Spremnost prepoznavanja područja na kojima se može pokazati čitava lepeza poduzetničkih vještina – npr. kod kuće, na poslu i u zajednici
		Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije - Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje. - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja. - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka. - Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture).
Matematika		- Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.
Biologija	Kultura i umjetnost	- Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku .
Tjelesni i zdravstveni odgoj		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa.
		Međuljudska i građanska kompetencija - Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. - Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji.
Historija		**Kulturno izražavanje** - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti,
Likovna kultura		- Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu.
Muzička kultura	Prošli događaji	**Kulturno izražavanje** **-** Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti,
Građansko Obrazovanje		- Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu. - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca;

Religijska kultura/ Vjeronauka		- Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji, EU i Europi općenito i (svom dijelu) svijeta. - Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagiranja na protivdruštveno ponašanje. - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture).
Njemački jezik		- Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. Komuniciranje na stranom jeziku - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju.
Historija		
Građansko Obrazovanje		- Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija.
	Film i TV	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje koncepata kao što je demokracija, status građanina i međunarodnih deklaracija koje ih izražavaju (uključujući Povelju o temeljnim pravima EU i Ugovore). - Poznavanje glavnih događaja, trendova i nositelja promjene u nacionalnoj, europskoj i svjetskoj povijesti; sadašnja situacija u Europi i kod njenih susjeda. - Znanje o emigraciji, imigraciji i manjinama u Europi i svijetu.
Religijska kultura/ Vjeronauka		
Likovna kultura		
Muzička kultura		**Kulturno izražavanje** - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti, - Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe;
Informatika		**Digitalna kompetencija** - Sklonost korištenju TID-a u svrhu samostalnog rada i rada u timovima, kritički i misaoni stav pri ocjenjivanju rasloloživih informacija. - Pozitivan stav i osjetljivost za sigurnu i odgovornu upotrebu interneta, uključujući pitanja privatnostii kulturnih razlika.

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Informatika** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Građansko obrazovanje**	Porodični praznici i blagdani i tradicija	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. **Digitalna kompetencija** - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. **Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. **Međuljudska i građanska kompetencija** -Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. -Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude.

DEVETI RAZRED

U nastavi engleskog kao prvog stranog jezika u devetom razredu osnovne škole treba težiti **potpunom dostizanju nivoa A2.2 Evropskog okvira za strane jezike -CEFR**.

Ishodi učenja

Učenici će:

- moći izraziti pismeno i usmeno svoj stav u vezi sa datim temama dajući argumente za i protiv
- biti u mogućnosti da predstave i opišu sebe, članove svoje porodice i prijatelje, te mjesta i njihov izgled i karakterne osobine, te budu u mogućnosti da uporede, osjećanja i zanimanja, voditi duže dijaloge vezane za porodicu i dom, kako bi mogli voditi razgovore na istu temu u stvarnom životu
- biti u mogućnosti da opišu neki događaj iz prošlosti, izum ili proces kao i dopadanje i nedopadanje i slaganje i neslaganje.
- biti u mogućnosti da opišu izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/grada/domovine i prave usporedbu klimatskih prilika, običaja, kultura različitih zemalja, tradicije, naročito zemalja engleskog govornog područja, u usmenoj i pisanoj formi, kako bi se što bolje upoznali sa osobinama svoje bliže i dalje okoline
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju i opisuju svakodnevne aktivnosti, navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- biti u mogućnosti da imenuju i opisuju trenutne aktivnosti
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari
- moći postavljati pitanja i davati odgovore na lična pitanja kao i pitanja u vezi sa mišljenjem drugih
- moći tražiti, davati i slijediti upustva
- moći pisati prijavu na dati oglas kao i kraći sastav/opis

- moći govoriti i pisati o dobrim i lošim stranama nečega u okviru date teme
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza vode anketu u vezi sa zadatom temom na osnovu čega će napisati izvještaj, članak ili usmeno izlagati.
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim odgojno-obrazovnim područjima te njihovo integriranje u šire društvene i kulturne vrijednosne sisteme
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji kao i drugi strani jezik
- moći koristiti javne usluge
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika,
- moći slušati tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći prepoznavati i pravilno koristiti oblike glagolskih vremena (Present Simple, Past Simple, Present Continuous, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous , Future forms) te pogodbeni način-Zero, 1st , 2nd and 3rd Conditional, Reported Speech, Passive Voice, modalne glagole u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe.

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprečavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Programski sadržaji

1. Tematika

- Učenje i školovanje - osnovni vokabular, npr. važnost edukacije i cjeloživotnog učenja, samo-procjena, itd. Razlike između školskih sistema UK, USA i BiH.
- Putovanja - proširenији vokabular u odnosu na prethodni nivo neophodan za opisivanje mjesta, turističke destinacije u različitim zemljama, naročito u zemljama engleskog govornog područja
- Slobodno vrijeme (Film, TV i Internet) – upotreba vokabulara date tematike, opisivanje filmova, serija, uticaj Interneta, filma i TV medija na život tinejdžera, npr. upotreba Internet slenga kao i slenga u filmovima
- Tradicija – mitovi, legende i praznovjerja – mitovi i legende iz raznih zemalja sa naglaskom na zemlje regije, osnovni vokabular, urbane legende,
- Ljudi i događaji iz prošlosti - vokabular vezan uz znamenite ljude i događaje iz prošlosti te izume koji su promijenili svijet, sa osvrtom na BiH, npr. telefon, TV, Internet, itd.
- Okoliš – promjene u okolišu i zaštita, osnovni vokabular npr. efekat staklenika, emisije gasova, zagađenje vazduha, vode, tla, itd.
- Zanimanja, karijere, profesionalna orijentacija – značaj pravilnog odabira zanimanja i značaj profesionalne orijentacije u životu mladih, pisanje životopisa, osnovni vokabular uz upotrebu fraznih glagola i izraza kao sto su *set up, drop out, leave, apply for, free lance, give up, attend a training course, read, advert*, itd
- Moja domovina - vokabular vezan za geografsko-demografske podatke o BiH, opisivanje u okviru odabranog aspekta prikazivanja svoje domovine, integracija BiH u EU
- Svijet budućnosti - vokabular vezan uz predviđanja događaja i razvoja u budućnosti planete, razvoj tehnologije i nauke i njihov uticaj na živote ljudi

2. Funkcije i vještine

- usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika

Glagoli:

- Present simple,
- Present continuous,
- Past simple,
- Past continuous,
- Present perfect,
- Past perfect,
- Present perfect continuous,
- Future forms,
- Passive voice,
- Reported speech,
- Conditionals (Zero, 1st, 2nd and 3rd)
- Modalni glagoli
- Zapovjedni način - sva lica jednine i množine
- Vezne glagole koji zahtjevaju dopunu pridjevom
- Glagoli iza kojih slijedi gerund i/ili infinitiv

Zamjenice:

- lične (padež subjekta i objekta)
- pokazne: this, that, these, those
- upitne: what, which, who, whose
- prisvojne (mine, his, hers, its, ours, yours, theirs)
- neodređene (somebody, anybody, nobody something, anything, nothing)
- odnosne zamjenice: who, which, that

Imenice:

- razlikovanje i upotreba jednine i množine imenica i imenica sa nepravilnom množinom vezanih uz tematska područja i pojedine osobitosti kod pisanja
- rod i broj
- izražavanje svojine - Possessive case ('s)

Pridjevi:

Opisni pridjevi vezani za tematska područja

Komparacija pridjeva: pravilna i nepravilna

Determinatori:

- članovi: a/an, the, zero
- prisvojni pridjevi
- pokazni pridjevi
- pridjevi neodređene količine i broja

Brojevi

- glavni brojevi

Idiomi

Word building - najčešći sufiksi i prefiksi

Prilozi: proširenji obim priloga vezanih za tematska područja u odnosu na prethodni nivo

- mjesto (here, there, outside, upstairs…)
- pravac/ smjer (left, right, east, west…)
- vrijeme (yesterday, now, tomorrow, last year, just, ever, never…)
- način (easily, beautifully, fast, happily…)
- učestalost (occasionally, always, sometimes, usually…)
- količina, broj, stepen (much, little, once, twice, only, very, nearly, about)
- upitni (how, when, where, why)

Prijedlozi: proširenija upotreba prijedloga za mjesto i vrijeme vezanih za tematska područja u odnosu na prethodni nivo

- mjesto, npr. in, on, under, behind, in front of, at, to, between, in the middle of, next to
- vrijeme, npr. in, on, at

Veznici – upotreba veznika pri spajanju rečenica (so, because, but, however...)

Rečenica

Osnovni red riječi u potvrdnoj, odričnoj, upitnoj i zapovjednoj rečenici i složeniji red riječi u odnosu na prethodni nivo

U rečenicama takođe uvoditi u upotrebu:

- **Afikse**, u vezi s datim temama i gramatikom (scholarship, apprenticeship, irregular, indefinite, unpopular, unfair itd)
- **Antonime**, u vezi s datim temama (reliable- unreliable, possible- impossible, moral – immoral itd.)
- **Složenice**, u vezi s datim temama (self- service, self – control itd)
- **Kolokacije**, u vezi s datom temom (do some revision, take an exam, fail/pass an exam, fill in the application form, go for, itd.)
- **Ekvivalente prijevoda**, selektivno poređenje sa maternjim jezikom učenika i drugim stranim jezicima
- **Homografe** : koji se odnose na date teme npr. use (noun) i use (verb); record (noun) i record (verb) itd.

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u devetom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su maternji jezik, strani jezik, fizika, biologija, hemija, likovna kultura, muzička kultura, matematika, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Učenje i školovanje	- prepoznati značaj edukacije i cjeloživotnog učenja - uporediti školske sisteme svoje domovine sa sistemima zemalja engleskog govornog područja	- usmeno reagovati na postavljena pitanja . - ponavljati riječi i rečenice nastavnika ili iste izgovorene sa CD-a. - voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim tekstom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu).	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj. **Učenik:** - slobodno odgovara na pozdrave - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem - prihvata različitosti -pokazati pozitivan odnos prema vlastitoj kulturi i kulturama drugih zemalja - dobrovoljno se javlja - surađuje s drugim učenicima - sluša zahtjeve - dobrovoljno čita - doprinosi radu u grupi - obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike - brani svoje mišljenje - adaptira se novonastaloj situaciji - prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima
Putovanja	- imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogao izraziti svoje preferencije - prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana,	- postavljati i odgovarati na pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja. - reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente. - samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija.	

	godišnja doba, vremenske prilike i upoređivati ih - opisati putovanje i godišnji odmor - porediti određena mjesta i pisati kratke izvještaje	- sudjelovati u različitim dramatizacijama/ dijalozima. - pisati kratke tekstove, lične poruke i dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika. - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte. - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice.
Slobodno vrijeme (Film, TV i Internet	- prepričavati dijelove filma, serije i upoređivati ih - povezivati odgovarajuće dijelove tekstova u smislene cjeline - pisati kratke kritičke osvrte na omiljene filmove ili serije - analizirati uticaj filma, TV-a, Interneta na način života mladih ljudi	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.)
Tradicija – mitovi, legende i praznovjerja	- prepričati dijelove legendi, mitova ili praznovjerja - argumentovano diskutovati o sličnostima ili razlikama između naše zemlje i zemalja engleskog govornog područja - prepoznati o kojoj se legendi ili mitu radi na osnovu opisa ili ilustracija	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - izlaganje na zadatu temu
Moja domovina	- opisati i uporediti svoju domovinu s drugim zemljama - opisati klimatske prilike, geografski položaj, floru i faunu svoje zemlje - nabrojati članice i pojmove EU i analizirati potrebu integracije BiH u EU	- prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika,
Okoliš	- prepoznati i upotrebljavati riječi, fraze i rečenice koje se odnose na zaštitu životne sredine - analizirati značaj i potrebu preduzimanja mjera za zaštitu okoliša	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.)

		- pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - izlaganje na zadatu temu - izrada postera ili projekta na zadanu temu
Ljudi i događaji iz prošlosti	- opisivati život ljudi iz prošlosti - navesti primjere značajnih osoba iz prošlosti i analizirati njihova postignuća - prepričati slijed događaja vezanih za značajan događaj iz prošlosti	- pisati tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz malu pomoć nastavnika. - sudjelovati u dramatizacijama/ dijalozima - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)
Zanimanja, karijere, profesionalna orijentacija	- opisati i nabrojati zanimanja - usporediti pojedina zanimanja prilikom odlučivanja za buduću profesiju - analizirati uzročno-posljedičnu vezu između znanja, sposobnosti, interesovanja i izbora buduće profesije	- povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija - povezivanje i predviđanje - kratki izvještaj i prezentacija - vođenje debate ili intervjua - vođenje dijaloga
Svijet budućnosti	- dati primjer i analizirati budući život - porediti sadašnji sa budućim životom - objasniti značaj razvoja tehnologije i nauke - diskutovati o dobrim i lošim stranama ubrzanog tehnološkog napretka	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pisati tekstove, lične poruke i dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Gramatika** **Čitanje** **Pisanje** **Vokabular**	**Historija** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura** **Njemački jezik** **Matematika** **Geografija** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Građansko obrazovanje**	Učenje i školovanje Putovanja	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji. - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji **Učiti kako se uči** - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.) **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori). - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje **Međuljudska i građanska kompetencija** - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. **Kulturno izražavanje** - Svijest o kulturnoj i jezičkoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih faktora u svakodnevnom životu. - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti.

Religijska kultura/ Vjeronauka		- Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Likovna kultura		**Učiti kako se učiti** - Saznanje o raspoloživim mogućnostima obrazovanja i izobrazbe te načinu kako različite odluke tijekom obrazovanja i izobrazbe dovode do različitih karijera.
Muzička kultura		**Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju.
Njemački jezik		- Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori). - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. -Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
Matematika		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka.
Geografija	Slobodno vrijeme (Film, TV i Internet)	Međuljudska i građanska kompetencija - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji.
Njemački jezik		**Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori). - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
Historija		**Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude.
Građansko obrazovanje	Moja domovina	- Sklonost ka postizanju kompromisa. - Integritet. - Probojnost. **Kulturno izražavanje** - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.

Religijska kultura/ Vjeronauka		- Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji.
Tjelesni i zdravstveni odgoj		**Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
Njemački jezik		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj).
Matematika		
Hemija		
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Tradicija – mitovi, legende i praznovjerja	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Okoliš	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
Informatika		**Digitalna kompetencija** - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta;
Historija		
Njemački jezik		**Međuljudska i građanska kompetencija** - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Svijest i razumijevanje nacionalnog kulturnog identiteta u interakciji s kulturnim identitetom Europe i ostatka svijeta; **Komuniciranje na stranom jeziku** - Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Ljudi i događaji iz prošlosti	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje
Njemački jezik		
Matamatika		

Geografija **Historija** **Informatika** **Likovna kultura**		osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformalni, novinarski, kolokvijalni, itd.) **Učiti kako se uči** - Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija **Digitalna kompetencija** - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Vještine potrebne za korištenje pomoćnih sredstava (poput bilješki, shema, karata) s ciljem proizvodnje, predstavljanja ili razumijevanja složenih tekstova u pisanom ili usmenom obliku (govori, razgovori, upute, intervjui, rasprave,itd). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. - Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Zanimanje, karijera i profesionalna orijentacija	
Hemija **Biologija**		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj).
Građansko obrazovanje **Historija** **Geografija**	Svijet budućnosti	**Kulturno izražavanje** - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju **Međuljudska i građanska kompetencija** - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče raznim društvima.

KURIKULUM

3. ENGLESKI JEZIK ZA VI, VII, VIII i IX razred osnovne škole DRUGI STRANI JEZIK

Uloga i značaj: Učenje stranog jezika pruža učenicima šansu da prihvataju različitosti i da imaju više poštovanja prema drugima. Iskustvo učenja stranog jezika će povećati svijest učenika prema jeziku., te može imati pozitivan uticaj na opći razvoj. Nastava i učenje stranog jezika pomaže i doprinosi učeničkom intelektualnom i socijalnom razvoju. Učenje stranog jezika kod učenika razvija svijest da je jezik jedan od najvažnijih elemenata druge kulture koja je jednako vrijedna kao i njegova vlastita.

Znanje engleskog jezika danas predstavlja vid osnovne pismenosti, prijeko potrebne za međunarodne kontakte, naučna istraživanja, obavijesti i komunikacije putem elektroničkih tehnologija te da služi kao instrument za sticanje znanja.

Uloga nastave engleskog jezika je veoma značajna u svijetu interkulturalnih, indisciplinarnih i globalnih zbivanja. Zbog toga je važno da rani početak učenja engleskog jezika zauzima posebno mjesto u nastavnom planu i programu za osnovnu školu. Engleski jezik je vodeći strani jezik koji se izučava u svim zemljama, a istovremeno je zvanični i radni jezik svih relevantnih međunarodnih institucija i organizacija.

	Fond sati																			
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX			
Razredi	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S
	-	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**70**	**2**	**70**	**2**	**70**	**2**	**64**	**2**
Trijade	**70**										**204**									
Ukupno	**274**																			

Opšti cilj

Cilj učenja engleskoga jezika je osposobljavanje učenika za aktivno i pozitivno življenje u savremenom svijetu i adekvatno reagiranje na zahtijeve i izazove koji se neprestano mijenjaju. Učenjem se istovremeno pruža pomoć roditeljima i društvu u cjelini u obrazovanju i odgoju djece. Uvođenje nastave engleskog jezika kao obaveznog predmeta u prvom i drugom razredu devetogodišnje osnovne škole pospješuje elementarno upoznavanje različitih kultura u zemljama engleskog govornog područja, priprema učenike za cjelovito kvalitetnije obrazovanje i rano uspješno uključivanje u svjetsku školsku odnosno akademsku zajednicu.

- Razvijati jezične kompetencije kod učenika;
- Upoznati kulturu naroda čiji se jezik izučava i pozitivan stav prema različitostima;
- Razviti motivaciju za učenje jezika i zadovoljstvo u učenju;
- Razviti samopouzdanje i samopoštovanje;
- Razviti i poduprijeti radoznalosti, samostalnosti i kreativnosti;
- Razviti sposobnost slušanja, pažnje i praćenja logičkog smisla;
- Razviti i poduprijeti kontinuitet u učenju jezika kao temeljno načelo.

ISHODI UČENJA PO TRIJADAMA:

DRUGA TRIJADA:

Nastavna područja/ oblasti	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	**Učenik će moći**: - pozitivno se postaviti prema aktivnom slušanju na stranomu jeziku i nastojati prevladati strah od nerazumijevanja - uočiti najosnovnije posebnosti izgovora i intonacije stranoga jezika. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje slušanjem te najosnovnije - strategije suradničkoga i individualnoga učenja - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima, uključujući i elektroničke medije. - globalno i selektivno odrediti značenje vrlo jednostavnih iskaza i tekstova vezanih uz svakodnevni život i neposredno okruženje ako su izneseni vrlo polako i jasno te prepoznati najosnovnije namjere sugovornika - primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje vrlo jednostavnih slušnih poticaja. - aktivnim sudjelovanjem i primjerenim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo slušanjem - reagovati na osnovni sadržaj raznih vrlo jednostavnih tekstova i poticaje sadržane u njima - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati pozitivan odnos prema slušanju raznovrsnih vrlo jednostavnih tekstova. - slušanjem uočiti vrlo jednostavne činjenice o zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim - životom i okružjem - prepoznati najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja na stranomu jeziku - uočiti važnost poštivanja vlastite i drugih kultura na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima
Čitanje i razumijevanje	**Učenik će moći:** - pozitivno se postaviti prema čitanju na stranomu jeziku i prevladati strah od nerazumijevanja - čitati s pozornošću i održati pozornost na određeno vrijeme - uočiti najosnovnije posebnosti pravopisa stranoga jezika te primijeniti najosnovnija pravila pravopisa - pri glasnu čitanju identificirati razliku između pisanja i izgovora učestalih riječi. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje čitanjem te najosnovnije strategije saradničkoga i individualnoga učenja - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima pisanih tekstova, uključujući i elektroničke medije. - globalno i selektivno čitati i prevoditi kratke, vrlo jednostavne tekstove vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje. - pronaći bitne informacije iz kratkih izvornih i didaktičkih tekstova. - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati radoznalost i želju za čitanjem - čitati, samostalno i/ili uz pomoć, različite vrste vrlo jednostavnih tekstova. - čitanjem vrlo kratkih tekstova na stranomu jeziku uočiti i usvojiti jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem. - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i stranih kultura - prepoznati humanističke vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija.
Govor	**Učenik će moći:** - pozitivno se postaviti prema govorenju na stranomu jeziku i nastojati prevladati strah od grešaka - uočiti najosnovnije posebnosti izgovora i intonacije stranoga jezika te pravilno artikulirati glasove, - izgovarati i naglašavati riječi i fraze te poštivati ritam i intonaciju vrlo jednostavnih izraza - uočiti najosnovnije razlike između pisanja i izgovora vrlo jednostavnih izraza - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i upravljanje govorenim iskazima te najosnovnije strategije suradničkoga i individualnoga učenja samostalno ili uz pomoć, upotrebljavati udžbeničke rječnike te različite druge izvore, uključujući elektroničke medije. - vrlo jednostavno verbalno reagirati na slušne, pisane i slikovne poticaje - vrlo jednostavnim jezikom, samostalno ili uz pomoć, sudjelovati u različitim oblicima govorne produkcije i interakcije. - pokazati interes za govorenje na stranomu jeziku te primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo govorenjem - govorenjem i/ili pjevanjem vrlo kratkih tekstova različitih vrsta osjetiti zadovoljstvo u učenju stranoga jezika te verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičkom izražavanju. - u govorenim iskazima koristiti se činjenicama o životu u zemljama jezika koji se uči - koristiti najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja na stranomu jeziku - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura - prepoznati humanističke vrijednosti, kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija.

Pisanje	**Učenik će moći:** - pozitvno se postaviti prema pisanju na stranomu jeziku - uočiti neke najosnovnije razlike između govornoga i pisanoga teksta te razlike u pisanju na stranomu i maternjem jeziku - primijenjivati najosnovnija pravopisna pravila na stranomu jeziku. - primjenjivati najosnovnije strategije za planiranje i ostvarivanje pisanih tekstova te najosnovnije - strategije suradničkoga i individualnoga učenja - upotrebljavati popis riječi u udžbeniku te upoznati i koristiti se, samostalno ili uz pomoć, različitim izvorima, uključujući i elektroničke medije. - vrlo jednostavnim jezikom samostalno ili uz pomoć napisati vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst uključujući i tekstove u svakodnevnoj komunikaciji - pisati vrlo jednostavne tekstove, i to na različitim stupnjevima samostalnosti: prepisati, dopuniti tekst, pisati prema slušnom, pisanom ili slikovnom primjeru. - aktivno sudjelovati u pisanju raznovrsnih vrlo jednostavnih tekstova i pokazati zadovoljstvo pisanjem - identificirati potrebu navike pisanja u svakodnevnoj komunikaciji - pisati i/ili ilustrirati kratke tekstove i time osjetiti zadovoljstvo u učenju stranoga jezika te verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičnom izražavanju. - u pisanju upotrebljavati jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem - koristiti i imitirati najosnovnije obrasce uljudnoga ophođenja pisanjem na stranomu jeziku te napisati vrlo kratak tekst u svakodnevnoj komunikaciji u skladu sa pravilima kulture jezika koji se uči - na vrlo jednostavnim konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i stranih kultura - prepoznati humanističke vrijednosti kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija.

TREĆA TRIJADA:

Nastavna područja / oblasti	**Očekivani rezultati/ ishodi učenja**
Slušanje i razumijevanje	**Učenik će moći:** - izgraditi pozitivan odnos prema aktivnomu slušanju na stranom jeziku i samopouzdanje pri slušanju - uočiti i pokazati razumijevanje posebnosti izgovora i intonacije stranoga jezika te savladati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina stranoga jezika u odnosu na maternji jezik. - primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije za planiranje i upravljanje slušanjem - samostalno se koristiti različitim izvorima na stranom jeziku, uključujući elektroničke medije i obrazovne programe - primijeniti strategije kooperativnog i individualnog učenja te oblike samoprocjene i međusobne procjene - pokazati razumijevanje i tumačiti dobivene informacije. - globalno i selektivno pokazati razumijevanje različite jednostavne i nešto složenije tekstove vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje ako su izneseni polako i jasno te prepoznati namjere sugovornika - primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje jednostavnih i nešto složenijih slušnih poticaja. - aktivnim sudjelovanjem i primjerenim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo slušanjem - pratiti sadržaj raznih jednostavnih i nešto složenijih slušnih i slušno-vidnih književnih i neknjiževnih tekstova te reagirati na poticaje sadržane u njima - verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati radoznalost i pozitivan odnos prema slušanju raznovrsnih jednostavnih i nešto složenijih tekstova. - slušanjem uočiti jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem - usvojiti osnovne obrasce uljudnoga ophođenja na stranomu jeziku - na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite i drugih kultura - izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnosti aktivna i odgovorna sudjelovanja u pitanjima bitnima za zajednicu.

Čitanje i razumijevanje

Učenik će moći:

- izgraditi pozitivan odnos prema čitanju na stranomu jeziku i samopouzdanje pri čitanju
- čitati s pozornošću i održati pozornost tijekom čitanja
- ovladati pravopisnim pravilima na stranomu jeziku te rečeničnom intonacijom pri glasnu čitanju.
- primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije za planiranje i upravljanje čitanjem
- služiti se udžbeničkim i dvojezičnim rječnicima te različitim izvorima pisanih tekstova, uključujući i elektroničke medije i obrazovne programe
- primijeniti strategije suradničkoga učenja te oblike samoprocjene i međusobne procjene.
- globalno, selektivno i detaljno pokazati razumijevanje kraćih jednostavnih i nešto složenijih izvornih i didaktičkih tekstova o poznatim temama u kojima se koristi uobičajeni svakodnevni vokabular
- tumačiti dobivene informacije te kritički procijeniti njihov sadržaj i namjere autora
- uočiti osnovne značajke različitih vrsta tekstova.
- verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati radoznalost i želju za čitanjem
- odabrati i sa zanimanjem samostalno čitati različite vrste jednostavnih i nešto složenijih književnih i neknjiževnih, izvornih i didaktičkih tekstova u prozi ili stihovima te osjetiti zadovoljstvo u čitanju na stranome jeziku
- povezati tekst s vlastitim iskustvom i znanjem o svijetu.
- čitanjem kraćih tekstova na stranomu jeziku usvojiti jednostavne činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem
- na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura
- izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnosti aktivna i odgovorna sudjelovanja u pitanjima bitnima za zajednicu.

Govor

Učenik će moći:

- izgraditi pozitivan odnos prema govorenju na stranomu jeziku i samopouzdanje u govorenju
- uočiti posebnosti izgovora i intonacije stranoga jezika te pravilno artikulirati glasove, izgovarati i naglašavati riječi i fraze te poštivati ritam i intonaciju jednostavnih i nešto složenijih izričaja
- uočiti razlike između pisanja i izgovaranja jednostavnih i nešto složenijih izričaja.
- primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije pri ostvarivanju govorenih iskaza kao i strategije suradničkoga i individualnoga učenja
- koristiti udžbeničke i dvojezične rječnike te služiti se različitim izvorima, uključujući i elektroničke medije i obrazovne programe
- verbalno reagirati na različite jednostavne i nešto složenije slušne, pisane i slikovne poticaje vezane uz svakodnevni život i neposredno okruženje služeći se pritom prikladnim jednostavnim jezičnim strukturama
- tumačiti dobivene informacije i na temelju njih samostalno zaključivati te jednostavno obrazložiti vlastiti stav
- samostalno, ili uz pomoć, sudjelovati u različitim oblicima govorne produkcije i interakcije služeći se pritom jednostavnim i nešto složenijim jezikom.
- pokazati interes za govorenje na stranomu jeziku te primjerenim verbalnim i neverbalnim reakcijama pokazati razumijevanje i zadovoljstvo govorenjem
- govorenjem i/ili pjevanjem i/ili dramatizacijom kraćih tekstova različitih vrsta osjetiti zadovoljstvo u učenju stranoga jezika te verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičnomu izražavanju
- sudjelovati u nizu suradničkih govornih aktivnosti smještenih u stvarni kontekst jezika koji se uči te pritom izraziti svoja iskustva, osjećaje i vlastito mišljenje.
- u govorenim iskazima koristiti se usvojenim činjenicama o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem
- primjenjivati osnovne obrasce uljudnoga ophođenja na stranome jeziku
- na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura
- izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnosti aktivna i odgovorna sudjelovanja u pitanjima bitnima za zajednicu.

Pisanje **Učenik će moći:**

- izgraditi pozitivan odnos prema pisanju na stranomu jeziku i samopouzdanje pri pisanju
- uočiti razlike između govorenih, jednostavnih i nešto složenijih pisanih tekstova te razlike u pisanju na stranomu i maternjem jeziku
- primjenjivati pravopisna pravila pri pisanju na stranomu jeziku.
- primjenjivati odgovarajuće kognitivne, metakognitivne i društveno-afektivne strategije pri planiranju i ostvarivanju pisanih tekstova kao i strategije suradničkoga i individualnoga učenja
- koristiti dvojezične rječnike te se koristiti različitim izvorima, uključujući i elektroničke medije i obrazovne programe.
- napisati kraći tekst, uključujući i tekstove u svakodnevnoj komunikaciji, služeći se pritom jednostavnim i nešto složenijim jezičnim strukturama
- pisati tekstove opisane u prethodnoj točki, i to na različitim stupnjevima samostalnosti: dopuniti,
- pisati prema slušnomu, pisanomu ili slikovnomu predlošku, pisati slobodno
- tumačiti dobivene informacije i na temelju njih samostalno zaključivati
- izraziti svoja iskustva, osjećaje i vlastito mišljenje te ga obrazložiti.
- pokazati interes za pisanje raznovrsnih tekstova i pokazati zadovoljstvo pisanjem
- verbalnim i neverbalnim sredstvima pokazati radoznalost i kreativnost u jezičnomu izražavanju te steći naviku pisanja u svakodnevnoj komunikaciji.
- u pisanju koristiti usvojene činjenice o životu u zemljama jezika koji se uči te ih usporediti s vlastitim životom i okruženjem
- primjenjivati obrasce uljudnoga ophođenja pisanjem na stranomu jeziku te napisati kraći tekst u svakodnevnoj komunikaciji u skladu s uvriježenim pravilima kulture jezika koji se uči
- na konkretnim primjerima uočiti važnost poštivanja vlastite kulture i drugih kultura
- izgraditi pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima kao što su prijateljstvo, suradnja, altruizam i tolerancija te osvijestiti važnosti aktivna i odgovorna sudjelovanja u pitanjima bitnima za zajednicu.

U nastavi engleskog jezika ne postoji stroga podjela po nastavnim područjima kao u nastavi maternjeg jezika, nego se nastavna područja prožimaju tokom jednog nastavnog sata.

DRUGA TRIJADA

ŠESTI RAZRED

U nastavi engleskog jezika u šestom razredu osnovne škole, kao prvoj godini učenja engleskog jezika, treba težiti dostizanju nivoa A1.2 Zajedničkog evropskog okvira za jezike – CEFR **(funkcionalno početno znanje).**

Ishodi učenja

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti se u komunikaciji s drugima da bi stekli sampouzdanje prilikom javnog obraćanja.
- biti u mogućnosti da broje do 100 da bi izrazili količinu i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi (girl - girls, boy - boys)
- moći upotrebljavati vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- imenovati i razlikovati osnovne boje, dijelove tijela, odjeću, obuću, hranu, predmete vezane za školu, porodicu i dom, prostorije u kući/ stanu i namještaj da bi iste mogli prepoznati i klasifikovati po gore navedenim kategorijama.
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama.
- biti u mogućnosti da predstave članove svoje porodice koristeći frazu „This is my...“ da bi istu mogli koristiti u svakodnevnoj komunikacij i voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom
- upotrebom jednostavnih pridjeva opisati izgled ili raspoloženje prijatelja ili članova porodice.
- upotrebljavati jednostavne jezičke fraze za izražavanje svakodnevnih i trenutnih aktivnosti i iste upotrijebiti prilikom opisa dnevnih rutina i trenutnih aktivnosti u usmenoj i pismenoj formi
- moći imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- moći prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i uspoređivati ih kako bi ih doveli u vezu sa svojim i aktivnostima drugih ljudi

- moći imenovati i opisati različite vrste hrane, nabrojati i opisati hranu i piće koju vole i koju ne vole, nabrojati dnevne obroke, dati primjer i prodiskutovati zdravu ishranu i zdrav način života, značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje, te porediti hranu i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, kako bi formirali pravilan i pozitivan stav prema ishrani i zdravom načinu života
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogao koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „I have got..." i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom iz već navedene tematike
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu „I like/ don't like..." da bi mogli razviti svijest o međusobnim sličnostima i razlikama i zaključiti po čemu su slični ili različiti.
- moći prepoznati i izraziti vrijeme (puni sat) u usmenoj i pismenoj formi.
- moći odrediti položaj određenog predmeta u prostoru u usmenoj i pismenoj formi čime bi
- čitati i pisati riječi, fraze i kraće rečenice.
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik kako bi što
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći čitati uputstva, kratke poruke i natpise, kraće tekstove, pjesme i priče koje ne prelaze ili neznatno prelaze njihov leksički fond
- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Present Simple i Present Continuous) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti:

Programski sadržaji

1. **Tematika**

- **Pozdravi, komunikacijski klišeji**, uljudno ophođenje i oslovljavanje - predstavljanje sebe i drugih, prepoznavanje i reagovanje na formalne i neformalne pozdrave (Izrazi i strukture: *My name is…/ I am 11/12. I am from… ; Hello, Hi, Good afternoon...*)
- **Alfabet** - prepoznati i slovkati riječi , pisati riječi po diktatu
- **Brojevi** -izražavanje vremena, dani u sedmici i dijelovi dana, mjeseci u godini i godišnja doba, glavni brojevi 1-100, čitanje telefonskih brojeva. (Izrazi i strukture: *What´s the time? It´s 12 o´clock. In the afternoon/ morning/ evening, on Friday, in August/ spring, at midnight/ noon/ 6 o´clock. What is your /your best friend's telephone number?*)
- **Porodica i prijatelji** - predstavljanje i opis sebe, članova uže i šire porodice i prijatelja, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja, raspoloženja, uz uvođenje pojedinih naziva za zanimanja, boje, dijelovi tijela, odjeća (Izrazi i strukture:*This is... My name / Her name is ... She i s 9 /10. She has got short/ long hair. He is tall /short. He can ride a bike .... His birthday is in June. He likes football.. I've got a small/big family. I live with my mother, my father…, My mum /dad is / a cook/ a police officer/ a dentist/ a secretary...I've got a lot of friends. I've got/ He's got/ She's got a pet. I'm good at…, He/ She is/ isn't tall/ thin/ naughty. .. to be/ have/ have got*).
- **Moj dom** - usvajanje vokabulara i opisivanje kuće/stana/ soba/namještaja; izražavanje odnosa u prostoru. (Izrazi: My/Her/His house/flat is small/big. There is a hall, a living room… There is a bed/a desk in his/my room. There are some posters on the wall. Prepositions: in, on, under.. *I live in a flat. There are three chairs in the kitchen. There is a hall in my house. Are there bunk beds in your room? -No, there aren't. Where do you live?- I live in a house..*
- **Moja okolina** - opisivanje svoga mjesta/grada/domovine i usporedba sa zemljama engleskoga govornog područja – vremenske prilike, običaji, kultura, usvajanje rječnika vezanog uz biljke i životinje -opisivanje mjesta, pojava, životinja iz bliže i dalje okoline (Izrazi i strukture:*The pig has four legs / one tail. The dog is black/ small/ strong. The rabbit can run fast /jump high.*)
- **Svakodnevni život** – opisivanje svakodnevnih radnji i dnevnih rutina (Izrazi i strukture: *daily routine, I go to school/ have breakfast, do my homework…. means of transport*)

- **Slobodno vrijeme i zabava** - imenovanje slobodnih aktivnosti, sportova, hobija, dijelova dana, godišnjih doba, opisivanje vremenskih prilika, putovanja i godišnjih odmora (Izrazi i strukture: *How do you spend your free time? What do you usually do in the afternoon /evening/at three? I like/don't like playing football. I play football on Mondays and Wednesdays. I go skiing in winter.*)
- **Zdravlje i ishrana** - imenovanje obroka i nekih vrsta hrane i pića, razgovor o zdravoj ishrani i zdravom načinu života, poređenje hrane i prehrambenih navika u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, bavljenje sportom i tjelesnim aktivnostima, higijena**)**
Izrazi i strukture**:** *I have breakfast at 8 in the morning. I eat pizza. I drink milk. Ann has toast/spaghetti for breakfast/lunch. I like tea. I don't like juice.*
- **Škola** - nastavni predmeti, raspored časova, ponavljanje dana u sedmici, izražavanje naredbi, **imenovanje predmeta uučionici, izražavanje odnosa u prostoru, postavljanje pitanja za broj. (** Izrazi i strukture: *What is your favourite/least favourite subject? When do you have English/Maths…? On Mondays. Can you spell your name? be good/bad at/be best in. I like/don't like geography/science… My sister is writing her homework now. Have you finished the exercise? I am in the classroom. My English teacher is… There is a chair… There are 10 boys in the playground. How many pupils are there? In/on/under/in front of, behind)*
- **Porodični praznici i blagdani** - čestitanje i pjevanje/ili recitiranje prigodne pjesmice - prema kalendaru, navođenje nekih tipičnih aktivnosti, pisanje čestitke, pozivnica**,** običaji vezani uz proslavu rođendana, Božića, Uskrsa, Bajrama i Hanuke u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, proslava Valentinova, pisanje prigodnih poruka za Valentinovo, Halloween (Izrazi i strukture: *Happy Halloween! Come to my Halloween party! Trick or treat! Merry Christmas, Happy New Year Christmas tree, candles, presents Happy Valentine's Day Happy Easter, Easter bunny, Easter eggs.)*

2. Funkcije i vještine
- usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika

Imenice:
- vlastite, opće,
- razlikovanje i upotreba jednine i množine imenica i nekih primjera nepravilne množine vezanih uz tematska područja (child, man, woman)
- izražavanje svojine - Possessive ('s) - (John's, Mary's)

Zamjenice:
- lične (padež subjekta i objekta)
- pokazne: this, that, these, those
- upitne: **what, which, who, whose**

Pridjevi:

Determinatori:
-članovi: a/an, the, zero
-prisvojni pridjevi :my, your, his, her, our, their
-pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)
-opisni pridjevi vezani za tematska područja npr. sad, happy, nice, bad, good, fine, tired, scared, hungry, thirsty

Glagoli:
- Present Simple (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Pomoćni glagol to be (Present simple)
- Modalni glagol can (potvrdni, odrični, upitni oblik)

Prilozi za:
- mjesto, npr. here, there,
- vrijeme, npr. today, now, itd.

Prijedlozi za:
- mjesto, npr. in, at
- vrijeme, npr. at, on, in, under

Brojevi
- glavni brojevi do 100

Rečenica

Osnovni red riječi u potvrdnoj, odričnoj, upitnoj i zapovjednoj rečenici.
Konstrukcije : There is a/There are some…Is there a…? Are there any…?

U rečenicima postepeno uvoditi u upotrebu:

- **Afikse**, u vezi s datim temama i gramatikom (npr. –s, -ing)
- **Antonime**, u vezi s datim temama (happy- sad, hungry- thirsty, clean - dirty)
- **Složenice**, u vezi s datim temama (npr. cupboard, wardrobe, shop-window, bus-stop, phone-box)
- **Kolokacije**, u vezi s datim temama (npr. make noise, have breakfast/ lunch/ dinner, turn on/ off the radio/ the television, miss the bus)

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u šestom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, muzička kultura, maternji jezik, matematika, biologija, geografija, historija, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	**Učenici će moći:** - identifikovati pozdrave - pozdravljati naformalan/ neformalan način - predstaviti sebe ili druge - reći koliko imaju godina	**Učenici će moći:** - prepoznati i odgovoriti na pozdrave - ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD plejera - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, - glumiti itd.	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaje. **Učenik:** - slobodno odgovara na pozdrave - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem
Abeceda	- prepoznati i slovkati riječi - pisati riječi po diktatu	- demonstrirati vještinu spelovanja/ slovkanja - demonstrirati vještinu pisanja prema slovkanju	- prihvata različitosti - pokazati pozitivan odnos prema vlastitoj kulturi i kulturama drugih zemalja
Brojevi	- reći koliko je sati - nabrojati dane u sedmici i mjesece u godini - prepoznati i pravilno izgovoriti brojeve od 1 do 100 te samostalno brojati	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica, davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd)	- dobrovoljno se javlja - surađuje s drugim učenicima - sluša zahtjeve - dobrovoljno čita
Praznici i blagdani	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici,	- inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima - doprinosi radu u grupi - obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike
Porodica i prijatelji	-predstaviti sebe i članove svoje porodice i prijatelje - opisati članove svoje porodice i prijatelje	- primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije	

	- koristiti opisne pridjeve prilikom opisivanja te izražavati raspoloženja i stanja - imenovati osnovne odjevne predmete, glavne dijelove tijela - koristiti nazive pojedinih zanimanja prilikom opisa članova porodice		
Moj dom	- nabrojati prostorije u kući ili stanu kao i dijelove namještaja - opisati prostor u kojem žive koristeći usvojene izraze i prijedloge za mjesto - kombinirati usvojeni vokabular i gramatiku za sastavljanje rečenica - izražavati svakodnevne aktivnosti	- pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike	- brani svoje mišljenje
Moja okolina	- prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati na odgovarajući način - opisati izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/ grada/ domovine i praviti poređenja - usporediti vremenske prilike, običaje, kulturu različitih zemalja - imenovati i opisati životinje iz bliže i dalje okoline - locirati predmete i bića - Izražavati trenutne aktivnosti - imenovati pojedine domaće i divlje životinje	- prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling) - prepoznati, razlikovati, razumjeti i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičnih funkcija	- adaptira se novonastaloj situaciji - prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje
Škola	- imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole - napraviti raspored časova - pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja s nekim/ nečim i sposobnosti u dijalozima s nastavnikom i drugim učenicima - imenovati aktivnosti vezane za školu i nastavu - locirati predmete u prostoru - brojati ljude i predmete (How many … are there?) - identifikovati i interpretirati molbe i zapovijedi - identificirati i razlikovati trenutne i svakodnevne radnje - povezivati rečenice u smislenu kratku cjelinu	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima	

	- locirati riječi koje traže u rječniku, - identifikovati pojedine odrednice i simbole u rječniku - označiti traženu riječ ili značenje	
Svakodnevni život	- reći koliko je sati - nabrojati dane u sedmici - izraziti: - sposobnost/ nesposobnost da nešto urade (I can … I can't) - izraziti ideju posjedovanja (John's book, my house) - imenovati, nabrojati, i opisati svakodnevne aktivnosti - navesti primjere svojih dnevnih aktivnosti - imenovati pojedine vrste hrane i pića - imenovati obroke	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz pomoć nastavnika, dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte - pjevati pjesmice, recitirati, igrati igrice
Slobodno vrijeme i zabava	- imenovati slobodne aktivnosti, sportove, hobije, dijelove dana, godišnja doba - opisivati vremenske prilike, putovanja i godišnje odmore	
Zdravlje i ishrana	- imenovati obroke i neke vrste hrane i pića, -razgovorati o zdravoj ishrani, zdravom načinu života i higijeni - porediti hranu i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja - uočiti značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima	
Praznici i blagdani	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	

Didaktičko – metodičke napomene

Šesti razred je početak nove etape u učenju prvog stranog jezika, ali i vrijeme početka učenja drugog stranog jezika. S obzirom na to da djeca imaju iskustvo u učenju prvog stranog jezika, njega svakako treba iskoristiti i u usvajanju novog – drugog stranog jezika.

U savladavanju novog stranog jezika obradit će se veliki broj istih onih tema koje su predviđene u prvim godinama učenja prvog stranog jezika, no pristup je različit zbog različitih uzrasta u kojima sepočinje sa učenjem prvog odnosno drugog stranog jezika. Na ovom uzrastu djeca dobivaju svjestan uvid u zakonitosti jezika koji uče. Uz razvijanje sve četiri jezičke vještine, mnogo vremena će se morati utrošiti na usvajanje leksike, pravopisa, te gramatike predviñene za ovaj razred. Na svim nivoima učenja stranog jezika neophodna je vizualizacija, u početnoj fazi učenja pogotovo. Dobro osmišljenom vizualizacijom olakšava se proces razumijevanja i pamćenja i doprinosi redukciji upotrebe maternjeg jezika na času stranog jezika. Kontinuirano uvježbavanje i sistematiziranje usvojenih znanja također će olakšati njihovo usvajanje. Zbog toga veliki broj časova treba posvetiti upravo uvježbavanju gradiva. Djeca su na početku učenja novog stranog jezika po pravilu zainteresirana za rad. Nastavnik/ nastavnica mora znati iskoristiti tu dobru motivaciju i u njima probuditi želju za daljnjim učenjem novog jezika. Tome će sigurno doprinijeti i jezičke igre te učenje pjesmica koje će djeca radozapjevati kako na početku tako i pred kraj nastavnog časa.

Metode podučavanja - Nastavnici su obavezni primjenjivati elementarne opće preporuke i savjete koji su objavljeni u Nastavnom planu i programu za engleski jezik kao drugi strani jezik u šestom razredu devetogodišnje osnovne škole. Nastavnici trebaju koristiti raspoloživa audiovizuelna pomagala i priručnike sa preporučenim didaktičko-metodološkim pristupom koji čine sastavni dio planirane udžbeničke literature.

Izvori podučavanja - Koristiti savremenu udžbeničku literaturu u skladu sa stavovima i odlukama Ministarstva obrazovanja/ naobrazbe, nauke/ znanosti Tuzlanskog kantona odnosno Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Sarajevo.

Nastavnici takođe trebaju konsultirati i eventualno koristiti po vlastitom izboru raspoloživu literaturu objavljenu u publikaciji Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine pod nazivom *Katalog odobrenih udžbenika i nastavnih sredstava u Bosni i Hercegovini, za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole, za tekuću školsku godinu.*

Nastavnicima se povjerava profesionalno-izazovna, odgovorna i plemenita dužnost izvođenja nastave engleskog jezika za učenike najmlađeg uzrasta koji se uključuju u redovno školovanje. U školama koje imaju širi izbor nastavnog kadra, poželjno je da se nastava povjeri mlađim nastavnicima koji posjeduju univerzitetsku diplomu i žele raditi sa najmlađom učeničkom populacijom.

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Gramatika** **Čitanje** **Pisanje** **Vokabular**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura** **Matematika** **Informatika**	Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje Abeceda Brojevi	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza. Kulturno izražavanje: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije -Temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija je temeljna vještina koja uključuje osnovne metode računanja i razumijevanje osnovnih oblika matematičkog prikazivanja poput grafikona, formula i statistike - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti poput • zbrajanja i oduzimanja; • množenja i dijeljenja; • izračunavanja postotaka i omjera; • mjernih jedinica i mjera da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: • vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja); • kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca); • putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena). - Sposobnost korištenja pomoćnih sredstava i oruđa (uključujući IT). - Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i strojevima te znanstvenim podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak. - Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života. - Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje. - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja.

		- Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka. - Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru. **Digitalna kompetencija** - Razumijevanje glavnih računarskih aplikacija, uključujući obradu teksta, tablični kalkulator, baze podataka, pohranu i upravljanje podacima; - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/ prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. i virtualnog svijeta; - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja (stvaranje, organiziranje,razlikovanje važnog od nevažnog, subjektivno od objektivnog, stvarno od virtualnog) elektronskih informacija, podataka i koncepata i njihovo sustavno korištenje; - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta; **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti). - Sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa ojedincima. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		
Građansko obrazovanje		
Religijska kultura/ Vjeronauka	Porodica i prijatelji	
Njemački jezik		
Muzička kultura		

		- Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). -Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd - Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život). - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život. - Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija. - Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika. - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju **Učiti kako se uči** - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.)
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Građansko obrazovanje** **Religijska kultura/ Vjeronauka**	Moj dom	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog **Međuljudska i građanska kompetencija:** - znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite obitelji
Matematika **Biologija** **Geografija** **Historija** **Likovna kultura**	Moja okolina	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje i razumijevanje vrsta pitanja na koja matematika može ponuditi odgovor. - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Sposobnost korištenja pomoćnih sredstava i oruđa (uključujući IT). - Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i strojevima te znanstvenim podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak. -Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života. - Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje. - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja. - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka.

- Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru.
- Sposobnost da se slijedi i procjenjuje lanac tuđih argumenata i da se otkriju osnovne ideje u danom nizu argumenata (posebice dokazi),
- Sposobnost matematičkog razmišljanja i rezoniranja (ovladavanje matematičkim načinima razmišljanja; apstrahiranje i generaliziranje gdje je to relevantno za pitanje i matematičko modeliranje (tj. analiziranje i stvaranje modela) upotrebom i primjenom postojećih modela
- Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja.
- Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka.

Međuljudska i građanska kompetencija

- Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima.
- Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture i povijesnog razvitka tih koncepata.
- Razumijevanje međukulturne dimenzije europskog i ostalih društava
- Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti).

Kulturno izražavanje

- Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti,
- Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe;
- Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu.

Međuljudska i građanska kompetencija

- Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture i razumijevanje koncepata kao što je demokracija, status građanina i međunarodnih deklaracija koje ih izražavaju (uključujući Povelju o temeljnim pravima EU) i povijesnog razvitka tih koncepata.
- Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti).
- Sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim pojedincima.
- Sposobnost otkrivanja frustracija na konstruktivan način (kontroliranje agresivnosti i nasilja ili obrazaca samouništavanja).
- Sposobnost uspostavljanja stupnja odvajanja profesionalne i osobne sfere života i sprečavanje prenošenja profesionalnog sukoba u osobnu domenu.
- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje.
- Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude.
- Sklonost postizanju kompromisa.
- Integritet.
- Probojnost.
- Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji, EU i Europi općenito i (svom dijelu) svijeta.
- Spremnost sudjelovanja u demokratskom odlučivanju na svim razinama.
- Sklonost volontiranju i sudjelovanju u građanskim aktivnostima, pružanju potpore različitosti u društvu i društvenoj koheziji.
- Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagiranja na protivdruštveno ponašanje.
- Prihvaćanje koncepta ljudskih prava i jednakosti kao osnove za solidarnost i odgovornost u modernim demokratskim društvima Europe, prihvaćanje jednakosti muškaraca i žena.
- Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina.

Historija

Građansko obrazovanje

Religijska kultura/Vjeronauka

Škola

Likovna kultura

Muzička kultura

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika**	Svakodnevni život	**Komuniciranje na maternjem jeziku** -Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. -Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. -Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. -Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). -Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. -Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. -Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. -Samopouzdanje kod javnog obraćanja. -Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. -Razvijanje ljubavi prema književnosti. -Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** -Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti poput • zbrajanja i oduzimanja; • množenja i dijeljenja; • izračunavanja postotaka i omjera; • mjernih jedinica i mjera da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: • vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja); • kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca); • putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena).
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Slobodno vrijeme i zabava	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture).

Informatika

Tjelesni i zdravstveni odgoj

Matematika

- Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.
- Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog.
- Samopouzdanje kod javnog obraćanja.

Komuniciranje na stranom jeziku

- Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
- Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.).
- Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd
- Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život).
- Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život.
- Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija.
- Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika.
- Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima.
- Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju

Učiti kako se uči

- Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija.
- Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito: sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja.
- Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje.
- Sposobnost kritičkog razmišljanja o objektu i svrsi učenja.
- Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.)
- Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha.
- Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

Kulturno izražavanje

- Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca;
- Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture;
- Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija;
- Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti
- Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju;

		- Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. **Digitalna kompetencija** - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Pozitivan stav i osjetljivost za sigurnu i odgovornu upotrebu interneta, uključujući pitanja privatnostii kulturnih razlika. - Interes za korištenje TID-a da bi se proširili horizonti sudjelovanjem u zajednici i mrežama u kulturne, društvene i profesionalne svrhe. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta; - Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. **Poduzetništvo** - Saznanje o raspoloživim mogućnostima kako bi se prepoznale one koje odgovaraju vlastitim osobnim, profesionalnim i/ili poslovnim aktivnostima. - Sposobnost kooperativnog rada i fleksibilnosti u sklopu tima. - Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti. - Sposobnost proaktivnog djelovanja i pozitivno reagiranje na promjene. - Sposobnost procjenjivanja i preuzimanja rizika kada je to opravdano. - Sklonost inicijativi. - Pozitivan stav prema promjenama i inovacijama **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena). **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku .
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Matematika** **Biologija** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Tehnički odgoj**	Zdravlje i ishrana	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. - Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji. **Poduzetništvo** - Saznanje o raspoloživim mogućnostima kako bi se prepoznale one koje odgovaraju vlastitim osobnim, profesionalnim i/ili poslovnim aktivnostima. - Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja.

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Muzička kultura** **Likovna kultura**	Porodični praznici i blagdani	- Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe. - Sposobnost kooperativnog rada i fleksibilnosti u sklopu tima. - Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti. - Sposobnost proaktivnog djelovanja i pozitivno reagiranje na promjene. - Sposobnost procjenjivanja i preuzimanja rizika kada je to opravdano. - Pozitivan stav prema promjenama i inovacijama. - Spremnost prepoznavanja područja na kojima se može pokazati čitava lepeza poduzetničkih vještina – npr. kod kuće, na poslu i u zajednici. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - S posobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude **Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.

TREĆA TRIJADA

SEDMI RAZRED

U nastavi engleskog kao drugog stranog jezika u sedmom razredu osnovne škole treba težiti dostizanju nivoa A1.3 za sve četiri jezičke vještine, a za vještine govorenja i pisanja dostići barem A1.2 Zajedničkog evropskog okvira jezike – CEFR (funkcionalno početno znanje).

Ishodi učenja

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti se u komunikaciji s drugima da bi stekli sampouzdanje prilikom javnog obraćanja.
- biti u mogućnosti da broje do 100 da bi izrazili količinu i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi (girl-girls, boy-boys)
- moći upotrebljavati vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- imenovati i razlikovati osnovne boje, dijelove tijela, odjeću, obuću, hranu, predmete vezane za školu, porodicu i dom, prostorije u kući/stanu i namještaj da bi iste mogli prepoznati i klasifikovati po gore navedenim kategorijama.
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama.
- biti u mogućnosti da predstave članove svoje porodice koristeći frazu „This is my...“ da bi istu mogli koristiti u svakodnevnoj komunikacij i voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom
- upotrebom jednostavnih pridjeva opisati izgled ili raspoloženje prijatelja ili članova porodice.
- upotrebljavati jednostavne jezičke fraze za izražavanje svakodnevnih i trenutnih aktivnosti i iste upotrijebiti prilikom opisa dnevnih rutina i trenutnih aktivnosti u usmenoj i pismenoj formi
- moći imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- moći prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i upoređivati ih kako bi ih doveli u vezu sa svojim i aktivnostima drugih ljudi
- moći imenovati i opisati različite vrste hrane, nabrojati i opisati hranu i piće koju vole i koju ne vole, nabrojati dnevne obroke, dati primjer i prodiskutovati zdravu ishranu i zdrav način života, značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje, te porediti hranu i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, kako bi formirali pravilan i pozitivan stav prema ishrani i zdravom načinu života
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogao koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „I have got...“ i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom iz već navedene tematike
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu „I like/ don't like...“ da bi mogli razviti svijest o međusobnim sličnostima i razlikama i zaključiti po čemu su slični ili različiti.
- moći prepoznati i izraziti vrijeme u usmenoj i pismenoj formi.
- moći odrediti položaj određenog predmeta u prostoru u usmenoj i pismenoj formi
- moći čitati i pisati riječi, fraze i rečenice.
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik kako bi što
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći čitati uputstva, kratke poruke i natpise, kraće tekstove, pjesme i priče koje ne prelaze ili neznatno prelaze njihov leksički fond
- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati tabele,popunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Present Simple i Present Continuous, Past Simple glagola: be, have, do kao i pravilnih glagola) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Programski sadržaji:

1. Tematika

- **Pozdravi, komunikacijski klišeji**, uljudno ophođenje i oslovljavanje - predstavljanje sebe i drugih, prepoznavanje i reagovanje na formalne i neformalne pozdrave (Izrazi i strukture: *My name is…/I am 11/12. I am from… ; Hello, Hi, Good afternoon...)*
- **Alfabet** - prepoznati i slovkati riječi , pisati riječi i rečenice po diktatu
- **Brojevi** -izražavanje vremena, dani u sedmici i dijelovi dana, mjeseci u godini i godišnja doba, svi glavni brojevi te redni brojevi 1-100, čitanje telefonskih brojeva. (Izrazi i strukture: *What´s the time? It´s 12 o´clock. In the afternoon/ morning/ evening, on Friday, in August/ spring, at midnight/ noon/ 6 o´clock. What is your /your best friend's telephone number? When is your birthday?)*
- **Porodica i prijatelji** - predstavljanje i opis sebe, članova uže i šire porodice i prijatelja, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja, raspoloženja, uz uvođenje pojedinih naziva za zanimanja, boje, dijelovi tijela, odjeća (Izrazi i strukture:*This is... My name /Her name is ... She i s 9 /10. She has got short/long hair. He is tall /short. He can ride a bike .... His birthday is on the 24th of June. He likes football.. I've got a small/big family. I live with my mother, my father…, My mum /dad is / a cook/ a police officer/ a dentist/ a secretary...I've got a lot of friends. I've got/ He's got/ She's got a pet. I'm good at…, He/ She is/ isn't tall/ thin/ naughty. .. to be/ have/ have got*)
- **Moj dom** - usvajanje vokabulara i opisivanje kuće/stana/ soba/namještaja ; izražavanje odnosa u prostoru- (Izrazi: *My/Her/His house/flat is small/big. There is a hall, a living room… There is a bed/a desk in his/my room. There are some posters on the wall. Prepositions: in, on, under.. I live in a flat. There are three chairs in the kitchen. There is a hall in my house. Are there bunk beds in your room? -No, there aren't. Where do you live?- I live in a house..*
- **Moje okruženje** - opisivanje svoga mjesta/grada/domovine i usporedba sa zemljama engleskoga govornog područja – vremenske prilike, običaji, kultura, usvajanje rječnika vezanog uz biljke i životinje - opisivanje mjesta, pojava, životinja iz bliže i dalje okoline (Izrazi i strukture:*The pig has four legs / one tail. The dog is black/ small/ strong. The rabbit can run fast /jump high.)*
- **Svakodnevni život** – opisivanje svakodnevnih radnji i dnevnih rutina
(Izrazi i strukture: *daily routine, I go to school/ have breakfast, do my homework…. means of transport, at the park, at the supermarket)*
- **Slobodno vrijeme i zabava** - imenovanje slobodnih aktivnosti, sportova, hobija, dijelova dana, godišnjih doba, opisivanje vremenskih prilika, putovanja i godišnjih odmora (Izrazi i strukture: *I like/don't like playing tennis. I play volleyball on Mondays and Wednesdays. I go skiing in winter. How do you spend your free time? What do you usually do in the afternoon /evening/at three?*)
- **Zdravlje i ishrana** - imenovanje obroka i nekih vrsta hrane i pića, razgovor o zdravoj ishrani i zdravom načinu života, poređenje hrane i prehrambenih navika u našoj zemlji i u zemljama engleskog govornog područja, bavljenje sportom i tjelesnim aktivnostima, higijena
(Izrazi i strukture: *I have breakfast at 8 in the morning. I eat pizza. I drink milk. Ann has toast/spaghetti for breakfast/lunch. I like tea. I don't like juice.*)
- **Škola** - nastavni predmeti, raspored časova, ponavljanje dana u sedmici, izražavanje naredbi, imenovanje predmeta u učionici, izražavanje odnosa u prostoru, postavljanje pitanja za broj
(Izrazi i strukture: *What is your favourite/least favourite subject? When do you have English/Maths…? On Mondays. Can you spell your name? be good/bad at/be best in. I like/don't like geography/science… My sister is writing her homework now. Have you finished the exercise? I am in the classroom. My English teacher is… There is a chair… There are 10 boys in the playground. How many pupils are there? In/on/under/in front of, behind)*
- **Porodični praznici i blagdani** - čestitanje i pjevanje/ili recitiranje prigodne pjesmice - prema kalendaru, navođenje nekih tipičnih aktivnosti, pisanje čestitke, pozivnica, običaji vezani uz proslavu rođendana, Božića, Uskrsa, Bajrama i Hanuke u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja, proslava Valentinova, pisanje prigodnih poruka za Valentinovo, Halloween (Izrazi i strukture: *Happy Halloween! Come to my Halloween party! Trick or treat! Merry Christmas!, Happy New Year! Christmas tree, candles, presents, Happy Valentine's Day!, Happy Easter!, Easter bunny, Easter eggs.)*

2. Funkcije i vještine

- Usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
- uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja

3. Gramatika

Imenice:

- vlastite, opće, brojive i nebrojive
- razlikovanje i upotreba jednine i množine imenica i nekih primjera nepravilne množine vezanih uz tematska područja (child, man, woman)
- izražavanje svojine - Possessive ('s) - (John's, Mary's)

Zamjenice:

- lične (padež subjekta i objekta)
- pokazne: this, that, these, those
- upitne: **who, whose, what, which**
- prisvojne: mine, yours, their...
- neodređene: somebody, anybody, nobody, something

Pridjevi:

Determinatori:

- članovi: a/an, the, zero
- prisvojni pridjevi :my, your, his, her, our, their
- pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)
- opisni pridjevi vezani za tematska područja npr. sad, happy, nice, bad, good, fine, tired, scared, hungry, thirsty

Glagoli:

- Present Simple (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Past Simple (glagoli have, be, do i pravilni glagoli)
- Pomoćni glagoli to be, have, do (Present simple)
- Modalni glagol can, may, must, mustn't (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Imperativ (sva lica jednine i množine)

Prilozi za:

- mjesto, npr. here, there,
- vrijeme, npr. today, now, yesterday, ten days ago, itd.
- smjer: left, right, east, west
- način: slowly, quickly

Prijedlozi za:

- mjesto, npr. in, at
- vrijeme, npr. at, on, in, under

Brojevi

- glavni brojevi, redni brojevi do 100

Rečenica

Osnovni red riječi u potvrdnoj, odričnoj, upitnoj i zapovjednoj rečenici.
Konstrukcije : There is a/There are some…Is there a…? Are there any…?

U rečenicama postepeno uvoditi u upotrebu:

- **Afikse,** u vezi s datim temama i gramatikom (npr. -s, -ing)
- **Antonime,** u vezi s datim temama (happy- sad, hungry- thirsty, clean - dirty)
- **Složenice**, u vezi s datim temama (npr. cupboard, wardrobe, shop-window, bus-stop, phone-box)
- **Kolokacije**, u vezi s datim temama (npr. make noise, have breakfast/ lunch/ dinner, turn on/ off the radio/ the television, miss the bus)

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u sedmom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, muzička kultura, maternji jezik, matematika, moja okolina, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Porodica i prijatelji	- razlikovati pozdrave i odabrati odgovarajuće pozdrave za konkretne situacije - predstaviti i opisati sebe, članove porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja - izraziti sposobnosti - identificirati različita zanimanja i opisati ih - prevesti riječi, fraze i rečenice i selektivno porediti sa maternjim jezikom i nekim drugim stranim jezicima	- prepoznati i odgovoriti na pozdrave - ponavljati riječi i rečenice nastavnika ili iste izgovorene sa CD-a - voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu)	**Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj:** - slobodno odgovara na pozdrave - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem - prihvata različitosti - pokazati pozitivan odnos prema vlastitoj kulturi i kulturama drugi zemalja - dobrovoljno se javlja - surađuje s drugim učenicima - sluša zahtjeve - dobrovoljno čita - doprinosi radu u grupi - obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike - brani svoje mišljenje
Škola	- imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole - napraviti raspored časova - pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja u dijalozima s nastavnikom i drugim učenicima - opisati svoj dan u školi koristeći postojeći vokabular	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.) - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima -pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice.	- adaptira se novonastaloj situaciji - prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima
Brojevi **Moja zemlja**	- reći koliko je sati - nabrojati dijelove dana - prepoznati i pravilno izgovoriti glavne brojeve te samostalno brojati - prepoznati redne brojeve od 1 do 100 - razumjeti i prepoznati osnovne računske operacije i telefonske brojeve	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.) - povezivati ponuđene riječi u rečenici	

Zemlje engleskog govornog područja **Svijet životinja** **Svakodnevni život i životni uslovi** **Slobodno vrijeme i zabava** **Zdravlje i ishrana** **Vrijeme i godišnja doba** **Porodični praznici i blagdani**	- opisati i uporediti svoju domovinu s drugim zemljama koristeći jednostavan vokabular - opisati klimatske prilike, floru i faunu svoje zemlje - prepoznati i identifikovati zemlju na osnovu kraćeg opisa - opisati neku od zemalja engleskog govornog područja koristeći jednostavan vokabular - uporediti način života u našoj zemlji sa zemljama engleskog govornog područja - imenovati i opisati divlje i domaće životinje - imenovati, nabrojati, i opisati svakodnevne aktivnosti - navesti primjere svojih dnevnih aktivnosti - navesti primjere dnevnih aktivnosti iz teksta i analizirati ih - prepričati slijed događaja - prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati na odgovarajući način - opisati izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/ grada - imenovati i opisati životinje iz bliže i dalje okoline -locirati predmete i bića - imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogao izraziti svoja interesovanja - prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i uporeĎivati ih - opisati putovanje i godišnji odmor - imenovati i opisati različite vrste hrane, - nabrojati i opisati hranu i piće koju voli i koju ne voli - nabrojati dnevne obroke - dati primjer i analizirati značaj zdrave ishrane i zdravog načina života - porediti vrste hrane i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	- primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.) - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz malu pomoć nastavnika. - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)

- objasniti značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje	- prepoznati, razlikovatii i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku
- imenovati i opisati godišnja doba -porediti vrijeme i godišnja doba u različitim dijelovima naše zemlje ili svijeta - dati primjer i analizirati trenutne vremenske uslove - opisati vremenske uslove za sutrašnji dan	- pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija
- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice
	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice
	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima

		- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike
Moja zemlja	- opisati i uporediti svoju domovinu s drugim zemljama koristeći jednostavan vokabular - opisati klimatske prilike, floru i faunu svoje zemlje	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije
Zemlje engleskog govornog područja	- prepoznati i identifikovati zemlju na osnovu kraćeg opisa - opisati neku od zemalja engleskog govornog područja koristeći jednostavan vokabular - uporediti način života u našoj zemlji sa zemljama engleskog govornog područja	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu,povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd.) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.)
Svijet životinja	- prepoznati i identifikovati životinju na osnovu opisa - imenovati i opisati divlje i domaće životinje	- pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz malu pomoć nastavnika. - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike

		- pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)
Svakodnevni život i životni uslovi	- imenovati, nabrojati, i opisati svakodnevne aktivnosti - navesti primjere svojih dnevnih aktivnosti - navesti primjere dnevnih aktivnosti iz teksta i analizirati ih - prepričati slijed događaja - prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati na odgovarajući način - opisati izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/grada - imenovati i opisati životinje iz bliže i dalje okoline - locirati predmete i bića	- prepoznati, razlikovatii i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija
Slobodno vrijeme i zabava	-imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogao izraziti svoja interesovanja - prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i uspoređivati ih - opisati putovanje i godišnji odmor	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama / dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice
Zdravlje i ishrana	- imenovati i opisati različite vrste hrane, - nabrojati i opisati hranu i piće koju voli i koju ne voli - nabrojati dnevne obroke - dati primjer i analizirati značaj zdrave ishrane i zdravog načina života - porediti vrste hrane i prehrambene navike u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja - objasniti značaj bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima kao i značaj higijene za opće zdravlje	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice

Vrijeme i godišnja doba	- imenovati i opisati godišnja doba - porediti vrijeme i godišnja doba u različitim dijelovima naše zemlje ili svijeta - dati primjer i analizirati trenutne vremenske uslove - opisati vremenske uslove za sutrašnji dan	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike
Porodični praznici i blagdani	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika i blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	- pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz manju pomoć nastavnika, - dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati projekte - pjevati pjesme, recitirati, igrati igrice

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Gramatika** **Čitanje** **Pisanje** **Vokabular**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura** **Njemački jezik**	Porodica i prijatelji	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji **Učiti kako se uči** - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.) **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori). - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
	Matematika	Brojevi	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Građansko obrazovanje** **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	Moja zemlja	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. **Kulturno izražavanje** - svijest o kulturnoj i jezičkoj različitosti Europe; - svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih faktora u svakodnevnom životu. - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti. - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Građansko obrazovanje**	Zemlje engleskog govornog područja	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa. - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori). - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa. - Integritet. - Probojnost **Kulturno izražavanje** - *Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.* - Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Znanje o tome kako sačuvati svoje te dobro zdravlje, higijenu i prehranu vlastite obitelji. - Neophodne vještine u jeziku koji se govori u dotičnoj zemlji.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje**	Svijet životinja	**Komuniciranje na maternjem jeziku**: - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanja strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. **Komuniciranje na stranom jeziku**: - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život. - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja.

Biologija		**Učiti kako se uči:** - Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti. - Poduzetništvo: - Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja. - Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Biologija** **Informatika** **Građansko obrazovanje**	Svakodnevni život i životni uslovi	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. **Digitalna kompetencija** - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja (stvaranje, organiziranje,razlikovanje važnog od nevažnog, subjektivno od objektivnog, stvarno od virtualnog) elektronskih informacija, podataka i koncepata i njihovo sustavno korištenje; - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta; **Međuljudska i građanska kompetencija** - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima.
Informatika **Građansko obrazovanje** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	Slobodno vrijeme i zabava	**Digitalna kompetencija** - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja (stvaranje, organiziranje,razlikovanje važnog od nevažnog, subjektivno od objektivnog, stvarno od virtualnog) elektronskih informacija, podataka i koncepata i njihovo sustavno korištenje; - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta; - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Mogućnost pristupa i pretraživanja internet stranica i korištenje internet usluga kao što su debatni forumi i elektronska pošta **Međuljudska i građanska kompetencija** - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Zdravlje i ishrana	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima.

		- Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Informatika** **Geografija** **Građansko obrazovanje**	Vrijeme i godišnja doba	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. **Digitalna kompetencija** - Svijest o mogućnostima koje nudi Internet i komuniciranje putem elektronskih medija (elektronska pošta, video konferencije, ostala mrežna oruđa); i razlika između stvarnog i virtualnog svijeta **Međuljudska i građanska kompetencija** - Kritičko prihvaćanje informacija koje objavljuju masovni mediji.
Građansko obrazovanje **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Građansko obrazovanje**	Porodični praznici i blagdani	**Međuljudska i građanska kompetencija** - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku . **Kulturno izražavanje** - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih faktora u svakodnevnom životu. - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti. - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.

OSMI RAZRED

U nastavi engleskog kao drugog stranog jezika u osmom razredu osnovne škole treba **težiti potpunom dostizanju nivoa A1.3 i djelimičnom postizanju nivoa A2.1 Zajedničkog evropskog okvira za jezike - CEFR.**

Ishodi učenja

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti se u komunikaciji s drugima da bi stekli sampouzdanje prilikom javnog obraćanja
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari
- moći govoriti i pisati o dobrim i lošim stranama u okviru date teme
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim odgojno-obrazovnim područjima te njihovo integriranje u šire društvene i kulturne vrijednosne sisteme
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama.
- biti u mogućnosti da predstave članove svoje porodice i voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom
- upotrebom jednostavnih pridjeva opisati izgled ili raspoloženje prijatelja ili članova porodice.
- upotrebljavati jednostavne jezičke fraze za izražavanje svakodnevnih i trenutnih aktivnosti i iste upotrijebiti prilikom opisa dnevnih rutina i trenutnih aktivnosti u usmenoj i pismenoj formi
- moći imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogao koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „I have got...“ i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom iz već navedene tematike
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu „I like/don't like...“ da bi mogli razviti svijest o međusobnim sličnostima i razlikama i zaključiti po čemu su slični ili različiti.
- moći izraziti pismeno i usmeno svoj stav u vezi sa datim temama dajući argumente za i protiv
- biti u mogućnosti da opišu neki događaj iz prošlosti, izum
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik kako bi što
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći čitati uputstva, kratke poruke i natpise, kraće tekstove, pjesme i priče koje ne prelaze ili neznatno prelaze njihov leksički fond
- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Present Simple i Present Continuous, Past Simple pravilnih i nepravilnih glagola, Future Simple, Present Continuous za izražavanje budućnosti, Going to oblik, Present Perfect) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Programski sadržaji:

1. **Tematika**
   - **Dom, porodica i prijatelji** – korištenje odgovarajućih pozdrava i fraza prilikom upoznavanja i susreta, predstavljanje sebe i drugih, članova uže i šire porodice i prijatelja, njihov izgled i karakterne osobine i osjećanja, raspoloženja, uz uvođenje pojedinih naziva za zanimanja, boje, dijelovi tijela, odjeća; proširenij vokabular u odnosu na prethodni razred npr. family members and their occupations
   - **Zabava i slobodne aktivnosti** - imenovanje slobodnih aktivnosti, sportova, hobija, dijelova dana, godišnjih doba, opisivanje vremenskih prilika, putovanja i godišnjih odmora, značaj slobodnih aktivnosti, zabave, sporta i hobija u životu ljudi ; prošireniji rječnik u odnosu na prethodni razred npr. *favourite sports, games unusual hobbies, going out to the cinema, theatre, party, amusement park.*
   - **Kultura** - rječnik vezan uz osnovne karakteristike života ljudi u Britaniji i Bosni i Hercegovini, poznate ličnosti iz UK i BiH kao i iz drugih zemalja engleskog govornog područja
   - **Svijet sutrašnjice** - opisivati buduće planove, rječnik vezan uz transport, vrijeme, mjesta i buduće dogaĎaje, planiranje sopstvene budućnosti i profesije; značaj razvijanja eko kulture u svrhu očuvanja prirodnog okruženja; svijet u kojem živimo i budućnost čovječanstva i planete Zemlje
   - **Prošli događaji** – opisivanje događaja iz prošlosti Bosne i Hercegovine i drugih zemalja, a posebno zemalja engleskog govornog područja, priloške odredbe za vrijeme, kolokacije
   - **London/ Sarajevo** - opisivanje svoga mjesta/grada/domovine i usporedba sa zemljama engleskoga govornog područja – vremenske prilike, običaji, kultura, rječnik vezan uz upute i lokacije pri razgledanju grada
   - **Film i TV** - rječnik vezan za vrste filmova i serija, upoznavanje sa svijetom filma i televizije kao medija; uticaj filmskog i televizijskog medija na naše mišljenje i način života
   - **Problemi** - rječnik vezan uz školska pravila, probleme učenika u svakodnevnom životu, problemi na koje nailaze mladi u današnjem svijetu i iznalaženje mogućih rješenja
   - **Porodični praznici i blagdani** - čestitanje i pjevanje/ili recitiranje prigodne pjesmice - prema kalendaru, navođenje nekih tipičnih aktivnosti, pisanje čestitke, pozivnica**,** običaji vezani uz proslavu rođendana, Božića, Uskrsa, Bajrama, Hanuke, Valentinova, Halloweena u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja
2. **Funkcije i vještine**
   - usmenih i pismenih kompetencija u okviru zacrtanih ciljeva,
   - uslovnih jezičnih vještina govora, slušanja, čitanja i pisanja
3. **Gramatika**

   Učenici će obnavljati i učiti:

   Imenice:
   - brojive, nebrojive
   - pravilnu/nepravilnu množinu
   - izražavanje svojine - Possessive ('s)

   Zamjenice:
   - lične (padež subjekta i objekta)
   - pokazne: this, that, these, those
   - upitne: **what, which, who, whose**
   - prisvojne (mine, yours…)
   - neodređene (somebody, anybody, nobody, something…)

   Pridjevi:

   Determinatori:
   -članovi: a/an, the, zero
   -prisvojni pridjevi :my, your, his, her, our, their
   -pokazni pridjevi: this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)
   - pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, many, all)
   - upitne pridjeve (what, which,whose)
   -opisni pridjevi vezani za tematska područja
   -nepravilno poređenje pridjeva

Glagoli:

- Present Simple (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Present Continuous (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Pomoćni glagol *to be* (Present simple)
- Past Simple pravilnih i nepravilnih glagola
- Future Simple: shall/will (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Present Continuous za izražavanje budućnosti
- Going to oblik
- Glagole: be, have/have got (potvrdni, odrični, upitni oblik)
- Modalne glagole: can, may, have to, must, should
- Imperativ (sva lica jednine i množine)
- Present Perfect

Prilozi za:

- mjesto
- vrijeme (last week, last year)
- pravac, smjer (left, right, east, west)
- način (slowly, quickly)

Prijedlozi:

- nešto proširenija upotreba prijedloga za mjesto i vrijeme

Brojevi

- glavni i redni brojevi

Rečenica

Red riječi (uz upotrebu priloga učestalosti npr. always, never, sometimes)
There is a/There are some…Is there a…? Are there any…?
U rečenicima postepeno uvoditi u upotrebu:

- **Skraćenice**, najčešće (a.m., p.m., UK, USA, skraćenice za dane u sedmici i mjesece)
- **Afikse,** u vezi s datim temama i gramatikom (npr. -s, -ing)
- **Antonime,** u vezi s datim temama (fast – slow, up – down, hot – cold)
- **Složenice**, u vezi s datim temama (football, basketball, swimming pool, pen-friend)
- **Kolokacije**, u vezi s datim temama (outdoor sports, to do homework, make a phone call)

4. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u osmom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, muzička kultura, maternji jezik, matematika, biologija, geografija, historija, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno-obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Dom, porodica i prijatelji	- prepoznati i koristiti odgovarajuće pozdrave i fraze prilikom upoznavanja i susreta - pozdravljati na formalan/ neformalan način - predstaviti sebe ili druge, članove uže i šire porodice i prijatelje, -opisati njihov izgled i karakterne osobine, osjećanja i raspoloženja - koristiti nazive pojedinih zanimanja prilikom opisa članova porodice - imenovati osnovne odjevne predmete, glavne dijelove tijela	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa CD plejera - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, - glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu)	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaje - slobodno odgovara na pozdrave - slobodno odgovara na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem - prihvata različitosti -pokazati pozitivan odnos prema vlastitoj kulturi i kulturama drugi zemalja - dobrovoljno se javlja - surađuje s drugim učenicima - sluša zahtjeve -dobrovoljno čita - doprinosi radu u grupi - obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike - brani svoje mišljenje - adaptira se novonastaloj situaciji - prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima
Zabava i slobodne aktivnosti	- imenovati slobodne aktivnosti, sportove, hobije, dijelove dana, godišnja doba - opisivati vremenske prilike, putovanja i godišnje odmore - uvidjeti značaj slobodnih aktivnosti, zabave, sporta i hobija u životu ljudi	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečćenica itd) - povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije	
Kultura	- uočiti i navesti osnovne karakteristike života ljudi u Britaniji i Bosni i Hercegovini - pronaći informacije o životu poznatih ljudi iz UK i BiH kao i iz drugih zemalja engleskog govornog područja	- pokazivati razumijevanje govora normalne brzine i artikulacije poznate tematike - pokazivati globalno i selektivno razumijevanje kratkoga teksta poznate tematike - prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik - pokazati razumijevanje slovkanih riječi (spelling)	

		- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja
Svijet sutrašnjice	- opisivati buduće planove i buduće događaje uz upotrebu fraza za izražavanje vremena, mjesta i načina obavljanja glagolske radnje -planirati sopstvenu budućnost i profesiju - prepoznati značaj razvijanja eko kulture u svrhu očuvanja prirodnog okruženja - opisati svijet u kojem živimo i budućnost čovječanstva i planete Zemlje	- prepoznati, razlikovati, razumjeti i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi i rečenica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičnih funkcija
Prošli događaji	- opisivati događaje iz prošlosti Bosne i Hercegovine i drugih zemalja, a posebno zemalja engleskog govornog područja uz upotrebu priloških odredbi za vrijeme i kolokacija - prepričati slijed događaja	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente -s amostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija -sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pisati jednostavne tekstove na poznatu temu, uz pomoć nastavnika, dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte
London/ Sarajevo	- opisati svoje mjesto/ grad/ domovinu i usporediti sa zemljama engleskoga govornog područja uz upotrebu rječnika koji se odnosi na vremenske prilike, običaje, kulturu, upute i pronalaženje određenih lokacija pri razgledanju grada	- Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagovati: neverbalno, npr. spajanjem slika i tekstova, tačnih i netačnih izraza, prezentiranjem određenih dijelova odslušanog teksta mimikom itd. i verbalno, npr. odgovaranjem na pitanja, prepoznavanjem netačnih/ tačnih tvrdnji, dopunjavanjem nedovršenih rečenica - Učenici će čitati kratke tekstove, u sebi ili naglas, i reagovati: neverbalno, npr. traženjem određenih informacija, spajanjem slika i tekstova, traženjem pogrešaka i njihovim ispravljanjem u tekstu, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji, prezentiranjem određenih dijelova teksta mimikom itd. verbalno, npr. postavljanjem pitanja i odgovaranjem na pitanja, prepričavanjem dijelova ili cijelih kratkih tekstova jednostavnim rečenicama, upotrebom novog vokabulara u konkretnim primjerima/ rečenicama, prepoznavanjem netačnih tvrdnji, dopunjavanjem nepoznatih rečenica itd.

		- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičnih funkcija
Film i TV	- prepoznati vrijednost filma kao načina umjetničkog izražavanja - Identifikovati različite žanrove filma - upoređivati i iznositi svoja mišljenja o različitim filmovima - analizirati uticaj medija na naša razmišljanja, način života i predodžbu o svijetu u kojem živimo	- demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema
Problemi	- pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja s nekim/ nečim i sposobnosti u dijalozima s nastavnikom i drugim učenicima - nabrojati školska pravila - imenovati, nabrojati, i opisati probleme sa kojima se tinejdžeri suočavaju u svom svakodnevnom životu - navesti primjere iz svog ličnog iskustva i prodiskutovati moguća rješenja konkretnih problema (škola, porodica, prijateljske i ljubavne veze, internet, - imenovati aktivnosti vezane za školu i nastavu - identifikovati i interpretirati molbe i zapovijedi - identificirati i razlikovati trenutne i svakodnevne radnje - povezivati rečenice u smislenu kratku cjelinu - locirati riječi koje traže u rječniku, - identifikovati pojedine odrednice i simbole u rječniku - označiti traženu	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi kratke dijaloge u okviru poznatih situacija - sudjelovati u kraćim dramatizacijama/ dijalozima - pisati jednostavne tekstove na poznatu temu, uz pomoć nastavnika, dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati jednostavne projekte - demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom rasporedu, povezivanjem određenih ilustracija sa odgovarajućim teksom, označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji)
Porodični praznici i blagdani	- nabrojati, imenovati i opisati glavne karakteristike određenog praznika - uporediti običaje vezane za proslavu porodičnih praznika I blagdana u našoj zemlji i u zemljama engleskoga govornog područja	- prepoznati, razlikovati, razumjeti i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine engleskoga jezika prema zvučnom uzorku -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi i rečenica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije -povezivati elemente priče pomoću ilustracija

- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema
-verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičnih funkcija
- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Gramatika** **Čitanje** **Pisanje** **Vokabular**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Građansko obrazovanje** **Njemački jezik** **Muzička kultura**	Dom, porodica i prijatelji	**Komuniciranje na maternjem jeziku** **-** Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti). - Sposobnost stvaranja povjerenja i empatije prema drugim Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Sklonost postizanju kompromisa sa pojedincima. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora. - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.). - Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). - Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd

		- Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život). - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život. - Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija. - Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika. - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju **Učiti kako se uči** - Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.)
Matematika **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Njemački jezik** **Muzička kultura** **Likovna kultura** **Religijska kultura/ Vjeronauka**	Zabava i slobodne aktivnosti	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti poput • zbrajanja i oduzimanja; • množenja i dijeljenja; • izračunavanja postotaka i omjera; • mjernih jedinica i mjera da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: • vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja); • kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca); • putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena). **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja.

- Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog.
- Samopouzdanje kod javnog obraćanja.
- Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza.
- Razvijanje ljubavi prema književnosti.
- Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji

Komuniciranje na stranom jeziku

- Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora.
- Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.).
- Poznavanje primjerenog raspona književnih i neknjiževnih tekstova (npr. kratke priče, pjesme, novinski članci i članci u časopisima, Internet stranice, upute, pisma, kratka izvješća, itd.). Poznavanje osnovnih karakteristika različitih stilova i registara govornog i pisanog jezika (formalni, neformnalni, novinarski, kolokvijalni, itd
- Sposobnost slušanja i razumijevanja govornih poruka u primjerenom nizu komunikacijskih situacija (teme koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život).
- Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život.
- Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija.
- Sposobnost započinjanja, održavanja odgovarajućeg niza autonomnih aktivnosti učenja jezika.
- Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima.
- Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju

Učiti kako se uči

- Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija.
- Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito: sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja.
- Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje.
- Sposobnost kritičkog razmišljanja o objektu i svrsi učenja.
-Sposobnost komuniciranja kao dijela procesa učenja korištenjem odgovarajućih sredstava (intonacija, geste, mimika, itd.) radi pružanja potpore usmenom komuniciranju te razumijevanju i proizvodnji raznih multimedijskih poruka (pisanih ili usmenih jezika, zvuka, glazbe, itd.)
- Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha.
- Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.
- Prilagodljivost i fleksibilnost.

Kulturno izražavanje

- Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca;
- Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture;
- Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija;
- Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti

		- Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Historija **Građansko obrazovanje** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj**	Kultura	**Kulturno izražavanje** - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti, - Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji, EU i Europi općenito i (svom dijelu) svijeta. - Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagiranja na protivdruštveno ponašanje. - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. **Kulturno izražavanje** - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti, - Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu. - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; - Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Matematika **Biologija** **Geografija** **Historija**	Svijet sutrašnjice	**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - Poznavanje i razumijevanje vrsta pitanja na koja matematika može ponuditi odgovor. - Poznavanje osnovnih načela svijeta prirode, tehnologije i tehnoloških proizvoda i procesa. - Razumijevanje odnosa između tehnologije i drugih područja: znanstveni napredak (npr. u medicini), društvu (vrijednosti, moralna pitanja(kulturi npr. multimediji), ili okruženju (zagađenost, održivi razvoj). - Sposobnost korištenja pomoćnih sredstava i oruđa (uključujući IT). - Sposobnost korištenja i baratanja tehnološkim alatima i strojevima te znanstvenim podacima i saznanjima da bi se postigao neki cilj ili donio zaključak. - Spremnost da se koristi numeričko izračunavanje kako bi se rješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života. - Poštivanje istine kao temelja matematičkog razmišljanja.

		- Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje. - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja. - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka. - Spremnost stjecanja naučnog znanja i interes za nauku i znanstvenu i tehnološku karijeru. - Sposobnost da se slijedi i procjenjuje lanac tuđih argumenata i da se otkriju osnovne ideje u danom nizu argumenata (posebice dokazi), - Sposobnost matematičkog razmišljanja i rezoniranja (ovladavanje matematičkim načinima razmišljanja; apstrahiranje i generaliziranje gdje je to relevantno za pitanje i matematičko modeliranje (tj. analiziranje i stvaranje modela) upotrebom i primjenom postojećih m Znatiželja i kritičko pimanje nauke i tehnologije uključujući pitanja sigurnosti i zaštite kao i etička pitanja. - Pozitivan ali kritički stav prema upotrebi stvarnih informacija i svijest o potrebi logičnog postupka donošenja zaključaka. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima. - Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture i povijesnog razvitka tih koncepata. - Razumijevanje međukulturne dimenzije europskog i ostalih društava - Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama (toleriranje stajališta i ponašanja drugih, svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti).
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Historija** **Likovna kultura** **Muzoička kultura** **Informatika**	Prošli događaji	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. **Komuniciranje na stranom jeziku** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. - Sposobnost čitanja i razumijevanja nestručnih pisanih tekstova o nizu tema ili u nekim slučajevima, stručnih tekstova s bliskog područja i pisanje raznih vrsta tekstova u različite svrhe u primjerenom nizu situacija. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Razumijevanje koncepata kao što je demokracija, status građanina i međunarodnih deklaracija koje ih izražavaju (uključujući Povelju o temeljnim pravima EU i Ugovore). - Poznavanje glavnih događaja, trendova i nositelja promjene u nacionalnoj, europskoj i svjetskoj povijesti; sadašnja situacija u Europi i kod njenih susjeda. - Znanje o emigraciji, imigraciji i manjinama u Europi i svijetu.

		Kulturno izražavanje - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti, - Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; **Digitalna kompetencija** - Sklonost korištenju TID-a u svrhu samostalnog rada i rada u timovima, kritički i misaoni stav pri ocjenjivanju rasloloživih informacija. - Pozitivan stav i osjetljivost za sigurnu i odgovornu upotrebu interneta, uključujući pitanja privatnostii kulturnih razlika.
Historija **Građansko obrazovanje** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	London/ Sarajevo	**Kulturno izražavanje** - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti, - Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu. **Međuljudska i građanska kompetencija** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude. - Svijest o pripadnosti nekoj lokalnoj zajednici, zemlji, EU i Europi općenito i (svom dijelu) svijeta. - Spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih sa spremnošću reagiranja na protivdruštveno ponašanje. - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina.
		Kulturno izražavanje - Osnovno znanje o najvažnijim kulturnim radovima, uključujući kulturu naroda kao važno svjedočenje ljudske povijesti, - Svijest o nacionalnoj i europskoj kulturnoj baštini i njihovom mjestu u svijetu; svijest o kulturnoj i jezičnoj različitosti Europe; - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu. - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; - Sposobnost uvažavanja i uživanja u umjetničkim djelima i izvedbama na osnovu široke definicije kulture; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Informatika**	Film i TV	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - S posobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama

		Komuniciranje na stranom jeziku - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima. - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju. **Digitalna kompetencija** - Sposobnost korištenja IRT-a kao potpore kritičkom razmišljanju; kreativnost i inovativnost u raznim kontekstima kod kuće, u slobodno vrijeme i na poslu. - Osnovno razumijevanje pouzdanosti i valjanosti dostupnih informacija (dostupnost/ prihvatljivost) i svijest o potrebi poštivanja etičkih načela kod interaktivnog korištenja IRT-a. **Podzetništvo** - Saznanje o raspoloživim mogućnostima kako bi se prepoznale one koje odgovaraju vlastitim osobnim, profesionalnim i/ili poslovnim aktivnostima. - Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja. - Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Problemi	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (razgovori, intervjui, rasprave, itd.) i osnovnim karakteristikama različitih stilova i registara govornog jezika. - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama. - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture). - Sposobnost pretraživanja, prikupljanja i procesuiranja pisanih informacija, podataka i pojmova da bi ih se moglo koristiti u proučavanju i sustavnom organiziranju znanja. Sposobnost razlikovanja relevatnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja. - Stvaranje pozitivnog stava prema maternjem jeziku, njegovo prihvaćanje kao potencijalnog sredstva osobnog i kulturnog obogaćivanja. - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog. - Samopouzdanje kod javnog obraćanja. - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. - Razvijanje ljubavi prema književnosti. - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji
Likovna kultura **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje**	Porodični praznici i blagdani	**Kulturno izražavanje** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu s urođenim sposobnostima pojedinca; - Sposobnost povezivanja vlastitih i tuđih kreativnih i izražajnih stajališta i manifestacija; - Otvoren stav prema različitom kulturnom izražavanju; - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život; - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Sposobnost komuniciranja u pisanom i usmenom obliku, razumijevanje ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u

raznim situacijama i u različite svrhe. Komunikacija uključuje sposobnost slušanja i razumijevanja raznih govornih poruka u mnoštvu komunikacijskih situacija te sposobnost konciznog i jasnog govorenja. Uključuje i sposobnost praćenja uspješnosti poruke, kao i sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora u raznim komunikacijskim situacijama.
- Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta.
- Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji.

Komuniciranje na stranom jeziku
- Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima.
- Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju.

Međuljudska i građanska kompetencija
- Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje.
- Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude.

DEVETI RAZRED

U nastavi engleskog kao drugog stranog jezika u devetom razredu osnovne škole treba težiti **potpunom dostizanju nivoa A2.1 Zajedničkog evropskog okvira za jezike - CEFR.**

Ishodi učenja
Učenici će:
- moći izraziti pismeno i usmeno svoj stav u vezi sa datim temama dajući argumente za i protiv
- biti u mogućnosti da predstave i opišu sebe, članove svoje porodice i prijatelje, njihov izgled, karakterne osobine, sjećanja i zanimanja kako bi mogli voditi razgovore na istu temu u stvarnom životu
- biti u mogućnosti da opišu neki događaj iz prošlosti, izum ili proces kao i da izraze dopadanje/nedopadanje ili slaganje/ neslaganje.
- biti u mogućnosti da opišu izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/ grada/ domovine i prave usporedbu klimatskih prilika, običaja, kultura različitih zemalja, tradicije, naročito zemalja engleskog govornog područja, u usmenoj i pisanoj formi, kako bi se što bolje upoznali sa osobinama svoje bliže i dalje okoline
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti, navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- biti u mogućnosti da imenuju i opisuju trenutne aktivnosti
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari
- moći postavljati pitanja i davati odgovore na lična pitanja kao i pitanja u vezi sa mišljenjem drugih
- moći tražiti, davati i slijediti upustva
- moći pisati prijavu na dati oglas kao i kraći sastav/ opis
- moći govoriti i pisati o dobrim i lošim stranama u okviru date teme
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza vode anketu u vezi sa zadatom temom na osnovu čega će napisati kratak izvještaj, članak ili usmeno izlagati.
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim odgojno-obrazovnim područjima te njihovo integriranje u šire društvene i kulturne vrijednosne sisteme
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina engleskoga jezika u odnosu na maternji jezik
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika

- moći slušati tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći prepoznavati i pravilno koristiti oblike glagolskih vremena: Present Simple, Past Simple, Present Continuous, Past Continuous, Present Perfect, Future forms
- moći prepoznavati i pravilno koristiti Reported Speech, Passive Voice, Modal Verbs.
- moći razumjeti iskaz ukoliko je jasno artikuliran standardnim jezikom i brzinom sporijom od normalne.
- slušanjem može razumjeti glavnu poentu u kratkim jednostavnim porukama (uputstva ili objave) i pratiti promjenu teme na TV vijestima.

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Programski sadržaji:

1. Tematika

- **Ljudsko tijelo - odjeća** – razgovaranje o izgledu, opisivanje i upoređivanje (moda, odjeća, etc.) Prošireni rječnik za dijelove tijela u odnosu na prethodni nivo, odjeće i boja, npr. multicoloured leggings, baggy trousers
- **Ličnost, karakteristike i odrastanje** – rječnik vezan uz odrastanje: age, height, weight, tall,white, big, health; house and school rules: must/ mustn't, should/ shouldn't. Teme vezane za probleme mladih, neprihvatljivo ponašanje, nasilje među djecom (izražavanje odobravanja ili neodobravanja; davanje savijeta)
- **Zabava i slobodne aktivnosti** – provođenje slobodnog vremena: čitanje, muzika,sport, kino, pozorište koncerti, kućni ljubimci, ljubav, izlasci, putovanja, snalaženje u stranoj zemlji, izvještavanje o putovanju, pisanje kratkoga pisma ili razglednice. (nešto proširenij rječnik u odnosu na prethodni nivo, npr. favourite sports, games unusual hobbies, I like listening to music itd.)
- **Kultura, medijska kultura i sport** - osnovni rječnik vezan za film i TV, novine/ časopise, npr. drama, documentaries, quiz shows, news, column; rječnik vezan uz poznate kulturno - sportske događaje
- **Prošlost i historijski događaji** – rječnik vezan za naseljavanje i nastanak civilizacija na današnjem govornom prostoru engleskog jezika i BiH, Australia - Native Australians, America - Native Americans. Geografska obilježja, istorijski događaji, kultura i običaji
- **Novac i materijalni svijet** - rječnik vezan uz činjenice o novcu, money facts, banknote, coins, cheque, shopping, customer, itd.
- **Izbor zanimanja** - obogaćivanje usvojenog riječnika usvajanjem novih pojmova vezanih za zanimanja. Izražavanje planova za budućnost i izbor zanimanja koristeći se jezičkim strukturama za izražavanje namjera, planova i predviđanja vezanih za budućnost.
- **Praznici** - proširivanje prethodno usvojenog vokabulara i jezičkih struktura. Opisivanje aktivnosti vezanih uz pojedine praznike i način njihovog obilježavanja u svijetu i BiH.

2. Gramatika

Imenice:
- brojive, nebrojive
- pravilnu/ nepravilnu množinu

Zamjenice:
- Lične (padež subjekta i objekta)
- Pokazne (this, that, these, those)
- Upitne (who, which, what, whose)
- Prisvojne (mine, yours…)
- Neodređene (somebody, anybody, nobody, something…)
- Odnosne zamjenice: who,which,that, whose

Pridjeve:
- Determinatore,
- članove: a/an, the,zero
- prisvojne pridjeve
- pokazne pridjeve, this (girl), that (boy), these (girls), those (boys)
- pridjeve neodređene količine i broja (some, any, much, many, all)
- upitne pridjeve (what, which, whose)
- Opisne pridjeve (najčešće): u okviru datih tema
- Poređenje pridjeva (pravilno i nepravilno)

Brojeve: glavni i redni

Glagole:

- Present Simple (potvrdna, odrična, upitna forma)
- Present Continuous (potvrdna, odrična, upitna forma)
- Past Simple pravilnih i nepravilnih glagola (potvrdna, odrična, upitna forma)
- Future Simple: shall/ will (potvrdna, odrična, upitna forma)
- Present Continuous za izražavanje budućnosti
- Going to - oblik
- Glagole: be, have/ have got (potvrdna, odrična, upitna forma)
- Izražavanje navika u prošlosti: used to
- Gerund - upotreba gerunda
- Modalne glagole: can, may,must,have to, should,
- Present Perfect Simple with just, already,yet,since, for
- Past Continuous Tense
- Passive (present i past simple, future)

Priloge za mjesto, vrijeme, način

Prijedloge: nešto proširenija upotreba prijedlog za mjesto i vrijeme u odnosu na prethodni nivo

Rečenice:

- vremenske rečenice (when)
- direktni i indirektni govor - izjave, zapovijesti (glagol glavne rečenice u prezentu i prošlom vremenu)

Osim što će stalno proširivati vokabular, učenici će ponavljati ili učiti da koriste:

- **Skraćenice**
- **Afikse**
- **Antonime**
- **Složenice**
- **Kolokacije** u vezi sa datim temama.
- **Ekvivalente prijevoda**, selektivno poređenje sa maternjim jezikom učenika i nekim drugim stranim jezicima

3. Vokabular

Koristi se pažljivo uravnotežen vokabular sa tematikom odnosno potrebama učenika koji obuhvata život u porodici, školi i u širem životnom okruženju. Učenje dovoditi u korelaciju sa drugim predmetima koji učenici imaju u devetom razredu osnovne škole u svim situacijama kad je to izvodljivo, kao što su likovna kultura, historija, geografija, muzička kultura, maternji jezik, matematika, vjeronauka odnosno religijska kultura. U vrijeme obilježavanja vjerskih praznika svih vjerskih zajednica u BiH za koje nema prikladnog gradiva u odabranom udžbeniku nastavnici, shodno vlastitoj procjeni, mogu ponuditi učenicima nastavne listove (handouts) sa pripremljenim nazivima praznika i adekvatnim dodatnim kulturološkim sadržajima. Treba imati u vidu da učenici ne gube motivaciju učenja stranog jezika zbog uvođenja novih dodatnih sadržaja.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanje	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanje**
Ljudsko tijelo - odjeća	- imenovati, nabrojati i opisati dijelove tijela kako bi opisali osobe iz svog okruženja i uporedili dvije ili više osoba - imenovati, nabrojati i opisati odjevne predmete kako bi mogli upotpuniti opisivanje osoba, izraziti svoje preferencije, i stavove vezane za način oblačenja i modu	- davati duže odgovore - ponavljati riječi i rečenice nastavnika ili iste izgovorene sa CD-a - voditi dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji, popunjavanjem praznina u tekstu/ tabela, rješavanje zadataka višestrukog izbora itd.) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - pisati rečenice i kraće tekstove - pisati kratke sastave prema datom modelu – vođeno pisanje	Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaj. **Učenik**: - slobodno odgovara na pozdrave -slobodno odgovara na pitanja -komunicira sa samopouzdanjem -prihvata različitosti -pokazati pozitivan odnos prema vlastitoj kulturi i kulturama drugih zemalja - dobrovoljno se javlja - surađuje s drugim učenicima - sluša zahtjeve - dobrovoljno čita - doprinosi radu u grupi - obraća pažnju ili prepoznaje kulturne razlike - brani svoje mišljenje - adaptira se novonastaloj situaciji

		- konstruirati rečenice od niza zadatih riječi	- prihvata odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicira aktivnosti - ponaša se u skladu sa utvrđenim pravilima - razvija svoje stavove
Ličnost, karakteristike i odrastanje	- imenovati osobine vezane za fizički izgled i karakter, te osjećanja kako bi opisali ili uporedili osobe iz bližeg okruženja - imenovati probleme mladih kako bi iste mogli prepoznati i iznijeti svoje mišljenje i stavove - prepoznati i razlikovati naredbe i zabrane od sugestija kako bi iste mogli razumjeti i primjeniti u svakodnevnom životu.	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji, popunjavanjem praznina u tekstu/ tabela, rješavanje zadataka višestrukog izbora itd.) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - pisati rečenice i kraće tekstove - pisati kratke sastave prema datom modelu – vođeno pisanje - konstruirati rečenice od niza zadatih riječi	
Zabava i slobodne aktivnosti	- imenovati i opisivati načine provođenja slobodnog vremena i vrste zabave (TV, film i muziku) kako bi se mogli uključivati u diskusiju o gore navedenim - imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti svoja interesovanja - opisati putovanje i godišnji odmor - porediti određena mjesta i pisati kratke izvještaje o istima	- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja -samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija - demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji, popunjavanjem praznina u tekstu/ tabela, rješavanje zadataka višestrukog izbora itd.) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica) - pisati rečenice i kraće tekstove - pisati kratke sastave prema datom modelu – vođeno pisanje - konstruirati rečenice od niza zadatih riječi - napisati pismo ili razglednicu sa putovanja	
Kultura, medijska kultura i sport	- prepoznati i imenovati osnovne pojmove vezane za kulturu, kulturna dešavanja i sport kako bi mogao izraziti svoje preferencije i interesovanja - prepoznati i koristiti različita zanimanja iz oblasti kulture i sporta pri pisanju kraćih tekstova	- demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji, popunjavanjem praznina u tekstu/ tabela, rješavanje zadataka višestrukog izbora itd.) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica) - pisati rečenice i kraće tekstove	

	- analizirati tekstove vezane za poznate kulturno-sportske događaje kako bi pomoću istih došao do traženih informacija i razlikovao bitne informacije od nebitnih	- pisati kratke sastave prema datom modelu – vođeno pisanje - konstruirati rečenice od niza zadatih riječi - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja
Prošlost i historijski događaji	- repoznati i nabrojati pojmove vezane za nastanak civilizacija - prepoznati i imenovati pojmove vezane za geografska obilježja da bi iste mogao koristiti u svakodnevnom životu - navesti i kombinirati pojmove vezane za običaje i kulturu naroda da bi mogao razumjeti, te opisati običaje i kulturu svog a i drugih naroda koristeći se jednostavnim vokabularom i usvojenom gramatikom - imenovati i opisati pojedine važne ljude iz prošlosti - opisati događaj iz prošlosti koristeći se jednostavnim vokabularom	- demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija - povezivanje i predviđanje - kratki izvještaj i prezentacija - vođenje debate ili intervjua - vođenje dijaloga - pisati kratke sastave prema datom modelu – vođeno pisanje - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema
Novac i materijalni svijet	- prepoznati i imenovati pojmove vezane za novac i materijalni svijet kako bi iste mogao upotrebljavati u svakodnevnom životu - demonstrirati dijaloge vezane za kupovinu i plaćanje određenih artikala kako bi iste mogli voditi u svakodnevnom životu	- demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija - vođenje debate ili intervjua - vođenje dijaloga - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja
Izbor zanimanja	- prepoznati i imenovati pojedina zanimanja kako bi o istim mogli razgovarati u svakodnevnom životu - opisivati i nabrajati zanimanja kako bi diskutovali o ličnoj profesionalnoj orijentaciji učenika -kombinovati usvojeni vokabular i jezičke strukture kako bi izrazili svoje planove, namjere i predviđanja vezana za njihovu budućnost i izbor zanimanja	- demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji, popunjavanjem praznina u tekstu/ tabela, rješavanje zadataka višestrukog izbora itd.) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente - samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija

		- pisati kratke sastave prema datom modelu – vođeno pisanje - sprovesti anketu i podnijeti kratki izvještaj/ prezentacija
Praznici	- prepoznati i imenovati pojedine praznike koji se obilježavaju kod nas i u svijetu - navesti aktivnosti i način obilježavanja pojedinih praznika kako bi o istim mogli razgovarati u svakodnevnom životu ili ih opisati koristeći jednostavan vokabular i jezičke strukture	- demonstrirati vještinu čitanja na tekstovima da bi pronašao određene informacije i detalje i reagovati neverbalno (označavanjem tačnih/ netačnih tvrdnji, popunjavanjem praznina u tekstu/ tabela, rješavnje zadataka višestrukog izbora itd.) i verbalno (kratkim odgovorom na pitanja, povezivanjem riječi, ispunjavanjem tabela, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem križaljki, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu) - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - samostalno voditi dijaloge u okviru poznatih situacija - pisati kratke sastave prema datom modelu – vođeno pisanje

Međupredmetna povezanost

Engleski	Predmet	Nastavno područje	Kompetencije
Slušanje **Govorenje** **Gramatika** **Čitanje** **Pisanje** **Vokabular**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Likovna kultura** **Matematika**	Ljudsko tijelo - odjeća	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog - Samopouzdanje kod javnog obraćanja - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji **Komuniciranje na stranom jeziku:** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.) - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori) - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti **Kulturno izražavanje:** - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Matematika** **Građansko obrazovanje**	Ličnost, karakteristike i odrastanje	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog - Samopouzdanje kod javnog obraćanja - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji - Razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture) **Komuniciranje na stranom jeziku:** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.) - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori) - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima - Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture o istorijskog razvitka tih koncepata - Sklonost postizanju kompromisa - Sposobnost otkrivanja frustracija na konstruktivan način (kontroliranje agresivnosti i nasilja ili obrazaca samouništavanja) **Kulturno izražavanje:** - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu. - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza. - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti.
Njemački jezik **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Građansko obrazovanje** **Likovna kultura**	Zabava i slobodne aktivnostii	**Komuniciranje na stranom jeziku:** - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.) - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori) - Svijest o društvenim konvencijama i kulturnim aspektima i promjenjivosti jezika u različim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora **Komuniciranje na maternjem jeziku**: - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog -S amopouzdanje kod javnog obraćanja

Muzička kultura **Matematika**		- Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji - Razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture) **Međuljudska i građanska kompetencija** - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima - Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture o istorijskog razvitka tih koncepata - Sklonost postizanju kompromisa - Sklonost inicijativi **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost prepoznavanja i ostvarivanja ekonomskih mogućnosti u kulturnoj aktivnosti - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza.
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Informatika** **Građansko obrazovanje** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Matematika**	Kultura,medijska kultura i sport	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog - Samopouzdanje kod javnog obraćanja - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza - Razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture) **Komuniciranje na stranom jeziku:-** - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora -Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.) - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori) **Digitalna kompetencija:** - Pozitivan stav i osjetljivost za sigurnu i odgovornu upotrebu interneta uključujući pitanja privatnosti kulturnih razlika **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima - Svijest o konceptima poput pojedinca, grupe, društva, kulture o istorijskog razvitka tih koncepata **Kulturno izražavanje:** - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Matematika** **Muzička kultura/ Likovna kultura**	Prošlost i historijski događaji	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima - Samopouzdanje kod javnog obraćanja - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji - Razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture) - Sposobnost formuliranja vlastitih argumenata u govoru i pismu na uvjerljiv način i potpunog uvažavanja drugih stajališta iznijetih u pisanom ili usmenom obliku **Komuniciranje na stranom jeziku:** - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje **Kulturno izražavanje:** - Svijest o evoluciji narodnog ukusa i važnosti estetskih čimbenika u svakodnevnom životu -Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Matematika** **Građansko obrazovanje**	Novac i materijalni svijet	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja ratgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji - Svijest o promjenjivosti jezika i oblicima komunikacije tijekom vremena i u različitim zemljopisnim, društvenim i komunikacijskim okruženjima **Komuniciranje na stranom jeziku:** - Poznavanje vokabulara i funkcionalne gramatike, intonacije i izgovora - Osjetljivost za kulturne razlike i otpor prema stereotipima - Primjerena upotreba pomoćnih sredstava (npr. bilješki, dijagrama, karata) kako bi se razumjeli ili proizveli pisani ili govorni tekstovi (npr. razgovori, upute, intervjui, govori) **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - Sposobnost primjene osnovnih elemenata matematičke pismenosti da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: kupovanje, uspoređivanje valuta i cijena - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Razumijevanje kodova ponašanja i općeprihvaćenog ponašanja koje se promiče u raznim društvima
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Izbor zanimanja	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan i kritički dijalog - Samopouzdanje kod javnog obraćanja - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza

Njemački jezik **Građansko obrazovanje** **Matematika**		- Sposobnost pisanja raznih vrsta tekstova u različite svrhe, praćenje procesa pisanja (od koncepta do korekture) **Komuniciranje na stranom jeziku:** - Zanimanje i znatiželja glede jezika općenito (uključujući susjedne, regionalne, manjinske ili srednjevjekovne jezike, znakovni jezik, itd.) i zanimanje za međukulturnu komunikaciju - Svijest o raznim vrstama verbalne interakcije (npr. razgovori licem u lice ili telefonski razgovori, intervjui, itd.) **Poduzetništvo**: - Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti - Vještine planiranja, organiziranja, analiziranja, komuniciranja, obavljanja, izvještavanja, ocjenjivanja i bilježenja - Vještine stvaranja projekata i njihove provedbe - Sposobnost prepoznavanja vlastitih prednosti i slabosti **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - Spremnost pronalaženja razloga da bi se potkrijepile nečije tvrdnje - Spremnost prihvaćanja ili odbijanja tuđeg mišljenja na temelju valjanih (ili nevaljanih) razloga ili dokaza
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost **Njemački jezik** **Građansko obrazovanje** **Muzička kultura** **Likovna kultura**	Praznici	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji - Sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanja strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta **Komuniciranje na stranom jeziku:** - Sposobnost započinjanja, održavanja i okončanja razgovora o temama koje su bliske, od osobnog interesa ili relevantne za svakodnevni život - sposobnost razlikovanja relevantnih od irelevantnih informacija kod slušanja, govorenja, čitanja i pisanja **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - Uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. - Spremnost da se prevladaju stereotipi i predrasude - Integritet **Kulturno izražavanje:** - Snažan smisao za identitet povezan sa smislom za poštivanje različitosti - Spremnost njegovanja estetskih svojstava kroz umjetničko samoizražavanje i trajni interes za kulturni život

DIDAKTIČKO - METODIČKE NAPOMENE I PREPORUKE ZA VII, VIII i IX RAZRED

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko - pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovoj trijadi (VII, VIII i IX razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče slobodu i kreativnost ideja te razvija njegove kulturne, estetske i intelektualne vrijednosti i sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou (treća godina učenja) treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki.

Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- upoznavanje učenika sa kriterijima učenja itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici svjesno stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti finu ravnotežu.

Po pitanju slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga, a prije njihovih slušanja nastavnik odgovarajućim aktivnostima priprema učenike za uspješno prihvatanje sadržaja.

Mada komunikativan pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govorenja. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji nastavnih sadržaja, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti kontrolisano (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, diktati) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Integrativni pristup među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz bosanskog, srpskog, hrvatskog jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz bosanskog, srpskog, hrvatskog jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije i umjetnosti, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike međuljudskih odnosa. Određeni nastavni sadržaji, koji se obrađuju u ovom razredu, povezani su sa biologijom (okolina, životna sredina), fizikom i hemijom. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa korespondentima iz zemlje čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost, potrebna je saradnja kolega u školi i, po mogućnosti, zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova.

4. NJEMAČKI JEZIK

NJEMAČKI JEZIK

Uloga i značaj predmeta

U toku cjelokupnog procesa učenja, i u okviru nastave stranih jezika, posebno je neophodno razvijanje svijesti o potrebi poznavanja stranih jezika. Bosna i Hercegovina se već godinama uključuje u evropske integracijske procese i nije daleko dan kad će postati punopravni član Evropske unije. Evropska unija je multietnička zajednica, čiji su opstanak i prosperitet uslovljeni višejezičnošću. Rezultat takvih razmišljanja je i stav Vijeća Evrope da svaki građanin Evrope mora poznavati najmanje dva strana jezika.

Bosna i Hercegovina je vijekovima bila upućena na Srednju Evropu. Naše privredne veze će, kao do sada i ubuduće, prvenstveno biti upućene na ovaj dio Evrope, u kojem se intenzivno koristi njemački jezik. Znanje njemočkog jezika je neophodno kako za uspostavljanje privrednih, tako i međunarodnih kontakata, naučnih istraživanja, informacija i komunikacija koje su nužne u današnjem užurbanom svijetu globalnih, interkulturalnih i interdisciplinarnih događanja, te primjene savremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Uz navedene argumente, vezane kako za tržište rada, tako i za uspostavljanje međunarodnih kontakata i komunikacija svake vrste, ne smije se zaboraviti ni kulturno-historijska veza naše zemlje sa zemljama njemačkog govornog područja. Svo ovo učenje njemačkog jezika nameće se kao imperativ u toku cjelokupnog osnovnoškolskog obrazovanja sa početkom u najranijoj dobi.

Cilj

Osposobljavanje učenika za komunikaciju na njemačkom jeziku, u usmenom i pismenom obliku o temama iz svakodnevnog života.

Kroz nastavu stranog jezika kod učenika se razvija svijest o značaju višejezičnosti u savremenom svijetu, odnosno svijest o tome da uspješno ovladavanje jezičkim kompetencijama doprinosi afirmaciji ličnosti i njenom optimalnom razvoju.

Razvijajući pozitivan stav prema sličnostima i razlikama u kulturama, kod učenika se razvija kosmopolitski stav, duh tolerancije, humanizma i internacionalizma.

Glavni cilj izučavanja stranog jezika je usmjeren na sva osnovna područja razvoja ličnosti:

- na vaspitanje za toleranciju,
- na poštovanje različitosti i saradnju sa drugima,
- na poštovanje dječjih i čovjekovih prava,
- na razvijanje sposobnosti za život u demokratskom društvu.

Navedeni ciljevi mogu se postići jezičkom komunikacijom, tako što će se kod učenika razvijati:

- poštovanje i razumijevanje druge kulture, što je preduslov za bolje razumijevanje sopstvene kulture i učvršćivanje vlastitog nacionalnog identiteta;
- -radoznalost, aktivnost, učenje svim čulima i podsticanje interesovanja za ono što je drugačije, tako da će učenici/ce saznavati o načinu života, običajima i društvenim odnosima ljudi u državama njemačkog govornog područja;
- razumijevanje za različitost poređenjem sa vlastitom kulturom uz podjednako razvijanje četiri jezičke vještine - slušanje, čitanje, govor i pisanje;
- sposobnost da, za komunikaciju i ostvarivanje kontakata sa vršnjacima u svakodnevnim situacijama, osim jezičkih sredstava koriste i parajezička sredstva (mimiku, gestikulaciju);
- samopouzdanje i razumijevanje dobrih radnih i saradničkih formi za učenje jezika putem smjenjivanja različitih organizacionih formi (individualni rad, rad u paru, grupni rad ili rad u čitavom odjeljenju);
- jezičku svijest i međukulturno ponašanje poređenjem i upoznavanjem razlika i sličnosti maternjeg i njemačkog jezika, a radi uspješnog zadovoljenja sopstvenih potreba i interesa, razvijanja sopstvene ličnosti, potencijala, kao i aktivnog učešća u društvenom životu, što doprinosi razvoju društva i kulture.

Za ostvarivanje navedenih ciljeva učenici usvajaju i razvijaju različita znanja i sposobnosti.

1. Jezičko znanje i sposobnost

Učenici:
- upoznaju njemački jezik kroz: fonetski, morfološki, sintaksički i leksički nivo;
- razvijaju sposobnost za uspješno razumijevanje govornih i pisanih tekstova, kao i za govorno i pisano sporazumijevanje.

2. Sociolingvistička sposobnost

Učenici:
- razvijaju odgovarajući način jezičkog odazivanja u odnosu na namjenu saopštavanja i okolnosti sporazumijevanja;
- razvijaju odgovarajuće načine govornog sporazumijevanja i negovornog odazivanja.

3. Diskursna (razgovornu) sposobnost

Učenici:
- razvijaju odgovarajuće strategije za učestvovanje u razgovoru;
- razvijaju odgovarajuće strategije za razumijevanje i za stvaranje govornih i pisanih tekstova.

4. Strateška sposobnost

Učenici:
- razvijaju sposobnost za uravnotežene izjave prilikom nesporazuma;
- razvijaju sposobnost uvažavanja sagovornika i poštovanja konvencija.

5. Društveno-kulturna sposobnost

Učenici:
- razvijaju svoju komunikacijsku sposobnost izvan jezičkih granica maternjeg jezika;
- upoznaju različite kulture njemačkog govornog područja i prema njima usklađuju svoja saopštenja;
- razvijaju cjelokupnu međukulturno-komunikacijsku sposobnost.

6. Strategija samostalnog učenja

Učenici:
- upoznaju i razvijaju aktivnosti koje im pomažu pri sticanju, čuvanju i upotrebi informacija i znanja;
- navikavaju se na pisanje domaćih zadataka;
- pokušavaju upotrebljavati obrađenu nastavnu lekciju pri samostalnom rješavanju zadataka;
- navikavaju se na upotrebu rječnika, gramatičkih pregleda i drugih mogućih pomoćnih sredstava, a po mogućnosti i u elektronskoj formi.

Učenjem stranog jezika učenici:
- razvijaju i učvršćuju svoju radoznalost, želju i potrebu za novim znanjem i razvijaju sposobnost za sticanje i očuvanje znanja i vještina;
- razvijaju vlastite saznajne sposobnosti do višeg nivoa, tj. do analize, sinteze, upoređivanja, rasuđivanja, procjenjivanja i vladanja argumentima, što im omogućava korisnu upotrebu naučenog za novo učenje i u novim životnim situacijama;
- razvijaju kreativnost, potrebu za izražavanjem i osjećaj za estetske vrijednosti;
- razvijaju sposobnost za informisano odlučivanje o nekim područjima svoga života, kao i preuzimanje odgovornosti za vlastite odluke;
- razvijaju pozitivnu predstavu o sebi, razumiju svoja i osjećanja drugih i reaguju na njih;
- razvijaju sposobnost za kvalitetne međusobne komunikacije i rješavanja nesuglasica;
- razvijaju sposobnost za rad u grupi, međusobnu saradnju i podršku;
- formiraju lične ciljeve učenja, upoznaju i kritički ocjenjuju svoje uspjehe i žele da ih poboljšaju;
- formiraju opšte kulturne i obrazovne vrijednosti, kao i norme ponašanja.

Zadaci

- razvijanje sve četiri jezičke vještine,
- ovladavanje neophodnim leksičkim, pravopisnim, fonetičkim i gramatičkim minimumom,
- upoznavanje sa kulturom naroda čiji se jezik izučava i razumijevanje i poštivanje drugih kultura,
- razvijanje motivacije za učenje jezika i zadovoljstva u učenju,
- razvijanje i podržavanje kontinuiteta u učenju jezika,
- razvijanje samopouzdanja i samopoštivanja,
- razvijanje samostalnosti i kreativnosti,
- razvijanje sposobnosti slušanja, praćenja i međusobnog uvažavanja,
- osposobljavanje učenika za samostalno korištenje izvora znanja, odnosno ovladavanje strategijama učenja (naučiti kako učiti).

Fond sati predviđen za učenje njemačkog jezika kao prvog ili drugog stranog jezika u osnovnoj školi:

Predmeti	Fond sati po razredima																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX	
	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S	G	S
Njemački-prvi strani jezik	34	1	35	1	70	2	105	3	105	3	70	2	70	2	70	2	64	2
Trijade	139						280						204					
Ukupno	623																	
Njemački-drugi strani jezik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	2	70	2	70	2	64	2
Trijade	-						70						204					
Ukupno	274																	

Ishodi učenja po trijadama:

Jezičke vještine	Prva trijada	Druga trijada	Treća trijada
Slušanje i razumijevanje	Učenici će: - prepoznati glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči - razumjeti ograničen broj riječi i izraza, jednostavne izjavne rečenice i pitanja, kratke dijaloge o poznatim temama, pjesmice - globalno i selektivno razumijeti kratak tekst poznate tematike - razumijeti i reagovati na odgovarajući način na kratke usmene poruke	Učenici će: - razumjeti pitanja koja se odnose na lično iskustvo i svakodnevne zahtjeve, potvrdne i negativne zapovijesti u okviru jednostavnog rutinskog dijaloga koji se odnosi na neposrednu situaciju i na njih jezički inejezički reagirati - pratiti standardan govor ukoliko se govori tempom sporijim od normalnog i ako mu se neko obraća direktno.	Učenici će: - razumjeti dovoljno da zadovolji osnovne, konkretne potrebe - razumjeti samo suštinu direktnog, stvarnog, usmenog diskursa u kontekstu osrednje težine - razumjeti iskaz ukoliko se govori sporije i koristi standardan, jasan jezik. - razumjeti temu rasprave u kojoj se raspravlja o poznatim temama ili općepoznatim stvarima.
Čitanje i razumijevanje	Učenici će: - prepoznati slova i napisane riječi, kratke rečenice i kraće tekstove - prepoznati poznate riječi i kratke rečenice i zna ih povezati sa ilustracijama - globalno i selektivno razumjeti jednostavne kraće tekstove o poznatim sadržajima - glasno čitati jednostavne rečenice koje su prethodno usmeno uvježbane - svladavati rečeničnu intonaciju prema zvučnom modelu	Učenici će: - znati pročitati poznate i neke nepoznate riječi i pasuse iz kratkih tekstova, koji govore o svakodnevnom životu, rutinskim događanjima ili koji sadrže jednostavna uputstva. -moći pronaći određenu informaciju u tekstovima u kojima se koristi jednostavan jezik	Učenici će: - moći pročitati i razumjeti glavne misli i neke detalje u osrednje teškim tekstovima iz svakidašnjice koji se sastoje od dva-tri pasusa (reklame, jelovnici, raspored) i u tekstovima baziranim na činjenicama (uputstva, kratke vijesti) -moći naći novu predvidivu informaciju u jednostavnom i jasno strukturiranom tekstu o poznatim temama -moći povremeno pogoditi značenje nepoznatih riječi prema njihovom obliku i kontekstu - znati koristiti rječnik
Govor	Učenici će: - pravilno artikulisati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice - dati osnovne informacije o sebi i svom okruženju, služeći se pritom ograničenim brojem osnovnih riječi i zapamćenih rečeničnih šema - sa sagovornicima razmjenjivati nekoliko osnovnih iskaza u vezi sa konkretnom situacijom	Učenici će: - pravilno artikulirati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice - znati postavljati pitanja i davati odgovore u toku dijaloga o osnovnim temama -učestvovati u razgovoru po modelu - dati jednostavne informacije o sebi, porodici i prijateljima opisuju u nekoliko rečenica poznatu situaciju - vladati najosnovnijim fondom jednostavnih, naučenih izraza, osnovnim vokabularom i osnovnim gramatičkim strukturama	Učenici će: -moći razmjenjivati rutinske informacije i voditi kratke razgovore o, za njega, važnim temama -govoriti relativno tečno -izgovarati razumljivo, uprkos primijetnog stranog akcenta i grešaka fonološke prirode -relativno dobro vladati svakodnevnim vokabularom i ograničenim brojem idioma - biti u stanju da koriste razne jednostavne konstrukcije i neke složene

Pisanje	Učenici će: - sudjelovati u kraćim dramatizacijama - prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kratke rečenice - prepisivati vrlo kratke tekstove koji su prethodno usmeno obrađeni - pisati pojedinačne riječi i kratke rečenice o sebi i svom okruženju	Učenici će: - moći pisati jednostavne tekstove (niz nekoliko povezanih rečenica) lične prirode u okviru predvidivih svakodnevnih potreba i iskustva - znati pisati jednostavne poruke (jednostavan tekst na razglednici, lične podatke, jednostavan diktat)	Učenici će: - biti u stanju pismeno opisati najuobičajenije svakodnevne situacije - znati u veoma kratkim crtama opisati neki običan događaj, ranije aktivnosti i lična iskustva, ili ono što se svakodnevno piše u njegovom okruženju - znati koristiti svakodnevni osnovni vokabular i konstrukcije, te najčešće veznike - znati napisati najčešće riječi i konstrukcije
Znanje o jeziku	Učenici će: - Na ovom nivou učenja jezika učenici ne stiču znanje o jeziku, nego prepozaju i pravilno upotrebljavaju osnovne jezičke elemente.	Učenici će: - Na ovom nivou učenici prepozaju i pravilno upotrebljavaju osnovne jezičke elemente uz postepeno usvajanja osnovnih znanja o jeziku.	Učenici će: - Svjesno usvajati znanje o jeziku.

NJEMAČKI JEZIK – PRVI STRANI JEZIK

U nastavi njemačkog jezika ne postoji stroga podjela po nastavnim područjima kao u nastavi maternjeg jezika, nego se nastavna područja prožimaju tokom jednog nastavnog sata. Treba također naglasiti da se u prvom razredu ne javljaju nastavna područja čitanja i pisanja zbog prilagođavanja nastavnog plana i programa uzrastu učenika.

PRVA TRIJADA

PRVI RAZRED

Ishodi:
Učenici će:
- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti se u komunikaciji s drugima da bi stekli sampouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da broje do 10 da bi izrazili količinu
- imenovati i razlikovati osnovne boje, životinje, odjeću, obuću, predmete vezane za školu, porodicu
- biti u mogućnosti da predstave članove svoje porodice koristeći frazu „Das ist ‚meine...“ da bi istu mogli koristiti u svakodnevnoj komunikaciji
- biti u mogućnosti da izraze svojinu koristeći izraz „Ich habe....“ i kombinovati ga sa usvojenim vokabularom iz već navedene tematike
- izražavati razliku između onog što vole i ne vole koristeći jezičnu frazu (ich mag /ich mag nicht)

Gramatika:
Učenici će koristiti ali neće učiti o tome:
Imenice - jednina

Zamjenice

- - Lične: *ich*, *du*
- - Upitne: *wer*, *was*, *wie*, …
- - Prisvojne: *mein*, *meine*

Predikativno upotrebljene pridjeve, npr.: gut, schön, blau...

Glagole - prezent

- *haben* i *sein* u jednini
- učestali glagoli vezani uz tematska područja u jednini presenta

Prilozi•

- neki prilozi: *heute*, *morgen*...
- upitni

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Pozdravljanje *Hallo!, Guten Morgen!, Guten Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs!*	Učenici će: - pozdravljati se na formalan i neformalan način	Učenici će: - prepoznati i odgovoriti na pozdrav - slušati i ponoviti riječi nastavnika, riječi sa CD-a i pjesmicu - odabrati pozdrav prema dobu dana i govornoj situaciji	Učenici će: - slobodno odgovarati na pozdrave - koristi pozdrav kao neodvojivi dio kulturne komunikacije
Predstavljanje *Ich bin... Das ist...Mein Name ist... Was ist das? Wer ist das? Wie heißt du? Wie alt bist du?*	- predstaviti sebe i druge	- slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-a) - voditi kraće dijaloge u paru sa nastavnikom ili drugim učenicima - razlikuje upitne i izjavne rečenice po intonaciji	- slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem - prihvatiti različitosti
Školski pribor (osnovne riječi) npr. *dieTasche, dasHeft, das Buch, der Bleistift, der Farbstift* itd.	-imenovati predmete u školskoj torbi -povezati pojedine nazive sa njihovim ilustracijama - ugrađivati nove riječi u usvojene jezičke konstrukcije	- slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati ili bojiti pojedine predmete vezane za školu prema uputama - unapređivati fonematski sluh i kapacitet	- dobrovoljno se uključivati u aktivnosti - doprinositi radu grupe i razreda - brinuti o školskom priboru i stvarima,
Članovi uže porodice npr.: *Mutter,Vater, Bruder,Schwester ...*	- imenovati i nabrojati članove uže porodice	- slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati date sadržaje na raličite načine prateći uputstva - izvoditi dramatizacije sadržaja	- predlagati igre i aktivnosti za usvajanje i uvježbavanje datih sadržaja - tražiti dodatna objašnjenja - prikupljati dodatne materijale za rad
Dijelovi tijela (osnovne riječi), npr.: *der Kopf, die Hand, das Auge, der Arm* itd.	- imenovati glavne dijelove tijela	- slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-) - memorisati i reprodukovati kraće pjesmice - usavršavati ustaljene jezičke konstrukcije uz dodavanje novih riječi	- uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem - prihvatiti razlike između dječaka i djevojčica
Životinje *der Hund, die Katze, die Kuh, das Pferd* itd.	- imenovati pojedine domaće i divlje životinje	- slušati i korektno ponavljati iskaz i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati date sadržaje - memorisati i reproducirati kraće pjesmice	- predlagati igre i aktvinosti za usvajanje i uvježbavanje datih sadržaja - prikupljati dodatne materijale za rad - ispravljati sopstvene pogreške - odnositi se tolerantno, bez podsmijeha prema greškama drugih
Odjevni predmeti (osnovni pojmovi) die Jacke, die Hose, das T-Shirt *Npr. Meine Jacke ist blau.*	- imenovati pojedine odjevne predmete	- slušati i korektno ponavljati iskaz i govor nastavnika (CD-a) - povezati broj i količinu - memorisati i reproducirati kraće pjesmice i brojalice	- prepoznavati i prihvatati kulturne razlike kroz odjeću - uporeĎivati sopstveni rad i rezltate sa radom i rezultatom drugih
Brojevi 1 -10	- brojati do 10 - povezati cifru i riječ za broj - reći koliko imaju godina		- dobrovoljno učestvovati u aktivnostima - prihvatati sugestije i ne doživljavati ih kao kritiku - razumjeti da je za uspjeh potreban rad i vježbanje

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Slušanje Govorenje Vokabular Gramatika Čitanje Pisanje	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje***:* - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** - temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija - spremnost da se nadvlada strah od brojki - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života
	Matematika		
Brojevi 1-10	Tjelesni i zdravstveni odgoj		
	Likovna kultura		
Dijelovi tijela	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija:** - sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama
Boje	Moja okolina		
	Moja okolina		
Igračke	Likovna kultura		**Kulturno izražavanje:** S - sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe.
	Tjelesni i zdravstveni odgoj		
Pojedine domaće i divlje životinje	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje.
	Moja okolina		
Dijelovi tijela, odjeća, obuća	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		
Predmeti vezani za školu	Moja okolina		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza.
Hrana	Religijska kultura/ Vjeronauka		**Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog - samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Porodica i dom			**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog **Međuljudska i građanska kompetencija:** - znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite obitelji

DRUGI RAZRED

Navedeni ishodi predstavljaju okvirna postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Ishodi:

Učenici će:

- prepoznati glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči
- razumjeti ograničen broj riječi i izraza, kratke dijaloge o poznatim temema, pjesmice
- povezati vizualne (slikovne) i zvučne sadržaje
- razumjeti kratak tekst čiji je sadržaj prethodno usmeno obrađen
- razumjeti i reagovati na odgovarajući način na kratke usmene poruke, pri čemu je potrebna znatna pomoć (ponavljanje, pokazivanje i sl.)
- razumjeti jednostavne kratke tekstove o poznatim sadržajima
- pamtiti grafijske slike riječi i izdvojenih rečenica na razini prethodno usvojenih usmenih uzoraka
- glasno čitati riječi i jednostavne rečenice koje su prethodno usmeno uvježbane
- svladavati rečenične intonacije prema zvučnom modelu
- pravilno artikulisati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice
- dati osnovne informacije o sebi i svom okruženju, služeći se pritom ograničenim brojem osnovnih riječi i zapamćenih rečeničnih šema
- sa sagovornicima razmjenjivati nekoliko osnovnih iskaza u vezi sa konkretnom situacijom
- prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kratke rečenice
- nadopunjavati vrlo kratak tekst riječima
- uočavati osnovne razlike između grafije i izgovora kod učestalih riječi
- uočavati osnovne razlike između ortografije maternjeg i njemačkog (pisanje imenica velikim slovom i dr.)

Na ovom nivou učenja jezika učenik ne stiče znanje o jeziku, nego prepozaje i pravilno upotrebljava osnovne jezičke elemente.

Gramatika

Učenici će koristiti, ali neće učiti o tome:

Imenice

- jednina nekih imenica sa određenim i neodređenim članom
- množina nekih imenica

Član

- neodređeni i određeni član

Zamjenice

- Lične u jednini i množini: *ich, du*
- Upitne: *wer, was, wie*, …
- Prisvojne: *mein, dein*
- Pokazna zamjenica *das*

Pridjevi

- Opisni pridjevi kao dio predikata : schnell, langsam..

Glagoli

- prezent: haben i sein u jednini
- učestali glagoli vezani uz tematska područja u jednini presenta
- prezent modalnog glagola mögen
- zapovjedni oblik glagola (2. lice jednine)

Prilozi

- neki prilozi: *heute, morgen, hier, dort*...
- upitni prilozi: *wie,wo*….

Brojevi

- od 1 do 20

Negacija

- *nein, nicht*

Rečenice

- jednostavne izjavne rečenice prema modelu:
  * subjekt + predikat: *Ich male.*
  * subjekt + predikat + objekt: *Ich habe einen Bruder.*
  * subjekt + predikat+ pridjev u službi predikata/priložna oznaka: *Die Rose ist rot./Die Rose ist hier.*
- kratke izjavne rečenice s modalnim glagolom Ich mag Pizza..
- jednostavne upitne rečenice s upitnom riječju Wer ist das? Wie heißt dein Vater

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	Učenici će: - identifikovati pozdrave -pozdravljati se na formalan i neformalan način - predstaviti sebe i druge	Učenici će: - prepoznati i odgovoriti na pozdrav - slušati i ponoviti riječi nastavnika, riječi sa CD-a i - odabrati komunikacijski kliše prema datoj govornoj situaciji	Učenici će: - slobodno odgovarati na pozdrave - koristiti pozdrave kao neodvojivi dio kulturne komunikacije
Abeceda i slovkanje Klaus= *ka, el, a,u es*	izgovarati glasove njemačke abecede - prepoznati slova njemačke abecede	- ponavaljati glasove njemačke abecede izgovorene od strane nastavnika ili sa CD-a - uporediti glasove i slova njemačke abecede sa glasovima i slovima bosanskog jezika - memorisati i reproducirati kraće pjesmice - dopunjavati izostavljena slova u riječima i riječi u jednostavnim rečenicama	- dobrovoljno se uključivati u aktivnosti - tražiti dodatna objašnjenja
Igračke/Igre **npr.:** *Das ist mein Auto. Mein Auto ist schnell. Wir spielen Memory. itd.* *Wo ist dein Teddy?*	- imenovati pojedine igračke, - navesti izrazitije karakteristike pojedinih igračaka - navesti nazive igara	- slušati i ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati date sadržaje na različite načine prateći uputstva - izvesti jednostavne igre - slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati date sadržaje na različite načine prateći uputstva - memorisati i recitovati karće pjesmice - povezati riječ i sliku - izraziti se jednostavnim rečenicama - zapisati kraće riječi i rečenice	- predlagati igre i aktivnosti za uvježbavanje datih sadržaja - doprinositi radu grupe i razreda
Voće i povrće **npr.:** *Banane, Bierne, Apfel, Tomaten,Paprika....* *Ich mag Apfel.* *Die Paprika ist gelb und rot***.**	- imenovati pojedine vrste voća i povrća -imenovati hranu koju voli/ ne voli jesti - prepoznati jednu ili više napisanih riječi	- ponavljati riječi i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati sadržaje - povezati riječ i sliku - izraziti se jednostavnim rečenicama - zapisati riječi i kraće rečenice	- uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem - prikupljati dodatne materijale za rad - ustrajavati u postizanju rezultata
Jelo i piće *Pizza, Suppe, Hamburger, Cola, Saft, Limo* *Edin mag Hamburger.*	- imenovati neka jela i pića - reći šta vole jesti i piti - prepoznati zapisane riječi	- ponavljati riječi i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati sadržaje - memorisati i reproducirati kraće pjesmice - napisati čestitku za praznik	- ispravljati sopstvene greške - odnositi se tolerantno, bez podsmijeha prema greškama drugih

Praznici *Bajram, Weihnachten, Neues Jahr* *Frohe Weihnachten,* *ein glückliches Neues Jahr*	- nabrojati praznike - znati kako čestitati pojedine praznike koristeći adekvatnu govornu frazu za pojedine kulture	- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa kasetofona, - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, - glumiti itd. - reproducirati kratke rečenica s odgovarajućom rečeničnom intonacijom	- prepoznavati i prihvatati različitosti kultura kroz proslavu pojedinih praznika - prikupljati dodatne materijale za rad
Školsko okruženje *Lehrer, Tafel, Bank, Fenster* *Was ist das? Das ist ein Fenster.*	- imenovati predmete u ambijentu učionice - imenovati osobe u učionici	- ponavljati riječi i govor nastavnika (CD-a) - ilustrirati sadržaje - povezati riječ i sliku - izraziti se jednostavnim rečenicama - zapisati riječi i kraće rečenice	- uspoređivati sopstveni rad sa radom i rezultatima drugih - prihvatati sugestije i ne doživljavati ih kao kritiku - dati primjere čestitanja praznika za različite kulture i poštovati različitosti
Brojevi 1 – 12	brojati do 12 - zapisati brojeve riječima	- rekonstruisati riječi od ponuđenih slova, - povezivanje pobrkanih dijelova kratkoga teksta u logičku cjelinu/ slijed	- predlagati igre i aktivnosti za usvajanje i uvježbavanje datih sadržaja - tražiti dodatna objašnjenja - prikupljati dodatne materijale za rad
Boje	- imenovati osnovne boje		- dobrovoljno učestvovati u aktivnostima - prihvatati sugestije i ne doživljavati ih kao kritiku - razumjeti da je za uspjeh potreban rad i vježbanje

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
- Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje **- Brojevi 1-12** **- Boje** **- Abeceda**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Matematika** **Likovna kultura** **Likovna kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Muzička kultura**	**Slušanje** **Govorenje** **Pisanje** **Čitanje** **Vokabular**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije*:*** - temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija - spremnost da se nadvlada strah od brojki - spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života **Kulturno izražavanje**: - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija:** - Sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama

- Igračke **-Pojedine domaće i divlje životinje** **- Dijelovi tijela, odjeća, obuća** **- Predmeti vezani za školu** **- Hrana** **- Porodica i dom** **-Praznično okruženje**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Likovna kultura** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Likovna kultura** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Religijska kultura/ Vjeronauka** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) - sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza. **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija:** - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skup

TREĆI RAZRED

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Ishodi:

Učenici će:

- prepoznati glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči
- razumjeti ograničen broj riječi i izraza, jednostavne izjavne rečenice i pitanja, kratke dijaloge o poznatim temama, pjesmice
- globalno i selektivno razumjeti kratak tekst poznate tematike
- razumjeti i reagovati na odgovarajući način na kratke usmene poruke
- prepoznati slova i napisane riječi, kratke rečenice i kraće tekstove
- prepoznati poznate riječi i kratke rečenice i znati ih povezati sa ilustracijama
- globalno i selektivno razumjeti jednostavne kraće tekstove o poznatim sadržajima
- glasno čitati jednostavne rečenice koje su prethodno usmeno uvježbane
- svladavati rečeničnu intonaciju prema zvučnom modelu
- pravilno artikulisati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice
- dati osnovne informacije o sebi i svom okruženju, služeći se pritom ograničenim brojem osnovnih riječi i zapamćenih rečeničnih šema
- sa sagovornicima razmjenjivati nekoliko osnovnih iskaza u vezi sa konkretnom situacijom
- sudjelovati u kraćim dramatizacijama
- prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kratke rečenice
- prepisivati vrlo kratke tekstove koji su prethodno usmeno obrađeni
- pisati pojedinačne riječi i kratke rečenice o sebi i svom okruženju

Na ovom nivou učenja jezika učenici ne stiče znanje o jeziku, nego prepozaje i pravilno upotrebljava osnovne jezičke elemente.

Gramatika

Učenici će koristiti, ali neće učiti o tome:

Imenice

- jednina i množina nekih imenica sa određenim i neodređenim članom u nominativu
- prisvojni genitiv, npr.: *Juttas Bleistift*

Zamjenice

- Lične u jednini množini
- Upitne: *wer, was, wie,* …
- Posvojne: *mein, dein, sein, ihr*

Predikativno upotrebljene pridjeve, npr.: *gut, schön blau*...

Glagole

- prezent haben i sein u jednini i množini
- prezent učestalih glagola vezani uz tematska područja u jednini prezenta
- prezent modalnog glagola können u jednini
- imperativ za 2. lice jednine i 2. lice množine: Lies! Schreibe! Antworte! Ergänze!...itd.

Priloge za mjesto: *hier, dort..itd.*

Prijedloge u njihovoj funkcionalnoj upotrebi

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Susreti i upoznavanje Hallo!, Guten Morgen!, Guten Tag! Auf Wiedersehen! Wie geht es dir? Wie geht es Ihnen? Wie heiβt du?..Wo wohnst du?itd…	**Učenici će:** - pozdravljati se na formalan i neformalan način sa vršnjacima i odraslim - predstaviti sebe i druge - reći koliko imaju godina	**Učenici će:** - razumijeti kratke jednostavne izjavne rečenice i pitanja, - razumjeti osnovne namjere sugovornika - voditi kraće dijaloge sa drugim učenicima ili nastavnikom	**Učenici će:** - komunicirati sa samopuzdanjem - sarađivati sa drugim učenicima

Porodica i prijatelji (članovi šire porodice, prijatelji) Das ist meine Tante... Mein Freund heiβt....Dein Opa ist alt..	- imenovati članove svoje uže i šire porodice - reći nekolikonajjednostavnijih rečenica o ljudima i predmetima iz neposrednog okruženja	- razumjeti globalno i selektivno kratak tekst poznate tematike - uočiti specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika (zvučni tekstovi) - uočiti razliku u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkoga jezika u odnosu na maternji jezik - primjeniti vještine čitanja i pisanja u riječima, frazama i rečenicama	- dobrovoljno se uključivati u aktivnosti - tražiti dodatna objašnjenja
Prostorije u kući (osnovne riječi), npr.: die Wohnung, das Wohnzimmer, das Schlafzimmer, die Küche,das Bad, itd.	- imenovati prostorije u kući / stanu - locirati ljude i predmete	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustriranjem i bojenjem - slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno: - ponavljati riječi nastavnika (CD-a) - davati kratke odgovore na pitanja	- predlagati igre i aktivnosti za uvježbavanje datih sadržaja - doprinositi radu grupe i razreda
Škola (osnovne riječi), npr. der Lehrer,der Schüler, die Schule,die Tafel, die Bank, die Kreide, schreiben, sagen, lesen, hören…, itd.	- imenovati predmete u školskoj torbi i u učionici - nabrojati aktivnosti u školi	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustrirati i bojiti - slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno: - ponavljati riječi nastavnika (CD-a) - davati kratke odgovore na pitanja - voditi kraće dijaloge sa drugim učenicima i nastavnikom - primjeniti vještine čitanja i pisanja	- uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem - prikupljati dodatne materijale za rad - ustrajavati u postizanju rezultata
Dijelovi tijela Kopf, Beine, Mund, Arme itd. Mein Kope tut weh. Mein Hand tut weh. Ich kann nicht schreiben	- imenovati glavne dijelove tijela	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustrirati i bojiti - slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno: - ponavljati riječi nastavnika (CD-a) - davati kratke odgovore na pitanja	- ispravljati sopstvene greške - odnositi se tolerantno, bez podsmijeha prema greškama drugih - prepoznavati i prihvatati različitosti
Svakodnevni život npr.: schlafen, Hausaufgabe machen, gehen, spielen Ich kann Tennis spielen.	- imenovati pojedine svakodnevne aktivnosti - dati primjer svojih dnevnih aktivnosti	- voditi kraće dijaloge sa drugim učenicima i nastavnikom -primjeniti vještine čitanja i pisanja - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustrirati i bojiti - slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno: - ponavljati riječi nastavnika (CD-a) -davati kratke odgovore na pitanja	- prikupljati dodatne materijale za rad - upoređivati sopstveni rad sa radom i rezultatima drugih - prihvatati sugestije i ne doživljavati ih kao kritiku

Vrijeme Wie spät ist es? Es ist sechs Uhr.	- reći koliko je sati (puni sat) - reći - kome šta pripada	-voditi kraće dijaloge sa drugim učenicima i nastavnikom -primjeniti vještine čitanja i pisanja - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustrirati i bojiti -slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno: - ponavljati riječi nastavnika (CD-a) - davati kratke odgovore na pitanja - voditi kraće dijaloge sa drugim učenicima i nastavnikom - primjeniti vještine čitanja i pisanja - memorisati i reproducirati kraće pjesmice - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustrirati i bojiti - slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno: - ponavljati riječi nastavnika (CD-a) - davati kratke odgovore na pitanja - voditi kraće dijaloge sa drugim učenicima i nastavnikom - primjeniti vještine čitanja i pisanja - memorisati i reproducirati kraće pjesmice - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustrirati i bojiti - slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno: - ponavljati riječi nastavnika (CD-a) - davati kratke odgovore na pitanja - voditi kraće dijaloge sa drugim učenicima i nastavnikom - primjeniti vještine čitanja i pisanja - memorisati i reproducirati kraće pjesmice - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno: - povezivanjem vizuelnoga (slikovnoga) i zvučnoga sadržaja - ilustrirati i bojiti - slušati izgovoreni tekst i reagirati verbalno	- predlagati igre i aktivnosti za usvajanje i uvježbavanje datih sadržaja - tražiti dodatna objašnjenja - prikupljati dodatne materijale za rad
Odjevni predmeti **die Jacke, die Hose, das T-Shit**	- imenovati osnovne odjevne predmete		- dobrovoljno se uključivati u aktivnosti - tražiti dodatna objašnjenja - predlagati igre i aktivnosti za uvježbavanje datih sadržaja - doprinositi radu grupe i razreda
Brojevi od 1-20	-brojati i pisati riječima brojeve 0 – 20		- uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem - prikupljati dodatne materijale za rad - ustrajavati u postizanju rezultata
Boje	-nabrojati osnovne i neke izvedene boje		

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
- Pozdravi, komunikacijsk i klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	**Slušanje** **Govorenje** **Vokabular** **Gramatika**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- Brojevi 1-20	**Matematika**		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** -temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija -spremnost da se nadvlada strah od brojki -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** -temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija -spremnost da se nadvlada strah od brojki -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života
- Boje	**Likovna kultura**		**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- Abeceda	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Likovna kultura**		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- Igračke	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Likovna kultura**		**Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/ izraza.
-Pojedine domaće i divlje životinje	**Moja okolina** **Likovna kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**		**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - Razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) -sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. **Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje.
- Dijelovi tijela, odjeća, obuća	**Moja okolina** **Likovna kultura**		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- Predmeti vezani za školu	**Tjelesni i zdravstveni odgoj** **Likovna kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**		**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima)

- Hrana **- Porodica i dom** **- Praznično okruženje**	**Moja okolina** **Likovna kultura** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Moja okolina** **Likovna kultura** **kultura/ Vjeronauka** **Moja okolina** **Likovna kultura** **Muzička kultura**	**Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** - sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog **Kulturno izražavanje:** - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija:** - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skup

Didaktičke preporuke

U prvom i drugom razredu učenja njemačkog jezika potrebno je usmjeriti pažnju na aktivnosti koje imaju za cilj da pobude i razviju zainteresovanost učenika za učenje stranog jezika. Jezik se u ovom uzrastu uči imitiranjem i ponavljanjem, sa postepenim prijelazom na čitanje i pisanje i uz angažiranje svih čula. Rad u parovima ili manjim grupama, uz smjenu više različitih aktivnosti, doprinose dinamici časa i održavanju neophodne pažnje učenika. Učenici rado prihvataju i provode proces imitiranja i ponavljanja, rado insceniraju naučene dijaloge. Ukoliko se u nastavni proces funkcionalno integrišu i igre, njihove prednosti su velike. Igre doprinose povećanju učeničke aktivnosti, poboljšanju njihovih jezičkih znanja, uspostavljanju prijatnije atmosfere u učionici, kao i njegovanju prisnijih odnosa između učenika i nastavnika, te između samih učenika. Razvija se takmičarski duh, stvara živa atmosfera u učionici, što doprinosi povećanju motivacije za učenje jezika.

U trećem razredu nastava se prije svega usmjerava na podsticanje interesa za učenje stranog jezika, na usvajanje elementarnih jezičkih sredstava i usvajanje strategija učenja stranog jezika. Učenici se osposobljavaju za usmenu komunikaciju u jednostavnim svakodnevnim situacijama, usvajaju ograničen fond riječi i izraza, pri čemu je prvenstveno nastavnik onaj kojeg imitiraju i za kojim ponavljaju. U ovom uzrastu učenici rado i lako uče prikazujući scenski ono što su usvojili, tako da će u razvoju vještine govora dramatizacija kratkih dijaloga često biti zastupljen oblik nastavne aktivnosti.

Nakon usmenog usvajanja postepeno se prelazi na čitanje (prepoznavanje već naučenih riječi) horsko i pojedinačno, te pisanje (prvo preslikavanje, a potom prepisivanje riječi, rečenica kratkih tekstova do usvajanja pravilnog pisanja). Teme koje se obrađuju u prve tri godine učenja stranog jezika vezane su za svakodnevni život i interese učenika ovog uzrasta, kao i njihovih vršnjaka u zemljama njemačkog govornog područja. Budući da se određene teme iz razreda u razred ponavljaju, omogućeno je kontinuirano ponavljanje, uvježbavanje i proširivanje leksičkog fonda.

Učenici u nastavi njemačkog jezika imaju priliku upoznati kulturu zemlja čiji jezik uče, način života njenih stanovnika kao i da prepoznaju sličnosti i razlike. Na taj način kod učenika se razvija duh tolerancije.

Učenici usvajaju i nove tehnike učenja stranog jezika kao što su prepoznavanje značenja jezičkih izraza, korištenja rječnika i leksikona prilagođenih njihovom uzrastu.

Nastavnici su dužni voditi računa o životnoj dobi učenika, društvenom ambijentu i načinu organiziranja školovanja djece. Nastavnici su dužni uskladiti programske sadržaje sa ostalim silabusima razredne nastave prilikom izrade godišnjih planova i programa. Izvoditi nastavu na način da u nastavnom procesu učenici usvajaju nova znanja kroz spontano međusobno povezane vještina govora i slušanja na prikladnim nivoima složenosti.

Metode podučavanja

Oblici rada: frontalni rad, rad u paru, rad u više manjih skupina, individualni rad.

Organizacija učionice: klupe postavljene na način koji omogućava učenicima međusobni vizualni kontakt i da dobro čuju što govori i prostorno najudaljeniji učenik (npr. više skupina po dvije ili tri klupe zajedno; razne varijacije U-oblika i sl.).

Didaktičke aktivnosti:
- pokazivanje predmeta ili slikovnoga prikaza predmeta, osoba i ambijenata uz govornu aktivnost;
- neverbalne reakcije na govorni stimulus (npr. pokretom ili crtežom/ bojanjem);
- odgovaranje na pitanja i postavljanje pitanja;
- recitiranje i pjevanje po mogućnosti popraćeno pokretima;
- izrada tematskih panoa, postera, slikovnih kartica, figurica i dr.;
- sudjelovanje u kraćim dijaloškim situacijama i dramskim prikazima situacija kao potvrda usvojenosti leksika i struktura;
- zabavne vježbe izgovora;
- didaktičke igre: bingo, *memory,* pogađanje, sakrivanje i traženje i sl

U prvim godinama učenja usmjeriti pažnju na razumijevanje, ponavljanje i na usmenu komuniciranje sa zabavnim aktivnostima, kojima je cilj pobuditi, razviti i poduprijeti zainteresiranost za učenje jezika.

Nastavnik treba da:
- pažljivo planira svaki čas za koji piše pismenu pripremu, postavljajući ciljeve te detaljno razrađujući načine (strategiju) kako da ih postigne, pripremajući adekvatne nastavne materijale (vizualizacija je na početnom nivou učenja stranog jezika neophodna), pripremajući zadatke za učenike po nivoima, grupe i cijeli razred, te planirajući trajanje svakog segmenta aktivnosti u učionici;
- slobodno oblikovati svoje sate, proširiti materijal prema datoj situaciji, sarađivati s kolegama i stručnim savjetnikom;
- kreativno i fleksibilno kreira svoj rad u okviru zacrtanih ciljeva, a u skladu sa uslovima u kojima radi;
- procijeni kojim fondom riječi učenici trebaju ovladati u datoj grupi i datim uslovima;
- poštuje osnovne didaktičke principe primjerenosti i postepenosti, idući od jednostavnih ka složenijim jezičnim ciljevima;
- razvija pozitivno i zabavno okruženje za učenje;
- primjenjivati raznovrsne oblike i metode rada;
- prakticirati najprije usvajanje pravilnog izgovora auditivnim putem, a potom usmenu upotrebu izolovano ili u govornoj interakciji;
- razvija od početka kod učenika radne navike, marljivost, odgovornost i motivaciju za učenje;
- kod učenika podstiče pozitivnu radoznalost, samostalnost i kreativnost;
- razvija komunikacijske sposobnosti kod učenika, podstičući ih da maksimalno;
koriste vlastite talente i sposobnosti;
- njegovati poštivanje drugoga tokom zajedničkog rada i takmičenja (fer-play) prema kriterijima;
- osposobljava učenike da samostalno rade tokom sata i kod kuće;
- razvija vlastiti sistem praćenja i provjeravanja napredovanja svakog učenika;
- ne prihvaćati kruto upute date u programu, udžbenicima i priručnicima, nego da slobodno, kreativno i fleksibilno kreira svoj rad u okvirima zacrtanih ciljeva i ishoda, ali primjereno uvjetima u kojima radi.

Preporuke nastavnicima
U nastavnom procesu obratiti pažnju na slijedeće aktivnosti:
- Učiti jezičke vještine, a ne o jeziku;
- Njegovati razvoj pozitivnog, razigranog stava prema učenju jezika;
- Poticati motiviranje odgovornog i aktivnog stava;
- Poticati radoznalosti i kreativnost; njegovati razumijevanje i logičko pamćenje;
- Poticati temeljitost, predanost i preciznost u učenju jezika;
- Njegovati samostalnost u govoru i vlastitom reproduciranju naučenog, primjereno dobi;
- Kroz igru, pjesmu i ples učiniti da učenje njemačkog jezika bude zabava i zadovoljstvo

Interdisciplinarni sadržaj
U svim je područjima sadržaj vezan uz druge školske predmete.

Interkulturalne vještine
Upoznati kulturu naroda njemačkog govornog područja, uspoređivati je s vlastitom kulturom i razvijati pozitivan stav prema toleranciji i različitosti.
* Rad sa djecom sa posebnim potrebama: ukoliko se ukaže takva potreba rad sa ovom djecom treba da se odvija prema uputama grupe autora datim u *"Inkluzivnom pristupu odgojno-obrazovnom radu u I, II i III razredu devetogodišnje osnovne škole"*, odjeljak – "Djeca sa oštećenim sluhom i teškoćama u učenju govora".

Načini provjeravanja znanja i ocjenjivanja učenika
Praćenje i vrednovanje na ovom nivou je u službi motiviranja učenika i služi nastavniku za procjenu realizacije zadatih ciljeva.

Resursi za realizaciju
Izvori podučavanja - Koristiti savremenu udžbeničku literaturu u skladu sa stavovima i odlukama Ministarstva obrazovanja/ naobrazbe, nauke/ znanosti Tuzlanskog kantona odnosno Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Sarajevo. Nastavnici također trebaju konsultirati i eventualno koristiti po vlastitom izboru raspoloživu literaturu objavljenu u publikaciji Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine pod nazivom *Katalog odobrenih udžbenika i nastavnih sredstava u Bosni i Hercegovini, za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole, za tekuću školsku godinu.*

Potrebno je da, pored odgovarajućeg inicijalnog obrazovanja, profesor/ ica radi na kontinuiranom usavršavanju u cilju sticanja didaktičkih, metodičkih i drugih znanja (seminari, simpozijumi, itd.)

Nov način rada podrazumijeva niz kompetencija: potrebno je da profesor/ ica bude dobar organizator i facilitator nastavnog procesa.

Potrebno je da profesor/ ica pruži snažnu motivaciju kao i podršku za rad u grupama, stvaralačko i smisaono učenje, itd.

Preporučujemo korišćenje različitih oblika rada i obogaćivanje rada novim nastavnim metodama (smisleno receptivno učenje, konvergentno učenje, divergentno učenje, učenje po modelu, istraživačko učenje, učenje putem igre i simulacije). Nastavu treba što više fokusirati na praktično izvođenje jezičkih vještina a što manje na transmitivnu nastavu (predavačkog tipa).

DRUGA TRIJADA

ČETVRTI RAZRED

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju okvirna postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Ishodi:

Učenici će:

- prepoznati glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči
- razumjeti jednostavna uputstva, pitanja, izjave, upozorenja, kratka objašnjenja nastavnika i reagira na odgovarajući način na iste
- razumjeti kratke dijaloge o poznatim temama
- prepoznati slova, napisane riječi i kraće rečenice
- čitati naglas poznate riječi i rečenice
- uočiti glavnu misao kratkog pisanog teksta u kojem su mu sve riječi poznate
- pravilno artikulirati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice
- postavljati i odgovara na jednostavna pitanja učestvovati u razgovoru po modelu
- dati jednostavne informacije o sebi, porodici i prijateljima opisujući u nekoliko rečenica poznatu situaciju
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti (u prezentu), navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kraće rečenice
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkog jezika u odnosu na maternji jezik
- zapisivati pojedine (poznate) riječi ili kraće rečenice po modelu
- pisati pojedinačne riječi i kratke rečenice o sebi i svom okruženju
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije

- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte

Na ovom nivou učenja jezika učenik ne stječe znanje o jeziku nego prepozaje i pravilno upotrebljava osnovne jezičke elemente.

Učenici će koristiti a neće učiti:

- Upitne zamjenice (wann, wo, wie)
- Prilozi za mjesto i vrijeme (heute, morgen, hier, dort)
- Prijedloge (in, aus, auf, an)

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Škola: rechnen, malen, turnen, der Pinsel, der Malkasten	Učenici će: - imenovati predmeteu svojoj školskoj torbi - navesti školske aktivnosti	Učenici će: - čitati rečenice i kraće tekstove - tražiti osnovne informacije u tekstu i reagirati - povezati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici,	Učenici će: - slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem - davati primjer lijepog ponašanja
Dani u sedmici, godišnja doba: Montag, Dienstag, am Sonntag, der Frühling, im Sommer es regnet, es schneit	- nabrojati dane u sedmici, nabrojati mjesece i godišnja doba - pitati za vrijeme - reći kakvo je vrijeme	- slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd)	-d obrovoljno čitati - slobodno odgovarati na pitanja - komunicira sa samopouzdanjem - sarađivati s drugim učenicima - slušati zahtjeve - davati primjere na osnovu obrađenog sadržaja
Porodica i život u porodici: Oma, Opa, Tante, Onkel, Ich wohne in ... Meine Straße heißt .... Meine Telefonnummer ist ..... Mein Bruder ist .... Jahre alt.	- imenovati članove porodice, - reći gdje stanuju, - reći svoj broj telefona, - dati osnovne informacije o svojim roditeljima, braći i sestrama	- prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije	- slušati zahtjeve - dobrovoljno čitati - doprinositi radu u grupi - obraćati pažnju na tražene zahtjeve - formulisati rečenice i grupisati
Rođendanska zabava: Komm zu mir! Ich mache eine Party.Ich wünsche mir einen Teddy. Alles Gute zum Geburtstag!	- pozvati nekog na rođendansku proslavu - iskazati želju vezano za poklon -č estitati nekome rođendan,Novu godinu, Božić...	- povezivati elemente priče pomoću ilustracija	- slušati zahtjeve -dobrovoljno čitati - doprinositi radu u grupi - obraćati pažnju na traženo - formulisati rečenice i grupisati
Jelo, piće: essen, trinken, Milch, Tee, Saft, Wasser, Brot, Käse, .. Ich esse gern Schokolade.	- reći šta vole/ žele jesti, piti	- pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija	- prihvatiti različitosti - dobrovoljno se javljati - sarađivati s drugim učenicima - slušati zahtjeve - dobrovoljno čitati - doprinositi radu u grupi - obraćati pažnju ili prepoznati kulturne razlike
Slobodno vrijeme: Fußball, Basketball, lesen, Musik hören, Computerspiele, ...	- nabrojati aktivnosti u slobodno vrijeme	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici,	- prihvatiti različitosti - brani svoje mišljenje - adaptira se novonastaloj situaciji

		-primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije - prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika jezika prema zvučnom uzorku - prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika jezika prema zvučnom uzorku - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije - povezivati elemente priče pomoću ilustracija - prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija	-inicira aktivnosti
Životinje: Ich habe eineKatze. Meine Katze heißt ..... Sie ist schwarz.	- imenovati životinje	- povezati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijenjivati vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovali informacije	-slobodno odgovarati na pitanja -ponašati se u skladu sa situacijom
- **Imenice** - sa članom u jednini i množini: das Buch, die Tafel, die Bücher....	- nabrojati i upotrijebiti u rečenicama imenice sa članovima u jednini i množini	- usvajati i primjenjivati u rečenicama, kompletirati sa samopouzdanjem	- primjetiti razlike - dobrovoljno se javljati -f ormulisati pravilne rečenice
Zamjenice: Lične, prisvojne zamjenice (mein, dein)	- nabrojati i upotrijebiti lične zamjenice kao i prisvojne zamjenice	- usvajati i primjenjivati u rečenicama - kompletirati sa samopouzdanjem	-dati primjere - primjećivati razlike - dobrovoljno se javljati
Pridjeve - u predikativnoj upotrebi	- usvojiti pridjeve u predikativnoj upotrebi	- usvajati i primjenjivati u rečenicama kompletirati sa samopouzdanjem - usvojiti konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama	- formulisati pravilne rečenice - dati primjere - primjećivati razlike
Glagole: - u prezentu jednine za izražavanje želje oblik möchte u jednini	- usvojiti konjugaciju slabih glagola u prezentu jednine	- ponoviti konjugaciju na drugom primjeru -izmjenjivati - primjenjivati imeprativ u jednostavnim rečenicama i	- dobrovoljno se javljati - komunicirati punom rečenicom - odgovoriti i postavljati pitanja
-i mperativ - za 2.lice jednine	- usvojiti imperativ najfrekventnijih glagola za drugo lice jednine	upotrebljavati ga; - slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd)	- izraziti se punom rečenicom - klasifikovati - komunicirati punom rečenicom - odgovoriti i postavljati pitanja - primjećivati razlike - dobrovoljno se javljati - formulisati pravilne rečenice
Brojeve: 10 do 100(desetice)	- nabrojati desetice do sto i usvojiti njihovo pisanje		

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
- **Škola** - **Dani u sedmici, godišnja doba** - **Porodica i život u porodici** - **Rođendanska zabava** - **Jelo, piće** - **Slobodno vrijeme** - **Životinje** - **Gramatika**: Imenice Zamjenice Pridjeve Glagole Imperativ	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Likovna kultura** **Moja okolina** **Muzička kultura** **Vjeronauk/ Religijska kultura** **Tjelesni i zdravstveni odgoj**	Slušanje Govorenje Vokabular Gramatika Čitanje Pisanje	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija***:* -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Međuljudska i građanska kompetencija**: -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija**: -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija**: -znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite obitelji samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija**: - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skup **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Učiti kako se uči** -Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. -Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

PETI RAZRED

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju okvirna postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Ishodi:

Učenici će:

- razumjeti ograničen broj riječi, običnih fraza i rečenica, pitanja i uputstva lične prirode ili vezana za neposrednu situaciju i na njih jezički ili nejezički reagirati potrebna im je znatna pomoć da bi razumjeli: usporavati brzinu govora, ponavljanje, pokazivanje ili prijevod
- čitati naglas poznate riječi i rečenice
- znati pronaći određenu informaciju u jednostavnom tekstu ako je dozvoljeno ponovljeno čitanje
- pravilno artikulirati glasove, naglašavati riječi, poštuju ritam i intonaciju rečenice
- reproducirati napamet naučene stihove i pjesmice
- znati postavljati pitanja i davati odgovore u toku dijaloga o osnovnim temama
- učestvovati u razgovoru po modelu
- razumjeti jednostavne i često korištene rečenice (npr. kratke informacije o nekoj osobi, porodici, poslu, bližoj okolini)
- razumjeti bitne stvari iz kratkih jednostavnih obavijesti i priča, mogu dati informacije o kratkim tekstovima koje su slušali
- pratiti standardan govor ukoliko se govori tempom sporijim od normalnog i ako im se neko obraća direktno
- čitati poznate i neke nepoznate riječi i pasuse iz kratkih tekstova, koji govore o svakodnevnom životu, rutinskim događanjima ili koji sadrže jednostavna uputstva
- u svakodnevnim tekstovima (npr. oglasi, prospekti, jelovnici, red vožnje) moći pronaći konkretne informacije i mogu razumjeti kratka jednostavna pisma
- na javnim mjestima razumjeti natpise koji se često pojavljuju
- opisati porodicu, druge ljude, čime se bave, vlastito porijeklo
- dati jednostavne informacije o sebi, porodici i prijateljima opisujući u nekoliko rečenica poznatu situaciju
- prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kraće rečenice zapisujući pojedine (poznate) riječi ili kraće rečenice po modelu
- vladati najosnovnijim fondom jednostavnih, naučenih izraza, osnovnim vokabularom i osnovnim gramatičkim strukturama
- dosta tačno pisati najčešće riječi
- znati napisati nekoliko rečenica o sebi i o veoma poznatim temama (odgovoriti na direktno postavljena pitanja, pisanje kratkog pisma, kratkog opisa neke osobe)

Na ovom nivou učenja jezika učenik ne stiče znanje o jeziku nego prepozaje i pravilno upotrebljava osnovne jezičke elemente.

Gramatika

- **imenice** sa članom u jednini i množini u nominativu i akuzativu:
  der Freund,das Buch, die Tafel, die Bücher....
  den Freund,das Buch, die Tafel, die Bücher....

- zamjenice lične zamjenice u jednini i u množine
  prisvojne zamjenice (mein, dein, sein, ihr, unser,euer,ihr)
  upitne zamjenice: wer, was, wann, wie,warum, welche (Farbe)

- pridjeve u predikativnoj upotrebi

- glagole u prezentu u sva tri lica jednine i množine,:
  negativni i upit ni oblik glagola,
  za izražavanje želje oblik möchten

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Upoznavanje Bist du Peter? Ich komme aus Sarajevo.Und du?	Učenici će: - prilikom upoznavanja predstaviti trećoj osobi svog druga - predstaviti se, pitati prijatelja odakle dolazi itd.	Učenici će: - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente	Učenici će: - slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem
Moja soba: Das Bett, der Tisch, der Stuhl, der Computer, der Teddy, die Puppe...	- imenovati predmete u svojoj sobi - reći gdje se šta nalazi, (npr. neben dem Bett ist mein Schreibtisch.)	- povezivati ponuđene riječi u rečenici - dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, - primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije	- slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem
Dijelovitijela: Der Kopf,die Nase,das Auge/ die Augen,der Bauch... Ich habezwei Augen. Meine Naseistklein. Meine Augen sindblau..	- imenovati dijelove tijela - reći koje je nešto boje - opisati sebe i druge	- voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. - demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašao određene	- prihvatiti različitosti - dobrovoljno se javljati -s arađivati s drugim učenicima - slušati zahtjeve - dobrovoljno čitati - doprinositi radu u grupi - obraćati pažnju ili prepoznavati kulturne razlike - slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem - dobrovoljno se javljati
Voće, povrće, kupovina: Der Apfelistrot. Die Bananeistgelb. Welches Obst magst du? Ich mag Bananen. Tomatenmagichnicht. Was kostet ein Kilo Bananen? Bananen kosten 1Euro.	- imenovati voće i povrće - reći šta vole jesti a šta ne - reći gdje kupujemo voće i povrće - pitati za cijenu - reći koliko nešto košta	- voditi kratke dijaloge - postavljati konkretna pitanja i davati odgovore - nastavi razgovor na određenu temu - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica	- sarađivati s drugim učenicima - dobrovoljno čitati - braniti svoje mišljenje - adaptirati se novonastaloj situaciji - prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicirati aktivnosti
Dnevne aktivnosti: Ichfrühstücke um acht Uhr Wann gehst du die Schule?. Um zwei Uhr. Ich muss nach Hause gehen. Wann musst du nach Hause gehen? Ich komme um sechs Uhr nach Hause. Am Samstag gehe ich nicht in die Schule.	- nabrojati aktivnosti kojima se bave u toku dana - reći šta znaju uraditi - reći u koliko sati i u koji dan se nečim bave - nabrojati aktivnosti u Slobodno vrijeme	- povezivati elemente priče pomoću ilustracija - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente	- prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicirati aktivnosti - ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima
Na igralištu Ich spiele Ball und mein Bruder spielt Tennis. Ich kann schnell laufen aber ich kann nicht hoch springen.	- reći šta se sve nalazi na igralištu (eine Rutsche...)	- voditi kratke dijaloge - postavljati konkretna pitanja i davati odgovore - nastaviti razgovor na određenu temu - pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene	- primjetiti razlike - dobrovoljno se javljati - formulisati pravilne rečenice - davati primjere

Kannst du hoch springen?		zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica	
Zoološki vrt: Der Elefant ist groß. Der Vogel kann singen	- imenovati životinje u zoološkom vrtu	- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na obrađenu temu - verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje	- komunicirati punom rečenicom - odgovoriti i postavljati pitanja - izraziti se punom rečenicom
Imenice sa članom u jednini i množini u nominativu i akuzativu: *der Freund,das Buch, die Tafel, die Bücher....* *den Freund,das Buch, die Tafel, die Bücher....*	- usvojiti jedninu i množinu imenica sa određenim članovima u nominativu i dativu	- usvojiti i primjenjivati u rečenicama - kompletirati sa samopouzdanjem - dovesti rečenicu do perfekcije - mijenjati imenicu	- klasifikovati - dobrovoljno čitati - doprinositi radu u grupi - obraćati pažnju na izgovor i pisanje
Zamjenice: - Lične zamjenice u jednini i u množine - Prisvojne zamjenice (*mein, dein, sein, ihr, unser,euer,ihr*)	- nabrojati lične zamjenice u jednini i množini - usvojiti prisvojne zamjenice	- usvojiti i primjeniti u rečenicama - kompletirati sa samopouzdanjem - dovesti rečenicu do perfekcije	- formulisati rečenice i grupisati - davati primjere
Pridjeve u predikativnoj upotrebi	- usvojiti predikativnu primjenu pridjeva u rečenicama	- mijenjati zamjenicu - usvojiti i primjeniti u rečenicama - kompletirati sa samopouzdanjem - dovesti rečenicu do perfekcije	- prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje - inicirati aktivnosti - ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima
Glagole: - u prezentu u sva tri lica jednine i množine: - negativa i upitni oblik glagola, - za izražavanje želje oblik möchte prezent glagola müssen u jednini, - imperativ za 2.lice jednine i 2. lice množine	- usvojiti konjugaciju glagola u prezentu - usvojiti negativni i upitni oblik glagola - usvojiti konjugaciju modalnih glagola möchten i müssen u jednini - usvojiti imperativ	- usvojiti konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama - ponoviti konjugaciju na drugom primje ru -održiti efikasnost -izmjenjivati - verbalno i neverbalno reagirati na zadatak, (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom	-prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje -inicirati aktivnosti -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima
Brojeve: od 100 do 1000 (stotice)	- usvojiti sve brojeve do 100 i stotice do 1000	redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa brojevima - pokazati određeni broj - usvajati i primjenjivati u rečenicama	- slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem - prihvatati različitosti - adaptirati se novonastaloj situaciji
Priloge za mjesto i vrijeme	-usvojiti neke priloge za vrijeme i mjesto	- kompletirati sa samopouzdanjem - dovoditi rečenicu do perfekcije - usvojiti i primjenjivati u rečenicama	- slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem - prihvatati različitosti - adaptirati se novonastaloj situaciji
Prijedloge u njihovoj funkcionalnoj upotrebi	- usvojiti prijedloge u njihovoj funkcionalnoj upotrebi	- kompletirati sa samopouzdanjem - dovoditi rečenicu do perfekcije	
Veznike *und* i *aber*	- usvojti upotrebu veznika *und* i *aber*	- usvojiti i primjenjivati u rečenicama - kompletirati sa samopouzdanjem - dovoditi rečenicu do perfekcije	

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
-Upoznavanje	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Moja okolina		**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Moja soba	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Moja okolina		**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Dijelovi tijela	Moja okolina Likovna kultura		**Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:** -temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija
-Voće, povrće, kupovina	Moja okolina Matematika		-spremnost da se nadvlada strah od brojki -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života **Učiti kako se uči** - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Dnevne aktivnosti	Moja okolina Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija***:* -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama
-Na igralištu	Moja okolina Tjelesni i zdravstveni odgoj		**Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Zoološki vrt			**Komuniciranje na maternjem jeziku**: -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Međuljudska i građanska kompetencija**: -znanje o tome kako sačuvati svoje, te dobro zdravlje, higijenu te prehranu vlastite obitelji
Gramatika: Imenice Zamjenice Pridjeve u predikativnoj upotrebi Glagoli Brojevi Prilozi Prijedlozi Veznici	Likovna kultura Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Moja okolina Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Učiti kako se uči** -Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. -Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

ŠESTI RAZRED

Ishodi:

Učenici će:

- biti u mogućnosti da koriste glavne i redne brojeve da bi izrazili količinu, poredak i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi; mogu pročitati i napisati osnovne računske operacije, datume i brojeve telefona
- biti u mogućnosti da opišu izgled određenog predmeta ili bića, svoga mjesta/grada/domovine i prave usporedbu klimatskih prilika, običaja, kultura različitih zemalja, naročito zemalja njemačkog govornog područja, u usmenoj i pisanoj formi, kako bi se što bolje upoznali sa osobinama svoje bliže i dalje okoline
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti (u prezentu), navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari
- moći imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- moći prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i upoređivati ih kako bi ih doveli u vezu sa svojim i aktivnostima drugih ljudi
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogli koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkog jezika u odnosu na maternji jezik
- moći oblikovati pisanu poruku, kraće dijaloge, samostalno napisati kraći sastav ili kratku priču prema zadanom poticaju, samostalno i/ili uz pomoć nastavnika
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika,
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije
- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (prezent glagola, zatim jakih/ nepravilnih glagola, modalnih glagola i imperativa) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Škola Deutsch, Mathe, Erdkunde... Wann ist Deutsch? Haben wir heute Mathe? Mathe habe ich am Montag.	Učenici će: - imenovati nastavne predmete, govoriti o svojim omiljenim predmetima, - analizirati raspored časova	Učenici će: - čitati rečenice i kraće tekstove, - tražiti osnovne informacije u tekstu i reagirati - dovodi rečenicu do perfekcije, napredovati sa sigurnošću	Učenici će: - slobodno odgovara na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem - organizovati svoj raspored - dati primjere
Grad das Kaufhaus, die Post, der Supermarkt, das Kino, das Theater, der Park Wo ist das Kino? Hier, dort, links, rechts	- imenovati zgrade u gradu - iskazati na najjednostavniji način dopadanje i nedopadanje, - izviniti se ,	- usvajati jednostavne informacije, tražiti i nuditi pomoć - adaptirati se situaciji	- dobrovoljno čitati - slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem

	- konstruisati svoj plan kretanja po gradu		-sarađivati s drugim učenicima
Seosko imanje: der Bauernhof, Tiere, die Kuh, das Pferd, das Schaf, das Schwein	-imenujovati domaće životinje i opisati ih	- povezati ponuđene riječi u rečenici -dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, -primijenjivati vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovali informacije	-slušati zahtjeve - dati primjere -dobrovoljno se javljati -sarađivati s drugima -slobodno odgovarati na pitanja
Brojevi	-prepoznati i pravilno izgovoriti brojeve od 1 do 100, te samostalno brojati -prepoznati redne brojeve od 1 do 100 -razumjeti i prepoznati osnovne računske operacije i telefonske brojeve -reći koliko je sati	-slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) I verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd)	-komunicirati sa samopouzdanjem -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje -slušati zahtjeve -dobrovoljno čitati -doprinositi radu u grupi - obraćati pažnju -formulisati rečenice i grupisati
Slobodno vrijeme i zabava	-imenovati, nabrojati i opisati slobodne aktivnosti, sportove i hobije kako bi mogli izraziti svoja interesovanja -prepoznati, imenovati i opisati dijelove dana, godišnja doba, vremenske prilike i upoređivati ih -opisati putovanje i godišnji odmor	- prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika jezika prema zvučnom uzorku -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije -povezivati elemente priče pomoću ilustracija -prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema -verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje u okviru elementarnih jezičkih funkcija	-prihvatiti različitosti -braniti svoje mišljenje -adaptirati se novonastaloj situaciji -inicirati aktivnosti
Zemlje, narodi, jezici: Er ist Engländer. Er spricht Englisch Sie kommt aus Österreich. Sie spricht Deutsch. Woher kommst du? Aus Bosnien-Herzegowina	-nabrajati evropske zemlje i određeni broj stranih jezika -usporediti običaje i kulturu različitih zemalja	-slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih I netačnih tvrdnji itd) I verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd) - povezivati ponuđene riječi u rečenici -dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici,	-prepoznati kulturne razlike -prihvatiti različitosti -slobodno odgovarati na pitanja -ponašati se u skladu sa situaciom

Imenice	- objasniti upotrebu u rečenicama imenice sa članom u jednini i množini u nominativu i u akuzativu -dati primjere -uporediti i konstruisati	-primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije -usvajati i primjenjivati u rečenicama -kompletirati sa samopouzdanjem -dovoditi rečenicu do perfekcije -mijenjati imenicu	-primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere
Zamjenice	-objasniti upotrebu u rečenicama ličnih zamjenica u jednini i množini u nominativu - dati primjere i uporediti u rečenicama- - usvojiti zamjenica Sie za učtivo oslovljavanje - usvojiti lične zamjenice u jednini u akuzativu - usvojiti prisvojne zamjenice za jedninu i prvo lice množine u nominativu i akuzativu	-usvajati i primjenjivati u rečenicama -kompletirati sa samopouzdanjem -dovoditi rečenicu do perfekcije -mijenjati zamjenicu	-primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere
Glagoli	-objasniti konjugaciju glagola u prezentu u sva tri lica jednine i množine (pomoćne glagole sein i haben, pravilne glagole te nepravilne glagole fahren, :schlafen, sehen, essen, sprechen, lesen…) - negativan i upitni oblik glagola, - za izražavanje želje oblik möchte - prezent glagola können u jednini i množini, - kao i imperativ za 2.lice jednine i 2. lice množine -sve gore navedeno analizirati u rečenici, te konstruisati rečenicu	- usvojiti konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama - ponoviti konjugaciju na drugom primjeru -održati efikasnost -izmjenjivati	-komunicirati punom rečenicom -odgovoriti i postavljati pitanja -izraziti se punom rečenicom -klasifikovati
Negacija nicht i kein Nom i Akk	-definisati i objasniti negaciju nicht i negaciju kein u nominativu i u akuzativu - uporediti negacije	- usvojiti dvije negacije, samostalno upotrebljavati u rečenicama	-primjećivati razliku -izražavati se pravilno

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
-**Škola**	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Slušanje Govorenje Pisanje Čitanje	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-**Grad**	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Biologija	Vokabular	**Komuniciranje na maternjem jeziku**: -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca

-**Seosko imanje** -**Zemlje, narodi, jezici** - **Slobodno vrijeme i zabava** **Brojevi** **Gramatika** - Imenice sa članom u jednini i množini u nominativu i akuzativu: - Zamjenice: - Glagole: Negacija nicht i kein Nom i Akk	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Geografija Likovna kultura Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Likovna kultura Muzička kultura Geografija Matematika Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	**Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Učiti kako se uči** -Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija. -Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito: sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja. -Sposobnost koncentriranja kroz duže i kraće razdoblje. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije**- da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: -vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja); -kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca); -putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena). **Učiti kako se uči** -Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. -Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

Didaktičke preporuke

I u *četvrtom razredu* učenici uče jezik imitiranjem i ponavljanjem. Nakon usmenog usvajanja postepeno se prelazi na čitanje (prepoznavanje već naučenih riječi) - horsko i pojedinačno, te pisanje (preslikavanje a potom prepisivanje riječi i kratkih rečenica do usvajanja pravilnog pisanja pojedinih riječi i kraćih rečenica. Rad u parovima ili manjim grupama uz smjenu više različitih aktivnosti i angažiranje svih čula doprinose dinamici časa i održavanju neophodne pažnje učenika.

Nastavnik treba da:

- pažljivo planira svaki čas koncipirajući ga kao smjenu više faza od kojih nijedna ne bi trebalo da traje duže od deset minuta ,
- piše pismene pripreme za svaki čas,
- sadržaje koje obrađuje približi učenicima dobrom i pažljivo osmišljenom vizualizacijom,
- u nastavu integrira igru i sve one aktivnosti koje će doprinijeti usvajanju sadržaja svim čulima,
- poštuje osnovne didaktičke principe primjerenosti i postupnosti,
- procijeni kojim fondom riječi učenici treba da ovladaju u datoj grupi i datim uslovima,
- uoči sposobnosti svakog pojedinog učenika i pomogne mu da dostigne svoj maksimum,
- razvija vlastiti sistem praćenja i provjeravanja napredovanja svakog učenika,
- osposobi učenike da samostalno rade kako za vrijeme časa tako i kod kuće.

Zadaci nastave njemačkog jezika će i u petom razredu biti usmjereni na podsticanje interesa za učenje stranih jezika kao temelja za buduće cjeloživotno učenje te razvoj višejezičnosti, na usvajanje elementarnih jezičkih sredstava, usvajanje strategija učenja stranog jezika.

Učenici se prvenstveno osposobljavaju za usmenu komunikaciju u jednostavnim svakodnevnim situacijama uz usvajanje ograničenog fonda riječi i izraza pri čemu je prvenstveno nastavnik onaj kojeg imitiraju i za kojim ponavljaju. Učenici u ovom uzrastu rado scenski prikazuju naučeno tako da će u razvoju vještine govora dramatizacija naučenih modela kratkih dijaloga biti često zastupljen oblik nastavne aktivnosti.

Nakon usmenog usvajanja postepeno se prelazi na čitanje (prepoznavanje već naučenih riječi) - horsko i pojedinačno, te pisanje (preslikavanje a potom prepisivanje riječi i kratkih rečenica do usvajanja pravilnog pisanja pojedinih riječi i kraćih rečenica.

Teme koje se obrađuju u prve tri odine učenja stranog jezika vezane su za svakodnevni život i interesovanja učenika ovog uzrasta kao i njihovih vršnjaka u zemljama njemačkog govornog područja. Određene teme se iz razreda u razred ponavljaju u vidu koncentričnih krugova što omogućava kontinuirano ponavljanje, uvježbavanje i proširivanje leksičkog fonda.

Polazeći od svojih vlastitih iskustava učenici u nastavi njemačkog jezika imaju priliku upoznati i stranu kulturu i način života pri čemu prepoznaju sličnosti i razlike. Time se kod njih razvija duh tolerancije. nterkulturalno učenje na ovom nivou se postiže i primjenom određenih autentičnih materijala poput dječjih pjesmica, slikovnica i drugih multimedijalnih materijala. Mogućnost autentičnog susreta sa govornicima kojima je njemački maternji jezik jeste i uspostavljanje prvih kontakata razmjenom kratkih pisama ili elektronske pošte.

Učenici usvajaju i osnovne tehnike učenja stranog jezika, poput:
- prepoznavanja značenja jezičkih izraza na osnovu slušanja ili čitanja jednostavnih tekstova,
- korištenja njihovom uzrastu prilagođenih rječnika, leksikona i sl. (rječnik sa slikama),
- praćenja vlastitog napretka u učenju stranog jezika uz primjenu jezičkog portfolija.

Šesti razred je početak nove etape u učenju stranog jezika. Učenici ovog uzrasta ne uče jezik samo imitiranjem i stvaranjem jezičkih navika nego svjesnim uvidom u njegove zakonitosti. Oni počinju dakle stjecati i znanje o jeziku koristeći se većnaučenim jezičkim kategorijama iz maternjeg jezika. Pritom će ih nastavnik induktivnim putem voditi ka otkrivanju osnovnih jezičkih zakonitosti koje će se primjenjivati samostalno i funkcionalno. I na ovom uzrastu izuzetno je bitna vizualizacija koja mora pratiti kako rad na leksici tako i gramatici.
U radu na tekstu podjednaka će se pažnja posvetiti razvijanju receptivnih jezičkih vještina (slušanje i razumijevanje te čitanje i razumijevanje) uz razvijanje različitih strategija slušanja i čitanja ali i produktivnih vještina, govora i pisanja. Učenici će rado inscenirati naučene dijaloge ali i voditi slične na osnovu datih modela ili skica dijaloga. Postepeno će se osposobljavati i za jednostavnu reprodukciju teksta odgovaranjem na postavljena pitanja ili najjednostavnijim prepričavanjem uz pomoć slika. U vježbama pismenog izražavanja učenici će dopunjavati izostavljene dijelove teksta, na osnovu predočenog modela jednostavnog teksta pisati sličan ili samostalno pisati jednostavan kratki tekst (čestitku, razglednicu, SMS).

Posebno je važno istaći neophodnost kontinuiteta uvježbavanja i ponavljanja. Sistematiziranje naučenog i vođenje neke vrste jezičkog portfolija razvit će kod učenika svijest o ličnom napredovanju u procesu učenja stranog jezika.

Nastavnik je dužan da podstiče motivaciju za učenje stranog jezika. Dinamičnosti časa doprinijet će smjena više aktivnosti, oblika nastavnog rada ali i igara i pjesmica koje će na svojevrstan način unijeti potrebnu vedrinu i opuštenost u nastavu.

Nastava stranog jezika, osim kognitivnog ima i duboko humanistički aspekt. Ona omogućava i favorizuje autonomnost učenika, podstiče na samostalnost i kreativnost u procesu učenja, ukazuje na neophodnost permanentnog razvijanja jezičkih kompetencija, značaj međusobnog razumijevanja, saradnje, uvažavanja, tolerancije, poštovanja različitosti, kulture dijaloga, interkulturalnog prožimanja i uvažavanja, kao i svestrano i široko usvajanje sposobnosti primjenjivih i u drugim disciplinama. Ona doprinosi razvijanju smisla za opservaciju, postavljanje pretpostavki, kritičkog mišljenja i tako značajno utječe na formiranje ličnosti u cjelini.

Veoma je važno da nastavnik uputstva ponuđena u programu, udžbenicima i priručnicima ne prihvata kruto, nego da kreativno i fleksibilno kreira aktivnosti, primjereno uvjetima u kojima radi i uzimajući u obzir specifičnosti stranog jezika koji predaje.

Načini provjeravanja znanja i ocjenjivanja učenika
Praćenje i vrednovanje na ovom nivou je u službi motiviranja učenika i služi nastavniku za procjenu realizacije zadatih ciljeva.

Resursi za realizaciju
Izvori podučavanja - Koristiti savremenu udžbeničku literaturu u skladu sa stavovima i odlukama Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona odnosno Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Sarajevo. Nastavnici takođe trebaju konsultirati i eventualno koristiti po vlastitom izboru raspoloživu literaturu objavljenu u publikaciji Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine pod nazivom *Katalog odobrenih udžbenika i nastavnih sredstava u Bosni i Hercegovini, za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole, za tekuću školsku godinu.*

Potrebno je da, pored odgovarajućeg inicijalnog obrazovanja, profesor/ca radi na kontinuiranom usavršavanju u cilju sticanja didaktičkih, metodičkih i drugih znanja (seminari, simpozijumi, itd.)

Nov način rada podrazumijeva niz kompetencija: potrebno je da profesor/ ica bude dobar organizator i facilitator nastavnog procesa.

Potrebno je da profesor/ ica pruži snažnu motivaciju kao i podršku za rad u grupama, stvaralačko i smisaono učenje, itd.

Preporučujemo korišćenje različitih oblika rada i obogaćivanje rada novim nastavnim metodama (smisleno receptivno učenje, konvergentno učenje, divergentno učenje, učenje po modelu, istraživačko učenje, učenje putem igre i simulacije). Nastavu treba što više fokusirati na praktično izvođenje jezičkih vještina a što manje na transmitivnu nastavu (predavačkog tipa).

TREĆA TRIJADA

SEDMI RAZRED

Ishodi:

Učenici će:

- biti u mogućnosti da predstave i opišu sebe, članove svoje porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine, osjećanja i zanimanja, te voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom, kako bi mogli voditi razgovore na istu temu u stvarnom životu
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti (koriste prezent), navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogli koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- moći razumjeti jednostavne i često korištene rečenice (npr. kratke informacije o nekoj osobi, porodici, poslu, bližoj okolini)
- razumjeti bitne stvari iz kratkih jednostavnih obavijesti i priča, mogu dati informacije o kratkim tekstovima koje su slušali
- pratiti standardan govor ukoliko se govori tempom sporijim od normalnog i ako im se neko obraća direktno
- čitati poznate i neke nepoznate riječi i pasuse iz kratkih tekstova, koji govore o svakodnevnom životu, rutinskim događanjima ili koji sadrže jednostavna uputstva
- u svakodnevnim tekstovima (npr. oglasi, prospekti, jelovnici, red vožnje) moći pronaći konkretne informacije i mogu razumjeti kratka jednostavna pisma
- na javnim mjestima razumjeti natpise koji se često pojavljuju
- opisati porodicu, druge ljude, čime se bavi, vlastito porijeklo
- razgovarati na zadatu temu
- razgovorati o svakodnevnim temama zbog ograničenog malog fonda riječi služit će se uglavnom jednostavnim strukturama
- vladati najosnovnijim fondom jednostavnih, naučenih izraza, osnovnim vokabularom i osnovnim gramatičkim strukturama
- dosta tačno pisati najčešće riječi
- pisati jednostavne tekstove lične prirode u okviru predvidivih svakodnevnih potreba i iskustva (jednostavan tekst na razglednici, lične podatke, jednostavan diktat)

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Škola Ich lerne Deutsch besonders gern. Mathe mag ich nicht...;	Učenici će: -imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole -napraviti raspored časova -pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja u dijalozima s nastavnikom i drugim učenicima	Učenici će: - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente	Učenici će: -slobodno odgovarati na pitanja -komunicirati sa samopouzdanjem -dobrovoljno se javljati -sarađivati s drugim učenicima
Stanovanje Wo liegt deine Wohnung? Die Küche ist ziemlich klein, aber sie gefällt mir. Das Zimmer ist nicht groß, aber ich habe genug Platz...;	**-**imenovati, nabrojati i opisati prostorije u kući/stanu -ilustrovati svoj stan	- povezivati ponuđene riječi u rečenici -dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, -primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovali informacije	-prihvatiti različitosti -dobrovoljno se javljati -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima -slušati zahtjeve

Posjeta prijatelju Wie geht es dir?, Möchtest du etwas trinken?, Ich möchte lieber eine Cola..;.	-razlikovati pozdrave i odabrati odgovarajuće pozdrave za konkretne situacije -opisati svoje zdravstveno stanje -izraziti sposobnosti i želje - prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati na odgovarajući način	- voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. -demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašli određene informacije i detalje i reagovali verbalno i neverbalno	-doprinositi radu u paru - obraćati pažnju i prepoznati želje drugih -slušati zahtjeve
Kućni ljubimci Ich habe Tiere gern Meine Eltern sind gegen Haustiere. Mein Lieblingstier ist...Ich habe keine Haustiere...	-imenovati i opisati kućne ljubimce iz njihove okoline, -uporediti kućne ljubimce -pravilno upotrijebiti fraze u dijalozima	-dovode tijelo u određenu poziciju -voditi kratke dijaloge -postavljati konkretna pitanja i davati odgovore -nastaviti razgovor na određenu temu -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene	-slobodno odgovarati na pitanja -komunicirati sa samopouzdanjem -dobrovoljno se javljati -sarađivati s drugim učenicima -dobrovoljno čitati
Odlazak u kino, pozorište, muzej Wann beginnt die Vorstellung?, Haben wir schon Eintrittskarten? Welchen Film möchtest du sehen? Der Film läuft im Kino Imperial. Wie findest du den Film? der Zeichentrickfilm, der Krimi, die Zirkusnummer...	-imenovati kulturne ustanove -nabrojati vrste filmova -objasniti aktivnosti u tim ustanovama -razviti dijalog -izraziti sposobnost snalaženja	zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica -prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina -mijenja postavljeni dijalog	-braniti svoje mišljenje -adaptirati se novonastaloj situaciji -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje -inicirati aktivnosti
Kupovina na tržnici Was darf es sein? Ein Pfund Tomaten, Was kostet...?;	-nabrojati životne namirnice na tržnici -navesti primjere dnevnih aktivnosti na tržnici iz teksta i analizirati ih -prepričati slijed događaja -razvijati svakodnevni govor	-povezivati elemente priče pomoću ilustracija - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja - reprodukovati kratke	-slobodno odgovarati na pitanja -komunicirati sa samopouzdanjem -prihvatiti različitosti -adaptirati se novonastaloj situaciji
Odlazak na izlet einen Ausflug machen, etwas mitnehmen/vergessen, Ball spielen ...;	-nabrojati moguća izletišta -nabrojati aktivnosti na izletu i željene igre -ilustrovati svoje izletište i razviti dijalog ili kraći tekst	dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente -prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na obrađenu temu	-prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje -inicirati aktivnosti -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima -slobodno odgovarati na pitanja
Vikend richtig ausschlafen, zu Hause bleiben, die Clique treffen, frei haben .	- imenovati, nabrojati, i opisati aktivnosti za vikend -navesti primjere svojih aktivnosti i analizirati ih	-verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje	-komunicirati sa samopouzdanjem -prihvatiti različitosti -adaptirati se novonastaloj situaciji
Imenice	-objasniti upotrebu u rečenicama imenice sa članom u jednini dativa -dati primjere -upotrijebiti u rečenicama -razvijati i konstruisati rečenice	-pisati jednostavne tekstove, lične poruke i kraće dijaloge, tekst na poznatu temu, uz pomoć nastavnika, - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja	-primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere
Zamjenice	- objasniti upotrebu u rečenicama: -lične zamjenice u akuzativu (množina) -lične zamjenice u dativu -prisvojne zamjenice u 2. i 3. licu možine	- reprodukovati kratke dijaloge u kojima samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente	-primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere

	-bezličnu zamjenicu es u idiomatskim izrazima -pokazne zamjen ice der/die/das u nominativu i akuzativu -upitne zamjenice welcher/welche/welches -dati primjere -upotrijebiti u rečenicama -razvijati i konstrusati rečenice	-usvajati i primjenjivati u rečenicama -kompletirati sa samopouzdanjem -dovoditi rečenicu do perfekcije -mijenjati imenicu	
Glagoli	- objasniti konjugaciju: -prezent glagola sa razdvojnim prefiksom -prezent modalnih glagola -prezent povratnih glagola -konstrukcija es gibt + akuzativ - preterit glagola sein i haben - perfekt slabih glagola -daje primjere -upotrijebiti u rečenicama -razvijati i konstruisati rečenice	-usvajati i primjenjivati u rečenicama -kompletirati sa samopouzdanjem -dovoditi rečenicu do perfekcije -mijenjati zamjenicu	-komunicirati punom rečenicom -odgovoriti i postavljati pitanja -izraziti se punom rečenicom -klasifikovati -dobrovoljno čitati -doprinositi radu u grupi - obraćati pažnju na izgovor i pisanje
Brojevi	-prepoznati i pravilno izgovoriti i pisati brojeve od 1 do 1000, te samostalno brojati	- usvojititi konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama - ponoviti konjugaciju na drugom primjeru	
Rečenica	- objasniti poredak riječi u sljedećim rečenicama: - glavna rečenica (izjavna, upitna (W-Fragen, Ja/Nein-Fragen) - nezavisno složena rečenica (Der Vater liest die Zeitung und die Mutter kocht) -zavisnosložene rečenice sa veznicima "weil" i "dass" (Er kommt nicht in die Schule, weil Er krank ist) (Der Lehrer sagt, dass wir am Freitag ins Kino gehen) -dati primjere -analizirati rečenicu	-održiti efikasnost -verbalno i neverbalno reagirati na zadatak, (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa brojevima -pokazati određeni broj -usvojiti nabrojane vrste rečenica -poboljšati efikasnost -pokazati spremnost na komunikaciju -mijenjati redoslijed riječi u rečenicama (priloške odredbe)	-formulisati rečenice i grupisati -dati primjere

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
-Škola, -Stanovanje, -Vikend, -Posjeta prijatelju	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	**Slušanje Govorenje Pisanje Čitanje**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Kućni ljubimci -Odlazak u kino, pozorište, muzej, -Odlazak na izlet	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Biologija Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Historija**	**Vokabular**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama

-Kupovina na tržnici **Gramatika** **Imenice** **Zamjenice**	**Geografija** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Matematika** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	**Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca-spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog života **Učiti kako se uči** -Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. -Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

OSMI RAZRED

Ishodi:

Učenici će:

- razumjeti jednostavan, formalan i neformalan razgovor o temama koje su za njih od neposredne važnosti
- razumjeti glavnu poentu u kratkim, jednostavnim porukama (uputstva, objave) i promjenu teme na TV vijestima pratiti
- razumjeti iskaz koji je jasno artikulisan standardnim jezikom
- razumjeti kratke, jednostavne tekstove koji sadrže najfrekventniji vokabular (privatna pisma, kratke vijesti, jednostavna uputstva)
- razumjeti glavne ideje i neke detalje u tekstu koji se sastoji od nekoliko pasusa
- moći locirati, komparirati, kontrastirati jednu ili više određenih informacija u širem tekstu
- biti u mogućnosti da opiše izgled osobe, svoga mjesta/grada i pravi usporedbu običaja, kultura različitih zemalja, naročito zemalja njemačkog govornog područja, u usmenoj i pisanoj formi, kako bi se što bolje upoznao sa osobinama svoje bliže i dalje okoline
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju svakodnevne aktivnosti (u prezentu i u perfektu), navode primjere dnevnih aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoje mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim
- moći prepoznati značenja riječi i osnovnih fraza koje se tiču njih samih, njihove porodice i prijatelja, zdravlja i zdravog života, svakodnevnih aktivnosti, nauke i tehnologije kao i konkretne okoline, kada sagovornici govore sporo i razgovijetno
- biti u stanju da pogode iz konteksta značenje nepoznatih jezičkih jedinica
- moći razumjeti kratke informacije društvenog tipa te obavljati dosta transakcija (kupiti poštanske marke na pošti, pitati za cijenu, u restoranu tražiti pomoć konobara i sl.).
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkog jezika u odnosu na maternji jezik
- moći da upotrebom određenih fraza čestitaju i opišu različite porodične praznike i blagdane u prigodnim situacijama, te da napišu čestitke povodom istih
- moći pravilno čitati i prevoditi jednostavne tekstove poznate tematike da bi mogli doći do traženih informacija i davati odgovore na postavljena pitanja
- izgovarati bez poteškoća neke poznate nizove
- u usmenom izražavanju vladati najosnovnijim gramatičkim strukturama
- koristiti jezičke izraze i fraze da bi mogli davati upute i naredbe
- upotrebom perfekta opisivati radnje koje su se desile u prošlosti
- upotrebljavati futur kako bi izrazili radnju koj će se desiti u budućnosti
- upotrebljavati glagolski oblik ich hätte za izražavanje želje
- biti u stanju da pismeno opišu nekolicinu svakodnevnih situacija
- biti u stanju napisati kratke, jednostavne poruke (lična pisma, bilješke) u vezi sa svakodnevnim potrebama
- moći popuniti jednostavne formulare ličnim podacima

- biti u stanju pisati jednostavne opise i sastave na veoma poznate teme (stvarne i izmišljene ličnosti, događaji, vlastiti planovi i planovi članova porodice, zemlje njemačkog govornog područja, škola i sl.)
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Prezent glagola, zatim perfekt jakih/nepravilnih glagola, preterit modalnih i pomoćnih glagola) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe
- svjesno usvajati znanje o jeziku

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Škola Schulräume. Schulalltag, Schulpartnerschaft, Sprachkenntnisse verbessern, Kontakt aufnehmen, Schulen vergleichen, Schüleraustausch...	Učenici će: - nabrojati i opisati prostorije u školi - opisati jedan školski dan - razumjeti tekst oglasa,prospekta i slično - uspostaviti kontakt telefonom ili mailom sa partnerskom školom - planirati sprovođenje programa razmjena učenika - uporediti škole u zemljama njemačkog govornog područja sa školama u našoj zemlji -kombinirati usvojeni vokabular i gramatiku pri sastavljanju rečenica	Učenici će: - slušati izgovoreni tekst -demonstrirati i usavršiti vještinu čitanja tekstova u cilju pronalaženja određenih informacija i detalja pritom rješavajući zadatke poput: -pridruživati slike tekstu -pridruživati podnaslove dijelovima teksta -označavati tačne i netačne tvrdnje - dopunjavanti tekst -popunjavati tabele i sl. -oponašati izgovor u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd. -samostalno dovršavati započete rečenice - odgovoriti na postavljena pitanja u vezi škole - samostalno pisati i čitati - voditi dijaloge prema datoj skici -demonstrirati upotrebu rječnika davanjem traženih informacija	Učenici će: -slobodno odgovarati na pitanja vezana za obrađene teme -komunicirati sa samopouzdanjem -prihvatati različitosti -dobrovoljno se javljati -sarađivati s drugim učenicima -prihvatati pravila lijepog ponašanja -dobrovoljno čitati -doprinositi radu u grupi ili paru
Prijateljstvo: Jemanden gut verstehen, gemeinsame Interessen haben, jemandem vertrauen, jemandem zuhören, lügen, verzeihen, loben, Toleranz, Freundschaften schließen, Missverständnis...	-predstaviti najboljeg prijatelja i opisati prijatelja uz upotrebu odgovarajućih pridjeva - nabrojati osobine dobrog i lošeg prijatelja - izraziti osjećanja - identifikovati probleme u prijateljskim odnosima i dati prijedlog za rješavanje tih problema	- slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - odgovoriti na postavljena pitanja - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i sprovoditi jednostavne dijaloge	- razvijati prijateljstvo i ukazati na bitnu ulogu prijatelja u životu
Svakodnevni život: Tagesablauf, der Alltag, Termine vereinbaren, Verabredungen, Wochenplan, Freizeitaktivitäten	- identifikovati rutinske aktivnosti (ustajanje, umivanje, oblačenje, itd.) - identifikovati svakodnevne radnje - opisati jedan radni dan - palnirati sedmične aktivnosti -interpretirati statistiku, grafički prikaz i sl. o slobodnim aktivnostima -uz upotrebu usvojene leksike zakazati termin ili sastanak	- pisati jednostavan tekst prema datom tekstualnom modelu - slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za svakodnevne aktivnosti - samostalno pisati i čitati	-ponašati se prikladno u situacijama iz svakodnevnog života -adaptirati se novonastaloj situaciji -inicirati aktivnosti

Život u gradu: der Bahnhof, das Rathuas, die Kirche, das Schwimmbad, die Brücke, der Markt, die Ampel, geradeaus, die zweite Straße links, durch den Park, an der Post vorbei, bis zur nächsten Kreuzung, sich orientieren, vom Markt zum Rathaus, einen Weg beschreiben...	- imenovati mjesta i objekte u gradu - nabrojati prevozna sredstva - identifikovati priloge za smjer i način -opisati put do određenog odredišta uz kombiniranu upotrebu usvojenog leksičkog i gramatičkog gradiva -opisati mjesto stanovanja povazivanjem rečenica u smisaonu cjelinu -locirati riječi koje se traže u rječniku	- dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge iz svakodnevnog života u određenim situacijama - pisati jednostavan tekst prema datom tekstualnom modelu - slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za mjesto u kojem živi, pravac, prevozna sredstva	-rangirati prednosti i mane života u gradu -braniti svoje mišljenje -adaptirati se novonastaloj situaciji -inicirati aktivnosti
Nauka i tehnologija Handy, Computer, im Internet surfen, der Bildschirm, die Tastatur, Wettbewerb, sich für etwas interessieren, Erfindungen	- nabrojati osnovne pojmove iz oblasti nauke i tehnologije -nabrojati najvažnija naučna i tehnološka dostignuća i navesti njihovu primjenu - uporediti nauku i tehnologiju od ranije sa današnjim dostignućina	- samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice	- ukazati na važnu ulogu naučnih i tehničkih dostignuća u našim životima -braniti svoje mišljenje
Zdravlje i dobra kondicija: (un)gesund leben nicht rauchen dürfen, Übergewicht, gesundes Essen, Medikamente nehmen, die Apotheke, sich bewegen, Fitness, Sportarten, Sport treiben, einen Rekord aufstellen.... nicht rauchen dürfen, Übergewicht, gesundes ssen,	- povezati usvojene riječi u smisaonu cjelinu - identifikovati zdravu i nezdravu ishranu - navesti primjere zdravog i nezdravog načina života - predložiti način za održavanje dobre kondicije	-slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za nauku i tehnička dostignuća - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge	- preferirati zdrav način života prihvata različitosti -braniti svoje mišljenje -adaptirati se novonastaloj situaciji -inicirati aktivnosti
Sredstva informisanja Fernsehprogramm, Nachrichtensendung, Werbung, Jugendsendung, Sportreportage, Zeitung, Zeitschrift, Rundfunk, Medien früher und heute, berichten ...	- identifikovati medije -opisati medije i njihovu funkciju kao i njihovu ulogu u našem životu -diskutovati o TV-programu -nabrojati svoje omiljene emisije i obrazložiti izbor -iskazati sklonosti -opisati omiljene zvijezde, predstaviti neku muzičku grupu i sl.	-slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za zdrav život - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima	-izgraditi pozitivan stav prema traženju informacija u svim oblicima medija
Praznici i tradicije: Weihnachten, Weihnachtslieder, Ostern, Bajram, Familienfeste, Karneval, Valentinstag, feierlich, gemütlich, ein Fest vorbereiten, Glückwünsche, sich bedanken, ...	- uporediti medije ranije i danas - identifikovati pojedine praznike - opisati običaje i tradicije vezane za neke praznike - primjenom usvojene leksike prigodno čestitati određene praznike - uporediti kulturu i običaje vezane za praznike sa našom kulturom i običajima i naći sličnosti i razlike	-izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice -slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za sredstva	- razvijati pozitivan stav prema drugim religijama i njihovim običajima - prihvatiti različitosti - sarađivati s drugima -slobodno odgovarati na pitanja -komunicirati sa samopouzdanjem -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje - obraćati pažnju ili prepoznavati kulturne razlike
Zemlje njemačkog govornog područja:			

Sehenswürdigkeiten, Wo spricht man Deutsch?, Reisen und Ausflüge... **Gramatika** **Imenice**: -Dativ množine -Složenice **Zamjenice**: - Lične zamjenice u dativu - Pokazne zamjenice dieser, diese, dieses - Neodređene zamjenice viele, nichts, etwas, man **Pridjevi**: - Komparaciju pridjeva (pravilna i nepravilna) **Glagoli**: - prezent glagola werden - prezent modalnih glagola dürfen, sollen - futur I - preterit pomoćnih i modalnih glagola - ich hätte za izražavanje želje - perfekt jakih glagola **Prijedloge**: - Prijedloge sa akuzativom **Rečenice**: - Zavisnosloženu rečenicu sa veznicima wenn i als (Wenn ich nach Hause komme, mache ich meine Hausaufgaben) (Als ich in Sarajevo war, habe ich meine Tante besucht)	- identifikovati zemlje i narode njemačkog govornog područja - identifikovati pojedine osobenosti kulture i običaja - uporediti kulturu i običaje sa našima - identifikovati neke poznate znamenitosti u pojedinim gradovima - deklinirati imenice u množini - identifikovati neke složenice,razdvojiti ih na sastavne riječi i objasniti način slaganja riječi u složenice -kombinirati složenicu od datih riječi - nabrojati lične zamjenice u dativu i pravilno ih primjeniti u rečenicama - nabrojati pokazne zamjenice u nominativu i primjeniti ih u rečenicama - prepoznati neodređene zamjenice i njihovu primjenu - identifikovati pravilne i nepravilne pridjeve kao i njihovu komparaciju - uporediti nešto upotrebom komparativa i superlativa - konjugirati glagol werden - konjugirati modalni glagole dürfen i sollen - upotrijebiti modalne glagole u rečenicama - objasniti tvorbu Futura I - upotrijebiti Futur I za izražavanje radnje koja će se desiti u budućnosti - konjugirati pomoćne i modalne glagole u preteritumu i primjeniti ih u govoru - upotrijebiti konjunktiv od glagola haben za izražavanje želje - objasniti tvorbu perfekta jakih glagola i navesti primjer - primjeniti perfekt jakih glagola za izražavanje radnje koja se desila u prošlosti - nabrojati prijedloge koji se upotrebljavaju samo sa akuzativom i primjeniti usvojeno znanje o tim prijedlozima - identifikovati veznike *wenn* i *als* - povezati vremenske rečenice sa veznicima "als" i "wenn" - razlikovati upotrebu ova dva veznika	pravac informisanja, prevozna sredstva - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice -oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - samostalno pisati i čitati čestitke -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za praznike i tradicije -povezivati elemente priče pomoću ilustracija -prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema -slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd. -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za kulturu i tradiciju drugih naroda - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice - usvojiti deklinaciju imenica - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - usvojiti lične, pokazne i neodređene zamjenice - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - usvojiti komparaciju pridjeva - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore	-prihvatiti različitosti -primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere -primjetiti razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere -komunicirati punom rečenicom -odgovoriti i postaviti pitanja -klasifikovati glagolska vremena -primjetiti razliku -izražavati se pravilno -komunicirati punom rečenicom -odgovoriti i postaviti pitanja -primjetiti razliku -formulisati pravilne rečenice -dati primjere

- Indirektni govor u indikativu bez veznika dass (Er hat gesagt, er kommt morgen) Učenici će koristiti, ali ne i učiti o sljedećem: **Prilozi**: najfrekventniji prilozi za mjesto i vrijeme	- pretvoriti direktan govor u indirektan bez upotrebe veznika	- dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - usvojiti gramatičko gradivo iz ovog područja - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - rekonstruisati riječi i rečenice - pisati kratak, jednostavan tekst prema datom tekstualnom modelu - usvojiti prijedloge sa akuzativom - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - usvojiti vremenske rečenice - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - rekonstruisati rečenice - povezati rečenice veznicima *wenn* i *als*

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
-Škola **-Prijateljstvo** **-Svakodnevni život** **-Život u gradu**	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	**Slušanje** **Govorenje** **Vokabular** **Gramatika**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Nauka i tehnologija **Sredstva informisanja**	Informatika	**Čitanje** **Pisanje**	**Digitalna kompetencija**: -Sklonost korištenju TID-a u svrhu samostalnog rada i rada u timovima, kritički i misaoni stav pri ocjenjivanju rasloživih informacija. -Pozitivan stav i osjetljivost za sigurnu i odgovornu upotrebu interneta, uključujući pitanja privatnostii kulturnih razlika. Interes za korištenje TID-a da bi se proširili horizonti sudjelovanjem u zajednici i mrežama u kulturne, društvene i profesionalne svrhe.
Zdravlje i dobra kondicija	Biologija		**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Praznici i tradicije	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Historija		-sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Učiti kako se uči** -Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija.

Zemlje njemačkog govornog područja	Geografija	-Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja. -Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: -vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja); -kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca); -putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena). **Učiti kako se uči** -Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. -Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.
Gramatika -imenice -zamjenice -pridjevi -glagoli -prilozi -rečenice	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	

DEVETI RAZRED

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju okvirna postignuća i ne sprječavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Ishodi:

Učenici će:

- razumjeti dovoljno da zadovolji osnovne, konkretne potrebe
- razumjeti suštinu direktnog, stvarnog, usmenog diskursa u kontekstu osrednje težine
- razumjeti temu rasprave kojoj prisustvuje
- razumjeti niz običnih riječi i veoma ograničen broj idioma u logički povezanom govornom iskazu, u kojem se raspravlja o poznatim temama ili općepoznatim stvarima
- razumjeti iskaz ukoliko se govori sporije i koristi standardan, jasan jezik
- razumjeti glavne misli i neke detalje u osrednje teškim tekstovima iz svakidašnjice koji se sastoje od dva-tri pasusa (reklame, jelovnici, raspored) i u tekstovima baziranim na činjenicama (uputstva, kratke vijesti)
- naći novu predvidivu informaciju u jednostavnom i jasno strukturiranom tekstu o poznatim temama
- prepoznati značenja riječi i osnovnih fraza koje se tiču njega samog, njegove porodice i prijatelja, izbora zanimanja, njegove domovine, zaštite okoliša kada sagovornici govore sporo i razgovijetno
- razmjenjivati rutinske informacije i voditi kratke razgovore o, za njega, važnim temama
- govoriti relativno tečno
- dobro vladati svakodnevnim vokabularom i ograničenim brojem idioma
- biti u stanju pismeno opisati najuobičajenije svakodnevne situacije
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari
- moći imenovati, nabrojati i opisati neka zanimanja, tradicije, običaje kako bi mogli izraziti i uporediti svoja i interesovanja drugih ljudi
- Učenik će moći prepoznati, imenovati i opisati vremenske prilike, ekološke pojmove, mjere i načine zaštite okoline i uporeĎivati ih kako bi ih doveli u vezu sa svojim i aktivnostima drugih ljudi
- u kratkim crtama opisati neki običan događaj, ranije aktivnosti i lična iskustva, ili ono što se svakodnevno piše u njihovom okruženju (kratka pisma, bilješke, molbe, telefonske poruke)
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim
- moći dati kratak, jednostavan opis u okviru poznate teme za koju je lično vezan (opisati svoju simpatiju, opisati svoju domovinu, navesti načine zaštite okoline i sl.)
- imati izgovor dovoljno jasan i razumljiv, čak i u slučaju kada sagovornici zahtijevaju da im se ponešto ponovi
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta

- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika,
- u usmenom izražavanju vladati najosnovnijim gramatičkim strukturama
- koristiti jezičke izraze i fraze da bi mogli davati upute i naredbe
- upotrebom perfekta i preterita opisivati radnju koj se desila u prošlosti
- biti u stanju da pismeno opišu nekolicinu svakodnevnih situacija
- biti u stanju pisati jednostavne opise i sastave na veoma poznate teme (stvarne i izmišljene ličnosti, događaji, vlastiti planovi za budućnost, svoju domovinu, školski sistem i sl.)
- moći tačno pisati najčešće riječi
- svjesno usvajati znanje o jeziku.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Učenje i školovanje - in die Schule gehen, Hausaufgaben machen, viel lernen, Sprachkenntnisse verbessern, das Schulsystem, Hauptschule, Realschule, Gymnasium	Učenici će: - nabrojati i opisati aktivnosti u školi - opisati način učenja i pripreme za školu - identifikovati vannastavne aktivnosti u školi - uporediti sistem školovanja u našoj zemlji i u Njemačkoj i diskutovati pro i kontra -kombinirati usvojeni vokabular i gramatiku pri sastavljanju rečenica	Učenici će: - slušati izgovoreni tekst -demonstrirati i usavršiti vještinu čitanja tekstova u cilju pronalaženja određenih informacija i detalja pritom rješavati zadatke poput: -pridruživati slike tekstu -pridruživati podnaslove dijelovima teksta -označavati tačne i netačne tvrdnje - dopunjavanti tekst -popunjavati tabele i sl. -oponašati izgovor u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd. -samostalno dovršavati započete rečenice - odgovoriti na postavljena pitanja u vezi učenja i školovanja - samostalno pisati i čitati - voditi dijaloge prema datoj skici -demonstrirati upotrebu rječnika davanjem traženih informacija	Učenici će: -slobodno odgovarati na pitanja vezana za obrađene teme -komunicirati sa samopouzdanjem -prihvatati različitosti -dobrovoljno se javljati -sarađivati s drugim učenicima -prihvatati pravila lijepog ponašanja -dobrovoljno čitati -doprinositi rad u grupi ili paru
Putovanja -in den Urlaub fahren, andere Länder und Leute kennen lernen, Sonne und Meer genießen, die Natur erleben, das Hotelzimmer reservieren, der Reiseprospekt, Klassenfahrt, Jugendherberge, Ankunft, Landschaft, Verkehrsmittel, eine Stadt besichtigen, Stadtrundfahrt ...;	-pronaći potrebne informacije u prospektu, -opisati mjesto u kojem žive ili provode odmor, -odabrati cilj putovanja i prevozno sredstvo i argumentovati svoj izbor -planirati putovanje, - voditi razgovor u hotelu, restoranu, na željezničkoj stanici, - interpretirati događaje sa putovanja	- slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - odgovoriti na postavljena pitanja - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i sprovoditi jednostavne dijaloge - pisati jednostavan tekst prema datom tekstualnom modelu	- razvijati interes za putovanjem i upoznavanjem drugih zemalja i kultura

Druženje, konflikti, rješavanje problema -miteinader reden, Ratschläge geben, bei Problemen helfen, für jemanden da sein, auf Kritik reagieren, nett zueinander sein, an andere denken, argumentieren, sich streiten, sich beruhigen...;	- nabrojati svoje navike - imenovati s kime se najviše druže i zašto dolazi do nesporazuma i konflikata s prijateljima ili roditeljima -argumentovati svoju odluku, nekoga uvjeriti u njenu ispravnost - opravdati svoj stav i ponašanje u nekoj situaciji - predložiti način rješavanja konflikta i problema	- slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za svakodnevne aktivnosti - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge iz svakodnevnog života u određenim situacijama - pisati jednostavan tekst prema datom tekstualnom modelu	- ponašati se prikladno u situacijama iz svakodnevnog života -adaptirati se novonastaloj situaciji -inicirati aktivnosti
Prva ljubav Erste Liebe, sich verlieben über Gefühle sprechen, eifersüchtig sein	- govoriti o osjećanjima - opisati prvu ljubav	- slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za druženje, konflikte i rješavanje konflikta - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice	- pokazati brigu za druge i za njihove probleme
Tradicija, legende, praznovjerja -Glücksbringer, Pech haben, Glück haben, das Kleeblatt, der Pilz, der Schornsteinfeger, das Hufeisen...;	- nabrojati neke tradicije u svojoj zemlji i uporediti ih sa tradicijama u zemljma njemačkog govornog područja - intrepretirati neku legendu iz svoje zemlje - dati primjer legende iz zemalja njemačkog govornog područja - definisati pojam praznovjerja i navesti primjere za to u svojoj zemlji i u drugim zemljama - kombinirati usvojenu leksiku u smisaonu cjelinu	-slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za nauku i tehnička dostignuća - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge	- razvijati pozitivan stav prema drugim narodima i njihovim običajima - prihvatiti različitosti - sarađivati s drugima - slobodno odgovarati na pitanja - komunicirati sa samopouzdanjem -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje - obraćati pažnju ili prepoznavati kulturne razlike -prihvatiti različitosti
Okoliš i zaštita okoliša -Wetterbericht, Tageshöchsttemperatur, stark bewölkt, Nebel,	- nabrojati vremenske prilike	-slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u	

Regen, Wolken, die Temperatur steigt auf10Grad, Umweltaktionen in der Schule, Abfall, Tierschutz, Müll, Verpackung...;	- objasniti vremensku prognozu na osnovu slika - diskutovati o vremenu - identifikovati ekološke probleme -predložiti kako sami doprinjeti zaštiti okoliša -objasniti koliko svako može učiniti za zaštitu okoliša - podržati zaštitu životinja i društvo za zaštitu životinja - planirati ekološke akcije u školi	razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za tradiciju i praznovjerja - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice	-rangirati mjere zaštite okoliša -braniti svoje mišljenje -adaptirati se novonastaloj situaciji -inicirati aktivnosti i dati primjere pozitivnog odnosa prema zaštiti okoliša
Izbor zanimanja -Vorteile, Nachteile eines Jobs, Geld verdienen, Teamarbeit, Erfahrungen sammeln, Spaßhaben, Traumberuf, Nebenjobs ...;	- nabrojati najčešća zanimanja - nabrojati načine rada -definisati pravila ponašanja i komuniciranja u poslovnom svijetu - diskutovati o prednostima i nedostacima nekog zanimanja, - opravdati izbor svog budućeg zanimanja	-slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za okoliš i zaštitu okoliša - samostalno pisati i čitati - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice	- ukazati na važnu ulogu izbora zanimanja u našim životima -braniti svoje mišljenje
Moja domovina - Hauptstadt, weitere große Städte, Gebirge, Flüsse, Sehenswürdigkeiten, Größe, Einwohner Geschichte,	- nabrojati značajne geografske pojmove - opisati glavni grad i svoje rodno mjesto (mjesto stanovanja) - nabrojati najpoznatije znamenitosti -iznjeti neke važne događaje iz prošlosti svoje domovine - kombinovati usvojenu leksiku u smisaonu cjelinu	-oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd - samostalno pisati i čitati -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za zanimanja -povezivati elemente priče pomoću ilustracija -prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema	- razvijati ljubav prema domovini -braniti svoje mišljenje -adaptirati se novonastaloj situaciji -inicirati aktivnosti
Gramatika **Imenice**: -Sistematizacija znanja o deklinaciji imenica.	-dati primjer i primjeniti deklinaciju svih imenica sa određenim i neodređenim članovima	-slušati izgovoreni tekst - oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd. -postavljati i odgovoriti na pitanja vezana za domovinu i tradiciju i tradiciju naših naroda - dopunjavati tabele traženim podacima	-primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere

		-izabrati tačne odgovore - pripremati i demonstrirati dijaloge - rekonstruisati riječi i rečenice - ponoviti deklinaciju imenica - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore -kompletirati sa samopouzdanjem -dovesti rečenicu do perfekcije	
Zamjenice: -Sistematizacija znanja o zamjenicama - Lične i prisvojne zamjenice – sistematizacija; - Upitna zamjenica was für ein; - Neodređene zamjenice alles, einer, keiner, jeder, jemand, was; - Odnosna zamjenica der/die/das u nominativu, akuzativu i dativu, te zamjenica das,was (Das, was du gesagt hast...)	-nabrojati sve vrste zamjenica - deklinirati sve zamjenice - upotrijebiti pravilan obik zamjenice u rečenicama u usmenom i upismenom izražavanju	- ponoviti lične, pokazne i neodređene zamjenice - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice -kompletirati sa samopouzdanjem -dovesti rečenicu do perfekcije	-primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -dati primjere
Pridjevi: - Atributivno upotrijebljen pridjev u nominativu i akuzativu (slaba, jaka, mješovita deklinacija)	-navesti primjer deklinacije pridjeva po jakoj, slaboj i mješovitoj deklinaciji u nominativu i u akuzativu - primjeniti deklinaciju pridjeva u usmenom i u pismenom izražavanju	- usvojiti deklinaciju pridjeva - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice -kompletira sa samopouzdanjem -dovesti rečenicu do perfekcije	-primjećivati razlike -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice - dati primjere
Glagoli: - preterit slabih glagola; - preterit jakih - perfekt glagola sa nenaglašenim prefiksom i glagola na –ieren; - perfekt glagola sa razdvojivim prefiksom; - glagoli sa prijedlozima - najfrekventniji (einladen zu, sich interessieren für)... - pasiv - prezent	- dati primjer za tvorbu perfekta svih glagola - dati primjer za tvorbu preterita svih glagola - nabrojati rekcije najfrekfentnijih glagola - dati primjer za tvorbu pasiv prezenta - primjeniti perfekt i preterit za izražavanje radnje koja se desil u prošlosti - primjeniti usvojeno gramatičko gradivo u	- usvojiti novo i ponoviti već usvojeno gramatičko gradivo iz ovog područja - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - rekonstruisati riječi i rečenice - pisati kratak, jednostavan tekst prema datom tekstualnom modelu	- komunicirati punom rečenicom - odgovoriti i postaviti pitanja -klasifikovati glagolska vremena

	usmenom i u pismenom izražavanju	-kompletira sa samopouzdanjem -dovesti rečenicu do perfekcije	
Prijedlozi: -Prijedlozi sa dativom i akuzativom	- nabrojati prijedloge koji se upotrebljavaju sa akuzativom i sa dativom i primjeniti usvojeno znanje o tim prijedlozima	- usvojiti prijedloge sa dativon akuzativom - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice	-primjetiti razliku -izražavati se pravilno
Rečenica: - Finalna rečenica sa veznikom damit i infinitivna konstrukcija um....zu Wir lernen Deutsch, damit wir deutsprachige Gäste verstehen. Wir lernen Deutsch, um deutsprachige Gäste zu verstehen. - Atributska rečenica sa odnosnom zamjenicom u nominativu i akuzativu; - Eliptična sporedna rečenica sa W- upitnom riječi (Ich weiß nicht, wo.);	- identifikovati veznik "damit" kao i infinitivnu konstrukciju "um....zu" - atributske rečenice sa odnosnom zamjenicom u nominativu i akuzativu - upotrijebiti usvojeno gramatičko znanje	- usvojiti finalne rečenice - dopunjavati tabele traženim podacima -izabrati tačne odgovore - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice - rekonstruisati rečenice - povezati rečenice veznicima *damit* - pisati kratak, jednostavan tekst prema datom tekstualnom modelu -kompletirati sa samopouzdanjem -dovesti rečenicu do perfekcije	-komunicirati punom rečenicom -odgovoriti i postaviti pitanja -primjetiti razliku -formulisati pravilne rečenice -dati primjere

Napomena: Učenici će usvajati novi i proširivati eć usvojeni vokabular koji se odnosi na date teme (gore u tabeli). Navedeni stavovi, vrijednosti i ponašanje odnose se na cjelokupan sadržaje.

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
-Putovanja **-Učenje i školovanje** **-Prva ljubav**	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	**Slušanje** **Govorenje** **Pisanje** **Čitanje**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Druženje, konflikti, rješavanje problema	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	**Vokabular**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Tradicija, legende, praznovjerja	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Historija		-sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Učiti kako se uči** - Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija.
-Okoliš i zaštita okoliša	Biologija		- Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja. - Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje.
	Matematika		**Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** - da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.:

	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i	- vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja);
Izbor zanimanja	književnost	- kupovanje (upoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca);
	Geografija	-putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; upoređivanje valuta i cijena).
		Učiti kako se uči
Moja domovina	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	-Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. -Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

Gramatika:
-imenice
- zamjenice
- pridjevi
-prijedlozi
-zavisne rečenice

Didaktičke preporuke

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja, i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika u *sedmom, osmom i devetom razredu* osnovne škole treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče slobodu i kreativnost ideja, te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne vrijednosti i sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega, neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou (sedma i osma godina učenja), treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- kombinovanje interaktivnih oblika rada učenja: u paru, grupi, cijeli razred;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- upoznavanje učenika sa kriterijima učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga, a prije njihovih slušanja nastavnik odgovarajućim aktivnostima priprema učenike za uspješno prihvatanje i razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, načajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.
Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis, diktati) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Načini provjeravanja znanja i ocjenjivanja učenika

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom rada u parovima, individualnog izlaganja, tumačenja i razumijevanja. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka,pismenih vježbi, upitnika, diktata (10-15 min) nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo, produbljuje, proširuje ili mijenja pedagoški pristup.Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja provedeno prema unaprijed utvrđenim kriterijima, sa insistiranjem na pozitivnim stranama učenja, predstavlja pomoć i učeniku i nastavniku.

Tokom školske godine rade se dva pismena zadatka, u svakom polugodištu po jedan. Ocjena na pismenom zadatku treba da bude jedan od ključnih faktora za formuliranje konačne ocjene.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže prilika, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

Resursi za realizaciju

Izvori podučavanja

- Koristiti savremenu udžbeničku literaturu u skladu sa stavovima i odlukama Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona odnosno Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Sarajevo. Nastavnici takođe trebaju konsultirati i eventualno koristiti po vlastitom izboru raspoloživu literaturu objavljenu u publikaciji Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine pod nazivom *Katalog odobrenih udžbenika i nastavnih sredstava u Bosni i Hercegovini, za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole, za tekuću školsku godinu.*

Potrebno je da, pored odgovarajućeg inicijalnog obrazovanja, profesor/ ica radi na kontinuiranom usavršavanju u cilju sticanja didaktičkih, metodičkih i drugih znanja (seminari, simpozijumi, itd.)

Nov način rada podrazumijeva niz kompetencija: potrebno je da profesor/ ica bude dobar organizator i facilitator nastavnog procesa.

Potrebno je da profesor/ ica pruži snažnu motivaciju kao i podršku za rad u grupama, stvaralačko i smisaono učenje, itd.

Preporučujemo korišćenje različitih oblika rada i obogaćivanje rada novim nastavnim metodama (smisleno receptivno učenje, konvergentno učenje, divergentno učenje, učenje po modelu, istraživačko učenje, učenje putem igre i simulacije). Nastavu treba što više fokusirati na praktično izvođenje jezičkih vještina a što manje na transmitivnu nastavu (predavačkog tipa).

NJEMAČKI JEZIK – DRUGI STRANI JEZIK

Cilj

Cilj učenja njemačkog jezika je osposobljavanje učenika za komunikaciju na njemačkom jeziku, u usmenom i pismenom obliku o temama iz svakodnevnog života.
Kroz nastavu stranog jezika kod učenika se razvija svijest o značaju višejezičnosti u savremenom svijetu, odnosno svijest o tome da uspješno ovladavanje jezičkim kompetencijama doprinosi afirmaciji ličnosti i njenom optimalnom razvoju.
Razvijajući pozitivan stav prema sličnostima i razlikama u kulturama, kod učenika se razvija kosmopolitski stav, duh tolerancije, humanizma i internacionalizma.

Zadaci

- razvijanje sve četiri jezičke vještine,
- ovladavanje neophodnim leksičkim, pravopisnim, fonetičkim i gramatičkim minimumom,
- upoznavanje sa kulturom naroda čiji se jezik izučava i razumijevanje i poštivanje drugih kultura,
- razvijanje motivacije za učenje jezika i zadovoljstva u učenju,
- razvijanje i podržavanje kontinuiteta u učenju jezika,
- razvijanje samopouzdanja i samopoštivanja,
- razvijanje samostalnosti i kreativnosti,
- razvijanje sposobnosti slušanja, praćenja i međusobnog uvažavanja,
- osposobljavanje učenika za samostalno korištenje izvora znanja, odnosno ovladavanje strategijama učenja (naučiti kako učiti).

ISHODI UČENJA PO TRIJADAMA:

Jezičke vještine	Druga trijada	Treća trijada
Slušanje i razumijevanje	**Učenici će:** - prepoznati glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči, - razumjeti ograničen broj riječi i izraza, jednostavne izjavne rečenice i pitanja, kratke dijaloge o poznatim temama, pjesmice, - globalno i selektivno razumjeti kratak tekst poznate tematike, -razumjeti i reagovati na odgovarajući način na kratke usmene poruke, -moći razumjeti pitanja koja se odnose na lično iskustvo i svakodnevne zahtjeve, potvrdne i negativne zapovijesti u okviru jednostavnog rutinskog dijaloga koji se odnosi na neposrednu situaciju i na njih jezički i nejezički reagirati.	Učenici će: -moći razumjeti dovoljno da zadovolje osnovne, konkretne potrebe, - moći razumjeti jednostavan, formalan i neformalan razgovor o temama koje su za njega od neposredne važnosti, - moći razumjeti iskaz ukoliko se govori sporije i koristi standardan, jasan jezik, - moći razumjeti glavnu poentu u kratkim, jednostavnim porukama (uputstva, objave), - moći razumjeti pitanja koja se odnose na lično iskustvo i svakodnevne zahtjeve, potvrdne i negativne zapovijesti u okviru jednostavnog rutinskog dijaloga koji se odnosi na neposrednu situaciju i na njih jezički i nejezički reagirati, - moći pratiti standardan govor ukoliko se govori tempom sporijim od normalnog i ako mu se neko obraća direktno.
Čitanje i razumijevanje	**Učenici će:** - čitati naglas napisane riječi, kratke rečenice i kraće tekstove, - razumjeti poznate riječi i kratke rečenice i znati ih povezati sa ilustracijama, - globalno i selektivno razumjeti jednostavne kraće tekstove o poznatim sadržajima, - savladavati rečeničnu intonaciju prema zvučnom modelu, - moći pronaći određenu informaciju u jednostavnom tekstu.	**Učenici će:** - moći razumjeti kratke, jednostavne tekstove koji sadrže najfrekventniji vokabular (privatna pisma, kratke vijesti, jednostavna uputstva), - moći razumjeti glavne ideje i neke detalje u tekstu koji se sastoji od nekoliko pasusa, - moći locirati, komparirati, kontrastirati jednu ili više određenih informacija u nešto širem tekstu, -moći povremeno pogoditi značenje nepoznatih riječi prema njihovom obliku i kontekstu,

		- znati koristiti rječnik, -znati pročitati poznate i neke nepoznate riječi i pasuse iz kratkih tekstova, koji govore o svakodnevnom životu, rutinskim događanjima ili koji sadrže jednostavna uputstva, -moći pronaći određenu informaciju u tekstovima u kojima se koristi jednostavan jezik
Govor	**Učenici će:** - pravilno artikulirati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice; - reproducirati napamet naučene stihove i pjesmice; - postavljaju pitanja i daju odgovore u toku dijaloga o osnovnim temama; -učestvuju u razgovoru po modelu; - daju jednostavne informacije o sebi i porodici, opisuju u nekoliko rečenica poznatu situaciju; -vladaju najosnovnijim fondom jednostavnih, naučenih izraza, osnovnim vokabularom i osnovnim gramatičkim strukturama.	**Učenici će:** - mogu razmjenjivati rutinske informacije i voditi kratke razgovore o, za njih, važnim temama; - mogu dati kratak, jednostavan opis u okviru poznate teme za koju su lično vezani; - mogu razumjeti kratke informacije društvenog tipa, te obavljati dosta transakcija; -imati izgovor razumljiv, uprkos primijetnog stranog akcenta i grešaka fonološke prirode; -relativno dobro vladati svakodnevnim vokabularom i ograničenim brojem idioma; - biti u stanju da koriste razne jednostavne konstrukcije i neke složene; - vladati najosnovnijim gramatičkim strukturama.
Pisanje	**Učenici će:** - prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kraće rečenice; - zapisivati pojedine riječi ili kraće rečenice po modelu; - moći pisati jednostavne tekstove (niz nekoliko povezanih rečenica) lične prirode u okviru predvidivih svakodnevnih potreba i iskustva.	**Učenici će:** - biti u stanju pismeno opisati najuobičajenije svakodnevne situacije; - biti u stanju napisati kratke, jednostavne poruke (lična pisma, bilješke) u vezi sa svakodnevnim potrebama; - mogu pisati jednostavne linearne opise i sastave na veoma poznate teme (stvarne i izmišljene ličnosti, događaji, vlastiti planovi i planovi članova porodice); -biti u stanj koristiti svakodnevni osnovni vokabular i konstrukcije, te najčešće veznike.
Znanje o jeziku	**Učenici će:** Na ovom nivou prepoznati i pravilno upotrebljavati osnovne jezičke elemente uz usvajanja osnovnih znanja o jeziku.	**Učenici će:** Svjesno usvajati znanje o jeziku.

DRUGA TRIJADA

ŠESTI RAZRED

Ishodi:

Učenici će:

- moći prepoznati, upotrijebiti i odgovoriti na pozdrave i predstaviti sebe i druge u komunikaciji da bi stekli samopouzdanje i navike lijepog ponašanja prilikom javnog obraćanja,
- imenovati neke članove porodice da bi iste mogli predstavljati i opisivati,
- moći usavršiti vještinu slovkanja i pisanja riječi po diktatu,
- identifikovati razliku između imenica uz pravilnu upotrebu članova (Artikel),
- upotrebljavati upitne zamjenice da bi mogli konstruisati pitanja,
- prepoznati značenja riječi i osnovne fraze koje se tiču njih samih, njihove porodice i neposredne okoline, svakodnevnih aktivnosti, konkretne okoline, kada sagovornici govore sporo i razgovijetno,
- čitati i prevoditi vrlo kratke i jednostavne tekstove poznate tematike da bi mogli doći do traženih informacija i davati odgovore na postavljena pitanja,
- postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja koja se tiču neposrednih potreba ili vrlo poznatih tema kao npr.porodica, škola i sl. da bi razvijali vještinu i kulturu govora,
- koristiti jezičke izraze i fraze da bi mogli davati upute i naredbe,
- izražavati radnje koje se dešavaju u prezentu te za iste postavljati pitanja,
- biti u mogućnosti da upotrebom određenih fraza čestitaju rođendan, te da napišu čestitku,
- imenovati i razlikovati osnovne boje, igračke, životinje,
- biti u mogućnosti da broje i pišu do 20 da bi izrazili količinu i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi ,
- upotrebljavati jednostavne jezičke fraze za izražavanje svakodnevnih aktivnosti i iste upotrijebiti prilikom opisa dnevnih rutina u usmenoj i pismenoj formi,
- moći prepoznati i izraziti vrijeme (puni sat i pola sata) u usmenoj i pismenoj formi,
- moći imenovati i nabrojati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogli koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima,
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkog jezika u odnosu na maternji jezik,
- moći oblikovati pisanu poruku, kraće dijaloge, samostalno napisati kraći sastav ili kratku priču prema zadanom poticaju, samostalno i/ili uz pomoć nastavnika,
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta,
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i saopštenja nastavnika i učenika,
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije,
- moći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme,
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Prezent pravilnih glagola, prezent zatim jakih/nepravilnih glagola, modalnih glagola i imperativa) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Pozdravljanje: *Hallo!,Guten Tag,* *Guten Morgen,* *Auf Morgen! Auf Wiedersehen!*	Učenici će: - identifikovati pozdrave; - pozdravljati se na formalan i neformalan način; -primjeniti pozdrave u svakodnevnim situacijama;	Učenici će: -prepoznati i odgovoriti na pozdrav; -slušati i ponoviti riječi nastavnika, riječi sa CD-a i pjesmicu; -odabrati pozdrav prema dobu dana i govornoj situaciji;	Učenici će: -slobodno odgovarati na pozdrave -koristiti pozdrav kao neodvojivi dio kulturne komunikacije;
Abeceda i slovkanje Klaus= ka, el, a,u es	Učenici će: - nabrojati slova njemačke abecede; -izgovarati glasove njemačke abecede; -prepoznati slova njemačke abecede;	Učenici će: - ponavaljati glasove njemačke abecede izgovorene od strane nastavnika ili sa CD-a; -uporediti glasove i slova njemačke abecede sa glasovima i slovima b/h/s jezika; -memorisati i reproducirati kraće pjesmice; -dopunjavati izostavljena slova u riječima i riječi u jednostavnim rečenicama;	Učenici će: -dobrovoljno se uključivati u aktivnosti; -prihvatiti različitosti; - sarađivati sa drugim učenicima;
Predstavljanje: *Ich bin ... Ich heiße.... Ich komme aus Deutschland. Wie heißt du?* *Wie alt bist du? Ich bin .... Jahre alt.* *Wer ist das? Das ist...*	- nabrojati načine predstavljanja; -predstaviti sebe i druge; - upotrijebiti u vježbama (dialogu) usvojenu leksiku uz temu predstavljanje;	-slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-a); - voditi kraće dijaloge u paru sa nastavnikom ili drugim učenicima; -razlikovati upitne i izjavne rečenice po intonaciji;	-surađivati s drugim učenicima; -prihvatati pravila lijepog ponašanja; -slobodno odgovarati na pitanja; -komunicirati sa samopouzdanjem;
Škola: *das Klassenzimmer, die Schultasche, das Buch, das Heft, der Bleistift, die Tafel, die Kreide, die Bank...*	-imenovati predmete u školskoj torbi ; - imenovati nastavne predmete i predmete u učionici; -nabrojati aktivnosti vezane za školu i nastavu; - konstruisati rečenice od usvojene leksike;	-oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd. pjevati pjesmice itd.; -samostalno dovršavati započete rečenice; - odgovoriti na postavljena pitanja; - samostalno pisati i čitati; - dopunjavati tabele traženim podacima; -izabrati tačne odgovore; -pokazati spremnost za upotrebu rječnika; -demonstrirati upotrebu rječnika davanjem traženih informacija;	-uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem; -prikupljati dodatne materijale za rad; -ustrajavati u postizanju rezultata; -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje; - surađivati s drugima; -slobodno odgovarati na pitanja; -komunicirati sa samopouzdanjem;
Igračke/Igre/Boje	Učenici će: - imenovati pojedine igračke;	Učenici će: - slušati izgovoreni tekst;	Učenici će:

npr.: Das ist mein Auto. Mein Auto ist schnell. Mein Auto ist blau. Wir spielen Memory. itd. Wo ist dein Teddy**?**	- nabrojati osnovne i izvedene boje-navesti izrazitije karakteristike pojedinih igračaka; -navesti nazive igara; - kombinuju nazive igara sa nazivima igračaka;	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd.; - odgovoriti na postavljena pitanja vezana za igre i igračke; - samostalno pisati i čitati; -izabrati tačne odgovore; - pripremati i sprovoditi jednostavne dijaloge; - pjevati; - recitovati kraće pjesmice, čita rečenice i kraće tekstove; - tražiti osnovne informacije u tekstu;	-prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje; -predlagati igre i aktivnosti za uvježbavanje datih sadržaja; -doprinositi radu grupe i razreda; -braniti svoje mišljenje; -inicirati aktivnosti; -ponašati se prikladno u situacijama iz svakodnevnog života; -dobrovoljno učestvovati u aktivnostima;
Dijelovi tijela (osnovne riječi), npr.: *der Kopf, die Hand, das Auge, der Arm* itd. *Mein Kope tut weh.* *Mein Hand tut weh. Ich kann nicht schreiben*	- nabrojati osnovne dijelove tijela; - kombinirati usvojenu leksiku za izražavanje tjelesne boli (Mein Kopf tut weh / Ich habe Kopfschmerzen);	-slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-); -memorisati i reprodukovati kraće pjesmice; -usavršavati ustaljene jezičke konstrukcije uz dodavanje novih riječi;	-uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem; -prihvatiti razlike između dječaka i djevojčica; - dobrovoljno učestovati u aktivnostima; -ponašati se prikladno u situacijama iz svakodnevnog života;
Rođendan: *Mein Geburtstag ist am Samstag um 18 Uhr.eine Geburtstagsparty machen, Freunde einladen, die Torte, die Kerzen, Geschenke bekommen*	-nabrojati dane u sedmici; - objasniti način pitanja za vrijeme na satu i davanja odgovora na to pitanje (pun sat, pola sata); - prepoznati i nabrojati radnje vezane za proslavu rođendana; - prepoznati i pravilno upotrijebiti način čestitanja rođendana na njemačkom jeziku;	-usvajati jednostavne informacije; -adaptirati se situaciji; - slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-); -memorisati i reprodukovati kraće pjesmice; -usavršavati ustaljene jezičke konstrukcije uz dodavanje novih riječi; - napraviti rođendansku čestitku kao i pozivnicu za rođendansku zabavu;	- uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem; - dobrovoljno učestovati u aktivnostima; -ponašati se prikladno u situacijama iz svakodnevnog života; -inicirati aktivnosti;
Voće i povrće *Banane, Bierne, Apfel, Tomaten,Paprika....* *Ich mag Apfel.* *Die Paprika ist gelb und rot.*	Učenici će: - imenovati pojedine vrste voća i povrća; -imenovati hranu koju voli /ne voli jesti; - prepoznati jednu ili više napisanih riječi;	Učenici će: -slušati i korektno ponoviti iskaz i govor nastavnika (CD-a); -ilustrirati date sadržaje na različite načine prateći uputstva; - memorisati i recitovati kraće pjesmice; -povezati riječ i sliku; -izraziti se jednostavnim rečenicama;	Učenici će: -predlagati igre i aktivnosti za uvježbavanje datih sadržaja; -doprinositi radu grupe i razreda; -uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem; -prikupljati dodatne materijale za rad;

		-zapisati kraće riječi i rečenice;	-ustrajavati u postizanju rezultata;
Jelo i piće *Pizza, Suppe, Hamburger,Cola,Saft,Limo Edin mag Hamburger.*	- imenovati neka jela i pića; - nabrojato šta vole jesti i piti; -prepoznati zapisane riječi;	-ponavljati riječi i govor nastavnika (CD-a); -ilustrirati sadržaje; -povezati riječ i sliku; -izraziti se jednostavnim rečenicama; -zapisati riječi i kraće rečenice;	-predlagati igre i aktivnosti za uvježbavanje datih sadržaja; -doprinositi radu grupe i razreda; -braniti svoje mišljenje; - inicirati aktivnosti; -ponašati se prikladno u situacijama iz svakodnevnog života;
Životinje (domaće, divlje): *der Bauernhof, Tiere, die Kuh, das Pferd, das Schaf, der Tiger, die Schlange, dasZebra*	- imenovati neke domaće i divlje životinje; - nabrojati neke karakteristike domaćih i divljih životinja;	- oponašati izgovor ponavljanjem riječi i izraza, čitanjem tekstova i u razgovoru sa nastavnikom i učenicima, glumiti itd.; -samostalno dovršavati započete rečenice; -postavljati i odgovarati na pitanja vezana za životinje (vrsta, veličina, boja, ishrana); - samostalno pisati i čitati; - dopunjavati tabele traženim podacima; -izabrati tačne odgovore;	-uključivati se u aktivnosti sa novim samopuzdanjem; -prikupljati dodatne materijale za rad; -ustrajavati u postizanju rezultata; -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje; - surađivati s drugima; -slobodno odgovarati na pitanja; -komunicirati sa samopouzdanjem;
Brojevi 0 – 20	-prepoznati i pravilno izgovoriti brojeve od 1 do 20, te samostalno brojati; -razumjeti i prepoznati osnovne računske operacije i telefonske brojeve; -reći koliko je sati;	- prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika prema zvučnom uzorku; -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaj i situaciju;	-primjetiti razlike; -dobrovoljno se javljati; - prihvatiti različitosti; - ustrajavati u postizanju rezultata;
Imenice sa članom u jednini i množini u nominativu i akuzativu: *das Buch, die Tafel, die Bücher....*	-usvojiti i primjeniti pravilo pisanja velikim početnim slovom svih imanica u njemačkom jeziku; -nabrojati određene i neodređene članove u nominativu i u akuzativu u jednini i množini; - uporediti rodove imenica u našem i u njemačkom jeziku;	- usvojiti određene i neodređene članove u njemačkom jeziku ; - dopunjavati tabele traženim podacima; -izabrati tačne odgovore; - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice;	-primjetiti razlike; -dobrovoljno se javljati; -formulisati pravilne rečenice; -dati primjere;
Zamjenice: - Lične zamjenice u jednini i množini u nominativu - Zamjenica Sie za učtivo oslovljavanje	- nabrojati lične zamjenice; - upotrijebiti u rečenicama lične zamjenice; -imenovati zamjenicu Sie za učtivo obraćanje;	- usvojiti lične, pokazne i neodređene zamjenice; - dopunjavati tabele traženim podacima; -izabrati tačne odgovore;	-dobrovoljno se javljati; -formulisati pravilne rečenice; -primjetiti razlike; -dati primjere;

- Prisvojne zamjenice za prvo i drugo lice jednine u nominativu	- nabrojati prisvojene zamjenice za prvo i drugo lice jednine; - primjeniti usvojeno gramatičko gradivo;	- dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice;	
Glagoli: - prezent pomoćnih glagola sein i haben, - prezent pravilnih glagola, - prezent glagola können, - izražavanje želje pomoću oblika möchte - imperativ (2. lice jednine i 2. lice množine) - negativan i upitni oblik glagola,	-objasniti konjugaciju glagola u prezentu u sva tri lica jednine i množine (pomoćne glagole sein i haben, pravilne glagole te nepravilne glagole fahren, :schlafen, sehen, essen, sprechen, lesen…) identifikovati negativan i upitni oblik glagola; - upotrijebiti oblik möchte za izražavanje želje; - konjugirati glagola können u jednini i množini; - usvojiti i primjeniti imperativ za 2.lice jednine; -sve gore navedeno analizirati u rečenici, te konstruisati rečenicu;	- usvojiti konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama; - ponoviti konjugaciju na drugom primjeru; -održati efikasnost; - dopunjavati tabele traženim podacima; -izabrati tačne odgovore; - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice; - rekonstruisati riječi i rečenice; -usvaja i primjenjuje u rečenicama ; -kompletira se samopouzdanjem ; -dovodi rečenicu do perfekcije;	-komunicirati punom rečenicom; -odgovoriti i postaviti pitanja; -dobrovoljno se javljati ; -formulisati pravilne rečenice; -primjetiti razlike; -dati primjere;
Negacija nicht i kein (nominativ i akuzativ)	-definisati i objasniti negaciju nicht i negaciju kein u nominativu i u akuzativu; - uporedi negacije; -objasni upotrebu u rečenicama.	- usvojiti dvije negacije, samostalno upotrebljavati u rečenicama; -izabrati tačne odgovore; - dopunjavati izostavljene riječi, dijelove rečenice;	-primjećivati razliku -izražavati se pravilno

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
Pozdravi, komunikacijski klišeji, uljudno ophođenje i oslovljavanje	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Muzička kultura	Slušanje Govorenje Vokabular Gramatika	*Komuniciranje na maternjem jeziku:* -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- **Brojevi** 1-20	Matematika		*Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije*: -temeljno znanje i razumijevanje brojki i mjera, te sposobnost njihovog korištenja u nizu svakodnevnih situacija -spremnost da se nadvlada strah od brojki -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- **Boje**	Likovna kultura		*Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije:* -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- **Abeceda**	Matematika Likovna kultura		*Komuniciranje na maternjem jeziku* - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
- **Igračke**			*Međuljudska i građanska kompetencija:*

	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	-sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-**Pojedine domaće i divlje životinje** - **Dijelovi tijela**, - **Predmeti vezani za školu** - **Hrana** - **Porodica i dom**	Muzička kultura Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Likovna kultura Muzička kultura Moja okolina Likovna kultura Muzička kultura Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Tjelesni i zdravstveni odgoj Moja okolina Likovna kultura Muzička kultura Tjelesni i zdravstveni odgoj Matematika Moja okolina Likovna kultura Muzička kultura Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Moja okolina Likovna kultura Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Moja okolina Likovna kultura Muzička kultura Religijska kultura/Vjeronauka Moja okolina Likovna kultura Muzička kultura Religijska kultura/Vjeronauka	*Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca *Komuniciranje na maternjem jeziku*: -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) -sposobnost razumijevanja ili omogućavanje razumijevanja raznih poruka u raznim situacijama i u različite svrhe. *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca *Komuniciranje na maternjem jeziku*: -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) *Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije*: -spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog rada i obiteljskog života -sposobnost čitanja i razumijevanja različitih tekstova, prihvaćanje strategija primjerenih raznim svrhama čitanja (čitanje radi informiranja, učenja ili užitka) i raznim vrstama teksta. *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca *Komuniciranje na maternjem jeziku*: -sklonost otvorenom pristupanju tuđem mišljenju i argumentima i uključivanje u konstruktivan dijalog - razvijanje pozitivnog stava prema međukulturnoj komunikaciji. *Međuljudska i građanska kompetencija* - uvažavanje i razumijevanje različitosti vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skupina. *Međuljudska i građanska kompetencija:* -znanje o tome kako sačuvati svoje zdravlje, higijenu te prehranu vlastite obitelji *Kulturno izražavanje*: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca *Međuljudska i građanska kompetencija*: - pokazivanje interesa za druge i njihovo poštivanje - uvažavanje i razumijevanje različitih vrijednosnih sustava raznih vjerskih ili etničkih skup

Didaktičko – metodičke napomene

Šesti razred je početak nove etape u učenju prvog stranog jezika ali i vrijeme započinjanja učenja drugog stranog jezika. S obzirom da učenici imaju iskustvo u učenju prvog stranog jezika, njega svakako treba iskoristiti i u usvajanju novog – drugog stranog jezika.

U savladavanju novog stranog jezika obradit će se veliki broj istih onih tema koje su predviđene u prvim godinama učenja prvog stranog jezika, no pristup istim je različit zbog različitih uzrasta u kojima se počinje sa učenjem prvog odnosno drugog stranog jezika. Na ovom uzrastu učenici dobivaju svjestan uvid u

zakonitosti jezika koji uče. Uz razvijanje sve četiri jezičke vještine, mnogo vremena će se morati utrošiti na usvajanje leksike, pravopisa, te gramatike predviđene za ovaj razred. Na svim nivoima učenja stranog jezika neophodna je vizualizacija, u početnoj fazi učenja pogotovo. Dobro osmišljenom vizualizacijom olakšava se proces razumijevanja i pamćenja i doprinosi redukciji upotrebe maternjeg jezika na času stranog jezika. Kontinuirano uvježbavanje i sistematiziranje usvojenih znanja također će olakšati njihovo usvajanje. Zbog toga veliki broj časova treba posvetiti upravo uvježbavanju gradiva.

Učenici su na početku učenja novog stranog jezika po pravilu zainteresovani za isti. Nastavnik mora znati iskoristiti tu dobru motivaciju i u njima probuditi želju za daljim učenjem novog jezika. Tome će sigurno doprinijeti i jezičke igre te učenje pjesmi koje će učenici rado zapjevati kako na početku časa tako i pred kraj časa.

Praćenje i vrednovanje

U šestom razredu osnovne škole iskazuju se brojčane ocjene za postignute rezultate u nastavi. Ocjena iz stranog jezika odraz je cjelokupnog učenikovog odnosa prema školskim obavezama, njegovog aktivnog učešća u nastavnom procesu i pokazanih rezultata koje će nastavnik kontinuirano pratiti i ocijeniti. U tu svrhu preporučuju se češće i kraće provjere u formi kratkih petominutnih i desetminutnih testova kao i izrada dvije školske pismene zadaće (po jedna u svakom polugodištu).

Interdisciplinarni sadržaj

Programski sadržaj je međusobno povezan sa drugim predmetima. Učenici će tako učiti jezik oslanjajući se na znanje koje su stekli učenjem nekih drugih školskih predmeta ali i kombinirajući učenje stranog jezika sa aktivnostima "preuzetim" iz nekih drugih predmeta, kao npr. Maternji jezik, Likovna kultura, Muzička kultura, Moja okolina, Matematika, Geografija.

Interkulturalne vještine

Učenici će:

- upoznavati različite kulture i tradicije,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama:

Rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu. Nastavnici trebaju kroz individualizirani pristup i diferenciranu nastavu realizovati postavljene ciljeve i ishode u skladu sa kognitivnim, afektivnim i socijalnim mogućnostima učenika.

TREĆA TRIJADA

SEDMI RAZRED

Ishodi:
Učenici će:

- biti u mogućnosti da koriste glavne i redne brojeve da bi izrazili količinu, poredak i razlikovali jedninu od množine u usmenoj i pisanoj formi, da bi mogli pročitati i napisati osnovne računske operacije, datume i brojeve telefona,
- biti u mogućnosti da imenuju, nabrajaju, i opisuju aktivnosti porodičnog života (u prezentu), navode primjere aktivnosti, da ih prodiskutuju i analiziraju, te da izraze svoje mišljenje i donesu zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života,
- biti u mogućnosti da prepričaju slijed događaja, bilo da govore o svom životu ili je u pitanju slijed događaja iz priče, kako bi uočili uzročno-posljedične veze između različitih pojava i stvari,
- moći imenovati, nabrojati i opisati aktivnosti na tržnici, tj. u kupovini,
- moći prepoznati, imenovati i opisati odjeću i uspoređivati ih kako bi ih doveli u vezu sa svojim odjevanjem i odjevanjem drugih ljudi,
- moći imenovati, nabrojati i opisati nastavne predmete, predmete u školskoj torbi, učionici, školi i dvorištu škole, napraviti raspored časova, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, kako bi iste mogli koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima,
- biti u mogućnosti da prezentuju rezultate grupnog ili individualnoga rada npr. projekta ili postera na neku od obrađenih tema kako bi izrazili svoja mišljenja i stekli samopouzdanje prilikom javnog obraćanja,
- biti u mogućnosti da upoznaju, koriste i vrednuju različite izvore podataka, medije, tehnološke postupke i načine izražavanja prilikom izrade projekata što će doprinijeti njihovom cjelokupnom razvoju i omogućiti povezivanje individualnih znanja, spoznaja i iskustava s drugim,
- biti u mogućnosti da prepoznaju specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavaju razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina njemačkog jezika u odnosu na maternji jezik,
- moći oblikovati pisanu poruku, kraće dijaloge, samostalno napisati kraći sastav ili kratku priču prema zadanom poticaju, samostalno i/ili uz pomoć nastavnika,
- biti u mogućnosti da postavljaju i odgovaraju na pitanja kako bi pokazali razumijevanje teksta,
- moći sudjelovati u razgovoru na poznate teme, odgovarati na jednostavna pitanja, slijediti uputstva, reagovati na opomene i aopštenja nastavnika i učenika,
- moći slušati kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija, te prepoznati suštinu teksta koji sadrži neke nepoznate informacije,
- oći koristiti izraze i rečenice u vezi sa svakodnevnim aktivnostima, recitovati i pjevati poznate pjesme,
- moći dopunjavati obrasce i rečenice i izrađivati i prezentirati jednostavne projekte,
- moći prepoznati i razlikovati oblike glagolskih vremena (Prezent glagola, zatim jakih/nepravilnih glagola, modalnih glagola) i pravilno ih upotrebljavati u rečenicama primjenjujući osnovna pravila njihove tvorbe i upotrebe.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Skola *das Schuljahr, Deutsch, Mathe, Wann haben wir Deutsch?* *in der ersten Stunde, Deutsch finde ich super;*	Učenici će: - imenovati nastavne predmete, govoriti o svojim omiljenim predmetima; - analizirati raspored časova;	Učenici će: - čitati rečenice i kraće tekstove; - tražiti osnovne informacije u tekstu i reagirati; -dovoditi rečenicu do perfekcije, napredovati sa sigurnošću;	Učenici će: -slobodno odgovarati na pitanja; -komunicirati sa samopouzdanjem; -organizovati svoj raspored; -dati primjer;
Ljetni raspust *am Meer, in den Bergen*	-imenovati mjesta ljetovališta; - opisivati na jednostavan način svoj raspust; -uporediti aktivnosti na odmoru;	-usvojiti jednostavne informacije; - nastaviti rečenicu ubacujućiti određena ljetovališta uz određenu prepoziciju; -adaptirati se situaciji;	-dobrovoljno čitati; -slobodno odgovarati na pitanja; -komunicirati sa samopouzdanjem; -surađivati s drugim učenicima;

			- dati primjer;
Život u porodici *Ich stehe um 7 Uhr auf. Gegen Mittag komme ich nach Hause. Die Mutter ist zu Hause und wartet auf mich;*	-opisati život u porodici kratkim imenovanjima aktivnosti; - uporediti svoj život u porodici sa životom svog druga;	- povezati ponuđene riječi u rečenici; -dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici; -primijenjivati vještine čitanja i pisanja kako bi selektovali informacije;	-dobrovoljno se javljati; -surađivati s drugima; -slobodno odgovarati na pitanja; -komunicirati sa samopouzdanjem; -prihvatati odgovornost za svoj rad i ponašanje;
Praznici *Frohe Weihnachten! der Weihnachtsmann, Geschenke, der Wunschzettel...;*	-imenovati praznike; -nabrojati potrebne predmete za praznik; - dati primjer čestitanja pojedinih praznika; -analizirati aktivnosti za različite praznike;	- prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika prema zvučnom uzorku; -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije;	-slušati zahtjeve; -dobrovoljno čitati; -doprinosi radu u grupi; - obraćati pažnju na pozdrave; -formulisati rečenice;
Odlazak u kupovinu *der Supermarkt, der Einkaufswagen, zahlen, Was kostet...?;*	-imenovati mjesta kupovine; -upotrijebiti glagole bitne za kupovinu; - analizirati mogućnosti kupovine;	voditi kratke dijaloge; -postavljati konkretna pitanja i davati odgovore; -nastaviti razgovor na određenu temu; -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica;	-prihvatiti različitosti; -braniti svoje mišljenje; -adaptirati se novonastaloj situaciji; -inicirati aktivnosti;
Stanovanje *in der Stadtmitte, im Haus, in der Wohnung, im zweiten Stock, das Wohnzimmer, die Küche...;*	Učenici će: -imenovati, nabrojati i opisati prostorije u kući/stanu; -ilustrovati svoj stan;	Učenici će: - povezivati ponuđene riječi u rečenici -dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, -primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovali informacije;	Učenici će: -prepoznati kulturne razlike; -prihvatiti različitosti; -slobodno odgovarati na pitanja; -ponašati se u skladu sa situaciom;
Ljudsko tijelo, zdravlje *Wie geht es dir? Gute Besserung! Medikamente nehmen, im Bett liegen...;*	- imenovati dijelove tijela; - upotrijebiti nazive dijelova tijela u rečenicama; -planirati odlazak ljekaru;	-slušati izgovoreni tekst i reagovati neverbalno (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa tekstom, izvršavanjem uputa i naređenja, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji itd) i verbalno (ponavljanjem riječi, izraza ili rečenica , davanjem kratkih odgovora na pitanja, dopunjavanjem rečenica itd.),	-slobodno odgovarati na pitanja; -komunicirati sa samopouzdanjem; -surađivati s drugim učenicima;
Kupovina odjeće *Die Jacke gefällt mir. Ich finde die Jacke schön und modern;*	-nabrojati odjevne predmete; -upotrijebiti iste u rečenicama; - objasniti šta im se dopada a šta ne;	- prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika jezika prema zvučnom uzorku; -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaje i situacije;	-braniti svoje mišljenje; -adaptirati se novonastaloj situaciji; -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje; -inicirati aktivnosti;

		-povezivati elemente priče pomoću ilustracija;	
Brojevi do 100	-prepoznati i pravilno izgovoriti brojeve od 1 do 100, te samostalno brojati; -prepoznati redne brojeve od 1 do 100; -razumjeti i prepoznati osnovne računske operacije i telefonske brojeve; -reći koliko je sati;	- prepoznati, razlikovati i ponavljati fonološke, ritmičke, naglasne i intonacijske osobine njemačkog jezika prema zvučnom uzorku; -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, brojalica i pjesmica vezanih uz predložene jezičke sadržaj i situaciju;	-primjetiti razlike -dobrovoljno se javljati
Imenice	Učenici će: - upotrijebiti imenice sa članom u jednini u dativu (kao odgovor na pitanje wem i na pitanje wo?) -dati primjere -uporediti i konstruisati	Učenici će: -usvajati i primjenjivati u rečenicama -kompletirati sa samopouzdanjem -dovoditi rečenicu do perfekcije -mijenjati imenicu različitih rodova	Učenici će: -komunicirati punom rečenicom -odgovoriti i postavljati pitanja -izraziti se punom rečenicom -klasifikovati
Zamjenice:	-objasniti upotrebu u rečenicama prisvojnih zamjenica u jednini i množini u nominativu i akuzativu -dati primjere i uporediti u rečenicama -objasniti bezličnu zamjenicu *es* u idiomatskim izrazima (Es regnet. Wie geht es dir?) -kombinovati u rečenicama -imenovati pokazne zamjenice der / die / das u nominativu i akuzativu kao I upitne zamjenice (WelcherMantel gefällt dir? – Der!) - primjenjivati ih u rečenicama	-usvajati i primjenjivati u rečenicama -kompletirati sa samopouzdanjem -dovoditi rečenicu do perfekcije -mijenjati navedene vrste zamjenica	-primjećivati razlike -izražavati se pravilno - razvijati tačnu konverzaciju
Glagole:	-objasniti prezent nepravilnih glagola (fahren, sprechen) -objasniti prezent modalnih glagola mögen, müssen, wollen -objasniti prezent povratnih glagola -konstruirat es gibt + akuzativ - objasniti preterit glagola *sein i haben* (1. i 3. Lice) -upotrijebiti sve vrste gore navedenih glagola u rečenici - razviti tačnu konverzaciju	- usvojiti konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama - ponoviti konjugaciju na drugom primjeru -održiti efikasnost -izmjeniti rečenicu koristeći glagole	-komunicirati punom rečenicom -odgovoriti i postaviti pitanja -dobrovoljno se javljati -formulisati pravilne rečenice -primjetiti razlike -dati primjere
Pridjevi	- nabrojati neke pridjeve -upotrijebiti ih u predikativnoj upotrebi	-demonstrirati - izmjenjivati rečenicu	-odgovara slobodno -daje primjere
Rečenice	-identifikovati glavnu rečenicu (izjavna, upitna (W-Fragen, Ja / Nein-Fragen) kao i nezavisno složene rečenice (sa und, aber, den)	-usvojiti strukturu rečenice - napraviti od jedne dvije rečenice - izmjenjivati redoslijed riječi u rečenicama	-prepoznati strukturu rečenice -formulisati rečenicu -dati primjere

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
Škola **Život u porodici**	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Slušanje Govorenje Pisanje Čitanje Vokabular	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-**Ljudsko tijelo, zdravlje**	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Biologija Tjelesni odgoj		**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje:** Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
Ljetni raspust **Praznici**	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Geografija Likovna kultura		**Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Učiti kako se uči**
Brojevi	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Likovna kultura Muzička kultura Vjeronauka Matematika Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	Gramatika - Imenice sa članom u jednini i množini u nominativu i akuzativu: - Zamjenice - Glagole - Pridjevi -Rečenice	• Znanje i razumijevanje vlastitih metoda učenja, prednosti i nedostataka vlastitih vještina i kvalifikacija. • Učinkovito upravljanje vlastitim učenjem i karijerom općenito: sposobnost posvećivanja vremena učenju, samostalnosti, disciplini, upornosti i upravljanju informacijama u procesu učenja. • Sposobnost koncentriranja kroz dulje i kraće razdoblje. **Matematička pismenost i osnovna znanja iz znanosti i tehnologije** da bi se pristupilo rješavanju problema iz svakodnevnog života, npr.: • vođenje kućnog proračuna (izjednačavanje prihoda i rashoda, planiranje, štednja); • kupovanje (uspoređivanje cijena, poznavanje mjernih jedinica i mjera, vrijednost novca); • putovanje i slobodno vrijeme dovođenje u vezu udaljenosti i trajanja putovanja; uspoređivanje valuta i cijena). **Učiti kako se uči** • Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. • Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

Didaktičko – metodičke napomene
S obzirom da učenici sedmog razreda već petu godinu uče prvi strani jezik i poznaju gramatičke kategorije u bosanskom, srpskom, hrvatskom jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika. Shodno tome, didaktičko-metodičke napomene date za prvi strani jezik odnose se i na nastavu drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja, i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (VII razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.
Prije svega, neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja i metoda, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- situaciono učenje;
- interaktivno učenje;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

OSMI RAZRED

Ishodi:
Učenici će:

- predstaviti i opisati sebe, članove svoje porodice i prijatelje, njihov izgled i karakterne osobine, osjećanja i zanimanja, voditi kraće dijaloge vezane za porodicu i dom, kako bi mogli voditi razgovorena istu temu u stvarnom životu,
- imenovati, nabrajati, i opisati svakodnevne aktivnosti u slobodnom vremenu (koristiti prezent), navoditi primjere slobodnih aktivnosti, prodiskutovati i analizirati, izraziti svoje mišljenje i donijeti zaključke, kako bi uočili sličnosti i razlike u načinu života,
- imenovati, nabrojati i opisati nastavne i vannnastavne aktivnosti, pravilno upotrijebiti fraze za izražavanje naredbi, slaganja, znanja, obaveza i potreba, sposobnosti i dopuštenja, i iste koristiti u komunikaciji s nastavnikom i drugim učenicima,
- prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada (projekta ili postera) na neku od obrađenih tema, izraziti svoja mišljenja sa samopouzdanjem prilikom javnog obraćanja,
- razumjeti jednostavne i često korištene rečenice (kratke informacije o nekoj osobi, porodici, poslu, bližoj okolini...),
- razumijeti bitne stvari iz kratkih jednostavnih obavijesti i priča, daju informacije o kratkim tekstovima koje su slušali,
- pratiti standardan govor ukoliko se govori tempom sporijim od normalnog i ako mu se neko obraća direktno,
- čitati poznate i neke nepoznate riječi i pasuse iz kratkih tekstova, koji govore o svakodnevnom životu, rutinskim događanjima ili koji sadrže jednostavna uputstva,
- u svakodnevnim tekstovima (oglasi, prospekti, jelovnici, red vožnje...) pronaći konkretne informacije i razumjeti kratka jednostavna pisma,
- na javnim mjestima razumije natpise koji se često pojavljuju i snalaze se u gradu,
- razgovarati na zadanu temu,
- u razgovoru o svakodnevnim temama služiti se jednostavnim strukturama zbog ograničenog fonda riječi,

- vladati najosnovnijim fondom jednostavnih, naučenih izraza, osnovnim vokabularom i osnovnim gramatičkim strukturama,
- snalaziti se u restoranu,
- tačno piše najčešće riječi,
- pisati jednostavne tekstove lične prirode u okviru predvidivih svakodnevnih potreba i iskustva (jednostavan tekst na razglednici, lične podatke, jednostavan diktat).

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Život u porodici : im Haushalt helfen, das Zimmer aufräumen, auf die Geschwister aufpassen, den Müll wegbringen	Učenici će: -imenovati, nabrojati i opisati aktivnosti u kućanstvu , -analizira tekst,	Učenici će: - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja, - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente,	Učenici će: -slobodno odgovarati na pitanja, -komunicirati sa samopouzdanjem -dobrovoljno se javljati, -sarađivati s drugim učenicima,
Slobodno vrijeme: ins Konzert gehen, gute Musik genießen, der Zirkus, das Publikum, die Artistenummer, der Clown, auftreten, ein Museum besichtigen	Učenici će: -nabrajati i opisivati aktivnosti u slobodno vrijeme, -analizirati aktivnosti -planirati svoje slobodno vrijeme,	Učenici će: - povezivati ponuđene riječi u rečenici, -dopunjavati izostavljena slova ili riječi u rečenici, -primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovali informacije -dovoditi tijelo u određenu poziciju,	Učenici će: -prihvatiti različitosti, -dobrovoljno se javljati, -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima,
Nastavne i vannastavne aktivnosti i školske proslave: die Projektarbeit, an einem Projekt teilnehmen, ein Thema bearbeiten, sich mit einem Thema beschäftigen, eine Schulfeier organisieren, ein Theaterstück aufführen, ...	-izraziti sposobnosti i želje vezane za nastavne i vannastavne aktivnosti, - prepoznati riječi, fraze i kraće rečenice i reagovati na odgovarajući način, - planirati svoju aktivnost,	- voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd. -demonstrirati vještinu čitanja na kraćim tekstovima da bi pronašli određene informacije i detalje i reagovati verbalno i neverbalno, -dovodi tijelo u određenu poziciju,	-slušati zahtjeve, -doprinositi radu u paru, - obraćati pažnju i prepoznati želje i potrebe drugih, -raditi po uputama,
Život u gradu: der Bahnhof, die Kirche, die Brücke, die Post, das Schwimmbad, Wie komme ich zum Schwimmbad?, die erste Straße links, geradeaus, an der Ampel....	-imenovati javne ustanove u gradu i objekte bitne za život, -locirati mjesta, - planirati kretanje i snalaženje po gradu,	-voditi kratke dijaloge, -postavljati konkretna pitanja i davati odgovore, -nastaviti razgovor na određenu temu, -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica,	-slobodno odgovarati na pitanja, -komunicirati sa samopouzdanjem, -dobrovoljno se javljati, -sarađivati s drugim učenicima, -dobrovoljno čitati,
Bavljenje sportom: Sportarten, Sport treiben, trainieren, die Sporthalle, das Stadion, der Leistungssportler, ...	-nabrajati sportske aktivnosti, -primjeniti fraze u rečenici, - analizirati tekst,	-prepoznati specifičnosti izgovora i intonacije izvornih govornika i uočavati razlike u izgovoru glasova i glasovnih skupina, -mijenjati postavljeni dijalog,	-braniti svoje mišljenje, -adaptirati se novonastaloj situaciji, -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje, -inicirati aktivnosti,

		-nastaviti razgovor na određenu temu,	
Jelo, piće, odlazak u restoran: Hunger haben, Durst haben, bestellen, die Speisekarte, der Nachtisch, zahlen, die Lieblingsspeise...	Učenici će: -imenovati predmete potrebne u restoranu, -planirati odlazak u restoran, - razvijati plan,	Učenici će: -povezivati elemente priče pomoću ilustracija, - postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja, - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente,	Učenici će: -slobodno odgovarati na pitanja, -komunicirati sa samopouzdanjem, -prihvatiti različitosti, -adaptirati se novonastaloj situaciji,
Zemlje njemačkog govornog područja: Wo liegt...? grenzen an, die Einwohnerzahl, die Hauptstadt, der Fluss, das Gebirge...	-nabrojati zemlje njemačkog govornog područja i njihove glavne gradove, -ilustrovati tekst, -analizirati tekst,	-prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada (npr. projekta ili postera) na obrađenu temu, -verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje,	-slobodno odgovarati na pitanja, -komunicirati sa samopouzdanjem, -prihvatiti različitosti, -adaptirati se novonastaloj situaciji,
Imenice:	-objasniti upotrebu u rečenicama imenice sa članom u množini dativa, -dati primjere, -upotrijebiti u rečenicama, -razvijati i konstruisati rečenice,	-usvajati i primjenjivati u rečenicama, -kompletirati sa samopouzdanjem, -dovoditi rečenicu do perfekcije, -mijenjati imenicu,	-primjećivati razlike, -dobrovoljno se javljati, -formulisati pravilne rečenice, -davati primjere,
Zamjenice:	-objasniti upotrebu u rečenicama: - Lične zamjenice u dativu - Pokazne zamjenice dieser, diese, dieses - Neodređene zamjenice viele, nichts, etwas, man - Upitna zamjenica welcher, welche, welches -davati primjere, -upotrijebiti u rečenicama, -razvijati i konstruisati rečenice,	-usvajati i primjenjivati u rečenicama, -kompletirati sa samopouzdanjem, -dovoditi rečenicu do perfekcije, -mijenjati zamjenicu,	-primjećivati razlike, -dobrovoljno se javljati, -formulisati pravilne rečenice, -davati primjere,
Glagoli:	objasni konjugaciju: - glagola warden u prezentu - prezent modalnih glagola dürfen, sollen - prezent glagola sa razdvojivim prefiksom - futur I - preterit pomoćnih glagola - ich hätte za izražavanje želje - perfekt slabih glagola -davati primjere, -upotrijebiti u rečenicama, -razvijati i konstruisati rečenice,	- usvojiti konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama, - ponoviti konjugaciju na drugom primjeru, -održati efikasnost, -izmjenjivati,	-komunicirati punom rečenicom, -odgovoriti i postavljati pitanja -izraziti se punom rečenicom, -klasifikovati,
Brojevi:	-prepoznati i pravilno izgovoriti i pisati redne brojeve od 1. do 100.,te samostalno brojati, -pravilno upotrijebljavati u rečenicama,	-verbalno i neverbalno reagirati na zadatak, (crtanjem, redanjem ilustracija po određenom redoslijedu, bojenjem, povezivanjem ilustracija sa brojevima, -pokazati određeni redni broj, -mijenjati redne brojeve u različitim rečenicama,	-dobrovoljno čitati, - obraćati pažnju na izgovor i pisanje,

Prijedlozi:	-nabrojati prijedloge sa dativom, -davati primjere, -upotrijebiti ih u rečenicama,	-prepoznati prijedloge u rečenici, -mijenjati članove uz prepozicije,	-dobrovoljno se javljati, -usvojiti različitosti značenja, -formulisati pravilno rečenicu,
Rečenica:	- objasniti poredak riječi u sljedećim rečenicama: - Red riječi u zavisnosloženoj rečenici - Zavisnosloženu rečenicu sa veznikom weil - Indirektni govor u indikativu bez veznika dass.	-usvojiti nabrojane vrste rečenica, -poboljšati efikasnost -pokazati spremnost na komunikaciju, -mijenjati redoslijed riječi u rečenicama (priloške odredbe).	-formulisati rečenice i grupisati, -davati primjere.

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
-Život u porodici **-Život u gradu:**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**	**Slušanje** **Govorenje** **Pisanje** **Čitanje** **Vokabular**	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Jelo, piće, odlazak u restoran:	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Biologija**		**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca
-Zemlje njemačkog govornog područja:	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Historija** **Geografija**		-sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama **Kulturno izražavanje**: - Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca-spremnost da se koristi matematičko izražavanje kako bi se riješavali problemi za vrijeme svakodnevnog života **Učiti kako se uči** • Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. • Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.
Nastavne i vannastavne aktivnosti i školske proslave:	**-Tjelesni odgoj** **-Likovna kultura**		
Bavljenje sportom:	**-Tjelesni odgoj**		
Brojevi: **Gramatika** **Imenice** **Zamjenice** **Glagoli** **Prijedlozi** **Rečenice**	**Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost** **Matematika** **Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost**		

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja, i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (VIII razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega, neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou (sedma godina učenja), treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- situaciono učenje;
- interaktivno učenje;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

DEVETI RAZRED

Navedeni očekivani ishodi predstavljaju globalnu viziju postignuća i ne sprečavaju druge pozitivne ishode koje nastavnici svojim kreativnim radom mogu ostvariti.

Ishodi:

Učenici će:

- razumjeti dovoljno da zadovolje osnovne, konkretne potrebe. Mogu s izvjesnim naporom razumjeti samo suštinu direktnog, stvarnog, usmenog diskursa u kontekstu osrednje težine,
- razumjeti temu rasprave kojoj prisustvuju. Mogu razumjeti niz običnih riječi i veoma ograničen broj idioma u logički povezanom govornom iskazu, u kojem se raspravlja o poznatim temama ili općepoznatim stvarima,
- razumjeti iskaz ukoliko se govori sporije i koriste standardan, jasan jezik. Mogu često zahtijevati da im se nešto ponovi,
- razumjeti glavne misli i neke detalje u osrednje teškim tekstovima iz svakidašnjice koji se sastoje od dva-tri pasusa (reklame, jelovnici, raspored) i u tekstovima baziranim na činjenicama (uputstva, kratke vijesti),
- pronalaziti novu predvidivu informaciju u jednostavnom i jasno strukturiranom tekstu o poznatim temama. Mogu povremeno pogoditi značenje nepoznatih riječi prema njihovom obliku i kontekstu,
- u kontinuitetu koristiti rječnik,
- razmjenjivati rutinske informacije i voditi kratke razgovore o, za njih, važnim temama,
- znati tražiti pomoć,
- govoriti tečno, uz par zastajkivanja,
- imati razumljiv izgovor, uprkos primijetnog stranog akcenta i grešaka fonološke prirode,
- relativno dobro vladati svakodnevnim vokabularom i ograničenim brojem idioma. U stanju su da koristi razne jednostavne konstrukcije i neke složene,
- u proširenoj usmenoj produkciji praviti mnogo osnovnih grešaka koje mogu povremeno prouzrokovati nerazumijevanje,
- biti u stanju pismeno opisati najuobičajenije svakodnevne situacije,
- znati u kratkim crtama opisati neki običan događaj, ranije aktivnosti i lična iskustva, ili ono što se svakodnevno piše u njihovom okruženju (kratka pisma, bilješke, molbe, telefonske poruke),
- znati koristiti svakodnevni osnovni vokabular i konstrukcije, te najčešće veznike,
- znati napisati najčešće riječi i konstrukcije, ali prave greške kod pisanja ostalih formi i konstrukcija i daju nespretne formulacije,
- svjesno usvajati znanje o jeziku.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETNOG PROGRAMA

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	**Sposobnosti**	**Vrijednosti, stavovi, ponašanja**
Putovanja -in den Urlaub fahren, andere Länder und Leute kennen lernen, Sonne und Meer genießen, die Natur erleben, das Hotelzimmer reservieren, der Reiseprospekt, Klassenfahrt, Jugendherberge, Ankunft, Landschaft, Verkehrsmittel, eine Stadt besichtigen, Stadtrundfahrt ...;	Učenici će: -govoriti o svojim navikama, -pronaći potrebne informacije u prospektu, -opisati mjesto u kojem žive ili provode odmor, -odabrati cilj putovanja i prijevozno sredstvo, - planirati putovanje,	Učenici će: -postavljati i odgovarati na pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja, - reprodukovati dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente, - povezivati ponuđene riječi u rečenici, -primijeniti vještinu čitanja i pisanja kako bi selektovao informacije,	Učenici će: -slobodno odgovarati na pitanja, -komunicirati sa samopouzdanjem, -prihvatati različitosti, -dobrovoljno se javljati, -sarađivati s drugim učenicima, -slušati zahtjeve, -dobrovoljno čitati,
Druženje, konflikti, rješavanje problema -miteinader reden, Ratschläge geben, bei	Učenici će: -argumentovati svoju odluku, nekoga uvjeriti u njenu ispravnost,	Učenici će: - voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom, glumiti itd.,	Učenici će: -komunicirati sa samopouzdanjem, -prihvatati različitosti, -dobrovoljno se javljati,

Problemen helfen, für jemanden da sein, auf Kritik reagieren, nett zueinander sein, an andere denken, argumentieren, sich streiten, sich beruhigen...;	-reći s kime se najviše druže i zašto dolazi do nesporazuma i konflikata s prijateljima ili roditeljima,	-demonstrirati vještinu čitanja na tekstu, -postavlja konkretna pitanja i davati odgovore, -nastaviti razgovor na određenu temu, -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica,	-sarađivati s drugim učenicima, -doprinositi radu u grupi, - obraćati pažnju ili prepoznati kulturne razlike, - slobodno odgovarati na pitanja,
Dokolica -Computerspiele, Gameboy, Leselust, Telefonieren, Internet, faulenzen...;	-voditi razgovor o tome kako provode slobodno vrijeme, koliko dugo provode vremena za računarom, -predstaviti svoju omiljenu knjigu,	- postavljati i odgovarati na pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja, - reprodukovati kratke dijaloge u kojima učenici samostalno mijenjaju i kombinuju pojedine elemente, -prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada (projekta ili postera) na obrađenu temu, -verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje,	-komunicirati sa samopouzdanjem, -dobrovoljno se javljati, -saađivati s drugim učenicima, -dobrovoljno čitati,
Tradicija, legende, praznovjerja -Glücksbringer, Pech haben, Glück haben, das Kleeblatt, der Pilz, der Schornsteinfeger, das Hufeisen...;	-razgovarati o praznovjerju i iskazati svoje mišljenje, - dati opravdane razloge zašto vjeruje u određene stvari,	-voditi duže dijaloge -postavljati konkretna pitanja i davati odgovore, -nastavljaju razgovor na određenu temu, -pravilno reprodukovati izgovorene i snimljene zvučne uzorke izdvojenih riječi, rečenica,	-braniti svoje mišljenje, -adaptirati se novonastaloj situaciji, -prihvatati odgovornost za svoj rad i ponašanje, -inicirati aktivnosti,
Okoliš i zaštita okoliša -Wetterbericht, Tageshöchsttemperatur, stark bewölkt, Nebel, Regen, Wolken, die Temperatur steigt auf 10 Grad	Učenici će: -razumjeti reklamne tekstove, -razumjeti vremensku prognozu, -govoriti o vremenu, -govoriti o ekološkim problemima, -govoriti o tome kako sami doprinose zaštiti okoliša, -reći koliko svako može učiniti za zaštitu okoliša,	Učenici će: -prezentovati rezultate grupnog ili individualnoga rada (projekta ili postera) na obrađenu temu, -verbalno reagovati na verbalne i neverbalne poticaje, -dovoditi rečenicu do perfekcije, -mijenjati zamjenicu,	Učenici će: -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje, -inicirati aktivnosti, -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima, - primjećivati razlike, -komunicirati punom rečenicom,
Imenice: -Sistematizacija znanja o deklinaciji imenica.	-usvojiti deklinaciju sa određenim i neodređenim članom	-kompletirati sa samopouzdanjem, -dovoditi rečenicu do perfekcije, -mijenjati imenicu,	-klasifikovati, -dobrovoljno čitati, -doprinositi radu u grupi, - obraćati pažnju na izgovor i pisanje,
Zamjenice: - Lične i prisvojne zamjenice – sistematizacija; - Upitna zamjenica was für ein; - Neodređene zamjenice alles, einer, keiner,jeder, jemand, was; - Odnosna zamjenica der/die/das u nominativu, akuzativu i dativu, te zamjenica das,was (Das, was du gesagt hast...).	-usvojiti lične, prisvojne, upitne, neodređene i odnosne zamjenice te upotrijebiti i prepoznati ih u rečenici	-usvajati i primjenjivati u rečenicama, -kompletirati sa samopouzdanjem, -dovoditi rečenicu do perfekcije, -mijenjati zamjenicu,	-prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje, -inicirati aktivnosti, -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima,

Pridjevi: - Atributivno upotrijebljen pridjevu nominativu i akuzativu (slaba, jaka, mješovita deklinacija)	-usvojiti pridjevsku deklinaciju u NOMINATIVU (slaba, jaka i mješovita deklinacija)	-usvajati i primjenjivati u rečenicama, -kompletirati sa samopouzdanjem, -dovoditi rečenicu do perfekcije,	-prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje, -inicirati aktivnosti, -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima, - slobodno odgovarati na pitanja, -komunicirati sa samopouzdanjem, -prihvatiti različitosti, -adaptirati se novonastaloj situaciji,
Glagoli: - perfekt jakih glagola; - perfekt pomoćnih glagola; - perfekt glagola sa nenaglašenim prefiksom i glagola na –ieren; - perfekt glagola sa razdvojivim prefiksom; - glagoli sa prijedlozima - najfrekventniji (einladen zu)	Učenici će: -usvojiti perfekt kao složeno glagolsko vrijeme	Učenici će: -usvojiti konjugaciju glagola i uprotrijebiti u rečenicama, - ponoviti konjugaciju na drugom primjeru, -održati efikasnost, -izmjenjivati,	Učenici će: - formulisati rečenice i grupisati, -davati primjere, -adaptirati se novonastaloj situaciji, -prihvatiti odgovornost za svoj rad i ponašanje, -inicirati aktivnosti, -ponašati se u skladu sa utvrđenim pravilima, -slobodno odgovarati na pitanja, -komunicirati sa samopouzdanjem, -prihvatiti različitosti, -adaptirati se novonastaloj situaciji,
Rečenica: - Vremenska rečenica sa veznicima wenn i als; - Atributska rečenica sa odnosnom zamjenicom u nominativu i akuzativu; - Eliptična sporedna rečenica sa upitnomriječi (Ich weiß nicht,wo.); - Poredbena rečenica: Sie haben einen größeren Garten als wir.	-usvojiti tvorbu glavne i tvorbu zavisne rečenice, usvojiti red riječi u zavisnoj rečenici.	-usvojiti i primjenjivati pravila u rečenicama, -kompletirati sa samopouzdanjem, -dovoditi rečenicu do perfekcije.	- formulisati rečenice i grupisati, -davati primjere, -adaptirati se novonastaloj situaciji.

Međupredmetna povezanost

PREDMET NJEMAČKI	PREDMETI SA KOJIMA SE POVEZUJE	NASTAVNO PODRUČJE	KOMPETENCIJE
Putovanja	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Geografija Historija	Slušanje Govorenje Vokabular Gramatika	**Komuniciranje na maternjem jeziku:** -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima) -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama
Druženje, konflikti, rješavanje problema	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost		**Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku**: -razvijati samopuzdanje kod javnog obraćanja -razumijevanje paralingvističkih karakteristika komunikacije (kvaliteta glasa, izraz lica, držanje tijela i izražavanje pokretima

Dokolica	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Likovna kultura	**Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza.
Tradicija, legende, praznovjerja	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Građansko obrazovanje Religijska kultura / Vjeronauk	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija**: -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama
Okoliš i zaštita okoliša	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Biologija	**Komuniciranje na maternjem jeziku** - Spremnost da težimo estetskoj kvaliteti izražavanja koja nadilazi isključivo tehničku preciznost riječi/izraza. **Kulturno izražavanje**: Sposobnost umjetničkog samoizražavanja kroz čitav niz medija u skladu sa urođenim sposobnostima pojedinca **Međuljudska i građanska kompetencija**: -sposobnost konstruktivnog komuniciranja u raznim društvenim situacijama
Gramatika	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost Engleski jezik	**Učiti kako se uči** • Vlastiti koncept koji podržava spremnost mijenjanja i daljnjeg razvitka kompetencija i vlastite motivacije i povjerenja u mogućnost uspjeha. • Pozitivno prihvaćanje učenja kao cjeloživotnog učenja i aktivnosti koja obogaćuje život te smisao za inicijativu da treba učiti.

Didaktičko – metodičke napomene

Zadaci nastave njemačkog jezika su prije svega usmjereni na podsticanje interesa za učenje stranog jezika, na usvajanje elementarnih jezičkih sredstava i usvajanje strategija učenja stranog jezika. Učenici se osposobljavaju za usmenu komunikaciju u jednostavnim svakodnevnim situacijama, usvajaju ograničen fond riječi i izraza, pri čemu je prvenstveno nastavnik onaj kojeg imitiraju i za kojim ponavljaju. U ovom uzrastu učenici rado i lako uče prikazujući scenski ono što su usvojili, tako da će u razvoju vještine govora dramatizacija kratkih dijaloga često biti zastupljen oblik astavne aktivnosti.

Nakon usmenog usvajanja postepeno se prelazi na čitanje (prepoznavanje već naučenih riječi) horsko i pojedinačno, te pisanje (prvo preslikavanje, a potom prepisivanje riječi, rečenica kratkih tekstova do usvajanja pravilnog pisanja). Teme koje se obrađuju u prve tri godine učenja stranog jezika vezane su za svakodnevni život i interese učenika ovog uzrasta, kao i njihovih vršnjaka u zemljama njemačkog govornog područja. Budući da se određene teme iz razreda u razred ponavljaju, omogućeno je kontinuirano ponavljanje, uvježbavanje i proširivanje leksičkog fonda.

Učenici nastavi njemačkog jezika imaju priliku upoznati kulturu zemlja čiji jezik uče, način života njenih stanovnika kao i da prepoznaju sličnosti i razlike. Na taj način kod učenika se razvija duh tolerancije.

Učenici usvajaju i nove tehnike učenja stranog jezika kao što su repoznavanje značenja jezičkih izraza, korištenja rječnika i leksikona prilagođenih njihovom uzrastu.

U prvim godinama učenja usmjeriti pažnju na razumijevanje, ponavljanje i na usmenu komuniciranje sa zabavnim aktivnostima, kojima je cilj pobuditi, razviti i poduprijeti zainteresiranost za učenje jezika.

Nastavnik bi trebao:

- pažljivo planirati svaki sat, cilj i način rada; da priprema materijal i opremu, zadatke za učenike pojedinačno, za skupine i cijeli razred; pisati pismene pripreme za svaki sat;
- razviti vlastiti sistem praćenja i provjere napretka kod svakog učenika, i na osnovu toga planirati nastavni sat;
- slobodno oblikovati svoje sate, proširiti materijal prema datoj situaciji, sarađivati s kolegama i stručnim savjetnikom;
- primjenjivati raznovrsne oblike i metode rada;
- mjeriti efikasnost metoda rada i učenja učenika;
- proizvesti pozitivno i zabavno ozračje za učenje;
- od početka razvijati radne navike;

- razvijati komunikacijske sposobnosti;
- razvijati interkulturalne sposobnosti;
- osposobiti učenike da samostalno rade tokom sata i kod kuće;
- njegovati poštivanje drugoga tokom zajedničkog rada i takmičenja;
- držati se načela/principa jednostavnosti, idući od jednostavnih ka složenijim jezičnim ciljevima, primjerenosti i postupnosti i sl.;
- procijeniti kojim vokabularom učenici treba da ovladaju u datoj skupini i datim uslovima;
- prakticirati najprije usvajanje pravilnog izgovora auditivnim putem, a potom usmenu upotrebu izolovano ili u govornoj interakciji;
- ne prihvaćati kruto upute date u programu, udžbenicima i priručnicima, nego kreativno i fleksibilno kreirati svoj rad u okvirima zacrtanih ciljeva i ishoda, i primjereno uslovima u kojima se radi (učenici i prostor).

Praćenje i vrednovanje na ovom nivou je u službi motiviranja učenika i služi nastavniku za procjenu realizacije zadanih ciljeva i ishoda učenja.

Interdisciplinarni sadržaj

U svim je područjima sadržaj vezan uz druge školske predmete i razvoj kompetencija kojim se učenici spremaju za život i rad u društvu, ne samo u Bosni i Hercegovini nego i Evropskoj Uniji i globalnom tržištu.

Interkulturalne vještine

Upoznati kulturu naroda njemačkog govornog područja, uspoređivati je s vlastitom kulturom i razvijati pozitivan stav prema toleranciji i različitosti.

Za rad sa djecom sa posebnim potrebama (smanjene intelektualne, motoričke ili tjelesne poteškoće) pisati posebne individualne planove i sarađivati sa pedagoškom službom u školi kao i Odjelima ustanova za podršku osnovnih škola kao što su: Centar za rehabilitaciju sluha i govora kao i slabovidu djecu, te Zavodom za djecu sa poteškoćama u tjelesnom i psihičkom razvoju Tuzla.

Izvori podučavanja - Koristiti savremenu udžbeničku literaturu u skladu sa stavovima i odlukama Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona odnosno Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke Sarajevo. Nastavnici također trebaju konsultirati i eventualno koristiti po vlastitom izboru raspoloživu literaturu objavljenu u publikaciji Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine pod nazivom Katalog odobrenih udžbenika i nastavnih sredstava u Bosni i Hercegovini, za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole, za tekuću školsku godinu.

3. FRANCUSKI JEZIK

Ciljevi i zadaci programa

Ciljevi i zadaci nastave stranog jezika su:

- prvi cilj učenja stranog jezika jeste omogućavanje komunikacije, što je i esencijalna funkcija jezika. Kada se govori o komunikaciji, jezik je njeno neophodno sredstvo. Korištenje stranog jezika kao sredstva komunikacije između ljudi očituje i njegovu socijalnu funkciju.
Cilj učenja stranog jezika u nastavi prije svega podrazumijeva motivaciju bez koje nema efikasnog učenja. Probuditi intelektualnu radoznalnost učenika vezano za lingvističke i kulturološke aspekte francuskog jezika i postepeno tu radoznalost pretvoriti u potrebu za učenjem i uvijek ići dalje. Izbor tema i načina predstavljanja francuskog jezika odvijat će se u skladu sa opštom situacijom u nastavi.

Učenjem stranog jezika omogućava se:
- razvoj jezičke kompetencije učenika što predstavlja središnji, nezamjenjiv vid učenja jezika, a naročito razvijanje njegovih komunikacijskih sposobnosti
- bolje upoznavanje svih učenika sa elementima civilizacije i kulture zemlje/zemalja čiji jezik uče kao i sa njihovom vlastitom kulturom, pri čemu će ih naučiti cijeniti, ali i razumjeti i poštovati druge kulture
- uživanje u učenju svih učenika, motivaciju za učenje, učenje raznih načina razmišljanja, osposobljavanje za daljnje sudjelovanje u samostalnom pojedinačnom i/ili grupnom učenju, radu ili obuci
- priprema svih učenika za efikasno i odgovorno sudjelovanje u društvu, razvijajući njihov pozitivan stav prema kulturološkim, vjerskim i drugim različitostima koje su prisutne u njihovom društvu, stimulirajući na taj način korektno i pravedno društvo koje vrednuje takve različitosti razvija jezičku pismenost u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.
- razvijanje samopouzdanja i osjećaja samopoštovanja svih učenika, čime utiru put ka vlastitom sretnom i zdravom životu ispunjenom zadovoljstvom
- razvijanje pozitivne radoznalosti, samostalnosti i kreativnosti
- razvijanje sposobnosti pažljivog slušanja i uvažavanja mišljenja drugih
- održavanje kontinuiteta i povezanosti učenja kao cjeloživotnog procesa.

- osposobljavanje učenika za aktivno i pozitivno življenje u savremenom svijetu u kojem poznavanje stranog jezika predstavlja vid osnovne pismenosti i obrazovanja

- osposobljavanje učenika za ostvarivanje međunarodnih kontakata, te za prikupljanje informacija i komunikaciju putem elektroničkih tehnologija

- omogućavanje učenicima uživanja u učenju, razvijanje motivacije za učenje, budući da je poznavanje stranog jezika instrument za sticanje drugih znanja

- razvijanje sposobnost pažljivog slušanja i uvažavanja mišljenja drugih, istovremeno razvijajući njihovu ličnu radoznalost, samostalnost, kreativnost i poticanje sposobnost kritičkog razmišljanja

Svrha

Razvijati obrazovne, naučne, kulturne i druge aktivnosti između Bosne i Hercegovine i Republike Francuske, te Bosne i Hercegovine i drugih frankofonih zemalja (Švicarska, Belgija, Luksemburg, Kanada).
Za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz drugih predmeta, a naročito iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im dalje omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Praktične strane učenja francuskog jezika su te što je jedan od vodećih svjetskih jezika, jedini jezik koji se kao oficijelni govori na svih pet kontinenata. Prisutan je u administraciji, jezik pošte na internacionalnom nivou, jezik kulinarstva. Francuski jezik je službeni jezik u nekoliko evropskih država, jedan od službenih jezika Kanade i jedan od službenih jezika Ujedinjenih Nacija i Evropske Unije. Učenje francuskoga jezika učeniku osigurava lakšu i uspješniju integraciju u društveni, privredni i kulturni život, kao i u zajednicu više od 200 miliona govornika francuskoga jezika, te olakšava učenje drugih romanskih jezika.

Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. U tome će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija. Učenici će također učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje stečeno kroz učenje drugih školskih predmeta u okviru datih tema. Učenici će učiti francuski jezik i tokom izvanučioničke nastave, a kroz različite aktovnosti ukoliko postoje uslovi:

- Posjete Francuskom institutu u Sarajevu
- Učešće i praćenje sadržaja na godišnjem nivou tokom Dana frankofonije
- Učešće na frankofonim festivalima i drugim kulturnim događajima i međunarodnim razmjenama
- Razmjena učenika i saradnja sa školama u Francuskoj ili drugim frankofonim zemljama

Trajanje i osnovni oblici izvođenja programa

Nastava francuskog jezika realizira se kao nastava drugog stranog jezika od VI do IX razreda u osnovnim školama Tuzlanskog kantona po nivoima definisanim Zajedničkim evropskim okvirom.

Slijedeći glavne ciljeve i zadatke predmeta, fokus se stavlja na izučavanje jezika, jezičkih znanja, te sticanje najneophodnijih vještina u nastavi stranog jezika. Krajnji ishod učenja treba da rezultira sticanjem vještine ovladavanja pismenom i usmenom komunikacijom. Univerzalni principi učenja temelje se na činjenicama da svaki učenik sa sobom nosi različite predispozicije u pogledu ostvarenih vještina u učenju, ali istodobno i raznolike potrebe i interes za učenje koji su uglavnom uslovljeni različitim interesnim sferama.

U pogledu metodičko-didaktičkog pristupa u realizaciji nastave, nastavni proces izučavanja francuskog jezika zahtijeva dodatno uvođenje najnovijih metoda i metodičkih principa nastave koji potiču na razmišljanje i razumijevanje, a u konačnom planiranju i na komparativni pristup u realizaciji nastave jezika sa maternjim jezikom, te u potpunosti ostvarivanje napovoljnjijeg principa aktuelnosti u didaktici kako bi učenici preko poznatag mogli biti efikasnije poučeni o onim sadržajima koji nisu poznati. U korealaciji, se dodatno insistira na principu kompratívnog poučavanja sa elementima zajedničkog planiranja nastave maternjeg i drugih jezika sa francuskim jezikom, čime bi ishod u značajnoj mjeri bio ostvariviji.

Nastava francuskog jezika se realizira sukcesivno/paralelno u pogledu izučavanja sva četiri ključna područja: slušnje i razumijevanje, usmeno izražavanje, čitanje i pismeno izražavanje. Za realizaciju nastave koriste se:

Oblici rada u nastavi[4]

1. Frontalna nastava
2. Grupna nastava
3. Individualni oblik nastave

1. Frontalna nastava
   1. nastavnik vodi nastavni proces
   2. brzo prenošenje velikog broja obavještenja
   3. učenici u ulozi slušaoca i primaoca obaveštenja

Nedostaci: izbor gradiva prema prosjeku razreda, jednaka brzina učenja i usvajanja gradiva za sve učenike, ukalupljivanje nastave od planiranja do vrednovanja

2. Grupna nastava
   1. nastava se odvija u više grupa tako da učenici unutar grupe uče samostalno, pod nadzorom nastavnika
   2. uloga nastavnika posredna (izbor sadržaja, priprema, pomaganje, vrednovanje)
   3. učenici se grupišu u grupe jednakog ili nejednakog sastava
   4. uvod: priprema, grupisanje, podjela zadataka
   5. glavni dio: samostalni rad u grupama
   6. završni dio: zajednička rasprava

[4] http://poincare.matf.bg.ac.rs/~vladaf/Courses/PmfBl%20M%20MNR/Predavanja/mnr01-3-Nastava,%20sredstva%20i%20metodi.pdf

3. Individualni oblik nastave
    1. učenik radi sam na posebnom zadatku ili na dijelu zadatka koji čini cjelinu sa radovima drugih učenika
    2. obrazovna vrijednost ove nastave veća od frontalne, ali se gubi na vremenu
    3. upotreba računara za individualne oblike rada

Opći ishodi učenja

Oblasti, komponente i ishodi učenja za ZJNPP-a za strane jezike definisanu na ishodima učenja u BiH[5]

SLUŠANJE I RAZUMIJEVANJE SLUŠANOG

Ishodi učenja za:

Razumijevanje slušanog sadržaja

1. Tumači slušani sadržaj

2. Koristi strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju

Vokabular, jezičke strukture i fonetske zakonitosti

1. Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti

2. Procjenjuje specifičnosti izgovora slušanog sadržaja

Razumijevanje obrazaca sporazumijevanja slušanjem

1. Procjenjuje obrasce sporazumijevanja poštujući vrijednosti društva

2. Utvrđuje vrijednosti sadržaja u medijima i informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji

ČITANJE I RAZUMIJEVANJE PROČITANOG

Ishodi učenja za:

Čitanje s razumijevanjem

1. Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije

2. Primjenjuje strategije čitanja

Usvajanje vokabulara, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti

1. Koristi strategije u tumačenju nepoznatih riječi

2. Analizira jezičke strukture u kontekstu

3. Čita pravilno koristeći znakove interpunkcije i intonaciju

Upoznavanje i poštovanje vlastite i drugih kultura

1. Istražuje lingvistiku i kulturu stranog jezika

2. Procjenjuje humanističke, društvene i etičke vrijednosti

GOVOR I USMENA KOMUNIKACIJA

Ishodi učenja za:

Obilježja govornog jezika

1. Govori u skladu sa osnovnim odlikama govornog jezika

2. Koristi standardne jezičke izraze i kulturan govor

Razvijanje govora

1. Izgrađuje vještinu govora koristeći komunikacijske strategije

[5] Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za strane jezike definisana na ishodima učenja (APOSO, Mostar 2014) https://aposo.gov.ba/sadrzaj/uploads/ZJNPP-za-strane-jezike-definisana-na-ishodima.pdf

Govor u različitim kontekstima

1. Primjenjuje pravila i norme sporazumijevanja poštujući druge kulture

2. Primjenjuje govor u društvenom kontekstu

PISANJE I PISMENO SPORAZUMIJEVANJE

Ishodi učenja za:

Razvijanje pravilnog pismenog izražavanja

1. Koristi jezičke zakonitosti

2. Primjenjuje i razvija vokabular

Razvijanje funkcionalne jezičke pismenosti

1. Piše funkcionalne tekstove u svrhu efikasne komunikacije

2. Razvija književni jezik i upoznaje književno stvaralaštvo na stranom jeziku

3. Razvija jezičku pismenost u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti

Strategije pisanja, bogaćenja vokabulara i upotrebe rječnika

1. Razvija proces pisanja i kreativno pisanje

2. Obogaćuje vokabular, koristi rječnik i informacijsko-komunikacijske tehnologije

Godišnji i sedmični broj časova nastave VI RAZRED
70 časova godišnje

Ishodi:

Učenik:

- prepoznaje glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči
- razumije ograničen broj riječi i izraza, kratke dijaloge o poznatim temama, pjesmice
- razumije i reaguje na odgovarajući način na kratke usmene poruke
- prepoznaje slova i napisane riječi, te kratke rečenice
- prepoznaje poznate riječi i kratke rečenice i zna ih povezati sa ilustracijama
- čita kraće dijaloge
- pravilno artikulira glasove, naglašava riječi, poštuje ritam i intonaciju rečenice
- daje osnovne informacije o sebi
- razmjenjuje sa sagovornicima nekoliko osnovnih iskaza u vezi sa konkretnom situacijom
- prepisuje,dopunjava i samostalno piše riječi i kraće rečenice
- će na ovom nivou učenja jezika svjesno sticati znanje o jeziku, prepoznavati i pravilno upotrebljavati osnovne jezičke elemente

Sadržaji:

Saluer et prendre congé

Se présenter

Les jours de la semaine

L`école

La nature

Les loisirs

Les couleurs

Les nombres

Grammaire :

Les noms (singulier, pluriel)

Les pronoms

Les pronoms personnels

Les pronoms interrogatifs (qui? De,à qui ? Que ? De/à quoi ?

Les déterminants

Les articles (un, une, des, le, la, l`, les)

Les adjectifs possessifs (mon, ton, son, ma, ta, sa)

Les adjectifs le plus souvent utilisés (ex.triste, malheureux, beau, petit, grand)

Présent des auxiliaires: avoir/être, verbes réguliers, verbes pronominaux et verbes irréguliers: aller, faire, venir

Imperatif

Adverbes de lieu : ici, là, devant, dehors

Les nombres de 1-20

Les prépositions: à, dans, sur, avec, de

Vocabulaire:

Salutations: bonjour, salut, au revoir etc.

Se présenter:

Je m`appelle…

Je suis… C`est…etc. Qu`est-ce que c`est ? Qui est-ce ? Quel âge as-tu ?

Environnement proche: rue, jardin, arbre, parc

Ecole: enseignant, élève, livre, cahier, etc.

Les losirs, les activités quotidiennes ex. dormir, se lever, se laver, prendre l`autobus, se promener, manger

Description : il est grand/petit. Il a les cheveux noirs, bruns, blonds. De quelle couleur est… ? rouge, jaune, bleu itd

Situer un lieu, la localisation: Pardon, pour aller à...C`est loin (de).../(près) de

Aller tout droit, tourner à gauche, à droite

L`heure: quelle heure est-il? Il est...

Les jours de la semaine, les mois, les saisons

PRODUCTION ORALE

Les élèves vont:

répéter les mots du professeur ou les mots prononcés sur le cd

participer dans la conversation (questions/réponses) avec les autres élèves ou professeur

jouer des rôles, réciter, chanter et jouer aux jeux de langue, donner des instructions et ordres

PRODUCTION ECRITE

Les élèves vont:

copier des mots isolés, apprendre à écrire avec des jeux sur le CD, avec jeu de société dans lequel on crée des mots avec des lettres

ajouter, souligner, mettre les mots par ordre

écrire des phrases courtes avec les mots donnés

écrire un texte court et simple selon le modèle

COMPREHENSION ECRITE

Les élèves vont:

lire à voix haute les mots et phrases conus

savoir trouver une information dans un texte simple s`il est permis de reprendre la lecture

COMPREHENSION ORALE

Les élèves vont:

comprendre des mots isolés, des phrases simples, des questions et instructions à caractère personnel ou liées à la situation immédiate et y réagir de manière linguistique ou pas

à l`aide cosidérable (parler lentement, avec répétition, montrer ou traduire), comprendre un texte à l`oral ou à l`écrit

Godišnji i sedmični broj časova nastave VII RAZRED

70 časova godišnje

Ishodi:

Učenik:

- razumije, uz znatan napor, jednostavan formalan i neformalan razgovor. Često zahtijeva da mu se nešto ponovi
- razumije glavnu poentu u kratkim jednostavnim porukama koje sadrže neke nepoznate informacije
- razumije kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija
- u stanju je da razumije kratke, jednostavne tekstove (pisma, kratke vijesti, jednostavna uputstva)
- može razumjeti glavne ideje i neke detalje u tekstu koji se sastoji od nekoliko pasusa
- sporije čita i teže razumije čak i relativno kratke odlomke teksta
- učestvuje u razgovoru s nastavnikom i drugim učenicima
- jednostavnim rečenicama izražava svakodnevne aktivnosti ali pravi mnogo primjetnih pauza i grešaka
- u stanju je da postavi jednostavna pitanja i da odgovori na njih
- vlada najosnovnijim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju, ali još uvijek pravi mnogo osnovnih grešaka
- zna da napiše kratke, jednostavne poruke (lična pisma, bilješke) u vezi sa svakodnevnim potrebama
- uz nastavnikovu pomoć piše kratke tekstove koristeći osnovne riječi i osnovna glagolska vremena
- izrađuje jednostavne projekte

Sadržaji:

Logement

Achat au supermarché

Les vêtements

La nourriture

Les moyens de transport

Se situer dans l`espace

Mon pays la Bosnie-Herzégovine

Se présenter et présenter les membres de sa famille

Faire connaissance

S`adresser à quelqu`un

Décrire: les gens, les choses, l` humeur et l`état, l`activité présente

Poser et répondre aux questions des sujes familiers

Localiser les personnes et les choses

Demander et offrir de l`aide

Demander et donner des informations

Exprimer son accord, désaccord, ce qui nous plaît ou pas, des excuses, félicitations

Parler de manière simple de la famille, des loisirs, de son envirronement, des activités quotidiennes

Grammaire :

Article partitif

Noms avec article :

- singulier et pluriel

- pluriel régulier en–s

- quelques exemples du pluriel irrégulier (le journal – les journaux …)

Les pronoms :

- personnels atones

- personnels toniques

- interrogatifs : Qui?, De/à qui?, Que?, De/à quoi

- relatifs simples: qui, que, dont, où

Adjectifs: épithètes, possessifs, démonstratifs

Verbes (pronominaux et la négation):

- Présent (révision)

- Présent de quelques verbes irréguliers (pouvoir, vouloir, savoir, devoir)

- Impératif (révision)

- Futur proche

Adverbes de :

- lieu: ici, là, où

- temps: aujourd'hui, hier, demain, tôt, tard

- quantité: peu, assez, beaucoup, trop, très

Prépositions: à, dans, de, chez, avec etc.

Nombres jusqu`à 100

Vocabulaire :

Logement : pièces de la maison (la maison, l`appartement, la salle de bain, la chambre etc.)

les différents types de logement: la maison, l'appartement, le studio, la grande villa, etc. les différentes pièces et les lieux de la maison. les meubles, les accessoires, les éléments de décoration

Achat :

-sorte de magasins (boulangerie, patisserie etc., combien ça coûte, situations propres aux actes d'achat: acheter et payer, l'argent, demander le prix (Combien ça fait?, Combien coûte . . .? C'est combien?) Comment payer c᾽ est cher

Mon entourage, s`orienter dans l`espace

-(ville/campagne): les établissements d'une ville – la mairie, le théâtre, la bibliothèque, l'hôpital, la banque, la poste. campagne, la ferme, les animaux, jardinier, etc

Au restaurant vocabulaire: carte/menu, commander un plat, etc

Au supermaché vocabulaire ex. Situations propres aux actes d'achat, acheter et payer, etc.

Nourriture: différentes sortes de fruits, légumes, céréales etc.

Vêtements: jupe, robe, chemise etc.

Moyens de transport :

-se déplacer dans la ville

-les moyens de transport commun, prendre l'autobus, le tram, le métro, le taxi… monter/descendreac heter le ticket de métro, l'horaire du métro, à quelle heure part ?

le départ / l'arrivée

PRODUCTION ORALE

Les élèves vont :

- participer à une courte conversation avec les autres

- donner des instructions et informations

- raconter des histoires courtes, chanter et réciter

PRODUCTION ECRITE

Les élèves vont:

- créer des phrases avec les éléments donnés

- écrire de dictées courtes

- remplir des tableaux et des grilles avec les mots croisés

- résumer des textes courts

- écrire des textes courts sur un sujet familier (carte postale, lettre, plan de la ville)

COMPREHENSION ECRITE

L`élève va :

- savoir lire quelques mots connus et inconnus, des paragraphes des textes courts de la vie quotidienne
- pouvoir trouver une certaine information dans des textes dans lesquels on utilise la langue simple (carte postale, météo)
- comprendre difficilement avec plus de temps à lire les parties courtes du texte

COMPREHENSION ORALE

L`élève va:

- comprendre les questions liées à l`expérience personnelle et les demandes quotidiennes affirmatives ou négatives
- comprendre des ordres dans le cadre d`un simple dialogue de routine lié à la situation immédiate
- pouvoir suivre le discours standard si on lui parle plus lentement et si quelqu`un s`adresse directement à lui

Godišnji i sedmični broj časova nastave VIII RAZRED

70 časova godišnje

Ishodi:

Učenici:

- razumiju, uz znatan napor, jednostavan formalan i neformalan razgovor o temama koje su za njih od neposredne važnosti.
- mogu da razumiju glavnu poentu u kratkim jednostavnim porukama (uputstva, objave) i mogu da prate promjenu teme na TV vijestima
- mogu da razumiju iskaz ukoliko je jasno artikulisan standardnim jezikom i brzinom sporijom od normalne. Često zahtijevaju da im se nešto ponovi.
- u stanju su da razumiju kratke, jednostavne tekstove koji sadrže najfrekventniji vokabular
- mogu da razumiju glavne ideje i neke detalje u kraćem tekstu.
- mogu locirati i komparirati jednu ili više određenih informacija u nešto širem tekstu.
- ponekad su u stanju da pogode iz konteksta značenje nepoznatih jezičkih jedinica
- sporije čita i teže razumije duže odlomke teksta
- učenici mogu dati kratak jednostavan opis u okviru poznate teme.
- mogu razmjenjivati kratke informacije društvenog tipa (npr. pri kupovini ili obavljanju nekih usluga).
- mogu nakratko povesti razgovor, ali su rijetko u situaciji da ga nastave jer ne razumiju dovoljno.

- izgovaraju bez poteškoća neke poznate nizove ali prave dosta primjetnih pauza.
- izgovor im je općenito dovoljno jasan
- vladaju osnovnim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju, ali još uvijek prave mnogo osnovnih grešaka
- čenici su u stanju da pismeno opišu nekolicinu svakodnevnih situacija
- znaju napisati jednostavne, linearne opise i sastave na poznate teme (stvarne i izmišljene ličnosti, događaji, vlastiti planovi, planovi članova porodice)
- učenici pišu kratke tekstove koristeći osnovne riječi i osnovna glagolska vremena
- izrađuju projekte

Sadržaji:

France (Paris) Bosnie-Herzégovine

Professions

Animaux

Conditions météo

Santé

Parties du corps

Sport

Pays francophones- monuments, personnes célèbres

Se décrire et la famille, son entourage, son activité présente

S`addresser aux personnes

Poser et répondre aux questions sur des sujets abordés

Demander et donner des informations (poser et répondre aux questions, donner et confirmer les informations)

Exprimer

- accord et désaccord
- gratitude
- intérêt
- douleur

Parler de

- soi et sa famille
- loisirs
- France /Bosnie-Herzégovine
- santé
- nature

en utilisant le présent, le passé composé et le futur proche

Grammaire:

Phrase: ordre des mots dans une phrase affirmative, négative et interrogative

Phonétique : intonation de la phrase, liaison des mots

Noms

- genre: naturel et grammatical en –e, en–eur, -euse i -eur, -trice
- singulier, pluriel
- pluriel régulier en–s
- exemples de pluriel irrégulier en –x: eau-eaux, al-aux . .

Article : défini et indéfini (revision)

- partitif

Pronoms

- personnels atones

- personnels toniques

- interrogatifs: Qui?, De/à qui?, Que?, De/à quoi

- relatifs simples: qui, que, où

- indéfinis: on, tout, personne

Adjectifs

- épithète

- possessifs

- démonstratifs

- comparaison des adjectifs

Verbes

(forme affirmative, négative)

- Présent des verbes en–ir, re, oir

- Futur I

- Passé composé des verbes en–er

Adverbes de ;

- lieu: ici, là, où,

- temps: aujourd'hui, hier, demain, tôt, tard

- quantité: peu, assez, beaucoup, trop, très

- manière: bien, mal, vite, volontiers, souvent

Prépositions ;

À, dans, de, chez, avec etc.

Numéros (cardinaux) juaqu`à 1000

Vocabulaire:

France / Bosnie-Herzégovine:

Vocabulaire sur: le pays / la ville natale, la capitale, les régions, les paysages, le climat, les habitudes des gens, exprimer les ressemblances et les différences

Professions:

- la formation pour devenir / être médecin, ingénieur, vétérinaire, journaliste, interprète…

Animaux:

-sauvages, domestiques, les proverbes et les dictions quant aux animaux

Conditions (météo):

-Il fait beau, il fait mauvais, au printemps, en hiver...

Santé et parties du corps:

- être de bonne/mauvaise santé. aller voir le docteur, prendre des médicaments, avoir mal à . . .

Santé et sport ;

- entretenir le corps et la santé

- être en pleine forme,

-être sportif/ive,

- les sports collectifs, jouer à…

- les sports individuels, faire de la natation, du ski, faire du vélo,

- l'esprit sportif: savoir gagner/perdre un match

- supporter une équipe

Pays Francophones: Canada,Belge, Maroco etc.

PRODUCTION ORALE

Les élèves vont en fonction des compétences linguistiques acquises:

- participer dans la conversation avec les autres

- parler du sujet donné

- donner des instructions et des informations

- demander l`opinion

- à l`aide du professeur interpréter un texte dramatisé

PRODUCTION ECRITE

Les élèves vont:

- écrire des dictées courtes

- remplir des tableaux et la grille des mots croisés

- résumer des textes

- écrire des textes courts sur un sujet familier (carte postale, lettre, plan de la ville)

- envoyer un SMS ou un e-mail

COMPREHENSION ECRITE

Les élèves vont :

- Lire des mots et des passages connus et inconnus de textes courts qui parlent de la vie quotidienne, événements de routine ou contenant des instructions simples
- Trouver des informations spécifiques dans des textes du quotidien (par exemple des publicités, des brochures, des menus, des horaires) et comprendre des lettres courtes et simples
- Comprendre les panneaux qui apparaissent fréquemment dans les lieux publics

COMPREHENSION ORALE

Les élèves vont :

- Comprendre des phrases simples et fréquemment utilisées (par exemple de brèves informations sur une personne, sa famille, son travail, son environnement immédiat)
- Comprendre les choses importantes à partir de messages et d'histoires courts et simples
- Pouvoir donner des informations sur les textes courts qu'il a écoutés
- Suivre un discours standard s'il est prononcé à un rythme plus lent que normal et si quelqu'un s'adresse directement à eux. Ils doivent souvent demander que quelque chose soit répété.

Godišnji i sedmični broj časova nastave IX RAZRED

68 časova

Ishodi:

Učenici:

- razumiju dovoljno kako bi zadovoljili osnovne, konkretne potrebe. Mogu s izvjesnim naporom, razumjeti samo suštinu izravnog, stvarnog, usmenog diskursa u kontekstu osrednje težine.
- mogu uglavnom razaznati temu rasprave kojoj prisustvuju. Mogu razumjeti niz običnih riječi i veoma ograničen broj idioma u logički povezanom govornom iskazu u kojem se raspravlja o poznatim temama ili općepoznatim stvarima.
- mogu da razumiju iskaz ukoliko se govori sporije i koristi standardan, jasan jezik. Mogu često zahtijevati da im se nešto ponovi
- mogu razumjeti glavne misli i neke detalje u osrednje teškim tekstovima koji se sastoje od dva-tri pasusa (reklame, jelovnici, raspored) i u tekstovima baziranim na činjenicama (uputstva, kratke vijesti)
- mogu povremeno pogoditi značenje nepoznatih riječi prema njihovom obliku i kontekstu
- često moraju ponovo pročitati tekst i koristiti rječnik
- mogu razmjenjivati rutinske informacije i voditi kratke razgovore o, za njih, važnim temama. Mogu tražiti pomoć.
- govore relativno tečno, ali su još uvijek veoma primjetni različiti tipovi zastajkivanja
- izgovor je razumljiv, uprkos primjetnog stranog akcenta i grešaka fonološke prirode
- relativno dobro vladaju svakodnevnim vokabularom U proširenoj usmenoj produkciji još uvijek prave mnogo osnovnih grešaka (npr. glagolska vremena)
- učenici su u stanju da pismeno opišu najuobičajenije svakodnevne situacije
- znaju u veoma kratkim crtama opisati neki običan događaj, ranije aktivnosti i lična iskustva (kratka pisma, bilješke, molbe, telefonske poruke)
- znaju napisati najčešće riječi i konstrukcije ali i dalje prave mnogo grešaka kod pisanja i daju nespretne formulacije

Sadržaji:

Gastronomie au restaurant

Cuisine française/cuisine de Bosnie-Herzégovine, régions

Presse

Nouvelles technologies

Temps libre

Socialisation et amitié

Vacances

Ménage

Présenter ses amis ;

- décrire

- les traits de caractère fondamentaux de l'homme

- le corps humain

- activités sportives

Présenter (oralement et par écrit) son école, les activités scolaires, les sports qu'il pratique, les nouvelles technologies qui l'intéressent

Discuter, poser et répondre aux questions liées à la santé, aux activités sportives, aux médias, aux nouvelles technologies

Donner, rechercher et suivre des instructions orales et écrites concernant le fonctionnement et le mode d'utilisation des téléphones, téléphones portables, ordinateurs

Parler de son avis personnel concernant les sujets donnés

Donner des conseils, des commandes, faire et répondre à des appels,

Décrire une situation dans le passé

Décrire la situation dans le futur

Comparer les personnes et les objets

Rédiger de courts articles et interviews pour le journal de l'école, des pétitions, des messages téléphoniques

Grammaire :

Phonétique;

- l'intonation de la phrase

- liaison

- phonèmes spécifiques – voyelles, nasales

Noms;

- genre : naturel et grammatical

- pluriel régulier et irrégulier

- accord des adjectifs avec les noms

L'article;

- répétition de l'article défini et de l'article indéfini

- article partitif

Pronoms;

- les pronoms personnels en fonction de sujet et d'objet direct et indirect

et leur place dans les phrases affirmatives, négatives et interrogatives

- pronoms démonstratifs

- les pronoms interrogatifs simples : qui, que (de qui, à qui...)

- les pronoms indéfinis : on, tout, personne, chaque

- les pronoms relatifs qui, que, où, dont

Adjectifs;

- possessifs

- démonstratifs

- interrogatifs

- qualificatifs (comparaison régulière et irrégulière)

Verbes :

Forme affirmative, négative et interrogative :

- présent – répétition des verbes réguliers et apprentissage des particularités des verbes à l'infinitif en – ir, re, -oir

- futur proche

- le futur simple

- le passé composé des verbes en – er

- le passé composé des verbes auxiliaires et de quelques verbes irréguliers souvent utilisés (aller, pouvoir, devoir, faire, prendre, venir)

- imparfait

Adverbes :

- formation d'adverbes en -ment

- répétition des adverbes :

- de lieu : ici, là, où, dedans, dehors

- de temps : maintenant, encore, toujours, puis, ensuite, finalement, longtemps

- de quantité : peu, assez, beaucoup, trop, très,

Prépositions (répétition) :

à, dans, de, chez, pour, avec etc.

Numéros ;

- cardinaux jusqu'à 1000 (répétition)

- ordinaux jusqu'à 10

Phrase;

- l'ordre des mots dans les phrases affirmatives, interrogatives et négatives

Vocabulaire:

Gastronomie:

- la nourriture et les repas, situation propres à la nourriture et au restaurant, avoir faim – manger. avoir soif – boire. la table: une assiette, un verre, une fourchette, une cuillère, un couteau, une tasse. Apprécier: c'est bon, excellent, délicieux, ça a bon/mauvais goût, etc.

Socialisation et amitié:

- le/la meilleur/e ami/e, avoir de la confiance, se confier à, sortir ensemble, s'amuser bien, organiser une fête, une surprise-partie… .

- la description du caractère: bon, confiant, gai, timide, sympathique, sociable, renfermé, râleur, discret/indiscret… .

École ;

Vocabulaire

- le journal d'école,

rapporter des activités à l'école, les nouvelles de la vie scolaire

- créer les affiches représentant le système scolaire en France et chez nous, présenter son école, ses amis, ses professeurs…

Vocabulaire

- le journal d'école,

rapporter des activités à l'école, les nouvelles de la vie scolaire

- créer les affiches représentant le système scolaire en France et chez nous, présenter son école, ses amis, ses professeurs…

Médias

- les journaux, les magazines, les quotidiens

- la radio, la télé: les émissions en direct, les infos, les films, les reportages…

- les chaînes, les pubs

- l'animateur/trice,

le/la présentateur/trice

les vedettes de télé

Nouvelles technologies

- le téléphone portable, l'ordinateur: comment ça marche?

- allumer/éteindre, appuyer le bouton/la touche, envoyer/recevoir un SMS, un message, taper sur le clavier, enregistrer, imprimer

Appareils ménagers:

le réfrigérateur, la cuisinière électrique, l'aspirateur, la machine à laver la vaisselle / le linge

- la fuite d'eau, de gaz, les pannes d'électricité

- être/tomber en panne, réparer, dépanner

- les métiers: le plombier, l'électricien, le peintre, le maçon…

EXPRESSION ORALE :

Les étudiants pourront, en fonction des compétences linguistiques acquises

- mener de courtes conversations en utilisant des constructions simples

- parler sur un sujet donné

- raconter l'événement

- représenter un objet ou une personne

- donner et demander des notifications

- agir/réciter

- chanter

EXPRESSION ÉCRITE :

Les étudiants sauront écrire

- messages courts, SMS, invitations, lettres, des histoires courtes, dialogues, brèves descriptions, dictées, tableaux à remplir et mots croisés simples

COMPREHENSION ECRITE

Les étudiants vont :

- Comprendre les idées principales et certains détails dans des textes moyennement difficiles de la vie quotidienne composés de deux ou trois paragraphes (publicités, menus, horaires) et dans des textes basés sur des faits (consignes, histoires courtes).

- Trouver de nouvelles informations prévisibles dans un texte simple et clairement structuré sur des sujets familiers.

- Deviner occasionnellement le sens de mots inconnus selon leur forme et leur contexte.

- Souvent relire et utiliser le dictionnaire

COMPREHENSION ORALE

Les étudiants vont :

- Comprendre suffisamment pour satisfaire des besoins fondamentaux et concrets,

- Comprendre avec un certain effort uniquement l'essence du discours direct, réel et oral dans un contexte de difficulté modérée.

- Comprendre en grande partie le sujet de la discussion à laquelle ils participent,

- Comprendre un certain nombre de mots ordinaires et un nombre très limité d'expressions idiomatiques dans un discours logiquement connecté, dans laquelle sont abordés des sujets familiers ou des questions de connaissance commune.

- Comprendre un discours s'il est prononcé plus lentement et si un langage standard et clair est utilisé,

- Souvent exiger que quelque chose soit répété.

Didaktički i drugi uslovi za izvođenje programa

OPĆE UPUTE

Glavni cilj učenja francuskog jezika je usvajanje jezičkih znanja i sticanja vještina neophodnih za usmenu i pismenu komunikaciju na francuskom jeziku. Da bi se postigla određena komunikativna kompetencija, neophodno je ovladati fonetskim i grafijskim sistemom francuskog jezika i predviđenim gramatičkim gradivom i leksičkim fondom. Jezička građa uči se na poznatom leksičkom materijalu, a nova leksika se semantizira na usvojenim gramatičkim oblicima i strukturama.

Učenje francuskog jezika, s obzirom na opće jezičko znanje i mogućnost pozitivnog transfera, odvija se nešto sporijim tempom. Nastava se realizira paralelno u sva četiri područja: slušanje i razumijevanje, usmeno izražavanje, čitanje i pismeno izražavanje.

U prvim godinama učenja francuskog jezika treba usmjeriti pažnju na razumijevanje, ponavljanje i na usmenu komunikaciju koja će sadržavati elemente zabavnih aktivnosti koje imaju za cilj da pobude, razviju i podrže zainteresovanost učenika za učenje jezika.

Nastavnik pažljivo planira svaki čas i način rada, u skladu sa željenim ishodima učenja, kod učenika razvija radne navike i komunikacijske sposobnosti, te ih osposobljava za samostalan rad, kako tokom časa tako i kod kuće. Potrebno je također primjenjivati direktni, frontalni, grupni i individualni pristup. Veoma je važno da nastavnik ne prihvata kruto uputstva ponuđena u programu nego da kreativno i fleksibilno kreira rad primjereno uvjetima u kojima radi, kao i učenicima koje podučava.

Cjelokupno gradivo u nastavu se uvodi po osnovnim pedagoškim i psihološkim principima: od lakšeg ka težem i od poznatog ka nepoznatom. U realizaciji konkretnih nastavnih zadataka polazi se od predviđenog nivoa usvojenosti gradiva (receptivnog i produktivnog), a sistematičnim vježbanjem i ponavljanjem stepena usvajanja gradiva postepeno se "podiže" sa receptivnog na produktivni nivo.

Značajnu komponentu nastave francuskog jezika predstavlja redovno praćenje i objektivno vrednovanje učenikovog zalaganja i postignutih rezultata. Nastavnik pažljivo prati i vrednuje usvojenost svakog pojedinog područja nastave na receptivnom i produktivnom nivou, kao i cjelovitu učenikovu jezičku kompetenciju u okviru programom predviđenog gradiva.

Temelj učenja stranog jezika jeste razvoj općih kompetencija, naprimjer znanje o svijetu, akademsko znanje u naučnim i tehničkim obrazovnim oblastima i dr., a posebno jezičko-komunikativne kompetencije kao što su lingvističke, sociolingvističke i pragmatske kompetencije. Važnost se pridaje uključivanju višestrukih područja znanja, vještina i stavova pri definisanju komponenti, ishoda učenja i indikatora za učenje stranog jezika, naprimjer izvršavanje zadataka, upotreba jezičko-komunikacijskih strategija i strategija za učenje, složenih vještina razmišljanja, spremnost za saradnju s drugima, izražavanje vlastitog stava, spremnost za inicijativu, svijest o rizicima u odnosu na kulturne razlike, sposobnost refleksije o stavovima o učenju i dr., kao i važnost uključivanja ključnih kompetencija kao što su komunikacijska kompetencija na stranom jeziku, informatička pismenost (informacijska, medijska, tehnološka), učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, samoinicijativa i poduzetnička kompetencija te kulturna svijest. Pobrojane ključne kompetencije uključene su u Dokumentu kao prožimajuće teme za strane jezike u definisanim indikatorima. 4 Također, učenje stranog jezika podrazumijeva usvajanje jezičkih struktura odnosno gramatike i vokabulara i razvijanje jezičkih vještina čitanja, pisanja, slušanja i govora te se preporučuje rani početak učenja stranog jezika.[6]

DIDAKTIČKO-METODIČKE UPUTE

U skladu sa poglavljem "Svrha i trajanje nastave" nastavnik u okviru stručnog aktiva jezika, zajedno sa nastavnicima maternjeg i prvog stranog jezika treba planirati gradivo na način sukcesivno/paralelne realizacije.

[6] Zajednička jezgra nastavnih planova i programa za strane jezike definisana na ishodima učenja (APOSO, Mostar 2014) https://aposo.gov.ba/sadrzaj/uploads/ZJNPP-za-strane-jezike-definisana-na-ishodima.pdf

Nastavnik pažljivo i odgovorno planira nastavu na način da o složenosti nastavnih jednica ispoštuje princip postupnosti (od jednostavnog ka složenom).

Nastavnik treba biti pripremljen za realizaciju nastave u slučajevima da se uslovi na dan realizacije ne budu mogli blagovremeno obezbijediti. To podrazumijeva da nastavnik uvijek bude spreman ukoliko mu određena tehnologija ili nastavna sredstva ne budu bila dostupna da može realizovati uspješno nastavnu jedinicu.

Za realizaciju nastave, nastavnik će koristiti kombinaciju nastavnih metoda prema ustaljenom pedagoško-metodičko-didaktičkom principu:

1. Metoda demonstracije

2. Metoda praktičnih radova

3. Metoda crtanja i ilustrativnih radova

4. Metoda pisanja i pismenih radova

5. Metoda čitanja i rada na tekstu

6. Metoda razgovora

7. Metoda usmenog izlaganja

Dodatni efekat u izučavanju nastave francuskog jezika predstavlja aktivnost učenika kako bi se obučili da samostalno rade tokom većeg dijela časa (npr. da učenici jedni drugima provjeravaju odgovore, ispravljaju jedni drugima diktate, pomažu jedni drugima da realiziraju postavljene ciljeve itd.)

Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih, itd.

Uputstvo za nastavu

U nastavi francuskog jezika, izuzetno je važno potaći učeničko interesovanje za učenje i stvaranje ambijenta u kojem učenik na jednostavan način razumije, reproducira, uči i usvaja stečena znanja i razvija vještinu njegove upotrebe kroz govor, pisanje, čitanje i slušanje. U tom smislu nastavnik treba da favorizuje interaktivnost učenika, rad u timovima i grupama, da podstiče samostalna izlaganja i demonstracije učenika, da zadaje prigodne domaće zadatke prilagođene mogućnostima učenika i dostignutom nivou ishoda učenja.

Vrlo je važno da nastavnik na sve učeničke nastupe u procesu nastave, na rješavanje zadataka, usmena izlaganja, detaljno analizira učenički rad sa osvrtom na poboljšanje stepena usvojenosti gradiva.

Učenici u nastavi francuskog jezika treba da budu ohrabreni, podržani, treba ih podsticati na korištenje igre, dramatizacije i teatralizacije sadržaja na francuskom jeziku, nastavne jedinice povezivati sa kulturom i tradicijom države Bosne i Hercegovine i sl.

U svim slučajevima realizacije nastave, posebno je potrebno upoznati učenike sa kriterijima praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja.

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima prilikom individualnog rada, rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja

je sastavni dio nastave i treba da se obavlja često. Cilj provjere znanja je da uenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja preporuluju se češće i kraće provjere znanja putem testova, diktata, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, prezentacija i usmenog ispitivanja nakon svake obrađene nastavne jedinice uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata nastavnik prilagođava tempo i metod rada. Treba istaći da provjera znanja ne podrazumijeva uvijek ocjenjivanje. Provjera znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima koji se mogu korigovati i adaptirati u skladu sa onim što nastavnik smatra potrebnim ocijeniti tokom neke vrste pismenog ili usmenog ispitivanja. Na početku školske godine nastavnici trebaju upoznati učenike sa sistemom rada i ocjenjivanja.

Nastavnik treba da podstiče samoocjenjivanje učenika koje ga motiviše za rad i razvija aktivan odnos prema procesu učenja omogućavajući mu da bolje spozna slabije ili jače strane sopstvenih mogućnosti.

Na kraju određenog perioda-ciklusa vrši se konačno-finalno provjeravanje znanja, bilo da je riječ o internoj ili eksternoj evaluaciji, kao pokazatelju opšteg nivoa znanja.

Zaključna ocjena ne može biti niža od aritmetičke sredine, ali bi ocjene iz pismene vježbe i testova trebale biti jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene. Pismene zadaće podrazumijevaju provjeru cjelokupnog gradiva jednog polugodišta uključujući razumijevanje, gramatiku i vokabular u vezi zadatih tema (prema ljestvici ocjenjivanja Evropskog okvira za jezike)[7] dok testovi obuhvataju zadatke iz gramatike i vokabulara uključujući i jezičke vještine tokom školske godine.

Pored udžbenika u nastavi francuskog jezika mogu se koristiti.

Nastavna sredstva

1. vizuelna, auditivna i audio-vizuelna (crteži, slike, fotografije, dijagrami, grafikoni, tablice,
2. dijapozitivi, modeli, makete, aparati, instrumenti, CD, DVD filmovi, TV emisije, CD-ROM-ovi...),
3. tekstualna (udžbenici, priručnici, članci, rječnici, enciklopedije...)

Nastavna pomagala

1. alati za rad (ploče, dijaprojektor, magnetofon, radio, TV, računar...)

Nastavna tehnologija

1. tehnika s ugrađenim sadržajem obrazovanja i specifičnom didaktičkom funkcijom podučavanja i učenja (npr. računar opremljen programskim sistemom za učenje)

Obavezni oblici pismene provjere:

U toku školske godine rade se 2 pismene zadaće (po 1 u svakom polugodištu).. Njihovo koncipiranje i sadržaj treba osmisliti tako da predstavljaju što obuhvatniji presjek gradiva koje se sa učenicima obrađivalo i uvježbavalo u proteklom periodu.

Nastavnici mogu u skladu sa potrebama izmijeniti, dopuniti ili dodati do 30% sadržaja iz oblasti gramatike, fonetike, sintakse i morfologije u zavisnosti od procjene, potrebe i dostignutog nivoa ishoda učenja učenika. Isti sadržaji trebaju biti evidentirani u planu rada nastavnika za školsku godinu.

Profil i stručna sprema nastavnika za realizaciju plana i programa

Nastavu predmeta francuski jezik mogu izvoditi lica koja su završila Filozofski fakultet na odsjeku za romanistiku, studijska grupa Francuski jezik i književnost sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem (VII stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem Profesor francuskog jezika i književnosti ili drugim stručnim zvanjem gdje je francuski jezik glavni ili ravnopravan predmet u dvopredmetnij grupi, ili lica koja su završila Filozofski fakultet na Odsjeku za romanistiku, studijska grupa Francuski jezik i književnost sa završenim drugim ciklusom visokog obrazovanja po bolonjskom procesu (sa najmanje 240 ECTS) ili drugim stručnim zvanjem gdje je francuski jezik glavni ili ravnopravan predmet u dvopredmetnoj grupi.

[7] https://pro.global-exam.com/fr/blog/grille-evaluation-niveau-cecrl

Udžbenici koji se koriste

Preporučuje se upotreba udžbenika i nastavnih sredstava koji su odobreni od strane Ministarstva za obrazovanje i nauku Tuzlanskog kantona.

U realizaciji nastave francuskog jezika dozvoljeno je koristiti i druge verifikovane publikacije, priručnike, radne listove i sveske kao i odgovarajuće rječnike.

GRAMATIKA:
„La conjugaison pour tous, Bescherelle“, éditions Hatier, Paris 1997

„Nouvelle grammaire du français" édition HACHETTE, auteurs Dominique Jennepin, Ivonne Delatour, Brigitte Teyssier, Maylis Léon-Dufour, 2004

-"Bescherelle la grammaire pour tous" édition HATIER, auteurs Nicolas Laurent et Bénédicte Delaunay, 2019

UDŽBENICI:

1. Le Nouveau Taxi 1 (Guy Capelle, Robert Menand) 2008; édition HACHETTE

2. Le Nouveau Taxi 2 (Robert Menand, Laure Hutchings, Nathalie Hirschprung) 2009; édition HACHETTE

3. Adomania 1 (Corina Brillant, Sophie Erlich, Céline Himber) 2016; édition HACHETTE

4. Adomania 2 (Corina Brillant, Céline Himber) 2016; édition HACHETTE

5. Adosphère 1 (Céline Himber, Marie-Laure Poletti) 2011; édition HACHETTE

6. Adosphère 2 (Céline Himber, Marie-Laure Poletti) 2011; édition HACHETTE

7. Adosphère 3 (Fabienne Gallon, Catherine Macquart-Martin, Katia Grau) 2012; édition HACHETTE

RADNE SVESKE:
1 .Le Nouveau Taxi 1 Cahier d`activités (Guy Capelle, Robert Menand) 2008; édition HACHETTE

2. Le Nouveau Taxi 2 Cahier d`activités (Robert Menand, Laure Hutchings, Nathalie Hirschprung) 2009; édition HACHETTE

3. Adomania 1 Cahier d`activités (Corina Brillant, Sophie Erlich, Céline Himber) 2016; édition HACHETTE

4. Adomania 2 Cahier d`activités (Corina Brillant, Céline Himber) 2016; édition HACHETTE

5. Adosphère 1 Cahier d`activités (Céline Himber, Marie-Laure Poletti) 2011; édition HACHETTE

6. Adosphère 2 Cahier d`activités (Céline Himber, Marie-Laure Poletti) 2011; édition HACHETTE

7. Adosphère 3 Cahier d`activités (Fabienne Gallon, Catherine Macquart-Martin, Katia Grau) 2012; édition HACHETTE

RJEČNICI:
Standardni dvojezični rječnici raznih izdavača
Le Nouveau Petit-Robert, éditions Dictionnaires le Robert, Paris 2004
Francusko – hrvatski rječnik, édition „Školska Knjiga“ Zagreb 2003, auteur Valentin Putanec
"Le Grand Larousse illustré" édition Larousse, 2022
-"Le Petit Robert de la langue française" édition le ROBERT, auteur Alain Rey, 2006
- "Putanec" dictionnaire français-croate, auteur Valentin Putanec, 2001
„Le Robert et CLE International - dictionnaire du français“ édition Clé International, auteur Josette Rey-Debove, 2013

8. ARAPSKI JEZIK

ARAPSKI JEZIK – DRUGI STRANI JEZIK

DRUGA TRIJADA

ŠESTI RAZRED

Prva godina učenja - Prvi stepen elementarnog znanja
Uloga i značaj

Tokom procesa obrazovanja, a u okviru nastave stranih jezika, neophodno je razvijanje svijesti o poznavanju dva ili više stranih jezika. Evropska Unija je multietnička zajednica čiji su opstanak i prosperitet uvjetovani višejezičnošću. Rezultat takvih razmišljanja je i stav Vijeća Evrope da svaki građanin Evrope mora poznavati najmanje dva strana jezika.

Stoljećima Bosna i Hercegovina ima civilizacijske i privredne veze sa Bliskim i Srednjim istokom, kao i sjevernom Afrikom, gdje se u više od 20 zemalja sa više od 250 miliona govornika kao zvanični jezik koristi arapski. Pored toga, više od 35 miliona ljudi kao drugi strani jezik koristi arapski jezik. Značajno je napomenuti da je u jednom periodu naše historije nemali broj književnika pisao djela na arapskom jeziku. Sve prethodno spomenuto govori u prilog neophodnosti učenja arapskog jezika kao jednog od stranih jezika tokom osnovne škole.

Cilj učenja arapskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na arapskom jeziku o različitim temama iz svakodnevnog života. Proširivanje opće kulture učenika kroz upoznavanje s načinom života i tradicijom zemalja u kojima se govori arapski jezik. Kroz učenje stranog jezika kod učenika se razvija svijest: o značaju višejezičnosti, duhu tolerancije, kosmopolitizmu, toleranciji, humanizamu i internacionalizmu.

Zadaci

- razvoj sve četiri jezičke vještine,
- ovladavanje osnovnim leksičkim, fonetskim i gramatičkim minimumom,
- upoznavanje sa kulturom naroda čiji se jezik izučava i razumijevanje i poštivanje drugih kultura;
- razvijanje motivacije za učenje jezika i zadovoljstva u učenju,
- razvijanje samopouzdanja i samopoštivanja,
- razvijanje samostalnosti i kreativnosti,
- razvijanje sposobnosti slušanja i međusobnog uvažavanja,
- osposobljavanje učenika za samostalno korištenje različitih izvora znanja, odnosno ovladavanje strategijama učenja (naučiti kako učiti).

Ciljevi	Očekivani rezultati / ishodi učenja
▪ učenje jezika, a ne o jeziku ▪ razvijanje pozitivnog stava prema učenju jezika ▪ razvijanje radoznalosti i kreativnosti ▪ razvijanje razumijevanja i logičkog pamćenja ▪ razvijanje temeljitosti, predanosti i preciznosti u učenju jezika ▪ razvijanje samostalnosti u govoru - putem igara, pjesme i plesa učiniti ▪ da učenje arapskog jezika bude zabavno ▪ postupan prelaz ka čitanju i pisanju jednostavnih riječi i rečenica	▪ ljubav i spremnost za učenje arapskog jezika ▪ razumijevanje jednostanih sadržaja na arapskom jeziku ▪ sloboda i samostalnost u govoru ▪ čitanje riječi, vezanih za konkretan pojam (samostalno upotrebljenih) ▪ čitanje jednostavnih rečenica ▪ prepisivanje riječi i kratkih sadržaja ▪ kratki usmeni i pismeni odgovori

Specifičnosti arapskog pisma će usloviti i početnu fazu učenja arapskog jezika. Neophodno je, uz učenje osnovnih fraza, usvojiti: osnovne oblike slova; varijante pisanja slova; kratke i duge vokale; sukun; tašdid; tanwin; vezivanje slova u riječi i kraće rečenice. Koristiti jezička znanja koje su učenici stekli tokom učenja BHS-jezika i prvog stranog jezika i komparativnom metodom voditi učenike da sami dolaze do određenih zaključaka.

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
- Pozdravljanje i upoznavanje **- Porodica i prijatelji** **- Kuća** **- Svakodnevni život** **- Škola** **- Bliža okolina** **- Odjevni predmeti**	Učenici će znati: - Pozdravljanje na formalan i neformalan način - Predstaviti sebe i druge - Imenovati članove svoje uže porodice - Opisati jednostavnim rečenicama (imenskim) i ograničenim brojem riječi ljude i predmete u kući - Imenovati predmete u školskoj torbi i učionici - Brojati od 1 do 10 - Reći koliko je sati (puni sat) - Nabrojati dane u sedmici - Nabrojati ograničen broj odjevnih predmeta	Lične zamjenice ('ana, 'anta, 'anti, huwa, hiya, nahnu) Upitne zamjenice (man, ma) Pokazne zamjenice (hara, harihi) Vokativna partikula "ya" Potvrdne i odrične riječi (na`am, la) Upitne partikule (hal, 'a) Prijedlozi (fi, min, 'ila, `ala) Upitna riječ "'ayna" Kategorija roda Prepoznavanje gramatičkog ženskog roda (okruglo "ta") Brojevi (1 do 10)	Učenici će: Učiti samo osnovni vokabular, koji će biti osnova za tvorbu kratkih (imenskih) rečenica. Kroz dijalog (igre, pjesmice, ponavljanje, prepoznavanje, i druge vježbe) uvježbavati osnovni vokabular.

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave

SLUŠANJE I RAZUMIJEVANJE:
Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagirati
1) neverbalno, npr.:
- gestikulacijom predstaviti ono što su čuli,
- slaganjem slika redoslijedom koji proistekne iz teksta kojisu čuli,
- pokazivanjem na određene ilustracije koje se odnose na riječi koje su učenici čuli odnosno povezivanjem slike sa tekstom koji čuju,
- podvlačenjem riječi koje su učenici čuli
2)verbalno, npr.:
- ponavljanjem određenih riječikoje je izgovorio nastavnik ili koje su čuli sa kasetofona
- davanjem kratkih odgovora na nastavnikova pitanja ili pitanja koja su čuli sa kasetofona

ČITANJE I RAZUMIJEVANJE:
Učenici će prepoznati jednu ili više napisanih riječi ili rečenica i reagirati:
1) neverbalno, npr:
- gestikuliranjem, imitiranjem- povezivanjem pisanih riječi i odgovarajućih ilustracija,
- podvlačenjem pojedinih riječi,
2) verbalno, npr:
- kraćim pismenim ili usmenim odgovorima na pitanja,
- dopunjavanjem izostavljenih slova ili riječi u tekstu
- povezivanjem ponuđenih riječi utekstu…itd.

GOVOR:
Učenici će:
- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa kasetofona;
- voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom; - pjevati;
- recitovati kraće pjesmice; - glumiti..itd.

PISANJE
Učenici najprije preslikavaju slova koja suprije toga usmeno usvojili, a potom postepeno usvajaju i pravilan način njihovog pisanja kroz vježbe poput:
- popunjavanja slova (npr: Gdje su nestala slova? - nastavnik ispisuje riječi na tablu, izostavljajući određena slova koje učenici treba da popune)
- rekonstruiranje riječi od ponuđenih slova, - takmičenje u pisanju brojeva itd.

Didaktičko – metodičke napomene
Šesti razred je početak nove etape u učenju prvog stranog jezika ali i vrijeme započinjanja učenja drugog stranog jezika. S obzirom da učenici imaju iskustvo u učenju prvog stranog jezika, njega svakako treba iskoristiti i u usvajanju novog – drugog stranog jezika.
U savladavanju novog stranog jezika obradit će se veliki broj istih onih tema koje su predviđene u prvim godinama učenja prvog stranog jezika, no pristup istima je različit zbog različitih uzrasta u kojima se počinje sa učenjem prvog odnosno drugog stranog jezika. Na ovom uzrastu učenici dobivaju svjestan uvid u zakonitosti jezika koji uče. Uz razvijanje sve četiri jezičke vještine, mnogo vremena će se morati utrošiti na usvajanje leksike, pravopisa, te gramatike predviđene za ovaj razred. Na svim nivoima učenja stranog jezika neophodna je vizualizacija, u početnoj fazi učenja pogotovo. Dobro osmišljenom vizualizacijom olakšava se proces razumijevanja i pamćenje i doprinosi redukciji upotrebe maternjeg jezika na času stranog jezika. Kontinuirano uvježbavanje i sistematiziranje usvojenih znanja također će olakšati njihovo usvajanje. Zbog toga veliki broj časova treba posvetiti upravo uvježbavanju gradiva.
Učenici su na početku učenja novog stranog jezika po pravilu zainteresovani za isti. Nastavnik mora znati iskoristiti tu dobru motivaciju i u njima probuditi želju za daljim učenjem novog jezika. Tome će sigurno doprinijeti i jezičke igre te učenje pjesmica koje će učenici rado zapjevati kako na početku časa tako i pred kraj časa.

Praćenje i vrijednovanje
U šestom razredu osnovne škole iskazuju se brojčane ocjene za postignute rezultate u nastavi. Ocjena iz stranog jezika odraz je cjelokupnog učenikovog odnosa prema školskim obavezama, njegovog aktivnog učešća u nastavnom procesu i pokazanih rezultata koje će nastavnik kontinuirano pratiti i ocijeniti. U tu svrhu preporučuju se češće i kraće provjere u formi kratkih petominutnih i desetominutnih testova kao i izrada dvije školske pismene zadaće (po jedna u svakom polugodištu).

Interdisciplinarni sadržaj
Programski sadržaj je međusobno povezan sa drugim predmetima. Učenici će tako učiti jezik oslanjajući se na znanje koje su stekli učenjem nekih drugih školskih predmeta ali i kombinujući učenje stranog jezika sa aktivnostima «preuzetim» iz nekih drugih predmeta, kao npr. Maternji jezik, Likovna kultura, Muzička kultura, Moja okolina, Matematika, Geografija.

Interkulturalne vještine
Učenici će:
- upoznavati različite kulture i tradicije,
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama:
Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

TREĆA TRIJADA

SEDMI RAZRED

Druga godina učenja - Prvi stepen elementar nog znanja

Cilj učenja arapskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na arapskom jeziku o različitim temama iz svakodnevnog života. Proširivanje opće kulture učenika kroz upoznavanje s načinom života i tradicijom zemalja u kojima se govori arapski jezik. Kroz učenje stranog jezika kod učenika se razvija svijest: o značaju višejezičnosti, duhu tolerancije, kosmopolitizmu, humanizamu i internacionalizmu.

Zadaci

- razvoj sve četiri jezičke vještine ;
- ovladavanje osnovnim leksičkim, fonetskim i gramatičkim minimumom;
- upoznavanje sa kulturom naroda čiji se jezik izučava i razumijevanje i poštivanje drugih kultura;
- razvijanje motivacije za učenje jezika i zadovoljstva u učenju; razvijanje samopouzdanja i samopoštivanja;
- razvijanje samostalnosti i kreativnosti;
- razvijanje sposobnosti slušanja i međusobnog uvažavanja;
- osposobljavanje učenika za samostalno korištenje različitih izvora znanja, odnosno ovladavanje strategijama učenja (naučiti kako učiti).

Ciljevi	Očekivani rezultati / ishodi učenja
▪ nastaviti sa naglašavanjem ciljeva koji su dati u prvoj godini učenja; ▪ učenje jezika, a ne o jeziku ; ▪ razvijanje pozitivnog stava prema učenju jezika ; ▪ razvijanje radoznalosti i kreativnosti; ▪ razvijanje razumijevanja i logičkog pamćenja; ▪ razvijanje temeljitosti, predanosti i preciznosti u učenju jezika; ▪ razvijanje samostalnosti u govoru; ▪ putem igara, pjesme i plesa učiniti da učenje arapskog jezika bude zabavno; ▪ postupan prelaz ka čitanju i pisanju riječi i rečenica.	▪ ljubav i spremnost za učenje arapskog jezika; ▪ razumijevanje jednostavnih sadržaja na arapskom jeziku; ▪ sloboda i samostalnost u govoru; ▪ čitanje riječi, vezanih za konkretan pojam (samostalno upotrebljenih); ▪ čitanje jednostavnih rečenica; ▪ prepisivanje riječi i kratkih sadržaja; ▪ kratki usmeni i pismeni odgovori; ▪ popunjavanje slova i riječi; ▪ razvijanje samopouzdanja u izražavanju; ▪ prepoznavanje zadovoljstva i koristi pri proširivanju znanja arapskog jezika.

Specifičnosti arapskog pisma će usloviti i rad u drugoj godini učenja arapskog jezika (VII razred). Usvajanje grafičke strukture slova (po grupama slova), kratki i dugi vokali, pisanje tanwina, pisanje određenog člana, "sunčevih" i "mjesečevih" slova. S obzirom da je drugi strani jezik zastupljen sa dva časa sedmično, treba uzeti u obzir da će pojedini učenici imati problema sa arapskom grafijom.

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
Proširivanje tema **-Pozdravljanje i upoznavanje** **- Porodica i prijatelji** **- Kuća** **- Svakodnevni život** **- Škola**	Učenici će znati: - pozdravljanje na formalan i neformalan način; - predstaviti sebe i druge; - imenovati članove svoje uže porodice; - opisati jednostavnim rečenicama (imenskim) i ograničenim brojem riječi ljude i predmete u kući; - imenovati predmete u školskoj torbi i učionici; - brojati od 1 do 10 ;	-Lične zamjenice: -('ana, 'anta, 'anti, huwa, hiya, nahnu) -Upitne zamjenice: - (man, ma, kam) -Pokazne zamjenice: -(hara, harihi, ralika, tilka) -Potvrdne i odrične riječi: -(na`am, la) -Upitne partikule: - (hal, 'a) -Prijedlozi:	Učenici će: -učiti samo osnovni vokabular, koji će biti osnova za tvorbu kratkih (imenskih) rečenica; -kroz dijalog (igre, pjesmice, ponavljanje, prepoznavanje crtanje i druge vježbe) uvježbavati osnovni vokabular.

- Bliža okolina **- Odjevni predmeti** **- Hrana i piće**	- reći koliko je sati (puni sat) ; - nabrojati dane u sedmici ; - nabrojati ograničen broj odjevnih predmeta ; - nabrojati nekoliko osnovnih prehrambenih proizvoda i vrsta pića.	- (fi, min, 'ila, `ala) -Sekundarni prijedlozi: -(tahta, fawqa, 'amama, wara'a) -Upitna riječ: -“'ayna”; Prepoznavanje gramatičkog ženskog roda: -(okruglo “ta”) -Brojevi: - (1 do 10) -Pridjevi: - (kabir, sagir, qasir, tawil, \amil i drugi frekventni pridjevi) -Boje: - (osnovne) -Razlomljeni plural: -(nekoliko usvojenih imenica)

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave

SLUŠANJE I RAZUMIJEVANJE:

Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagovati :

1) neverbalno, npr.:
- crtanjem;
- razvrstavanjem slika;
- povezivanjem slike i teksta;
- označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji;
- navikavanje na izgovor i intonaciju izvornih govornika (zvučni zapisi).

2) verbalno, npr.:
- davanjem kratkih odgovora na nastavnikova pitanja ili pitanja koja su čuli sa kasetofona;
- dopunjavanjem teksta.

ČITANJE I RAZUMIJEVANJE :

Učenici će:
- čitati kraće tekstove naglas i u sebi;
- tražiti određene informacije u tekstu i reagovati:

1) neverbalno, npr.:
- crtanjem, razvrstavanjem slika, pridruživanjem slike tekstu, označavanjem tačnih i netačnih tvrdnji.

2) verbalno, npr.:
- davanjem kraćih odgovora; - dopunjavanjem teksta;
- rješavanjem jednostavnijih zadataka sa višestrukim izborom.

GOVOR:

Učenici će:
- recitovati, pjevati;
- postavljati jednostavna pitanja;
- odgovarati na pitanja; - igrati ulog;
- učestvovati u dramatizacijama;
- pripremati i sprovoditi jednostavne dijaloge.

PISANJE:

Učenici će:
- prepisivati pojedinačne riječi i kraće tekstove;
- rekonstruisati riječi;
- dopunjavati izostavljene riječi;
- od ponuđenih riječi rekonstruisati kraće rečenice;
- prepoznavanje i korištenja slova koja ne postoje u bosanskom jeziku (qaf, sad, y□ n itd.).

Didaktičko-metodičke napomene i preporuke
S obzirom da učenici sedmog razreda već petu godinu uče prvi strani jezik i poznaju gramatičke kategorije u bosanskom, srpskom, hrvatskom jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika. Shodno tome, didaktičko-metodičke napomene date za prvi strani jezik odnose se i na nastavu drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja, i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (VII razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.
Prije svega, neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:
- dinamičnost i kreativnost;
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja ;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio), kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.
Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.
Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.
Korelacija među predmetima
Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz bosanskog, srpskog, hrvatskog i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz bosanskog, srpskog, hrvatskog jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.
Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost, potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova, odnosno interdisciplinarnih projekata.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje
Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, diktata (10 do 15 minuta) nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima.
Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadaće, u svakom polugodištu po jedna.

Interkulturalne vještine
Učenici će:
- upoznavati različite kulture i tradicije;
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama
Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

OSMI RAZRED
Treća godina učenja - Prvi stepen elementarnog znanja

Cilj
- osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na arapskom jeziku o različitim temama iz svakodnevnog života - proširivanje opće kulture učenika kroz upoznavanje s načinom života i tradicijom zemalja u kojima se govori arapski jezik
- kroz učenje stranog jezika kod učenika se razvija svijest: o značaju višejezičnosti, duhu tolerancije, kosmopolitizmu, toleranciji, humanizmu i internacionalizmu

Zadaci
- razvoj sve četiri jezičke vještine
- ovladavanje osnovnim leksičkim, fonetskim i gramatičkim minimumom
- upoznavanje sa kulturom naroda čiji se jezik izučava i razumijevanje i poštivanje drugih kultura
- razvijanje motivacije za učenje jezika i zadovoljstva u učenju
- razvijanje samopouzdanja i samopoštivanja
- razvijanje samostalnosti i kreativnosti
- razvijanje sposobnosti slušanja i međusobnog uvažavanja
- osposobljavanje učenika za samostalno korištenje različitih izvora znanja, odnosno ovladavanje strategijama učenja (naučiti kako učiti)

Ciljevi	Očekivani rezultati / ishodi učenja
▪ učenje jezika, a ne o jeziku ▪ razvijanje pozitivnog stava prema učenju jezika ▪ razvijanje radoznalosti i kreativnosti ▪ razvijanje razumijevanja i logičkog pamćenja ▪ razvijanje temeljitosti, predanosti i preciznosti u učenju jezika ▪ razvijanje samostalnosti u govoru ▪ putem igara, pjesme i plesa učiniti da učenje arapskog jezika bude zabavno ▪ čitanje i pisanje jednostavnih sintagmi i rečenica	▪ ljubav i spremnost za učenje arapskog jezika ▪ razumijevanje jednostavnih sadržaja na arapskom jeziku ▪ sloboda i samostalnost u govoru ▪ čitanje riječi vezanih za konkretan pojam (samostalno upotrebljenih) ▪ čitanje i pisanje jednostavnih sintagmi i rečenica ▪ prepisivanje riječi i kratkih sadržaja ▪ kratki usmeni i pismeni odgovori ▪ dopunjavanje riječi i rečenica

Neophodno je ponoviti osnovne fraze i provjeriti da li su usvojeni: osnovni oblici slova; varijante pisanja slova; kratki i dugi vokali; sukun; tašdid; tanwin; pisanje određenog člana; vezivanje slova u riječi, sintagme i kraće rečenice.

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
-Pozdravljanje i upoznavanje **- Opisati porodicu, sebe i druge** **- Kuća** **- Svakodnevni život** **- Škola (sportske i kulturne aktivnosti)** **- Nabrojati aktivnosti u slobodno vrijeme** **- Koristiti brojeve do 20 (bez objašnjavanja inkongruencije)** **- Iskazivanje starosti** **- Proslava rođendana, praznika**	Učenici će znati: - Pozdravljanje na formalan i neformalan način - Predstaviti sebe i druge - Imenovati članove svoje uže porodice - Opisati jednostavnim rečenicama (imenskim) i ograničenim brojem riječi ljude i predmete u kući - Imenovati predmete u školskoj torbi i učionici - Brojati od 1 do 10 - Reći koliko je sati (puni sat) - Nabrojati dane u sedmici - Nabrojati ograničen broj odjevnih predmeta	- Određeni i neodređeni član - Elementarna imenska rečenica -Upitna rečenica - Gramatički ženski rod (nastavci za ž.r.) - Osnovne boje (muški i ženski rod) - Pokazne zamjenice (za bliže i dalje objekte) - Lične zamjenice (jednina i 1. lice množine) - Pridjevi (najčešće upotrebljavani) - Prijedlozi (fi, min, 'ila, `ala) - Particip aktivni - Upitni izraz (min ayna) - Brojevi (do 20)	Učenici će: -Učitisamo osnovni vokabular, koji će biti osnova za tvorbu kratkih sintagmi i (imenskih) rečenica -Kroz dijalog (igre, pjesmice, ponavljanje, prepoznavanje, crtanje i druge vježbe) uvježbavati osnovni vokabular -Vokabular treba proširivati u skladu sa temama koje se obrađuju

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave

SLUŠANJE I RAZUMIJEVANJE

Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagovati:

1) neverbalno, npr.:
- gestikulacijom predstaviti ono što su čuli,
- bojenjem navedenih predmeta /osoba
- lijepljenjem, odnosno slaganjem slika redoslijedom koji proistekne iz teksta koji su čuli,
- pokazivanjem na određene ilustracije koje se odnose na riječi koje su učenici čuli, odnosno povezivanjem slike sa tekstom koji čuju,
- podvlačenjem i bojenjem ilustracija koje se odnose na riječi koje su učenici čuli,
- izvođenjem uputstava koje nastavnik izgovara ili koja čuju sa kasetofona,

2) verbalno, npr.:
- ponavljanjem određenih riječi koje je izgovorio nastavnik ili koje su čuli sa kasetofona,
- davanjem kratkih odgovora na nastavnikova pitanja ili pitanja koja su čuli sa kasetofona.

ČITANJE I RAZUMIJEVANJE

Učenici će prepoznati jednu ili više napisanih riječi, sintagmi ili rečenica i reagovati:

1) neverbalno, npr.:
- gestikuliranjem, imitiranjem
- povezivanjem pisanih riječi i odgovarajućih ilustracija

2) verbalno, npr.:
- kraćim pismenim ili usmenim odgovorima na pitanja,
- dopunjavanjem izostavljenih riječi ili sintagmi u tekstu,
- povezivanjem ponuđenih riječi u tekstu…itd.

GOVOR
Učenici će:
- ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa kasetofona,
- voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom,
- pjevati,
- recitovati kraće pjesmice, - glumiti..itd.

PISANJE
Učenici najprije prepisuju riječi koje su prije toga usmeno usvojili, a potom postepeno usvajaju i pravilan način njihovog pisanja kroz vježbe poput:
- popunjavanja sintagmi i rečenica (npr: Gdje su nestale riječi?),
- nastavnik ispisuje sintagme/rečenice na tabli, izostavljajući određene riječi koje učenici treba da popune),
- rekonstruisanje riječi od ponuđenih slova, - takmičenje u pisanju brojeva itd.

DEVETI RAZRED
Četvrta godina učenja - Prvi stepen elementarnog znanja

Cilj učenja arapskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na arapskom jeziku o različitim temama iz svakodnevnog života. Proširivanje opće kulture učenika kroz upoznavanje s načinom života i tradicijom zemalja u kojima se govori arapski jezik. Kroz učenje stranog jezika kod učenika se razvija svijest o značaju višejezičnosti, duhu tolerancije, kosmopolitizmu, toleranciji, humanizmu i internacionalizmu.

Zadaci
- razvoj sve četiri jezičke vještine,
- ovladavanje osnovnim leksičkim, fonetskim i gramatičkim minimumom,
- upoznavanje sa kulturom naroda čiji se jezik izučava i razumijevanje i poštivanje drugih kultura,
- razvijanje motivacije za učenje jezika i zadovoljstva u učenju,
- razvijanje samopouzdanja i samopoštivanja,
- razvijanje samostalnosti i kreativnosti,
- razvijanje sposobnosti slušanja i međusobnog uvažavanja,
- osposobljavanje učenika za samostalno korištenje različitih izvora znanja, odnosno ovladavanje strategijama učenja (naučiti kako učiti).

Ciljevi	Očekivani rezultati / ishodi učenja
▪ Učenje jezika, a ne o jeziku ▪ Razvijanje pozitivnog stava prema učenju jezika ▪ Razvijanje radoznalosti i kreativnosti ▪ Razvijanje razumijevanja i logičkog pamćenja ▪ Razvijanje temeljitosti, predanosti i preciznosti u učenju jezika ▪ Razvijanje samostalnosti u govoru ▪ Putem igara, pjesme i plesa učiniti da učenje arapskog jezika bude zabavno ▪ Čitanje i pisanje jednostavnih sintagmi i rečenica	▪ Ljubav i spremnost za učenje arapskog jezika ▪ Razumijevanje jednostavnih sadržaja na arapskom jeziku ▪ Sloboda i samostalnost u govoru ▪ Čitanje riječi vezanih za konkretan pojam (samostalno upotrebljenih) ▪ Čitanje i pisanje jednostavnih sintagmi i rečenica ▪ Prepisivanje riječi i kratkih sadržaja ▪ Kratki usmeni i pismeni odgovori ▪ Dopunjavanje riječi i rečenica

Neophodno je: ponoviti osnovne fraze i provjeriti da li su usvojeni: sukun; tašdid; tanwin; pisanje određenog člana; pisanje tanwina u akuzativu; nastavci gramatičkog ženskog roda; lične i pokazne zamjenice.

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
- Opisati školu **- Aktivnosti u nastavi** **- Kupovina (voće, povrće, brojevi)** **- Izražavanje vremena (puni sati)** **-Opisati slobodne aktivnosti (sportske, kulturne i dr.)** **-Porodica i članovi porodice (zanimanja)** **-Opisati (grad, kuću, sobu)**	Učenici će znati: -predstaviti sebe i druge, -imenovati članove svoje uže porodice, njihova zanimanja i interesovanja, -opisati jednostavnim rečenicama (imenskim i glagolskim) i ograničenim brojem riječi ljude i predmete u kući, -imenovati predmete u školskoj torbi i učionici, -nabrojati ograničen broj voća i povrća i neke osnovne prehrambene artikle, -brojati od 1 do 100, -koristiti redne brojeve do 12 za izražavanje punih sati, -nabrojati dane u sedmici, -iskazivati posjedovanje putem pronominalnih sufiksa i genitivne veze.	- Lične zamjenice (množina) - Pridjevi - Komparacija pridjeva - Pravi prijedlozi - Genitiv poslije prijedloga - Iskazivanje posjedovanja pomoću pronominalnih sufiksa (jednina 1. lice množine) - Genitivna veza - Izražavanje glagola "imati" - Dvojina - Pravilna množina - Pokazne zamjenice (oblici koji nisu urađeni) - Perfekat - Direktni objekat (akuzativ) - Brojevi do 100 - Redni brojevi do 12	-Učenici proširuju vokabular u okviru zadanih tema i koriste ga za konstruisanje jednostavnih atributivnih sintagmi, genitivne veze; imenske i glagolske rečenice -Kroz dijalog (igre, pjesmice, ponavljanje, prepoznavanje, crtanje i druge vježbe) uvježbavati osnovni vokabular -Vokabular treba proširivati u skladu sa temama koje se obrađuju -Postepeno uvoditi sinonime za leksiku koju je usvojila većina učenika

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave

SLUŠANJE I RAZUMIJEVANJE

Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagovati:

1) neverbalno, npr.:
-gestikulacijom predstaviti ono što su čuli,
-bojenjem navedenih predmeta/osoba,
-pokazivanjem na određene ilustracije koje se odnose na riječi koje su učenici čuli odn. povezivanjem slike sa tekstom koji čuju,
-izvođenjem uputstava kojenastavnik izgovara ili koja čuju sa kasetofona,

2)verbalno, npr.:
-ponavljanjem određenih sintagmi i rečenica koje je izgovorio nastavnik ili koje su čuli sa kasetofona,
-davanjem kratkih odgovora na nastavnikova pitanja ili pitanja koja su čuli sa kasetofona.

ČITANJE I RAZUMIJEVANJE

Učenici će prepoznati jednu ili više napisanih sintagmi ili rečenica i reagovati:

1) neverbalno, npr.:
-gestikuliranjem, imitiranjem
-povezivanjem pisanih sintagmi i odgovarajućih ilustracija,

2) verbalno, npr.:
-kraćim pismenim ili usmenim odgovorima na pitanja,
-dopunjavanjem izostavljenih sintagmi u tekstu,
-povezivanjem ponuđenih riječi u tekstu…itd.

GOVOR

Učenici će:
-ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa kasetofona,
-voditi kraće dijaloge u parovima sa drugim učenicima ili sa nastavnikom,-pjevati,
-recitovati kraće pjesmice, -glumiti itd.

PISANJE

Učenici najprije prepisuju riječi koje su prije toga usmeno usvojili, a potom postepeno usvajaju i pravilan način njihovog pisanja kroz vježbe poput:

-popunjavanja sintagmi i rečenica (npr.: Gdje su nestale riječi?

- nastavnik ispisuje sintagme/rečenice na tabli, izostavljajući određene riječi koje učenici treba da popune),

-rekonstruisanje riječi od ponuđenih slova,

-takmičenje u pisanju brojeva itd.,

-samostalno konstruisanje sintagmi, imenskih i glagolskih rečenica na osnovu materijala koji je usvojen.

Didaktičko-metodičke napomene i preporuke za VII, VIII i IX razred (2. Strani jezik)

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovoj trijadi (VII, VIII i IX razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče slobodu i kreativnost ideja te razvija njegove kulturne, estetske i intelektualne vrijednosti i sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou (treća godina učenja) treba istaći poseban značaj motivacije, kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki. Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada
- podsticanje inicijative učenika
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata
- upotreba savremenih tehničkih sredstava
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje
- analiziranje teškoća u procesu učenja
- upoznavanje učenika sa kriterijima učenja itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici svjesno stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti finu ravnotežu.

Po pitanju slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga, a prije njihovih slušanja nastavnik odgovarajućim aktivnostima priprema učenike za uspješno prihvatanje sadržaja.

Mada komunikativan pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika, da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji nastavnih sadržaja, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila, kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti kontrolisano (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, diktati) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Korelacija među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz bosanskog, srpskog, hrvatskog jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz bosanskog, srpskog, hrvatskog jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije i umjetnosti, što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike međuljudskih odnosa. Određeni nastavni sadržaji, koji se obrađuju u ovom razredu, povezani su sa biologijom (okolina, životna sredina), fizikom i hemijom. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa korespondentima iz zemlje čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija. Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost, potrebna je saradnja kolega u školi i, po mogućnosti, zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom rada u parovima, individualnog izlaganja, tumačenja i razumijevanja. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba, po mogućnosti, da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, upitnika, diktata (10-15 min.) nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo, produbljuje, proširuje ili mijenja pedagoški pristup. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje. Provjeravanje znanja provedeno prema unaprijed utvrđenim kriterijima, sa insistiranjem na pozitivnim stranama učenja, predstavlja pomoć i učeniku i nastavniku. Tokom školske godine rade se dva pismena zadatka, u svakom polugodištu po jedan. Ocjena na pismenom zadatku treba da bude jedan od ključnih faktora za formulisanje konačne ocjene.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže prilika, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

10. TURSKI JEZIK

TURSKI JEZIK – DRUGI STRANI JEZIK

DRUGA TRIJADA

UVOD

Nastavni plan i program za podučavanje nekog jezika je, ustvari, dobro razrađen plan sa precizno definiranim detaljima, sadržajima i objašnjenjima u okviru postavljenih ciljeva. Jezik je osnovno sredstvo komunikacije. Zato se ovaj Nastavni plan i program bazira na upotrebi jezika u svakodnevnom životnom okruženju i zasniva se na pragmatičkom pristupu, koji, također, možemo nazvati i „praktičnim pristupom".

Preporuka za učenje, podučavanje i analizu nekog jezika treba da ima širok spektar upotrebe i izučavanja jezika. S obzirom da ovaj usvojeni pristup smatra članovima društva one koji koriste neki jezik i ono što nauče, prevashodno kao „društveni akteri", odnosno oni koji se nalaze u poziciji da u različitim situacijama, u određenom području i posebnim zadacima ovaj pristup koriste (nije ograničen samo na jezik), možemo reći da je ovakav pristup orijentiran na rad u pravom smislu riječi. Radnje koje su ovdje navedene, osim što su dio jezičkih nastavnih sadržaja, one su i dio jedne šire društvene veze. Upravo je riječ ta šira društvena veza koja omugućava upotpunjavanje nekog značenja. Znači govorimo o „zadacima" kada su jedan ili više pojedinaca u stanju da ostvare neku radnju upotrebljavajući svoje sopstvene vještine. Zbog toga pristup orijentiran na rad, kao jedan društveni faktor zajedno sa spoznajom, emotivnim izvorom i izborima koje koristi i posjeduje neki pojedinac ističe sve njegove sposobnosti. Prema tome, svako korištenje i učenje jezika možemo okarakterisati na sljedeći način: Upotreba jezika, koja podrazumijeva njegovo učenje, obuhvata radnje koje se ostvaruju od strane pojedinca i društvenih aktera kojim se usavršavaju komunikacijske sposobnosti u pravom smislu riječi. Kako bi ispunili svoje zadatke, ljudi će primijeniti strategije koje im se čine najpogodnijim. Da bi sudjelovali u jezičkim aktivnostima i jezičkim procesima, koji podrazumijevaju proizvodnju i dobivanje tekstova sa specifičnim tematskim područjem, primijenit će sposobnosti koje posjeduju, u raznim uvjetima, ograničenjima i kontekstima. Kao rezultat ovih aktivnosti učesnik će naići na promjene koje idu ka poboljšanju ili pogoršanju njegovih kompetencija. (Zajednički referentni okvir za jezike, 6–7, maj, 2006)

ŠESTI RAZRED

Prva godina učenja - Prvi stepen početnog znanja

Cilj nastave turskog jezika u šestom razredu osnovne škole, kao drugog stranog jezika, je razvijanje svijesti o postojanju drugih jezika i mogućnosti komuniciranja na nekom drugom jeziku koji nije naš maternji. Učenje stranog jezika učeniku treba da olakša razumijevanje drugih i različitih kultura i tradicija i jača motivaciju za učenje stranih jezika. Učenik treba da se osposobi da na turskom jeziku komunicira na osnovnom nivou o temama iz svog neposrednog okruženja. Učenje stranog jezika treba da podstakne njegovu maštu, radoznalost i kreativnost.

U nastavi turskog jezika u šestom razredu osnovne škole treba težiti dostizanju nivoa A 1.2 Evropskog okvira za strane jezike u slušanju i razumijevanju i čitanju i razumijevanju, odnosno A1.1 u govoru i pisanju.

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	Učenik će: ▪ prepoznavati glasove, naglasak, ritam i intonaciju u jeziku koji uči ▪ razumjeti ograničen broj riječi i izraza, kratke dijaloge o poznatim temama, pjesmice ▪ razumjeti i reagovati na odgovarajući način na kratke usmene poruke
Čitanje i razumijevanje	▪ prepoznavati slova i napisane riječi, te kratke rečenice ▪ prepoznavati poznate riječi i kratke rečenice i znati ih povezati sa ilustracijama ▪ čitati kraće tekstove
Govor	▪ pravilno artikulisati glasove, naglašavati riječi, poštovati ritam i intonaciju rečenice ▪ davati osnovne informacije o sebi i svom okruženju ▪ opisivati u nekoliko rečenica poznatu situaciju služeći se pritom ograničenim brojem osnovnih riječi i zapamćenih rečeničnih shema ▪ razmjenjivati sa sagovornicima nekoliko osnovnih iskaza u vezi sa konkretnom situacijom
Pisanje	▪ prepisivati, dopunjavati i samostalno pisati riječi i kraće rečenice
Znanje o jeziku	▪ učenik će na ovom nivou učenja jezika svjesno stjecati znanje o jeziku, prepoznavati i pravilno upotrebljavati osnovne jezičke elemente

TEMATSKI NASTAVNI SADRŽAJI

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
-A – BE – CE Kelimeler **-Tanışalım mı?** **-Canım ailem** **-Manavda** **-Arkadaşım Mirela** **-Yaşasın** **-Okulumuz** **-Dünyamız** **-Canım Annem**	Učenici će znati: -Alfabet kroz turcuzme, - predstaviti sebe ili druge, pozdraviti se, odgovoriti na pozdrave, - pričati o sebi i svojoj porodici, predtaviti svoju porodicu, - nabrojati te pokazati dijelove tijela, - predstaviti razna zanimanja, - brojati predmete, - locirati ljude i Predmete, - izraziti - dopadanje -ideju posjedovanja (*, benim evim..).*	Učenici će učiti o tome i koristiti: -ZAMIJENICE: Bu ne? Bu Kim? İşaret ve kişi zamirleri, temel sıfatlar -SUFIKS ZA MNOŽINU: Sayılar ve Çokluk Eki -PRISVOJNOST: İyelik eki, ünlü düşmesi ve ünsüz yumuşaması Meslekler öğretilecek ve mesleklerin üzerinden sıfatlar tekrar edilecek -PIDJEVI: Ucuz / Pahalı Ne kadar? Kaç Lira? gibi kalıplar -Brojevi: Sıra sayı sıfatları -Predikativi: Var / yok -Padeži: Bulunma hâl eki Hâl Ekleri -Glagolska vremena : Şimdiki zaman	Učenici će učiti samo osnovni vokabular koji se odnosi na date teme, npr.: -Abeceda: *KrozTurcizme te Za početni oblik po pet riječi za svako slovo* -Pozdravljanje te upoznavanje *İyi günler,* *Merhaba,, görüşmek üzere, itd.* -Predstavljanje: *Benim adım …Adım…Bu …,* itd. *Bu nedir? Bu kim?Kaç yaşındasın?* -Članovi uže porodice: *anne, baba, kardeş, kız ,kardeş.büyükanne, dede* *Moje tijelo, znati pokazati te obogatit vokabular.* - Kupovina: *meyve* *Sebze, mevsimler – Manavda satılan ürünlerin hangi mevsim meyvesi olduğundan hareketle aylar/ mevsimler öğretecek.* - Dragı prıjatelju.... Ülkeler, milliyet, dil. - Naša škola: -defter, masa, kalem, kitap… - Naš svijet: *Iklim, coğrafi güzelikleri, hayvanalar, hava durumu,...* -Draga mama: Anneler günü, anne ve ben...

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave
RECEPCIJA
a) SLUŠANJE I REAGOVANJE:
Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagovati:
1) neverbalno, npr.: imitiranjem nastavnika ili neke popularne ličnosti (npr. iz crtića), gestikuliranjem, glumljenjem, izvršavanjem uputstava, pokazivanjem određenih ilustracija koje se odnose na riječi koje im se usmeno upućuju, crtanjem, bojenjem navedenih predmeta/osoba navedenim bojama, podvlačenjem ili bojenjem riječi koje im se usmeno upućuju, lijepljenjem slika, redanjem slika itd.
2) verbalno, npr.: ponavljanjem riječi koje je izgovorio nastavnik ili koje su čuli sa kasetofona, davanjem kratkih odgovora na pitanja nastavnika ili pitanja koja su čuli sa kasetofona, popunjavanjem praznina riječima odabranim sa zidnih karata na kojima se te riječi nalaze itd.
b) ČITANJE I REAGOVANJE:
Učenici će prepoznati jednu ili više napisanih riječi ili uputa i reagovati:
1) neverbalno, npr.: gestikuliranjem, glumljenjem (npr. *tužan, sretan),* pokazivanjem, biranjem ili povezivanjem pisanih riječi i odgovarajućih ilustracija, crtanjem, pravljenjem/oblikovanjem stvari , bojenjem ili podvlačenjem samo određenih riječi (npr. onih koje označavaju neku aktivnost, raspoloženje, brojeve itd.), raspoređivanjem ilustracija po određenom redu prema pisanim uputstvima itd.
2) verbalno, npr.: davanjem kratkih pismenih ili usmenih odgovora na pitanja, zamjenjivanjem ilustracija u tekstu ponuđenim riječima, povezivanjem riječi u stupcu A sa odgovarajućim ilustracijama u stupcu B, zamjenjivanjem inicijala punim riječima ili popunjavanjem praznina odgovarajućim riječima itd.

PRODUKCIJA

a) GOVOR:

Učenici će:

-ponavljati riječi nastavnika ili riječi izgovorene sa kasetofona,
-učestvovati u razgovoru (pitanja/odgovori) sa drugim učenikom/učenicima ili nastavnikom,
-igrati uloge, recitovati, pjevati i igrati jezične igre,
-davati uputstva i naredbe

b) PISANJE:

Učenici će:

prepisivati izolovane riječi, učiti pisati pomoću igara na CD-u, pomoću društvene igre u kojoj se sastavljaju riječi od slova, društvene igre u kojoj se slažu pločice sa slovima jedna na drugu, zamjenjivati inicijale punim riječima, ubacivati, podvlačiti, redati riječi po određenom redoslijedu, od ponuđenih riječi sastavljati kraće rečenice, pisati kratki, jednostavan tekst prema tekstu modelu, samostalno napisati kratki tekst (čestitku, razglednicu SMS poruku).

Didaktičko – metodičke napomene

Šesti razred je početak nove etape u učenju prvog stranog jezika ali i vrijeme započinjanja učenja drugog stranog jezika. S obzirom da učenici imaju iskustvo u učenju prvog stranog jezika, njega svakako treba iskoristiti i u usvajanju novog – drugog stranog jezika.

U savladavanju novog stranog jezika obradit će se veliki broj istih onih tema koje su predviđene u prvim godinama učenja prvog stranog jezika, no pristup istim je različit zbog različitih uzrasta u kojima se počinje sa učenjem prvog odnosno drugog stranog jezika. Na ovom uzrastu učenici dobivaju svjestan uvid u zakonitosti jezika koji uče. Uz razvijanje sve četiri jezičke vještine, mnogo vremena će se morati utrošiti na usvajanje leksike, pravopisa, te gramatike predviđene za ovaj razred. Na svim nivoima učenja stranog jezika neophodna je vizualizacija, u početnoj fazi učenja pogotovo. Dobro osmišljenom vizualizacijom olakšava se proces razumijevanja i zapamćivanja i doprinosi redukciji upotrebe maternjeg jezika na času stranog jezika. Kontinuirano uvježbavanje i sistematiziranje usvojenih znanja također će olakšati njihovo usvajanje. Zbog toga veliki broj časova trebaposvetiti upravo uvježbavanju gradiva.

Učenici su na početku učenja novog stranog jezika po pravilu zainteresovani za isti. Nastavnik mora znati iskoristiti tu dobru motivaciju i u njima probuditi želju za daljim učenjem novog jezika. Tome će sigurno doprinijeti i jezičke igre te učenje pjesmica koje će učenici rado zapjevati kako na početku časa tako i pred kraj časa.

Interdisciplinarni sadržaji

Učenici će također učiti jezik i proširivati svoj vokabular oslanjajući se na znanje koje su stekli učenjem nekih drugih školskih predmeta, npr:

- kroz crtanje, slikanje, ples, oblikovanje itd (Likovna kultura*, ples*)
- kroz sportove i igre (Tjelesni i zdravstveni odgoj)
- slušanjem i pjevanjem omiljene vrste muzike (Muzička kultura)
- matematika, priroda i društvo, geografija

Interkulturalne vještine

Učenici će se:

- upoznavati sa kulturom svoje zemlje i učiti da je bolje poštuju i cijene,
- upoznavati se sa nekim osnovnim razlikama izmedju njihove kulture i kulture naroda sa turskog govornog područja (npr. razlike u upotrebinekih pozdrava u turskom jeziku i u maternjem jeziku učenika, npr.*dobro jutro i dobar dan /Günaydın, iyi günler),*
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je prirodan za kulturu zemlje čiji jezik uče. Ovo može podrazumijevati npr. uzvike (lijepo!) güzel! *dikkat et!* (pazi!) *bak!* (gle!) yaşa! (zivio!) hej! (hey!) itd.

Učenje kako učiti

Učenici će da:

- razvijaju pozitivan stav prema učenju jezika,
- budu odgovorni i aktivni u situacijama kada se uči jezik,
- koriste ključne metode iz prakse pri radu u parovima ili malim grupama,
- ocjenjuju svoje aktivnosti i aktivnosti svojih drugova iz razreda, kao i nivo svog i njihovog znanja u odnosu na postavljene ciljeve

Praćenje i vrijednovanje
U šestom razredu osnovne škole ocjene se iskazuju brojčano, a ocjena treba da bude odraz cjelokupnog učenikovog odnosa prema školskimobavezama, njegovog aktivnog učešća u nastavnom procesu i pokazanih rezultata. Ocjenjuju se usmeni i pismeni odgovori. Pored dvije školske pismene zadaće preporučuju se i kraće provjere znanja (petominutni i desetominutni testovi).

Rad sa djecom sa posebnim potrebama
Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

TREĆA TRIJADA

SEDMI RAZRED

Druga godina učenja – funkcionalno osnovno znanje

Cilj nastave turskog jezika u sedmom razredu osnovne škole, kao drugog stranog jezika, je razvijanje komunikacijskih sposobnosti, omogućiti učenicima uživanje u učenju te ih motivirati na učenje. Izučavanje još jednog stranog jezika treba da pomogne učenicima da pozitivno odgovore na izazove svijeta koji se brzo mijenja. Učenje jezika pruža šanse učenicima da otvorenije prihvataju različitosti, da imaju više poštovanja prema drugima. Nastava i učenje treba da pomogne učenicima da steknu neophodna znanja koja će doprinijeti njihovom ukupnom intelektualnom razvoju. U nastavi turskog jezika kao drugog stranog jezika, u sedmom razredu osnovne škole, treba težiti dostizanju nivoa A 1.3 Evropskog okvira za strane jezike (funkcionalno početno znanje).

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	▪ Učenici razumiju, uz znatan napor, jednostavan formalan i neformalan razgovor; često zahtijevaju da im se nešto ponovi. ▪ Razumiju glavnu poentu u kratkim jednostavnim porukama koje sadrže neke nepoznate informacije. ▪ Razumiju kraće tekstove sastavljene od poznatih informacija.
Čitanje i razumijevanje	▪ U stanju je da razumije kratke, jednostavne tekstove (pisma, kratke vijesti, jednostavna uputstva). ▪ Može razumjeti glavne ideje i neke detalje u tekstu koji se sastoji od nekoliko pasusa. ▪ Sporije čita i teže razumije čak i relativno kratke odlomke teksta.
Govor	▪ Učenici učestvuju u razgovoru s nastavnikom i drugim učenicima. ▪ Jednostavnim rečenicama izražavaju svakodnevne aktivnosti ali prave mnogo primjetnih pauza i grešaka. ▪ U stanju su da postave jednostavna pitanja i daju odgovor na njih. ▪ Vladaju najosnovnijim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju, ali još uvijek prave mnogo osnovnih grešaka.
Pisanje	▪ Učenici znaju da napišu kratke, jednostavne poruke (lična pisma, bilješke) u vezi s svakodnevnim potrebama. ▪ Uz nastavnikovu pomoć pišu kratke tekstove koristeći osnovne riječi i osnovna glagolska vremena. ▪ Izrađuju jednostavne projekte.
Znanje o jeziku	▪ Na ovom nivou učenja učenici prepoznaju, upotrebljavaju i stječu znanja o jeziku.

TEMATSKI NASTAVNI SADRŽAJI

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
- TATİL **- ÇOCUK BAYRAMI** **- DAMAK TADI** **- ESKİ ZAMANLAR** **- OYUN** **- HAYDİ ALIŞVERİŞE** **- GELECEK** **- GİZEMLİ DÜNYAMIZ**	Učenici će znati: - predstaviti sebe i članove svoje porodice, opisati mjesto gdje su proveli raspust - vršiti upoznavanje; - obraćati se ljudima; - opisivati: - ljude i predmete; - neka raspoloženja i stanja; - trenutnu aktivnost; -postavljati i odgovarati na pitanja koja se odnose na obradjene teme; - locirati ljude i predmete; - tražiti i nuditi pomoć; - tražiti i davati informacije; - izraziti: - slaganje i neslaganje; - dopadanje i nedopadanje; - izvinjenje; - čestitanje; - govoriti na jednostavan način o: -porodici -slobodnom vremenu -svom okruženju -slobodnim aktivnostima	Učenici će učiti o tome, ponavljati i koristiti: padeži: Belirtisiz İsim Tamlaması Belirtili İsim Tamlaması Saat Kaç, Kaçta? Ne Zaman? Pospozicije: -DEn sonra -DEn önce -E kadar - sufiksi: -li, -siz, -lik yapım ekleri Glagolski načini: • Emir Kipi • İstek kipi Pridjevi: Üstünlük ve karşılaştırma “-den daha” ve “en” (Alt konulara uygun şekilde dağıtılması gerek.) Glagolska vremena; Belirli geçmiş zaman Gelecek zaman Veznici: Bağlaçlar ile ve (y)le ki ve –DEki ekleri Bağlaçlar (Çünkü, Bu Nedenle, Bu Sebeple, Bu Yüzden) İlgeçler (gibi, kadar…)	Učenici će učiti samo osnovni vokabular koji se odnosi na date teme, npr.: - Raspust -mjesto i vrijeme provedeno na raspustu . -Dječiji praznik 23 NİSAN SAAT KAÇ? Saat kaçta kalkıyorsun? Saat kaçta okula gidiyorsun? -Ukus Ne yemek istiyorsun? Malzemeler Bayram Alışverişi... Eski zamanlar Neydi, kimdi, nasıldı. Dün, bügün Sevgili g -İgre Körebe, saklambaç, seksik, köşe kapmaca, yakan top, mendil kapmaca, ip atlama... - Hajdemo u kupovinu: Gömlek, pantalon, çorap, etek... Bugün Bayram, Bosna Hersek’ın başkenti, Şehir ve köy hayatı, osnovni vokabular: - Budućnost: Toprak , Ahmet Usta ne zapacak, Geleceğin Meslekleri, moja buduinost. -Naš tajansteveni svjet Zološki vrt Bosanske piramide, egipatske piramide – bogaćenje voklabulara.

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave

RECEPCIJA

a) SLUŠANJE I REAGOVANJE:

Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagovati:
1) neverbalno, npr.:
-pokazivanjem / doticanjem predmeta koji se spominje;
-izvršavanjem uputa i naredjenja,
-zaokruživanjem tačnog odgovora;
-povezivanjem odredjenih ilustracija sa odgovarajućim tekstom itd.
2) verbalno, npr.:
- davanjem kratkih odgovora na postavljena pitanja;
- popunjavanjem rečenica sa ključnim riječima.

b) ČITANJE I REAGOVANJE:
Učenici će čitati kratke tekstove, u sebi ili naglas i reagovati: neverbalno, npr.
- traženjem odredjenih informacija,
- povezivanjem pisanih riječi i odgovarajućih ilustracija,
- označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji,
- podvlačenjem odredjenih informacija, itd.
2) verbalno, npr.:
- odgovaranjem na postavljena pitanja, biranjem tačnog odgovora, dovršavanjem rečenica, popunjavanjem praznina zadatim riječima, sklapanjem ispreturanog teksta u smisaonu cjelinu itd.

PRODUKCIJA

a) GOVOR
Učenici će:
- učestvovati u kratkom razgovoru s drugima
- davati upute i informacije
- prepričavati kratke priče, pjevati, recitovati

b) PISANJE:
Učenici će:
- praviti rečenice od datih elemenata
- pisati kreće diktate
- popunjavati tabele i jednostavne križaljke
- prepričavati kraće tekstove
- pisati kratke tekstove na poznatu temu (kutlama, mektub)

Didaktičko – metodičke napomene

S obzirom da učenici sedmog razreda poznaju gramatičke kategorije u maternjem jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (VII razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki.

Preporučuju se:
- dinamičnost i kreativnost;
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stiču kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Korelacija među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije itd., što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost, potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova, odnosno interdisciplinarnih projekata.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, diktata (10-15 min.) nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje.

Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima.

Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadaće, u svakom polugodištu po jedna.

Interkulturalne vještine

Učenici će:

- upoznavati različite kulture i tradicije;
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

OSMI RAZRED

Treća godina učenja – funkcionalno znanje

Cilj nastave turskog jezika kao drugog stranog jezika u osmom razredu osnovne škole je omogućiti razvoj jezične kompetencije učenika, što predstavlja središnji, nezamjenjiv vid učenja jezika, a naročito je potrebno razviti komunikacijske sposobnosti. Učenike treba bolje upoznati sa elementima civilizacije i kulture zemlje čiji jezik uče, kao i sa njihovom vlastitom kulturom te, kad god je to moguće, i u okviru njihovih sposobnosti, vršiti poređenja između kulture zemlje čiji jezik uče i kulture njihove zemlje.

Na taj način bi bilo, između ostalog, moguće kod učenika razviti pozitivnu radoznalost, samostalnost i kreativnost. Također, učenjem turskog jezika u ovom uzrastu trebalo bi usaditi učenicima ljubav prema prirodi i svijest o potrebi ekološke zaštite. Izučavanje još jednog stranog jezika treba da pospješi kontinuitet i povezanost učenja kao cjeloživotnog procesa. U nastavi turskog jezika kao drugog stranog jezika, u osmom razredu osnovne škole, treba težiti potpunom dostizanju nivoa A 1.3 i djelimično A 2.1 Evropskog okvira za strane jezike.

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	▪ Učenici razumiju, uz znatan napor, jednostavan formalan i neformalan razgovor o temama koje su za njih od neposredne važnosti ▪ Mogu da razumiju glavnu poentu u kratkim jednostavnim porukama (uputstva, objave) i mogu da prate promjenu teme na TV vijestima ▪ Mogu da razumiju iskaz ukoliko je jasno artikulisan standardnim jezikom i brzinom sporijom od normalne. Često zahtijevaju da im se nešto ponovi
Čitanje i razumijevanje	▪ U stanju su da razumiju kratke, jednostavne tekstove koji sadrže najfrekventniji vokabular ▪ Mogu da razumiju glavne ideje i neke detalje u kraćem tekstu ▪ Mogu locirati i komparirati jednu ili više određenih informacija u nešto širem tekstu. Ponekad su u stanju da pogode iz konteksta značenje nepoznatih jezičkih jedinica ▪ Sporije čita i teže razumije duže odlomke teksta
Govor	▪ Učenici mogu dati kratak, jednostavan opis u okviru poznate teme ▪ Mogu razmjenjivati kratke informacije društvenog tipa (npr. pri kupovini ili obavljanju nekih usluga). ▪ Mogu nakratko povesti razgovor, ali su rijetko u situaciji da ga nastave jer ne razumiju dovoljno ▪ Izgovaraju bez poteškoća neke poznate nizove, ali prave dosta primjetnih pauza ▪ Izgovor im je općenito dovoljno jasan ▪ Vladaju osnovnim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju, ali još uvijek prave mnogo osnovnih grešaka
Pisanje	▪ Učenici su u stanju da pismeno opišu nekolicinu svakodnevnih situacija ▪ Znaju napisati jednostavne, linearne opise i sastave na poznate teme (stvarne i izmišljene ličnosti, događaji, vlastiti planovi, planovi članova porodice) ▪ Učenici pišu kratke tekstove, koristeći osnovne riječi i osnovna glagolska vremena ▪ Izrađuju projekte
Znanje o jeziku	▪ Na ovom nivou učenja učenici prepoznaju, upotrebljavaju i stječu nova znanja o jeziku

TEMATSKI NASTAVNI SADRŽAJI

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
Moja porodica i ja **Kuća (stanovanje i bliža okolina)** **U kupovini** **Škola** **Turska/BiH** **Slobodno vrijeme** **Zdravlje i ishrana** **Priroda**	Učenici će znati: - predstaviti sebe i članove svoje porodice - opisati sebe i članove porodice, svoju okolinu, trenutnu aktivnost - obraćati se ljudima - postavljati i odgovarati na pitanja koja se odnose na obrađene teme - tražiti i davati informacije (postavljati pitanja i odgovarati na pitanja, davati i potvrđivati informacije) - izraziti: - slaganje i neslaganje - zahvalnost - interesovanje - bol - govoriti o: - sebi i porodici - slobodnom vremenu - Turskoj/BiH - zdravlju - prirodi, koristeći sadašnje i prošlo vrijeme, kao i blisku budućnost. Sve ove funkcije će biti u okviru učenikove jezične sposobnosti.	Učenici će učiti o tome, ponavljati i koristiti: -Rečenicu Red riječi u potvrdnoj, odričnoj i upitnoj rečenici -Fonetiku Intonacija rečenice i vezivanje riječi u izgovorne cjeline -Imenice opce, konkretne, gradivne, zbirne -Član - ponavljanje određenog i neodređenog člana - partitivni član -Zamjenice - lične - pokazne, - upitne, - neodredene - kategorija padeza - Znacenje i funkcija padeza -Priloge za: mjesto, vrjeme, kolicinu, nacin -Brojeve glavne do 1000 -Pridjeve - opisne - prisvojne - pokazne - komparacija pridjeva -Glagole (potvrdni i odrični oblik) - Prezent (ponavljanje) - Prezent gl. na – r - Prezent i (yor) - Imperativ (ponavljanje) - Futur (ponavljanje) - Perfekt na – di - Perfekt na - mis	Učenici će ponavljati i proširivati vokabular koji se odnosi na date teme, npr.: - Porodica -događaji unutar porodice (ailece kutlamaları: yıl bası kutlamaları, kurban ve ramazan bayramları, kutlamalar, hediyeler - Kuća proširivanje vokabulara: - tasınmalar: ev, daire, studyo, yazılıklar; Mobilya - U kupovini proširivanje vokabulara: - alıs veris; almak, odemek, para (Fiyat ne kadar?, Ne kadar...?Kac lira?) Odeme:(kagıt para ile, bozuk para ile Kredi kart ile, nakit ile, taksit ile), -Škola proširivanje vokabulara: - egitim sistemi (osnovne odlike), okul faaliyetleri, okula gitmek.../okuldan cıkmak ...; ders almak...,meslek..., okumak, sınav kazanmak, - Turska / BiH osnovni vokabular: - ulke, vatan, memleket,baskent ilceler, peysaj, klim, insan alıskanları, geleneksel, tarih, kultur baglantıları… - Slobodno vrijeme prošireniji vokabular npr.: -bos zamanlarda faaliyetler, en ilgi çeken hobiler, (sinema, tiyatro, muzik, dans) sporlar: (futbol,basketbol, kayak yapmak, yuzmek), evde hobiler (televizyon, radyo), Muzeyi ziyaret etmek, kitap okumak, Yolculuk yapmak v.s. - Zdravlje i ishrana - sağlıklı olmak/hasta olmak; doktora gitmek, ilacları kullanmak, acımak … -beslenme ve yemekler, lokantada Yemekler, içmek, acımak.. Masa: tabak, bardak, çatal, bıçak, kaşık, Yemek lezzetleri… - Priroda -*peyzajlar*:göl, nehir, deniz, dağ - vahşi ve evcil hayvanlar.

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave

RECEPCIJA

a) SLUŠANJE I REAGOVANJE

Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagovati:

1) neverbalno, npr.: obilježavanjem određenih riječi i fraza, zaokruživanjem tačnog odgovora, popunjavanjem praznina novim usvojenim riječima i izrazima itd.

2) verbalno, npr.: davanjem kratkih odgovora na pitanja koje je postavio nastavnik ili osoba sa zvučnog snimka, prepričavanjem kraćih tekstova, biranjem tačnog odgovora, postavljanjem pitanja nastavniku ili drugim učenicima

b) ČITANJE I REAGOVANJE

Učenici će čitati kratke tekstove, u sebi ili naglas, i reagovati:

1) neverbalno, npr.: traženjem određenih informacija, rješavanjem zadataka višestrukog izbora i tačnih i netačnih tvrdnji, dopunjavanjem i dovršavanjem rečenica

2) verbalno, npr.: odgovaranjem na postavljena pitanja, prepričavanjem dijelova teksta, recitovanjem recitacija

PRODUKCIJA

a) GOVOR

Učenici će u skladu sa dostignutim jezičkim kompetencijama:

- učestvovati u razgovoru s drugima
- govoriti na zadanu temu
- davati upute i informacije
- tražiti obavijesti
- uz nastavnikovu pomoć izvoditi dramatizirani tekst

b) PISANJE

Učenici će:

- pisati kraće diktate
- popunjavati tabele i jednostavne križaljke
- prepričavati tekstove
- pisati kratke tekstove na poznatu temu
- slati SMS ili e-mail

Didaktičko – metodičke napomene

S obzirom da učenici poznaju gramatičke kategorije u maternjem jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (VIII razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki.

Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Korelacija među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije itd., što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost, potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova, odnosno interdisciplinarnih projekata.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, diktata (10-15 min.) nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje.

Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima.

Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadaće, u svakom polugodištu po jedna.

Interkulturalne vještine

Učenici će:

- upoznavati različite kulture i tradicije;
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama

Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

DEVETI RAZRED

Četvrta godina učenja – razvijanje osnovnog znanja
U nastavi turskog jezika u devetom razredu osnovne škole treba težiti potpunom dostizanju nivoa A2.1 Evropskog okvira za strane jezike.

Jezičke vještine	Očekivani rezultati / ishodi učenja
Slušanje i razumijevanje	▪ Učenici razumiju dovoljno kako bi zadovoljili osnovne, konkretne potrebe. Mogu s izvjesnim naporom razumjeti samo suštinu direktnog, stvarnog, usmenog diskursa u kontekstu osrednje težine. ▪ Mogu uglavnom razaznati temu rasprave kojoj prisustvuju. Mogu razumjeti niz običnih riječi i veoma ograničen broj idioma u logički povezanom govornom iskazu, u kojem se raspravlja o poznatim temama ili općepoznatim stvarima. ▪ Mogu razumjeti iskaz ukoliko se govori sporije i koristi standardan, jasan jezik. Mogu često zahtijevati da im se nešto ponovi
Čitanje i razumijevanje	▪ Mogu razumjeti glavne misli i neke detalje u osrednje teškim tekstovima koji se sastoje od dva-tri pasusa (reklame, jelovnici, raspored) i u tekstovima baziranim na činjenicama (uputstva, kratke vijesti). ▪ Mogu povremeno pogoditi značenje nepoznatih riječi prema njihovom obliku i kontekstu. ▪ Često moraju ponovo pročitati tekst i koristiti rječnik
Govor	▪ Mogu razmjenjivati rutinske informacije i voditi kratke razgovore o, za njih, važnim temama. Mogu tražiti pomoć. ▪ Govore relativno tečno, ali su još uvijek veoma primjetni različiti tipovi zastajkivanja. ▪ Izgovor je razumljiv, uprkos primjetnom stranom akcentu i greškama fonološke prirode. ▪ Relativno dobro vladaju svakodnevnim vokabularom. ▪ U proširenoj usmenoj produkciji još uvijek prave mnogo osnovnih grešaka (npr. glagolska vremena).
Pisanje	▪ Učenici su u stanju da pismeno opišu najuobičajenije svakodnevne situacije. ▪ Znaju u veoma kratkim crtama opisati neki običan događaj, ranije aktivnosti i lična iskustva (kratka pisma, bilješke, molbe, telefonske poruke). ▪ Znaju napisati najčešće riječi i konstrukcije, ali i dalje prave mnogo grešaka kod pisanja i daju nespretne formulacije.
Znanje o jeziku	▪ Na ovom nivou učenja učenici prepoznaju, ponavljaju, uče i upotrebljavaju stečena znanja o jeziku.

TEMATSKI NASTAVNI SADRŽAJI

Teme	Funkcije i sposobnosti	Gramatika	Vokabular
-Druženje i prijateljstva **-Škola** **-Čovjek/dijelovi ljudskog tijela** **-Zdravlje i sport** **-Mediji** **-Nove tehnologije**	Učenici će znati: -predstaviti svoje prijatelje, - opisati: - osnovne karakterne osobine čovjeka, - tijelo čovjeka, - sportske aktivnosti. - predstaviti (usmeno i pismeno) svoju školu, aktivnosti u školi, sport kojim se bave, nove tehnologije koje ih interesuju, - pričati, postavljati i odgovarati na pitanja u vezi sa zdravljem,	Učenici će ponavljati i utvrđivati stečena znanja, učiti i primjenjivati novo gradivo. Fonetika: - intonacija rečenice, - vezivanje riječi, - specifični fonemi - vokali, nazali. Imenice: - rod: prirodni i gramatički, - množina: pravilna i nepravilna, - slaganje pridjeva sa imenicom.	Učenici će ponavljati i proširivati vokabular u vezi sa sljedećim temama: - Druženje i prijateljstva - en iyi arkadas, guvenmek, beraber Cıkmak, eglenmek, eglence organize Etmek, Karakter tarifi; iyi, mutlu, utangac, Sempatik… - Škola-proširivanje vokabulara - okul gazetesi - okul faaliyetlerin bildirme - okul hayatından haberler - Turkiye' deki ve bizdeki egitim sistemi - okul tanıtımı (okul, öğretmenler ve

	sportskim aktivnostima, medijima, novim tehnologijama -davati, tražiti i slijediti usmena i pismena uputstva u vezi sa funkcijom i načinom upotrebe telefona, mobitela, kompjutera, - govoriti o svom ličnom stavu u vezi sa datim temama, - davati savjete, naredbe, pozivati i odgovarati na pozive, - opisati situaciju u prošlosti, - opisati situaciju u budućnosti, - upoređivati ljude i predmete, - pisati kratke članke i intervjue za školske novine, molbe, telefonske poruke. Napomena: sve ove funkcije i vještine će biti svedene na učenikove jezičke kompetencije.	Član: - ponavljanje određenog i neodređenog člana, - partitivni član. Zamjenice: -lične zamjenice u funkciji subjekta i direktnog i indirektnog objekta i njihovo mjesto u potvrdnoj, odričnoj i upitnoj rečenici, - pokazne zamjenice, - proste upitne zamjenice: - neodređene zamjenice - posvojno povratna zamjenica Pridjevi: -prisvojni, -pokazni, -upitni, -opisni (pravilna i nepravilna komparacija). Glagoli: Potvrdni, odrični i upitni oblik: -prezent – ponavljanje pravilnih glagola i učenje osobenosti glagola sa infinitivom, -futur -perfekt glagola na – di, -perfekt glagola na - mis -perfekt pomoćnih glagola i nekih nepravilnih glagola Slozena glagolska vremena; - imperfekt na- (i) yordu - imperfekt na - misti - imperfekt na –rdi - imperfekt na (y) acakti Prilozi: - tvorba priloga - ponavljanje priloga: - za *mjesto* - za *vrijeme* - *za količinu* Prijedlozi (ponavljanje): Brojevi: - glavni do 1000 ponavljanje - redni do 10. Rečenica: - red riječi u potvrdnoj, rec	Arkadaslar) - Čovjek/dijelovi ljudskog tijela - vucut parcaları (ayak, kol, parmak) - acımak, zorluk cekmek, elleri Yıkamak, yurumek, durdurmak, vucud hijiyeni; tus almak, banyo yapmak, disleri fırcalamak. sampuan, sabun, havlu, Zdravlje i sport - Vucud ve saglık bakımı, - kondisyon tutmak, Spor ile ugrasmak, - Toplu spor, spor oynamak … - Bireysel spor, yuzmek, Kayak yapmak, bisiklet kullanmak, - spor ruhu: Kazanmayı bilmek/kaybetmek - Bir ekipe destek vermek. Mediji - Gazete, dergi, gunluk gazetesi - radio, televizyon: canlı programlar, haberler, filmler, raportajlar… - programlar, reklamlar - oyuncular, - spikerler v.s. -Nove tehnologije - cep telefonu, bilgisayar: nasıl calısıyor? - acmak/kapatmak, dugmeye basmak, mesaj gondermek/mesaj almak, mesaj, bilgisayarı kullanmak

Moguće aktivnosti nastavnika za izvođenje nastave

RECEPCIJA

a) SLUŠANJE I REAGOVANJE

Učenici će slušati tekst koji je izgovorio nastavnik ili izvorni govornik i reagovati:
1) neverbalno, npr.:
- izvršavanjem uputa i naređenja,
- popunjavanjem tabela ili vježbi sa prazninama,
- podvlačenjem ili zaokruživanjem tačnog odgovora, bilježenjem ključnih riječi ili traženih informacija
2) verbalno, npr.:
- davanjem odgovora na pitanja, postavljanjem pitanja u vezi sa tekstom, potvrđivanjem ili negiranjem tvrdnji.

b) ČITANJE I REAGOVANJE

Učenici će znati čitati kratke tekstove u sebi ili naglas, i reagovati:
1) neverbalno, npr:
- rješavanjem zadataka višestrukog izbora i tačnih i netačnih tvrdnji,
- podvlačenjem traženih informacija, ispravljanjem pogrešaka, dopunjavanjem rečenica itd.,
2) verbalno, npr:
- odgovaranjem i postavljanjem pitanja,
- dovršavanjem rečenica,
- prepričavanjem teksta itd.

PRODUKCIJA

a) GOVOR

Učenici će u skladu sa dostignutim jezičkim kompetencijama:
- voditi kratke razgovore, koristeći jednostavne konstrukcije,
- govoriti na zadanu temu,
- prepričavati događaj,
- predstavljati predmet ili osobu,
- davati i tražiti obavijesti,
- glumiti/recitovati,
- pjevati

b) PISANJE

Učenici će znati pisati:
-kratke poruke, SMS, mail, pozivnice, pisma, kratku priču, dijalog, kratki opis, diktate, popunjavati tabele i jednostavne križaljke.

Didaktičko – metodičke napomene

S obzirom da učenici poznaju gramatičke kategorije u maternjem jeziku, tu činjenicu treba iskoristiti i u nastavi drugog stranog jezika.

Savremena nastava stranog jezika treba da proizilazi iz najnovijih dostignuća nauke o jeziku, savremenih psihološko-pedagoških teorija i saznanja o procesu učenja i kao takva treba da bude usmjerena ka učeniku. Metodika nastave stranog jezika i u ovom razredu (IX razred osnovne škole) treba da omogući skladno razvijanje učenikovih sposobnosti, podstiče kreativnost te razvija njegove kulturološke, estetske i intelektualne sposobnosti. Na ovim polazištima zasnivaju se i didaktička uputstva.

Prije svega neophodno je uspostaviti pozitivne emotivne odnose i atmosferu uzajamnog povjerenja i razumijevanja između nastavnika i učenika, jer taj afektivni potencijal predstavlja preduslov za nesmetani razvoj kognitivnih sposobnosti u procesu učenja. I na ovom nivou treba istaći poseban značaj motivacije kao i pažljivog izbora nastavnih sadržaja, usklađenih sa spoznajnim svijetom djeteta i njegovim doživljajima i uzrastom. Raznolike aktivnosti treba da imaju za cilj učenje stranog jezika bez pritiska i straha od neznanja, uz punu slobodu neverbalnog i verbalnog izražavanja. Sredstva, načini i postupci kojima nastavnik može pomoći učenicima u svjesnom učenju jezika su raznoliki.

Preporučuju se:

- dinamičnost i kreativnost;
- favoriziranje interaktivnog i grupnog rada;
- podsticanje inicijative učenika;
- obogaćivanje nastave elementima igre, ritma i dramatizacije;
- unošenje civilizacijskih i interkulturoloških elemenata;
- upotreba savremenih tehničkih sredstava;
- stalno ohrabrivanje i podsticanje učenika na samostalno učenje;
- analiziranje teškoća u procesu učenja;
- podsticanje učenika na vrednovanje sopstvenih dostignuća (portfolio) kao i dostignuća drugih itd.

Treba ponoviti da u ovoj fazi učenici stječu kognitivne sposobnosti razvijanjem vještina slušanja, govora, čitanja i pisanja. Između usmenih i pismenih aktivnosti treba nastojati uspostaviti ravnotežu.

U razvijanju vještine slušanja postepeno se pristupa slušanju malo dužih tekstova i dijaloga. Prije slušanja nastavnik će odgovarajućim aktivnostima pripremiti učenike za uspješno razumijevanje sadržaja.

Mada komunikativni pristup u nastavi podrazumijeva usklađenost sve četiri jezičke vještine, značajnu pažnju treba posvetiti razvijanju vještine govora. Za uspješno razvijanje ove vještine potrebni su: pažljiva priprema, izbor i prilagođenost teme, precizna uputstva, optimalan period za razmišljanje i pripremanje, nuđenje potrebnih riječi i izraza i sl. Poželjno je da u ovim aktivnostima učestvuje što veći broj učenika. Preporučuje se rad u parovima ili u manjim grupama kako bi se svi uključili. Tokom aktivnosti usmenog izražavanja učenika ne treba prekidati niti ispravljati, već mu nakon toga, uz pohvalu za aktivno učešće, na prikladan način ukazati na greške.

Cilj vještine čitanja je da osposobi učenika za samostalno čitanje tekstova odgovarajućom brzinom i razumijevanje njihove osnovne ideje, određene pojedinačne informacije, za uočavanje pojedinih detalja itd. Pri izboru tekstova treba voditi računa o tome koje tekstove odabrati za ovaj uzrast učenika da bi im bili što atraktivniji, raznovrsniji i pristupačniji. Treba voditi računa i o korelaciji sa ostalim nastavnim predmetima, koliko je to moguće.

Cilj razvijanja vještine pisanja je osposobljavanje učenika da u pisanoj formi ostvari komunikaciju i svoje misli izrazi na logičan i razumljiv način. Metodički pristup pisanju podrazumijeva da se poštuje zadata tema, da se logički slijede događaji koji se opisuju, koristi odgovarajuća leksika, poštuju gramatička i sintaksička pravila kao i pravila pravopisa i interpunkcije. Naravno, ulogu igra i kreativnost izražavanja. Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno) kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd. Sve ove vještine treba da budu u skladu sa jezičkim kompetencijama učenika ovog uzrasta.

Korelacija među predmetima

Na ovom nivou za učenje stranog jezika koriste se znanja iz maternjeg jezika i drugih stranih jezika. Već usvojena teoretska znanja iz maternjeg jezika olakšat će razumijevanje pojedinih jezičkih kategorija u stranom jeziku. Pri učenju stranog jezika učenici će također koristiti stečena znanja iz geografije, historije, umjetnosti, matematike, biologije itd., što će im omogućiti da se bolje upoznaju i shvate sličnosti i razlike među kulturama. Učenici će nastojati uspostaviti kontakte sa vršnjacima iz zemalja čiji jezik uče. Tu će im pomoći znanje iz informatičkih tehnologija.

Da bi se ostvarila što bolja međupredmetna povezanost, potrebna je saradnja kolega u školi i po mogućnosti zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova, odnosno interdisciplinarnih projekata.

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje

Provjeravanje znanja i ocjenjivanje učenika vrši se kontinuiranim praćenjem aktivnosti na časovima, prilikom individualnog i rada u parovima i grupama. Provjeravanje znanja je sastavni dio nastave i treba po mogućnosti da se obavlja na svakom času. Cilj provjeravanja znanja je da učenik dobije povratnu informaciju o svom radu, ali i da nastavnik sagleda uspješnost metoda svog rada. Radi uspješnijeg i objektivnijeg ocjenjivanja, preporučuju se češće i kraće provjere znanja putem testova, kontrolnih zadataka, pismenih vježbi, diktata (10-15 min.) nakon svake obrađene nastavne jedinice, uz prethodno jasno obrazložen cilj provjere. Na osnovu rezultata provjere nastavnik se vraća unazad, ako je potrebno usporava tempo i prilagođava metod rada. Treba istaći da provjeravanje ne podrazumijeva uvijek i ocjenjivanje.

Provjeravanje znanja se provodi prema unaprijed utvrđenim kriterijima.

Tokom školske godine rade se dvije školske pismene zadaće, u svakom polugodištu po jedna.

Interkulturalne vještine
Učenici će:
- upoznavati različite kulture i tradicije;
- učiti da komuniciraju i da se ponašaju u svakodnevnim situacijama na način koji je primjeren kulturi zemlje čiji jezik uče.

Rad sa djecom sa posebnim potrebama
Ukoliko se ukaže takva potreba, rad sa ovom djecom treba da se odvija prema prilagođenom programu.

Profil i stručna sprema nastavnika stranih jezika

Nastavu predmeta stranog jezika mogu izvoditi lica koja su završila:

-Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za strani jezik, sa završenim četverogodišnjim dodiplomskim studijem (VII stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem profesor stranog jezika ili drugim stručnim zvanjem gdje je strani jezik, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi;
-Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za strani jezik, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u četverogodišnjem trajanju (240 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor stranog jezika ili drugim stručnim zvanjem gdje je strani jezik glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
-Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za strani jezik, sa završenim prvim ciklusom visokog obrazovanja dodiplomskog studija u trogodišnjem trajanju (180 ECTS) i stečenim stručnim zvanjem bachelor stranog jezika ili drugim stručnim zvanjem gdje je strain jezik, glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi ili ekvivalent;
-Nastavnički fakultet/pedagošku akademiju, odsjek za strani jezik, sa završenim dvogodišnjim dodiplomskim studijem (VI stepen stručne spreme) i stečenim stručnim zvanjem nastavnik stranog jezika ili drugim stručnim zvanjem gdje je strani jezik glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi.

11. Članovi Komisije za izradu NPP za jezičko područje

Na osnovu Rješenja Ministarstva obrazovanja, naule/znanosti, kulture i sporta/športa TK broj: ministar obrazovanja je imenovao Komisiju za izradu NPP za jezičko područje od I-IX razreda osnovne škole, a na osnovu rješenja PZTK Tuzla broj 21/1-38001006/13 od. 17.01. 2013. godine Pedagoškog zavoda TK – Tuzla.

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost

1.	Azra Mujkanović, savjetnik za obrazovanje	Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona - Tuzla
2.	Jagoda Iličić, prof. razredne nastave	OŠ "Sv. Franjo" Tuzla
3.	Vildana Mujakić, prof. razredne nastave	OŠ "Sjenjak" Tuzla
4.	Žarmen Hamidović, prof. razredne nastave	OŠ "Sjenjak" Tuzla
5.	Jasmina Mehmedović, prof. razredne nastave	OŠ "Centar", Tuzla
6.	Selma Kopić, prof. bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti	OŠ "Sjenjak" Tuzla
7.	Sabina Jogunčić, prof. bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti	OŠ "Brčanska Malta", Tuzla
8.	Suada Bajrović, prof. bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti	OŠ "Centar", Tuzla
9.	Meliha Bijedić, prof. bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti	OŠ "Pazar", Tuzla

U 2018. godini Pedagoški zavod TK-Tuzla odredio je Komisiju za pregled izrađenog NPP na osnovu ZJNPP, a nakon implementacije projekta o ZJNPP uza Bosanski, srpski i hrvatski jezik koji se provodio na nivou cijelog TK u saradnji sa Save The Childrenom:

1.	Azra Mujkanović, savjetnik za obrazovanje	Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona - Tuzla
2.	Azra Ušanović, prof. bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti	OŠ "Kreka" Tuzla
3.	Sadeta Cena, prof. razredne nastave	OŠ "Kreka" Tuzla

Na osnovu Rješenja Ministarstva obrazovanja, naule/znanosti, kulture i sporta/športa TK broj: ministar obrazovanja je imenovao Komisiju za izradu NPP za jezičko područje od I-IX razreda osnovne škole, a na osnovu rješenja PZTK Tuzla broj 21/1-38001006/13 od. 17.01. 2013. godine Pedagoškog zavoda TK – Tuzla.

Engleski jezik

1.	Huso Hadžić, savjetnik za obrazovanje	Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona - Tuzla
2.	Jahić Emir, prof. engleskog jezika	OŠ "Tušanj", Tuzla
3.	Davor Tarade, prof. engleskog jezika	OŠ "Kreka" Tuzla
4.	Kifić Slađana, prof. engleskog jezika	OŠ "Banovići" Banovići
5.	Mešić Asmir, prof. engleskog jezika	
6.	Dijana Kovačević, prof. razredne nastave	OŠ "Slavinovići", Tuzla
7.	Smajić Azra, prof. razredne nastave	

U 2018. godini Pedagoški zavod TK-Tuzla odredio je Komisiju za pregled izrađenog NPP na osnovu ZJNPP za strane jezike:

1.	Tarade Davor, prof. engleskog jezika	OŠ "Kreka" Tuzla

Na osnovu Rješenja Ministarstva obrazovanja, naule/znanosti, kulture i sporta/športa TK broj: ministar obrazovanja je imenovao Komisiju za izradu NPP za jezičko područje od I-IX razreda osnovne škole, a na osnovu rješenja PZTK Tuzla broj 21/1-38001006/13 od. 17.01. 2013. godine Pedagoškog zavoda TK – Tuzla.

Njemački jezik

1.	Nermina Musić, prof. njemačkog jezika, koordinator područja	OŠ "Tušanj" Tuzla
2.	Natalija Divković, prof. razredne nastave	OŠ "Pazar", Tuzla
3.	Sanja Divković, prof. razredne nastave	OŠ "Kreka" Tuzla
4.	Emina Hodžić, prof. njemačkog jezika	OŠ "Bukinje" Tuzla
5.	Aldina Šerifović, prof. njemačkog jezika	JU MS Turističko Ugostitetljska škola, Tuzla

U 2018. godini Pedagoški zavod TK-Tuzla odredio je Komisiju za pregled izrađenog NPP na osnovu ZJNPP za strane jezike:

1. Emina Hodžić, prof. njemačkog jezika OŠ "Brčanska Malta", Tuzla

Nastavni predmet Arapski jezik (drugi strani jezik) preuzet NPP od Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke i kulture, BiH, 2004.

Pregled NPP uradile:

1.	Senada Žilić, prof. francuskog jezika koordinator područja	Gimnazija "Meša Selimović" Tuzla
2.	Jasmina Šišić, prof. francuskog jezika	Gimnazija "Ismet Mujezinović" i JU MS Saobraćajna škola Tuzla

Stručna Komisija za Nastavni predmet Francuski jezik OŠ:
1. Senada Žilić; Gimnazija "Meša Selimović" Tuzla
2. Amra Suljić; Gimnazija "Ismet Mujezinović" Tuzla
3. Sanela Šišić; Mješovita srednja škola „Banovići“ Banovići

Nastavni predmet Stručna Komisija za inoviranje i izradu nastavnih sadržaja za Turski jezik u OŠ u sastavu:

1. Mejra Numanović; Behrambegova medresa Tuzla
2. Džasen Brigić; Richmond Park International School Tuzla
3. Adila Jusić; JU OŠ „Rainci Gornji“, JU OŠ „Gračanica“ Živinice

Stručno mišljenje su priredili Huso Hadžić, prof. engleskog jezika i savjetnik Pedagoškog zavoda TK-Tuzla i stručni saradnik Pedagoškog zavoda TK-Tuzla, prof. za arapski i turski jezik iz Behrambegove medrese Tuzla mr. Admir Muratović.